Böhm József kártyafestő

Pozsony 1794

Emlitve Pressburger Zeitung 1794.268.1.

24

Liszt Ferenc fronzplakett
Stiasny-tól

Teglalap alakú. # 65 x 55

Liszt ferenc bal-oldali domborminen
mell képe

Vétel Dr F. Walla Wien I. Molkerbastei 12.–
2·40 Port

Gy. l. n. 964

1929. VIII. 10.

megirve

Böhm (Pöhm, Behm) J. György

aranyozó

szül. 1741 i. k. Mittendorfban (Stejerben) +
1783 dec. 21. Sopronban, hol
1775. szerett polgár jogot.
1783. aranyozta a
soproni Gemein Saal
ajtaját.

Csatkörl

Böhm (Behm, Pöhm)

J. György., aranyozó;
12. 1741 k. Mittendorfban (Stajerben), mh. 1783 dec. 21. Sopronban, hol 1775. szerezte meg a polgárjogot. 1783. aranyozta a soproni Gemein Saal ajtaját.

Csatkai Endre közlése.

es, igazolva, hogy Jakobovits ez ösz-

zoltatni fog, a ./. alatt visszakül-
ölülvizsgáló bizottságnak mutatandó

ber hó 21.-én.

elnök.

407/1909 szám
alatt
V/22 60 k levélbélyeg

Böhm János György

aranyozó

Sopron

1775. dec. 29-

volt ekkor

Házi

Mercato Vecchio (Firenze) III. 157.

M.D.K.

Böhm József, kártyafestő

1807-ben Lőcsén halt meg
Pozsonyban.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesítő, Bp.1963. XII.évf. 1. sz. 27. old.

megnyva

Böhm József

Buda
1849

l.

Kolbkartyaf.

Bizottságának

B U D A P E S T

. hó 13-iki kelettel 445/1914
ádi Erdőgondnokságnak a Salamon
uj tetőzetére vonatkozó költség-
rre vonatkozó jelentésemet mie -

helyszinén jártam, s ennek alap-
sém jelenteni:
, a zsindelyfedés gondozatlan
lkorhadt, sőt az épület egy sza-

Böhm József

kártyafestő Buda

1849.

lásd

Tanulmányok Bpest I.

140. l.

M D K

Böhm Joseph, Pozsony.

kőnyomdász

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

Bőhm József Dániel

éremművész MDK

A bécsi éremművészet ujabb lendületet nyert a magyarországi származásu Bőhm József Dániel vezető tevékenysége révén. Az ő művészete még tiszta klasszicizmus de tanitványainak, főleg Karl Radnitzky kynak és Anton Scharffnak munkássága már a romantika idejére esik.

231.o.

Huszár Lajos: Mayer Elek éremvéső ~~XXXXXXX~~ művei. Müv. Ért. 1960. IX.évf. 3. sz. 231-236.o.

MDK

Böhm József Dániel, éremvésö

a bécsi Graveur-Akademie igazgatójává és az újabb osztrák ér emvésö -stilus megalapitójává vált.

Dr. Procopius Béla: A Magyar Emlékérem- és Plakettmüvészet. - MI. 1934. 125-127.l.

Böhm József Dániel, éremművész

A Nemzeti Galériában megnyitt a „Kazinczy korának művészete" c. kiállítás. – Szobrok is szerepeltek a kiállításon, Böhm József Dániel több érmét láttuk.

Mojzer Miklós: Kazinczy korának művészete.
Budapest, 1980. 9. 25. old-on.

Böhm József Dániel MDK

~~Böhm József~~ szepesolaszii szobrász vésnök

Pogány Ö.G: M. szobrászat a 19. sz. első felében.
Bp. 1939, 78 l.

Böhm József Dániel, éremvésö

szintén Bécsben dolgozik. Kiváló.

Dr. Procopius Béla: A Magyar Emlékérem- és Plakettmüvészet. MI. 1934 125-127. l.

MDK

Böhm József Dániel, csász.és kir.
pénzverde vésnöki akadémiájának igazgatója,

a magyar müvészexport nagysikerü képviselöjéről feltétlezhetö, hogy a két köböl faragott dombormünek, melyek Toldy Ferencet és nejét ábrázolják ö az alkotója./Ma a M.Tört. Muz. Éremtárában./ Huszár Lajos: Toldy Ferenc és neje kőbefaragott arcképe. Magyar Müvészet.1938.

Pogány Ö.G.: M. szobrászat a 19.sz. elsö felében. Bp.1939. ?. 30-31.1.

MDK

Böhm József Dániel

Repr: A pécsi székesegyház Böhm József Dániel érmén. 1843.

/Az Orvosok és Természetvizsgálók pécsi vándorgyülésének emlékére készült./

110.o. 65. kép. vö. 137.o. 71. jegyz.

ZÁDOR ANNA: POLLÁCK MIHÁLY . Bp. 1960.

Böhm József Dániel

193, 195

érenvésével az 1830-as években, egyetemi tanulmányai idején ismerkedett meg Henszlmann Imre, Fejérváry Gábor közvetítésével

Levárdy Ferenc: Henszlmann alkotó egyénisége
Művtört.Írt., 1959. 3. sz., p. 193-200.

p. 193, 195.

Böchm J. Dániel, szobrász

A Bene Ferenc emlékplakett

1863 – ból

(mindkét oldala): Repr.

Friedrich Ildikó: Pest-Buda jeles orvos-professzora Bene Ferenc 1107-1110.

Élet és Tudomány, Bp. 1971. jún. 11. XXVI/24.

Böhm József Dániel

(1794 - 1865)

1

Bécsben tanult vegresolaszi

szobrász

Nápszava 1972 május 6

Szold

Böhm József Páníd

2

Bécsből nem is tűt hasa,
ott futotta meg az Akadémiai igazgatóságáig
felívelő pályáját.

Nápszava 1972 május 6

Böhm József - MDK

ötvös

Kremmer Dezső: Régi pesti ezüsttárgyakról.
Magyar Iparművészet 1916. 195-196.o.

MDK

Böhm József Dániel

szobrász

(1794 - 1856)

baltorlegényből lett éremvésővé-

Bécsi, római tanulmányok után Bécs-

ben telepszik le. Itt a vésnöke akadé-

mia igazgatója.

(Bíró Béla) A magyar reformkor mű-

vészete Bp. 1951.

6.o.

M. D. K.

Böhm József Dániel
érmész

Méltatás.

Fővárosi képtár kiállítása = XLIV. : Magyar érem és plakettművészet 1900-tól napjainkig. Slap. Budapest 1949.

Böhm József Dániel
„érmvész"

M.D.K.

17.) Egri székesegyház. Bronz.
18 " . Hátlap.

19.) Díjérem. Ezüst
20 " Bronz. Hátlap

21.) Vallásos érem. Ezüst.

Fővárosi képtár kiállitásai XLIV.: Magyar érem és plakett művészet 1800 tól napjainkig. 10 lap, Budapest 1949.

Böhm József Dániel
éremvéső

M.D.K.

11.) Lablache Alajos. Bronz.
12.) Baldacci Antal. Ezüst.
13.) " " Bronz.
14.) A pesti egyetem 50 éves fennállásának emlékem
15.) Stifft András. Bronz.
16.) Férfiképmás. Bronz.

Fővárosi képtár kiállitásai XLIV.: Magyar érem és plakett-
művészet 1800 tól napjainkig 10 lap, Budapest 1949

MDK

Böhm J.D. 1794-1865.

Stift báró emlékérme, 1834.

József nádor érme

Szent György Céh 14. auk. 1913.
lo-11 1.

Böhm József Dániel MDK

éremművész.
1794-ben született Szepesolasziban.
1813-ban került Bécsbe.
1831. udvari éremművész.
1835-től a bécsi főpénzverő részére dolgozott.
1836. a vésnök akadémia igazgatója.
1865-ben hunyt el Bécsben.
Müvei közül csak Giuseppe d'Acerbi, egyiptomi osztrák konzul öntött emlékérme /1831/ ismeretes. AMagy. Tört. Muz. Éremtárának egy bronzérme /Repr. XXXV.t. 2/ ésA Szépmüv. Muz. egy viaszmintája/Repr. XXXV.t.3/ Böhmtől való önarckép.
247-248.o.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme.
FOLIA ARCHAEOLOGICA XI. 1959. 247-251.o.

Böhm József Dániel
éremművész

MDK

1865-ben A Vasárnapi Ujságban Böhm József Dániel arcképét Pollák Zsigmond /1837-1912/ metszette Doby Jenő rézmetsző /1834-1907/ rajza után. Doby szerint egy érem szolgált mintául a rajzhoz./Repr. XXXV.t. 1./ A mintául szolgáló érem nincs meg, de a Magy. Tört. Muz. éremgyüjteményéből ismeretes egy ólomlecsapat /tehát volt verőtő és érem is/ melyen borotvált férfi mellképe látható Körfelirata: JOS.DAN.BOEHM.

Valószinü hogy ennek az éremnek is Böhm a szerzője. Tehát önarckép. 250.o.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme.
FOLIA ARCHAEOLOGICA XI. 1959. 247-251.o.

BÖHM József Dániel festő

M.D.K.

Müvért. (1952) Biró Béla: A reformkor müvészetének társadalmi háttere 85. l.

Böhm József Dániel

szobrász

Faludi Géza:
Orvostörténelmi kiállítás
A Könyvtár 1929.278-279.o.

Böhm József Dániel, éremművész M.D.K.

Öntött bronz önarcképérme. a Magy. Nört. Múz. Éremtárában
Átmérője 64.5 mm. AAAv, tábla, 2. kép. Fekete repr.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme
247.o.

Folia Archaeologica. XI. 1959. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadó
váll. Bp.

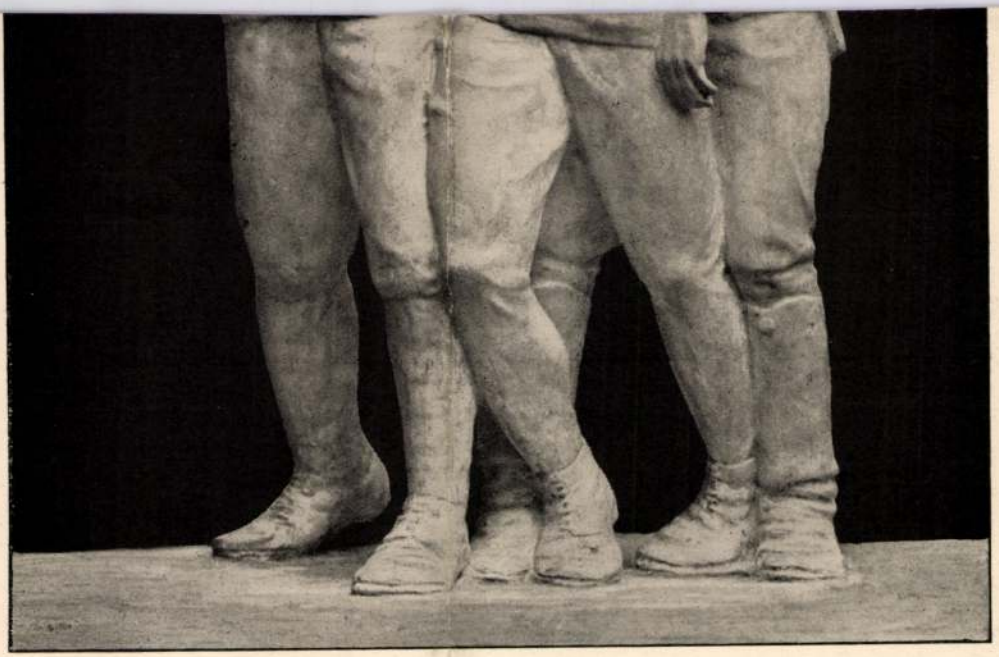

223

223. Horváth Béla: A sebesült bajtárs. Bronzszobor mintája.

223. B. Horváth: Der verwundete Kamerad. Modell für Bronzeguss.

222

A mult század negyvenes és ötvenes éveiből származó pesti ezüstművek. ~~220. Prandtner József. — 221. Szentpétery József.~~ — 222. Böhm József.

Pester Silberarbeiten aus den vierziger und fünfziger Jahren des vorigen Jahrhunderts. 220. J. Prandtner. — 221. J. Szentpétery. — 222. J. Böhm.

Magyar Iparművészet
1916. 207. l.

Böhm

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a Műcsarnokban szerepelt.

M. 929. X. 6.

Böhm József Dániel, éremművész M.D.K.

Eleinte fafaragással foglalkozott, majd kőfaragó, végül éremművész. Ezen a téren alkott a legszebb müveit. 248.o.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme. 247.o.

Folia Archaeologica. XI. 1959. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Kp.

jezőáiek be. (A tanulmányozott fúrómag tömege mindössze 150 gramm volt.) A vizsgálatok azt mutatják, hogy az óceán alatti rétegek szerves anyagának átalakulási folyamatai *hasonlóak* azokhoz, amelyek a szárazföldek alatti földkéregben mennek végbe. *Az óceánt és a szárazföldi fúrásokból származó kőzetmintákk szerves szénmaradványa áttanulmányozták be egyenlő.* Az óceán fenéke alatt 1500—1600 méter mélyen már anyagi bitumoid van a szerves anyagban, hogy valószínűleg ott már végbemehet a kőolajképződés.

A „Glomar Challenger" készítette fúrásból származó egyes kőzetminták ból olyan nővényi szövetek maradványai kerültek elő, amelyek megőrizték sejtszerkezetüket. *E maradványok* valószínűleg *szárazföldi* eredetűek, és a tengerbe folyóvíz hordta őket.

A vizsgált fúrásnak az is érdekessége, hogy ott a mélységgel nem nő a bitumoidok részaránya, miként az a szárazföldi fúrások esetében megfigyelhető. *(Nauka i Zsizny)*

földrengés

zül nagy jelentőségét tulajdonítanak a *kőrnak.* Dagesztáni mérések során ugyanis kiderült, hogy a rengéseket megelőző 3—5. napon a talajvízben a klór mennyisége 200—600 százalékkal megnő, majd a rengések után hamarosan visszaesik eredeti értékére. E megfigyelés alapján tervbe vették, hogy a földrengésveszélyes területeken létesítendő megfigyelő-állomásokon rendszeresen mérik a talajvizben levő klór mennyiségét. *(Hirnija i Zsizny)*

Földrengés-előrejelzés

Az Európa Tanács és az ESA nyugat-európai világűrszervezet a földrengések előrejelzését elősegítő közös kutatóprogramot dolgozott ki. Az előkészítő munkálatok már megindultak, az érdemi munka azonban csak *1990* körül kezdődik. Szeizmotektonikus módszerrel kutatják majd azt a földrengésövezetet, amely *a Közel-Keletről a Földközi-tenger térségén és az Alpokon át az Ibériai-félszigetig és onnan tovább az Azori-szigetekig húzódik.* A vizsgálatok egy új *európai földrengéstérképnek* az elkészítését is lehetővé teszik majd.

Mintegy 150 földi állomás szállít majd geológiai, geodéziai és egyéb adatokat. A kutatók részben orszá-gos, részben kétoldalú kutatóprogramokra támaszkodhatnak.

A tervek szerint mesterséges holdak révén kapott képeket is felhasználnak a program megvalósítá-sához, és lézerrel is végeznek majd méréseket. E rengéses övezet ugyanis az *afrikai* és az *eurázsiai litoszféralemez ütközési zónája.* Az afrikai lemez fokozatosan az eurázsiai lemez alá nyomul, s e „közeledés" sebességét mérni lehet. Mindkét táblán *pontokat* jelölnek meg, amelyek távolságát — *lézerrel* — pontosan megállapítva meghatározzák, hogy évenként mennyit mozdul el a két lemez.

A földrengések — mai feltogásunk szerint — szoros kapcsolatban vannak a litoszféralemezek mozgásával. Az információkat a strasbourgi földrengéstani központban gyűjtik össze és értékelik ki. *(Frankfurter Allgemeine Zeitung)*

Dr. G. Héri Vera: Körmöcbánya Klamicitra
elemei 187
Élet s. Tudomány, Bp. 1980. febr. 8. XXXV/6.

lett a követendő példa. A klasszicizmus szinte mindegyik művészeti ágban csodálatos alkotásokat hozott létre.

Magyarországon az építészetben keletkeztek a legjelesebb művek. Ami az érmészetet illeti: egyre jobban érezhető volt Bécsnek az a törekvése, hogy a magyarországi verdéket *elsorvassza*, hogy a magyar verdék pusztán *végrehajtó* intézmények legyenek. A tehetségesebb vésnököket osztrák verdékben foglalkoztatták, a magyarországi verdékben nem volt művészi képzés, s így nem lehetett kielégítő a vésnök-utánpótlás sem.

A *körmöcbányai* verdében a klaszszicista éremművészet jószeréve. Heinrich *Karl* nevéhez fűződik. A művész 1781-ben született Bécsben és 1854-ig élt. Apja is vésnök volt. Az ifjú Heinrich a bécsi vésnökakadémián tanult, s 1800-ban a körmöci verdében lett gyakornok.

Legelső műve, az 1801-ben mintázott *Georgikon-érem* jól mutatja erényeit és hibáit. Az előlapon antik viseletbe öltözött férfi két ökörtől vont ekét vezet, az egyik ökrön ruhátlan puttó ül és kürtöt fúj. Ezt a kissé humorosnak tetsző megoldást a minden áron való „klasszicizálás" szülte. A hátlapon a földművelés római istennője, *Ceres* kalászokat és babérkoszorút tart a kején koszorúba foglalt szöveg olvasható. A magyar jogtörténeti forráskutatás megalapítójáról, *Kovachich Mártonról* készített érme ellenben szép példája a *jellemábrázolásnak*. Egy új műfajt is teremtett érmészetünkben: *hosszú sorozatot készített a magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűléseire.*

Ha nem is volt abban az időben hozzá fogható alkotó, meg kell említenünk a szepességi születésű Johann Daniel *Böhmnek* a magyarországi érmészetben nagy hatású munkásságát. Magyar vonatkozású érmeinek jellemzője a gondos mintázás, az ókori elemek értő felhasználása, a harmóniára, az egyensúlyra való törekvés. **Dr. G. Héri Vera**

Heinrich Karl Georgikon-érme
(D. Erdőkürti Zsuzsanna felvétele)

BÖHM József festő

Pozsony 1785

An 1998. 241.

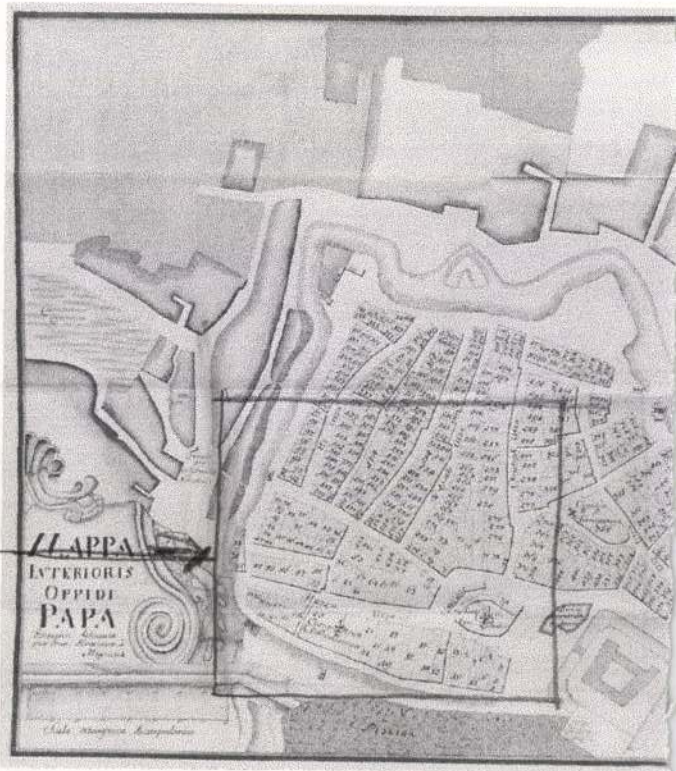

1. kép. Pápa belvárosának térképe. Henricus Maynzeck, 1732. (18. sz
VeML Kéziratos térképek T. 560.

Az adattár alapforrása öt, az egész városra kiterjedő
nélkül, abból a célból „vétettek fel", hogy megállapítsál
adóra kötelezhet.

M.D.K.

Böhm József Dániel, éremművész

A Magy. Tört. Múz. éremgyüjteményében van egy ólomlecsapat. Kellett lenni verőtőnek és éremnek is. Borotvál férfi mellképe. Felirat: JOS. DAN. BOEHM. Átmérő, 39. mm. Karaktere Böhm munkájára vall, Valószinü, hogy ő készitette. 250. o. XXXV. 4. kép.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme. 247-o.

Folia Archaeologica. XI. 1959. Képzőmüv. Alap. Kiadóváll. Bpest.

M.D.K.

Böhm József Dánile,éremművész

A Szépmüv.Múz,-ban van egy viaszmodell.A kerek fekete palaalapra viasszal mintázott férfi mellkép jobbra fordúl,ellenkező beállitású,mint Böhmnek öntött bronzérmede ugyanazon alakot ábrázolja.A viaszon Böhm jelzés van.Ez bizonyitja személyazonosságát és mesterét.249.o.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme. 47-o.

Folia Archaeologica.XI.1959.Képzőmüv.Alap.Kiadóváll. pest.

M.D.K.

Böhm József Dániel,éremművész

Öntött önarcképbronzérme A Magy Tört Múz Éremtárában van.Átmérője 64.5 mm.AAAV.ÁKKA Tábla,2. Ajuszos férfi mellképe a múlt század közepének divatja szerint öltözve.A hátlap az előlap bemélyitett negativ képét mutatja. 247.o.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme. 247-o.

Folia Archaeologica.A'.1959.Képzőmüv.Alap.Kiadóváll. Pest.

Böhm József Dániel, éremművész M.D.K.

Kétszeri olaszországi tartózkodása/1821-22 és 1825-29/ terelte figyelmét az öntési technikára, a régi reneszánsz eljárásra, amitkorában a vert érmek váltottak fel. Néhány öntvényt készitett is, de csak mint mütermi tanúlmányokat. 248.o.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme 247-o.

Folia archaeologica. XI. 1959. Képzőmüv. Alap. Kiadóváll. Bpest.

M.D.K.

Böhm József,Dániel,plakettművész

1794-ben szül.Szepesolasziban.1813-ban Bécsbe került.
1831-ben udvari éremművész,1836-ban a vésnökakadémia ig
igazgatója,1835 óta a bécsi főpénzverőnek is dolgozott
1865-ben halt meg Bécsben. 248.o.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérm
247-o.

Folia Archaeologica.XI.1959.Képzőművész.Alap.Kiadóváll.
Bpest.

M.D.K.

Böhm József Dániel, éremművész

A Magy.Tört.Múz.éremgyüjteményében egy ólomlecsapat. Borotvált férfi mellképe. Felirat: JOS.D.N.BOEHM. Átmérő 39.mm. Valószinüleg az ő munkája. XXXV.4.kép. Fekete repr.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme. 247.o.

Folia Archaeologica. XI. 1959. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bpest.

M.D.K.

Böhm József, Dániel, éremművész

Egy öntött emlékérme ismeretes. Giuseppe d'Acerbi, egyiptomi osztrák konzul emlékére készült /1831/. Korában szokatlan ez az öntött munka. 248.o.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme. 247.o.

Folia Archaeologica. XI. 1959. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp.

M.D.K.

Böhm József Dániel, éremművész

A Szépmüv.Múz.-ban egy viaszmodell, Böhm jelzettel. Hasonló a Magy. Tört. Múz. Bronzérméhez. Önarckép. XXXV. tábla 3.kép. Fekete repr.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme. 247.o.

Folia Archaeologica. XI. 1959. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp.

MDK

Bőhm József Dániel,

1829. Utazási ösztöndij.

Bécsi Képzőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névs. Fleischer, Bécs. 1o6.l.

MDK

Böhm József Dániel, Szepesolaszi.

1818. Josef Reichel-dij.

Bécsi Képzőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névs. Fleischer, Bécs. 104.l.

Hans Josef Daniel, Kaufmann.

Hans Josef Reichel-Hj.

MDK

Bőhm József Dániel

Horváth Henrik:Árpádházi Szent Margit siremléke és egyéb tanulmányok. Bp.1944. 184-199 l.

MDK

Böhm József Dániel, éremvésző,
1829. utazási ösztöndij 2 évre

Bécsi képzőm. akadémia magy. ösztönd. névs.
Fleischer Bécs. 106. l.

MDK

Böhm József

Kampis Antal: Az ujabb magyar szobrászat. A szépmüvészetek könyve. Bp. 1940.

498, 496.1.

MDK

Böhm Dániel

Gerevich László cikke. Corvina, 1939. május.
418-425 l.

MDK

Böhm József Dániel, Szepesolaszi

Josef Reichel-dij 1818

Bécsi képzőm. akadémia magy. ösztönd. névsora
Fleischer. Bécs. 1o4. l.

Böhm József Dániel, Szepesolaszi

MDK

1818. 2. dij. Gundel-dij.

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora
Fleischer Béca. 100. l.

MDK

Böhm József 19.sz.-i érmész

Soós Gyula előszava a katalógusban.

Ernst Muz. M.Plasztikai és Graf. kiáll. 1954. szept. 8. l.

Böhm József Daniel, szobrász M.D.K.

Szepesolaszban született, Bécsben tanult, sorsát már nem tézt vissza, ellenben tőleg érem-művészetével nagy termintélyre tett szert. Végül a bécsi művészeti Akadémia igazgatója lett. A magyar szobrászatra inkább pedagógiai működésével volt hatással

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina 231. old.

Böhm József fazekasmester MDK

Völtsei József nek 1850 jún. 19. én Veit Lamuló levelén, mint céh jegyző szerepel alá-írása: 143 old. Ez Gozmán

Thier László: Adalék a dőri fazekascéh történetéhez 143.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1955. Kiadja Sopron Város Tanácsa

Böhm József Dániel szobrási

Lövsén volt boltossegéd. A bécsi akadémián tanult, majd az ottani vésnök akadémia igazgatója lett.

Szerepel a Nemzeti Szalonban a szepesi művészek kiállításán

Nemzeti Ujság 1937 III. 14.

Böhm József Dániel szobrász

Érmekkel nagyon a Nemzeti Szalonban a szepességi művészek kiállításán

Magyarság 1937 III. 13

1) Böhm József Dániel

ötvös

1794–1865. Éremművén Szepesolaszikál szám. A bécsi akadémián festénet és szobrászat mellett a vésnöki művénettel is foglalkozik. Olaszországi útja. Tekintélyes A magyarországi műv. tört. I. 358. Corvina 1970.

2) Böhm József Dániel

ötvös

művész Bécsben. 1836-ban a bécsi udvari pénzverőműhely szobrászvezetője lesz, - nagyatja haláláig ezt az állást. Éremgyűjteménye.

Művei: Fodor Jozefa énekesnő, Toldy A magyarországi műv. tört I. 358.

Corvina 1970.

3) Böhm József Dániel

ötvös

Ferenc és felesége stb. éremarchépei.

1848-ban érmet kénít a Magyar Orvosok és Természettudósok besztercebányai vándorgyűlése számára.

A magyarországi műv. tört. I. 358.
Corvina 1970.

Böhm József Dániel kisplaszt[illegible]

Tud. gyűjt.

1817. III., 147.

2. Tabálmények.

Böhm József művéz-kövéső.

Tud. gyűjt.

1819. évf., V., 114-119.

Böm József Dániel miniatür zobrász

Tud. gyüjt.
1818. IX., 108.

Fáma ifjával, karneol pecsétnyomó,
Böhm J. D.

Tud. gyűjt.
1817. III. köt., 147.
2. Tabélmények.

Böhm Dániel József

műbíró

Budapesti Szemle, 1865. III.

(Új folyam)

453 – 461. l. – 462. l.

Magy. Tud. Akadémia.

Bőm József Dániel miniatür szobrász.

Tud. gyűjt.
1818., IX., 108. l.

Böhm József Dániel /
szobrán

~ Ő: Huszár Lajos: Porträtschnitte von
Josef Daniel Böhm /Acta Historiae
Art. I. 1955. 313./

A magyarországi műv. tört. I. 379.
Corvina 1970.

Böhm József Pánd.
nobrán.

A pécsi vándorgyűlés emlékérme
1845. Bronz 52 mm. Budapest MNM.
Repr.

A magyarországi mív. Tört. II. Kép n. 543
Corvina 1970

Böhm Dániel, vésnök

Az 1847-ben Sopronban tartott természetvizsgálók kongresszusának emlékére Steinacker Károly soproni festő által tervezett emlékérmet a magyar származású, bécsben élő Böhm véste. 254.old. 7.jegyz

Kelényi Ferenc: "Soproni újdonságok" az Életképek 1847-es évfolyamában /II.rész/ 250.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XIX. évf. 1965 Sopron

Böhm József Dániel 1794-1865

MDK

plakettek:

Aloysio Lablanche, br.

Francisco Caes, ezüst

Antonius L.B. "

Magy.Gazdasági Egyesület,ez.

Mayer Károly jutalom, br.

Ernst Muz. M.Plasztikai és Graf.kiáll. 1954. szept.

17. l.

-1- M.D.K

BÖHM József Dániel érem művész és vésnök

(1794 – 1865)

Szepesolaszi ból származó művész: Fiatalon került a bécsi akadémiára, hosszabb olaszországi tartózkodás után a kismérétű érem és plakett egyik legnagyobb mestere Bécsben

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945 Bp. 1958. 86-87.

— 2 — M. P. K

BÖHM József Dániel éremművész
és vésnök
1836-ban a bécsi udvari pénz-
verő műhely szobrászvezetője
haláláig.
Fodor Józefa énekesnő arcképe
Toldy Ferenc és belesége "

Genthon-Németh-Váyári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1958. 87. l.

./.

Genthen8

— 3 —, , M. D. K

BÖHM József Dániel érem művész

érem a magyar orvosok és Termés

tudósok besztercebányai vándor-

gyűlése szómára (1848.)

A pécsi vándorgyűlés emlékérme

repr.

enthon-Németh-Vévári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

p. 1958. 87. e. 5

-1-

M. D. K

BÖHM József Dániel festő, érem – művész és vésnök

(1794 – 1865)

Szepesolaszibóe (Spišské Vlachy) származó művész fiatalon ment a bécsi akadémiára

Hosszabb ideig olaszországban tartózkódott

./.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945

Bk. 1962, ~~63~~, 85-84.

M.D.K.

-2-

BÖHM József Dániel festő, érem-
művész és vésnök

1836-ban a bécsi udvari pénz-
verő műhely szobrászvezetőjévé
nevezik ki, ezt az állását halá-
láig megtartotta
A pécsi vándorgyűlés emlékérme
repr. /.

Genthon-Németh-Végvári-Z ádor: Magyar müvészet 1800-1945

B p1962 85.

— 3 — M. D. K

BÖHM József Dániel festő, érem-
művész és vésnök

Fodor Józefa énekesnő arcképe

Toldy Ferenc és felesége "

A magyar Orosok és Természet-
tudósok beszterczebányai vándor-
gyűlésének érme (1848) ./.

Genthon -Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-19

Bp. 1962. 86. l.

Böhm József Dániel

Szepesi születésü müvész készitette el a soproni emlékérmet a város cimerével.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
1962. Sopron 7. l.

MDK

Böhm József Dániel

K.E.: A Szepesség ujabbkori festői és szobrászai. Szepesi müvészek. N. Szalon 1937. márc.

-1- M.D.K.

Böhm József Dániel, szobrász (1794-1865)

Szepesolaszi ban született, Iglón tanult, 1813-ban Bécsbe költözött és végleg ott telepedett le. Fölep kőbefaragott archép-plakettjeivel tünt fel. Hosszabb olaszországi tanulmányut után, Bécsbe visszatérve az állami pénzverdének is dolgozott, majd 1830-ban a Vésnöki Akadémia igazgatója lett. Ettől kezdve kevesebbet dolgozott kőbe. Ő készítette ./.

Huszár Lajos: Porträtschnitte von Josef Daniel Böhm. Klug.: Acta Hist. Artium Bp. 1854. Tom. I. Fasc. 3-4. pag. 313-322.

-2-

Böhm József Dániel, szobrász (17[illegible]

M. D. K.

... V. Ferdinánd [illegible] 1830. szept. 28-án Pörsönyi [illegible] koronázása alkalmából, plakettjein [illegible] örökítette, többek között, Metternich kancellár arcképét, Toldy Ferencét, leányáét Toldy Annáét, Mária Teréziáét, Napoleonét és Mária Lujzáét. A magyar Történeti Muzeum 12 érmét őrzi.

Huszár Lajos: Porträtschnitte von Josef Dániel Böhm. Klug.: Acta Hist. Artium, Bp. 1954. Tom. I. Fasc. 3-4.

pag. 313-322.

Lyka: M.M.1800-50. 214-5. Böhm József. Sz.19.

Boltosinas. Gyümölcsmagokra tött figurákkal tünik fel. Gyalogszerrel megy Bécsba, ahol Endernél tanult, majd Straubnál, Zaunernél és Fischernél. Jacquin botanikusról készitett érmével elnyerte a Reichel-dijat, ami egy olaszországi utat jelentett. 1822 visszatért Bécsbe. 1825-29 ujra Olaszo. Bécsben igazgatója lesz a pénzverőintézet éremvésző akadémiájának, 1865-ben hal meg.

mak.

Böhm József Dániel kisplasztikus

Miskolcról ment a bécsi képzőművészeti
Akadémiára.

ifj. Horváth Béla Miskolc
1962 56. L

MDK

Böhm J. Dániel

Szép sorozattal vesz részt a 40-es évek magyar születésű bécsi érmésze az Iparművészeti Múzeumban rendezett Erem- és Plakettkiállitáson.

Schulek Alfréd dr.: Erem- és Plakettkiall. az Iparművészeti Múzeumban.

Magyar Iparművészet, 1924. 54.l.

Babelon : la gravure en pierres fines. Paris, 1894

1949. okt. 18.

I

Pár perccel a nyolc órai csengetés előtt a osztályba

dolgozat.

(Iskolai gyakorlat.)

3/4 8-kor nyitottam ki az osztály ajtaját. Néhányan már lent voltak. Az egyik számtan-feladatot másolt, a másik evett. Páran a tegnapi motorverseny

[illegible] beszélgettek.

Böhm J. D.

lásd

Cs-szám 59. l.

pár műve felsorolva

Cs-szám 68–69 l

Csányi K.: Ifi

szűjtők és művészek

szám és fl. hiáll

az Sparm. Mus-ban

1924

Czobor-Szalay:

Mors. Tört. emlékei az czredéves hiáll-on

Bp-Dées, 1903. II.

429. l.

Várlat.

I. Bevezetés: A falusi élet örömei a városi ember számára.

II. Tárgyalás: 1., Indulás a vonattal

2., Megérkezés és fogadtatás.

3., Alvási nehézségek megoldása.

4., Első napom.

5., Egyéb élményeim

élményeim

6., A tájszólás megszokása.

Böhm József Dániel
érem vésnök

Der Ungar 1843. jún. 27.
(Vaterländisches)

Kalmár

~~Tikós~~
~~terbő"~~

~~ber Ungar, 1843. júl. 28.~~

~~(P.-G. Not. műszlet negvette elhagyott anya c. képét~~

Kalmár

Boehm I. D.

Dívald Akad. palotája

103. l.

és szerint.

1917

2. **Akadémiai jutalmak érme.** Bronz, 3 példány. Mellső lapján az Akadémia czímerének domború alakja, a borúra-derű jelszóval s a mester jelzése: I. D. Bœhm F. Hátlapján babérkoszorúban vésett felirat: 1. Csanády Gusztávnak a Vitéz jutalommal M. Tud. Akadémia 1875. 2. György Endrének Dóra jutalommal M. Tud. Akadémia 1874. 3. Kautz Gusztávnak Fáy jutalommal a M. Tud. Akadémia 1868. Az emlékérem mintáját Bœhm bécsi hazánkfiánál az Akadémia 1847. évi nagygyűlésének XL—LXXIII. pontba foglalt határozatai alapján az igazgató tanács 1853 márczius 14-ikén tartott üléséből rendelte meg. (L. Igazgatósági ülések jegyzőkönyve 1853. III. 14. X. pont.) Átm. 50 mm.

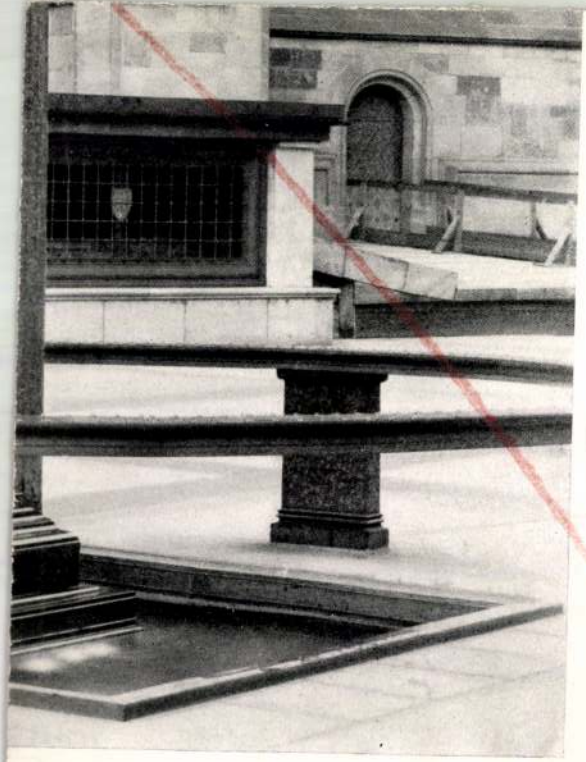

GEORG (RÜCKANSICHT). 1373. PRAG.

Böhm József Daniel

1794–1863

vrod
z

Dívald 1927

161. l.

M. Mno. Tříč

tit. Isto. Kovacs

47. tr.

1927

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET

Budapest, IV., Reáltanoda-u. 13-15. Telefon: 185-330.

Elismervény B 805

14 Pengő 50 fillér, azaz Tizennégy 50/100

pengőről, mely összeget dr. Semliványi Gyula úr

Régi könyvek címén

mai napon a Magyar Mérnök és Épitész-Egylet pénztárába befizetett.

Budapest, 1943 november hó 17

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET
Bélyegző
PÉNZTÁRA

Pápay

Mérnökök Nyomdája, Bp. 8377.

BOEHM, 1. *József Dániel*, szobrász és éremkészítő, Szepesolaszi 1794 márc. 15 (16?), † Bécs 1865 aug. 15. Eleinte boltoslegény volt s csak 1813-fogható tott Bécsben tanulmányaihoz. Első művével, Jaquin botanikus emlékérmével feltűnvén, 1821—29-ig kevés megszakítással Rómában tanulhatott, honnan végleg Bécsbe telepedett át. Itt számos kiváló érme révén végre 1836. igazgatója lett a vésnöki akadémiának. A bécsi udvar sok tagját, magyar közéleti jeleseket látott el finomvonalú, típusosan klasszicista érmekkel. Kiemelendők V. Ferdinánd, David festő, Schwarzenberg herceg, báró Baldácsy Antal, gróf Chotek olmützi hercegérsek, Fodor Jozefa, Ca[illegible] énekesnők emlékérmei.

L. G. I. 121. l.

jre erősítet és a nyaktól a medenczéig
lei erősen kifejlődöttek, bordái felett az
~~[illegible]~~ lágyékát szőlőlevél fedi.

magassága 58·5 cm..

i ft 25 kr.

16.*)

Böhm József Daniel

l.

Egyházm. Lap

I. 1880. 102. l

Dragoner B.:

(A kassai egyházi
műemlékek
helyreállítási
munkálatáról

ical Society	1941-1946
ub	1942-1946
	1942-1946
	1940-1943
	1943-1945
	1941-1946
	1943-1946
	Oct.194?-Sept.1946
	1942-194
	v.7-v.?
	v.?-v.59
	1941-1946
	1942-1946
	1942-1946
	1940-1946
hology	1942-1946
	1942-1946
	1941-1946
	1942-1946
	1940-1946
ty of Chicago	1942-1946
	1943-1946
	1942-1946
	1942-1946
	v.5-

Böhm József Dániel (II

mák keresésének volt ez a kora, az empire keménységei és merevségei után. Böhm érmei közül a korábbiak teljesen ebbe a korba esnek. A művész sommáz rajtuk, sematizál, nem törődik a jellemzéssel. De a lassankint jelentkező realizmus iránya is nyomot hagyott Bőhm művészetén. Bizonyos stílusosságon belül mélyebben elmerül a formák keresésébe. József

nádorról készített számos érmének egyikemásika meglepi az embert pontosan megfigyelt s mégis biztos szemmel összefoglalt formáinak gazdagságával. Ebből a realisztikusabb korszakából való Stift Andrásnak és Baldacci

bárónak határozott jellemzési képe mása is. Kár, hogy más kiállítva a művész feleséget ábrázoló érem, mely legrealisztikusabb műve. –

Elek Artur: A magyar érem-szobrászat öregei és ifjai

Művészet 1908. 170, 171 l.

Műemléker Orsz. Bizottsága VIII. 49

Bőhm József Dániel (I

Sokkal gazdagabb gyűjteményt sikerült Bőhm József Dániel műveiből összeszedni. Ez a mester korának tekintélyes művészei közé tartozott. Szepes-Olasziban született, de alig húsz éves korában elkerült hazulról Bécsbe, az akadémiában megtanulta az éremvésés technikáját és csakhamar legkeresettebb éremszobrásza lett az osztrák fővárosnak. Mint a bécsi éremvéső akadémiának igazgatója s mint ennek a művészetnek elismert kiválósága halt meg

BALDACCI ANTAL ÉRME
BŐHM JÓZSEF DÁNIEL MŰVE

1865-ben. Szülőhazájával csak érdekbeli összeköttetést tartott: a kor magyarországi éremszükségletét ő elégítette ki, azonfelül nagyszabású és tájékozott gyüjtő létére sürűn segítette tanácsaival hozzája forduló honfitársait. Akármilyen nagy volt is azonban befolyása a fiatalabb művész-nemzedékekre, magyar tanítványt nem nevelt művészetének. Az ő nagy tevékenysége, művészi példája és tanító tehetsége is hatástalanul múlott el a magyar éremszobrászatra nézve.

Bőhm József Dániel művészetének stílusát szintén a kora szabta meg. Akkoriban élte Bécs művészete biedermeieri korszakát. A komolykodóan és érzelmeskedően játszi for-

Marosvásárhelyi Székely-Társaság

VIII·232

Böhm Josef Daniel

Engelmann, W.:

Josef Daniel Böhm.
Mittheilungen der
oest. Gesellschaft für
Münz- und Medaillen-
kunde. VIII. 1912. 97–104,
117–126, 141–150. 1.

ALAPITTATC

MINŐSÉGÉRT, JÓ KISZOLG

SCHÖNFEL

IX., PIPA-UTCA 4. **V. CSANÁ**

TELEFON: 18-57-55 **TELEFON**

FÜSZER — GYARMAT

KÁVÉ — TEA — KAKAÓ — CSOKOLÁDÉ

10 dkg	kitünő zamatos pörkölt kávé	P —.78
5 „	kinai tea, sötét felöntésü	P —.70
5 „	császárkeverék finom tea	P —.90
10 „	uzsonna kakao teljes zsiros	P —.20
10 „	cukrozott kakao	P —.20
1/2 kg	Szerencsi kakao	P 1.—
10 dkg	kitünő főző csokoládé	P —.26
33 dkg-os	10 bordás főzőcsokoládé	P —.88

BEFÖTT — JAM — KONSERV

elsőrendü márkás áruk.

1/2-es	birs, dinnye, ringló szilva	P —.58
1/2-es	cseresz, meggy, körte, vegyes	P —.78

üv. bet. 20 fill.

Böhm József Dániel

l. Gj.: a m.

Entzmügyzetés

Fort-nek
vázlata
1850-ig
1937

Gj. l. 92, 93 l.

Ruysdael. Jacob van.

kak s deregiyek közlekednek. Az ütöbbiak egyike fakkal megrakva kötött ki. Az égbolt felhős. Jelzése alól jobbra: »LUDW. DILL. MÜNCHEN.«

Vászon, méretei 161 : 252 cm. T

1891: III. 168. — 1892: III. 168. — 1893: V. 330. — 1894: V. 46. — 1895: V. 45. — 1896: V. 45. — 1897: V. 45. — 1898: V. 45. L

~~Vétetett 1890-ben. — Magy. Képt. 529. — Ltsza 373.~~

L — 1900: V. 45. — 1901: V. 45. — 1903: V. 45. — 1904: V. 45. — 1905: V. 45. M

T — Magy. Képtár 529. — Uj lelt. sz. 373. — 1905. átv. jegyz. 386. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2029. és a leltárban 2984. — Vétetett 1890-ben 2200 forinton (440 K)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk 529.
ugl. 373

Vét 1890

365

Boehm J. D

éremvéső

írod

Faludi Géza dr:

Adatok a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Vándorgyűlési érmeinek történetéhez

Numizmatikai Közlöny. 1943. 64. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Böhm József Dániel

Fónagy Béla: A Szépművészeti Múzeum érem- és plakett gyűjteménye.

MAGYAR MŰVÉSZET

1929. 26, 27. k. 33-l.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL (1794—1865): ÖNARCKÉP. Viaszdombormű palalapon
Orsz. M. Szépművészeti Múzeum. Vétetett 1898-ban

Forrer: Biographical Dictionary of Medallists, London, 1902. I. 97. l.

1949. nov. 21.

II.

A magyar föld és népe Petőfi költészetében.
(Iskolai dolgozat.)

Petőfi Sándor nagyon szerette a magyar földet és a magyar népet. Ezért van sok olyan verse, mint „A nép" vagy mint „A nép

Gohl Ö.:

Bp újabb emlékérmei. Bp 1905.

U.a. M. iskolák érmei. Num. közl 1909. 79. l.

U.a M. orvosok emlékérmei. U.o. 1911. 3, 11-12, 14. l.

U.a. M. egyházi emlékérmek. U.o. 1911. 129. l.

1949. okt. 18.

I.

Pár perccel a 8 órai csengetés előtt az osztály-
(Iskolai dolgozat.) ban.

Én ½ 8-kor szoktam az iskolába érkezni.

Ebben az időpontban még nyoma sincs annak a zaj-zavarnak, mely uralkodni szokott az osztályokban a csöngetés előtt. 10-15 gyerek

Böhm József Dániel

wód

Haidekker Sándor:

Böhm József Dániel
kiadatlan levele.
Numizmatikai Közlöny

1941. 85-87. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

nyomdahoz cím

Haránk s a kultúrt

1865. II. 688. l

1949. okt. 18.

I.

Kirándultunk a budai hegyekbe.
(Iskolai dolgozat.)

Ez a kirándulás tavaly ősszel történt, mikor az első hó lehullt a hegyekben.

Már szombaton délután megbeszéltük Zana tanár úrral a kirán-

Boehm József Dáind

wód

Henszlmann Imre dr.

Párhuzam. Pest
1841. VIII. l.

Böhm Josef Daniel

Henszlmann; Über
Joseph Daniel Böhm
und sein Museum.
Pester Lloyd 1865.
240.n

72 x 88 cm.

120 x 234 cm.

60 x 75 cm.

57 x 58 cm.

50 x 70 cm.

Henselmann J.

Kvél Fejérváry
Gábornál.
Pulszky - Album
Dp 1884. 9. l.

1949. nov. 21.

II.

A magyar föld és népe Petőfi
költészetében.

(Iskolai dolgozat.)

Petőfi a magyar valóságot írja le. Nem törődik a vers formájával annyira, mint a mondani-valójával. Petőfi nyíltan és vilá-

Böhm Josef
Daniel

l. L.
Hevesi Oesterr.

39, 102, 156. 1.

Kunst
im 19. Jhd.
Leipzig 1903

VASÁRNAP

9

Kat. Oculi
Prot. Rebeka
Új-g. E. N. b. 3. v.

N. k. 6.10, ny. 17.40.

HÉTFŐ

10

Kat. 40 vértanu
Prot. Olimpia
Új-g. Kodrát

KEDD

11

Kat. Szilárd
Prot. Aladár
Új-g. Szófron pk.

SZERDA

12

Honmüvés

1833, 238. l.

(Ne. szorgalom és mester-
ségek tört. rajzolatja)

1949. okt. 18.

pilisi

iskolai

I.

Kirándultunk a budai hegyekbe.

(Iskolai dolgozat.)

Minden év kezdetén és végén az iskola rendez egy-egy osztálykirándulást. Ez év kezdetén elhatároztuk, hogy elmegyünk Hárshegyre.

Hétfőn reggel hatkor indultunk. Vonat-

Boehm J. Daniel

nobrász

Lásd

Horváth Henrik:

Magyar műpártolók a klasszicizmus és romanticizmus Romajában –

Napkelet 1924.

284–288. l.

sokaságánál, melyek a középkor
ték és az aránylag mégis csak ki
akartak jutni, ez a helyzet nem
azonban csak a véletlen szeszé
bocsátványok közül az emléke
mintákra utal. Már a Pannónia
(1038) felmerül és Szent László
tovább fut, arra enged következte
és a hajdani provincia azonos
és IV. István királyok trón
közötti időkből egyenes úton ugy
valóan a római császároknak an
magukat fiaikkal és társuralko
érmeképeken.[95]) Schlosser már
görög éremmotívumra, melyben
sólyom) szerepel. Csak helyre
László (1272—1290), hanem IV.
itt szó.[97]) V. István kibocsátvá
darabok, melyeken mint egészen
mithológiából Sphinxxel (C. N.
meg paizzsal felszerelt Centaurral
kozunk. Egész kérdésünkre néz
burgnak megállapítása,[98]) hogy
magyar pfennigeken Sámson or
mintaképe után készült.

Dr. Lepold Antal prelátus/s
lapunk elveszett pénzdarabjáról,
hasonló technikával képeztek ki.
timpanonnal együtt és az elrom
1200-as időkből származik és v

Böhm József Dániel

Készítette az alabbi Ét
kelhemi kőből készült
reliefet
1831–36. között

Huszár Lajos: Toldy Fe-
renc és neje kőbefaragott
arcképe: Magyar Művészet
1938. 16–18. l. képekkel

Ezt a cikket lásd
okv

Fenti életrajza Kozolve
Ilf.

ALAPITTATC

MINŐSÉGÉRT, JÓ KISZOLG

SCHÖNFEL

IX., PIPA-UTCA 4. **V. CSANÁ**

TELEFON: 18-57-55 **TELEFON**

FÜSZER — GYARMAT/

KÁVÉ — TEA — KAKAÓ — CSOKOLÁDÉ

10	dkg	kitünő zamatos pörkölt kávé	P —.78
5	„	kinai tea, sötét felöntésü	P —.70
5	„	császárkeverék finom tea	P —.90
10	„	uzsonna kakao teljes zsiros	P —.20
10	„	cukrozott kakao	P —.20
1/2	kg	Szerencsi kakao	P 1.—
10	dkg	kitünő főző csokoládé	P —.26
33	dkg-os	10 bordás főzőcsokoládé	P —.88

BEFÖTT — JAM — KONSERV

elsőrendü márkás áruk.

1/2-es		birs, dinnye, ringló szilva	P —.58
1/2-es		cseresz, meggy, körte, vegyes	P —.78

üv. bet. 20 fill.

Böhm József Daniel

cód

Huszár Lajos:

Fusz János
viaszképmása.
Különlenyomat
a Gerevich-Emlékkönyvből
Bp. 1942

Ditró h. a. VI 315.

279. sz.

K ö r

valamennyi felügyelet

Miheztartás végett

ti franczia főkonzulnak a n

gyi miniszter urhoz intézet

11679?/1906 szám alatt a fő

„Gróf Ur! A köztársaság kül

államtitkára értesitette a

Böhm, J. D

1794 – 1865

Irod
z Hu Pr magyarém

45. l. 49 l
76 – 83. l XI. / XII. t

Nagy életrajz, és igen
sok mivel. felsorol-
va

28/ápr. n.

Nagytekintetű

Mürenlé

Spolyi A.:

A m. mű tört. emlékek tanulmánya.

Szilágyi S.: A m. tört. Társ. vidéki kirándulása.) Bp. 1878

66. l.

csak most 1945-ben lett a parasztság végre felszabadítva. A földet kiosztották, számukra a jó élet csak most kezdődött.

felszabadítva

Ebből az igazságból az a tanulság, hogy a szocializmus megvalósításához, a parasztságnak meg kell kapni a földet, a gyári munkásságnak pedig magasabb bért kell adni. Így emelve lesz az életszínvonal.

munkásságnak

lesz emelve

Böhm József Daniel

Boehm József Daniel

rád
2

Ottly J.: XIX. sz.-i m. művészek önéletrajzának mérlé-séhez.

Kapitulvénönéletr

31, 33. l.

M. Múzeum

1946

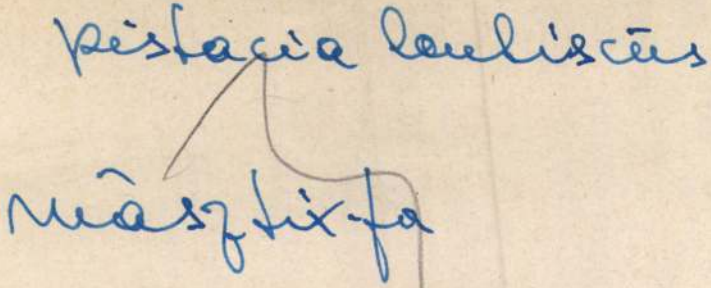
Pistacia lentiscus
Mastix-fa

Katalog der

Münzen u. Medaillen-

Stempelsammlung

d. k. k. Hauptmünz-

amtes in Wien.

1906. IV. 1213. l.

sen

sétál

vezadtság

békében

K (rüchten J.):

Bérekesztése a honnyi Mívészekről és az ö Mívéikről való tavali Tudósításoknak.

Tud. Gyűjt

1819. V. 16. l.

1949. okt. 18.

I.

Kirándulás a pilisi hegyekben.
(Iskolai dolgozat.)

–. Tudod anyukám, az úgy volt, – meséli egy I. b. osztályos tanuló otthon az édesanyjának, – hogy 6 30'. ko elindult a vonat velünk, Pilisvörösvár felé. Nagyon szép útvonalon ment

Boehm József D.

Lauringer Ernő:
Sopron szab. kir. város emlékérmei.
Soproni Szemle
1943. 8. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Böhm József Dániel

lásd

Lyka Károly: Az érem- és plakettművészet stílusa. Művészet 1910. 287. l. 289. l.

kivat kizárva uralkodott, az arcképet és a reprodukciót illetően.

Senefelder a kőrajzolásnak és nyomtatásnak mondhatni egyetlen eljárását, a több kővel való szines nyomást nem tökéletesítette, bár e téren is kisérletezett. Az első komolyabb eredményeket a bécsi Lithografischer Institut érte el, 1819-ben kiadván a nagyszebeni Neuhauser Ferenc erdélyi vásári jelenete után, Lanzedelli által készített első kromolitográfiát. Tökéletesítése és elterjesztése a müncheni Weishaupt testvérek nevéhez füződik.

Technikája abban áll, hogy a rajz, vagy kép egyes színeinek megfelelő részeket külön kövekre rajzolják, amihez rendszerint még egy kő, az u. n. tónuskő járul, amely a különbségek eltüntetését, kiegyensulyozását szolgálja. A művészi képeket eleinte kina-papirra nyomták, amit fehér kartonra ragasztottak. Igy érték el azt, hogy az egyszerű litografia is kétszinűnek hatott. Ezt a hosszadalmas és költséges eljárást pótolta később a különböző, főleg sárga szinű alap vagy tónusnyomás. A kromolitográfiának egyik válfaja a leginkább olajfestmények sokszorosítására használt oleográfia, a művészinek ritkán nevezhető, iparszerű olajnyomat, amely a mult század második felének olcsó sokszorosító eljárása volt.

A kö sulyos volta sok nehézséget okozott a nyomdászoknak, miért is megpróbálkoztak a kőnek aluminiummal (algrafia), illetve cinkkel való helyettesitésével, ami nagy sikerrel

Böhm J. Dániel: Toldy Ferenc és neje

madszor is megnősült, Majsisovics Auguszta lett a felesége, aki túlélte őt.

Egybevetve a reliefet a hiteles arcképekkel, a relief férfialakjának Toldy Ferenccel való azonossága meggyőző. A hajviselet, a göndör szakáll és a mélyen bennülő szemek úgy a képen, mint a faragványon megállapíthatók s bár az egyik szembenézve, a másik pedig oldalnézetben mutatja Toldyt, a vonások hasonlósága még így is észlelhető. A relief női arcképének a Toldy nejeiről ismert képekkel való egybevetése pedig azt a megállapítást eredményezi, hogy a három nő közül Hinka Mária, tehát az első feleség arcvonásai mutatják a legerősebb hasonlóságot a relief ábrázolásával. Különösen két szempontból lehet ezt állítani. Egyik a hajviselet. Ugy a képen, mint a faragványon ott a hosszú hajfonat és a homlokon szalaggal átfogott, lesimított haj. A másik döntő jellegzetesség pedig a „prognatia inferiora" előfordulása, vagyis az alsó ajak és áll erősebb előugrása, ami a relief profilján egész élesen, a szembenéző képen pedig szintén elég jól kivehető. Apróbb egyezések, mint az azonos fülbevaló stb. csak megerősítik ezt a megállapítást. Tehát kétségtelenül bizonyítható a hagyomány helyessége, a két relief valóban Toldy Ferencet és első nejét Hinka Máriát ábrázolja. Toldyról a mellékelt festmény 1830-ban készült, Hinka Máriával 1831—1836 közötti években élt együtt, tehát ezidőben készülhettek a faragványok is, amikor Toldy 25—31 éves volt. A relief valóban ifjú képet mutat, tehát erről az oldalról sincs semmi akadálya az azonosításnak.

A faragványokon nemcsak felirat, de mesterjelzés sincsen, mégis abban a helyzetben vagyunk, hogy csaknem kétségtelen bizonyossággal a szepesolaszi születésű, de Bécsben élt és dolgozott *Böhm József Dániel* éremművész személyében jelölhetjük meg a készítő mestert. Böhm J. Dániel életét és munkásságát Engelmann ismertette legutoljára részletesen s ebből az életrajzból vesszük a ránknézve jelentős következő adatokat.[4] Böhm 1794-ben született Szepesolasziban s már fiatal korában faragásokkal foglalkozott. 1812-ben került Bécsbe, ahol az Akadémián Zauner igazgató biztatására a fafaragás mellett kőfaragást (Steinschneidekunst) és vésőművészetet is tanult. 1821-ben Rómába került és ott is főként ezzel foglalkozott. Készített gemmákat, kameákat és kelheimi kőfaragványokat, mely utóbbiakat olajjal itatott át, hogy kellő színt nyerjenek. Bécsben a Fries gróf gyüjteményében egész sorozat volt ezekből. Miután 1822-ben Bécsbe visszatért, itt is folytatta a kelheimi kőbe faragott reliefek készítését. Csak 1829 óta kezdett mindinkább emlékérmek készítésével foglalkozni. 1831-ben kamarai éremművész lett, majd 1835 óta állandóan a bécsi pénzverő részére dolgozott

[4] *W. Engelmann*, Josef Daniel Böhm, Mittheilungen der oest. Gesellschaft für Münz- und Medaillenkunde, VIII. 1912. 97—104., 117—126. és 141—150. l.

és a vésnökakadémia igazgatója lett. De kelheimikő-faragásokat — ha ritkábban is — azért ismerünk tőle ezután is és pl. a lányáról halála előtt két évvel készített hasonló faragványt. Életrajzi adataiból tehát látható, hogy Böhm különösen pályája kezdetén sűrűn faragott kelheimi kőből arcképeket s ha ezek törékeny természetük következtében könnyen pusztultak is, azért még mindig ismerünk ezideig 9 darab tőle származó hasonló faragványt, melyek biztos összehasonlító anyagul szolgálnak. Az eddig ismert és publikált kelheimi faragványok a következők :[5]

1. Stifft András báró orvos (1760—1836) Faludi Géza dr. gyüjteményében, 325. sz.
2. Franz Rechberger, tájképfestő (1771—1842) Engelmann közlése, 326. sz.
3. Aloisia Lussmann, Böhm neje (1797—1839) Engelmann közlése, 327. sz.
4. Böhm leánya, Anna (szül. 1830), Engelmann közlése, 328. sz.
5. Ismeretlen férfi mellképe, M. T. M. Éremtár, 329. sz.
6. V. Ferdinánd (szignálva), Szépművészeti Múzeum, 330. sz.
7. Ismeretlen férfi mellképe, M. T. M. Éremtár, 331. sz.
8. II. Ferenc és V. Ferdinánd arcképe a pozsonyi koronázásra (1830), M. T. M. Éremtár, 332. sz.
9. Ismeretlen ifjú feje, M. T. M. Éremtár, 333. sz.

Az említett életrajzból kiszedett adatokat a felsorolt faragványok maguk is megerősítik, mert az ábrázolt személyek életrajzi adatait nézve, a reliefek valóban csaknem mind a harmincas években vagy alig előtte, illetve utána készülhettek, azaz valóban Böhm művészi pályája első felében. E reliefek stílusa a legszigorúbb klasszicista felfogást árulja el és Böhm tényleg, mint emlékérmei is mutatják, a legtisztább klasszicizmus híve volt és pl. Rómában Thorwaldsen művészetéhez vonzódott leginkább. A Toldyról és nejéről készült faragványok is ezt a stílust mutatják és ha egybevetjük őket Böhm többi felsorolt hasonló művével, akkor látható, hogy azokkal beállításban, stílusban stb. a legközvetlenebb hasonlóságot árulják el, úgyhogy ezirányban sincs semmi akadálya annak, hogy Böhm J. Dánielt tartsuk a készítő mesternek. Egyébként pedig Böhm kapcsolatai Magyarországgal eltávozása után is állandóak maradtak, amit többek között magyar vonatkozású érmeinek egész sora igazol. Ha Toldy és Böhm közvetlen kapcsolatait pillanatnyilag nem is lehet kimutatni, mindenképpen közelfekvő a feltevés, hogy a kiváló magyar tudós arcképét az a magyar származású és magyar kapcsolatait állandóan fenntartó bécsi művész készítette, akinek hasonló művei szép számmal ismeretesek és ezek az ismert művei minden tekintetben rokonvonásokat és stílusegyezést mutatnak a szóbanforgó faragványokkal.

HUSZAR LAJOS

[5] Az egyes darabok leírását a megadott sorszámok szerint l. *Huszár—Procopius*, Die Medaillen- und Plakettenkunst in Ungarn, Budapest. 1933. 83. l.

Szentgyörgyi István : Szent-Györgyi Albert-plakett

Toldy Ferencné Hinka Mária arcképe

Toldy Ferenc arcképe. 1830

TOLDY FERENC ÉS NEJE KŐBEFARAGOTT ARCKÉPE

A német renaissance éremművészetében találkozunk elsőízben nagyobb tömegű kőbe faragott arcképpel, ahol az éremművészek (conterfetter) egy része az emlékérmeken megörökítésre szánt arcképeket előbb kőbe faragta s csak azután öntötte le különböző fémekbe. Ezidőtől kezdve állandóan jelentkeznek kőbe vagy esetleg elefántcsontba faragott arcképes reliefek, melyeknek a divatja a XIX. század elején, a klaszszicizmus idején megint jobban elterjedt.

Ezúttal a Magyar Történeti Múzeum Éremtára gyüjteményében levő két kőbe faragott arcképes reliefet ismertetünk, melyek úgy az ábrázolt személyek kiléte, mint a készítő mester révén különösebb érdeklődésre tarthatnak számot. Mindkét relief kelheimi kőből készült és eredeti tokjával együtt Delmár Emil igazgató úr ajándékaképpen jutott az Éremtár birtokába.[1] Az 58×75 mm nagyságú faragványok egyike férfialakot, másika pedig nőalakot ábrázol és az ajándékozó tájékoztatása szerint, aki e darabokat Pairné Elefánt Olgától, Toldy Ferenc unokájától szerezte, a hagyomány szerint a férfialak Toldy Ferencet, a nőalak pedig a nejét ábrázolja. A klasszicista ízlésben mintázott két alak ruházata, valamint a nő hajviselete a XIX. század harmincas-negyvenes éveinek divatját mutatja s úgy a férfi-, mint a nőalak ifjúkori képet ad vissza. Az ábrázolt személyek azonosítása végett Toldy Ferenc és első neje egykorú arcképeit mellékelten közöljük ;[2] a velük való egybevetés hitelesen eldönti a kérdést.

Toldy (eredeti nevén Schedel) Ferenc 1805-ben született és 1875-ben halt meg. Mint nyelvész és irodalomtörténész vívott ki magának halhatatlan nevet a magyar tudománytörténetben. Életére részletesen nem akarunk kitérni,[3] a mi szempontunkból csak az lényeges még, hogy háromszor nősült. Első felesége Hinka Mária volt, akit 1831 végén vett el, de az asszony 5 évi házasság után elhúnyt. 1838-ban házasodott másodszor Tarnóczy Idával, aki 4 év mulva szintén elhúnyt. Végül 1843-ban har-

[1] *Magyar Történeti Múzeum Éremtár*, Újszerzeményi Napló, 73/1935. sz.

[2] *Vasárnapi Ujság*, 1905. 44. sz.

[3] V. ö. *Wurzbach*, Biographisches Lexikon, 46. k. 13. s köv. l.

Magyar Művészet
1938.

A modernségnek, a haladásnak, az újításnak egész evangéliuma benne van ebben az utolsó mondatban. Pedig Rippl-Rónai passzív forradalmár volt. Ő maga ugyan nem egy helyütt nevezi magát és társait „forradalmi művészeknek", sőt egy helyütt a „művészet anarchistáinak", de ő csak azzal cselekedett, hogy rendületlenül megállt a magaválasztotta poszton, s onnan semmi erő, semmi hatalom el nem tántoríthatta. A vezető körök, az uralkodó nagyurak, a hivatalos fórumok se. Sokszor kapott „megrovást", intelmet, „feddést" felülről, de ő fölényesen tért napirendre az ilyen magasrangú, vagy hivatalos kritikák felett, isteni naivitással kockáztatva meg a kérdést: „Vajjon csakugyan komoly ügy az, hogy mi egy laikus nagyúrnak véleménye a művészetről?" ... És csendes filozófiával teszi hozzá: „*mindenütt* van egy hivatalos klikk, mely mindig későn veszi észre, vagy elmulasztja észrevenni az észreveendőket" ... Hát mi is vigasztalódjunk meg azzal, hogy ez *mindenütt* így van. A Hivatal csak rangsorba állítva tudja elképzelni a művészetet is. Mivelhogy „minden új művészi megnyilatkozásnak gátja, s hacsak lehet, megrontója: a nyárspolgári ízléstelenség". Pedig hiába minden gát, hiába minden ízléstelenség és megalkuvás, „senki a maga korát joggal meg nem tagadhatja". Rippl-Rónai jóízűen mosolyogva meséli, hogyan „diplomatizálták" ki külföldi kiállításokon a kitüntetéseket olyan művek számára, melyeket *odakünn* észre se akart venni a zsűri, míg meg nem mondták neki, hogy alkotóikat kiknek tartják *itthon* az emberek. És hogy miként jut győzelemre az itthon főzött s a párisi dinéken feltálalt terv: „a hivatalos nagyságok minden előtt". Meg hogy miként ámítják ezek a „hivatalos nagyságok" az ilymódon „kidiplomatizált kitüntetésekkel, megrendelt kritikákkal s egyéb jóhírekkel önmagukat és másokat" ...

És ő ezalatt? „Idehaza semmi reménység se kecsegtetett" — írja. — „A nagyfejűek részéről kinevetés, agyonkritizálás, soha semmi díj, vagy elismerés, mindig csak mellőzés, visszautasítás, ez volt a részem 46 éves koromig. De nem desperáltam, nem törődtem vele: mit mond a kiállítás megnyitásakor képem előtt a legfelsőbb vélemény, vagy a miniszter — én a magam emberségére és tántoríthatatlan kitartásomra építettem. Pedig, hogy mily nehéz ott produkálni valami újat, ahol minden újszerű iránt ösztönszerű irtózást éreznek a konzervatív természetű intézőkörök, azt mindenki keservesen tapasztalta, aki valaha valamilyen újítást kívánt létesíteni ... Óh igen, azt a bizonyos diplome d'honneurt, vagy aranyérmet megadják a művésznek, de azt sem ők, a nagy óvatosak, azt sem itthon, hanem kerülő úton, valamelyik külföldi kiállításon és nem is akkor, amikor dukál, hanem amikor már ők maguk is megőszülnek és észreveszik, hogy elmaradtak, hogy jó volna ismét utólérni az ifjúságot ..."

Milyen szép és jellemző ez a felkiáltása is: „A mennykőcsapás szebb halál, mint a lassú hervadás!" És mindjárt meg is magyarázza, hogyan érti: „Amíg nekünk odakünn fáradságos munka közben nem volt mit aprítanunk a levesbe, de ezzel nem törődve, csak azon igyekeztünk, hogy valami új művészi szépet produkáljunk, amire szerintünk idehaza is büszkék lehetnek, akkor itthon nemcsak meg nem értés (ami végre is csak annyira bűn, mint a tudatlanság!), hanem kicsinyes szekatúrák, nagyhangú pózok, furfangos taktikázások, legjobb esetben félmosoly balra, vagy barátságos hátbaveregetések, de mindenesetre a csiga-biga óvatos tapogatózásai merednek felénk az intéző bürökből. Kipróbált tempó, okos tempó! ... Vajjon okos-e igazán? Kutassa más!" — legyint a kaposvári filozófus és ...n mi is elégedjünk meg ennyivel.

— — — — — — — — — — —

Zsenijének szárnyas lován és művészi erkölcsének csorbítatlan vértezetében vonult be a Pantheonba — az *Uffizi*-be — de a sors, mely megélnie engedte ezt a kivételes dicsőséget, úgy akarta, hogy tüneményes pályájának ez ne csak legfelsőbb foka, de egyben majdnem végállomása legyen. Még éppen hogy csak fejére tehettük idehaza a halhatatlanság örökzöld borostyánját, már beborította gyönyörű alakját a betegség fekete felhője és a somogyi anyaföld visszakövetelte magának legnagyobb fiát.

Azóta tíz évet fordult az idő kereke, s ez a még arasznyi létünkben is csak röpke perc elég volt arra, hogy immár mindenek lássák francia kultúrán nevelkedett törzsökös magyarságát s európai viszonylatban is verhetetlen festői nagyságát. De ő még ennél is többet jelent nekünk. Mert igazi őse ő a modern magyar művészetnek s úttörő hőse a művészi progresszió halhatatlan gondolatának, aki maga írta meg magáról a legszebb epitáfiumot: „Rippl-Rónai minden magánérdek nélkül, bátran és önfeláldozással az új művészetet szolgálta".

RÓZSA MIKLÓS

ALEXANDER CHARPENTIER.
PLAQUETTE.
Kis leány arczképe;
a hátlapon gyermekét szoptató anya.

SCHARFF.
Plaque egy bécsi mosóné
arcképével.

Ráth Gy. Az Iparművészet Könyve c. munkájából.

FRÉDÉRIC CHARLES
VICTOR DE VERNON.
Lajos Fülöp Róbert orleánsi herceg és nejének Mária Dorottya Amália főhercegnőnek kettős mellképe.

BÖHM JÓZSEF D.
DR. BENE FERENC ARCKÉPE.

FRÉDÉRIC CHARLES VICTOR
DE VERNON
PLAQUETTE (1900).

BÖHM JÓZSEF D.
ALBERT EDWARD WALESI
HERCEG ARCKÉPE.

SCHWARTZ ISTVÁN.

ANDRÁSSY GYULA GRÓF
MELLKÉPE.

Ráth Gy. Az Iparművészet Könyve c. munkájából.

Magyar Iparművészet

BÖEHM J.DANIEL,éremmüvész

A magy.orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmeiből hatot készitett.Igen szépek,stilusosak a portréi/Eszterházy herceg,Bene Ferenc/bár a stilusra való törekvés a képmásoknál az élethüség rovására ment. 6.old.

DR.FALUDY GÉZA:A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmei 5 .old

AZ ÉREM, II. évf. BP.1924.

BÖHM J.DANIEL, éremművész

A magy.orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmeiből hatot készitett.Egyszerüségben és monumentalitásban talán a soproniérem/Asklepios/és Kassa-Eperjes városait ábrázoló két női alak a legsikerültebbek.
6.old.

DR.FALUDY GÉZA:A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmei 5 .old

AZ ÉREM, II. évf. BP.1924.

BÖHM J. DANIEL, éremművész

A magy. orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmeiből Böhm J. Daniel Bécsben élő magyar származásu érmművész alkotásai /hatt darab/ a legsikerültebbek. A XIX. sz. közepén uralkodó klasszikus izlésnek alkotásai. Kidolgozásuk finom, Az allegoriánál kerüli a túlzsúfoltságot. 6.old.

DR. FALUDY GÉZA: A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmei 5.old.

AZ ÉRME, II. évf. BP. 1924.

BÖHM, Johann „bau-ingenieur"

Bánffy-csalódás, 1870

AH 1995 97

Böhm József Dániel

1843ban készitett érmet, mely a Bugár féle rajz alapján készült

Művészet és felvilágosodás

Akadémia Kiadó 1978 Bp.

Komárik: A korai gótizálás Magyarországon

266 old.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, éremművész

Magának Aszklepiosznak alakja a magyar numizmatikában első izben a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók soproni vándorgyülésének 1847-ben vert, BÖHM JÓZSEF DÁNIEL által tervezett érmén jelenik meg. Az érmén, korára jellemző klasszicista stilusban Sopron városát jelképező női alak fogadkozat a város címere fölött az orvosokat képviselő Aszklepiosszal. 12.old. 1.kép.17.old. Fekete repr.

DR. VARANNAI GYULA: Aszklepios és a kígyó a magyar orvosérmeken

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1970. Bp.

BOHM JÓZSEF DANIEL, éremművész

Éremkiállitás a Magy.Nemz.Muz-ban.-Böhm József Dániel a magyar származásu éremművésznek-aki a bécsi Münzakadémia igazgatója volt-vázlatkönyve tete még változatosabbá az itt kiallitott Gazdasági Egyesület dijérmeit bemutató vitrint,mert ezeket az érmeket nagyrészben ő készitette. 42.old

GOSZTONYI JÁNOS: Éremkiállitás a Magyar Nemzeti Múzeumban 42.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám. Bp.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL, éremművész

A nagy mesterek sora a Szepesolaszból Bécsbe származott Boemmel kezdődött. 1794-ben született és 1836-ban lett a bécsi Vésnök Akadémia igazgatója. Ez az iskola nevelte Karl Radnitzkyt, Anton Scharffot, és teremtette meg a klasszicista bécsi éremészetet. 22.old

VADÁSZ GYÖRGY: Esztétikai kérdések a modern magyar pénzekről 19.old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1972. Bp. 1973.

JOHANN JOSEF DANIEL BOEHM, éremvésnök, /1794-1865/.

Lásd még: BÖHM címszó alatt is.

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész.- 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972.2.szám, Bp.

JOHA NN

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremvésnök, /1794-1865/.

9-12.-FERDINÁND CSÁSZÁR VITÉZSÉGI ÉRME.-/1839-1949/.-
Az 1848-as háborúkban adták. Hátúl: azonos II.József érmével/1789/. Alúl összekötött babérkoszorúban-mely alsó felével egy négy zászlóból és két lobogóból álló talpon áll, két sorban "DER TAPFERKEIT". A két zászlón, a babérkoszorú lombján keresztül, az előbbivel ellentétben a Habsburg cimer helyett a zászlón az osztrak kétfejü sas látható.-Arany, I. ezüst és II. ezüst. 72.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70 .old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremvésző

10.-I.OSZTÁLYU EZÜST VITÉZSÉGI ÉREM.-/1839-1849/.-
Az 1848-as háborúkban adták.Elől: jobra forduló,fiatalkorú,babérral koszorúzott fej."FERDINAND KAISER VON OESTERREICH".Lent:"I,D.BOEHM.F.".-Hátul:babérkoszorúban:"DER TAPFERKEIT".-I.osz.t ezüst vitézségi érem.Méret: 40 mm.-Súly:17 gr. Fekete repr. 73.old

TÍLAS GÉZA: Korni Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremvésnök,/1794-1865/

16-18.-I.FERENC JÓZSEF VITÉZSÉGI ÉRME.Második veret. Adva:1859-1866.-A lombardiai-háború a szövetséges szárdok és franciák ellen ismét új életre keltette a vitézségi érmeket.A korábbi 13-15 tipusú éremkészletek felhasználása után egy újabb előlapot vésettek J.D.BÖHM éremművésszel. Arany és I.oszt ezüst érem. 75.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 79.old

AZ ÉREM. XXVIII.évf. 1972. 2.szám, 5p.

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremművész, /1794-1865/

10.-I.OSZTÁLYU EZÜST VITÉZSÉGI ÉREM.-/1839-1849/.-
Az 1848-as háborúkban adták.-Elől: jobbra forduló fiatalkorú ,babérral koszorúzott fej."FERDINAND KAISER VON OESTERREICH".-Lent:"I.D.BOEHM F.".-Hátúl:babérkoszorúban:"DER TAPFERKEIT".-I.oszt.ezüst vitézségi érem.-
Méret: 40 mm.-Súly: 17 gr. 10.kép. 73.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsbirg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremvésnök, /1794-1865/

9-12.-FERDINÁND CSÁSZÁR VITÉZSÉGI ÉRME.-/1839-1849/.-
1839-ben az érmek előlapját Ferdinánd arcképével látták el. Az 1848-as háborúkban adományozták.-Elől: jobbra forduló, fiatalkorú, babérr l koszorúzott császárfej "FERDINAND KAISER VON OESTERREICH" felirattal. Alúl a szegélyen "I.D.BOEHM.F." vésnök neve, a bécsi akadémia igazgatója. -Arany, I.oszt. ezüst és II.oszt. ezüst. 72.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM. XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremvésnök, /1794-1856/.

9-12.-FERDINÁND CSÁSZÁR VITÉZSÉGI ÉRME, /1839-1849/.- Az 1848-as háborúkban adták.-Elől: jobbra forduló, fiatalkorú, babérral koszorúzott fej."FERDINAND KAISER VON OESTERREICH".Lent:"I,D,BOEHM,F.".Hátúl:Babérkoszorúban "DER TAPFERKEIT".-Arany: Méret: 40 mm.Súly: 28.gr.;8 dukát.I.ezüst: Méret: 40 mm. Súly: 17 gr.- .10.I.ezüst ről kép. 73.old.

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremművész, /1794-1865/

16-18. I. FERENC JÓZSEF VITÉZSÉGI ÉRME. Második veret. 1859-1866.-Elől: A császár mellképe tábornagyi egyenruhában, balra fordulva, életkorának megfelelően, kis szakállal és bajusszal. "FRANZ JOSEPH I.V.G.G.KAISER VON OESTERREICH". Hátul: Babérban "DER TAPFERKEIT". Ujabb előlap BÖHM-től.-Arany: Méret: 40 mm. Suly 28 gr.-I.Ezüst: 4L mm. 17 gr. 17.ábra. 75.old

PÁLAS ÉVA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ P.rész. 70.old

AZ ÉREM. XXVIII.évf. 1972. 2.szám, 3p.

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremvésnök
B----

9-12.-FERDINÁND CSÁSZÁR VITÉZSÉGI ÉRME.-/1839-1849/.-
1839-ben az érmek előlapját Ferdinand arcképével látták el,de ezt csak az 1848-as itáliai és magyarországi forradalmak és szabadságharc ellen vezetett hadjáratokban adtak-1848-tól két ezüst érem.I.oszt."Nagy ezüst" és a méretben kisebb"kisezüst".Ez utóbbit Konrad Lange /1806-1856/ véste. Arany és nagy ill.kisezüst érmek. Böhm/1794-1865/ a bécsi akadémia igazgatója véste.őket 72.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremmüvész, /1794-1865/

18.-I.FERENC JÓZSEF VITÉZSÉGI ÉRME.Második veter.,1859
1866.-II.osztt.vitézségi érem.-Császár mellképe táborna
gyi ruhában balra.Életkorának megfelelően,kis szakáll és
bajusz.-"FRANZ JOSEPH I.V.G.G.Kaiser von Oesterreich
hátúl:Babérkoszorúban"DER TAPFERKEIT".Ujabb előlap.
BÖHM-től.-Ezüst.Méret30 mm. Súly: 17 gr. 18.ábra. 75.ol
Fekete repr.

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi
érmek 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremművész, /1794-1865/

17.-I.FERENC JÓZSEF VITÉZSÉGI ÉRME,Második veret.1859-1886.-I.oszt.ezüst vitézségi érem.-Császaár mellképe tábornoki ruhában,életkorának megfelelően,kis szakáll,és bajusz."FRANZ JOSEPH I.V.G.G.KAISER VON OESTERREICH" Hátúl: babérkoszorúban "DER TAPFERKEIT".Ujabb előlap. BÖHM-től.-Ezüst.Méret:40 mm. Súly: ~~22xgr~~. 17.gr. 17. ábra, 75.old. Fekete repr.

TÍLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremművész, /1794-1865/

17-I.FERENC JÓZSEF VITÉZSÉGI ÉRME,Második veter,1859-1866.-I.oszt ezüst vitézségi érem.-Császár mellképe tábornagyi ruhában balra.Életkorának megfelelően,kis szakáll és bajusz.-"FRANZ JOSEPH I.V.G.G.KAISER VON OESTERREICH Hátúl:babérkoszorúban:"DER TAPFERKEIT".Ujabb előlap BÖHM-től.-Ezüst, Méret: 40 mm. Súly: 17 gr. 17 ábra. 75.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN JOSEF DANIEL BÖHM, éremművész, /1794-1865/

18.-I.FERENC JÓZSEF VITÉZSÉGI ÉRME.Második verett.1859 186[illegible].-II.oszt.ezüst Vitézségi érem.-Császár mellképe tábornagyi ruhában,korának megfelelően kis szakáll és bajusz."FRANZ JOSEPH I.V.G.G.KAISER VON OESTERREICH" Hátúl:babérkoszorúban "DER TAPFERKEIT".Ujabb előlap. BÖHM-től.Ezüst.Méret:30 mm. Súly: 17 gr. 18.ábra. 75. old. Fekete repr.

TÍLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek 2.rész. 70.old

AZ ÉRME, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, éremművész

Magának Aszklepiosznak alakja a magyar numizmatikában első ízben a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók soproni vándorgyülésének 1847-ben vert, BÖHM JÓZSEF DÁNIEL által tervezett érmén jelenik meg. Az érmén, korára jellemző klasszicista stílusban Sopron városát jelképező női alak fog kezet a város címere fölött az orvosokat képviselő Aszklepiosszal. 12.old. 1.kép. 17.old

DR. VARANNAI GYULA: Aszklepiosz és a kígyó a magyar orvosérmeken

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1970. Bp.

Bölcsi József Dániel élete

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

131. old.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

17.sz.Eries gróf no leje.-A család szerint ő ábrázolja. Valószínű,mert a művészt szoros kapcsolat fűzte a gróf no .A művész pályája elején készített egy cseresznyemagvakból faragott emblémákkal és portrékkal vésett nyakláncot,mely Eries Moritz gróf kezébe került.Neki igen megtetszett és Böhm pártfogója és jótevője lett.
71.old. 25.kép.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremmüvész

V. FREDINAND, mellképe faragvány.-Felismerhető a jegyzék 3,4,5.sz.-u öt ábrázoló portrék egybevetésével. De a leltári jegyzék 7.sz. tétele is bizonyítja: "Ferdinand Király kőbevésett domborma arcképe kőkeretben". A királyról készült faragványok, mint modellek, valószínűleg a koronázási éremhez/1830/ készült tanulmányok voltak és ez meghatározza keletkezési idejét is.-71.old. 27.kép.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremművész

20.Noi rej.-A portré azonositásanal kiindulopont a lel tari jegyzék 2.tetele,mely Bohmné Kobe vésett arcképéről rol tesz.említést.Ellenorizheto,mivel a 11.és 14.faragvány és egy éremkep 15.egyező vonásokat mutat.A kerek arc,a profilvonal azonossaga,és az áll formaja arulnak e el különösen hasonló jelleget.A családi hagyomány is emlit faragványt Böhmnéről. 76.old. 26.kép.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

A családtól újonnan szerzett 6 faragványával együtt tehát 21 darabra emelkedett a Böhm kőfaragványainak a M.N.M.által összegyűjtött száma. Tetemes része a családi birtokban őrzött hagyatékból származik. Feltehető, hogy további gyarapodásra nem lehet számítani, így ez az anyag képviseli Böhm ez irányú munkásságának fennmaradt emlékeit. 74.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BOEHM/BÖHM/JÓZSEF DANIEL,szobrász,éremművész

1908-ban Böhm/Boehm/József Daniel unokája jegyzéket vett fel Böhm József Daniel és fia Böhm J.Edgárnak azon műveiről,melyek akkor még a család birtokában voltak.-

BOEHM JÓZSEF DANIEL művei.

1.sz.-Metternich herceghez kobe vésett kerekded alakú domború arckepe tokban. 75.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Daniel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Az újonnan szerzett 6 faragvány is azt igazolja, hogy ezek művészi pályájának elején készültek. Stílusuk tisz ta klasszicista jellegű érzékeltető azt a művészi irányt, mely a későbbi érmeszeti tevékenységet is jellemezte. Emlékérmeinek is erőssége volt a portré és ezek a faragványok kitűnő előtanulmányoknak tekinthetők a további művészi munkásságához. Ebben rejlik e faragványok művészi jelentősége.. 74.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DANIEL, szobrász, eremmüvész

A leltári jegyzék felbukkanásával korrekciót végezhetünk egy faragványon. A jegyzék 6. tétele Lussmanne-ról tesz említést. Böhm neje Aloisia Lussman volt, a faragvány a család valamelyik tagjáról készülhetett, talán éppen Böhm anyósát ábrázolja. Mária Terézia portrejával azonosítottuk a 13.-17. ábrát. A ruhaviselet azonban inkább polgári származásu nő arcképére utalnak. A családi hagyomány is erre utal. 73. old.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Daniel ismeretlen kőfaragványai 69. old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

1908-ban Böhm József Dániel unokája jegyzéket vett fel Böhm József Dániel és fia Böhm J.Edgar azon művekről, amelyek akkor még a család birtokában voltak.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL művei:

4.sz.-METTERNICH herceghek kőbe vésett nagy domború arcképe. Ad naturam fecit Böhm hátirattal.
75.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremművész

A hat újabban feltünt faragványa olyan,mint a többiek. Felirat,művészi jelzés nincs,klasszicista ízlésben faragva.Öt portré,egy kompozíciós ábrázolás.A személyek azonosítása csak ikonográfiai egyeztetések alapján lehetséges,néha a sima hátlapon látható ceruza feljegyzés a személyre vonatkozólag-nyilvan későbbi eredetüek,néha a leltári jegyzék segit a problematikus meghatározásoknál. 70.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremmüvész

1908-ban Böhm József Dániel unokája jegyzeket vett Böhm József Dániel és fia Böhm J.Edgárnak azon müvei ról, amelyek akkor meg a család birtokában voltak.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL müvei:

2.sz.-BOEHM I.DÁNIELNE dombormü kobe vésett arcképe tokban. ø 15.old

HUSZAR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA. 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1977

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Zl. MÁRIA JÉZUSSAL.- E jellegzetesen klasszicista ízlésű figurális ábrázolás valószínűleg tanulmányjellegű faragvány. Böhm eddig ismert faragványa közül csupán ez az egy olyan, melyen nem határozott személy portréja jelenik meg, hanem figurális ábrázolás. Ez új oldalról tesz bizonyságot Böhm kőfaragói művészetéről. 75.old. kép.30.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA. 2. A M.N.M. évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremmüvész

16.sz.-V.FERDINAND.-Ujonan előkerült faragvány.-Babér koszorús mellkép j.Magas gallérú köpeny,Aranygyapjas - rend jelvénya a nyakban.A mellkép keretben,a keret két oldala babérfa,fent babérlevelek,közöttük sima pajzs van.-Álló táglalap. 90+115 mm.-71.old.-Fekete repr 27.sz.kép.

HUSZAR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

1813-ban került a bécsi Akadémiára, és itt mesterének Franz Anton Zauner szobrásznak a biztatására kezdett kőfaragással és éremművészettel foglalkozni. Inkább művészi pályája kezdetén, mert faragványai általában a 19. sz. huszas-harmincas éveiben készültek, a keltezhető példányok erre az időre utalnak. 70.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

1908-ban Böhm József Dániel unokája jegyzéket vett fel Böhm József Dániel és fia Böhm J.Edgarnak azon müveiről, amelyek akkor még a család birtokában voltak.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL müvei:

13.sz.- Női arckép kőbe vésett dombormü. 75.old

HUSZka András: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, A M.N.M. évkönyve, Bp. 1975

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremművész

1908-ban Böhm József Dániel unokája jegyzéket vett fel Böhm József Dániel és fia Böhm J.Edgarnak a on müveiről,amelyek akkor mé a család birtokában voltak.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL müvei:

12.sz.-Több helyen eltört kőbe vésett dombormü férfi fej/a fej érintetlen/. 75.old

HUSZA [illegible]: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA. 2. A M.N.M. Évkönyve, Bp. 1973

BOHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremmüvész

1908-ban Bohm József Dániel unokája jegyzékbe vette fel Bohm József Dániel és fia Bohm J. Edgárnak azon müveit, amelyek akkor még a család birtokában voltak.

BOHM JÓZSEF DÁNIEL müvei:

7.sz.-FERDINAND király kőbe vésett dombormü arcképe kőkeretben. 75.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DANIEL, szobrasz,éremművész

1908-ban Böhm József Daniel unokaja jegyzékbe vette fel Böhm József Daniel és fia Böhm J.Edgarnak azon művelt,amelyek akkor még a család birtokában voltak.

BÖHM JÓZSEF DANIEL művei:

o.sz.-LUSSMANN kobe vésett domború arcképe.
75.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

1908-ban Bohm József Dániel unokája jegyzéket vett fel Bohm József Dániel és fia Bohm J.Edgarnak azon müveiről, melyek akkor még a család birtokában voltak

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL művei:

ó.Sz.-Nő arckép kerek alakú, kőbe vésve tokban. 75.old

HUSZAR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremmüvész

---

18. Férfifej. Faragvány. - Kiléte nem állapítható meg. A leltari jegyzék 5 tétele is csak annyit mond róla "Arany gyapjas vitéz köbe vésett dombormü arcképe". Aranygyapjas lovag portréja a 19. sz. huszas-harmincas éveiből. Ruházatából következtetve sem a császári háztagja nem lehetett, sem katona, valószínüleg egy arisztokrata mellképe.
72. old. 28. kép.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69. old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremművesz

17.sz.vries grófnőről faragvány.Hitelt lenet adni a portrén látható felíegyzésnek,mely szerint ez 1620-ban készült.A gróf 1600-ban vette nőül nejét.Ez a keltezés meg is felel azon időszaknak,mikor Böhm a faragványokat készítette.A grófnőről sajnos nem ismerünk más ábrázolást,így minős lehetőség ikonográfiai ellenőrzés végzésére. 20.kép. 12.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM J EDGÁR, szobrász, éremművész

Egy jegyzékben Böhm Janos Daniel unokajától, melyet 1908-ban vett fel, oly művek szerepelnek, melyek akkor még a család birtokában voltak. Böhmnek és fiának Böhm J. Edgarnak művei, faragványok, és egyéb munkotások. 69.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kofa-faragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. évkönyve. Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DANIEL, szobrász,éremművész

<u>1.-MÁRIA JÉZUSSAL.</u>-Faragvány.-Négyszögü lapon Mária térdképe szemben,a fejét is fedo köpennyel,a derekan ov.jobb karjan a gyermek Jézus.Mindkettojük feje körül glória.-63+70 mm. 73.old. 30.kép.

<u>HUSZÁR LAJOS</u>: Böhm József Dániel ismeretlen kőfa-faragványai 69.old

<u>FOLIA HISTORICA</u>, 2. A M.N.M.Évkönyve. Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Fiatalabb korában készítette faragványait klasszicista stílusban a 19.sz.huszas-harmincas éveiben.-A régebben ismertetett és meghatározott faragványok egyike:
13.sz.-Női mellkép/akkori meghatározásunk szerint MÁRIA TERÉZIA. 71.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfa-faragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve. Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremmüvész

18.-FÉRFIFEJ/Aranygyapjas-rend jelvényével/.-
Férf mellkép jobbra, kihajtott galléru köpenyben, az Aranygyapjas-rend láncon függő jevényével. Álló téglalap alaku 72.5,97 mm. Faragvány.-72.old. 28.kép. Fekete repr.

NUSZÁR LAJOS: Böhm József Daniel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremmüvész

17.sz.-NŐI FEJ.-/Fmues Grófné/.Kerek lapon fiatal nő fe feje jobbra, a haja a korabeli divat szerint fonatban. A faragvány hátlapján ceruzával írt következő jelzés ta lálható. "Gräfin /Fries/1820/.Korálakú, 50 mm. 25.kép. 71.old.

NUSZÁR LAJOS: Böhm József Daniel ismeretlen kőfa-faragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DANIEL, szobrász,éremművész

17.sz.-NŐI FEJ.-/Fries grófné/.- Kerek lapon fiatal nő feje jobbra,a haja a koravelí divat szerint fonatban. A faragvány hátlapján ceruzával írt következő jelzés található:"Grafin/Fries/1820".-Körlakú, 50 mm. 71.old. 20.kép. Fekete repr.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Daniel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JOZSEF DANIEL, szobrász, éremművész

16.sz.-V. FERDINAND, faragványa.-Babérkoszorús mellkép j. Magas galléru köpeny, Aranygyapjas rend jelvénye a nyakán A mellkép keretben, a keret két oldala babéria, felül babér levelek, közöttük sima pajzs van. Álló téglalap.-90+113 mm 27.kép. 71.old. Újonan elokerült faragvány.-

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Daniel ismeretlen kőfa-faragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

---

19. Ferfilej.- Ez aportré nem határozható meg. A leltári jegyzék 12. tétele sem tud többet mondani róla, mint Több helyen eltört, kőbe vésett dombormű, ferfilej, /a fej elin tetlen/. Egyébként stílusban tökéletesen beleilleszkedik Böhm faragványai közé. 72. old. 29. kép.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfa-faragványai 69. old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. Évkönyve, Bp. 1973

BOHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremmüvész

1908-ban Böhm József Dániel unokája jegyzékbe vette fel Böhm József Dániel és fia Böhm J.Edgarnak azon müveit,amelyek akkor meg a család birtokában voltak.
BOHM JÓZSEF DANIEL müvei:
9.sz.- FÉRFIFEJ,kőbe vésett dombormü 75.old

HUSZAR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragvanyai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 197

BÖHM JÓZSEF DANIEL, szobrász,éremművesz

1908-ban Böhm József Daniel unokája jegyzékbe vette fel Böhm József Daniel és fia Böhm J.Edgarnak azon müveit,amelyek akkor még a vsalad birtokaban voltak.
BÖHM JÓZSEF DANIEL müvei:
10.sz.-fiatal férfifej kőbe vésett dombormü. 75.old

HUSZAR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremmüvész

1908-ban Böhm József Dániel unokája jegyzéket vett fel Böhm József Dániel és fia Böhm J.Edgárnak azon müveiről, amelyek akkor még a család birtokában voltak.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL müvei:

11.sz.-Dupla férfilej kőbe vésett dombormü. 75.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragvanyai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DANIEL, szobrász, éremművész

1908-ban Böhm József Dániel unokája jegyzéket vett fel Böhm József Dániel és fia Böhm J.Edgarnak azon műveiről, amelyek akkor még a család birtokában voltak

5.sz.- ARANYGYAPJAS VITÉZ kobe veselt domború arckepe. 75.old

HUSZAR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrasz,éremművész

/1794-1865/.szobrasz,kőfaragó és éremművész Szepesolaszin született és fiatalon Bécsbe kerülve,ott idővel kamarai éremművész és a bécsi főpénzverőben működött. Vésnökakadémia igazgatója lett.A bécsi éremművészet vezető egyénisége volt és mint viaszmintázó,de főként mint kőfaragó ismert helyet vivott ki magának. 70.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

POLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremmüvész

1908-ban Böhm József Dániel unokája jegyzéket vett fel Böhm József Dániel és fia Böhm J.Edg arnak azon müveiről,amelyek akkor még a család birtokában voltak.
14.sz.- Klaszkiusozbúkép.kőbevésett dombormü/az
BÖHM JÓZSEF DÁNIEL müvei:

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfa-faragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremművész

1908-ban Böhm József Dániel unoká ja jegyzéket vett fel Böhm József Dániel és fia Böhm J.Edgarnak azon müveiről,amelyek akkor még a család birtokában voltak. 15.sz.- Mária Krisztussal,kőbe vésett dombormü.
BÖHM JÓZSEF DÁNIEL müvei: 76.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfa-faragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BOHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremművész

1908-ban Böhm József Dániel unokája jegyzékbe vette fel Böhm József Dániel és fia Böhm J.Edgarnak azon műveit,amelyek akkor még a család birtokában voltak.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL művei:

8.sz.-FERFIFEJ,kőbe vésett domborm. 75.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Fiatalabb korában készítette faragványait klasszicista stílusban a huszas-harmincas években a 19.sz.-ban.-A rédebben ismert és meghatározott faragványok egyike: L.-FRANZ RECHENBERGER-ről készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Fiatalabb korában készített faragványait klasszicista stílusban a 19.sz.huszas-harmincas évében készítette. A régebben ismert és meghatározott faragványok egyike: R.-FODOR JOZÉFA-ról készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremművész

Fiatalabb korában készitette faragványait klas zicista stilusban a 19.sz.huszas-harmincas éveiben.-A régebben ismertetett és meghatározott faragványok egyike: 15.sz.-MARIA LUIZA/Napoleon neje/-ről készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

21.-MÁRIA JÉZUSSAL.-Faragvány.-Négyszögű lapon Mária térdképe szemben,a fejét is ledo köpennyel,a derekán öv jobb karján a gyermek Jézus.Mindkettőjük feje körül gloria.-63,0 mm. 73.old. 50.kép. Fekete repr.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 9. A M.N.M. Évkönyve. Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

20.-NŐI FEJ/Böhm neje/.- Női mellkép balra, magas galléra, csakozott szegélyű ruhában, fejét is fedő kendővel, haja simára fésülve. Négyszögű faragvány. 58:71 mm. 72.old. 26.kép. Fekete repr.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 8. A M.N.M. Évkönyve. Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DANIEL, szobrasz,éremművész

19.-FERFIFEJ.- Töredezett szélu,négyszögü lapon fiatal férfi feje jobbra,hullamos hajjal.A vallszelvényen T-szerü jelzés észlelheto,de ez lehet véletlen karcolás is.- Ø 72.old. 29.kep. 59+75 mm.faragvany.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Daniel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve. Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremművész

19.-FÉRFIFEJ.-Töredezett szélu negyszögü lapon fiatal férfi feje jobbra,hullámos hajjal.A vállszelvényen t-szerü jelzés észlelheto,de ez lehet véletlen karcolás is 59+73 mm. faragvány.-72.old. 29.kép. fekete repr.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve. Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremművész

18.sz.-FÉRFIFEJ.-/Aranygyapjas-rend jelvényével/.-
Férfi mellkép jobbra,kihajtott gallérú köpenyben az
Aranygyapjas-rend láncon függő jelvényével.-Álló tég-
lalap alakú, 72.5+97 mm.-faragvány.-72.old. 28.kép.

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfa-
ragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve. Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremművész

Fiatalabb korában készitette faragványait klasszicista stilusban a 19.sz.huszas-harmincas éveiben.-A régebben ismert és meghatározott faragványok egyike:
12.-BÖHM J.D.leánya ANNA/Karl Perlep neje/-ról készült
71.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, x. A M.N.M.évkönyve. Bp. 197-

BÖHM JÓZSEF DANIEL, szobrasz, éremművész

---

kőfaragványaihoz általában kelheimi követ használt és a alkotások, bár többnyire önálló művészi alkotások voltak, de néha éremképek mintájául szolgáló modellek céljaira is készültek. valamennyi ilyen természetű műve a klasszicizmus jellegzetes stílusát árulja el. 70.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Daniel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, k. A M.N.M. évkönyve. Bp. 1973

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász,éremművész

1908-ban Böhm József Dániel unokája jegyzéket vett fel Böhm József Dániel és fia Böhm J.Edgarnak azon müveiről,amelyek akkor még a család birtokában voltak.

16.sz.-BÖHM JÓZSEF DÁNIEL művei:

16.sz.- Albán női mellszobor kőből. 76.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA 2.A M.N.M.Évkönyve. Bp. 1973.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Fiatalabb korában készitette faragványait klasszicista stilusban a 19.sz.huszas-harmincas éveiben.-A régebben ismert és meghatározott faragványok egyike:
9.sz.-TOLDY FERENCNÉ-ről készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: BÖHM JÓZSEF DÁNIEL ismeretlen kőfaragványai 69.old.

FOLIA HISTORICA 2.-A M.N.M. évkönyve. Bp. 1973.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Fiatalabb korában készitette klasszicista stilusban faragványait a 19.sz.huszas-harmincas éveiben.-A régebben ismert és meghatározott faragványok egyike:
10.-ANDREAS JOSEF STIFFT-ről készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: BÖHM JÓZSEF DÁNIEL ismeretlen kőfaragványai 69.old.

FOLIA HISTORICA 2.-A M.N.M. évkönyve. Bp. 1973.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, stb.

A bécsi éremművész iskola kimagasló alkja a 19.sz.első felében. Eleinte sok faragványt készített 15 drb.lett közölve, a legtöbb a M.N.M.-ban van. az Éremtárban.-A családtól újabb 6 darabot sikerült megszerezni. 69.old

HUSZÁR LAJOS: BÖHM JÓZSEF DÁNIEL ismeretlen kőfaragványai 69.old.

FOLIA HISTORICA 2.-A M.N.M.Évkönyve. Bp. 1973.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremmüvész

Egy jegyzékben Böhm unokájától, melyet 1908-ban vett fe-
fel, oly müvek szerepelnek, melyekmakkor még a család bir-
tokában voltak. Böhmnek és fiának Böhm J. Edgarnak müvei.
Faragványok és egyéb müalkotások. 69.old.

HUSZÁR LAJOS: BÖHM JÓZSEF DÁNIEL ismeretlen kőfa-
ragványai 69.old.

FOLIA HISTORICA 2.-A M.N.M. Évkönyve. Bp. 1973.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Fiatalabb korában készítette faragványait klasszicista stílusban a 19.sz.huszas-harmincas éveiben.-A régebben ismert és meghatározott faragványok egyike:
8.sz.-TOLDY FERENC-ről készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: BÖHM JÓZSEF DÁNIEL ismeretlen kőfaragványai 69.old.

FOLIA HISTORICA 2.-A M.N.M.Évkönyve. Bp. 1973.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Fiatalabb korában klasszicista stilusban készitette faragványait a 19.huszas-harmincas éveibe.-A régebben ismert és meghatározott faragványok egyike: 5.-FERENC és V.FERDINÁND- ról készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 197[illegible].

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Fiatalabb korában készítette faragványait klasszicista stílusban, a 19. sz. huszas-harmincas évei ben. - A régebben ismert és meghatározott faragványok egyike:
4.-V. FERDINÁND-ról készült. 71. old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69. old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. Évkönyve, Bp. 1971.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Fiatalon korában készítette faragványait klasszicista stílusban a 19.sz.huszas-harmincas éveiben.-A régebben ismert és meghatározott faragványok egyike: 5.-V.FERDINAND-ról készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 197[illegible].

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Fiatalabb korában készítette faragványait klasszicista stílusban a 19.sz.huszas-harmincas években.-A régebben ismert és meghatározott faragványok egyike:
6.sz.-CLEMENS von METTERNICH-ról készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA,2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973.

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász, éremművész

Fiatalabb korában készitette faragványait klasszicista stilusban a 19.sz.huszas-harmincas éveiben.-A régebben ismert és meghatározott faragványok egyike: 7.sz.-CLEMENS von METTERNICH-ról készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973.

BÖHM JÓZSEF DANIEL, szobrász,éremművész

Fiatalabb korában készítette faragványait klasszicista stilusban a 19.sz.huszas-harmincas éveiben.-A régebben ismertetett és meghatározott faragványok egyike:
14.sz.-NAPOLEON-ról készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. évkönyve, Bp. 1975

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrasz,éremművész

Fiatalabb korában készitette faragványait klasszicista stilusban a 19.sz.huszas-harmincas éveiben.-A régebben ismert és meghatározott faragványok egyike: a.BÖHM D.J.neje ALOISIA LUSSMAN-ról készült. 71.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

BÖHM, József Dániel éremművész

FRODL, Walter: Idee und Verwirklichung : Das Werden der staatlichen Denkmalpflege in Österreich. Wien ; Köln ; Graz : Böhlau, 1988 37,59,167.p.

BÖHM József Dániel

Pusztai L.: Megjegyzések egy jubileum alkalmából. 25 éves a Magyar Építészeti Múzeum. = Műemlékvédelem, 1993. 2. 91. ill.

Pécs, székesegyház emlékérme 1840

BÁNHIDI László: Kiegészités Tragor Ignác 1929-es kiadású Váci Kalauzához. Vác : Városvédők és Városépitők Egyesülete, 1992

BÖHM Jözsef Dániel

Frodl, Walter: Idee und Verwirklichung.
Wien: Böhlau, 1988.

37, 59, 167. p.

Böhm János érmész M.D.K.

Bécsben élt, az Akadémia igazatója lett.
Hazánkban csak mint tanár gyakorolt közvetett hatást.

Kapnis Antal : A képzőművészetek története
A Kultura Világa B p. 1963. 690.1.

Böhm ~~János~~ József Dániel nolván M.D.K.

Szül: Szepesolani, Bécsben tanult s ott is maradt, majd az Akadémia igazgatója lett.

Kampis, hagy. műv. Bp. 1960 479.

M.D.K.

Böhm József János Dániel szobrász

Szepesolasziban szül. A bécsi Akadémián tanált. Bécsben maradt. az Akad. igazgatója lett. Csak mint tanár volt közvetett hatással hazánk müvészetére. 479.o.

Kampis Antal: A képzőművészetk

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Bpest. Minerva. 1960

BÖHM József Dániel

1863. 240. okt. 16. A magyar orvosok és természetvizsgálók pécsi emlékérme keretik Böhm J D-től. 96.

1866 43. febr. 13. Erzsebet csaszarne és kiralyne arckepe aláírás utján a múzeumi képcsarnok számára. 97.

44. febr. 14. Bőhm J. D. hagyományából vételre kínáltatnak régiségek

M. Ért. 1991. 1-2.

BŐHM JÓZSEF DÁNIEL (Szepesolaszi, 1794 – Bécs, 1865)

A 29. század első felének egyik legtehetségesebb éremművésze. Egyszerű iparos-kereskedő családból származott. 1800 és 1806 között kereskedőinas Iglón, majd boltos-

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MKCS - MNG Bp. 1980.

segéd Lőcsén, ahol Czauczig Józsefnél rajzolást tanul. Az 1810-es évek elején Miskolcon kereskedő, 1813-ban útnak indul Bécsbe. Itt az akadémia szobrászati osztályán, Zauner tanácsára gemmavéséssel, később éremvéséssel foglalkozik. 1821-ben Rómába megy tanulmányútra, megfordul Thorwaldsen műhelyében, a Vatikáni múzeumban érmeket másol. Visszatér Bécsbe, majd előkelő pártfogói segítségével 1825–29 között újabb 4 évet tölt Rómában. Ekkor veti meg később híressé vált műgyűjteményének alapjait is.

1829-ben végleg visszatér Bécsbe, s egész életét az éremvésésnek szenteli. 1830-ban a bécsi pénzverde első éremvésője, majd 1831-től udvari modellőr. Tanárként is nagy hírnevet szerez, az éremművészek valóságos gárdáját neveli fel. Átlagon felüli művészettörténeti képzettsége révén nagy hatással van Pulszky Ferencre, Henszlmann Imrére és Ipolyi Arnoldra is. Több magyarországi műgyűjtemény megszervezésében veszik igénybe ismereteit (Festetich Sámuel, Fejérváry Gábor).

Művészete akkor bontakozott ki, amikor a klasszicizmus hanyatlani kezdett, de technikája még teljesen e stílus jellegzetességeiben gyökerezett. Ismert érmeinek száma meghaladja a százat. Túl azon, hogy szinte minden, az uralkodó arcképét hordó érmet Bőhm készített, számtalan egyesület, város és magánszemély megbízásának tett eleget.

A kiállításunkon bemutatott – még 1830 előtt készült, s többnyire hazai vonatkozású – vésett arcképeit és érmeit a szaktudomány is csak az utóbbi időben azonosította. Bár nem dolgozott Magyarországon, de hírneve és elismértsége – ha közvetve is – a hazai művészet hírét öregbítette.

257 Franz Schubert halálozási érme 78. TÁBLA

bronz, 3,7 cm átm
Jelezve: I. D. BOEHM. F.
Felirata az előlapon körben: FRANZ SCHUBERT
hátlap: GEBOREN 1797. GESTORBEN 1828.
NNM Éremtár, ltsz. D. III. 258.

A finom modellállású bronzérem előlapján Schubert balranéző arcképe, hátoldalán lanton játszó táncoló nőalak. Készült a zeneszerző halálának emlékére 1828-ban. 1907-ben szerepelt először a Magyar Éremkedvelők Egyesülete által rendezett kiállításon. Eredetileg a Delhaes gyűjteményben volt, 1923-tól a MNM Éremtárában.

Irod: Lyka 1910, 287–289; Huszár–Procopius 1932, 45, 77.

258 Stift András József arcképe 77. TÁBLA

kelheimi kő, 6,9 x 8,2 cm
MNM Éremtár ltsz. 53–17. I.

Négyszög alakú kőlapon Stift András József orvos jobbranéző arcképdomborműve. Az arckép 1830-ban készült és mintául szolgált Bőhm 1834-ben, Stift András 50 éves jubileumára modellált és bronzban vert érmének. Eredetileg a Faludi gyűjteményben, 1953-tól a MNM Éremtárában.

Irod: Huszár–Procopius 1932, 83; Huszár 1954, 318.

259 Fodor Jozefa énekesnő arcképe 78. TÁBLA

bronz, 4,2 cm átm
Jelezve: BOEHM. F.
Felirata előlap: JOSEPHAE FODOR, hátlap: NATURA. AN. ARTE / PRAESTANITOR / INCERTUM / OPTIME. CONSOCIATIS /ACHC. MOYCIKHC / METEXOYCA / VINDOBONAE . MDCCCXXV.
MNM Éremtár, Itsz. É. N. 67. A (1906)

Vert bronzérem, kiálló peremmel, az énekesnő balranéző arcképével. Finom részletezésű hajkoszorú, arányos, szép arc. Az érem ezüst változata is ismert.

Irod: Huszár–Procopius 1932, 76–77; Huszár 1954, 314–315.

260 I. Ferenc és V. Ferdinánd arcképe 78. TÁBLA

kelheimi kő, 4,9 x 4,9 cm
Felirata a lap hátoldalán ceruzával: Franz et Ferd. V. (Coronatus Posoni 1830) J. D. Boehm.
MNM Éremtár, Itsz. 64/444.937.

Négyzet alakú lap, középrészén kiemelkedő jobbranéző kettősportré, alul ferde levágással, szabadon hagyott nyakrésszel. Ferenc császár babérkoszorús feje Ferdinánd arcát balról félig takarja. A hátoldal felirata alapján az 1830. szept. 28-án lezajlott koronázási ünnepség emlékére készült. Előzménye az ugyancsak Bőhm által készített kerek koronázási ezüstveretnek. A Schulek gyűjteményből került a MNM Éremtárába 1937-ben.

Irod: Huszár–Procopius 1932, 83; Huszár 1954, 315.

CANOVA, ANTONIO (Possagno, 1751 – Velence, 1822)

A klasszicizmus nagyhatású, legjelentősebb szobrászművésze. Velencéből 1779-ben költözött Rómába, ott készítette későbbi sikereit megalapozó művét, a Thézeusz és Minotaurusz csoportját, (1785) s a legmagasabb hivatalos elismerést jelző XIV. Kelemen pápa síremlékét (1787, SS. Apostoli), majd ezt követően XIII. Kelemen pápáét (1792, S. Pietro). Számos mitológiai témájú szobrot készített, egyszerre több példányban is (Ámor és Psyché, Hébé, Három Grácia, Vénusz stb.). 1798-ban Bécsbe hívják, ahol megbízzák Krisztina főhercegnő síremlékének elkészítésével. (1805)

Bécsben kapcsolatba kerül a magyar főnemesség néhány tagjával és szobrokat készít Nagycenk (Vénusz és Beatrice), Gyömrő (Wartensleben-Teleki síremlék), Kismarton (Esterházy Leopoldina) számára.

1802-ben Párizsban Napoleon foglalkoztatta, akit az antik hős, Achilles pózában örökített meg. (Milánó, Palazzo Borghese) Napoleon anyját mint Agrippinát széken ülve, nővérét, Paolina Borgheset mint fekvő Vénuszt mintázta meg. (Róma, Galleria Borghese) Ez utóbbin, melyet Canova legszebb műveként tartanak számon, válik világossá az a nagy mintázási és komponálási készség, mely a korban csak Canova sajátja volt.

Pyrker János László pátriarkasága idején, 1821-ben egy Keresztelő Szent János szobrot szerez a művésztől. (Kat 262)

Nagyszerű arcképeinek gazdag sorozatát a possagnói emlékmúzeum gipsz- és ter-

Böhm József Daniel

megvan

M. Kurir

1823. II. 72. l.

(K. A.: Töredékek

a m. művészés

tört-ből)

1950. V. 5.

VII.

Egy hét a falu életében.

* Falun mindenki ismeri egymást. Úgy élnek mint egy óriási család.

Kora hajnalban felkel a gazdasszony és a felesége. Ellátják a jószágot és a baromfiakat. Etetés után az asszony

MM

1928. 400. l.

(A tiéjm. Muz. Narodowe.)

1949. nov. 21.

II.

A magyar föld és népe Petőfi

Költészetében.

(Iskolai dolgozat.)

Petőfi, mint igazi, nagy költő, meglátja hazája elmaradottságát. De nem csak meglátja, hanem meg is írja. Okatootáia

Küzdis ellene.

[illegible] Okatootáia

Böhm József Dániel

l. Medicina Faludi G.

~~36, 245, 247, 921, 922, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 27.~~

Medicina in nummis. Sammlung dr med. G. Faludi, 1929

t rovatait töltse ki és minél hamarabb, de

; adatok nekünk a balesetbiztositási járu-
járulékai nagyságának megállapitásánál
rt Cimnek anyagi érdeke, hogy azokat a
nak beküldje. Ez annál is inkább érdeké-
utatást nem küldi be, akkor az adato-
költségén a helyszinen fogja a pénz-
negállapitása által felvett munkabér-
ó is. minthogy a becslés szerint kiadódó
énztár és igy a Cim járulékai is a
kitenni; ezen megállapitás ellen nem
XIX. t.-c. 157. §-a kimondja, hogy „a
nitható javadalmazás hibás megállapi-
ssza."
rt is érdeke Cimnek, minthogy azokat
zetre a járulékokat pótlólag ki fogja
ult „Figyelmeztetés" 5. pontjában olvas-
llások beszolgáltatása kihágás és 400

tár Cimet, hogy a bekivánt kimutatást
nül küldje be.

.....

igazgató.

nyomtatványrakt. Nagybecskerek.

Béla dr.: Magyar jogászok és államférfiak emlékérmei. *Numizmatikai Közlöny.* 1910. 115, 122; l. — *Mihálovics*

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek. *Századok.* 1874. 32. l. — *Nagler, G. K.:* Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1835. I. 560. l.

IK : 5

ai,

egyúttal, Mara, Tudja,

Boehm J. Dániel

l.

Numizm. Közl.

1929–30. 61. l.

70

— *Numizmatikai Közlöny*. 1906. 147. l. (Ferdinánd osztrák császár és magyar király vitézségi érmei.) — 1908. 174. l. —

I.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Boehm J. Daniel

l.

Num. Koil

1935–36. 75. l.

többször

no. 1933–34. 96. l

többször

vegyes

f. 76

1 köt. 4r

Torma

Károly

Római feliratok Erdélyből.

I. közlemény.

(Különlenyomat a Magy. Akad. Archaeologiai

Boehm József Daniel

Fodor Józefin
emlékerme.
1825

lásd Okv

Numizm. Közl

1937-38.
110. l

Jacquin Miklós József báró emlékerme
pensitol

lásd u.o. 111—113.
114. l.

Római hírszolgálat V. 251.

Boehm J. Dániel

Lásd

Num. Közl

1939-40. 66 l.

~~u. o. 1937-38.~~

~~114. l.~~

Római Katonai Kitüntetési módjai

V. 252.

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrhölgynek

BUDAPEST,

ifj. Kellner E. Bpest.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

Böhm J. D.

mod

J. v. B.: Medailleur

Böhm. Num. Zeit-
schrift. 1870. 255. l.

Böhm József Dániel

Perátlátókép

268, 499. l.

PerTk

. — *Pester Lloyd.* 1865. 240. sz. (Ueber J. D. Böhm und sein Museum, von Henszlmann.) —

Oct. 22, 1948.

Kinek

Én a szülcim
a leánya ez a
és az anyjára
szülcinek egye
nagybátyjáma
unokatestvérei.

Boehm J. Daniel

l.

Periclès

19.94.l.

Élet és művészet

1937

Felsőcelepánt

Rendház ép. 1774.

Bej. 1775

10, 33–36, 49,

Böhm József Daniel

zvod
z

Petrovics jegyz

13. l.

Jegyzetek mu-
vészetünk tört-
hez a XIX. sz.
első felében

1933

Póniki r. Kath. Lexikon III. 83, 84,

Pulszky Ferencz: Adalékok a magyarországi műtörténelemhez. *Budapesti Szemle.* 1874. 237. l. — ~~U. az.~~

V.

you
gets up in the morning? I
past six (o'clock.) in the morning.
first period begin? The
gin at half past eight.
a period? A period lasts

days of the week do you go
to school

ta tásügyi miniszternek jelen kelet és

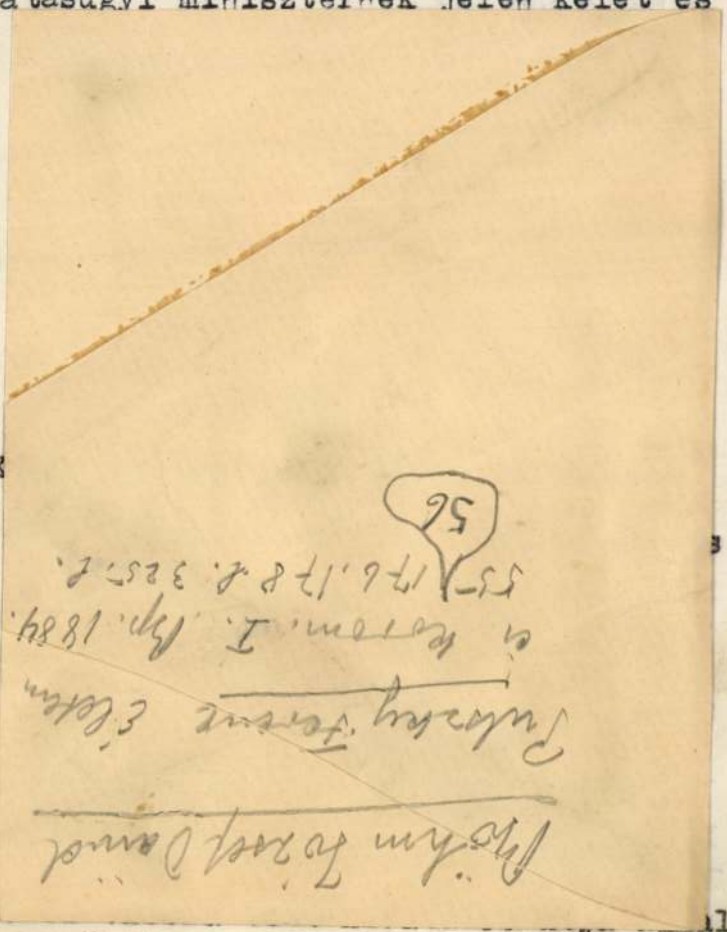

96539/1928.szám.

III.

Láczay Fritz Oszkár épitész utiszámlája.

melléklet száma: 0

A Műemlékek Országos Bizottságának, folyó évi december hó 15-én 530. számu felterjesztésére, tudomásulvétel végett másolatban kiadom.

Budapest, 1929. március hó 4-én.

A miniszter rendeletéből:

Böhm József Daniel

Erőd

~

Pulszky Ferenc szárados emlékünnepe 1914.

okt. 20. A M. Tud. Akadémia elhúnyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek. XVI. k. 14. 4

Bp. 1915. 64, 70. l.

~~Bártfai járás IX. 168.~~

kedvelők Egyesületének magyar érem- és plakettkiállítása a Nemzeti Szalonban. *Numizmatikai Közlöny.* 1908. 16. l. —

Bochm József

Dániel

l.

Szana 1890

152, 153. l.

A m. mův.

Szágadunkban

1890

~~u.a. 100 év a m. mův.~~

~~Jozs-ból 1901.~~

A Tőke és a munka harca

A Tőkénél a termelésben betöltött szerepét tekintve a gazdasági fejlődést három korszakra osztjuk fel.

A fejlődés első szakában az ember úgy szólván teljesen a természettől függ: az ember munkája még rendszertelen. Foglalkozásai: a halászat, vadászat és a pásztorkodás.

A fejlődés második szakában az ember

Böhm József Dániel

rzobrász

Miskolcon

l.

Szendrei V. k.

379. l.

402. l.

Miskolc

város tört.

1911

Feladó neve és lakása Forster Jenő

VI Andrássy út 83.

Levelező-Lap.

Nincsen, legyen
nives engem f. hó
26.- án d. u. 1/2 5
óra tájban fel-
keresni. Tisztelettel
Forster Jenő
VI Andrássy út 83.

1936 jún. 25.

BUDAPEST 936 JUN 25 18

BUDAPEST 936 JUL 18 18

MAGYARORSZÁG

Vzentiványi Miklós
uznak,

Budapest

XI Budafoki út 10/c

Bochm József Dániel

szobrász,

l. Böhm F. D.

L.

Szendrey-Szentiványi

218. l.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI

Ajánlunk [illegible]

Vagononként 560-pe

egység áron ab Verpelét vasu

Minthogy ezen ajánlatunkat a
mellett kedvezőnek mondhatju
megrendeléseivel felkeres.

Várjuk szives válaszát és va

Gyula dr.: Kitünő férfiak emlékérmekben. *Album.* Budapest, 1884. — *Tergina Pulszky*

T.

a fia ez a fiú?
fia vagyok. Kinek
leány? Ő az ajjának
h a leánya. Tamás,
tlen gyermeke. Tamás
ak gyermekei, az ő
Nekem is van három

Böhm József Dániel, szobrász és éremvéső; szül. 1794 márcz. 16-án Szepes-Olasziban, megh. 1865 aug. 15-én Bécsben. Igen szegény protestáns szülők gyermeke volt. Atyját hét éves korában elvesztvén, anyja Iglóra egy kereskedésbe adta inasnak, hol hat évig tanult. Szabad idejét már ekkor faragcsálással töltötte s baraczkmagokra alakokat, fejeket vésett, melyek közvetlen környezetében nagy elismeréssel találkoztak. Inas évei után Lőcsére ment boltossegédnek, s itt ismerkedett meg Czauczik festővel, aki a tehetséges fiút szívesen oktatta a rajzolás-

Weszerle József: Hátrahagyott érmészeti táblái. Pest, 1873. XII. tábla 4. sz.

Febr. 16, 1949.

At what ti
get up at half
When does the
first period be
How long i
fifty minutes.
On how many
do school? I a

Wurzbach: Biographisches Lexikon. Wien, 1857. II. 20—23. l. továbbá XIV. 404. l. XXII. 486. l. XXIV. 378. l. — Márvány mellszobra fiától a budapesti Szépművészeti Múzeumban.

 M. D. K.

Böhm József Dániel, szobrász és éremvéső, 1794-1865.

Sepességben született, mint szegény hereshedő segéd Bécsben próbált szerencsét és ott tehetségével és szorgalmával az éremvéső akadémi igazgatója lett.

Anna Petrová-Plesková: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia.
Bratislava. 1966. 36. old.

Böhm József Dániel

(1794-1865) Szépesolaszibon született, éremművészként működött külföldön.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

1 ol.

magiwa

Böhm, Josef Daniel

k.k. Kammermedailleur und Director der Grevenakademie des k. k. Hauptmünzamtes Wien. Geboren am 16. März 1794 zu Wallendorf in der Zips (Ungarn), gestorben am 15. August 1865.

1862-ben vonult nyugalomba.

Katmünzen IV. 1213. l.

Boehm József Dániel

Föv. képt

Jesus sei dein Vorbild, ez. érem füllel

A Gpesti Egetem 50 éves ünnepére, ez. é.

M. Orsz. Gazd. Eges. a Goni egümölcs-tenyésztésért, ez. é. (elö és hátlap)

M. Orsz. Gazd. Eges. díjérme, Gr.

Az 1854-i virágtárlat díjérme, Gr

M. Tud. Akadémia díjérme, Gr.

Lablache Alajos, Gr. é. kétold.

Gr. Stifft András " " "

Baldacci Antal " " "

Böhm József Dániel

Föv. képt.

gr. Colloredo Mansfeld, Gr. é.

Böhm J. Dániel

vród

Ipolyi Arnold:

Müveszeti mozzanatok Egerben.

Eger. 1866. 5. 4.

Ezt a cikket

lásd, mert Eger festőmüveszetéről

is ír!

538. szám.

1

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Galkai Endre

A bead

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

Összeolv

Böhm Josef Daniel

4 rod
2

J. v. B. Medailleur

Böhm. Num. Zeitschrift
1870. 255 f.

Amester II neve

Szám		~~A művész neve és a kép~~
sor	leltár	~~az 1873. évi képtári lajstro~~
		18 cic. fr. r.
* 1	60	2-11=10 p. Kivisz Pier da Cosimo: 1½ □ Szüz Mária a kisded Jézussal, Ei. s
* 2	99	2-10=10 p. Girolamo da Treviso: Keresztelő szent János.....
* 3	78	Vicenzo Catena: Szent család.....
* 4	98	Cima da Conegliano: Mária kisdedével.....
* 5	62	Pinturicchio: Bern. Bettijl A boldogságos szüz kisdedével...
* 6	80	Ismeretlen festő: Férfi arczkép.....
* 7	101	Gentile Bellini: Cornara Katalin, Cyprus sziget ki képe.....
* 8	102	Gian Bellino: Barberigo doge arczképe..... velenczei
* 9	94	Morone Francesco: Ismeretlen arczképe.....
10	1012	Tiziano Vecelli után ~~[illegible]~~ Szent Magdolna.....
* 11	95	Giorgione Giorgio Barbarelli il: Két vak vezeti egymást.....
* 12	82	Palma il Vecchio: Jacopo A szt. család szt. Katalin, és szent
13	603	Jacopo [illegible]

Boehm József Dániel

Huszár Lajos

Fusz János viasz-
képmása.

Bpest, 1942.

Kny. Gerevich-Em-
lékkönyv

Böhm Janis Daniel

sobrán

1794 – 1865.

erőt

Z Krück. I. 142. l.

0

Fegyverek, bronzkor

VI. 82 - 97

Böhm József Dániel

(lásd Boehm alatt is)

l.

Num. Körl

1941. 14. l.

Ø

Görögkeleti festő a XV. századból:

Mária a gyermek Jézussal:

A derékon alól ábráz
ros palástja alól fehér
mek Jézust tartja, ki e
áldásra emeli és baljába
zús felé néz, jobb kezét f
zöld palástját összefogja, i
szent püspök áll keresztel és

Tempera, fára felhuz

~~Görögkeleti XV. szaz~~ Ar

Ltha: 1286.

195

4625
4
~~1792~~ 180

25

Böhm, Josef Daniel

ired

HuPr magyarem

XI, XII tabla

ben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
lós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép=
vertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
hez, jóakaróimhoz. Szeretettel hívom őket, csat=
Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
jáért, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
n tehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

e és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=**
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
repel.
sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

292 Bene Ferenc 1863

302 Pesti ipar- és virágkiáll
dijerme. 1840.

303 A M. Tud. Akadémia rusalomy ernye
1855

317
318
319 M. Orsz. Gazdasági
Egyesülete dijermei
I-II-III.

310. Pestmegyei Gazdasági Fiok-
Egyesület dijerme
- Ferenc József és Erzsébet esküvői erme
- virágtárlati dijerem 1854.
1857)

Huszár - Procopius
76 - 83. l.

Petőfi költészetében döntő fontosságú mo-
a föld és a nép. Minden verse a népért
- mint mondja a Rongyos vitézekben.
főcélja a nép helyzetének javítása.
Előre hát, mind aki költő,
A néppel tűrön-víven át." - mondja
sz. költő"-ben.
A nép"Vc. versben a nép jogait béri:
Jogot tehát, emberjogot a népnek"
a versek mind azt mutatják, hogy
szerette népét.
A föld szeretete különösen az Alföld

Miklós József,

~~237~~ Jacquin br. I–II.

242. Fodor Josefine

I–II.

~~244~~ Koronázási érem 1830

~~245~~ Ferenc király érme a 50 évi

~~247~~ Pesti egyetem jub. érme 1830

~~262~~ Magyarország ~~Erdély~~ hodolata 1837 I–II

~~263~~ – V. Ferdinand m. királyunk

~~265~~ az egri nézei egyház felszentelésének ~~[illegible]~~ emlékérme

~~279~~ Természeti Temesvár 1843

~~282~~ u. a. Técs 1845

~~283~~ József nádor 1845

~~284~~ József nádor jub. érme 1846.

~~285~~ Természeti Kassa

~~287~~ u. a. Eperjes 1846.

Sopron 1847

~~288~~ Soproni ipermű és termesztmény kiáll. jutalom érme 1847

289 Esterházy Pál hg. érme 1847

had roast beef. After roast beef we drank a glass of wine. The last course were tarts or cakes.

On Monday I went to sprinkle the girls with scented water. First I sprinkled my parents, and my sisters. I got many red eggs, from the girls.

nála tanult 1800—4-ben Dunaiszky Lőrinc, Jakovetz rimaszombati műhelye azért, mert nála dolgozott akadémiai tanulmányainak megkezdése előtt Izsó Miklós (1847—8). Egerben, az odavaló születésü Anzenhofer Ignác élt egy ideig, miután — mint mostohatestvére, Hesz János Mihály, — Bécsben tanult. Egy ideig Messerschmidt mellett is dolgozott, aztán hazakerült Egerbe, ahol már vajmi ritkán dolgozott, inkább szép gazdaságát gondozta. Ott is halt meg 1821-ben. Eperjes vidékét Rumann műhelye látta el az egyszerübb szükséglettel. De e tekintetben is Kassa volt központja a Felvidéknek. Egész sor képfaragó-műhely nyilik ott meg: 1812-ben az ó-szandeci Sztavio Vince, 1816-ban a szepesváraljai Cseh Ignác, 1829-ben a berzevicei Zimányi János, 1830-ban a sóvári Lieb József, 1833-ban Fröhlich Frigyes Samu kapott ott polgárjogot s nyitott műhelyt. Ugyanezen időtájt működött ott Klimkovics Ignác képfaragó és aranyozó, aki fiait is művészekké nevelte. 1842-ben a kéri születésü Kristóf János, 1847-ben Kaveczky András kapott polgárjogot. A huszas—negyvenes években becsült mestere volt Kassának Jene Gottfried, 1821-ben ő ujitotta meg a sz. Mihály-kápolnát és tornyát s talán tőle való a Fischer-család kőfaragásu siremléke a kálváriatemetőben. Ezek a mesterek a vidéket is ellátták munkáikkal.

Bár az állami pénzverők egyike épp a Felvidéken volt, Körmöcbányán, mégsem látjuk ott ez időben az emlékérem felvirágzását. A pénzverők szakemberei közül, akik eféle munkához értettek, Karl Henrik szerepel mint érmelő mester. Eredetét nem ösmerjük, annyi bizonyos, hogy a század tizes éveiben Bécsben is dolgozott, körmöcbányai művei közül a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók 1842-iki szerény igényü emlékérme

Lyka K:
Lsáb IV - a táblabíró világ művészete 1800-1850

IV. k. 1922

Böhm József Dániel

ismeretes. A forradalom idején Dusch [illegible] niszter éremvésőnek küldte Nagybányár [illegible] és 3 kros pénzdarabokat véste.

Az emlékérem művészete tehát csak szerény nyomokat hagyott a Felvidéken, mert itt sem akadt tápláló talajra. Hogy az okot a környezet mostohaságában s nem a tehetségek hiányában kell keresnünk, az rögtön elfogadhatónak fog látszani, ha megemlitjük, hogy a Felvidék négy jeles medailleurt szült, akik azonban külföldön tanultak, ott is működtek s egészen idegenbe szakadtak. Az egyik a körmöci születésü Donner Ignác, aki fiatal korában szülővárosában dolgozott, utóbb Bécsben munkálkodott s ott is halt meg 1803-ban. A másik egy Napoleon-érmeiről hires mester, Stuckhart Ferenc. Nagyszombaton született, Bécsben tanult a graveur-iskolában, aztán az akadémia szobrászati osztályán s már ifju korában dijakat szerzett. Ő is végképp elszakadt hazájától. A harmadik a pozsonyi születésü Fürst Móric, ez Bécsben és Milanóban tanult, aztán Északamerikában munkálkodott. A legjelesebb köztük a negyedik, Böhm József Dániel, szepesolaszi szegény szülők gyermeke, aki nem csak európai hirnevet szerzett, hanem működése szinhelyén, Bécsben nemzedékeket nevelt az érmelő-művészet számára. Böhm eleinte Iglón boltosinas volt, aztán segéd lett Lőcsén s itt ismerkedett meg Czauziggal, aki rajzolni tanitotta s beszélgetett neki Bécs műkincseiről. A fiatal embert, aki odáig is sokféle apróságokat farigcsált, ellenállhatatlan vágy lepte meg, fölkeresni a művészet gazdag emporiumát. 1813-ban gyalogszerrel Bécsbe ment s onnan a kellő felkészülés után kétszer is Rómába zarándokolt, mig 1829-ben végleg megtelepedett Bécsben s ezzel művészetünkre nézve mindenkorra elveszett. E négy tehetségnek külföldre

Böhm ~~János~~ József Daniel

Knight, William:

Erőd 2 | Az aesthetika története. Angoltól ford. Husztiné Révhegyi Rózsi. A magyar aesthetika történetével kiegészítette Jánosi Béla. Bp. 1915. 451. l.

Boehm József Daniel

nobrais

vód

Korach Regina

Henszlmann Imre
müveszeti elmélete.
Bp. 1902. 25,
26 l.

Böhm T. D.

MAGYAR MŰVÉSZET
1925. 238.

lásd Boehm alatt is

III 3-108

130

267

Pl.

N. M 1906

906: V. 25

Böhm J. D

Magyar Művészet
1925. 238

Római oszlopsírrészlet VI. 747

József

Bochum Dániel

Magyar Művészet

1926. 254

1927 458

1928. 400

lavári VIII. 139. — zollfeldi III. 47. — zombori VII. 166. — zugmanteli III. 165.

Böhm József Dániel

szobrász

Pulszky Ferenc:

Életemi és korom.

I. k. Bp. 1884. 55, 56. l.

II. kiadás

70.677/1927.szám.

III.

2.

A belügym
épületének eredeti alakjában
évi szeptember hó 19-ikén 36
visszakérőleg, szives sürgős
nőkségnek megküldöm.-

Budapest

A mi

m

Böhm József Dániel

rőd

Pór Antal. Ipolyi Arnold váradi püspök élete és munkái vázlata. Pozsony–Budapest, 1886. 75. l.

0

.-

é-

ak

et-

rá-

Böhm József Dániel

Erod

" Sör Vereto 284. l.

Debr vár. D. Kaszinban

1939

Böhm (Boehm) Josef Dániel

1794 – 1865

szobrász és medailleur

9 soros megemlékezés.

Szakszor jelentéktelenebbek-
ről legalább 10 szer
annyi szöveg van.

Toman P. 44. l.

Nový slovník československých výtvarných umělců. Praha, 1936

Böhm József Daniel

láid

Berk Temérmei 1908

114. l. (24. 7)
115. l. kappel

MOB kat. 4052.

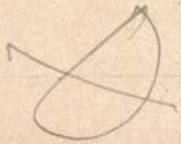

Böhm József Dániel

l.

Horváth magyar festők
Rómában.

.

GÁNBIRTOKBÓL
IŰTÁRGYAK.

ADÁSA, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

Böhm J. Dániel

eremsobrász

1794–1865

Az orvosok és természet-
vizsgálok soprom gyűlésének emlékezine

Esterházy Pál herceg,
Kismarton kastely és
felirat · 1847

Csatkörl

B. Dávid-nak
ifja.

Ménot!

Bochm Józef

l.

Mysłowice

57. l.

MAGYAR KÖNYVBARÁTOK
KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA KÖNYVESBOLTJA
BUDAPEST IV, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM
LEVÉLCÍM: POSTAFIÓK 242. TELEFONSZÁM: 186-281
POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA 58.037

Nagymé
Méltósá
Nagysá

1943.VI.5.

SZÁMLA

BÉLYEGME
(11856/1879. P. M. s:
megállapított személ
mentesség fol

MENNYISÉG	FELSZÓLALÁSOKAT 14 NAPON BELÜL ÉS CSAK J SZÁMLA BEKÜLDÉSE MELLETT VESZÜNK FIGYEL
1	Fettich: Magyar stilus az iparmü
	SÁ/RNÉ, fiz 3 hó alatt

Breslau 1937

Breslau

Ausstellung

Eröffnung des polnischen Pavillons [illegible] Statuette des Heinrich Kuna

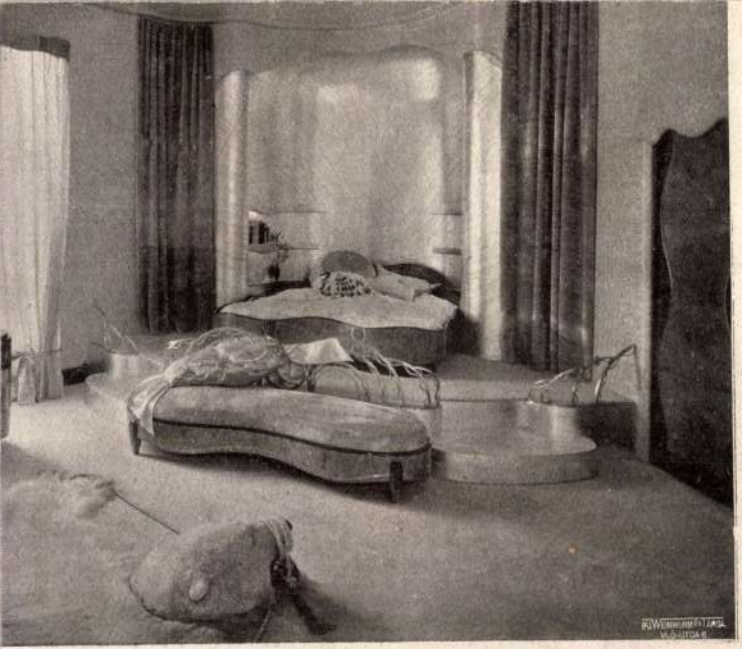

Női hálószoba. A Galeries Lafayette csoportjában.
s der Gruppe der Gallerien Lafayette. ✦ Chambre de dame.

Bochm József D

wód

Lippich 1901

57. l.

Böhm József Dániel

Erod

Fleischer Bécs 19. l.

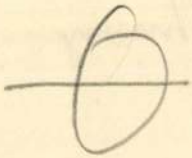

Rizshá

A mai napon
hiánytalanul átvettünk
20 zsák 1000 k
A faktura értékét
fogja (kifizetni) átutalni
A átírásról érte

Böhm József Dániel

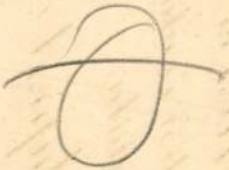

19.

lásd Fleischer Béla 33. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Böhm József Dániel

l.

Rég. Tars. Evk

II. 296 l.

Horváth H.

106. ..... szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Keresk. Min. a Jáci Körzontes hid átépítése tb.

A beadvár

Melléklete

Egyúttal e

Előirat szá

Utóirat sz

Másolta:

Összeolvas

Böhm J. D.

Engelmann, Wilhelm:

Josef Daniel Böhm.
Mitheil. 1912.

Böhm, Josef Daniel

rod

Englmann, Wilhelm:

Josef Daniel Böhm.
Mittheil. 1912.

Böhm Josef D.

l.

Az O.M. 1927.

7. l.

Dr Maiorszky Ö.

miniszteri tanácsos.

Böhm Josef
Daniel

l. Beetz 59.l

Böhm József Daniel

medailleur

l.

Ráth György 1896

344–346 l.

l. meg

Magyar Mukunsch

I kötet

a magyar gyűjtőkről.

Szentivanyi Gyula zls.

a t.

dökörletéről.
ék: 1:5000.

Böhm József Dániel

vod

Halm Leszik

255. l.

Böhm József Dániel

Igod

Kanyósujakban szobr.

498. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Boehm Jozef Daniel

1794–1865

vod

Kat Bratislavy

283. l.

2 nuve Eiällitva

D

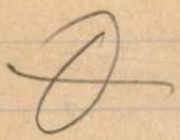

Böhm József Dániel

4 obrázy

Kósa 197 l.

Zongora, Meinhárdi gyártmányú régi

IV. 128.

Böhm Josef D.

l,

Numism. Köln.

1929.-30. Fol. l.

Boehm József Dávid

Lod

Muvészeti Lexikon 84. l.

Honterus-gimnázium, brassói múzeuma
III. 139.

Boehm József Dániel

Boehm *József Dániel*, éremművész, *1794, †1865. Élete legnagyobb részét Bécsben töltötte s mint a vésnök-akadémia igazgatója nagyot lendített az osztrák éremművészet sorsán. Klasszicista stílusú érmei közt sok a magyar vonatkozású. (V. Ferdinánd koronázása, Erdély hódolata).

Uj Idők Lex

IV. k. 975. l.

Szesztay Sándor: A föl

Boehm J. Dániel

MAGYAR MŰVÉSZET

~~1926. 254~~

~~1927. 458~~

~~1928. 400~~

~~1929. 26-7, 33~~

4 vázlathoz
a képen. Műv.-ban

BAROSS SZ

Kereskedő-, Iparos- és Rokons
Budapest, IV. Bástya-utca

Igen tisztelt Szakos

Kedves E

A Baross szövetség 197. sz. visel
tályének emelése céljából a nemzetközi
bíró s itt Budapesten (Gödöllön) augus
Jamboree-n szerepeltetni akarjuk. A csapat
sajnos szövetségünk, a mai nehéz viszo
miért is tagjaink szíves áldozatkészségét k

Tekintettel erre a nemes célra, a
gyen szíves a mellékelt csekk-lap felhasz
tehetségének megfelelő kegyes adományát

Midőn még szíves áldozatkészségé
Baross testvéri üdvözlettel hive:

Budapest, 1933. junius 15.

Böhm József Dániel

Nemzeti Szalon Böhm József Dán

1907. Érem és plakett kiáll.

Baldacei érem, vert ezüst
Magy.orvosok és természetvizsgáló
pécsi érme, vert bronz
Bartakovics érem, vert bronz
Ferenc ésV.Ferdinánd érem vert arany
Magy.orvosok ls természetvizsgáló
soproni érme vert bronz
Xaipein érem, vert bronz
Magy.orvosk és természetvizsgálók péc
érme , vert bronz
József nádor érem, vert bronz
" " " " ezüst
Ferdinánd király érem vert bronz
Akadémiai jutalomérem, vert bronz
Stift András báró érem, vert bronz
Mária Anna érem, vert bronz
Józsefnádor érem, vert ezüst
Magy.orsz.gazdasági egy.érme, vert bro
Jutalmazási érem, vert bronz
Ferdinánd király cseh koronázási érer
Eszterházy Pál herceg érem, vert brör
Bene Ferenc emlékérem, vert ezüst
Fodor József érem, gipsz

iel .

si

nz

1836.

1282. ISMERETLEN MŰVÉSZ a XIX. század első feléből: néhai TOLDY FERENC és neje sz. HINKA MÁRIA († 1836.) plakettarcképe, egykorú, kőnyvalakú, bársonnyal bélelt bőrtokban. Nagysága: tokkal 11×9 cm., maga a plakett 8×6 cm. 125.—

1282. ISMERETLEN MŰVÉSZ A XIX. SZÁZAD ELSŐ FELÉBŐL: TOLDY FERENC ÉS NEJÉNEK PLAKETTARCKÉPE.

Stern Ármin — Ede
Wien. Münzen. Medaillen
1911. okt.

Stern Ármin és Ede, Wien, I., Graben 17. — Stern's Antiquarium, Wien, I., Graben 17

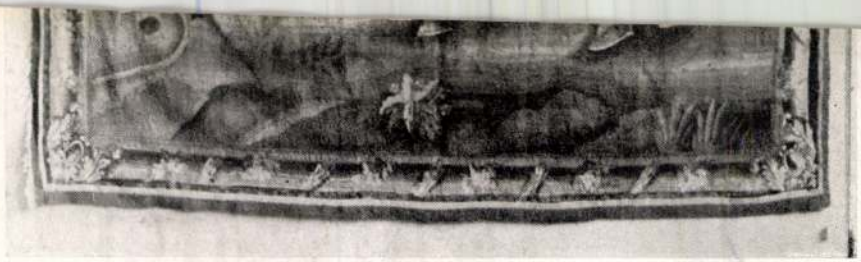

2582.

2212. 2213. 2211.

Bochum Józef Daniel

(22)

Boehm I. D.

105

8. **Bene Ferencz emlékérme.** Bronz. Mellső lapján jobbra forduló fej arczélben; felirata: Bene Ferencz orvostudor, szül. 1775, megh. 1858 s jelzés: I. D. Bœhm F. Hátlapján virágkoszorúban: A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók gyűlése alapítójának és Nesztorának hálaemlékeül 1863. Átmérője 40 mm.

Divalad Akad. palotája

105. l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

HÓMAN SZEKFŰ

MAGYAR TÖRTÉNET

A magyarság évezredes sorsútjának — a honfoglalástól Trianonig — legigazabb és legtárgyilagosabb képe.

A dicsőséges magyar mult ismerete hozzátartozik minden művelt magyar ember lelki berendezkedéséhez.

32 év óta nem jelent meg ily nagyjelentőségű munka.
Írói: **Hóman Bálint** és **Szekfű Gyula**
a budapesti egyetem tudós professzorai, a történettudás elismert szaktekintélyei, az írásművészet mesterei.

7 KÖTET

merített papíron, félbőr maroquin kötésben.
Nagyszámú kép- és térkép-melléklettel.
Egy-egy kötet ára 20·— Pengő.
Megjelent az I. és a IV. kötet. Tájékoztatót díjmentesen küldünk.

BUDAPEST, IV, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18
LEVÉLCÍM: BUDAPEST, 4. 242. SZÁMÚ POSTAFIÓK

Bochm J. D.

l.

Szent György Céh

XII. aukc. 302,
303. sz

M. KIR. DOHÁNY NAGYÁRUDA

LÉKAY REZSŐ ÉS TSA

BONYHÁD.

Tek.

E u r o p a film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó r.t.-nak

B u d a p e s t

V., Rothermere u. 12. III. 2.

Boehm J. D.

l.

Eggenberger aukciöi

I.

89. l.

Böhm József Dániel

lásd

Ernst-Muzeumaukcioja II.

401

Bochm J. D

1200. Kis Kanál, ezüst, mé-
rőjeben érem, József
nádor arcképével,
fent: műve 1845.

Ernst Múzeum aukcioi
XII.

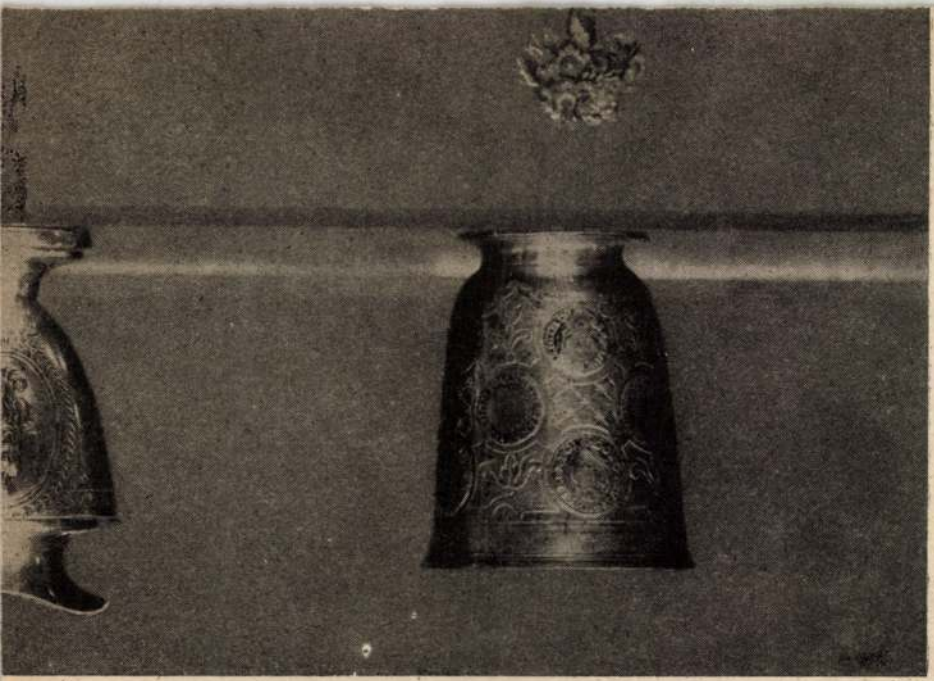

Böhm József Dániel

1794–1865

Ltáb I. 68–70, 91, 92, 94, 99, 107, 125

Ltáb II. 77, 78, 81, 104, 105, 129

Ltáb. III 20, 62

Ltáb IV. 28, 148

9968

e helyezett tojásdad medaillonban.
. és ékköves nyakéket hord. Alól
ítható. Felirata a kép alatt két

in Pohlen:
u Österreich.

m.

-900.
00-10.

Böhm J. D 852.

852. J. D. Böhm:

Lásd Bochm alatt is.

Vállig s jobbra fordulva arcélben van ábrázolva. Oldalt elválasztott haja füleinél göndör, sűrű bajusza rövid, szakálla leberetvált. Ingének gallérja kissé kilásszik, csomóra kötött nyakkendője rojtos s kabátja egyelejű. Felrése a jobb váll alatt: „Böhm"

Viaszdombormű, kerek medaillon, átmérője 6·8 cm.

Készítette: Böhm N. 1856-ban.

Vétetett 1898 ~~-ban~~ I. 24-én, Pulszky Ferenc szvégyétől. (41/98)-, az ~~[illegible]~~ 50 fr. vételár elszámoltatott 1899. IV. 21-én (198/99), az elszámolást Andrásul vette az 1899. IV. 28-diki 5524 szoszi. bírat (516/99. 597/99).

A szerzeménye Napló száma 971/98.

1633. LEGYEZŐ, áttört elefántcsont-küllőkkel, pergamenlapján szinesen festett kerti jelenet. — Fächer, durchbrochene, farbige Elfenbeinspeichen, am Pergamentblatt farbige Scene. Német — Deutsch. XVIII. sz.

1634. LEGYEZŐ, áttört szőlősdiszitésü elefántcsont küllőkkel, pergamenlapján grisaille festésü jelenet Amorral gavallérnak öltözve. Hátlapján szerelmes pár. — Fächer, durchbrochene Elfenbeinspeichen, am Pergamentblatt Grisaillemalerei. Német — Deutsch, XVIII. sz, Illusztr. XXXIX. tábl.

1635. LEGYEZŐ, áttört és festett elefántcsont küllőkkel, lapján három épület látképe szinesen. — Fächer, Elfenbeinspeichen durchbrochen, bemalt, am Blatt Gebäudeansicht. Empire.

1636. KIS LEGYEZŐ, világos békateknő küllőkkel, batisztlapján ezüst pikkelydiszités. — Kleiner Fächer, lichte Schildpattspeichen, Batistblatt. Empire.

1637. LEGYEZŐ, faragott, áttört és részben aranyozott, küllőkkel, pergamenlapján szines jelenet. — Fächer, geschnitzte durchbrochene teilweise vergoldete Elfenbeinspeichen, Pergamentblatt mit Scene. Francia, XVIII. sz.

1638. LEGYEZŐ, áttört és aranydiszü gyöngyház küllőkkel, papirlapján szinezett kőnyomat. pásztorjelenet; hátul Pompei-modoru ábrázolás. — Fächer, durchbrochene, goldgezierte Perlmutterspeichen, am Papierblatt farbiger Steindruck. Empire.

1639. LEGYEZŐ, festett rózsabimbókkal diszitett elefántcsont küllőkkel, lapján szinesen festve Európa elrablása. — Fächer, Elfenbeinspeichen mit Rosenknospen bemalt, am Blatt Raub Europa's. Francia, XVIII. sz. Illustr. XXXIX. tábl.

1640. LEGYEZŐ, gazdagon faragott és szinezett rokokódiszitésü áttört elefántcsont küllőkkel, lapján szinesen festett kerti jelenettel. — Fächer, reich geschnitzte Elfenbeinspeichen mit Rokokodekor, am Blatt Gartenscene. Francia, XVIII. sz. Illusztr. XXXIX. tábl.

1641. LEGYEZŐ, faragott áttört és szinezett küllőkkel, pergamenlapján németalföldi jelenet, mulatozó társaság. — Fächer, geschnitzte, bemalte Speichen, am Pergamentblatt niederländische Scene, XVIII. sz.

1642. LEGYEZŐ, békateknő küllőkkel, rajta aranydiszités és szinesen festett madarak. — Fächer, Schildpattspeichen mit Golddekor und Vogel. Biedermejer.

1643. LEGYEZŐ, áttört és ezüstözött elefántcsont küllőkkel, szinesen festett lapján közepén jelenet, két oldalt kinai alakok. — Fächer, durchbrochene versilberte Elfenbeinspeichen, am Blatt Scene u. Chinesenfiguren. Német — Deutch, XVIII. sz.

1644. LEGYEZŐ, fekete nádküllőkkel, lapján repülődarvak szinesen. — Fächer, schwarze Rohrspeichen, am Blatt fliegende Kraniche. Japán, XIX. sz.

1645. LEGYEZŐ, áttört elefántcsontküllőkkel, selyemlapján aranypikkelyes disz középen pásztorjelenet, szinesen. két oldalt grisaille tájkép. — Fächer, durchbrochene Elfenbeinspeichen, am Seidenblatt, Scene und Landschaften. Francia, Louis XVI.

1646. LEGYEZŐ, pálcás elefántcsont küllőkkel, lapján kék alapon szines Watteau-képek. — Fächer, Elfenbeinspeichen, am Blatt Watteaubilder. Francia, XVIII. sz.

1647. LEGYEZŐ, aranydiszitésü, áttört elefántcsont küllőkkel, batiszt lapján aranyozott pikkelydisz, középen himzett kép. — Fächer, goldgezierte durchbrochene Elfenbeinspeichen, am Batistblatt Stickereibild. Francia, empire.

1648. LEGYEZŐ, világos békateknő küllőkkel, áttört peremmel, arany diszitéssel. — Fächer, lichte Schildpattspeichen, der Rand durchbrochen. Biedermejer.

1612. CIGARETTATÁRCA, elefántcsont, gyöngyházberakásu virágdiszitéssel. — Zigarettenetui, Elfenbein mit Perlmutterintarsia. Japán, XIX. sz.

1613. SZIVARTÁRCA, elefántcsont, — Zigarettenetui, Elfenbein. XIX. sz.

1614. JAPÁN NŐSZOBROCSKA, elefántcsont. — Japanische Frauenfigur aus Elfenbein. XIX. század vége.

1615. HIMZŐPÁRNA, elefántcsont satuval. — Stickpolster, mit Elfenbeinschraube. Biedermejer.

1616. SZIVARTARTÓ, fekete lakk, oldalán nőmaszkkal. — Zigarrenetui, schwarzer Lack. XIX. sz.

1617. KUPA, ón fedővel, kőcserép, kék bordákkal és diszitéssel. — Humpen mit Zinndeckel, Steinzeug, mit blaue Rippen. Rajnavölgyi — Rheinisch, XVIII. sz.

1618. SZOBORCSOPORT, elefántcsont, zenélő apa két gyermekével. — Gruppe, Elfenbein, musizierender Vater mit zwei Kinder. Japán, XIX. sz.

1619. HÁROM SZOBROCSKA, elefántcsont, esztergályozott, fekete fatalapzaton térdnadrágos férfit ábrázol. — Drei Figuren, Elfenbein. Német — Deutsch, XIX. sz.

1620. KÉT SZOBROCSKA, elefántcsont, mint 1619. sz. — Zwei Figuren, ähnlich zu Nr. 1619.

1621. DÜRER ALBERT SZOBROCSKÁJA, elefántcsont négyzetes talapzaton, álló helyzetben. — Albrecht Dürer. Figur, Elfenbein, stehend. Német — Deutsch, XIX. sz.

1622. LEGYEZŐ, aranyozott diszitésü gyöngyházküllőkkel, pergament lapján szinesen festett kerti jelenet. — Fächer, goldgezierte Perlmutterspeichen, bemaltes Pergamentblatt mit Gartenscene. Biedermejer.

1623. LEGYEZŐ, áttört és festett diszitésü elefántcsontküllőkkel, pergament lapján az egyik medaillonban szinesen festett jelenet, a másikban romok. — Fächer, durchbrochene, bemalte Elfenbeinspeichen, mit Pergamentblatt farbig bemalt. Francia, XVIII. sz. második fele.

1624. LEGYEZŐ, elefántcsontküllőkkel, szines virágcsokorral. — Fächer mit Elfenbeinspeichen und Blumenbukett. XIX. sz.

1625. LEGYEZŐ, áttört csontküllőkkel, fehér selyem lapján szines virágok. — Fächer, mit durchbrochene Beinspeichen, weissem Seidenblatt mit Blumenbemalung. Neobarok.

1626. LEGYEZŐ, aranydiszitésü, fekete lakk-küllőkkel, festett lapján népes jelenet, az alakok feje elefántcsontra festve. — Fächer, goldgezierte, schwarze Lackspeichen, das Blatt bemalt mit Volkscene. Kina, XIX. sz.

1627. RIES GRÓFNÉ plakettje, kelheimi kő. J. D. Böhm udvari medailleur műve. Magyar, 1830.

1628. EGY FŐHERCEG plakettje, kelheimi kő. J. D. Böhm udvari medailleur műve. Magyar, 1830.

1629. LŐSZERSZÁM, piros bőr, aranyozott bronzveretekkel és csüngőkkel, rajta korongban koronás uralkodó mellképe. — Pferdegeschirr, rotes Leder, mit vergoldete Bronzebeschläge. Töröks XVIII. sz.

1630. NAGY LEGYEZŐ, festett puszpángfa küllőkkel papirlapján szines virágos keretben jelenet öt alakkal. — Grosser Fächer, Buchsbaumholzspeichen bemalt, Papierblatt mit Scene und Figuren. Német — Deutsch, XVIII. sz.

1631. LEGYEZŐ attört elefántcsont küllőkkel, selyem lapján öt ovális medaillon ezüst-arany pikkelyekkel szegve, bennük szines rézmetszetü jelenet. — Fächer, durchbrochene Elfenbeinspeichen, am Seidenblatt fünf Scenen in Kupferstich. Empire.

1632. LEGYEZŐ, áttört, faragott és szinezett rokokódiszitésü elefántcsont küllőkkel, lapján gitározó nő, szinesen. — Fächer, Elfenbeinspeichen durchbrochen, mit Rokokodekor, am Blatt Gitarre spielende Frau. Francia, XVIII. sz.

1568. LEGYEZŐ, ezüstös és áttört diszitésü, gyöngyház küllőin strucctoll. — Fächer, Perlmutterspeichen, versilbert mit Straussfedern. Francia, XIX. sz.

1569. LEGYEZŐ, békateknőküllőin fehér hattyutollakból alkotott lap. — Fächer, Schildpattspeichen, mit weisse Schwanfedern. XIX. sz.

1570. NAGY LEGYEZŐ, békateknőküllőkkel, csipkelapján két pillangóalaku nő, szinesen. — Grosser Fächer, Schildpattspeichen, mit Spitzenblatt. Francia, XIX. sz.

1571. LEGYEZŐ, faragott és áttört diszitésü gyöngyházküllőkkel, brüsszeli csipkelapján két medaillon, egyikben nő Ámorral. — Fächer, Perlmutterspeichen, geschnitzt, durchbrochen, das Blatt aus Brüsseler Spitzen. Francia XIX. sz.

1572. CSIBUK, tajték, ezüst kupakkal, meggyfaszárral, borostyánszopókával. — Tschibuk, Meerschaum, mit Silberdeckel. Magyar XIX. sz.

1573. FÖDELES VÁZA, alabástrom. — Gedeckelte Alabastervase. XIX. sz.

1574. MÁRIA TERÉZIA DOMBORMÜVES MELLKÉPE, elefántcsont, csontdiszitésü fekete fakeretben. — Reliefbild der Maria Theresia, Elfenbein. XIX. sz.

1575. KÉT ELEFÁNTCSONT DOMBORMÜ, Mátyás király és III. Ferdinánd alakjával, csontdiszitésü, fekete fakeretben. — Zwei Elfenbeinrelief, König Mathias und Ferdinand III. XIX. sz.

1576. SZIVARSZIPKA, tajték és borostyánkő, férfialakjával. — Zigarrenspitz, Meerschaum und Bernstein, mit Männerfigur. XIX. sz.

1577. KIS CSILLÁR, gyermekjáték, hat nagyobb és három kisebb S idomu karral. A XVII. sz. stilusában. — Kleiner Luster, Kinderspielzeug. Stil des XVII. Jhs.

1578. DIÁKSÉTABOT, ébenfa, gombos elefántcsontnyéllel, oldalán Burschenschaft-cimer. — Spazierstock, Ebenholz, mit Elfenbeingriff und Burschenschaftwappen. Német — Deutsch, XIX. sz.

1579. DISZKARD, elefántcsont diszitésü markolattal és hüvellyel. — Prunksäbel, Griff und Scheide mit Elfenbeindekor. XIX. sz.

1580. TASSO MELLSZOBRA, hengeres, tagozott talapzaton, alabástrom. — Tasso-Büste, Alabaster. Olasz — Italien XIX. sz.

1581. KARMESTERI PÁLCA, ébenfa és elefántcsont, lent hermában, fent Ámor-alakban végződik. — Dirigentenstab, Ebenholz und Elfenbein. XIX. sz.

1582. KÉT CSONTFARAGVÁNY, emberfejekkel diszitve, római faragvány után. — Zwei Beinschnitzereien, mit Menschenköpfe. XX. sz.

1583. LÁTCSŐ, elefántcsont és ezüstözött réz, bőrtokban. — Fernglas, Elfenbein. In Lederetui. Páris, XIX. sz. első fele.

1584. GYÖNGYHÁZDOMBORMÜ, kerek medaillon, a három királyok hódolata. — Perlmutterrelief, Anbetung der heiligen drei Könige. XIX. sz. első fele.

1585. KIS PIPA, ezüstfoglalatu kupakkal, borostyánkő, tokban. — Kleine Pfeife, Bernstein, in Etui. Magyar, XIX. sz.

1586. LEGYEZŐ, békateknőküllőkkel, RK monogrammal. — Fächer, Schildpattspeichen. XIX. sz.

1587. KÉT PUSZPÁNGFAMEDAILLON, II. János és I. Ernő fejedelmek képmásával. — Zwei Buchsbaumholzmedaillone, Bildnisse der Herzöge Johann II. und Ernst I. Német — Deutsch, XIX. sz.

1588. DOHÁNYZACSKÓ, szines gyöngyhimzés, német fölirattal. — Tabakbeutel, farbige Perlstickerei. Biedermeier.

Ernst Muzeum aukcioi XXV-XXVI

1589. HISTOIRE DE CHARLES XII. ROI DE SUEDE. I. kötet, bőrkötésben. London, 1 32.

1590. JEGYZÉKTARTÓ, elefántcsont, faragott kinai jelenettel. — Etui, Elfenbein, geschnitzt. Kina, XIX. sz.

1591. SZAKÁLLAS TÖRPE szobrocskája, elefántcsont, hengeres talapzaton. — Bärtige Zwergfigur, Elfenbein auf Sockel. Német — Deutsch, XIX. sz.

1592. KOLDUSSZOBROCSKA, elefántcsont, kerek tagozott fatalapzaton. — Bettlerfigur, Elfenbein. Német — Deutsch, XVIII—XIX. sz.

1593. DÜRER ALBERT MELLSZOBROCSKÁJA, elefántcsont, fekete fatalapzaton. — Albrecht Dürer-Büste, Elfenbein. Német — Deutsch, XIX. sz.

1594. METTERNICH HERCEG plakettje, kehlheimi kő, jelezve: J. D. Böhm, Hofmedailleur. — Herzog Metternich Plakett, Kehlheimer Stein. Magyar, 1830.

1595. SZÜKSÉGPÉNZ-GYŰJTEMÉNY, három albumban különböző városok kiadásában megjelent szükségpénzek. (Teljes.) — Notgeldsammlung. Német — Deutsch, XX. sz.

1596. HAJÓMINTA, csont, áttört fallal. Deszkalapra esősitve. — Schiffmodell, Bein. Kina, XIX. sz.

1597. PÉNZTÁRCA, színes gyöngyhimzés, rézverettel és kapcsos lánccal. — Geldbörse, farbige Perlstickerei. Biedermeier.

1598. SZIVARTARTÓ, békateknő, előlapján Dianát ábrázoló kamea, aranyfoglalatban. — Zigarrenetui, Schildpatt, mit Cameo, in Gold gefasst. Osztrák, XIX. sz.

1599. NAPERNYŐNYÉL, békateknő, kampója lólábat ábrázol. — Sonnenschirmgriff, Schildpatt. Modern.

1600. PAPIRVÁGÓ KÉS, elefántcsont, szarvasok alakjával. — Papiermesser, Elfenbein. Bécs — Wien, XIX. sz.

1601. SÉTABOT, spanyolnád, elefántcsont gombján domborműben táncoló puttók. — Spazierstock, spanisches Rohr mit Elfenbeingriff. Angol, XIX. sz.

1602. SÉTABOT, ébenfa, emberfejes csontfogantyuval. — Spazierstock, Ebenholz, mit Beingriff. XIX. sz.

1603. SÉTABOT, fekete fa, könyökben hajló csontfogantyuval. — Spazierstock, schwarzes Holz. XIX. sz.

1604. SÉTABOT, nád, fogantyuja hasonló az 1602. számhoz. — Spazierstock, Rohr. XIX. sz.

1605. SÉTAPÁLCA, spanyolnád, elefántcsont gombbal. — Spazierstock, spanisches Rohr, Elfenbeinknopf. XIX. sz.

1606. SÉTABOT, ébenfa, elefántcsont gombján H. G. monogramm. — Spazierstock, Ebenholz, mit Elfenbeinknopf XIX. sz.

1607. SÉTABOT, nád, csont gombja ülő lovat és kutyát ábrázol. — Spazierstock, Rohr, mit Beinknopf. XIX. sz.

1608. SÉTAPÁLCA, rózsafa, fogantyuján elefántcsontból való álló női alak. — Spazierstock, der Griff mit Elfenbeinfigur. Modern.

1609. SÉTAPÁLCA, ébenfa, füzéres ezüstgombbal. — Spazierstock Ebenholz, mit Silberknopf. XIX. sz.

1610. PUDERDOBOZ, elefántcsont. — Puderdose, Elfenbein. XIX. sz.

1611. SZIVARTÁRCA, elefántcsont és bőr, H betüvel. — Zigarettenetui, Elfenbein und Leder, mit H Buchstabe. XIX. sz.

Bochm J. D

Józef Jöhercey
nádorispán cen-
lékernie 1845

XXIV. aukció

Postatakarékp.
1924. máj

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]-e [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

Tiszteletteljes üdvözlettel vagyok

Méltyen Tisztelt Titkár Úrhoz

Nógrádverőce, 1931. aug. 22.

Migazzi-okkon.

Őszinte híve,

Szekfű Ignác

theol. tanár.

Böhm Josef Daniel

l. Arv. Csarn. 97. ankiv
Kat.

1266

1266. Denijs Calvaer

Sz Antwerpenben 1545-ben. †

Saul megtérése (Apos

Saul útjában, hogy
tényeket fogva vigye Jeru
világosság vette körül, mire
hallotta: »Saul! Saul! miért
térdre rogyott, bal karjára t
tartja. Öltözete: pikkelyes
melyet a szél lobogtat és
melynek pengéje a földön
A háttérben a megvakult
láthatók.

Vászon, méretei 153 : 1
Vétetett 1894 szept. 13-án M.
— Elszámoltatott 1895 augusz
molásra nézve lásd az 54347-
61301 sz. min. előadmányi ive
1900 november 28-iki 4561 (6
26-iki 373 eln. sz. leirat (46-

Jegyzet. L. az 1896-iki
Nº 221. — Preisliste Nº 221.

III

VéA. 1894

Bochm József

ércmvező (1794–1865)

Árverési Csarnok aukció kat.

38 sz. 1927, máj

39–41. nem szerepel

Baksai O. T. népkönyvtár

IV. 260.

Boehm J. D.

l. Arv. Kozl

1938.85.n

1275.
1366.

35 l. 36 l.

44. l.

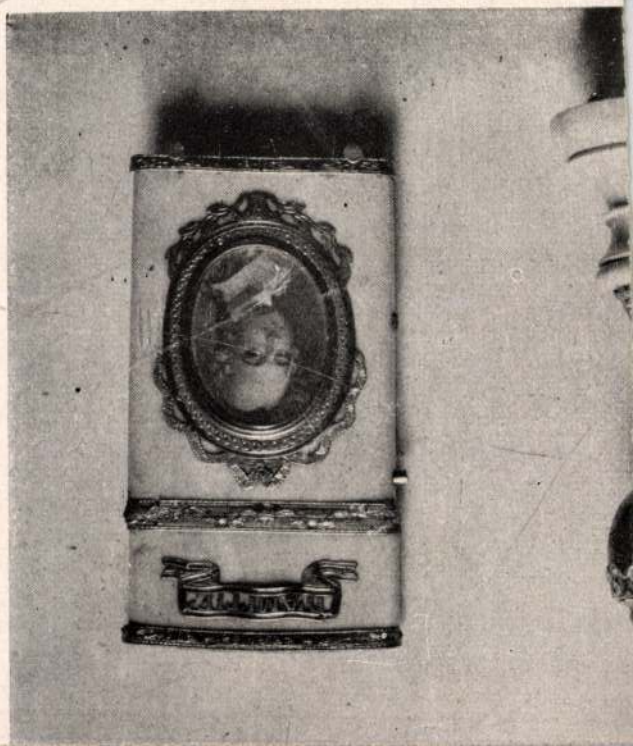

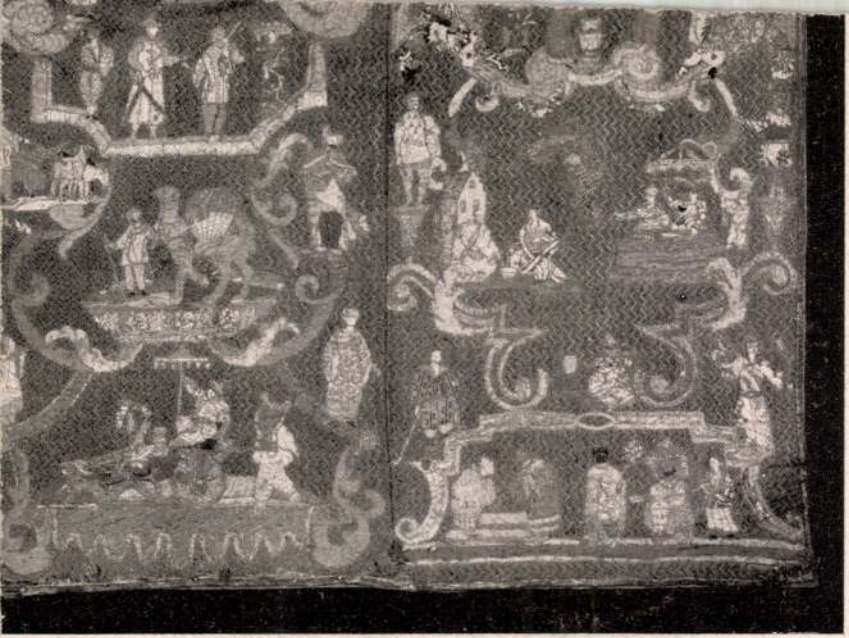

4.

Boehm Józef Daniel

l.

Arv. Csarnok 104. aukc. Eat.

" " 105, " "

" " 106, " "

7.) Kolostovi Tarnóš: Mynai Szt. Miklós
gabona csudója 1427

Vandrák László

bronzműves, csillárkészítő és ciseleur

Elvállalja e szakmába vágó javítások szakszerű elvégzését

Budapest, VIII., Mária-utca 16. Alapíttatott 1845. évben.

		Kikiáltási ár pengőben
1022.	*Airy G.*, Női akt. Bronz	40
1023.	—, Női akt. Bronz	28
1024.	*Andrejka J.*, Ki a legény. Bronz	180
1025.	*Badoche Descharnes*, Leányka cicákkal. Bronz, fatalapzaton	60
1026.	*Beck Ö. Fülöp*, Báró Harkányi Frigyes emlékérme. Bronz	4
1027.	—, Ezredéves kiáll. — *Telcs*, Budapeti Leányegyesület érme. — *Berán Lajos*, Ebersz Károly érme. 1914. 3 darab. Bronz	8
1028.	*Berán Lajos*, Tisza emlékérme. Ón	6
1029.	*Bessi Antonio*, Oroszlán. Márvány	26
1030.	*Boehm, J. D.*, Bécsi székesegyház emlékérme. — Soproni természetvizsgáló gyűlés. 1847. Bronz. 2 darab	10
1031.	*Borg Jenő*, Fürdő után. Pirobazalt	40
1032.	*Causse J.*, Női akt. Bronzirozott fehérfém	80
1033.	*Gnädig, S.*, Az első csók. Bronz	35
1034.	*Haldenbach*, Emlékérem Mária Antonia halálára. — Emlékérem XVI. Lajos halálára. 2 darab. Ezüst. 57 gramm. Füllel	20
1035.	*Jauner*, Kiállítási érem 1890—1895. Bronz. 3 darab	5
1036.	*Juhász*, Húsipari kiáll. 1907. — *Csillag*, Falk Zsigmond, 1913 és Körmendi Frimm Jenő két kisebb vasérme. 4 darab	6
1037.	*Kauba C.*, Fekvő női akt. Bronz	30
1038.	*Kiesing*, Ferenc Lajos bambergi püspök emlékérme a würzburgi akadémiára. 1786. Ezüst. 57 gr	15
1039.	*Lange*, Dietrichstein Mór gróf emlékérme, 1846. — *Fr. Lang*, Jacquin báró emlékérme, 1839. 2 drb. Bronz	5
1040.	*Lebron S.*, Női mellszobor. Alabástrom	80
1042.	*Leisek J.*, Motorausstellung, 1884. — Photogr. Ausstellung Baden. 1908. — Gewerbeausstellung Teschen. 1880. — 500 jähriges Jubileum v. München. 4 darab bronzérem, az utolsó aranyozva	5
1043.	*Ligeti*, Tanulmányfej. Carrarai márvány	500
1044.	*Liipola Irjő*, A bánat. Bronz	240
1045.	*Loos G., I.* Vilmos német császár 25 éves jubileumára vert bronzérem 1886 és még három kisebb érem	4
1046.	*Moignier J.*, Nyúl teknősbékával. Bronz	80
1047.	—, Kutya fácánnal. Bronz. *(Illusztrálva a XVI. táblán.)*	150
1048.	*Murányi*, Lukács László. — Lánczy Leó. Ferrer. 3 darab bronzérem	10

Árverési Közlöny
1929. ápr. 3. tk.-sz.

		Kikiáltási ár pengőben
1049.	—, Haláltánc. Bronzplakett.	16
1050.	*Müller H.*, Vadász. Bronz	180
1052.	*Nagy Kálmán*, Telik-e még. Bronz	80
1053.	—, Világosnál. Bronz	80
1054.	*Nesnera Ida*, Hiúság. Terrakotta	45
1055.	*Pinedó*, Női mellszobor. Bronz	120
1056.	*Radnitzky*, Magy. Tud. Akadémia, 1865. — *Seidan*, Orvosok vándorgyűlése Egerben, 1868. 2 drb bronzérem	3
1057.	*Radnitzky*, Scharff és G. Toda egy-egy bronzérme. 3 darab	8
1058.	*Ruff*, Nő pálmaággal. Bronz	30
1059.	*Sóváry*, Női akt. Bronz	40
1060.	*Stiobe, F.*, Venezia, Francesco de Lazare emlékérme 1866. — II. Károly spanyol király érme Ostende ostromára. 2 drb bronzérem. Hozzá Obrenovics Milos és Mihály vasérme. 1 darab	5
1061.	*Székely*, Szurmay-plakett. (Uzsok.) Egy bronz és egy ónpéldány	3
1062.	*Timati*, Milanoi székesegyház, 1818. és két más XIX. századbeli érem. Bronz	4
1063.	*ifj. Vastagh György*, Oroszlán. Bronz	180
1064.	—, Borzeb. Bronz, márványtalapzaton	180
1065.	*Vedres Márk*, A bölcs. Márvány *(Illusztrálva a XV. táblán.)*	500
1066.	*Weinberger*, Hötzendorfi Conrad tábornok emlékérme. Bronz. Tokban	4
1067.	*Würth V.*, Mária Terézia és II. József érme: DACIA FELIX. 1769. Bronz. (Lyukas.) — Toda, Migazzi bíbornok érme 1761. Bronz és egy vasérem	5
1068.	*Bölény*, Bronz, márványtalapzaton	80
1069.	*Barilott*, Női akt. Elefántcsont és aranyozott bronz	200
1070.	*Nagy Sándor* lovasszobra. Bronz, márványtalapzaton	75
1071.	*Torzó*. Bronz	45
1072.	*Ismeretlen művész, XVIII. sz.*, Püspök. Festett faszobor	80
1073.	*Madonna*. Szinezett faszobor	38
1074.	*Majom gyíkkal*. Bronz	12
1075.	*Diák*. Bronz	240
1076.	*Női mellszobor*. Fehérfém	24
1077.	*Samassa József* egri érsek emlékérme. 1908. Ezüst, 68 gramm	15
1078.	*Bartakovics* egri érsek emlékérme. — Scitovszky hercegprímás emlékérme. 2 drb. Bronz	8
1079.	*Orvosok és természettudósok vándorgyűlése* Rimaszombat, 1866. Mehádia, 1872 és Győr, 1874. Bronz. 3 darab	8
1080.	*Pieta*. Népies fafaragvány	10
1081.	*Liszt Ferenc* halotti maszkja. Gipsz	10
1082.	*Beethoven* halotti maszkja. Gipsz	10
1083.	*Faun*. Bronz, antik eredeti után	200
1084.	*Vadkan*. Bronz	30
1085.	*Női akt*. Bronz	45
1086.	*Térdelő nő*. Bronz, onix-talapzaton	18

		Kikiáltási ár pengőben
1087.	*Szarvas,* Bronzírozott fehérfém	35
1088.	*Mozart emlékérme* ezüstből, márványba foglalva . .	5
1089.	*Oroszlán.* Bronz, XIX. század eleje	70
1090.	*Michelangelo* után, Mózes. Bronz	250
1091.	*Leányka mellszobra.* Bronz	22
1092.	*Sportérmek,* hazaiak, ezüstből. 5 különböző drb. 129 gr.	40
1093.	*Emlékérem* bronzból, 5 különböző darab	20
1094.	*Emlékérem és plakett* bronzból, 11 különböző darab .	10
1095.	*Betlen Gyula,* A Ludovica Akadémia érme. Ezüst, 77 gr.	20
1096.	*Székesfehérvári kiállítás* (1879) két érme. — Érem Bács-Bodrog vármegye háziipari kiállítására. 2 bronz és egy ónérem. 3 darab	3
1097.	*Scitovszky János* hercegprímás emlékérme, 1859. — Tisza Kálmáné 1885-ből, 2 darab bronzérem . . .	4
1098.	*Ausflug der Numismatiker* nach Krems, 1895 und Pressburg, 1904. 2 bronzérem	2
1099.	*József nádor két emlékérme* Boehm-től és Lange-tól. Bronz	3
1100.	*Société d' horticulture d' Anvers* jutalomérme 1859-ből. — Exhibition London, 1862. 2 drb bronzérem . .	4

LÁTOGASSA

az „Árverési Csarnok“

napi árveréseit!

Árverések naponta délután 3 órától!

Minden pénteken délután BÚTOR-, minden szerdán és szombaton délután ÉKSZER-árverés.

Minden hónap első keddjén és a rákövetkező szerdán délután **szőnyeg-, szőrme-, alpakkatárgy-, kerékpár-, írógép-, varrógép-árverés.**

Az árverésre kerülő anyagot tartalmazó **Arverési Közlöny** a helyszinen **10 fillérért** kapható.

Bochm J. D

Zentralbl. Gyn.

1924. 68-69

~~Böszörményi Kincs III. 27, 28~~

Böhm J. D.

XXVI. aukció
A Gyűjtő 1916 32. l.
József nádor erem,
1846. 6.—

Gödöllő, kat

70, II k. 234

Kép. 77, 78, 309,

Boehm Josef David

vrod

PFcké 391 l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Böhm József Daniel

1794 – 1865

l.

Fő. Képt. Érem-kiáll

1949.

10. l.

36.—

10.—

8.—

3.—

10.—

10.—

10.—

8.—

6.—

5.—

8.—

8.—

... TANTER, kemenycserep, barna diszitessel. Holics, 1790 körül

Botticelli: Madonna
a firenzei Uffizi-képtárban

CHIAVE

A Valtellinán naponkint közleke

Nincs ABC. rendben

RUCZ GYULA
Régiség- és műkereskedő

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 27-29
Piarista palota — TELEFON: 1—862—38
Antik bútorok és lakberendezések

Árverési Közlöny 1938. 3. rk. 2.

II. SZOBROK, PLAKETTEK, ÉRMEK.

		Kikiáltási ár pengőben
2962.	FÜREDI RICHÁRD, Erős Jancsi. Bronz . .	150.—
25035.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ XVIII—XIX. SZ. A Belvedere-i Apolló fejének másolata. Alabastrom. (Hibás.)	30.—
32615.	MARTINELLI JENŐ, Ülő akt. Terrakotta .	19.—
32616.	—, Karthausi barát. Terrakotta	19.—
34686.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Ádám és Éva kiüzetése a paradicsomból. Bronzdomború . .	20.—
41538.	ORBÁN JÓZSEF, Magyar gazda. Fehérmárvány	100.—
41579.	IFJ. VASTAGH GYÖRGY, Versenyparipa. Bronz, márványtalapzaton	190.—
44553.	I. JÓZSEF KORONÁZÁSÁRA, a török feletti győzelmekre és a Habsburg-ház fiörökösödésének elfogadására vert emlékérem. Ezüst, 191 gr. RITKA!	20.—
44900.	LAPPINI, G., Virágtánc. Fehér márvány. Hozzá sötétzöld szoborállvány. (Hibás.) . .	320.—
45523.	DANKÓ JÓZSEF, Marika. Bronz	80.—
45705.	BESZÉDES LÁSZLÓ (1874—1922), A kedvenc. Bronz, márványtalapzaton	70.—
48735.	BRONZ- ÉS ÓNPLAKETTEK. 21 darab . .	32.—
49328.	LOOS, Keresztelő érem. Ezüst, 1800 körül . .	3.—
49330.	TISZA KÁLMÁN EMLÉKÉRME 1885-ből, 10 évi miniszterelnöksége emlékéül. Bronz . .	2.—
49332.	GRÓF TELEKI LÁSZLÓ halálára vert emlékérem. 1861-ből. Bronz	1.—
49334.	BOEHM, J. D., V. Ferdinánd erdélyi homagiális eskütételi emlékérme. 1837-ből. Bronz .	1.50
49335.	LANGE, KONRÁD (1806—1856), V. Ferdinánd és József főhg. nádor emlékérme az 50. nádorsága emlékére. 1846. Bronz	2.50
49337.	STIASNY, F., Napoleon emlékplakettje. Bronz	1.50

* Lásd hátrább is.

Kikiáltási ár pengőben

49338. TELCS EDE—BERÁN LAJOS, — Kossuth Ferenc és Szterényi József emlékplakettje. Bronz, 1906 . . . . . 2.—

49340. ODESCALCHI LIVIUS szerémi hg. emlékérme. 1698. Bronz. Ritka! . . . . . 7.—

49341. BOEHM I. D., József nádor országos főkapitányi félszázados emlékérme. 1846. Bronz . . 2.50

49342. SEIDAN, CESAR, A budai Hentzi-szobor felállítására vert emlékérem. Bronz . . . . 2.—

49344. RADNITZKY, CARL, I. Ferenc József és Erzsébet koronázására vert emlékérem. 1867. Ón 1.—

49345. PÁZMÁNDI HORVÁTH ENDRE, Az Árpád című verses mű szerzőjének emlékérme. Ón. 1878 . . . . . —.50

49346. II. VILMOS ÉS I. FERENC JÓZSEF magyar egyenruhás emlékérme a világháborúból. 1915. Bronz . . . . . 1.—

49347. STIASNY, I. Ferenc József emlékplakettje 1915-ből. Bronz . . . . . 1.—

49348. ÁGAI ADOLF 80. születésnapjára készült emlékplakett. Fém. 1916-ból . . . . . 1.—

49349. NEUBERGER, R., Liszt Ferenc emlékplakettje. 1911-ből. Bronz 1.50

49350. FARKAS ZOLTÁN, Dr. Barcsay Ámant Zoltán 25 éves gyüjtői jubileumára készült emlékplakett. 1936. Bronz. Ritka! . . . . . 6.—

49353. BERÁN LAJOS, Háborús emlékplakettje 1915-ből. Bronz . . . . . 2.—

49354. KATONAI ROKKANTAK HÁZÁNAK FELÉPÍTÉSÉRE VERT EMLÉKÉREM. 1750. Bronz. (Ritka!) . . . . . 2.—

49356. NEUBERGER, R., I. Ferenc József emlékérme. 1914. Bronz . . . . . —.50

49357. A HADSEGÉLYZŐ HIVATAL HÁBORUS EMLÉKÉRME. 1915-ből. Bronz . . . . 1.—

49358. RADNITZKY, C., A déli részek Magyarországhoz való visszacsatolása centenáriuma alkalmából. 1879. Bronz . . . . . 2.—

49362. BARTAKOVICS ALBERT egri érsek emlékérme. 1865. Bronz . . . . . —.50

49364. A MAGYAR NUMIZMITIKAI TÁRSULAT ALAPÍTÁSI EMLÉKÉRME. 1901. Dobay Ferenc példánya. Ezüst. 50 gr. . . . . 6.—

49365. ARDT, Guttenberg János emlékérme. Bronz . —.50

49368. IZABELLA FŐHERCEGNŐ emlékérme, mint a miskolci háziipari kiállítás védnöknője. 1912. Ezüst . . . . . 2.—

		Kikiáltási ár pengőben
49369.	PYRKER LÁSZLÓ egri érsek, velencei patriarcha emlékérme. 1827. Bronz	2.50
49372.	W. G., VI. Károly magyar koronázási emlékérme. Ón	2.—
49373.	III. FERDINÁND TRÓNRALÉPÉSI EMLÉKÉRME. 1637. Ón.	1.—
49374.	KLUCHER, A. (?), I. Ferenc József és az 1867. magyar minisztérium emlékérme. Ón .	—.50
49375.	WURSCHBAUER, C., A Fürstenbund emlékérme. 1814. Ón. (Ritka!)	1.—
49376.	TELEKI LÁSZLÓ GRÓF HALÁLÁRA VERT EMLÉKÉREM. 1861. Ezüst. Füllel	1.—
49378.	MAGYAR ÓN EMLÉKÉRMEK. XIX. század közepéről. 4 darab	1.—
49379.	VEGYES BRONZÉRMEK. 5 darab . . .	—.50
52127.	TELCS EDE, A Magyar Numizmatikai Társulat 35 éves fennállásának emlékére vert egyoldalú érem. Bronz	2.—
52373.	KERESZTELŐÉREM. Ezüst, sajtolt kerettel. Bevésett névvel és 1854. évszámmal . . .	8.—
52375.	EZÜST ÉREM. Krisztus születése. 1549. Joachimsthal. Füllel	18.—
52656.	SOLDI, Invention de la Photographie 1839—1889. Bronz	2.—
52657.	MORTON. „Aux Arms." Bronz	1.50
52658.	MASOULLE, A., A béke. Bronzplakett . .	1.50
52659.	PALLETT, CH., Le tireur. Bronzplakett . .	1.50
52660.	FRANCIA MŰVÉSZ, Honos et virtus. Bronz .	1.50
52661.	CARIAT, L., Hypomené et Atalante. Bronz .	1.50
52664.	COUDRAY, L., Automobiles. Bronzplakett .	1.50
52665.	CARIAT, Canot automobiles en mer. Bronzplakett	1.50
52666.	—, Automobiles. Bronzplakett	1.50
52667.	LOISEAU, Les sports. Bronzplakett . . .	—.50
52668.	RIVET, Velocipede. Bronzérem	—.50
52669.	LEGASTELOIS, J. P., Navigation en mer. Bronz	—.50
52670.	LEGASTELOIS, J F., Navigation en riviere. Bronz	—.50
52671.	BORREL, A., Colombophile. 1894. Bronz . .	—.50
52672.	MONTAGNY, F., Aviation. Bronz	—.50
52673.	DESAID, Ballons. Bronz	—.50
52674.	FRANCIA MŰVÉSZ, Sports motoriques. Bronzplakett	1.50
52675.	FRANCIA MŰVÉSZ, Patrie. Bronzplakett .	1.50
52676.	MAREY, CH., Pensé. Bronz	1.50
52677.	ROTY, O., Devoire courage. Bronz . . .	3.—

		Kikiáltási ár pengőben
52678.	KRAUMANN, Architektura. Bronz . . .	3.—
52683.	LEFLEUR, ABEL, Beethoven. Bronzplakett .	3.50
52684.	WEINBERGER, Franz Liszt. Bronzplakett. 1911.	3.—
52685.	NÉMET MÜVÉSZ, Jos. Haydn. Bronz . .	3.50
52686.	MAYER, P., Joh. Strauss. 1825—1899. Egyoldalú bronzplakett	3.—
52687.	—, Johann Strauss. Bronz	2.—
52688.	TAUTENHAYN, JOS., Alfred Grünfeld. Egyoldalú bronzplakett	2.—
52689.	KAUTSCH, H., Jan Kubelik. Egyoldalú bronzplakett	3.—
52690.	KAUNITZKY, Jan Kubelik, 1913. Egyoldalú bronzplakett	4.—
52691.	SCHAEFER, HANS, Lehár Ferenc. Egyoldalú bronzplakett	3.—
52693.	STIASNY, Giuseppe Verdi. Egyoldalú bronzplakett	3.50
52694.	—,Johannes Brahms. Egyoldalú bronzplakett	3.50
52698.	S. A., OSZTRÁK MÜVÉSZ, I. Ferenc József emlékplakettje, a badeni Ferenc József emlékmúzeum képével. Bronz	2.—
52699.	OSZTRÁK MÜVÉSZ, I. Ferenc József uralkodási jubileumi érme az oberhollabruni kerület emléke. Bronz	—.50
52701.	CHRISTLBAUER, J., Rudolf trónörökös emlékérme az 1883-iki bécsi kiállítás alkalmából. Bronz	—.50
52702.	KAUNITZKY, F., Ibsen. Öntött bronzplakett	4.50
52703.	HERTER, E., Heinrich Heine. 1912. Bronzplakett	4.50
52704.	—, Theodor Körner. Egyoldalú bronzplakett .	4.50
52705.	MARSCHALL, Paul Heyse 70. életévében. Bronzplakett	4.50
52706.	WEINBERGER, Gerhart Hauptmann. Bronzplakett	4.50
52707.	HOFNER, Schiller. Egyoldalú bronzplakett .	3.—
52710.	MAYER & WILHELM, Sudermann. Egyoldalú bronzplakett	1.50
52711.	—, Franz Grillparzer. Egyoldalú bronzplakett	1.50
52712.	—, Gerh. Hauptmann. Egyoldalú bronzplakett	1.50
52714.	—, Max Gorki. Egyoldalú bronzplakett . .	1.50
52718.	JENCESSE, Richard Wagner. Bronzplakett .	3.—
52719.	TAUTENHAYN, J., Beethoven halálának centennáriumára vert érem. 1927. Bronz . .	4.—
52720.	HENRY VI PAGE, Beethoven. Ezüstérem. Füllel	4.50

		Kikiáltási ár pengőben
52721.	BECK Ö. FÜLÖP, Koessler János. Egyoldalú bronzplakett	3.—
52722.	HARTIG, ARNOLD, Beethoven. Egyoldalú bronzplakett	7.—
52723.	STIASNY, Liszt Ferenc. Egyoldalú bronzplakett	7.—
52724.	BOSSELT RUDOLF, Wagner Richard. Születése centenáriuma alkalmából. Bronz	8.—
52725.	LANCELOT, G., La musique. Bronz	2.—
52726.	CHAPLAIN, Victor Hugo. Bronz	2.—
52727.	COUDRAY, Les sports. Bronz	2.—
52728.	MASQUILLE, A., La beuté. Bronz	2.—
52729.	DESAIDE, A., Les volailles. Bronz	2.—
52730.	RIVET, Japonnaise. Bronz	3.—
52731.	DELPECHE, Victoire. Bronzplakett	2.—
52732.	SCHARFF, A., Carl Goldmark. Bronz	7.—
52733.	N. L. (MAGYAR MŰVÉSZ), Női tanulmányfej. Bronzöntvény	6.—
52734.	CSILLAG, Lóczy Lajos egyetemi tanár. 1909. Egyoldalú bronzplakett	4.—
52735.	ROTY, O., Patria non immomor. Ezüst, 22 gr.	4.—
52736.	—, Falusi udvar. Ezüst, 37 gr.	4.—
52737.	LAGRANGE, J., Művészet. Ezüst, 22 gr.	4.—
52738.	DOMARD, Commerce-Industrie. Egyoldalú, nyolcszögletű ezüstérme. 18 és ½ gr.	3.—
52739.	GAYRARD, Toujours fidele. Nyolcszögletű ezüstérem. 13 és ½ gr.	2.—
52740.	VERNON, Gallia. Ezüst, 3.7 gr.	2.—
52741.	BERÁN LAJOS, Alpár Ignác 70. születésnapjára. Bronz	5.—
52742.	L. G. Verwundet. Bronzöntvény	4.—
52743.	PERL, KARL, Heldentod. Egyoldalú bronzplakett	2.—
52744.	WEINBERGER, A., Tüzérség. Egyoldalú bronzplakett	2.—
52745.	AUGUERIN, St. Georgius. Bronz	2.—
52746.	SZÉKELY, Hadirepülő kiállítás érme 1917. Bronz	1.50
52748.	SPORTÉRMEK. 5 drb. Bronz	4.—
52749.	BERÁN LAJOS, Kléh István. Bronzöntvény	4.—
52750.	REMÉNYI, Budapesti Torna Egylet. BBTE. 1923. Ezüstözött egyoldalú bronzplakett	1.50
53001.	N. S. C. SPORTÉREM. Egyoldalú nyolcszögletű bronzplakett	2.—
53002.	KAUTSCH, H., Automobil. Bronzplakett	4.—
53004.	SZÉKELY, 1917-i repülőkiállítás emlékérme. Bronz	1.50

		Kikiáltási ár pengőben
53005.	PILLET, CH., Méhészet. Bronz	1.50
53006.	PETER, V., Vizsla. Egyoldalú bronzplakett .	1.50
53007.	—, Vadászkutya. Egyoldalú bronzplakett . .	1.50
53008.	STIASNY, E., I. Ferenc József 1915. Egyoldalú bronzplakett	4.—
53009.	—, I. Ferenc József 1914. Egyoldalú bronzplakett	4.—
53010.	GRATH, A., I. Ferenc József 70. születésnapjára vert bronzérem. 1910.	3.—
53011.	HARTIG, A., I. Ferenc József háborús emlékérem 1914—15. Bronz	3.—
53012.	W. A., I. Ferenc József emlékplakettje. Bronzöntvény	1.50
53013.	I. FERENC JÓZSEF 50 ÉVES URALKODÁSI JUBILEUMA ALKALMÁRA VERT BÉCSI KIÁLLITÁSI EMLÉKÉREM. 1898. Bronz	2.—
53014.	SCHWARTZ, S., I. Ferenc József 40 éves uralkodói jubileuma alkalmára vert bécsi kiállítás emlékérme. 1888. Bronz	2.—
53015.	TAUTENHAYN, J. Az 1873-i bécsi kiállítás 5 különböző bronzérme. Eredeti bőrtokban . .	16.—
53016.	ISMERETLEN MÜVÉSZ, I. Ferenc József. Egyoldalú nagy öntöttvas plakett	4.—
53017.	—, I. Ferenc József emlékplakettje. Galvano	—.50
53018.	—, I. Ferenc József 60. uralkodási jubileumára vert érem. Próbaveret. 1908. Bronz	2.50
55146.	ORBÁN JÓZSEF, Toldi. Bronz	65.—
55269.	ZALA GYÖRGY, Fájdalom. Bronz	280.—
56976.	ONGARO (Magyar minta után vert külföldi arany). 17. sz. 3.5 gr. RITKA!	25.—
56979.	FARKASHÁZY JENŐ, Miksa császár. Porcellánérem. 1909. Herend	2.—
57801.	I. LIPÓT MAGYAR KIRÁLY (1657—1705) körmöcbányai veretü aranyforintja 1680-ból	29.—
57802.	HUNYADI MÁTYÁS MAGYAR KIRÁLY (1458—1490) aranyforintja, N és † verdejellel	29.—
57803.	ZSIGMOND MAGYAR KIRÁLY (1387—1437) magyar király aranyforintja. K. W. verdejellel	29.—
57804.	HUNYADI MÁTYÁS MAGYAR KIRÁLY (1458—90) aranyforintja K. P. verdejellel és egy rózsával	29.—
57805.	HUNYADI MÁTYÁS MAGYAR KIRÁLY (1458—90) aranyforintja H. P. verdejellel .	29.—
57806.	HUNYADI MÁTYÁS MAGYAR KIRÁLY (1458—90) aranyforintja. K. P. verdejellel. Madonnás	29.—
57807.	HUNYADI MÁTYÁS MAGYAR KIRÁLY (1458—90) K. A. verdejelü aranyforintja . .	29.—

		Kikiáltási ár pengőben
57809.	STRASSER A., Biga. Bronz, márványtalapzaton	500.—
57810.	SAMASSA JÓZSEF egri érsek emlékérme 1907-ből. Ezüst, 60 gramm	11.—
57811.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, 19. SZ., Centaur. Bronzirozott terrakotta. (Hibás)	60.—
57813.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, 19. SZ., Bika és oroszlán. Bronz, fatalapzaton	45.—
57816.	MENEGHETTI C., Turbános arabsfej. Fafaragásos. (Hibás)	40.—
57817.	MÜLLER H., Vadász. Bronz, márvány talapzaton	40.—
57818.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, 19. SZ., Leányka mellszobra. Öntöttvas	18.—
57819.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, 19. SZ., Gyermek mellszobra. Öntöttvas	18.—
57830.	III. FERDINÁND (1637—57) körmöcbányai veretü ezüsttallérja 1656-ból. (Tévesen II. Ferdinánd legendával!) IGEN RITKA! . . .	15.—
57831.	NAGYBÁNYAI VERETŰ KERESZTELŐTALLÉR 1626-ból. Ezüst	15.—
57832.	III. KÁROLY MAGYAR KIRÁLY (1711—1740) Erdély számára vert féltallérosa 1731-ből	5.—
57833.	II. RÁKÓCZI FERENC (1703—11) vezérlő fejedelem körmöcbányai veretü madonnás forintosa, 1705-ből. Ezüst	4.—
57834.	III. FERDINÁND (1637—57) trónörököskori emlékérme 1630-ból. (Buda látképével: v. ö.: Montenuovo Catalog, valamint Hirsch: Cat. 1907.) Ezüst. (Fül nyomaival.) IGEN RITKA!	50.—
57835.	BÁTHORI GÁBOR (1608—1613) erdélyi fejedelem tábori tallérja 1612-ből. A Resch katalógusa nem ismeri! Cizellált polirozott ezüst	50.—
57836.	II. JÓZSEF (1765—90) emlékérme a róla elnevezett katonaorvosi akadémia alapítására. Ezüst	2.50
57837.	SCHMIDT—HOFER, Zsoké. Bronz, márványtalapzaton	20.—
57838.	WAROU DANIEL, II. Rákóczi Ferenc egyházi állásfoglalására vert emlékérme. 1705. Ón	5.—
57839.	—, II. Rákóczi Ferenc részére készített emlékérmének egyoldalú próbaverete. Ezüst. RITKA!	15.—
57840.	III. FERDINÁND (1637—57) magyar király körmöcbányai veretü ¼ tallérosa, 1655-ből. Ezüst	6.—

		Kikiáltási ár pengőben
57841.	II. FERDINÁND (1618—37) magyar király körmöcbányai veretü féltallérosa 1630-ból. Ezüst	6.—
57842.	DONÁTH GYULA (1850—1909), Angyalok. Bronz	140.—
57843.	ZALA GYÖRGY (1858—1937), Lovasszobor. Bronz, márványtalapzaton	120.—
57844.	RADNAI BÉLA (1873—1923), Éneklő gyermekek. Bronz	90.—
57845.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, 19. SZÁZAD, Milói Venus. Bronz	220.—
57846.	KISFALUDI STROBL ZSIGMOND, Fiú mellszobra. Fehér márvány . . . . . *(Illusztrálva a VII. táblán.)*	150.—
57847.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, 18. SZÁZAD, Női alak. Faragás. (Hibás)	100.—
57848.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, 18. SZÁZAD, Női alak. Faragás. (Hibás)	100.—
57850.	MAUGSCH GYULA, Hiúság. Bronz, fehér márvány talapzaton.	60.—
57851.	ORBÁN ANTAL, Csordás. Bronz, márvány talapzaton	40.—
57855.	OLASZ MŰVÉSZ, 19. SZÁZAD, Fürdő vénusz. Antik eredeti után. Fehér műmárvány. (Hibás.)	200.—
57856.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ. 18. SZ., A három király egyik alakja. Faragott, festett és aranyozott fa. (Hibás.)	200.—
57857.	RÓNA JÓZSEF, Anyaság. Bronz . . .	80.—
57849.	RUBLETZKY G., Anya gyermekével. Bronz .	70.—
57859.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Versenyparipa Bronz	50.—
57860.	BESZÉDES LÁSZLÓ (1874—1922), Nő korsóval. Bronz, szürke erezett márványoszloppal	100.—
57862.	BALÁZS ISTVÁN, Botond. Bronz, márvány talapzaton	45.—
57870.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, 18. sz. vége, Szent József. Faragott és színezett fa . .	55.—
57873.	RÓMAI NAGY- ÉS KÖZÉPBRONZ-PÉNZEK. (Nero, Claudius, Domitianus, Nerva, Traianus, Antoninus Pius, Sallustis Orbia, Philippus Pater, Maximianus, Maximinus Thrax). 12 darab	8.—
57874.	BECK Ö. FÜLÖP, Rákosi Jenő ünnep emlékére 1920. Bronz	2.—
57875.	—, Rákosi Jenő ünnep emlékére. 1920. Bronzérem.	2.—
57876.	CSILLAG, Rákosi Szidi 76 éves korában. 1928.	

		Kikiáltási ár pengőben
	Bronzplakett.	4.—
57877.	—, Rákosi Jenő 60 éves írói jubileumára vert emlékplakett. 1927. Bronz	4.—
57878.	BECK Ö. FÜLÖP, Beöthy László emlékérem, melyet az Unio veretett 25 éves jubileumára. Bronz	5.—
57879.	CSILLAG, Glück Frigyes 70-ik születése napjára vert emlékplakett. 1928. Bronz . . .	3.—
57880.	STIASNY, E., Dante. Nagy, egyoldalú bronzérem	5.—
57881.	SCHWAB L. D. ROBBIA UTÁN, Le Chant. Egyoldalú bronzplakett.	3.—
57882.	CSILLAG, Tóth Béla. 1907. Egyoldalú bronzplakett.	4.—
57883.	MÁRIA TERÉZIA koronázási nagy bronzérme. Pozsony, 1741. jún. 25.-ről	4.—
57884.	FERENC JÓZSEF koronázási bronzérmei. 3 drb. (Országházzal, Szt. Koronával és Honvédegylet)	2.—
57885.	FERENC JÓZSEF koronázási érmei. 4 drb. Ón. (Viribus unitis)	1.50
57886.	FERENC JÓZSEF koronázási érmei. Két bronz és egy ón	2.—
57887.	IV. KÁROLY KIRÁLY koronázási érmei 1916-ból. 3 bronz és egy porcellán	4.—
57888.	MILLENIUMI EMLÉKÉRMEK. Dévény, Vajdahunyad, Buda látképeivel, 4 bronz, 1 ezüstözött bronz	2.50
57889.	MILLENIUMI EMLÉKÉRMEK. 10 drb. 7 belőlük bronz. (Sportérem, sapkajelvény, stb.)	6.—
57890.	A MAGYAR KIRÁLYSÁG EZERÉVES FENNÁLLÁSÁNAK ÉS BUDAVÁRÁNAK A TÖRÖK URALOM ALÓL VALÓ FELSZABADÍTÁSÁNAK EMLÉKÉRE VERT PLAKETT. Aranyozott bronz	2.—
57891.	FERENC JÓZSEF milleniumi emlékérme. Ón	3.—
57892.	FERENC JÓZSEF koronázási emlékérme 1867-ből. Hátlapján a felelős magyar minisztérium tagjainak domború képmásai. Ón	5.—
57893.	MILLENIUMI NAGY ÉS KIS BRONZKIÁLLITÁSI JUTALOMÉRMEK	6.—
57894.	LANGE, K., József nádor főhg. 50 éves nádori jubileumára vert emlékérem. Nagy bronz . .	4.—
57895.	KORONÁZÁSI EMLÉKÉREM 1867-ből. Hátlapja honvédegylet alapításának emlékezete. Ezüstözött bronz	—.50
57896.	GR. SZÉCHENYI ISTVÁN halálára vert emlékérem. 1860 ápr. 8. Ón	2.—

		Kikiáltási ár pengőben
57897.	SÁROSPATAKI REF. KOLLÉGIUM 300 éves fennállására vert emlékérem. Ón	1.50
57898.	A FRANKFURTI NEMZETKÖZI VILÁGKIÁLLITÁS EMLÉKÉRMEI. 1891-ből. Alumínium. 2 darab	1.—
57899.	BOEHN, József cs. kir. örökös főhg., Magyarország nádora emlékérme a jász-kun hármas kerületek váltsága százados ünnepére, 1845-ből. Bronz. Tokban	2.50
57900.	BECK O. FÜLÖP, Tolesvai báró Korányi Frigyes emlékérme, 50 éves orvosi jubileuma emlékére. 1901-ből. Bronz. Tokban	3.—
57901.	TELCS EDE, A budapesti 1905-i büntetőjogi kongresszus emlékplakettje. Bronz. Tokban . .	3.—
57902.	SAMASSA JÓZSEF bíbornok, egri érsek 60-ik papi jubileuma alkalmára vert emlékplakett 1912-ből. Bronz. Tokban	5.—
58736.	I. FERENC magyar király (1792—1835) szüzmáriás aranya 1797-ből	24.—
58737.	V. FERDINÁND magyar király (1835—1848) szűzmáriás aranyforintja 1839-ből . . .	22.—
58738.	V. FERDINÁND magyar király (1835—48) szüzmáriás aranya 1840-ből	22.—
58739.	V. FERDINÁND magyar király (1835—48) szüzmáriás aranya 1848-ból	22.—
58740.	V. FERDINÁND magyar király (1835—48) szüzmáriás aranya 1848-ból	22.—
58741.	II. JÓZSEF magyar király (1780—90) szüzmáriás duplaaranya 1784-ből	44.—
58742.	BURGSTALLER KRISTÓF pozsonyi polgármester és Klobusiczky Zsuzsanna emlékérme 1748-ból. Ezüst. Fül nyomaival	10.—
58743.	BETHLEN GÁBOR emlékérme 1621 körül. (Erősen kopott példány!) Ezüst	4.—
58744.	II. MÁTYÁS magyarruhás koronázási emlékérme. Ezüst.	5.—
58745.	DOMITIANUS (Kr. u. 72—96) római császár ezüst dénárja	1.—
58746.	HADRIANUS (Kr. u. 117—138) római császár kappadociai veretű ezüst denárja	2.—
58747.	MILLENIUMI EZÜSTÖZÖTT BRONZ EMLÉKÉREM	—.50
58748.	VEGYES UJKORI EZÜSTPÉNZEK a 16—17. századból. 6 darab	—.50
58749.	TÖRÖK EZÜSTPÉNZEK (I. Selim, II. Sulejman, Murad, III. Ahmed, III. Mustafa, II. Manmud, Abdul Medsid, Abdul Azis.) 22 drb	5.—

		Kikiáltási ár pengőben
58750.	II. LIPÓT MAGYAR KIRÁLY koronázási zsetonja. Pozsony, 1790 nov. 15. Ezüst.	—.50
58751.	LAUDON BÁRÓ tábornok emlékérme. Ezüst. (Nem egykorú veret.)	1.—
58752.	KÜLÖNBÖZŐ RÓMAI ÉS GÖRÖG PÉNZEK egykorú és későbbi utánzatai (Kr. e. 1—Kr. u. 2. század.) Ezüst, 15 drb.	16.—
58753.	KÜLÖNBÖZŐ RÓMAI ÉS GÖRÖG PÉNZEK egykoru és későbbi utánzatai. Kr. e. 1—Kr. u. 2. század.) Ezüst, 15 drb	16.—
58755.	III.KÁROLY (1712—40) linczi zsetonja 1732-ből. — II. LIPÓT (1790—92) kis és nagy koronázási emlékérme. — CAROLINA, I. Ferenc császár második feleségének koronázási emlékérme 1825-ből. Ezüst. (4 drb)	3.50
58756.	I. FERENC JÓZSEF magyar király és Erzsébet királyné koronázási emlékpénzei 1867-ből. Ezüst. (5 drb.)	4.—
58757.	MILLENIUMI EMLÉKÉRMEK. 2 drb. Nagy- és kis-ezüst	3.—
58758.	A BUDAPESTI POLGÁRI CÉLLÖVŐEGYESÜLET 200 éves fennállása emlékére (1696—1896) vert emlékérem. Ezüst	5.—
58759.	I. LIPÓT császár, magyar király körmöcbányai veretű tallérja 1696-ból. Ezüst	4.—
58760.	VI. (III.) KÁROLY császár, magyar király körmöcbányai veretű magyar féltallérosa 1734-ből. (Füllel.)	2.50
58761.	VOIGT G., I. Lajos bajor király 3 és ½ forintosa 1839-ből. Ezüst	3.—
58762.	CÁRI RUBEL 1848-ból. Ezüst	2.—
58763.	I. FERENC francia király ezüst pénze. II. Fülöp spanyol király ezüst féltallérja 1570-ből. 2 darab	2.50
58764.	FRANCIA 5 FRANKOS 1850-ből. Ezüst . .	1.50
58765.	JÁNOS SZÁSZ KIRÁLY ezüst egytallérosa 1867-ből	1.—
58766.	I. FERENC JÓZSEF ÉS ERZSÉBET KIRÁLYNÉ 25 éves házassági évfordulójára vert emlékérem 1879-ből. Ezüst	2.50
58767.	LEISEK F., I. Ferenc József és Erzsébet királyné házasságának 25. évfordulójára vert ezüst emlékérem 1879ből. 65 gramm . . .	8.—
58768.	I. FERENC JÓZSEF ÉS ERZSÉBET KIRÁLYNÉ házassága alkalmából vert emlékérem 1854-ből. Ezüst	2.—
58769.	III. GYÖRGY angol király ezüstpénze 1818-ból	1.50

Árv. körl 1938

		Kikiáltási ár pengőben
58770.	I. FERENC 1792-i frankfurti német-római császárrá való koronázásának emlékére vert jeton. CAROLINA, I. Ferenc király második neje pozsonyi koronázására vert jeton. Ezüst. 2 darab	2.50
58771.	VEGYES EZÜST PÉNZEK a XVII—XIX. századból. 23 darab	3.—
58774.	NAGY LAJOS magyar király (1342—82) firenzei mintára vert liliomos aranyforintja	38.—
58775.	HUNYADI MÁTYÁS (1457—90) magyar király aranyforintja hollós címerrel	33.—
58776.	V. LÁSZLÓ magyar király (1453—57) aranyforintja	33.—
58777.	MIKSA MAGYAR KIRÁLY (1564—76) körmöci veretű aranya. 1577-ből	35.—
58778.	II. MÁTYÁS magyar király (1608—19) körmöcbányai veretű aranyforintja 1609-ből . .	35.—
58779.	I. LIPÓT (1657—1705) magyar király körmöci veretű aranyforintja 1685-ből. (Füllel.) . . .	33.—
58780.	MÁRIA TERÉZIA királynő (Ferenc király neje) budai koronázására vert aranyjetonja 1792-ből	3.—
58781.	II. LIPÓT (1790—92) magyar király aranyforintja 1791-ből	33.—
58782.	CAROLINA AUGUSTA KIRÁLYNŐ koronázási érme 1825-ből. (Két arany súlyú.) . . .	48.—
58783.	MÁRIA TERÉZIA királynő erdélyi aranya 1745-ből	28.—
57904.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, 19. SZÁZAD. Attila. Márványdombormű, faragott fakeretben. (Hibás.)	25.—
59942.	MATÉKA, Lovas. Vörösréz-plakett . . .	5.—
81225.	GORY, A., Leány mellszobra. Alabástrom és aranyozott bronz	80.—
81323.	I. ORSZÁGOS GYERMEKÜGYI KIÁLLITÁS plakettje. Aranyozott ezüst. 48 gr. . . .	8.—
81492.	BRONZPLAKETTEK. 36 darb. (Éremkedvelők.)	80.—

99
100
103
106

Böhm József Dániel

Nemzeti Szalon

szepesi művészek 1937. márc

Sz-Sz-

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL

Emlékérmek.

Böhm József Dániel

BÖHM JÓZSEF DÁNIEL:

32. Ólomlecsapat a művész önarcképével.
33. Krisztus érem, ezüst.
34. Jacquin Miklós József báró arcképes emlékérme, ónból (1817).
35. Fodor Jozéfa énekesnő ezüst arcképes érme (1819).
36. V. Ferdinánd ezüst koronázási érme (1830).
37. Ugyanez, ónból.
38. Az Egyetem Budára helyezésének 50. éves jubileumára, ezüstérem (1830).
39. Erdély hódolatának ezüstérme (1837).
40. Ugyanaz, bronzból.
41. Egri Székesegyház felszentelésének ezüstérme (1837).
42. Orvosok és természetvizsgálók temesvári vándorgyűlésének ezüstérme (1843).
43. József nádor jász-kún kapitánysága félszázados ünnepének ezüst emlékérme (1846).
44. Orvosok és természetvizsgálók kassai és eperjesi vándorgyűlésének bronzérme (1846).

Nemzeti Szalon 1937. márc.
Szepesi műnézet

45. Orvosok és természetvizsgálók soproni vándorgyűlésének bronzérme (1847).
46. Galanthai herceg Esterházy Pál bronz arcképes emlékérme (1847).
47. Ferencz József és Erzsébet esküvőjére ezüstérem (1854).
48. Bene Ferenc orvostudor bronz arcképes emlékérme (1863).
49. Magyar Tudományos Akadémia bronz jutalomérme.
50. Magyar Országos Gazdasági Egyesület bronz jutalomérme.
51. Magyar Országos Gazdasági Egyesület bronz jutalomérme a tenyésztési érdemnek.
52. Magyar Gazdasági Egyesület gyümölcstermesztési ezüst jutalomérme.
53. Pestmegyei Gazdasági Fiók-Egyesület ezüst jutalomérme.
54. Magyar Gazdasági Egyesület ezüst jutalomérme felirat nélkül.

55—56. Két darab viaszminta férfi és nő képmásával.

57. Metternich herceg kelheimi kőbe faragott képmása.
58. Női képmás kelheimi kőbe faragva.

13. Jupiter és Junó (1797), olajfestmény, Wieland Györgyné Wieland Andrea bárónő tulajdona.
14. Lőcse látképe (1815), vízfestmény, újthordai Kováts Béláné tulajdona.
15. Lőcse a várhegyről (1816), vízfestmény, Görgey Lajos tulajdona.
16. A Tátra a lőcsei várhegyről (1816), vízfestmény, Görgey Lajos tulajdona.
17. Késmárk látképe (1817), vízfestmény, újthordai Kováts Béláné tulajdona.
18. Kakaslomnicz látképe (1820), vízfestm., a Történeti Képcsarnok tulajd.
19. Részlet a Tarpatak völgyéből (1826), vízfestmény, újthordai Kováts Béláné tulajdona.
20. Tarpataki vízesések (1827), vízfestmény, Haberern György tulajdona.

ROMBAUER JÁNOS:

21. Férfiarckép (1813), olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
22. Orosz gróf arcképe (1815), olajfestm., újthordai Kováts Béláné tulajd.

GUNDELFINGER GYULA:

70. Szinnye-Lipócz környéke, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
71. Csobáncz, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
72. Árva vára, olajfestmény, özv. dr. Kakusz Béláné tulajdona.
73. Diósgyőr, vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
74. A kriványi kastély, vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
75. Kolostor-rom, vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.

FORBERGER VILMOS:

Böhm, Josef Daniel

Wien 1794–1865

vrd Hu Pomagyérem.

76–83. l.

Huszár-Procopius

76–83. l. XI, XII. t.

852. Joseph Daniel Böhm.

Sz. Wallendorfban 1794 márczius 16-án. † Wienben 1865 augusztus 15-én.

Saját arczképe.

Vállig, jobbrafordultan, arczélben és kerek palára szerelten van ábrázolva. Oldalt elválasztott haja füleinél göndör, sűrű bajusza rövid, szakálla leberetvált. Ingének gallérja látszik, csomóra kötött nyakkendője rojtos, kabátja egyelejű. Jelzése a jobb kar metszetén: »*Böhm*«.

Viaszdombormű, átmérője 6·8 cm. — Vétetett özv. Pulszky Ferencznétől 1898 január 24-én 100 K-án (41–98). — Kifizettetett 1898 február 9-én. — Elszámoltatott 1898 április 21-én (198–899). — Az elszámolást jóváhagyta az 1899 április 28-iki 5524 szvsz. határozat (597–899).

Felirata: IOSEPH · FRANC · LIB · / BARO · DE · IACQUIN /. Jelzése: I. D. BOEHM. F.

Hátlap: Jacquin dolgozó asztala mellett ülve és növényeket vizsgálva. Fönn: LARGA · RERUM · NATURALIUM · COGNITIONE · CLARUS. Lenn: NAT · D · VII · FEBR · MDCCLXVI / MORT · D · IX · DEC · MDCCCXXXIX.

Bronz, 53 mm., 74·51 gr.

9. A M. Tud. Akadémia érme.

Előlap: Hungária, pártával a fején, pánczélderekban és köpenyben szemben áll; jobbjában magasra emelt csészéből egy sast itat, balját pedig koronás magyar országczímerrel díszített pajzsra támasztja. Két oldalt: BORURA — DERŰ. Lenn: I. D. BOEHM. F.

Hátlap: Babérkoszorúban üres tér a jutalmazott neve részére. Mindkét lapon 2 síma szegély.

Bronz, 45 mm.

10. Ugyanaz. Bronz, 32 mm.

11. A magyar orvosok és természetvizsgálók kassai és eperjesi gyűlésének emlékérme.

Előlap: Két antik öltözetű nő, egyikük Kassa, a másik pedig Eperjes czímerpajzsát tartja. A talapzaton jobbra: I. D. BOEHM. F. mesterjegy, körül: A' TESTVÉRILEG EGYESÜLT SZ. K. VÁROSOK KASSA ÉS EPERJES. /

Hátlap: Különféle levelekből font és feliratos szalaggal átfont koszorúban e felirat: SZIVESEN FOGADJÁK / AZ AUG. 10—16 / EGYBEGYÜLT / MAGYAR ORVOSOKAT / ÉS TERMÉSZET VIZSGÁLÓKAT/. A koszorút átfonó szalagon kisebb betűkkel e feliratok: SÓVÁR / BÁRTFA / LIPÓC / Ó RUZSIN / ARANYIDKA / JÁSZÓ / RÁNK / V. VÁGÁS /. Mindkét lapon két síma szegély.

Ezüst, 51 mm., 52·56 gr. Ugyanez barnára oxidált és aranyozott bronzból.

12. A magyar orvosok és természetvizsgálók temesvári gyűlésének emlékérme.

Előlap: Középen nyilt korona alatt Temesvár czímere. A czímerpajzsot két, díszítményeken álló ló tartja. Körül: ✻ Sz · K · TEMESVÁR · VÁROSA · A' · M · ORVOSOK · 'S · TERMÉSZETBUVÁROK :/ ✻ AZ · 1843 · ÉVI · AUG · 8 · KEBELÉBEN · TARTOTT · GYÜLEKEZETE · EMLÉKEÜL · /

Hátlap: Oszlophoz támaszkodó, antik ruhás fátyolos nő, jobbfelé fordulva áll és körvonalakkal díszített gömböt tart. Az oszlopon irattekercs, hozzátámasztott kígyós bot, a nő előtt jobbra távcső, retorta, könyvek, babérkoszorú. A szelvényben I. D. BOEHM. F. mesterjegy. Körül: GAZDAGITVA BOLDOGIT. Mindkét lapon tagolt síma szegély.

Ezüst, 52 mm. 61·34 gr. Barnára oxidált és aranybronz.

13. A magyar orvosok és természetvizsgálók pécsi gyűlésének emlékére készült érem.

Előlap: Oroszlánháton ülő Cybele, előtte félhold, mögötte a ragyogó nap. A talapzaton: I. D. BOEHM. F. mesterjegy. Lenn: KERESVE LEL. / Körül: SZ. KIR. PÉCS VÁROSA A KEBELÉBEN 1845: AUG. 11. EGYBEGYÜLT MAGYAR ORVOSOK ÉS TERMÉSZETVIZSGÁLÓKNAK.

Hátlap: A pécsi székesegyház képe. A szelvényben: SZÉKESEGYHÁZ. Mindkét lapon síma szegély.

Ezüst, 51·5 mm. Barnára oxidált és ezüstölt bronz.

14. József főherczeg nádor 50 éves jubileumi emlékérme.

Előlap: A nádor egyenruhás, balra néző mellképe. Körben: JÓZSEF MAGYAR ORSZÁG NÁDORA ÉS FŐKAPITÁNYJA. Lenn: VÁLASZTATOTT NOV. 12 1796. Jelzése: I. D. BOEHM. F.

Hátlap: Babér- és tölgykoszorún belül: EMLÉKÜL / FÉLSZÁZADOS / ÉRDEMÉRT / 1846. /

Bronz, 53 mm., 76·3 gr.

15. A Magyar Gazdasági Egyesület díjérme.

Előlap: Kerek oszlop mellett, melyhez a magyar országczímert viselő kerekded pajzs támaszkodik, koszorús leány áll, kezében gyümölcsöket ontó bőségszarvval. A szelvényben: MAGYAR GAZDASÁGI / EGYESÜLET /. Az oszlop oldalán: BOEHM F.

Hátlap: Szőlő és tölgykoszorúban: A' / HONI / GYÜMÖLCS- / TENYÉSZTÉS / KÖRÉBEN / SZERZETT / ÉRDEMNEK /. Mindkét lapon síma szegély.

Ezüst, 41 mm., 26·15 gr. Bronz, 41 mm.

16. A Magyar Gazdasági Egyesület díjérme.

Előlap: Hungária álló alakja, jobbjával magyar országczímeres pajzsra támaszkodik, balkezében sarló, hóna alatt kéve, előtte eke. Fönn: MAGYARORSZÁG GAZDASÁGI EGYESÜLETE. A szelvényben I. D. B. F.

Hátlap: Gyümölcskoszorúban üres tér a bevésendő név számára. Mindkét lapon két síma szegély.

Bronz, 46·5 mm.

17. A Magyar Gazdasági Egyesület díjérme.

Előlap: Hungária álló alakja, jobbjával magyar czímeres pajzsra támaszkodva, balkezében sarló, hóna alatt kéve, előtte eke, az alak mögött zöldelő fa. Fönn: MAGYARORSZÁG GAZDASÁGI EGYESÜLETE.

Hátlap: Bika, tehén, ló, kos, bárány. A szelvényben: A' TENYÉSZTÉSI / ÉRDEMNEK / A kép alatt balra I. D. BOEHM. F. Mindkét lapon két síma szegély.

Bronz, 42 mm.

18. A Pestmegyei Gazdasági Egyesület díjérme.

Előlap: Kalászszal koszorúzott ülő nő, előre nyújtott jobbjában sarló. Mellette kerekded paizsban Pest megye czímere. Körül:

ugyan, de még most is azon körülmény, hogy valamely kép, vagy műemlék Festetics gyűjteményéhez tartozott, nemesi oklevél azon tárgyakra nézve.« De nemcsak a Festetics-féle híres gyűjtemény megalapításában voltak neki érdemei, hanem nagyrészt az ő közreműködésének volt köszönhető Fejérváry Gábor antik bronzgyűjteménye, mely később Pulszky Ferencz birtokába került.

A művész 71 éves korában, 1865-ben húnyt el, s ez alkalomból a M. Tud. Akadémián Henszlmann méltatta kiváló érdemeit. Ugyanekkor az Akadémia archaeologiai bizottsága mozgalmat indított, hogy B. nagyértékű gyűjteménye az ország számára megvétessék, de eredménytelenül.

A mester művészetét Ráth György a következőképen jellemzi: »Böhm sajátképen az akkor fölszínre került romanticismus felé hajlott, de amennyiben technikája a classicismus fölfogásában gyökeredzett, műveinek stílusát bizonyos tétovázás jellemzi. Vésett arczképein kedveli a meztelen nyaknak hajlott vonalban való elmetszését; a haj elrendezésében bizonyos keresettség nyilatkozik meg; a mező az éremvésők hagyományának megfelelően, fényesre van csiszolva. Ezzel szemben az arczkifejezés gyakran természetes és egyéni. Érzésének mélysége néha megkapó kifejezésre jut, mint akkor, amikor vésője neje elvesztése fölötti fájdalmát tolmácsolja. Munkáiban azonban többnyire, kivált a híres színészek és színésznők, mint a magyar Fodor Jozefa, Catalani, Lablache, Koch és Löwe arczképeiben, az empir stílusát követi. Kiemelendők még V. Ferdinánd király, Dávid festő, Schwarzenberg herczeg, báró Baldácsy Antal s gróf Chotek olmützi herczegérsek számára készült medaillejai. Ehhez járul egy sor alkalmi díjérem. Ami tanítványának, Scharffnak sikerült, t. i. az öntés technikájának fölélesztése, annak eszméjét már Böhm is fölkarolta, de egyelőre eredmény nélkül.«

Magyar személyeket ábrázoló és magyar tárgyú vagy vonatkozású érmei a következők:

1. Jacquin Miklós József báró emlékérme.

Előlap: Jobbra fordult mellkép, alatta BOEHM F. Felirata: NICOLAUS IOSEPHUS IACQUIN L. B.

Hátlap: Flora egy síremléknél, vele szemközt a lebegő Fama. Fönn: AMORE / FLORUM / TANTIS /. Lenn: NATUS XVI. FEBRUARII MDCCXXVII. / OBIIT XXVI. OCTOBR. MDCCCXVII.

Bronz, 65 mm., 111·2 gr.

2. Ferencz osztrák császár és magyar király érme.

Előlap: A király koszorús feje. A fej alatt apró betűkkel BOEHM F. Körül: FRANCISCO. CAES. AC. REGE. P. F. AVG.

Hátlap: VII. CAL. QUINCT / MDCCCXXX / REG. LIT. VNIV. VNG. / A. D. MARIA. THERESIA. // INSTAVRATAE. / AN. L. / Mindkét lapon kétszeres síma szegély.

Arany, 27 mm., 13·95 gr. Ezüst, 27 mm., 8·8 gr.

3. V. Ferdinánd király emlékérme.

Előlap: A király jobbra fordult mellképe a magyar koronával, karján: I. D. BOEHM. F. Felirata: FERDINANDO · AVSTR · IMP · REGI · HVNG · MAGNO · PRINCIPI · TRANSYLVANIAE.

Hátlap: Szétterjesztett fejedelmi köpeny koronával s az erdélyi czímerpajzszsal, lenn két félkörű sorban: HOMAGIVM · PRAESTITVM / CIBINII · MDCCCXXXVII.

Bronz, 53 mm., 62·40 gr.

4. Ferdinánd osztrák császár és magyar király vitézségi érme.

Előlap: FERDINAND KAISER VON OESTERREICH /. Az uralkodó ifjúkori feje, koszorúval. Lenn: I. D. BOEHM. F. mesterjegy.

Hátlap: Koszorúban, melynek alsó részén hat keresztbe tett zászló van elhelyezve, e felirat: DER / TAPFERKEIT /. A két felső zászlón a pólyás osztrák czímer koronával, a két alsó zászlón pedig a magyar szent korona látható. Mindkét lapon síma szegély.

Arany, 40 mm., 27·74 gr.

5. Fodor Jozefa énekesnő emlékérme.

Előlap: Balra fordult mellkép, göndör hajjal. Felirata: JOSEPHE FODOR. Jelzése: BOEHM F.

Hátlap: NATVRA · AN · ARTE / PRAESTANTIOR / kezdetű, hét soros felirattal.

Arany, ezüst és bronz példányokban ismeretes. Átmérője 62 mm.

6. Szendrői Aszalay József helytartósági tanácsnok és író érme.

Előlap: Jobbra fordult babérkoszorús fej. Körül: FERDINANDVS. I. D. G. AVSTRIAE: IMPERATOR. Alul: I. D. BOEHM. F.

Hátlap: Mélyebben fekvő mezőben DE LITERIS MERITO, ez alatt babérkoszorúban: IOSEPHO ASZALAY / DE SZENDRŐ.

Átmérője 49 mm.

7. Az egri székesegyház felszentelésének emlékére készült érem.

Előlap: Az egri székesegyház képe. A kép alatt I. D. B. F. mesterjegy. Fönn félkörben: ECCLESIA · METROPOLITANA · AGRIENSIS / a szelvényben HONORIBVS · D · IOAN · ANT · / PORT · LAT · DIC · /

Hátlap: DECVRSV / VNIVS · LVSTRI · EXSTRVCTA / MDCCCXXXVI / CONSECRATA / NONIS · MAII / MDCCCXXXVII / PATR · AEPPO · I · L · PYRKER /. Mindkét lapon síma szegély.

Ezüst, 39 mm. 26·34 gr. és kékre futtatott bronz.

8. Jacquin József Ferencz báró emlékérme.

Előlap: Jacquin báró balra néző arczképe.

ban, s közben annyit beszélt Bécs műkincseiről, hogy B. már ekkor elhatározta, miszerint okvetlenül felkeresi az osztrák fővárost, s művészszé képezi ki magát. Azonban míg ez a terve megvalósulhatott, éveket kellett eltöltenie az árúasztal mellett s Lőcsén kívül még Miskolczon is hosszabb ideig mint boltoslegény élt. 1813-ban végre otthagyta a boltot, s igen kevés pénzzel, de annál nagyobb lelkesedéssel gyalogosan indult Bécs felé. Jelentkezvén a képzőművészeti akadémián, egy próbamunkát készíttettek vele, mely minden várakozáson felül sikerült, s megnyitotta előtte az iskola kapuit.

Ettől kezdve nagy szorgalommal tanult s bár nyomorral küzdött, minden idejét tanulmányainak szentelte. Anyagi gondjain úgy segített némileg, hogy újra gyümölcsmagvakba kezdett vésni s azokat értékesítette. Számtalan apróbb munkája közül kivált egy nyaklánczy, melynek minden szemére alakokat, fejeket, emblemákat stb. vésett, s amelyet 25 aranyért Fries Móricz gróf váltott magához. A grófnak ez a nagy szorgalommal és kiváló ízléssel készített munka annyira megnyerte tetszését, hogy B.-t tovább is pártfogolta. A fiatal művész ízlésének fejlődésére nagy hatással volt Rechbergerrel, a híres Fries-féle gyűjtemény igazgatójával való megismerkedése, aki lehetővé tette, hogy ismereteit a gyűjtemény kiválóbb darabjainak tanulmányozásával bővítse. Közben az akadémiát is folyton látogatta s Zauner tanácsára a kövek vésésére adta magát. Ez időtájt készült egy jaspisba faragott szép Herkules-fő, egy pecsétnyomó gyanánt használt Meduza-fő, galambtojás nagyságban, egy antik női fej onyxből stb. Enemű vésetei nemcsak Bécsben, de a külföldön is keresletnek örvendettek s később türhetővé tették anyagi helyzetét. B. ambicióját azonban nem elégítették ki ezek a vésett kövek s legfeljebb ideiglenes kenyérkeresetnek tekintette a velök való foglalkozást. Mellékesen tehát a fafaragást is tanulta, sőt miután komolyabban akart foglalkozni az éremvéső művészettel, az aczélmunka mechanikus részét egy lakatos mester műhelyében sajátította el. Már első emlékérmével, amely Jacquin bárót, a híres botanikust ábrázolta, díjat nyert az akadémián.

Apróbb művei által ez időtájban jutott Lamberg gróf kegyeibe, aki 1821-ben Rómába küldte, honnan azonban pártfogójának időközben bekövetkezett halála miatt 1822-ben visszatérni kényszerült. Róma műemlékei s művészeti élete nagy hatással voltak reá és a római behatások következtében a katholikus vallásra is áttért. Az örök városban szoros barátságot kötött Thorwaldsennel, akinek nehány művét lemásolta, s több kópiát készített Pisano remekeiről.

Bécsbe való visszaérkezése után egy ideig ismét anyagi gondok zaklatták a művészt, a kinek másik pártfogója, Fries báró éppen ekkor állt a bukás szélén, s nem segíthette többé pártfogoltját. Utóbb azonban bőven akadt megrendelése, sőt János főherczegben újabb pártfogóra talált s az ő megbízásából készítette el a legkiválóbb osztrák herczegek képmásait. Amint az akadémia elnöki székét Czernin Rudolf gróf foglalta el, négy évre ösztöndíjat kapott, mellyel 1825—1829-ig ismét Rómában folytatta tanulmányait. Már ekkor főleg érmek vésésével foglalkozott, s nehány pápai engedélylyel lemásolt remekművön kívül számos arczképet készített.

A művész ebben az időben vetette meg értékes műgyűjteményének alapját, mely később évtizedeken át egyik nevezetessége volt Bécsnek. Aránylag csekély anyagi áldozatokkal, de nagy szerencsével számos nagy műbecscsel bíró tárgyat sikerült szereznie, melyek között az ó- és középkor remekei igen értékes példányokkal voltak képviselve.

1829-ben végleg Bécsben telepedett le, s ezután csaknem kizárólag a medailleur művészetnek szentelte idejét. Bécsben akkor alig foglalkozott valaki a művészetnek ezzel az ágával, s így történt, hogy mikor 1830-ban a trónörökös megkoronáztatása alkalmából a bécsi pénzverde megbízást kapott a koronázási emlékérmek elkészítésére, az igazgatóság kijelentette, hogy megfelelő vésőművész hiányában az emlékérmet a kellő időre a pénzverde nem tudja elkészíteni. Ekkor felsőbb intézkedésre B.-t bízták meg, aki fényesen megfelelt a beléje helyezett bizalomnak. A siker következményeként éremvésői állást kapott a bécsi pénzverdénél, 1831-ben pedig udvari medailleur czímet nyert, míg 1836-ban a cs. kir. pénzverdében a vésnöki akadémia igazgatója lett. V. Ferdinánd trónralépte után ő metszette a király arczképével ellátott összes érmek bélyegeit. 1844-ben harmadszor is felkereste Olaszországot s hosszabb tanulmányokat végzett Flórenczben. Ezután nem hagyta el többé Bécset, hol nemcsak mint művész, hanem mint tanár is nagy hírnevet szerzett, s nehány kiváló éremvésőn kívül több nagyhírű műtörténészt is nevelt.

»Alig ismertem finomabb műérzésű műértőt, mint ő — írja egyik tanítványa, Pulszky Ferencz — ő tanított arra, hogy a műemlékeket mindig összefüggésben bíráljam azon idővel, melyben keletkeztek, s a művészetet minden nemzetnek culturális állása kifolyásának tekintsem, szóval a történelemből ítéljem meg az emlékeket, s az emlékekből a történelmet.« Majd egy más alkalommal így ír róla: »Egész életén át különös befolyással volt mindazon ifjakra, kik körébe jutottak. Eitelberger, a bécsi műiparmúzeumnak, báró Sacken, az Antikencabinetnek igazgatói, Radniczky, az éremvéső, Henszlmann s velök én is büszkén valljuk magunkat Böhm tanítványainak. Ő a legnagyobb befolyással volt Festetics Sámuel gróf válogatott képtárának s kézrajz- és rézmetszet gyűjteményének alakulására, mely később elárvereztetett

Doby Jenő művészi hagyatékának kiállítása. Budapest, 1907. 6. l. — *Henszlmann Imre:* Levél Fejérváry Gáborról. *Pulszky Album.* Budapest, 1884. 6. l. (képpel). — *Közleményei,* A Képzőművészeti Társulat —. 1877. 12. l. — *Művészet.* 1903. 169. l. — 1907. 267. l. — 1908. 358. l.

Böhm György, ötvös. Az 1680-as években Nagyszebenben tanulta az ötvösséget. Mint ötvöslegény 1690-ben Brassóban dolgozott. Utóbb visszatért Nagyszebenbe, ahol mesterré avatták. Egyike volt a tekintélyesebb szebeni mestereknek, aki 1711-ben a communitásnak is tagja volt.

Gyárfás Tihamér: A brassai ötv. tört. Brassó, 1912. 61. l. — *Herbert, Heinrich:* Der innere und äussere Rath Hermannstadts zur Zeit Karls VI. *Archiv* des Vereines für. sieb. Landeskunde. XVII. 381. l. — *U. az:* Das Zunftwesen in Hermannstadt zur Zeit Karls VI. *Archiv* des Vereines für sieb. Landeskunde. XXVII. 526. l.

Böhm Henrik, építész; szül. 1867 jún. 10-én Várpalotán. 1878—1882-ig a székesfehérvári főgymnasiumba járt, majd Budapestre jött s 1882—1886-ig a belvárosi főreáliskolában végezte tanulmányait. Ezután a m. kir. József-műegyetemre iratkozott, hol 1890 őszén építészi oklevelet szerzett. 1890—1894-ig egyfolytában Ausztria, Németország, Hollandia, Dánia és Svédországban volt tanulmányúton, honnan visszatérve Budapesten telepedett le. B. több pályázaton vett részt s a következő pályadíjakban részesült: az újpesti izr. templom pályázat első díja, a Török A. és társa r.-t. palota pályázat második díja és kivitele, Újpest rt. város új városházának pályázatán első díj és kivitel. B. tervei alapján épültek Újpest új városháza (1899), Erzsébetfalva új községháza (1906), Török A. és társa r.-t. bankpalotája Budapest, IV., Szervita-tér 3. (1906), az Újpestvidéki Takarékpénztár palotája, Újpest (1899), a csáktornyai Kereskedelmi Kaszinó épülete (1904), Polgár Gábor magánlakóháza, Zimony (1904), Ivánka Pál magánlakóháza, Vácz (1905), a Zsolnai Takarékpénztár palotája, Zsolna (1905), Bérházépítkezés Budapest, II., Flórián-tér 12. sz. (1903), Zöldfa-szálloda, Pöstyén (1903), Bérházépítkezés Budapest, I., Attila-utcza 8. sz. (1904), Fadgyas Gyula dr. magánlakóháza, Újpest (1905), Fleisch S. családi sírbolt, Budapest, rákoskeresztúri temető (1903), Hirschler M. családi sírbolt, u. o. (1904), Wagner M. kettős sírhelyemlék, u. o. (1904), Böhm L. családi sírbolt u. o. (1902) stb.

Magyar Építőművészet. 1907. 8. sz. (A Munkásbetegsegélyző pénztár tervpályázata.) — 1909. 7. sz. — 1911. 7. sz. — *Magyar Pályázatok.* 1903. 12. sz. — 1905—6. 4, 9. sz. — *Művészet.* 1904. 55. l. — 1905. 202. l. és a művész közlése nyomán.

Böhm János, festő. 1612-ben Nagyszebenben élt, hol a városi torony külsejére képet (valószínűleg czímert) festett.

Arch. Ért. 1889. 276. l. — *W. S.:* Heimische Künstler. *Korrespondenzblatt.* 1884. VII. 52. l. — *Wenrich:* Künstlernamen aus siebenbürgisch-sächsischer Vergangenheit. *Archiv* des Vereines für sieb. Landeskunde. XXII. 1889. 71. l.

Böhm János, ötvös. 1790 táján alighanem Ausztriából vándorolt Erdélybe s Kolozsvárt telepedett le. Ugyanekkor kérte felvételét az ötvös czéhbe, kérését azonban megtagadták. B. panaszával a kir. kormányszékhez fordult, mely 1793-ban elrendelte, hogy B.-t mestersége folytatásától el ne zárják, ha czéhbe akar állani, vegyék be, próbát és nevét művére rá vésvén, ne csak divatczikkeket, de egyéb itt eddig nem készítetteket is akadálytalanul csinálhasson. A kormányszék rendelete ellen a czéh mit sem tehetett s így B. kolozsvári ötvössé lett. Működéséről nincsenek adatok.

Jakab Elek: Kolozsvár története. Budapest, 1888. III. 596. l.

Böhm János, építész. 1815 körül Kolozsvárt született. Tanulmányait ugyanitt végezte, majd szülővárosa támogatásával Münchenbe ment, hol 1833—1836-ig tanulta az építészetet. Ezután visszatért Kolozsvárra, s az 1840—50-es évek folyamán több építkezést vezetett. 1840-ben elkészítette a kolozsvári új tanácsház tervét, amelyet azonban nem fogadtak el kivitelre.

Ferenczi Zoltán: A kolozsvári színészet és színház története. Kolozsvár, 1897. 450. l. — *Jakab Elek:* Kolozsvár története. Budapest, 1888. III. 935, 989. l.

Böhm János, ötvöslegény. Előbb Wiener Györgynél (l. o.) Körmöczbányán, 1830-tól pedig Rosenberger Ferencz (l. o.) beszterczebányai mesternél tanulta az ötvösséget. 1832 szept. 16-án szabadult fel.

Mihalik József: Adalékok a beszterczebányai ötvösökhöz. *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1913. 238. l.

Böhm János, festő és rajztanár. 1877—81-ig a budapesti mintarajziskola és rajztanárképző intézetben végezte tanulmányait. A Műcsarnok kiállításain következő műveivel szerepelt:

1891—92. téli kiáll.: A férj nótája, olajf., 50 frt. — A feleség nótája, olajf., 50 frt.

1894. tavaszi kiáll.: A későn járó, olajf., 100 frt.

Kiáll. tárgymutatók. — Mintarajziskolai értesítők. — Magyar Iparművészet. 1903. 46. l. — *Vas. Ujs.* 1895. 840. l.

Böhm József Dániel, szobrász és éremvéső; szül. 1794 márcz. 16-án Szepes-Olasziban, megh. 1865 aug. 15-én Bécsben. Igen szegény protestáns szülők gyermeke volt. Atyját hét éves korában elvesztvén, anyja Iglóra egy kereskedésbe adta inasnak, hol hat évig tanult. Szabad idejét már ekkor faragcsálással töltötte s baraczkmagokra alakokat, fejeket vésett, melyek közvetlen környezetében nagy elismeréssel találkoztak. Inas évei után Lőcsére ment boltossegédnek, s itt ismerkedett meg Czauczik festővel, aki a tehetséges fiút szívesen oktatta a rajzolás-

Böhm József Dániel

Felirata: IOSEPH · FRANC · LIB · / BARO · DE · IACQUIN /. Jelzése: I. D. BOEHM. F.

Hátlap: Jacquin dolgozó asztala mellett ülve és növényeket vizsgálva. Fönn: LARGA · RERUM · NATURALIUM · COGNITIONE · CLARUS. Lenn: NAT · D · VII · FEBR · MDCCLXVI / MORT · D · IX · DEC · MDCCCXXXIX.

Bronz, 53 mm., 74·51 gr.

9. A M. Tud. Akadémia érme.

Előlap: Hungária, pártával a fején, páncélderékban és köpenyben szemben áll; jobbjában magasra emelt csészéből egy sast itat, balját pedig koronás magyar országczímerrel díszített pajzsra támasztja. Két oldalt: BORURA — DERŰ. Lenn: I. D. BOEHM. F.

Hátlap: Babérkoszorúban üres tér a jutalmazott neve részére. Mindkét lapon 2 síma szegély.

Bronz, 45 mm.

10. Ugyanaz. Bronz, 32 mm.

11. A magyar orvosok és természetvizsgálók kassai és eperjesi gyűlésének emlékérme.

Előlap: Két antik öltözetű nő, egyikük Kassa, a másik pedig Eperjes czímerpajzsát tartja. A talapzaton jobbra: I. D. BOEHM. F. mesterjegy, körül: A' TESTVÉRILEG EGYESÜLT SZ. K. VÁROSOK KASSA ÉS EPERJES. /

Hátlap: Különféle levelekből font és feliratos szalaggal átfont koszorúban e felirat: SZIVESEN FOGADJÁK / AZ AUG. 10—16 / EGYBEGYÜLT / MAGYAR ORVOSOKAT / ÉS TERMÉSZET VIZSGÁLÓKAT/. A koszorút átfonó szalagon kisebb betűkkel e feliratok: SÓVÁR / BÁRTFA / LIPÓC / Ó RUZSIN / ARANYIDKA / JÁSZÓ / RÁNK / V. VÁGÁS /. Mindkét lapon két síma szegély.

Ezüst, 51 mm., 52·56 gr. Ugyanez barnára oxidált és aranyozott bronzból.

12. A magyar orvosok és természetvizsgálók temesvári gyűlésének emlékérme.

Előlap: Középen nyilt korona alatt Temesvár czímere. A czímerpajzsot két, díszítményeken álló ló tartja. Körül: ✻ Sz · K · TEMESVÁR · VÁROSA · A' · M · ORVOSOK · 'S · TERMÉSZETBUVÁROK · / ✻ AZ · 1843 · ÉVI · AUG · 8 · KEBELÉBEN · TARTOTT · GYÜLEKEZETE · EMLÉKEÜL · /

Hátlap: Oszlophoz támaszkodó, antik ruhás fátyolos nő, jobbfelé fordulva áll és körvonalakkal díszített gömböt tart. Az oszlopon irattekercs, hozzátámasztott kígyós bot, a nő előtt jobbra távcső, retorta, könyvek, babérkoszorú. A szelvényben I. D. BOEHM. F. mesterjegy. Körül: GAZDAGITVA BOLDOGIT. Mindkét lapon tagolt síma szegély.

Ezüst, 52 mm. 61·34 gr. Barnára oxidált és aranybronz.

13. A magyar orvosok és természetvizsgálók pécsi gyűlésének emlékére készült érem.

Előlap: Oroszlánháton ülő Cybele, előtte félhold, mögötte a ragyogó nap. A talapzaton: I. D. BOEHM. F. mesterjegy. Lenn: KERESVE LEL. / Körül: SZ. KIR. PÉCS VÁROSA A KEBELÉBEN 1845: AUG. 11. EGYBEGYÜLT MAGYAR ORVOSOK ÉS TERMÉSZETVIZSGÁLÓKNAK.

Hátlap: A pécsi székesegyház képe. A szelvényben: SZÉKESEGYHÁZ. Mindkét lapon síma szegély.

Ezüst, 51·5 mm. Barnára oxidált és ezüstölt bronz.

14. József főherczeg nádor 50 éves jubileumi emlékérme.

Előlap: A nádor egyenruhás, balra néző mellképe. Körben: JÓZSEF MAGYAR ORSZÁG NÁDORA ÉS FŐKAPITÁNYJA. Lenn: VÁLASZTATOTT NOV. 12 1796. Jelzése: I. D. BOEHM. F.

Hátlap: Babér- és tölgykoszorún belül: EMLÉKÜL / FÉLSZÁZADOS / ÉRDEMÉRT / 1846. /

Bronz, 53 mm., 76·3 gr.

15. A Magyar Gazdasági Egyesület díjérme.

Előlap: Kerek oszlop mellett, melyhez a magyar országczímert viselő kerekded pajzs támaszkodik, koszorús leány áll, kezében gyümölcsöket ontó bőségszarvval. A szelvényben: MAGYAR GAZDASÁGI / EGYESÜLET /. Az oszlop oldalán: BOEHM F.

Hátlap: Szőlő és tölgykoszorúban: A' / HONI / GYÜMÖLCS- / TENYÉSZTÉS / KÖRÉBEN / SZERZETT / ÉRDEMNEK /. Mindkét lapon síma szegély.

Ezüst, 41 mm., 26·15 gr. Bronz, 41 mm.

16. A Magyar Gazdasági Egyesület díjérme.

Előlap: Hungária álló alakja, jobbjával magyar országczímeres pajzsra támaszkodik, balkezében sarló, hóna alatt kéve, előtte eke. Fönn: MAGYARORSZÁG GAZDASÁGI EGYESÜLETE. A szelvényben I. D. B. F.

Hátlap: Gyümölcskoszorúban üres tér a bevésendő név számára. Mindkét lapon két síma szegély.

Bronz, 46·5 mm.

17. A Magyar Gazdasági Egyesület díjérme.

Előlap: Hungária álló alakja, jobbjával magyar czímeres pajzsra támaszkodva, balkezében sarló, hóna alatt kéve, előtte eke, az alak mögött zöldelő fa. Fönn: MAGYARORSZÁG GAZDASÁGI EGYESÜLETE.

Hátlap: Bika, tehén, ló, kos, bárány. A szelvényben: A' TENYÉSZTÉSI / ÉRDEMNEK / A kép alatt balra I. D. BOEHM. F. Mindkét lapon két síma szegély.

Bronz, 42 mm.

18. A Pestmegyei Gazdasági Egyesület díjérme.

Előlap: Kalászszal koszorúzott ülő nő, előre nyújtott jobbjában sarló. Mellette kerekded paizsban Pest megye czímere. Körül:

ugyan, de még most is azon körülmény, hogy valamely kép, vagy műemlék Festetics gyűjteményéhez tartozott, nemesi oklevél azon tárgyakra nézve.« De nemcsak a Festetics-féle híres gyűjtemény megalapításában voltak neki érdemei, hanem nagyrészt az ő közreműködésének volt köszönhető Fejérváry Gábor antik bronzgyűjteménye, mely később Pulszky Ferencz birtokába került.

A művész 71 éves korában, 1865-ben húnyt el, s ez alkalomból a M. Tud. Akadémián Henszlmann méltatta kiváló érdemeit. Ugyanekkor az Akadémia archaeologiai bizottsága mozgalmat indított, hogy B. nagyértékű gyűjteménye az ország számára megvétessék, de eredménytelenül.

A mester művészetét Ráth György a következőképen jellemzi: »Böhm sajátképen az akkor fölszínre került romanticismus felé hajlott, de amennyiben technikája a classicismus fölfogásában gyökeredzett, műveinek stílusát bizonyos tétovázás jellemzi. Vésett arczképein kedveli a meztelen nyaknak hajlott vonalban való elmetszését; a haj elrendezésében bizonyos keresettség nyilatkozik meg; a mező az éremvésők hagyományának megfelelően, fényesre van csiszolva. Ezzel szemben az arczkifejezés gyakran természetes és egyéni. Érzésének mélysége néha megkapó kifejezésre jut, mint akkor, amikor vésője neje elvesztése fölötti fájdalmát tolmácsolja. Munkáiban azonban többnyire, kivált a híres színészek és színésznők, mint a magyar Fodor Jozefa, Catalani, Lablache, Koch és Löwe arczképeiben, az empir stílusát követi. Kiemelendők még V. Ferdinánd király, Dávid festő, Schwarzenberg herczeg, báró Baldácsy Antal s gróf Chotek olmützi herczegérsek számára készült medaillejai. Ehhez járul egy sor alkalmi díjérem. Ami tanítványának, Scharffnak sikerült, t. i. az öntés technikájának fölélesztése, annak eszméjét már Böhm is fölkarolta, de egyelőre eredmény nélkül.«

Magyar személyeket ábrázoló és magyar tárgyú vagy vonatkozású érmei a következők:

1. Jacquin Miklós József báró emlékérme.

Előlap: Jobbra fordult mellkép, alatta BOEHM F. Felirata: NICOLAUS IOSEPHUS IACQUIN L. B.

Hátlap: Flora egy síremléknél, vele szemközt a lebegő Fama. Fönn: AMORE / FLORUM / TANTIS /. Lenn: NATUS XVI. FEBRUARII MDCCXXVII. / OBIIT XXVI. OCTOBR. MDCCCXVII.

Bronz, 65 mm., 111·2 gr.

2. Ferencz osztrák császár és magyar király érme.

Előlap: A király koszorús feje. A fej alatt apró betűkkel BOEHM F. Körül: FRANCISCO. CAES. AC. REGE. P. F. AVG.

Hátlap: VII. CAL. QUINCT / MDCCCXXX / REG. LIT. VNIV. VNG. / A. D. MARIA. THERESIA. / INSTAVRATAE. / AN. L. / Mindkét lapon kétszeres síma szegély.

Arany, 27 mm., 13·95 gr. Ezüst, 27 mm., 8·8 gr.

3. V. Ferdinánd király emlékérme.

Előlap: A király jobbra fordult mellképe a magyar koronával, karján: I. D. BOEHM. F. Felirata: FERDINANDO · AVSTR · IMP · REGI · HVNG · MAGNO · PRINCIPI · TRANSYLVANIAE.

Hátlap: Szétterjesztett fejedelmi köpeny koronával s az erdélyi czímerpajzszsal, lenn két félkörű sorban: HOMAGIVM · PRAESTITVM / CIBINII · MDCCCXXXVII.

Bronz, 53 mm., 62·40 gr.

4. Ferdinánd osztrák császár és magyar király vitézségi érme.

Előlap: FERDINAND KAISER VON OESTERREICH /. Az uralkodó ifjúkori feje, koszorúval. Lenn: I. D. BOEHM. F. mesterjegy.

Hátlap: Koszorúban, melynek alsó részén hat keresztbe tett zászló van elhelyezve, e felirat: DER / TAPFERKEIT /. A két felső zászlón a pólyás osztrák czímer koronával, a két alsó zászlón pedig a magyar szent korona látható. Mindkét lapon síma szegély.

Arany, 40 mm., 27·74 gr.

5. Fodor Jozefa énekesnő emlékérme.

Előlap: Balra fordult mellkép, göndör hajjal. Felirata: JOSEPHE FODOR. Jelzése: BOEHM F.

Hátlap: NATVRA · AN · ARTE / PRAESTANTIOR / kezdetű, hét soros felirattal.

Arany, ezüst és bronz példányokban ismeretes. Átmérője 62 mm.

6. Szendrői Aszalay József helytartósági tanácsnok és író érme.

Előlap: Jobbra fordult babérkoszorús fej. Körül: FERDINANDVS. I. D. G. AVSTRIAE: IMPERATOR. Alul: I. D. BOEHM. F.

Hátlap: Mélyebben fekvő mezőben DE LITERIS MERITO, ez alatt babérkoszorúban: IOSEPHO ASZALAY / DE SZENDRŐ.

Átmérője 49 mm.

7. Az egri székesegyház felszentelésének emlékére készült érem.

Előlap: Az egri székesegyház képe. A kép alatt I. D. B. F. mesterjegy. Fönn félkörben: ECCLESIA · METROPOLITANA · AGRIENSIS / a szelvényben HONORIBVS · D · IOAN · ANT · / PORT · LAT · DIC · /

Hátlap: DECVRSV / VNIVS · LVSTRI · EXSTRVCTA / MDCCCXXXVI / CONSECRATA / NONIS · MAII / MDCCCXXXVII / PATR · AEPPO · I · L · PYRKER /· Mindkét lapon síma szegély.

Ezüst, 39 mm. 26·34 gr. és kékre futtatott bronz.

8. Jacquin József Ferencz báró emlékérme.

Előlap: Jacquin báró balra néző arczképe.

kező, metszett kő. — Sas fej, metszett kő; az előbbivel együtt Herbenstreit részére készült. — Antik tánczosnő, metszett kő, Lamberg gróf részére készült. — Római fő, Neuling tulajdona, Bécs. — Babérkoszorús hős, intaglio. — Helena szökése, Speck tulajdona, Lipcse. — Érmei közül említésre méltók még: I. Ferencz emlékérme, hátlapján Victoriával. — Thorwaldsen arczképes érme. — Az osztrák mezőgazdasági egyesület díjérme. — A stájermarki gyümölcsfanevelés előmozdítására alapított díjérem. — Garallo, Geymüller báró, Stift András és a művész nejének arczképes érmei. — Szoborművei közül említendők: a reichstadti herczeg arczképe, basrelief, gipsz. 1824. — U. az, 1825-ből. — Hohenwarth gróf bécsi érsek arczképe; carrarai márvány. — XVI. Gergely pápa arczképe. — Lützow gróf arczképe. — Consalvi biboros arczképe. — Ferdinánd trónörökös arczképe stb.

Adam: Mittheilungen d. oesterr. Clubs für Münz- u. Medaillenfreunde. 1906. szept. — *A Gyűjtő.* 1912. 187. l. — *Arch. Közl.* 1866. 117. l. — *Archiv* für Geschichte, Statistik, Literatur u. Kunst. XV. Jahrg. Wien, 1826. 128, 129. sz. — *Babelon:* La gravure en pierres fines. Paris, 1894. — *Berkeszi István dr.:* Temesvár emlékérmei. *Történelmi és Régészeti Értesítő.* (Temesvár.) 1908. 115. l. — *Bolzenthal, Heinrich:* Skizzen zur Kunstgeschichte der modernen Medaillen Arbeit. Berlin, 1840. — *Czobor Béla dr. és Szalay Imre:* Magyarország történeti emlékei az ezredéves országos kiállításon. Budapest—Bécs, 1903. II. 429. l. — *Donebauer, Max:* Böhmische Münzen und Medaillen. Prag, 1888. — *Elek Artur:* A magyar éremszobrászat öregei és ifjai. *Művészet.* 1908. 170. l. — *Forrer:* Biographical Dictionary of Medallists. London, 1902. I. 97. l. — *Gohl Ödön:* Budapest újabb emlékérmei. Budapest, 1905. — *U. az:* Magyar iskolák érmei. *Numizmatikai Közlöny.* 1909. 79. l. — *U. az:* Magyar orvosok emlékérmei. *Numizmatikai Közlöny.* 1911. 3, 11, 12, 14. l. — *U. az:* Magyar egyházi emlékérmek. *Numizmatikai Közlöny.* 1911. 129. l. (Az emlékérmek leírását jobbára Gohl Ödön dr. czikkeiből vettük át.) — *Gräffer u. Czikann:* Oester. National Encyklopädie. Wien, 1835. I. 325. l. VI. 376. l. — *Győrik Márton:* Híres személyek emlékérmei a pozsonyi ágost. hitv. evang. lyceum dr. Schimko Dánielféle éremgyűjteményéből. Pozsony, 1885. 30, 36, 38, 41. l. — *U. az:* Magyarország érmei a pozsonyi ágost.

Kunstblatt. (Stuttgart.) 1826. 379. l. — *Lyka Károly:* Az érem- és plakettművészet stílusa. Budapest, 1910. 56. l. — *Meyer:* Das grosse Conversations Lexikon. Hildburghausen, 1845. IV. 1294. l. — *Mihálovics Béla dr.:* Magyar jogászok és államférfiak emlékérmei. *Numizmatikai Közlöny.* 1910. 115, 122. l. — *Művészet.* 1904. 205. l. — *Nagy Iván:* Magyarországi képzőművészek. *Századok.* 1874. 32. l. — *Nagler, G. K.:* Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1835. I. 560. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 155. l. — *Nouvelle biographie* générale ... publiée sous la direction de M. le Dr. Hoffer. Paris, 1853. VI. 345. l. — *Numizmatikai Közlöny.* 1906. 147. l. (Ferdinánd osztrák császár és magyar király vitézségi érmei.) — 1908. 174. l. — *Ormós Zsigmond:* Vázlatos rajz a művészetről. *Történelmi és Régészeti Értesítő.* (Temesvár.) 1876. II. 61. l. — *Pallas Lexikon.* III. 608. l. — *Pester Lloyd.* 1865. 240. sz. (Ueber J. D. Böhm und sein Museum, von Henszlmann.) — *Pulszky Ferencz:* Adalékok a magyarországi műtörténelemhez. *Budapesti Szemle.* 1874. 237. l. — *U. az:* Életem és korom. Budapest, 1880. I. 72—74. l. — *Rampacher Pál:* Jacquin báró emlékérmei. *Numizmatikai Közlöny.* 1907. 11. l. — *Ráth György:* Az iparművészet könyve. Budapest, 1902. I. 217, 304. l. — 1905. II. 205. l. — *Révai Nagy Lexikona.* III. 648. l. — *Siklóssy László dr.:* A modern magyar éremművészet és művelői. (1817—1910.) *Numizmatikai Közlöny.* 1910. 48, 50, l. — *Supka Géza:* Az Éremkedvelők Egyesületének magyar érem- és plakettkiállítása a Nemzeti Szalonban. *Numizmatikai Közlöny.* 1908. 16. l. — *Szendrei János dr.:* Miskolcz város tört. Miskolcz, 1911. V. 379. l. — *Tergina Gyula dr.:* Kitünő férfiak emlékérmekben. *Pulszky Album.* Budapest, 1884. — *Tschischka, Franz:* Kunst und Alterthum in dem österreichischen Kaiserstaate. Wien, 1836. 340. l. — *Tudományos Gyűjtemény.* 1817. III. 147. l. — 1818. IX. 109. l. — *Vasárnapi Ujság.* 1865. 541. l. (Böhm József és műgyűjteménye; arczképpel). — *U. o.* 1883. 25. szám. (Egy magyar szobrász Angliában.) — *Versteigerung* der Kunst-Sammlung des am 15. August 1865. verstorbenen k. k. Kammer-Medailleurs und Directors der k. k. Münzgraveur-Akademie Herrn Jos. Dan. Böhm zu Wien am 4. Dezember d. J. u. a. d. f. Tagen durch Alexander Posonyi Kunsthändler. Wien, 1865. — *Weszerle József:* Hátrahagyott érmészeti táblái. Pest, 1873. XII. tábla 4. sz. — *Wiener Zeitung.* 1865. 254. sz. (Auction des Kunstcabinets J. D. Böhm). — *U. o.* 292. sz. — *Wurzbach:* Biographisches Lexikon. Wien, 1857. II. 20—23. l. továbbá XIV. 404. l. XXII. 486. l. XXIV. 378. l. — Márvány mellszobra fiától a budapesti Szépművészeti Múzeumban.

Vas. Ujs. 1865.

ványoktól el elmaradozó emberekben és lovakban nem ritkán gazdag zsákmányt találnak.

Képünk épen egy ily jelenetet ábrázol, midőn a sivatag királyai, egy nő- és himoroszlán, vérengző szándékkal prédára várva, nézik a távolban utazó karaván't, mintha biztosan tudnák, hogy gazdag zsákmány nélkül nem maradnak; s hogy ez nem első prédájok lesz, a mellettök látható koponya is sejteti.

Bőhm József és mű-gyüjteménye.

A magy. tud. Akademia mult heti ülésében Henszlmann Imre egy nem rég elhunyt nevezetes művész hazánkfiára hivta fel a közfigyelmet. Ez érdekes előadás nyomán közöljük a következő rövid ismertetést is.

A sajátságos fejlődésü, irányu s jellemü művész, kiről az Akademia emlitett ülésében szó vala, *Bőhm József Dániel,* cs. k. udvari vésnök s a bécsi pénzverde érem-mintázó osztályának igazgatója volt. Bőhm Magyarországon, Szepes-Olaszi-ban született ugyan, de innen korán elköltözvén, neve sokkal ismeretesebbé lett a külföld müvészi köreiben, mint saját hazájában, a hol voltaképen csak most, halála után, volt alkalmunk egyéniségével s érdemeivel megismerkednünk. Bőhm József müvészi hajlama legelébb apró faragásokban nyilatkozott, s midőn mint szegény gyermek Bécsbe került, egész birtoka egy sajátságos műtárgyból állott, s ez egy cseresznyemag volt, melyre az akkori szent-szövetség három fejedelmi alakját véste ki. Ez apró müvecske figyelmet gerjesztvén iránta, utat is nyitott neki az akkori bécsi műpártolók rokonszenvéhez. Nemsokára ő is talált Maecenásra, a ki a tehetséges ifjut a bécsi akademiában kiképeztette s azután Olaszországba küldte, hol Bőhm az igazi müvészettel s a müvészet, aesthetika és kritika akkori főszereplőivel lépett közelebb ismeretségbe.

Olaszországból visszatérve, Bécsben a pénzverde fennemlitett műigazgatói állomására hivatott meg s mint udvari vésnök egymást követő számos müvészi becsü vésmüvei által mindinkább elismert hirt és nevet vivott ki magának. — Azonban e hivatalos állásán és foglalkozásán kivül még egy önként választott más helyet is foglalt el a müvészet világában. Bőhm oly szenvedélyes egyik nemzet müvészetének befolyását a másikéra. Bőhm gyüjteménye a müvészetre nézve az volt, a mi az okmány-gyüjtemény a történelemre. Ezen műtörténeti muzeuma élénk képben állitotta a szemlélő elé az emberi szellem lépésenkinti haladását; megmutatta azon hatást, a melyet egyik korszak és nemzet a másikra gyakorolt; bebizonyitja a népek kölcsönös egymásra hatásának szükségét s a szellemi erő és tevékenység maradandó eredményeit. Végre az ily históriai műgyüjtemény az ujabbkori müvészet és müvészek számára a legjobb képző-iskola, mert ez utóbbiaknak megmutatja, hogy elődeik a mult időkben menynyire voltak képesek illető korszakaik igényeinek megfelelni, nemcsak szellemi, hanem technikai tekintetben is.

Bőhm József. — (Érem után rajzolta *Doby* Jenő.)

Bőhm műkincsei — mint Henszlmann Imre állitja — minden muzeumnak diszére válnának s mint halljuk, örökösei most e ritka gyüjteményt darabonkint szándékoznak eladni, még pedig már a jövő deczemberben, a midőn összeülendő országgyülésünk még alig lesz oly állapotban, hogy a megvételre szükséges összeget az országos pénztárból megszavazhassa.

A fentebbi adatokat olvasva, önként azon kérdés merül föl előttünk, hogy a szegényes viszonyok között nevekedett Bőhm mikép juthatott ily drága kincsek birtokába? A felelet e kérdésre igen természetes. Midőn Bőhm e század harmadik évtizedében gyüjteséit megkezdé, akkor még Bécsben is csekély számmal voltak a müvészet kedvelői s avatott szakismerői. Igy történhetett, hogy ő, ki a müértéket sokszor jelentéktelennek látszó tárgyakban azonnal felismeré, a megvételre kinálkozó alkalmat mindenkor előnyösen felhasználhatá. Igy például egyszer egy árverés alkalmával a hét apostolnak a nagyhirü Raphael által sajátkezüleg festett arczképeit, darabonkint egy valtó forintért vette meg, a mikért a mai müértők ezreket adnának meg! De azonkivül mint afféle szenvedélyes műbarát, mindennemü nélkülözéseket örömest türt, csakhogy a megtakaritott fillér által ellenállhatlan müösztönét kielégithesse Igy gyakran emlité bizonyos önelégültséggel, hogy asztalán évek óta nem látott sült csirkét. Egyébiránt Bőhm nem csak szenvedélyes gyüjtő, hanem igazi szakértő müvész is volt; s a müvészet tárgyaiban oly éles és határozott itélettel birt, hogy a müvészeti körök emberei kétséges esetekben mindenkor örömest ő hozzá felebbezték vitás ügyeiket. Az ő közvetlen növendékei között most már többen vannak, kik Bécs müvészi köreiben tekintélyes névvel és befolyással birnak.

Ismertetésünket uem zárhatjuk be máskép, mint Henszlmann Imre azon hő ohajtásával: bár sikerülne Bőhm nagybecsü muzeumát hazai intézeteink gyarapitására s müvészeti viszonyaink átalános érdekében, Magyarország számára megszerezni!

A pesti városligeti tó ásatása.

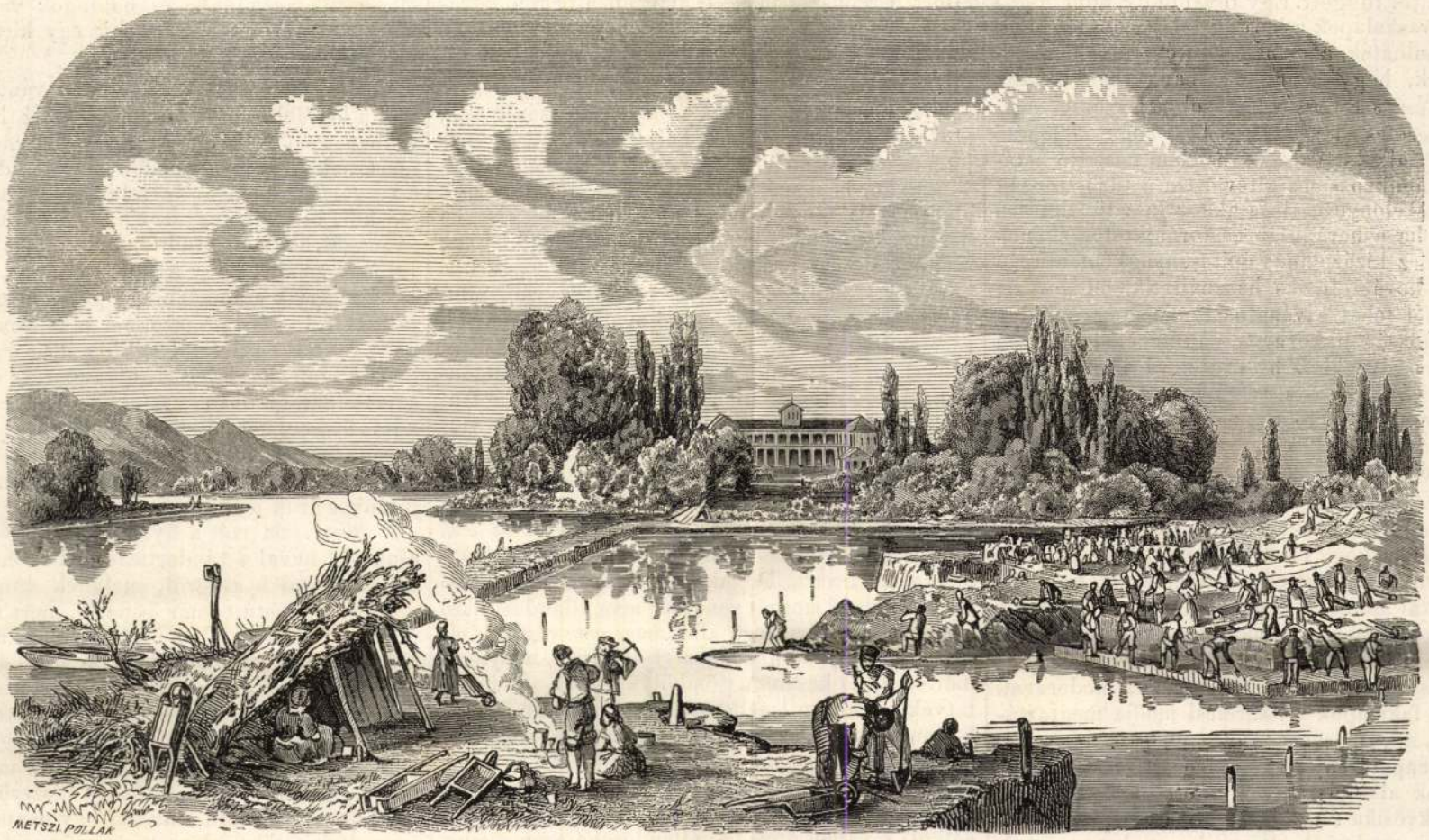

A pesti városligeti tó ásatása. — (Rajzolta *Keleti* Gusztáv.)

Siralmas látvány volt, midőn több évvel ezelőtt csak azon vettük észre magunkat, hogy a liget tava napról napra mindinkább szükebb meder közé szorul, elposványosodik, s hogy vége barátja volt a müvészetnek, hogy már azon időben, midőn a régi müvészet még egészen el volt hanyagolva s az ujabb müvészet mozzanatai még nem indultak meg, figyelmes szemmel kisérte mind azon kisebb-nagyobb műtárgyakat, melyek vagy már magukban birtak müvészi értékkel, vagy az átalános müvészeti fejlődés történetének magyarázataul szolgáltak. Ennélfogva Bőhm egy históriai műgyüjteményt alapitott meg, azaz oly gyüjteményt, a melyből világosan meg lehetett érteni a müvészet időszerinti s fokonkinti fejlődését, s ha ki lehetne eszközölni, hogy a magyar nemzeti muzeum számára megszereztessenek, ez szunyadó müvészeti viszonyainkra bizonyosan jótékony, tanulságos és fejlesztő hatást gyakorolna. S magának Bőhmnek is ez volt egyik kedvencz gondolata. Bár tőlünk régen elszakadva, idegen légkörben élte napjait, a hazája iránti rokonszenv még eléggé élénken maradt meg keblében, s mig élt, gyakran emlité, hogy hajlandó volna műkincseit olcsó áron a nemzeti muzeumnak átengedni. Azonban a szép eszme nem válhatott ténynyé, s azon szép időnek, midőn nyáron kényelmesen belefulhatott a szerencsétlen szerelmes a tó vizébe, s télen a vidám deákság s pajkos mesterinasok, jobbára fél korcsolyán, czikázhattak keresztül-kasul a síkos jegen.

A dolog elvégre annyira ment, hogy a csolnakok raja, mely ott tarkázott a vizen, a „kikötőben" szorult. A vasárnapi evezők búsan hajoltak meg a tények kérlelhetlen logikája előtt, s mert maguk nem lubiczkolhattak a barátságos habokban, irigykedve nézték a kutyahalakat és düledező

szemü békákat, melyek kicsiny voltuknál s épen nem finyáskodó természetüknél fogva, derülten uszkáltak az iszapban.

A hirlapok, ez örök éberségü ellenőrei a közéletnek, végre megsokalták a kevés vizet s hatalmasan elkezdtek lármázni, telezúgták a város atyáinak fülét, hogy ez igy szégyenszemre nem maradhat, hogy a liget fődiszét nem lehet a különféle béka- és sáskafajoknak tanyául és termőföldül átengedni. A tiltakozás használt s a vigadó épülete által fölemésztett összegekből fennmaradt magot elvetették a tóba, melynek partjai közt most ismét megbővül s megtisztul a viz.

Az ásatási munkálatok — melyekre 10,000 ft. van kivetve — szépen folynak s a jövő tavasz derekán tán véget is érnek.

Nem titkoljuk el itt azon való sajnálkozásunkat, hogy a tavat ezuttal keskenyebbre szabták; igaz, hogy nyert általa a kitágitott sodrony-sziget s a — városi erszény, de jobb szerettünk volna, az előbbinél ha már szélesebb tavat nem is, de legalább olyat, a milyennel már birtunk. Egy füst alatt még azon megjegyzésünket sem akarjuk eltitkolni: hogy a mederből kiásott termő iszapot miért nem inkább a rondeau sövénye mögé, annak meddő földjére hordták, mint hogy az azt befoglaló sétányt, melyet ugy sem lehetett eléggé öntözni, töltsék föl vele, kétségbeesésére minden városligeti látogatónak s különösen a nőknek, kiknek uszályos ruháiba ugyancsak belekapaszkodik a zsiros föld, mig gyenge, keskeny lábuk csaknem bokáig sülyed a süppedékes, fekete porondba.

A harangok ujabb felszerelési módja.

A harangöntő-ipar mellett nehány év óta azon dicséretre méltó törekvés nyilvánult, hogy a harangok átalában mind czélszerüségük, mind szilárdságukra nézve megfelelő felszereléssel láttatnak el. Egyrészről azon czél tartatott leginkább szem előtt, hogy a harangozás a lehető legcsekélyebb erő felhasználásával legyen elérhető, másrészről pedig öntöttvas-kalapok (Gusseisenhelme) alkalmazása tetszetősb alakkal vétetett foganatba. Vaskalapok által igyekeztek a nehézkes fakalapokat (Holzhelme) már durva formáik miatt is, végképen eltávolitani, minthogy ezeknek alakváltozása mindeddig a változékony időjárás befolyásaitól függött. Egy további ok, minélfogva az öntöttvaskalapok a harang-felszerelésnél különösen ajánlhatók, a vasnak olyatén tulajdonságában rejlik, hogy az mint jó hangvezető a hang kiterjesztése s teljességére szolgál; s ezzel még azon nevezetes előnynyel is bir, hogy előjöhető tűzveszély alkalmával e káros elem pusztitó hatásának semmikép sincs kitéve. De a tűzbiztonság e lényeges előnye csak is akkor lesz tökéletesen elérhető, ha a harangláb és torony tetőszékének készitéséhez kizárólagos épitő-anyagként csupán öntött s kovácsolt vas használtatik fel jövőre. Mely okból tehát kivánatos lenne, hogy minden egyházi község uj tornyok épitésénél, még azon esetet sem véve ki — ha e czél vagyona megfeszitésével járna is — arra különös gondot fordittson, hogy a kiüthető tűzvész káros hatását öntöttvas haranglábak s tetőszékek által egészen lehetlenné tegye.

A harangok tulajdonképi felszerelését illetőleg sokat fáradozott Pesten 4 év óta két iparos ez ügy körül, és hogy ezek e dicséretes czélt minő eredménynyel segitették elő és érték el, ezt akarom ezuttal minden egyházi község hasznára s okulására bővebben s érthetőleg megmagyarázni.

Legelőször egy itteni nagyszerkovács lépett nyilvánosságra uj harang-felszerelési modorával. Ez a régi fakalapok felszerelési módja megtartásán kivül, a közönségesen ugynevezett *medvetalpak* (Bärenpratzen) helyett, leginkább uj tompa élű csapok alkalmazásából állott, melynek viszintes fekvősika (Auflagebene) aczél-perselyben — a régi modortól eltérve — a harangfenék domborodási teteje alá esett. Ezáltal a harang meglódításánál csakugyan igen könnyü járás s ennek folytán a felhasználandó erőnek tetemes megtakaritása éretett el; de miután ily felszerelés mellett a harang, ingatási utjának csak felét tevén meg, ezáltal tökéletes s teljes hang a harangból ki nem tolulhatott: a harangütések is bizonyos idő alatt igen érezhetőleg megapadtak vagy kevesbültek annyira, hogy ilynemü harangozás inkább tűzjel-adással (mikor a harangot félreverik) volt összehasonlitható. Ehhez járulnak még több lényeges hiányai e rendszernek, melyek ezt az egyházak átalános alkalmazására károsnak s vészélyesnek tüntetik fel. E hiányokhoz tartozik pedig, hogy az ütő nem mozog hason irányban harangjával, hanem ingatási utja feléhez aránylag, épen ellenkező irányban igen keveset mozogván, a harang ezáltal nagy erővel az ütőre ver, miáltal könnyen harangrepedés támadhat; vagy pedig ily rögtönzött megrázkódtatás által az ütőnek törése már rövid idői használat után elmellőzhetlenül be fog következni. És sajnos, hogy ily eset már is az e modor szerint fölszerelt harangoknál rövid használat után már többször előjött. Különben ezen káros hatás nagyon könnyen megmagyarázható, ha azon, hosszabb idő alatt használatban levő vasut-sineknél tett tapasztalást tekintjük, hol gyakori megrázkódtatások által — melyeket a nehéz waggonok rángató lökésszerü gurulása a sinekre okoz — ezek szálas texturája (Gefüge) durva jegeczes állapotba ment át, s igy természetes összefüggése s ennek folytán a vas eredeti szivóssága végkép megszünik. Hasonló átalakulást szenvednek a harangütők is, mivel ezek u. n. szemök alatt nagyon gyakran eltörnek: mi által emberélet is veszélyeztethetik.

Hogy továbbá ezen felszerelési modor a harangok kimélése s lehető legnagyobb tartósságának tekintetéből épen nem ajánlható, igazolásul szolgál a debreczeni ref. egyház 30 mázsás harangja, mely 1822 évben Eberhardt Henrik hires harangöntőtől öntetvén, ezzel 42 éven át ugyanazon ütőhelyen harangoztak, anélkül, hogy legkisebb kárt szenvedett volna. Az ütő helyének változtatása alkalmából, mikor uj felszerelését a fenntérintett nagyszerkovács készitette (ki egyszersmind képviselője a szóban álló felszerelési rendszernek), ezen harang 1½ évig tartó harangozás után ütő-karimájának uj ütési helyén már is megrepedt, holott ez kellő kimélet mellett legalább még 50—60 évig eltarthatott volna.

Itt ugyan csak is azon fonák rendszer volt egyedüli oka a harang megrepedésének, mely szerint az ütő nem a haranggal egy irányban, hanem épen ellenkezőleg mozgott, s a harang rögtöni s erős hatásu ütése az e pillanatban sulyerejével nyugvásban levő (vis inertiae) ütőhöz verődött.

Ezen iparos szintugy járt a 100 mázsa sulyu nagy haranggal Beszterczebányán, mely harangozás közben koronája alatt lapos táresájában repedt meg, s mely szintén az ő rendszere szerint volt felszerelve. Mint eddig tudjuk, már több ütő is eltört e rendszer mellett, amit épen nem a kovácsolt vas rosz minőségének lehet tulajdonitani, mivel e czélra szántszándékkal a legjobban kiforrasztott vas alkalmaztatott.

A harang felszerelés e hibás rendszerét csak oly tornyokban, melyek hely szüke miatt más jobb felszerelési s felállitási modort nem engednek — s akkor is csupán szükségből — lehetne csak alkalmazni: ellenben mindenütt, hol a helyiség a harangok tökéletes kilódithatásának megfelelőleg — mint azt maga a dolog természete szigoruan követeli — meghatározva s rendezve van, mint káros s veszélylyel fenyegető modor egészen félrevetendő.

Épen ezt tapasztalta egy helybeli harangöntő a harangok tökéletlen kilóditásánál, ki a fentebbihez hasonló harang felállitási rendszert vett alkalmazásba, melynél károsb harangrepedések még eddigelé nem történtek ugyan, de ütők még is törtek el. Pedig ez már lényegesen eltért a nagyszerkovács rendszerétől, minthogy ez *az első kalapokat öntöttvasból,* módositott tompa élü csapokkal készitette. De miután közelfekvő okoknál fogva belátta, hogy e rendszer nem állandósitható s életbeléptetésre nem alkalmas, ezt végkép elhagyá és helyébe uj rendszert alapitott, melynél a már eddig is használt, gömbölyü csapok alkalmaztatvák, a harang emellett teljes kilódithatási tulajdonsággal bir, s a könnyü járás harangozás közben a részére *szabadalmazott, surlódástól ment uj perselyek* által éretik el. A harang teljes hangja, könnyü mozgása minden nagyobb erőmegfeszités nélkül; továbbá a torony állandósága ezen modor által maradandólag biztositttatik, — egy szóval, nevezett előnyein kivül egyetlen egy hiányt sem ismerek azok közül, melyek a nagyszerkovács rendszerének sajátjai. Ebből tehát szükségképen következik, hogy ezen utóbbi, s kedvező tulajdonságainál fogva egészen uj s czélszerü harangfelszerelési s felállitási rendszert kiválólag alkalmazásul ajánlani kötelesség, melyet mindenki tehet, ki komoly akarattal s bátorsággal bir, az igazi jóért s hasznosért szóval s tettel kezeskedni.

Fischer Adolf, gépészmérnök.

Egy magyar iparos-segéd levele Párisból.

Paris, okt. 6-kán 1865.

Igen tisztelt szerkesztő ur! Az utazási vágy valóban átalánossá vált hazánk iparos fiainál, s mindenki előtt azon czél lebeg, hogy egykor haza kerülve, a hazának annál nagyobb hasznára és diszére lehessen Hihetetlen, hogy csak egy iparos honfiu is a vándorpálczát kezébe fogva, elhagyná drága szülőföldjét a nélkül, hogy azon nemes szándékot mindenütt szivében ne hordaná. Ma már Németország bármelyik városába, vagy Sveicz regényes bérczei közé menjen az ember, magyarokat az ipar teréről mindenütt talál; pedig még csak öt év előtt mily gyéren voltak. Midőn azon időben Zürichben voltam, egész nyáron át csak egygyel találkoztam, mig ma számuk a huszat is felülmulja, és Münchenben is, csak a legényegyletben, szintén ötvennél többen vannak beirva.

Mert elégedetlen az emberi kebel s mindig többre vágyik. Megnézzük Bécset, de az nem elég, tovább megyünk; betekintünk Németország székvárosaiba, onnét elmegyünk Sveiczba, felmászunk gyönyörü bérczeire, onnét beletekintünk a Mindenható nyitott könyvébe, elmerengünk; végre magunkhoz jövünk azon gondolattal, hogy a világ még ennél is nagyobb, csak tovább! De most hova? rágondolunk azután — Párisra. Beszéltünk már róla sokat, még annál többet álmodtunk, de hej! magasabbnak tünik az fel, mint Sveicz hólepte hegyei; nehéz lesz oda felmászni!

Azután találkozunk véletlenül egy iparostársunkkal, a ki épen az iparvilág ezen Kanaanjából jő, saját ipara terén bőven megrakva ismeretekkel és tapasztalatokkal, hazafelé ballagva, hogy azokat szülőföldjén honositsa. Ezt azután körülfogjuk és hallgatjuk, mint minálunk ezelőtt az obsitos katonákat; kiki kérdez tőle valamit, mit már régen szeretett volna megtudni. Megtudjuk tőle, hogy lehet-e ott a magyar vagy a német nyelvvel boldogulni? mert hogy francziául tudjunk, arról szó sincs; megtudjuk, hol vannak az olcsó szállodák, és szives barátunk vagy egy tuczat czimmel ellát bennünket, egy papirkára utcza, házszám pontosan felirva, mik között egypár oly czifra van, hogy vagy háromszor elmondjuk utána, mig tisztán nevezhetjük. Ezt gondosan elteszszük zsebünkbe és boldogok vagyunk, de hogy is ne? mikor Párisnak egy kicsiny részét már zsebünkben hordjuk.

Párisba juthatni, ez minden vándor iparosnak a legfőbb czélja, hanem az igaz, hogy a legtöbben nem érik el. Az én párisi vágyam (hej! mert nekem is jutott belőle már jó ideje egy jó adaggal) az idén erélyesebben lépett fel, mint máskor, és pedig egyszerre oly hatalmasra nőtte ki magát, hogy alig tudtam neki ellenállni. Ekkor jutott eszembe, hogy a mult évben a „Vasárnapi Ujság" egyik számában egy párisi magyar egylet létezéséről olvastam, azonnal elhatároztam, hogy azon tisztelt egyletet levélileg meg fogom kérni, hogy ha jelenleg Párisban alkalmazást nyerhetnék saját iparágamban, sziveskednének tudtomra adni; és ime, két hétre reá a felelet az volt, hogy ha most jövök, akkor biztos kilátásom van; a levélhez hozzá volt csatolva egy szálloda czime s a jutányos árak jegyzéke.

Most oda volt a nyugalom, oda volt a béke, csak elő avval a vándortarisznyával és le avval a vándorbottal a szögről, melynek szinét a portól ugy sem lehetett már ismerni, mert már sokáig pihent. Bucsut vettem Münchentől, a hol épen Vörös Jancsi jeles zenebandája ülte diadalait és pár nap alatt Párisban voltam. Legelső teendőm volt, az egyletet fölkeresni és meglátogatni. Ott találtam őket, a hazai lapokban böngészve, vig, barátságos beszéd között. Valóban mondhatom, hogy igen szives fogadtatásban részesültem a derék fiuknál, és velük mulatva, egy pár perczre egészen elfelejteték velem, hogy a franciák fővárosában vagyok. Megemlitést érdemelnek különösen Vitt Dávid, Davida Sándor és Bossányi József urak, kik ügyemben fáradozva, a legnagyobb szivességgel vezettek kijelölt helyemre, a hol maig is vagyok, miért is fogadják azon derék honfiak köszönetemet. A párisi magyar egylet valóban oly derék fiukból áll, hogy büszkébb vagyok arra, hogy tagja lehetek, mint arra, hogy Párisban vagyok.

Különben nem örvend minden ide utazó oly szerencsének, mint én, hogy azonnal alkalmazást nyerjen, mert vannak, a kik 6—8 hétig kénytelenek várni, és az itt természetesen sok pénzbe

MOK

Böhm Josef Edgar, sobrák.
(London 1834 - 1890).

116. Életnagyságunál nagyobb mellszobor.
Weimar. Márvány. 1886.

117. Megismétlése a 116.-os műnek.
London A. Littleton. Mirus. S. 41.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. - Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft. 2. S. 59.

MOK

MDK

Böhm Josef Edgar, nobrán.
(London 1834-1890).

118. Megismétlése a 116. - jelzett mü-
vek. Bern. Stavenhagen.
Mirus S. 41.

Dr André Csatkai: Versuch einer Franz Lint Ikono-
graphie. - Sonderabdruck aus d. „Burgenländi-
schen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft. 2 S. 59.

M2A

Gölm József Edgár

(1834-1890) nem élt Magyarországon, de magyar művészének tartotta magát.

Gerthon S.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-252.

10 l.

nugíva

Böhm József Edgár

szobrász és érem vérő

L. Szendrey-kentiványi

248. c.

Lásd a Szivágást

Böhm József Dániel

nemagyában.

VASÁRNAPI UJSÁG

25-ik szám 1883. BUDAPEST, JUNIUS 24. XXX. évfolyam.

Előfizetési föltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, félévre 6 frt | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre 4 frt | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre 3 frt | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

EGY MAGYAR SZOBRÁSZ ANGLIÁBAN.

Sajátságos tünemény, hogy a mily kis nemzet vagyunk aránylag számra nézve, mégis részben mi szolgáltatjuk más nagyobb nemzeteknek legkiválóbb művészeit, saját kincseinkkel mozditva elő azon országok dicsőségét és nagyságát a művészet terén. Egy félszázadnál tovább Liszt Franczia- és Németország első zongoraművésze volt, Joachim még most is Németország és Anglia legkiválóbb hegedüse, Munkácsy Páris egyik legnagyobb festője, s Angliának egyik első szobrásza jelenleg szintén magyar ember és neve *Boehm József*.

Mi több, Boehm oly magyar, ki, bár épen hazájában még nevét is alig ismerik, bár nemzete törekvéseit nem támogatta, sem diadalaihoz hozzá nem járult, büszkén hirdeti nemzetiségét, dicsőséget találva benne, ha őt magyarnak ismerik. Épen ez a körülmény lepett meg leginkább, ez tette oly vonzóvá előttem e művész jellemét, a midőn a külföldi lapokban mindig és mindenkor mint «a nagy *magyar* művészt» találtam felemlitve és kitüntetve. Ő maga is, midőn mult évben először kerestem fel soraimmal, a mikor nálunk még nevét is alig ismerték, hazafias, lelkesült hangon hangsulyozta *magyar* voltát. A nélkül, hogy nekünk tudomásunk lett volna róla, babért szerzett a magyar nemzetnek a messze távolban és hű ragaszkodással tanusitá és tanusitja ma is ama titokzatos ösztönt, mely az ember szivét hazájához és nemzetéhez köti még akkor is, ha annak sem védelmét, sem szeretetét nem élvezhette, de még nem is nyilt alkalma géniuszát a haza földjén ragyogtatni.

Szobrászunk atyja, *Boehm Dániel*, Szepes-Várallyán született, s Miskolczon és Kassán kereskedő-segédi minőségben élt; azonban apró faragványokkal csakhamar feltünést keltő tehetséget árulván el, Bécsbe ment, hol a műszerető bankár, gr. Fries pártfogása folytán évdijat nyert s Olaszországban is folytathatta tanulmányait. Majd Bécsbe visszatérve, nehéz küzdelmeken ment keresztül, a művészet iránti fogékonyság akkortájt szomorú hanyatlásnak indulván Ausztria fővárosában. De az ily kiváló tehetségek végre is mindig utat törnek magoknak s alig nehány évvel később már cs. kir. éremvésnök lett (ő készitette V. Ferdinánd koronázására 1830-ban a koronázási érmeket), majd az érembélyegvéső akadémia igazgatója és udvari ka-

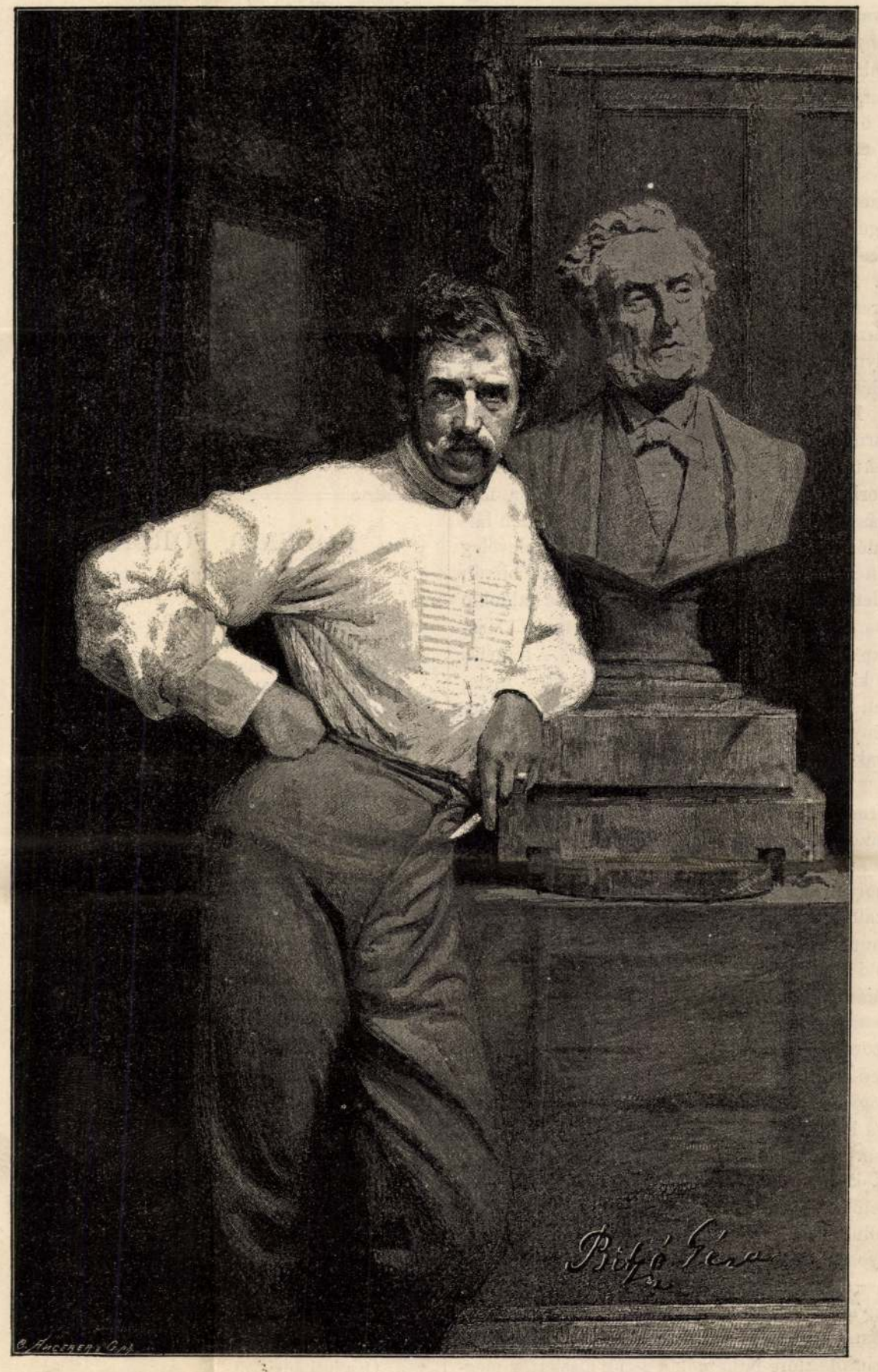

BOEHM JÓZSEF, MŰTERMÉBEN. — BICZÓ GÉZA RAJZA.

marai medailleur, a tudományok ezen ágában nagy érdemeket szerezvén a magyar történelem terén. Több hires emberünk Boehm Dánielnek köszöni nagyrészt régészeti kitünőségét, mint Pulszky Ferencz és Henszlmann Imre, kik nemcsak tanitványai valának, de még ma is lelkesedéssel emlékeznek meg ritka tehetségü mesterükről.

Boehm Dániel négy gyermeke közül legifjabb fia, József örökölte leginkább atyja kiváló tehetségét, a magas röptü lelket, a rendkivüli müérzéket és messze túlszárnyalta őt a kivitel és alakitás teremtő erejére nézve.

Boehm József Bécsben és Olaszországban végezte tanulmányait. Már Olaszországban föltünt az angol műbarátoknak és meghivásukra a hatvanas évek körül Angliában telepedett le, hol kiváló alkotásaival csakhamar első rendü helyet vivott ki magának a londoni szobrászok között. Ma már egészen beleélte magát az angol társadalomba, melynek ünnepelt, sőt kényeztetett kedvencze, valamint az udvarnál is kiváló helyet tölt be és kitüntetésekkel halmoztatik el.

Legujabban a walesi herczeg megbizásából Gambetta mellszobrát mintázza; Bombay számára az indiai fejedelmek a walesi herczeg lovas ércz-szobrát készittetik általa. A zulu háboruban elesett Napoleon herczeg emlékszobra, ugy a Westminster apátsági templomban, mint a woolwichi pattantyus iskolában is, az ő müve, nem különben az az emlékszobor is, mit lord Stratford de Redcliffről készitett a Westminster Abbey számára. Tavaly a bécsi nemzetközi mükiállitáson Carlylenek életnagyságu ülő szobra gipsz-mintáját mutatta be, s ezzel a kevés számu aranyérmek egyikét nyerte el. Lord Lawrence óriás szobrát a Waterlooteréren Londonban nemrég állittatta fel. S ő késziti sir Francis Drake óriás szobrát, mely Plymouthban és Tavistockban, Londonban, fog felállittatni.

Egyik legszebb müve Viktoria angol királynő harmadik leányának, Alice hesszeni herczegnőnek márvány siremléke, melynek eredetije a Frogmori királyi mauzoleumban van felállitva, mig másolata a Darmstadt melletti Rosenhöhén látható. Alice főherczegnő leánykája tudvalevőleg difteritiszben halt meg s az anya, nem birván ellentállni fájdalmának, megcsókolta a haldokló gyermeket s e csókkal a halált szivta be. Másnap szintén a difteritisz áldozata lett. A fölfogás és kivitel szépségét, a bensőséggel teljes meleget, mely e kis gyermek-testet áthatja, s az önkénytelen mozdulatot, melylyel anyjához simul, csak a tekhnika tökélye mulja felül.

Bemutatjuk ezuttal a művészt is, műtermében, munka közben, a hires emberbarát: lord Shaftesbury mellszobrának talapzatára támaszkodva, s a mint e gondolkozó komoly arczra pillantunk, önkénytelen hálaérzet szállja meg keblünket; hálaérzet ama meleg vonzalomért, melylyel e jeles hazánkfia a külföld tömjénezése közepette sem szünt meg hazáján csüggni, daczára annak, hogy hazája keveset tud róla és eddig még nem is sejti, hogy azon kitünő művész, ki Angliának annyi nagy becsü művet alkotott: édes örömest ajánlkozik, hogy a külföld meleg napján megérett tehetségével hazája nagyjainak dicsőitéséhez hozzájáruljon. Mert bár annyi megrendelése van, hogy azok csak évek hosszu során át lesznek teljesithetők, mégis azt irja, hogy boldog és büszke volna, ha művészi működésének legalább némi nyoma maradhatna hazájában is.

Szóval, oly művészre hivjuk fel olvasóink figyelmét, kire méltán büszkék lehetünk s azon reménynyel fejezzük be e sorokat: bár mielőbb szinről szinre láthatnók a derék mestert, s megnyerhetnők valamely nagyobb művét is hazánk számára; mert eddig csak egyik fiatalkori munkáját, azon mellszobrát birjuk, melyet atyjáról vett s a nemzeti muzeumnak ajándékozott.

WOHL JANKA.

APRÓ TÖRTÉNETEK.

I.

Hulló csillag.

Holdsugaras Balog partján
Andalog egy barna kis lány.
Búsan téved a csalitba,
A hol megnyilt szive titka.

Hull a csillag, fut az égről,
Kicsordul a köny szeméből.
Sohaj rezg a falevelen:
«Hulló csillag a szerelem!»

II.

A rózsa.

Gyöngyharmatos ágon ringott egy szép rózsa,
Legszebb asszony ura leszakasztá róla.

Rózsafán született aranyos párjának
Türdöklő hajába tüzte bokrétának.

Másnap deli ifju kebelén viritott,
Dobogott a szive ezer édes titkot.

Hallgatta, hallgatta szegény árva rózsa,
Kerti pillangóról el-elálmodozva.

Harmadnap az ifjut koporsóba tették —
Sebét eltakarták a rózsalevelkék.

III.

Az elhagyott leány.

Puha selyempárnás bölcsőbe ringatta
Hajdan a hű dajka,
Elaltatni sokszor dal-, meseszóval is
Alig-alig tudta.

Ott pihen most durva deszkakoporsóban,
Rá senki se hajlik —
Szegény elhagyott lány dal, mese nélkül is
Édesdeden alszik.

PÓSA LAJOS.

RÓZSA A PORBAN.

(Gerok K.)

Itt heversz a puszta földön,
E mogorva, bús helyen;
Bár virulni volna sorsod:
Por takar be dísztelen'.

Tündököltél mint királynő,
Hintve édes illatot,
Míg egy gyermek durva kézzel
Leszakított s eldobott.

Ha elvitt vón' otthonába
És gondot visel reád,
Most ragyognál büszke fővel,
Díszítvén a kis szobát.

Vagy ha fergeteg haragja
Törte vón' meg éltedet,
Megnyugodnám: hisz virágnak
Szebb halála nem lehet!

De azért festé be szépen
A nap a picziny kehelyt,
S szirmaidra mámorító
Illatot azért lehelt:

Csak, hogy áldozatja légy egy
Gyermek múló kedvinek,
S téged, ártatlan virágot
Durván elgyötörjenek?...

Ha feléd jő kis leányka,
S meglát a rögök között,
— «Hagyd! Ki tudja, hogy kié volt!» —
Óva inti anyja őt.

Tegnap egy királynő büszkén
Hordozott vón' kebelén;
Megvetéssel néz reád ma
A legutolsó szegény.

.... S mért van az, hogy látva téged
A bú igy szivembe hat?
Mert ily eltiport, legázolt
Rózsa nem csupán te vagy!

BOGDÁNFY LAJOS.

KORNÉLIA EMLÉKEZETE.

Rajz a multból.*

Irta **VACHOTT SÁNDORNÉ.**

Évtizedek multak azóta el, hogy *Erdélyi Jánosné, Vachott Kornélia* porait hantok takarják.

Szeretett, szenvedett és *meghalt*, — ez a három szó fejezi ki rövid élete történetét; mert alig egy évig tartó boldogsága szerető férje oldalán, nem mondható kárpótlásnak egy élet szenvedéseiért.

Korán jutott árvaságra, — hiszen tizennégy éves korában már nem volt sem apja, sem anyja.

A gyermekleány alig esett át az első rázkódáson szülői halála által, midőn érezte, hogy meg kell tagadnia fájdalmát, mert árván maradt fivérei, különösen Sándor sorsa anyai gondoskodást, a szeretet leggyöngédebb őrködését követeli.

Kornélia kicsi, finom alkatu, gyöngéd teremtményke volt. Vonzó arcza, bár kevésbbé szabályos, hasonlitott Sándoréhoz. Gyönyörü piczi s hófehér kezei voltak, apró, keskeny lábai, de haja, ha lebontá, gazdagon lepte el vállait, mint valami hullámos selyemköpeny, s leért csaknem sarkáig.

Kossuth Lajos édes apja s a *Vachott* testvérek nagyanyja testvérek voltak, Kossuthfalva is épen Vachottfalva tőszomszédságában fekszik, ama felföldi szép, hegyes vidéken.

Az anyátlan, de jómódu leányka majd egyik, majd másik előkelőbb rokoni háznál tartózkodék, mint családtag, egy ideig Budapesten, *Szerdahelyiéknél*, — később Fehérmegyében, az akkori alnádor, *Sárközy* Kázmér nejének anyai felügyelete alatt, — innen ismét Budapestre jött vissza, hogy fivérei közelében lehessen, Kossuth Lajos édes anyja házához, hol a szinte árva *Meszlényi* Teréz is lakott, ki később Kossuth neje lőn. Innen ment férjhez *Erdélyi* Jánoshoz Nelli is.

Hányatásai között első szerelmében *Kornélia* is csalódék, valamint Sándor; őt is hosszu éveken át kinozta a méltatlan ifju, ki jegyese volt, s férje soha sem lett.

Négy vagy öt kérőt utasita el a szellemdús és vagyonos leány, mielőtt magát Erdélyi Jánosnak igérte, ki éveken át kiséré őt szerelmével mint az árny, zugolódás nélkül várva, mikor veszi észre, hogy van a világon egy igaz hódolója, ki azért, hogy őt boldognak lássa, üdvösségét is föláldozná, ki ha könyeit letörölhetné, szivesen kiontaná cseppenként a vérét is.

Mialatt hűtlen jegyese, mint kigyó a kis madarat, bűvölve tartá a kedves leányt, a forrón szeretett nővér vigasztalója, védangyala Sándor volt.

Bámulatos tapintattal s gyöngédséggel fáradt s buzgólkodék mind addig, mig a varázst, mely alól Nellike szabadulni nem birt, meg nem

* E közlemény egyik fejezete Vachott Sándorné Emlékiratainak. Az ismert irónő élete emlékezéseit érdekesen s szellemes alakban beszéli el; az itt közlött részlet annyival érdekesebb, mert a benne szereplő s az iró élete élményeivel összeforrt egyének a közéletnek is történeti alakjai közé tartoznak. — *Szerk.*

Böhm József Edgar

Edward Walesi hg
bronzérme 1874.

Muzeum Éremtár
1943-évi nyereménye.

A cikk ismeti l.

Num. Közl
1944. 53. 1.

Vegyes

d 14

1 köt. 4r

Téglás

Gábor

Újabb adatékok az aldunai zuhatagok siklafelirataihoz s az aldunai határvédelem viszonya Dacia történetéhez egészen Traianus fellépteig.

18

Boehm Edgar

l.

Num. Köln
1935-36. 75. l

Bochm József Edgar

ired

I: a

Oroszlán magyszobr

a 19. sz-ban 13. l:

1936

Slava

III. Befejezés: Indulós hara

T. 6 H. 6

Radar

Boehm József Edgar szobrász

London:

... — Későbbi és nagyobb művészkarrier a szepesbélai származású *Böhm* József Edgáré, tőle való Wellington lovasszobra a Hyde-parkban és még negyvennél több nagyméretű szobor. Mint angol baronet és csodálatosan kedvelt művész hunyt el. Külön rendelettel a Szent Pál-székesegyházban kapott sírhelyet. — Darwin szobra a londoni Természettudományi Múzeumban áll. A Kartumban meggyilkolt Gordoné a Szent Pál-templomban. Carlyle-szobra a chelseai Themse-parton. Newton-, Ruskin- és Stanley-szobra a National Gallery-ban.

DARMSTADT. Itt áll az anyai szeretet szimbóluma. Alice hesseni nagyhercegnő (Viktória angol királynő harmadik leánya) diftériás gyermekét megcsókolva kapta a halálos bajt. Böhm József síremléken örökítette meg a tragikumot és a »halálos csók« szobrának másolatát sokezer angol család őrzi kegyelettel.

BOMBAY legimpozánsabb emlékműve Edvárd, a walesi herceg lovas szobra, a felvidéki származású Böhm József Edgár alkotása, akiről még a londoni emlékművekkel kapcsolatban érdekes adatok referálnak.

CALCUTTA városának is Böhm József csinálta a legszebb multszázadi szobrot Charles *Napier* admirális, az angol tengeri hős emlékére, valamint ugyanoda *Northbroke* lord állószobrát.

Tábori Kornél:
Magyar vonatkozású szobrművek a világ városaiban. Pesti Napló
1938. dec. 25.

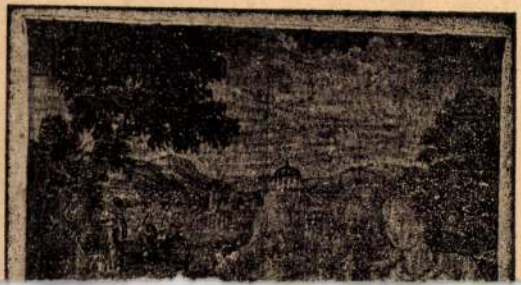

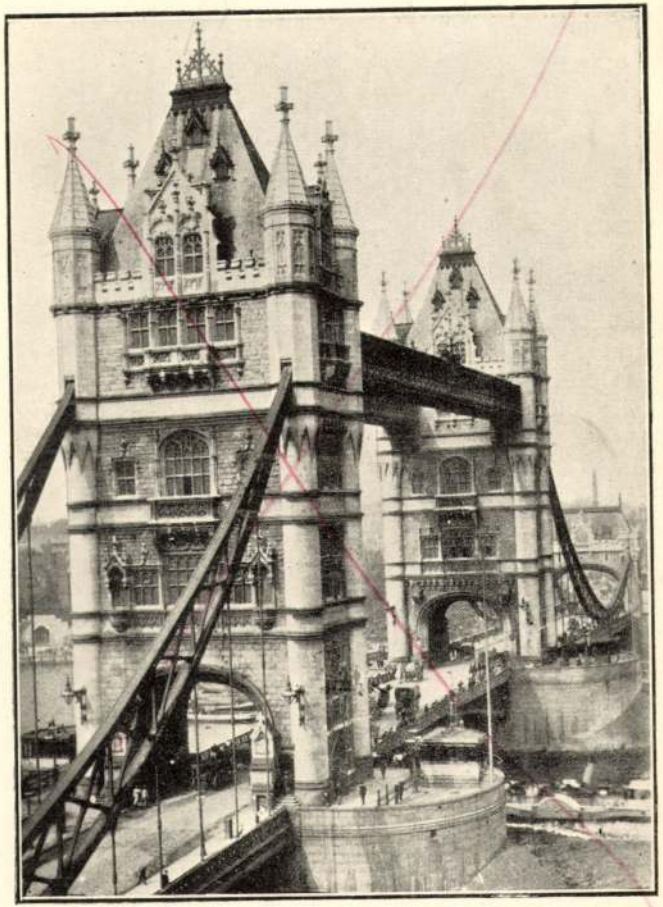

A Tower-híd Londonban.

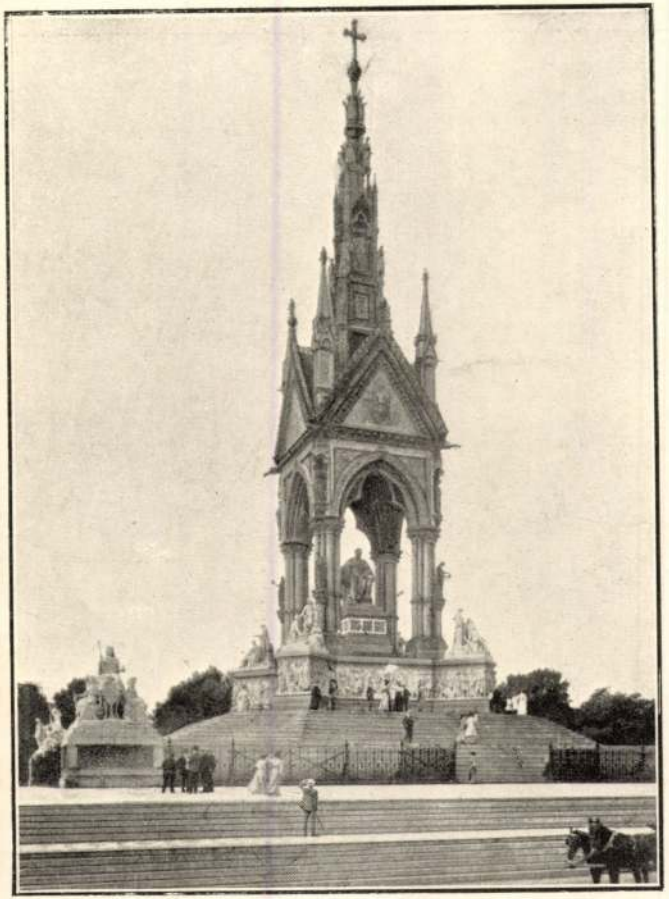

Az Albert-emlék Londonban.

Bochum Josef Edgar

(?)

Magazin

[illegible]

dem és hallgattam, hogy
a tizedik körben hogyan
onyt. „Remek volt Kuksi"-
aki. „Puhony sokkal jobb"-
es startszámú versenyző egyik
ek ma nem beszélnek másról"-

nyde előtt Sz., az egyik inter-
lenik az ajtóban. „Ha jön
átok, hogy Zs., ne hagyj el"-
ernátusiak egymásután
félkört alakítanak az ajtó

Lyka

izgalmas jele

Helyemre ül

Szabó László

előzte meg Puh

mondja val

válaszol az 1-

„drukkere." „Ez

gondolom.

Párperecel

nótusi megje

Zs. Kiabálj

szól: Az in

lipnek be.

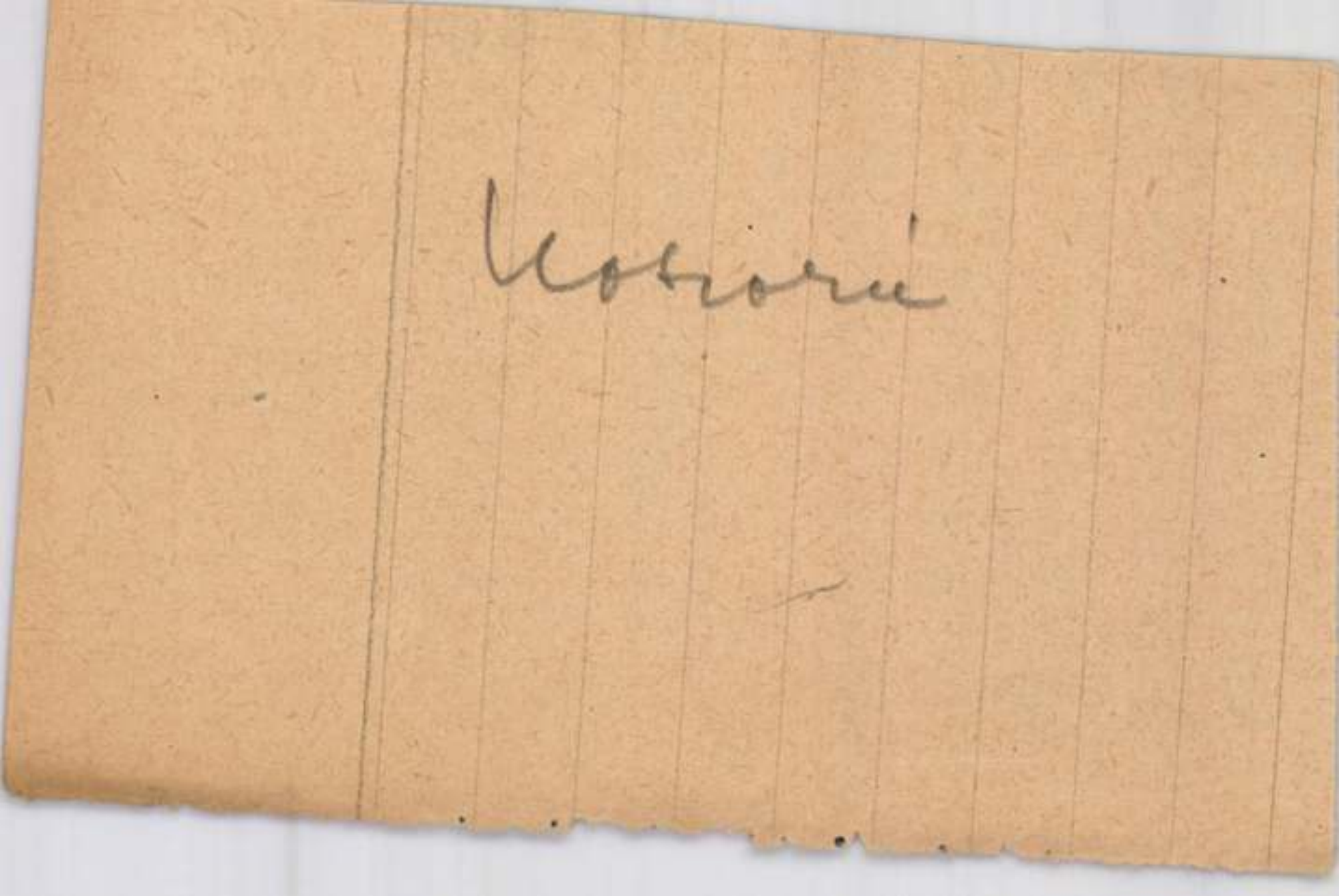

I.

h a Pilisi hegyekbe.

i dolgozat)

s Gyurka.

jutott időm tudatni

bár hete egy nagyon jól

uláson voltam az osz-

g a kirándulás meg-

Hevesi

nagyon lössen, de el-
ció útján. A másik, Ausztrália,
ogy okatodtáiának még
lnie a civilizációtól. Röviden:
ozik Magyarország, addig
ll a lélek, nem kér szénót,
amár a gazt, zabálja a

dön c. versében szintén
, zőként a gazdasági el-
tatja be, s ki is gúnyolja.

Forrer

c. verseben leírja,
egyik szomszédja.
indult a civilizá
aly diczöen áll, h
jó ideig nem kell fé
Ausztriához
mig Ausztriához tart
„Szerény állat
abrakot, Hunt sz
kalendáriomot."

Utazás az Alföl
az elmaradottrágó
maradottrágot nu
alapozan.

György, ha tudnád, mily forró kebel dobog melletted, éretted a csaták vihara között; de nem, ne tudd meg soha, — vagy legalább addig ne, míg hazánk győzelme kiviva nem lesz, s én le nem vetem a honvéd ruhát — vagy, mig oldalad mellett el nem esem szeretett hadnagyom, imádott Györgyöm.«

A »Napló« további lapjai nem beszéltek többé a csatákról, nem beszéltek dicsőségről; szerelmi vallomások voltak azok, a forró szerelem, a titkolt szerelem suttogásai a »szeretett hadnagyhoz«, az imádott Györgyhöz.

* * *

Másnap délután katonai diszszel temették el a sebében elhalt Sziklai Lajos honvédet.

Az egész város tudta már, hogy a hős egy fiatal leány volt, s ezer és ezer ember kisérte örök nyugalomra a »gyermeket.«

A koporsó tele volt szebbnél-szebb koszorukkal, s ezek között feltűnt egy eleven fehér rózsákból, széles fehér szalaggal, melyen e sorok állottak: »A leszakitott rózsabimbó emlékének György hadnagy«.

A diszlövésnél György megtörölte szemeit, egy göröngyöt dobott a sirba s utána egy hófehér rózsát s távozott. Senki sem tudta, mi volt oka e könynek, mit jelentett e rózsa, de ő tudta, ő emlékül adta e rózsát viszonzásul a »Napló«-ért, melyet megtartott magának, s még mai nap is sokszor lapozgat az ősz férfi a »letört rózsabimbó« »Naplójában.«

Palotay Ákos.

Keleti muzeum.

(»Részlet a bécsi keleti muzeumból« cimü képünkhöz.)

A bécsi keleti muzeum egyik legmegkapóbb, legszebb részletét mutatjuk be kedves olvasónőinknek. Az 1873-iki világkiállitásból maradt fenn e muzeum egy igen kedves emlék gyanánt. A muzeum igazgatósága a kelet minden különlegességeit, drágaságait halmozta már azóta össze; igy Bosnia éppen ugy van képviselve, mint China és Japán. A tárgyak szépségét az izléses elrendezés is nagyban emeli, mely kellemesen lepi meg a szemlélő szemét. Jelen képünk egy diszszobát ábrázol, mely azt mutatja meg, hogy lehet a teremben sok butort, tárgyat ugy elhelyezni, hogy az azért tultömöttnek ne látszassék. Itt van a dél-növényzetével a kelet összes gazdagsága. Finom kirmandsar és damaskusi szönyegek födik a falakat, a padlót s az ülő helyeket, s az ottománok kellemes ülést kinálnak aranynyal áttört bársonyos párnáikon. A bejáratnál valódi chinai függönyök tartják vissza a légvonatot.

Nőipar.

— Csevegés. —

Azt mondják sokan, hogy a nők nem értenek máshoz, minthogy reggel későn felkelve, a főző kanalat forgassák meg egynehányszor, délután pedig bizalmas körbe gyülve össze, beszélgessenek a világ folyásáról!

Már engedjék meg nekem a gáncsolók, ha ellent merek mondani. A nők dolgoznak annyit, ha ugyan többet nem, mint a férfiak. Vegyük mindjárt a gondos *gazdasszonyt*, ki hajnalhasadtától kezdve meg nem szünik munkálkodni, ki felügyel a házi ügyekre, s még késő este is, ha családja körében élvezi a nyugalom édes perceit, kötöget vagy horgol.

Mai napság a nők már maguk tartják fenn magukat. A modern nevelés szabályai ma a nőknél csak nem oly szigorúak, mint a férfiaknál. Hány tudományosan képzett nő van. Az iskola kathedrájáról épp oly mély tanulmánynyal fejtegeti a *nő-tanár* a természet tüneményeit, éppen oly szakavatottsággal adja elő az irodalom történetét, mint akár melyik gymnasium tanár.

De ne beszéljünk a tudományos dologról, nem az jelen csevegésünk célja!

A nőipar ma általánosan el van terjedve és ki van fejlődve. Nem sokára a nemzetgazdászat terén éppen ugy fog szerepelni, mint a gyár-, vagy gépipar.

Nézzük például a nagy városokat, melyekben száz meg száz nő keresi napi kenyerét saját szorgalmával, saját két kezével.

A divatárusnők, kik kézi munkájukkal elárasztják a városok lakósait, nem szorgalmukkal és ernyedetlenségükkel szerzik-e meg napi kenyerüket?

Ott vannak a *doboz készitőnők* kik egész nap hosszába készitik a különböző alakú és nagyságú dobozokat.

A szabó- és varrónők reggeltől estig görnyedeznek acél tüvel kezükben, hogy életfenntartási szükségleteiket kielégithessék. — E három foglalkozás az, mely iránt különösen az alsóbb osztály nőtagjai előszeretettel viseltetnek hazánkban.

De menjünk külföldre, hol a fennebb emlitett iparágak mellett még mással is foglalkoznak a nők.

Igy Harcban az egyszerü paraszt felesége évenkint 200—260 forintot is megkeres *kanári madaraival.*

Nápolyban, Rómában, Meranban különösen sok nő foglalkozik *virágtenyésztéssel*, mig férjeik rendesen *virágüzlettel* birnak a közeli városokban.

Hazánkban hiresek az éjszaki megyék az ugynevezett *tót csipkékről*, melyeket ifju leányok és fiatal asszonyok vernek.

Ki tudná elszámlálni a nőipar minden egyes ágát, mely ma már annyira ki van fejlődve, hogy az ország kereskedelmében, forgalmában fontos szerepet játszik?

—n.

Irodalom.

Palágyi Lajos, az ifju költői nemzedék egyik tehetségesebb tagja, eddig a fővárosi szépirodalmi lapokban megjelent költeményeit egy kötetbe összefoglalva szándékozik kiadni. A könyv a »Pallas« irodalmi társaság nyomdájából 8—10 ivnyi tartalommal fog kikerülni. Előfizetési ára 1 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek Gallé Dániel urhoz (Budapest, Lipót-utca 46) cimzendők. — Ajánljuk t. olvasónőink szives figyelmébe.

Jules Verne, kinek nemrégiben »Dél csillaga« cimü regénye jelent meg magyarul, — egy magyar tárgyu regényt fejezett be, kinek hőse a földközi tengeren nagy kalandokon megy keresztül.

Költemények cimü kötetre hirdet előfizetést Kenézy Csatár. Kedves előfizetőink eléggé ismerik szerzőt, kinek nem egy hangulatos verse jelent meg lapunk hasábjain is. A kötet március hóban jelenik meg nyolctiz iven. Előfizetési ára 1 frt. Díszpéldányé: 2 frt. Előfizetési pénzek szerző nevére (Szegzárdra) cimezve külendők. Ajánljuk t. előfizetőink becses figyelmébe.

Szinház. Müvészet.

Hegyi Aranka, a népszinház bájos primadonnája, nagy sikerrel vendégszerepelt Székesfehérváron. A vendéget megjelenésekor hosszas tapssal fogadták s a zenekarból nagy babérkoszorút s három bokrétát nyujtottak fel neki. Minden dalát megismételtették s a felvonások végén többször hivták a lámpák elé.

Helvey Laura k. a. Szombathelyen vendégszerepelt. A müvésznőt megérkeztekor díszes társaság és a szintársulat igazgatója üdvözlé a pályaházban. Első fellépte a »Bagdadi hercegnő«-ben volt nagy sikerrel.

Gróf Zichy Géza, miután Lembergben háromszor nagy sikerrel hangversenyzett, onnan Krakóba utazott. Itt épp oly rendkivüli tetszés közt lépett fel, mint Lembergben. A taps, kihivás véget nem akart érni. Krakóban gróf Zichy Géza egy második hangversenyt adott, az ottani jogászsegélyző egylet javára.

Gordon-szobor. Viktória angol királynő megbizta Böhm szobrász hazánkfiát, hogy készitse el Gordon tábornok márvány mellszobrát a kastély folyosója számára.

Blaháné Bécsben. A bécsi Karl-szinház igazgatósága a jövő ősztől kezdve az operettet is fölveszi repertoirjába, s primdonanának Blaha Lujza asszonyt szándékozott megnyerni. A müvésznő azonban határozott tagadó választ adott az igazgatónak.

A királyi operaházban Turolla Emma k. a., több heti szabadság ideje után, f. hó 8-án lépett föl először. Amália szerepét énekelte az »Álarcos bál«-ban s a közönség igen melegen fogadta a jeles müvésznőt. Az emlitett szerep Turolla kisasszonynak egyik ismert kitünő alakitása s ezuttal is nagy hatással énekelte és játszotta, de hangján fáradtság volt észrevehető. Tetszésnyilvánitásokban mindazáltal bőven részesült, főkép a harmadik felvonásbeli nagy duett után, melyben Perotti is jeleskedett, ugy hogy a nagy tapsra ismételniök kellett a dalt. Az utolsó felvonásbeli balletben Coppini k. a. bravouros tánca aratott nagy tetszést.

»István király.« Erkel Ferenc uj dalmüve az operaházban f. hó 14-ikén került először szinre.

Suschny k. a., az országos zeneakadémia növendéke, ki tavaly a várszinházban kedvelő sikerrel vendégszerepelt, a mult héten Kasselben lépett fel, az ottani lapok szerint nagy hatással.

»Nőemancipáció« a cime Szigeti József uj bohózatának, melyet a népszinházban nagy sikerrel adnak. Falrengető tapsot idéz elő Pálmai Ilka tüzes toborzója, melyet a müvésznő a második felvonásba jár.

Jókai »Arany emberét« nagy sikerrel adták elő Bécsben. Az előadások folytonosan nagy vonzerőt gyakorolnak a bécsi közönségre, különösen mióta megröviditették a darabot, ugy hogy nem tartanak már 11 óráig.

Zene.

Soh'sem halunk meg. Eredeti dal szerzé dr. Komlódy Gyula. Énekhangra zongora kisérettel alkalmazta Ábrányi Kornél. Ára: 1 forint.

Ludovika csárdás. Eredeti magyar csárdás. A fehérmegyei társaskör báljára zongorára irta Feleki Hugó. Ára: 1 forint.

Az eleven ördög. Operette 3 felvonásban. Szerzé Konti József, várszinházi karnagy. Tartalma: 1. Mindig charmant. 2. Kettős: Oh drága angyalom. 3. Keringő: Oh mily szép, deli kép. 4. Trüsszentő couplet. 5. Induló: Ez érdekes, ez kellemes. 6. Szót se! Couplet. Ára: 2 frt 50 kr. — Mind a három zenemü Táborszky és Parsch zenemü-kereskedésében jelent meg.

No, no!? Csárdás. Szerzé Nagy Zoltán. Tartalma: Azt üzente a babám . . . Az aradi vásártéren . . . Eszemadta rózsabimbója. . . . Ára: 80 kr.

Regatta keringő. Irta: Grill Richárd. Ára: 1 forint. Ez utóbbi két zenemü Rózsavölgyi és Társa kiadása.

Utolsó ábrándok. Tiz eredeti magyar dal énekhangra, zongora kisérettel szerzé Nádor Gyula. Ára: 1 frt 20. Kapható Ná-

dor Kálmán könyvkereskedésében Budapesten, Károly-körut.

Apolló. Az Apolló februári füzete következő tartalommal jelent meg. Székács: Valse brillante. Kapp: Praeludium. Vágvölgyi: Szerelmi dalok. Bergmann: Magyar dászdal. Seyler: Aranyos ifjukor. Domaniczky: Albumlap. Krausz: Csárdás. — Előfizetési ára egész évre: 6 forint. Szerkeszti Vágvölgyi Béla Nagy-Szombatban.

Mari keringő. Irta Bánfi Sándor. »A két savoyard leány«-ban nagy bravourral énekli e keringőt Hegyi Aranka kisasszony, kinek a mü ajánlva van. A boritékon Hegyi Aranka sikerült arcképe látható. Ára: 1 frt.

Rebeca csárdás. Zongorára alkalmazta Herczenberger István. Az idei farsangon e csárdás nagy hatást keltett. Ára: 80 kr, — Mindkettő Rózsavölgyi és társa kiadása.

Emléklap.

Midőn elbüvölt szép szemed varázsa,
Benn látni érzém felnyilt mennyemet,
Szivem megdobbant, s túl a láthatáron
Egy szebb jövőt festett a képzelet.
Ott ált egy tenger gyöngyöző kebellel
Rajt sajka, s ezt szivemnek képzelém,
És benn csupán te voltál barna kis lány
Te! a csolnakos, — éltem tengerén.

És ment a sajka, kedvező szelektől
Lengetve, csak tovább, tovább, tovább,
S már-már ott látszott rózsás fátyolában
A révpart, s benn ezer nyiló virág:
És itt kiszállva mily boldog az élet . . . !
Mily szép sziget a szerelem hona . . .
De álom! Mert csak álom volt e képzet,
Óh! bár nem ébredtem vón' fel soha.

Soós Lajos.

Országos kiállitás.

Az országos kiállitás megnyitási idejének közeledtével országszerte fokozódik az érdeklődés s a buzgalom, mely előkészitésén fáradozik. A kiállitás területének legdiszesebb épületében: a királypavillonban most a berendezés nagy munkája okoz sok embernek gondot. Az épület, melyen mindent hazai erők végeznek, dicséretes képet fog nyujtani műiparunk fejlettségéről. A legkisebb részeket is elsőrangu iparosokra bizták s ezek igyekeznek legjobb termékeikkel gyarapitani jó nevöket. A berendezés pompáját hazai szobrászat, üvegfestészet, porcellán-, majolika- s bronz-ipar több kiváló terméke fogja disziteni. Napról-napra több jel mutat arra, hogy a kiállitás minden csoportja gazdag lesz.

Az országos kiállitáson már postahivatal is müködik s a kiállitási bizottsághoz cimzett levelek és csomagok már egyenesen oda érkeznek. — Az épitési bizottság ismét hét elkészült épületet vizsgált meg és vett át, ugy, hogy a hivatalosan emelt épületek legnagyobb része rendeltetésének már átadható. — A kiállitáslakás-irodánál eddig 324 szoba van bejelentve 483 ágygyal.

A kiállitás területén a Rodich-, Jellasich- és az Esztergomban állomásozó 26-dik gyalog-ezred zenekarai fognak felváltva hangversenyezni. Ugyancsak a kiállitás területén a kiállitásra vonatkozó felolvasásokat és ismertetéseket fognak tartani. Az iparcsarnokban felállitott nagy orgonán szintén lesznek mindennap hangversenyek. A kerékpár-egyletnek pedig megengedték, hogy junius 29-én nagy kerékpár-versenyt rendezhessen. — A kiállitás elnöksége a keleti pavilon érdekében is élénk tevékenységet fejt ki. Skala, a keleti muzeum igazgatója, Budapesten járt és behatóan tanácskozott a kiállitás elnökeivel ez ügyben. A szerbiai gyüjteményes kiállitás érdekében gr. Zichy Jenő személyesen fog a szerb intéző körökkel értekezni.

Hordó mint vendéglő. Egy eszéki kiállitó a horvát pavillon szomszédságában egy óriási hordót fog fölállitani, melynek egyik fele vendéglőül szolgál.

Egyveleg.

* **A »Vereshajut«** adták elő a nagybányai mükedvelők a nőegylet javára, melynek szereplői sok tapsot arattak; a tiszta jövedelem mintegy száz forint.

* **IX. Pius pápa** emlékére születése helyén Bolognában mauzoleumot emelnek, melynek épitési költségeit az egyház főpapjai fedezik. A magyarországi egyházfőnökök közül Császka György szepesi püspök is nagyobb összeget ajánlott föl e kegyeletes célra.

* **Bismark herceg** hetvenedik születésnapjának méltó megünneplésére a nemzeti gyüjtés már több mint 700,000 márkát eredményezett.

* **A pestmegyei bálon** részt vett 1185 személy. Összesen befolyt 4654 frt, melyből a költségek leszámitása után a megyei nyugdijalapra 1967 frt 03 kr., a hirlapirók nyugdij intézetére 25 frt esik.

* **Vilmos császár** 89-ik születés-napját e hó 22-én egész családja, valamennyi dédunokája körében fogja megünnepelni.

* **Jókainé** mellszobrára eddig összesen 763 frt és 120 frk gyült be.

* **A keresk. miniszterium** uj palotát épittet, mely egyike lesz a főváros legszebb monumentális épületeinek. Az Ujépület és a régi lőportorony közt, az uj országházzal szemben fog emelkedni, tiszta renaissance stylben.

* **Az udvari vadászatok** Gőding környékén folytak le. A vadászaton a király ő felsége s kilenc magasrangu hölgy is részt vett.

* **XIII. Leo pápa** jövő év január havában ötvenéves jubileumát ünnepli első miséjének, melyet szülővárosában, Carpinetoban mondott.

* **Egyetlen lapja** van a japánoknak, melynek munkatársa egy huszéves leány, O-Sato-San kisasszony. Ő az első nő-journalista Japánban.

* **Albany hercegnő,** a nagybritanniai Lipót özvegye, Cannehor közelében, a Középtenger mellett, egy várat épittet magának. Az előmunkálatokat már az angol mérnökök megkezdették.

Királyunk, egy vadászatkedvelő följegyzései szerint, 1848-tól 1884-ig — tehát 36 év alatt — 43,138 db vadat ejtett el. Ezek között volt: 14,175 fácán, 8270 fogoly, 6456 nyul, 4418 tengeri nyul, 1570 zerge, 1404 vadkacsa, 1279 vaddisznó, 825 szalonka, 807 szarvas, 562 nyiri fajd, 377 őz, 286 fürj, 204 dámvad, 197 róka, 54 fajdkakas, 6 császármadár, egy medve, 40 ártalmas vad és végül 1287 ragadozó madár.

* **Az idei farsangon** egy uj táncot mutattak be a new-yorki bálakon. Az uj tánc a polka és keringő jellegét egyesiti magában. A zene csattanással kezdődik, melyre a lányok mintegy megijedve szorosan táncosukba kapaszkodnak s igy táncolják aztán végig az egész táncot.

* **A föld korát** egy angol tanár a geologiai tapasztalatok tekintetbe vételével 600 millió évre teszi.

* **Arany filigran-nak** nevezik az amerikai nők azon legyezőket, melyeknek fogantyúja gyémántokkal van megrakva. A legyező keskenyebb részétől fölfelé nagyságban mindinkább növekedik, az egyes szerveket pedig rubin kövek tartják össze.

* **Párisban** nemrégiben egy uj szemkereső játékot találtak ki estélyek alkalmával mulatságul. Nehány fiatal embert elrejtenek a fal mellé, s elébük függönyt huznak, melynek két kis nyilásaira helyezi az illető szemeit, mig a hölgyek a terem másik végéről találgatják, vajjon ki az illető.

* **Selyemből** készitett puskákat régebben egy japáni, s mint mondják, a puskák épp oly szilárdak és tartósak voltak, mint a mostani puskák.

* **Az ibolyákat** Potsdamban nagyban tenyésztik. Némely kertésznek magának 20,000 cserép ibolyája van készletben télen is. Némely ibolya 14 centiméter magasságra is megnő, pálmaszerü kinézésü és tavaszszal szép levélkoronája s később igen gazdag virágcsokrai vannak.

* **A magassarku cipők**, mint egy angol orvos irja, kártékony hatással vannak a hátgerincre és a gerinc bajokhoz hasonló tüneteket, minők szédülés, hátfájlalás, erős fáradság a járás után stb. idéznek elő. Minden az izmok megerőltetéséből ered, s a fiatal leányoknak, kik gyors fejlődésben vannak, különösen angol sarku cipők ajánlatosak.

* **A pápa engedélyt adott** báró Popper Sándor, magyar állampolgárnak, ki izraelita vallásu, hogy a keresztény Castrone Blanche grófnővel házasságra léphessen. Esküvőjük a nyár folyamán a bécsi katholikusok templomában fog megtartani. Már egy esztendeje jegyesek, de egyikük sem akart vallást cserélni. A leendő ferj rezelválist adott a hercegprimásnak, hogy e házasságból születendő gyermekeit a katholikus hitben fogja neveltetni.

* **Dolgoruky hercegnő,** II. Sándor cár özvegye, hir szerint, a jövő hóban Bécsbe költözködik, hol egy palotát béreltek ki számára; a nyarat egy ausztriai fürdőhelyen fogja tölteni.

* **Mária Valeria főhercegnő,** aki már az őszszel is irt egy csinos kis darabot, melyet Gödöllőn elő is adtak, Auersperg Aglája hercegnővel ismét egy kis vigjátékon dolgozik. A szellemi munka mellett a hercegnő kertészkedéssel is foglalkozik, mert orvosai sok mozgást tanácsoltak neki. A bécsi királyi palota kertjében van egy szögletecskéje, amelyet ő maga rendezett be, s a melynek virágait maga ülteti, ápolja, öntözgeti.

* **Szinházi előadásokat** az Egyesült-Államokban eddig nem volt szabad tartani, most 5 városban engedték meg, u. m. San-Francisko, Cincinnati, St.-Louis, New-Orleans és Chicagóban.

* **Sörkiállitást** rendeznek Bécsben április havában a németek.

* **Láthatatlan vattát** készitenek Angliában a fül számára. Fülbajok miatt ugyanis test szinü vattát dugnak a fülbe, mely kivülről alig vehető észre, de azért, orvos szerekkel is telithető.

* **Az idei farsangon** a francia nők igen praktikus szokást vettek fel Bretagneban, miáltal a házasulandó fiatal emberek helyzetét nagyon megkönyitették. A leányok vörös ruhában jelentek meg a bálakon, a ruha sárga és fehér szalagokkal volt szegélyezve s minél több sárga szalag volt a ruhán, a leány annál kapósabb volt. A dolog megfejtése az, hogy minden sárga szalag 1000 frk évi jövedelmet jelentett, mig a fehér csak 100 frank jövedelmet.

Tartalom: Mióta van a szerelem. (Költemény). Palágyi Lajostól. — A hegyek tündére. (Elbeszélés). Tompa Kálmántól. — Az alkyoni tenger (Költemény). Latkóczy Mihálytól. — Az utolsó Fontbriand. (Regény). Davyl Lajostól. — A budapesti sugárut rondeauja. (Kép). — Részlet a bécsi keleti muzeumból. (Kép). — Tárca: A leszakitott rózsabimbó. Palotay Ákostól. — Nőipar. — Irodalom. — Szinház. Müvészet. — Zene. — Emléklap. (Költemény). Soós Lajostól. — Országos kiállitás. — Egyveleg. — Regény melléklet: Helén. Irta: Croker B. M. 6-ik iv.

Felelős szerkesztő: **Király János.**

Böhm József Edgar

l.

Csatkai Liszt

116 – 118. A.

Versuch einer
Liszt-Ikonographie

~~Kup.~~ u Burgen-
ländische Heimat
blätter
1936 Heft 2

Kup. is

Aktiv

1. Készpénzkészlet.
2. Áruk.
3. Adósok.
4. Üzleti berendezés.

Böhm József Edgár

írod

Csat Liszt I.

173. l.

List archívi

a mív. Tört. bin

MM 1936

[illegible]
cot, s képviselői vol-
tak a „racionális"
„tárgyi" építészet el-
ső harcosai. Messze
voltak még attól, hogy
a mai építészet sti-
lusproblémáit fel-
vessék, de a rendel-
tetés problémáját

Dictionary of
19th century
artists. London

1949. okt. 18.

Kirándultun

(Iskola

Kedve

(sak most

Veled, hogy egy (

sikerült kiránd

tállyal. Elöröle

Boehm József Edgar

Fónagy Béla = A Szépművészeti Múzeum érem- és plakettgyűjteménye

MAGYAR MŰVÉSZET

1929. 24, 27. l. - Kiffel

BOEHM JÓZSEF EDGAR (1834—1890):
VIKTÓRIA KIRÁLYNO. Bronzérem
Orsz. M. Szépművészeti Múzeum. Vétetett 1898-ban

Vas. lijs. -

tiwun
kürd
Élete
"
„A X.IX
"A nép nevében„
"
"
Erek
Petöfi

Böhm József Edgár

Vas. Ujs. 1883. 25. r

(Egy m. vebrász Angliaban.)

visa. Today only on the Arlber-express ~~to~~ traveler to England. After three day travelling at last I arrived to London, when I undrath a Hotel

S: 3 A: 5 5/7

Böhm Klára MDK

olajfestmények:

Csendélet

A Gyüjtő. Szt.György céh 41. müv.aukc.1920. jan. 8. 1.

átutalás megírva

Böhm Klára

(Boemm K.

l.

Szent György Céh

42. aukc. (1920)

34. sz.

olaj festmény

ny

festmény

vir festmény

Böhm Kornél =)

festő

nem léterik.

Ez Bohun Kornél

Az elsőkötet veviriójá-
nál törlendő az

uj kiadásból.

Bohun Korne

csak ennyi
emlitendő
meg az uj
kiadásban.

I. k 249. l.

Böhm Kornél, festő. 1880-ban Budapesten szent Ágoston cz. vázlatával részt vett az egyházi festészet emelése tárgyában alakított bizottság által hirdetett pályázaton.

Kiáll. tárgymutató.

Ø Böhm Kornél festő

aronos Bohún Kor-

néllal.

Kir. Miniszterium S. zámvevőségétől.

Gyula Úrnak

rsz. bizottsága elnökének

Budapest.

úlius hó 24-én 521 sz. a.

szerencsém Szőts Imre

Böhm Kristóf

Huszár Lajos:
Böhm Kristóf em-
lékérme. Numiz-
matikai Közlöny
1940. 38–39. évf.
61–62. l. 2 kép.

Ø Böhm (Koraba)

Karl

farekas

l

Haberlandt

29. l

k ... 618 kor. - fill. váltótőkét,

/o Kamatát

liját és a lent felszámitott perköltségeket

llett fizesse 'E meg.

gek:

. . .	20	kor.	fill.
. . .	5	„	„
. . .	4	„	80 „
. . .	10	„	„
. . .	1	„	„
en . .	40	kor.	80 fill.

Tisztelettel

ERZSÉBETVÁROSI NÉPBANK, MINT SZÖVETKEZET

Szerecsen-u. 7.

Bőhm, Ladisl. MDK

festő

1885. évben lépett a Zsolnay-gyár szolgálatába.

73.o. 9. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Bőhm Ladislaus

festő

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött

1885-1888.

65.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Böhm László festőművész

Hivatalos állami ösztöndijjal küldték ki Rómába.

Fóthy Ernő: Megkezdték munkásságukat az ösztöndijasok a római Magyar Akadémián.

Magyar Nemzet 1947.márc.5.

M.D.K.

Bőhm Lilly

A Szinházi Élet jelmezpályázatához készitett jelmezrajzot. Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1928. jan. 29.- febr. 4.
XVIII. évf. 5. sz. 104. lap.

BÖHM műgyűjtő. Bécs 1866 körül. Egri származásu és életrajzát az Eger /ujság/ közli 1866-ban. /38.lap./

A Mevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Böhm Lívia

festőművész
aranyos dr. Halász
Elekné Böhm Lí-
viától. Művésznevem
Halász Lívia.
V. Vadász u. 42.

Böhm József. Edgar

Böhm Józsefnek, a magyar születésű szobrásznak temetése e hó 20-ikán ment végbe Londonban, nagy diszszel. A Szent-Pál templomában Landseer, a híres tájképiró mellé helyezték örök nyugalomra. A királynőt a trónörökös fia és leánya Lujza herczegnő (Lorne marquis neje) képviselték.

Vas. Ujs. 1890. 866.

PESTI

BUDAPEST, V., VILMOS CSÁS

HELYBELI ELŐFIZETÉSI OSZTÁLY

Igen tisztelt Előfizetőnk!

Karácsony táján minden esztendőb
Pesti Hirlap Képes Nagy Naptára.
hogy a lapvállalatok naptárt adj
fizetőiknek, ellenben nem görd
vállalatok árusitsanak évkönyve
tunknak, a Légrády Testvérek r.
előfizetőinknek kedvezményes á
kihordónk január 1.-én a naptár
nyugta ellenében fog beszedni.

Ez a naptár eddigi évkönyveink tá
nalakban azonos. Meg vagyunk győ
tőink tetszésével találkozik és
kedvelt Naptára hiányozni nem fo

Amig azonban minderre az engedél
intézkedésre van tehát szükség,
hogy a naptárra igényt tart, az Ö
Ezért most arra kérjük, hogy

nyait nem tudta értékesiteni, s viszontagságos élet után, nyomorban hunyt el a fővárosban, 54 éves korában. — Morgenstern Antonio, volt budapesti bankár, 76 éves korában, Bellagióban, saját birtokán. — Preyszler Raimund, a soproni központi takarékpénztár főpénztárnoka, Sopronban. — Gromilovich Nándor, bereghi plebános. — Dr. Véghseő Sándor, ügyvéd, Véghseő Gellért országgyülési képviselő testvére, 42 éves korában, hosszas betegeskedés után, Budapesten. — Halász József, 66 éves korában, Bogácson. — Leitner Nándor, egy időben sokat emlegetett börzei tekintély, Budapesten. — Albert Elek, a gr. Telekiek czelnai gazdatisztje, jeles borkezelő. — Leonhard Ferencz, nyugalmazott altábornagy, 68 éves korában, Pozsonyban. — Szögyi István, Kunhegyes volt polgármestere, hosszas betegeskedés után.

Nagelschmidt Ágostné szül. Wagner Juliána, Kőhalomszék nyug. királybirájának neje, 66 éves korában. — Hegedüs Lajosné szül. Payerl Letitia, gyógyszerész neje, 46 éves korában, Kassán. — Ujlaky Józsefné szül. Tamásy Laura, kincstári ügyész neje, 32 éves korában, M.-Szigeten. — Baráthi Huszár Emma, 56 éves korában, Esztergomban. — Held Viktorné szül. Szulhányi Antónia, nyitrai tanár neje, 70 éves korában, Nyitrán. — Hummer Gyuláné szül. Glatzhofer Mária, 22 éves korában, Kőszegen. — Tráblik Ferenczné született Kelemen Róza, Jászladányban. — Hirsch Béláné szül. Keller Mária, 32 éves korában, Aradon. — Tahy Manóné szül. Fejér Eszter, Hevesmegye egyik tisztelt urhölgye. Recsken. — Csapliczky Ferenczné szül. Joannovics Emilia, 36 éves korában a fővárosban, ki életében is sok jót tett, s végrendeletében az irók segélyegyletének, a jogászsegélyző egyletnek, az orvosnövendékek segélyegyletének, a budapesti szegények házának egyenként száz frtot hagyott.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

G. Z. P. Dalok. Nagyon vékony dongájuak. Ittott egy kis hang lehellete érzik bennök; de annyi erőre, hogy egy perczre bár megkapjon, soha sem bir emelkedni. Legsikerültebbek aránylag, a *Szivemre éj borult* és az *Őszi dalok* közül a második.

A lányka temetése. Részletes birálatot kiván. De miről? mikor ez ugynevezett románczban — semmi sincs.

Egy kis család. Csinosan, pontosan versel. De hogy lehet 66 sorban oly keveset mondani, s a kompoziczió sulyát arra helyezni, hogy a hatvanhatodik sorban meglepetéskép mondja ki, a mit az olvasó már az elsőtől kezdve tud: szinte megfoghatatlan!

Egy esős napon. (Longfellow után szabadon). Longfellow e hangulatos, bár nem épen elsőrendü verse, háromszor is le van már forditva magyarra, — s mind hivebb és jobb ennél a «szabad» forditásnál, melyben még csak rhythmus sincs. Meglátszik, hogy csakis «szórakozásból» fordit — a mi elég hiba.

V. Pál. Ujv. Gyenge, zsenge még. Majd később talán adhat jobbat is; de nem kell sietni vele.

Égi és földi hatalom. (Semzi effendi). A költemény eredetiben sem lehet valami becses. Igy forditásban pedig oly áldatlan próza (lendület, rhythmus, dikczió, szin — minden, a mi verset verssé tesz, hiányozván belőle), hogy közlésére nem is gondolhatunk.

A bukás dalaiból. Mi mindennek nincsenek már «dalai»? Ez is olyan divat! Különben e dalok sem szépek, sem igazak. Csinált helyzet csinált hangjai. Pedig (paradoxnak látszik bár) a költészetben is első — az igazság!

Feriz. Az érdekes közleményt köszönettel vettük.

HETI NAPTÁR. November hó.

Nap		Katholikus és protestans		Görög-Orosz	Izraelita
18	V	G 27 B. Asz. v.	G 26 Ottó, Géza	6 B 22 Pál p.	18
19	H	Erzsébet özv.	Erzsébet	7 Miléti 33 v.	19 B, a s.
20	K	Valoisi Bódog	Jenő, Petencz	8 Mihály föa.	20
21	S	B. assz avatt.	B. assz. avatt.	9 Onezifor	21 Ariel
22	C	Cziczella	Cziczella	10 Eraszt., R.	22
23	P	Kelemen pápa	Kelemen	11 Ménáz, Géza	23 T. m. g.
24	S	Sz. ker. nev. J.	Emilia, Kriz.	12 Alam. Ján.	24 S. T.

Holdváltozásai: ☾ Utolsó negy. 21-én 3 ó. 0 pk. d u

Tartalom.

Szöveg: Ligeti Antal. — Pataknál. Költemény. *Pásztóitól.* — Dalok. *Palágyi Lajostól.* — Szabolcsi történetek. III. A ki az égre lőtt. Irta *Várnai B. Sándor.* — A csehországi pártok vezérférfiai. — Óriások csontjai a biharmegyei pesterei barlangban. *Mártonfy Lajostól.* — Jolán. Angol regény. Irta *Black William.* — Egyveleg. — Ifjukori éveim. Irta *Vámbéry Ármin.* — A kis-ázsiai földrengés. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Egyház és iskola. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakk-játék. — Heti naptár.

Képek: Ligeti Antal. — A csehországi pártok vezérférfiai: 1. Rieger László. 2. Gregr Eduárd. 3. Lobkovitz György herczeg. 4. Schmeykal Ferencz. 5. Herbst Eduárd. 6. Waldert. — Szob, a Duna mellett. Ligeti Antal festménye. — Jolán. — A kis-ázsiai földrengés: 1. Csesme városa és kikötője. 2. Reis-Dere falva, beomlott házaival és tetőivel. 3. Egymásra omlott szemközti házak. 4. A sebesültekről gondoskodó pasák és orvosok. — Mozi-oa-tunya, a Zambézi nagy vizesés.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Szines selyem Surah, Satin merveilleux, atlaszok damaszok, selyemr.ps és taffoták, 1 frt 30 kr. méterje, egész 7 frt 40 kr.-ig, szállittatnak egyes öltönyökre ugy, mint egész végben bérmentesen a házba **Henneberg G.** (királyi udv. szállitó) selyemgyári raktára által, Zürichben. Mintákat postafordultával. Egy levél dija a Svájczba 10 kr.

Általános panasz.
Számtalanszor hallható-e panasz: «Rosszúl vagyok, nincs étvágyam, mit csináljak?» Be kell venni néhány szemet a Brandt-féle svájczi labdacsokból s az emésztési zavaroknak azonnal vége lesz. Egy doboz ára a gyógyszertárakban 70 kr.

Hangok a közönség köréből
Kwizda köszvényfolyadékáról.
A korneuburgi kerületi gyógyszertárnak.
Egy több mint 3 év óta tartó **köszvényes arczdaganattól** gyötörtetve, mely a sokféle használt szerek egyikére sem akart tágitani, kétségbe estem a lehetőség fölött, hogy ezen oly fájdalmas bajomtól megmeneküljek.
Egyik ismerősöm (Friedl M. asszony, IV. Hauptstr. 21.) szivességé által egy üveg **Kwizda-féle köszvényfolyadék** birtokába jutottam, melynek tartalma még **14 napi használat** (bedörzsölés reggel és este) után is engem teljesen kigyógyitott. A rángatózás, az arczfájdalmak nem gyötörtek többé; a daganat s az arcz és homlok beteges szinét szintén elvesztém, és körülbelül 6 hónap óta a legjobb egészségnek örvendek, a mi egy majdnem 70 éves öreg asszonynál, kinek még keresete után kell járni, nagyon szükséges. Sokkal könnyebben járok kötelességem után, mióta lábaimat és ikráimat a **köszvényfolyadékkal** bedörzsölöm.
Teljes tisztelettel **Pauser Katalin,**
Bécs, 1883. január 15. okl. szülésznő,
Luftgasse, 1.
A beszerzési forrásokra nézve utalunk a mai számunkban foglalt KWIZDA KÖSZVÉNY-FOLYADÉKJA czimü hirdetésre.

Eskór (epilepsia) és **minden idegbetegség levél utján** gyógyittatik dr. Killisch speczialista által, Drezdában (Szászország). — **Ezer meg ezer gyógyitás.** A párisi tudományos társaság aranyérme.

HIRDETÉSEK.

Egy hatszor hasábzott petitsor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 kr.; többszöri igtatásnál 10 kr. Bélyegdij külön minden igtatás után 30 kr.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad **BÉCSBEN:** Dukes M. Riemergasse 12, Schalek Henrik Wollzeile 12, és Oppelik A. Stubenbastei 2.

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált és kitünő alkalmazhatósága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett.

Köszvényvászon

mindenféle **köszvény, csúz, rheuma, szaggatás, mell-, gerinczfájdalmak, keresztcsontfájás** (Hexenschuss), **lábköszvény** stb. ellen.
Egy csomag ára 1 frt 5 kr., kettős erejü 2 forint 10 kr.

Dr. Hufeland hires orvos gyógytani müveiben igy szól: Két baj létezik, melyek ellen a gyógytan hasztalan kutatott eddig gyógyerővel biró szer után, e bajok a **fejcsúz** és **köszvény.** Ezeknek óvszere a könyvény-vászon által fellelve van. 7473

Dr. BURON PÁRISI ÁLTALÁNOS SEB-TAPASZA
mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 kr, kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 kr. több Valódian Pesten egyedül csak TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszertárában, királyutcza 7. sz. — **Debreczenben:** Rothschneck ur gyógyszertárában. — **Szombathelyen:** Pillich Ferencz ur gyógyszertárában. — **Mohácson:** Jezevics Károly. — **Kolozsvártt:** Wolff és Hintz gyógyszerészeknél. — **Eger:** Köllner gyógyszerész. — **Szegeden:** Weigler György és Kovács gyógysz. — **Temesváron:** Johner és Tarczay gyógyszerész. — **Nagyváradon:** Molnár gyógysz. — **Nyitra:** Tombor Kornél. — **Pécsett:** Pacher. — **Nagy-Szeben:** Schneider. — **Székesfehérvár.** Dieballa Gy. — **Gyöngyösön:** Vozary gyógysz. — **Szigetváron.** Ehrenfeld W. — **Miskolcz.** Ujházy gyógy. — **Pozsony:** Schopper gyógysz. — **Kassa:** Aschwig gyógysz — **Brassó:** Kugler. — **Arad.** Tones és Társa — **Oravicza:** Knoblauch gyógysz. — **Belgrad:** Dilber gyógysz. — **Ujvidék:** Grossinger gyógyszerész. — **Zágrát:** Mitlbach gyógysz.

Kisorsolással egybekötött életbiztositás.

MAGYAR-FRANCZIA
BIZTOSITÓ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
Alaptőke nyolcz millió frt aranyban.

Befizetett tőke	frt 4,000,000.—	aranyban
Agio-tartalékalap	frt 735,488.—	«
Rendelkezési és nyeremény-tartalékalap	frt 426,062.08	«
Árfolyamkülönbözeti tartalékalap	frt 77,062.08	«
Dijtartalékok:	frt 1,624,255.56	«

A dijak jutányosak.
Előforduló káresetek **gyorsan** és **pontosan** felvétetnek és kifizettetnek.
Felvilágositásokkal készséggel szolgálnak
az igazgatóság irodahelyiségeiben Budapest, IV. városháztér 1. sz.
és nemkülönben a társaságnak az osztrák-magyar birodalom területén 1040 fennálló összes vezér-, fő- és alügynökségei.

Tűzkár elleni biztositás. Biztositás jégkár esetére.

Szállitmány-biztositás.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent s minden könyvárusnál kapható — az osztr tartományok számára Szelinszki György cs. k. egy. könyvárusnál Bécsben I., Stefansplatz Nr. 6.

A VÉGREHAJTÁSI TÖRVÉNY
(1881. ÉVI LX. TÖRVÉNYCZIKK)
MAGYARÁZATA.
IRTA
Dr. IMLING KONRÁD
KIR. TÁBLAI POTBIRÓ, A BUDAPESTI ÜGYVÉDVIZSGÁLOBIZOTTSÁG TAGJA.
Ára füzve 4 frt 50 kr.

A 'NÉPZÁSZLÓJA' NAPTÁRA
az 1884-dik szökő évre.
A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA SZERKESZTI
ÁLDOR IMRE.
SOK KÉPPEL.
Ára 40 kr. TIZENHATODIK ÉVFOLYAM. Ára 40 k

TARTALOM: Naptári rész. — Bélyegekről. — Szív nem ismer rangot (képpel). — A berlini kongresszus (képpel). — Jeles hazafiak arczképcsarnoka. 1. Grf. Degenfeld-Schonburg Imre. (Arczképpel). — 2. Hieronymi Károly. (Arczképpel). — A falu szája. Elbeszélés. — Pusztaszer (kép). — Kossuth Lajos. (Arczképpel). — Az első honvédemlék a hazban. Irta Degré Alajos. — Kun László. Ballada. Hesz Ferencztől. — Arany János. Erő Dánieltől. — Egy magyar főherczeg nyaralója (képpel). — A moszkvai koronázásról (képpel). — Vegyesek (5 képpel). — Adomák. — A Magyarországban tartatni szokott országos vásárok jegyzéke. — Naptári értesitő.

Arany szobra. Arany János szobrára eddig 67,886 frt gyült össze a földhitelintézetnél. A szobor-bizottság legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a «Függetlenség» czimü lapnál begyült, de eddig be nem szolgáltatott összeg biztositására lépést tesz, és miután tudtával a lapnál a könyöradományok kezelésével a «Wilkens és Waidl» nyomdai czég volt megbizva, ez pedig csődbe jutott, a tömeggondnokságnál jelenti be a lapban nyilvánosan kimutatott összeget. A bizottság ezután szóba hozta a szobor felállitásának körülményeit, de ez csak előzetes megbeszélés tárgyát képezte. Mind az ülő szobor-alaknak, a szobor alján Arany költeményeiből vett dombormü alakokkal, mind egy nagyobb szabásu álló szobornak akadtak hivei a bizottság tagjai közt. A helyet illetőleg a legtöbb hang a muzeum előtti kert középső pontja mellett nyilatkozott, a mely hely, a mint a hangulatból kitünt, csak az esetre mellőztetnék, ha a bizottságban egy álló szobor eszméje nyerne többséget. Az is szóba jött, pályázat vagy megbizás utján létesittessék-e a szobor, s e részben utalás történt arra, hogy a magyar születésü *Böhm* József, e kiváló angolországi szobrász, megbizás esetén, szintén hajlandó lenne a szobrot elkésziteni; de a bizottság e részben semmiféle határozatot nem hozott, hanem bevárja a kiküldött végrehajtó albizottság javaslatait.

A tud. akadémia legrégibb tagjai. Azok közül, kiket 1833. év november 15-én választottak a magyar tud. akadémiai levelező-tagjává, hárman élték meg e választás 50-ik évfordulóját: *Kovács Pál* orvostudor, a Kisfaludy-társaság tagja Győrben; *Nagy János* hittudor, szombathelyi székesegyházi olvasó-kanonok, Szt-Benedekről czimzett borchi apát, németujvári főesperes; *Zsivora György*, a budapesti kir. itélőtábla nyugalmazott tanácselnöke, a Szt-István-rend lovagja. Nagy János 1838. szept. 6-án rendes és 1876. junius 8-án tiszteleti taggá választatott. A jubilánsokhoz az akadémia elnöksége juttatá el e hó 15-ikén az akadémia üdvözletét és jó kivánságait.

Jókai Boszniában. *Jókai* Mór, a ki legközelebbi regényét Boszniában szerepelteti, tavaszszal — valószinüleg még néhány delegátussal és *Kállay* közös pénzügyminiszterrel együtt — Boszniába megy.

Jókai Bécsben. Jókai, ki a delegáczióval Bécsben időzött, e hó 13-án nagy ováczióban részesült az «irodalombarátok egyletének» estélyén. Itt Levinszky, a Burg-szinház jeles művésze, és Petőfinek német nyelven oly buzgó ismertetője tartott előadást, felolvasván azt az emlékbeszédet, melyet Jókai irt tavaly a Petőfi-szobor leleplezésére. A felolvasás után mindenki Jókai felé fordult és éljenezték. Az egylet elnöke pedig Jókainak ezüst babérkoszorut nyujtott át.

Jókai ekkor beszédet intézett a hallgatósághoz, elmondva, hogy a magyar mindig szivesen időz Bécsben, nagyrabecsüli a német nemzetet, mert sokat köszönhet neki. Petőfinek ily lelkes méltánylása pedig bizonyitja, hogy a német is becsüli a magyart. Ha van is nemzeti harcz, inkább legyünk jó ellenségek, mint a kik egymást becsülik, mint jó barátok, a kik egymást megvetik. Elviszi a koszorut haza s megmutatja barátainak: látjátok, szeretnek bennünket. Nekünk viszonozni kell e szeretet, mert a szeretet szabadságra vezet, szolgaságra a gyülölet. Gyakori «bravo» szakitotta félbe Jókai beszédét. Levinszky ezután még több költeményt szavalt el Petőfitől, oly tetszés közt, hogy uj meg uj költemények kellett elszavalni. Az egylet, mely a szép tüntetést rendezte egyszerre két magyar költőnek, a legelsők közé tartozik, nyolczszáz tagja van, s termeiben a legkitünőbb művészek tartanak előadásokat. A bécsi lapok, melyek Jókai beszédét közölték, annak egyik részét ugy adták, hogy Jókai «az önök nagy miniszteréről» (t. i. a bécsiek miniszteréről) is szólt, kik századokon túlemelkednek és érettünk dolgoznak. Jókai az egyik bécsi lapban helyreigazitja, hogy «az önök nagy mestereiről» (t. i. a németek költőiről, Goethéről és Schillerről) mondta azt.

Vas Gereben sirja. Már rég ideje hirlapi felszólalások tárgya, hogyan lehetne Vas Gereben sirját megtalálni. Méltán meglephetett, hogy alig tizenöt év alatt egy hires ember sirja, még pedig Bécs város szigoru felügyelet alatt levő egyik temetőjében, hol pontosan vezetik a sirok jegyzékét, eltünik és kutatni kell. Mint most már kiderült, a zavart az idézte elő, mert Vas Gereben sirja után családi neve szerint tudakozódtak, s akkoriban csakugyan meg is halt egy Radákovics György nevü kereskedő s a währingi temetőben helyezték el örök nyugalomra. Természetesen, hogy ezt a sirt nem lehetett elfogadni Vas Gereben sirjául, Radákovics József pedig nincs bejegyezve a temető könyvébe. Ha azonban nem családi, de irói néven keresik, rögtön rátalálhattak volna a währingi temető jegyzőkönyvében, hol világosan ott van, hogy «Gereben Vasz Schriftsteller aus Pest» a 4117-ik számu sirban fekszik, az 58-ik sorban, eltemették 1868 jun. 29-én. Azon a siron aztán ott van egy csinos siremlék, melyet Steiner Hugo bécsi műépitész hazánkfia, Vas Gereben személyes tisztelője állittatott a sir fölé, s melyről aranyos betükből olvasható: «*Vas-Gereben 1868*». A sir tehát megvan. A kegyeletet nem akadályozhatja semmi, hogy a hamvakat elszállitsa, a minek azért is meg kell történni, mert tiz év alatt a währingi temetőt ki kell üriteni.

Egy magyar püspök és Luther. A Luther-ünnepély alkalmából érdekes megemliteni, hogy a nagy reformátorral *Thurzó*, az akkori boroszlói püspök is összeköttetésben volt. Thurzó, ki a nagy szerepet vitt magyar főnemes család egyik sarja volt, házi lelkészét, Schleunert küldte Wittenbergába, hogy az evangelikus tanokat megismerje és Luther-rel élénk levelezésben állott. A Thurzók felsőmagyarországi Árvavárában még ma is van sok érdekes adat a reformáczió korából.

Vékey Zsigmond, Kossuth Lajos egykori segédtisztje, ki Budapesten már két izben is tartott felolvasást a világ körül tett utazásának élményeiről, legközelebb Kolozsvárott fog felolvasást tartani. A felolvasás tiszta jövedelmét a kolozsvári jótékony egyesületeknek engedte át.

Volkmann családja. Az elhunyt jeles zeneköltőnek fivére lelkész volt Szászországban s a hatvanas évek elején hunyt el. 1853-ban meglátogatta Róbert. Évekkel előbb megvált családjától; azt sem tudták, életben van-e még; egyszerre hire jött annak, hogy egy lipcsei hangversenyen nagy feltünést keltett Volkmann Róbertnek egy kompoziciója. A lelkész megtudta aztán, hogy Budapesten él a testvére, meglátogatta őt s Róbert viszonozta aztán látogatását. A lelkész özvegye és fia élnek még s az utóbbinak gyógyszertára van Bischofswerda-ban. Volkman két nővére közül az egyik Lipcsében egy kereskedőnek, a másik Oschatz közelében egy falusi gazdának volt a neje. Volkmann egy urvacsorai éneket is szerkesztett a fivére számára, a melyet ez nagy ünnepeken szokott előadni. A szerzemény alkalmasint nem jelent még meg nyomtatásban.

Európa harmadik nagy alagutja. A mont-cenisi és a szt-bernardi alagutakon kivül egy harmadik is átfurja már Közép-Európa Alpeseit, mely Ausztriát köti össze majd vasuttal a bérczek alatt. E hó 12-én délután 4 órakor az *Arlberg alagut* nyugoti bejáratában elsütött lövésekkel a keleti oldalon levő furásokat keresztül lőtték. Az összeköttetés a két, t. i. a nyugati és keleti bejáró között létesittetett. A furás iránya és az alagut magassága teljesen sikerült.

Villamos vasutat terveznek a fővárosban Száhlender Károly és Galgóczy János többek társaságában. Az országos kiállitásra akarnák elkésziteni a pályát, még pedig a lánczhid-tértől kezdve a fürdő-utczán és sugárton végig a városligetbe a kiállitás helyéig. A kiállitási bizottság helyesli a tervet, de hátra van még a városi hatóság és a közmunkatanács engedélye. Ez utóbbi a sugáruton lóvonatu vasutra sem adott engedélyt.

A Himalayán. *Graham* angol hegymászó a «Times»-ben leirja legujabb kirándulásait, melyeket a Himalayán tett. Meg akarta mászni a 23,184 láb magas Dunagiri hegyet; hogy a hegy lábához juthasson, elébb két 17,000 és 18,000 lábnyi havason kellett keresztülmennie. Magán a Dunagirin csak 22,500 lábnyira mehetett; megakadályozta a kitört hóförgeteg és az, hogy a kiséretet képező hinduk a két hétre szánt eleséget öt nap alatt föletették. E roppant magasságban, Graham szerint, ép oly jól lehetett lélekzeni, mint tizezer lábbal alacsonyabb helyen. A 25,669 láb magas Nonda Nevire azért nem juthatott, mert teherhordói megszöktek és az idő rossz volt.

* **A gőzmozdonyok megszünését** jósolják már némely angolok. Forbes tanár azt jósolja többek közt, hogy a jövőben alkalmazandó villamos vasutak nemcsak kétszer oly gyorsan fognak járni, mint a gőzmozdonyok által vont vonatok, hanem egyuttal képesek is lesznek igen nagy meredekeket (1 méterről 5 méterre) megmászni, ugy hogy a hegységek többé nem képeznek akadályt s a költséges alagutak fölöslegesek lesznek. Ez előnyök azzal állanak összeköttetésben, hogy a villamos vonatnál minden kocsi egy mozdonyt képez, a kerekek mindannyian hajtógépek s óránkint 48 kilométernyi sebességből a megállapodás 6 másodpercz alatt megtörténhetik, mig a gőzmozdonynak erre sokkal több időre van szüksége s a megállással az ál omásoknál sok időt veszit. Ez utóbbi sajátság különösen alkalmasokká teszi a villamos vonatokat városi vasutakra s hogy ott az állomásokat a forgalom zavarása nélkül nagyon szaporitsák.

* **A legnagyobb vendégfogadó** Párisban a *Maison dorée*. Étlapján a bort, édességeket stb nem számitva, 512 ételnem található, köztök 17 leves, 19 mellékétel, 45 hal, 39 főzelék, stb. A vendégek száma délután 4—6 óra között 600—700-ra megy, kiket azonban példás rendben szolgálnak fel. A vendéglő napi bevétele átlag meghaladja a 3000 frankot, évenkint pedig közel 3 milliót tesz ki. E költséghez képest igen nagy a kiadás, csupán az asztalkendők mosatása 15.000 frankba kerül, ugy hogy a vendéglősnek aránylag csekély haszna van.

A «Jogtudományi Közlöny» november 16-iki (46-ik) száma következő tartalommal jelent meg:

A közjegyzői törvény módositásához. Dr. F. S. közjegyzői helyettestől. — Uj telekkönyvek. *Töth Gáspár* selmeczi ügyvédtől. — Tanulmányok a magánjog dogmatikájából. Dr. *Farkas Lajos* kolosvári egyetemi tanártól. — Törvénykezési Szemle: A nagykörösi eset és a magáninditvány. Dr. *Jancsó György* budapesti kir. táblai fogalmazótól. — Egy válóperi döntvény. *Sztehlo Kornél* budapesti ügyvédtől. — Különfélék. — MELLÉLKET: Curiai Határozatok. — A budapesti kir. tábla elvi jelentőségü határozatai. — Kivonat a Budapesti Közlönyből.

SAKKJÁTÉK.

1248-ik számu feladvány. Hofman Frigyestől.

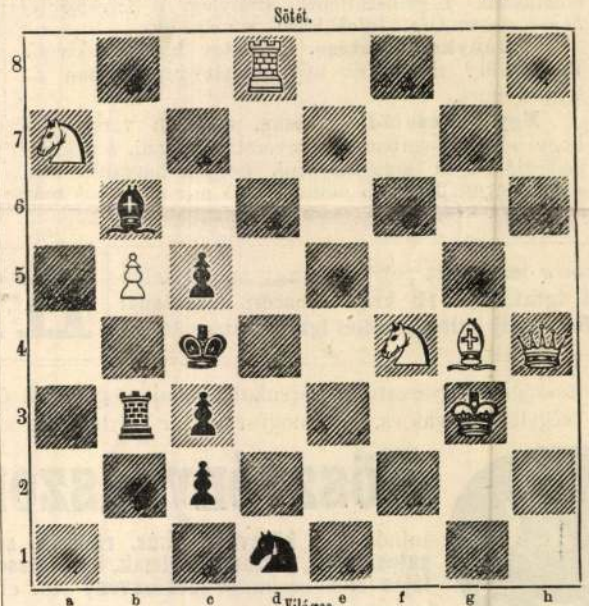

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 1243. sz. feladvány megfejtése.

Nemes O.-tól. (4 lépésben.)

Megfejtés.

Világos.	Sötét.
1. Fe5—c3 --- --- ---	kh4—g3:
2. Hf2—e4 † --- ---	kg3—h4
3. He4—g3 --- --- ---	kh4—g3:
4. Fc3—e1 matt.	

Helyesen fejtették meg: *Veszprémben* Fülöp József. *Nagy-Dobronyban* Németh Péter. *Budapesten* K. J. és F. H., Andorfi Sándor. *Szatmárott* Vass János. *A pesti sakk-kör.*

HALÁLOZÁSOK.

Dr. Dischер János, nyugalmazott egyetemi tanár és királyi tanácsos, elhunyt Budapesten, 71 éves korában. Az orvosi egyetemen negyedszázadnál tovább működött s mint nőorvos nagy tekintélyt szerzett. Csaknem egész halála órájáig fogadott magánál betegeket. Az agg orvost mély részvét közt temették el.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Petyerecz András, apát, székesegyházi mesterkanonok és plébános, 72 éves korában, papsága 49-ik évében Rozsnyón. — Dr. Decsényi Lipót, Budapest egyik keresett orvosa, a szabadságharczban honvédorvos, ki később fogságot is szenvedett, s kit leányához utaztában, a váczi pályaudvarban ért halálos szélhüdés. — Kovács László, nyug. gyoroki számtartó, dr. Erődi Béla irótársunk és a fiumei állami gymnázium igazgatójának apósa, 72 éves korában. — Kövesdi Dániel, szilágysági származásu gépészmérnök, ki folytonosan találmányokon törte fejét, betüszedő gépet is alkotott, csatornaásó gőzgépet készitett, de mint vagyontalan ember a találmá-

VASÁRNAPI UJSÁG

51 SZÁM. 1890. BUDAPEST, DECZEMBER 21. XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetesi feltetelek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 f, fél évre — 6 ·; Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt, félévre — 4 ·; Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt, félévre — 3 ·; Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó

BÖHM JÓZSEF.

(1834—1890.)

Külső országokban számos kiváló művész él, kikkel hazánk ajándékozta meg a világot. Közöttük Munkácsy Párisban, Zichy Szent-Pétervárott, Liezenmayer Stuttgartban és a hegedű-király Joachim Berlinben a legelső rangú művészi talentumok között emlegettetnek. A képzőművészetek egy másik ágában szintén nagy tehetség dőlt ki az élők sorából e napokban: *Böhm* József, a nagyhírű szobrász, új hazájának, a művészekben sem szegény Angliának, egyik büszkesége.

Böhm nem Magyarországon született, mert magyar származású atyja az ő születésekor (1834) mint a császári pénzverő-intézet igazgatója Bécsben lakott, de azért ő egész életén át habozás nélkül mindig magyarnak vallotta magát, s mindenki annak tekintette, úgyannyira, hogy az angolok közül is sokan csodálkoztak, midőn megtudták, hogy voltaképen Bécsben született. Hű magyar érzelmeit atyjától, Böhm Dánieltől, örökölte, ki szepesváraljai születésű volt s csak azért vándorolt ki Bécsbe, mert foglalkozása, a vésnökség, hazánkban még akkor nem nyujtott kenyeret. Bécsben a kitünő vésnök, kiváló tehetségével, igen fényes pályát futott meg: udvari éremvésnök, majd az érembélyeg-véső akadémia igazgatója s végül a pénzverő-intézet igazgatója lett. Hazafiságán kívül művészi érzékét is derék atyjának köszönheté Böhm József, minthogy a művészetek irodalmával foglalkozók előtt nem ismeretlen neve, s Pulszky Ferencz lelkesült szavakkal beszél arról emlékirataiban, hogy Böhm Dániel a műtörténelem egyik legalaposabb ismerője, s egyuttal a legtekintélyesebb műgyűjtő volt saját korában.

Ily környezetben az ifjú Böhm József már kora gyermekségében elsajátította azt a műízlést, melyet később eltanulni alig lehet, s atyjával Olaszországba és más helyekre tett gyakori utazásai csak növelték művészi hajlamait. Jóformán gyermekkorában, 1848-ban, jutott el először Angliába is, s három teljes évig alaposan tanulmányozhatta a művészeteknek itt levő kincseit, köztük a világhírű parthenoni szobortöredékeket a British-muzeumban, a melyek még most, több mint kétezer év után s igy darabokban is, a szobrászok osztatlan bámulatát birják. És hogy csakugyan komolyan tanulmányozta ez alatt a műemekeket, bizonyítja az, hogy nemsokára Bécsbe

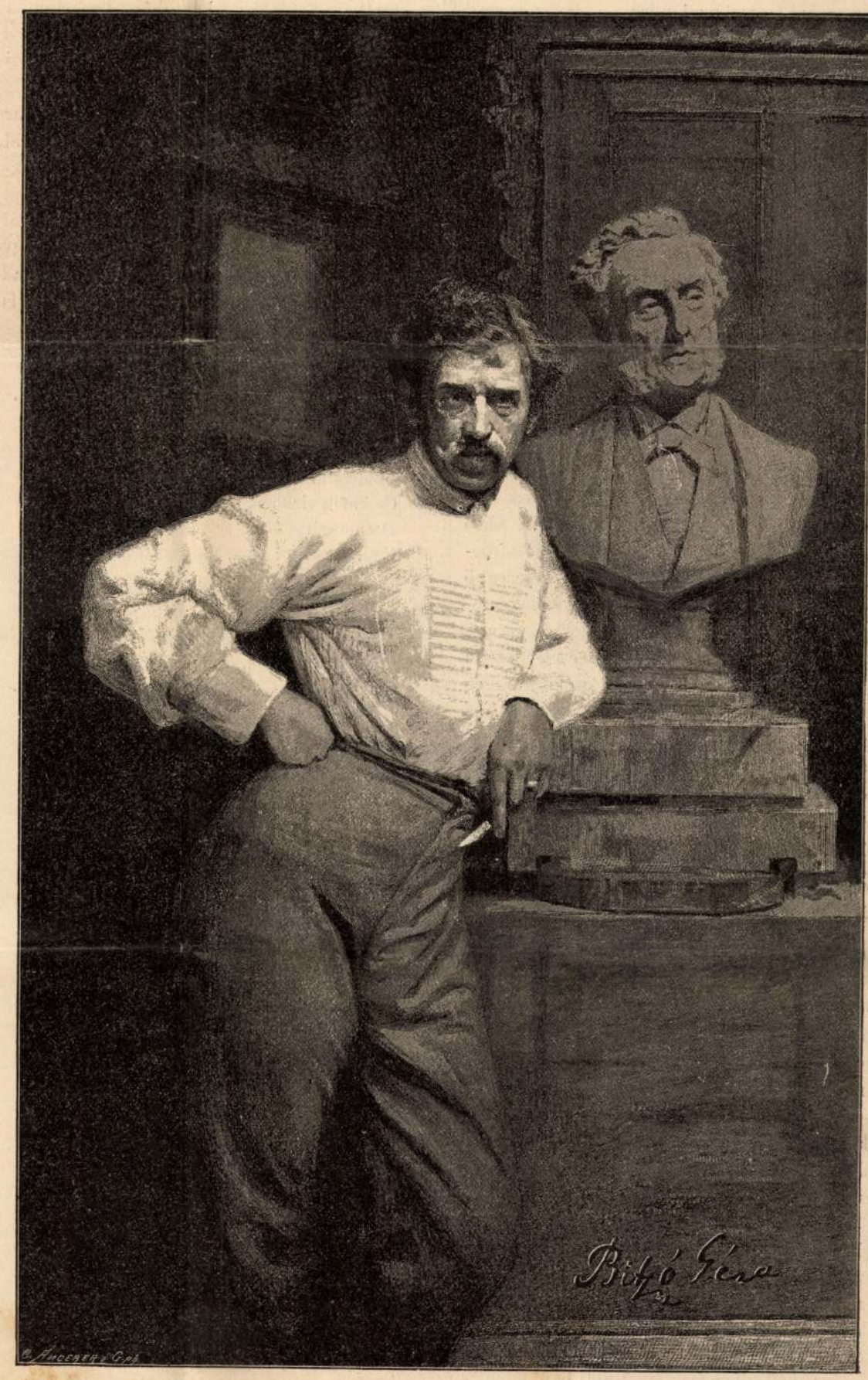

BÖHM JÓZSEF, MŰTERMÉBEN. — BICZÓ GÉZA RAJZA.

Böhm József

visszatérte után, 1853 elején az akkor még csak 18 éves ifjú nyerte el az első császári szobrászati díjat.

Ezen időtől kezdődik a tehetséges magyar ifjú szobrászi pályája, habár kezdetben, atyja pályáját követve, ő is inkább érmek és medaillok készítésével foglalkozott. S hogy magát ezen irányban még inkább tökéletesítse, 1859-ben Párisba is utazott. Tágabb körben 1862-ben lett neve ismeretes, a londoni világkiállítás alkalmából, midőn számos művet állított ki, melyek Viktória angol királynő figyelmét is magukra vonták. Ezen időtől fogva már csaknem kizárólag szobrászattal foglalkozott s különösen mellszobrokat és lovas-szobrokat készített. A királyi udvar kegye és művészetének az angol művészekétől eltérő festői jellege, mely talán nála is magyar vonás, oly sok megrendelést biztosítottak számára Angliából, hogy 1862 óta Londonban is lakott, sőt 1860 óta állandóan ott telepedett le. Ebben az évben készítette el Viktória királynő óriás szobrát (látható a Windsor-kastélyban), Kent herczeg emlékét (a Szent-György-kápolnában) és a királyi család többi tagjainak bronzszobrait ugyancsak a királynő számára. Nyilvánosabb jellegű első nagy szobra a Bunyané volt, melyet Bedfordban 1872-ben állítottak fel s azután Bedford herczegnő óriási aranyozott bronz-szobra a woburni parkban és Burgoyne báró emlékszobra a Waterloo-téren. A két utóbbi még ma is legszebb nyilvános szobrai közé tartozik a világ e legnagyobb városának.

Nagyon nehéz lenne Böhm József valamennyi nyilvános és magánjellegű szobrát felsorolni. Több mint két évtizeden át volt ez a magyar ember az angol királyi udvar s főranguak kedvencze, és így igen természetes, hogy a dúsgazdag angol társadalom valósággal elhalmozta munkával. Csak egy pár jelentékenyebb dolgozatát emeljük ki itt. Chelseában, London külvárosában, hol Carlyle élt, a Themze partjain gyönyörü bronzszobrot emelt 1878-ban e nagy történetíró emlékének. Ez a szobor szakértők állítása szerint a legszebb modern szobrászati munkák közé tartozik s művészének számos kitüntetésén kívül az angol festészeti akadémia tagságát is megszerezte. Pompás műve továbbá Viktória angol királynő harmadik leányának, Alice hesszeni herczegnőnek, márvány síremléke a frogmori királyi mauzoleumban. Alice herczegnő difteritiszben halt meg, mely ragályos betegséget azzal szerezte meg, hogy haldokló gyermekét megcsókolta. Ezt a megható esetet költői melegséggel és mesteri tökélylyel örökítette meg a művész, úgy, hogy művének másolatai ma ezer és ezer példányban vannak elterjedve Angliában. Szép művei még Napier és Northbrook lordok álló szobrai Kalkuttában, a zulu háborúban elesett Napoleon herczeg emlékszobra a westminsteri apátsági templomban, I. Lipót belga király márványszobra a windsori kápolnában, a walesi herczeg lovasszobra Bombayban, Sir Francis Drake óriás szobra Plymouthban, Tyndale Vilmos reformátor szobra Londonban, Gambetta mellszobra a walesi herczeg birtokában, stb.

Mondanunk sem kell, hogy Angliában egy tehetséges embernél ennyi munka egyuttal vagyont és dicsőséget is jelent. A mi hazánkfiának kijutott bőségesen mindakettőből. 1881-ben «a királynő szobrásza» czimet kapta, 1882-ben akadémikussá lett Londonban. Florenczben és Rómában már előbb megválasztották, más külföldi művészi akadémiák pedig egyéb kitüntetésekben részesítették s 1889-ben, a mi az angol művészeknél nem ritka dolog, angol bárói czimet nyert a szegény szepesi mesterlegény fia, jóval azután, hogy a büszke angol családok már fölvették őt társaságukba, melynek szeretetreméltó modorával is kedvencze lett. 1860-ban nősült. Neje, Boteler Luiza, liverpooli nő s van egy gyermeke, az 1869-ben született Böhm Edgar Collins, ki most a bárói czímet örökli.

A művész legutolsó munkái közül a Viktória királynő jubileumára készített érem, Wellington herczeg nagy szobra a Hyde-park egyik sarkán és Stanley westminsteri apát festőileg szép síremléke a legnevezetesebbek. Holta napjáig folyvást dolgozott s halála előtt csak pár nappal készítette el Frigyes császár szobrát, melyet a windsori kastélyban állítottak fel.

Halála decz. 12-én egész váratlanul következett be. Az aránylag véve még nem idős művészt holtan találták meg műtermében a Fulham-roadon s jellemző, hogy a szomorú eset első fölfedezője nem kisebb személy volt, mint Lorne marquis neje, Luiza herczegnő, Viktória királynő leánya. A herczegnő régebben rendszeresen tanulta a szobrászatot Böhm műtermében s azután is gyakran járt hozzá. A mondott napon egynegyed hat órára előre bejelentette magát, s midőn belépett, egykori tanárát a földön találta egy diván előtt térdelve. Szívszélhüdés érte. Szolgája egy negyedórával előbb még beszélt vele s akkor még nem volt semmi baja. Épen egy lószobrot mintázott valamelyik Rothschild számára. Az előhívott orvos már csak a halált konstatálta. Szívbaját különben ismerték s tudták azt is, hogy mult évben neje halála s pár héttel előbb fivéréé, ki Berlinben muzeumi őr volt, nagyon meghatotta.

Igy élt és halt meg egy nagytehetségű magyar művész külföldön. Anglia büszkeséggel említi fel híres emberei között s méltán. A mi kis hazánkban s fejletlen viszonyaink között Böhm nem futhatott volna meg ilyen pályát. De mégis jól esik tudnunk, hogy magyar születésű volt, hogy magyarnak vallotta magát, Angliában is annak ismerték, hogy így működése nemzetünkre is fényt derít.

KARÁCSONY-EST IDEGEN FÖLDÖN.

Oh be szép is vagy te, karácsony estéje,
Nyájas szeretetnek boldog ünneplése;
Földreszállt mennyország aranyos világa;
Csodafák virulnak a meleg szobákba',
Istenem, hát még a szivek melegsége!...
Csak énnekem nincs ma karácsony estéje.

Mosolygó angyalok indulnak az égből,
Alkotni mennyet az emberek szivéből.
A hány sziv a földön, annyi angyal száll szét,
S fölleli mindenik, tudom, a magáét.
Csak egy téved el, vagy marad ott az égbe'...
Nekem nincs az idén karácsony estéje!

Nyájas tűzhelyeknél ünneplő családok,
A szeretet fényes napja ragyog rájok,
Boldogság virága nyit ma minden szóba',
Mintha minden szónak külön szive volna.
De a kinek az sincs, a ki szavát értse?...
Nekem nincs, nekem nincs karácsony estéje!

Ragyogó ablakok hivogató fénye,
Messziről integet a vendég elébe.
S kit kézszoritás vár egy kunyhó-ereszben,
Az még nem árva, az boldog véghetetlen.
Csak a kinek sötét minden ablak fénye...
Nekem nincs az idén karácsony estéje!

Még a koldusnak is földerül ma napja,
Ha van egy sziv, kinek szivét odaadja.
Ha van egy barátja, kivel szóba állhat,
Vagy egy ellensége, kinek megbocsáthat.
Nekem reményem sincs, mely idáig érne...
Hogy volna hát nekem karácsony estéje!?

Én édes ünnepem, szeretet világa,
Milliárd embersziv leszállt mennyországa,
Tudod, hogy szeretlek, tudod hogy imádlak,
Tudod, hogy a szivem majd meghal utánad;
Hogy majd eleped nagy, mély szeretetébe'...
— Mért kerülsz el engem, karácsony estéje!

(Genf.) *Szabolcska Mihály.*

ANYÁM LÁBAI ELŐTT.

Anyám ül az öreg karszékben,
Én meg előtte térdelek,
Szemébe nézek és ismétlem:
«Tedd meg, a mire kértelek!
Bevallottam szivem szerelmét,
S majd mondok róla még sokat,
Csak kérd reám az ég kegyelmét,
Anyám, — add rám áldásodat

Szivem szeret. Van-é bűn ebben,
Hisz ez a földi lét sora.
A madár is, mihelyt kirebben,
Társat keresni száll tova.
Nem látod-é kora tavaszszal
A fán a friss hajtásokat?...
Oh, tedd teljessé üdvöm azzal,
Hogy rám adod áldásodat!

Ez a szerelmem nem futó szó,
— Eddig olyan volt mindig az, —
Jól érzem én, ez az utolsó,
Hű, változatlan, szent, igaz.
S viszont szeret, kit megszerettem,
Tárt karral, nyilt szivvel fogad,
Tárd ki karod te is felettem,
Anyám, — add rám áldásodat!

Ha hű anyai őrszemeddel
Pillantasz jövendőm felé,
Oh ne busulj, ne keseredj el,
Onnan szép kép mosolyg elé:
Szerény, de boldog házi tűzhely.
A melynek ölén ő fogad...
Aggódásod rémképit űzd el,
Anyám, — add rám áldásodat!

Tudom, hogy bajjal jár az élet,
Első felét már megfutám,
De hát erőnk is újra éled
Egy-egy kiállott vész után.
Ki előtt nem forogna örvény?
De az Isten, mint másokat,
Majd megsegít, hozzá könyörgvén....
Anyám, — add rám áldásodat!

Szeresd te is, kit megszerettem,
S ki téged is szeretni fog,
Dobogó szivem összeretten,
Ha ajkad szóra nem nyitod.
Szived kincséből a mi részem,
Várom, mindkettőnknek hogy add,
E percz szivünk ünnepje lészen,
Anyám, — add ránk áldásodat!»

Legifj. Szász Károly.

KÉT KARÁCSONY-EST.

Irta: P. SZATHMÁRY KÁROLY.

I.

1848-ban.

Még erőszakkal sem tudnók kitörülni emlékezetünkből azt a gyönyörü karácsony estét, melylyel a jó Isten 31-ik zászlóaljunkat, illetőleg az erdélyi honvéd-hadsereg balszárnyát megáldotta.

Bemnek, kit később «öreg urnak» hivtunk, igen szép terve volt az, melynek kivitelében mi is egyik tényező voltunk. A csucsai szorosban kezdődött a félhold alaku sereg jobbszárnya, Zsibón volt a félhold közepe és a kis-nyiresi, hóborította tetőn a 3—4 ezernyi fősereg balszárnya, melynek mi is, a szilágysági 31-ik zászlóalj, igen tekintélyes részét képeztük.

Ez a terv semmivel sem volt kevesebb, minthogy Wardaner osztrák tábornokot, kinek balszárnya szintén Csucsánál, czentruma Kolozsvártt és jobb szárnya Deésen volt, a szó teljes értelmében elfogjuk. És ez csaknem szóról-szóra megtörtént: csakhogy ez a «csaknem» egy kis félórát jelentett.

Deczember 22-én megvertük az ellenség jobb szárnyát Deésnél; mint újoncz sereg nagy diadallal vonultunk be a jó kis magyar városba; az ellenség pedig elmenekült Szász-Besztercze felé; 23-án sem hevertünk, hanem alig hagyva magunknak nehány órai nyugalmat itt, és a ha-

Kelet. **Oldalszám.**

A cimzett neve:

Böhm József Edgár

szobrász

I. Böhm J. E.

Kaszy:

Levelük jele: Szenárey - szentiváney.

218 l.

„KOSSUTH LAJOS" FELSŐKERESKEDELMI ISKOLA

Budapest, Madách-utca 4.

G U L Y Á S E N D R E
Urnak,

SZEGED.

Levelük jele: **Levelük kelte:**

Tárgy: Határozott árajánlat.

Mátyja Gulyás Pál siroki korc
szóbeli felszólitására, mely s

10-20 vagon fára

Ajánlunk Onnek a kivánt fából

Böhm József Edgár

Böhm József Edgár, szobrász és éremvésző; szül. 1834 júl. 6-án Bécsben; megh. 1890 decz. 12-én Londonban. Böhm József Dániel magyar származású éremművész s a bécsi császári pénzverő intézet igazgatójának legifjabb fia. Első oktatásban atyjától, a kiváló medailleurtől részesült, aki arra törekedvén, hogy fia műízlését lehetőleg emelje, már gyermekkorában Olaszországba vitte őt, s későbbi utazgatásai alkalmával is útitársul fogadta. B. tizennégy éves korában került legelőbb Angliába, ott három évet töltött, majd visszatért Bécsbe atyjához, s beiratkozott a bécsi képzőművészeti akadémiára, hol évekig tanulta a szobrászatot. Kiváló tehetsége már ekkor megnyilvánult, s alig volt még tizennyolcz éves, mikor 1853-

ban az első császári szobrászati díjat megnyerte.

Tanulmányai befejeztével, atyja példájára eleinte inkább az éremvéséssel foglalkozott (Schubert zeneszerző, Löwe drámai színész stb. érmei), s miután a kisplasztika terén óhajtott érvényesülni, ismeretei tökéletesbítése czéljából 1859-ben Párisba utazott. Páris művészi élete azonban csakhamar eltérítette eredeti szándékától, s mind komolyabban kezdett foglalkozni a szobrászattal. Első kísérletei e téren általános elismerésben részesültek, s ez annyira lelkesítette a fiatal művészt, hogy 1860-ban Londonba tette át lakását, s ott már kizárólag a szobrászművészetnek élt. Első nagy sikerét 1862-ben aratta, mikor a londoni világkiállításon számos művét állította ki, s műveinek festői hatásával a műértőket, köztük Viktória angol királynőt is elragadta. Ez időtől kezdve állandóan sok megrendelése volt, s számos mellszobrot s nehány lovasszobrot is készített. Hírnevét tulajdonképen az angol királyi

~~Egyebekkört~~

Stanley, Ruskin, Carlyl
mellszobrai a nemzeti
arcképgyűjtemenyben Lon-
donban, Sir Henry Coles
mellszobra a Kensington-
muzeumban. A bpesti
Szépmüvészeti Muzeumban
Gordon tábornok terra-
kota mellkép ~~képviseli~~,
(mely tanulmány szobra) a lon-
doni St Pál templomban
elhelyezett szobormühöz),
továbba Viktoria rugol
királynő kis kerek me-
daillonja, és ~~Lord~~ Lansdowne
~~lord~~ terracotta szobrocs-
haja képviseli.

~~gossa~~ gosan rámutat a magyar nép [illegible]
maradottságára, és a földesúrak elszige-
telődésére, a nép jogtalanságára.

Petőfi reámutat a nép nemtörődöm-
ségére. Az utak elhanyagolva. Jókai Mór-
tól is olvastunk egy erre vonatkozó elbe-
szélést. A Palota és kunyhó ~~megmutatja~~ c verse
a földesúrak elszigetelődését. A nép sze-
génységére Arany Jánostól olvastunk egy
verset, „~~Hela~~ Hej biz a zsír árát nem koves-
ma nyelte el." A szegény jobbágy című ver-
sében.

Petőfi látta a nép baját, hiszen

I. Lipót belga király álló szobrai. A Beaufort-kápolnában a Kent-herceg, Viktoria királyné atyjának fekvő márvány szobra. ~~Tehenté-~~ ~~[illegible]~~ nagyobb ~~álló~~ emlék szobrai London-Chelseaban London kulvárosában a Themze partjan. T. Carlyle tört-mellő álló bronz szobra, Wellington lóg bronz lovas szobra a Hyde Parkban, Sir John Fox Burgoyne és Lord Lawrence szobra a Waterloo-téren Londonban. Lord Napier és Lord Northbrook szobrai Kalkuttában, John Bunyan bronz álló szobra Bedfordban és a welsi herceg lovas szobra Bombayban és Sir Francis Drake óriás szobra Plymouthban.

dulást. Úgy terveztük, hogy az 5-ös ~~számú~~ villamos végállomásától indulunk s onnan majd valamerre elmegyünk. Úgy is volt! Hűvös volt az idő, mikor a villamosról leszálltunk s egy kövezett úton haladtunk fölfelé. K. b. egy óra múlva letértünk erről az útról, s egy meredeken fölfelé menő ösvényre tértünk le. Ezen fölfelé haladtunk ér olyan helyre értünk, ahol már volt hó. Örömmel gyúrtunk hólabdákat, s dobáltük egymást. Egy labda a tanár urat is eltalálta,

dobáltuk

A Westminster ~~be~~ ~~apátságban~~ apátsági templomban
Lord Beaconsfield (mia-
tod példánya a Guildhallban),
Viscount Stratford de Redcliffe, Sir Hen-
ry Maine, Charles Darwin
(Kinek szobrát a Termeszttud.
Muzeum rézére is elkészítette)
Marquis of Landsdowne,
Earl of Shaftesbury szobrai
és Dean Stanley sírszobra.

A Szent Pál templom
Sir Herbert Stewart szobra Charles
George Gordon ~~szobrai~~ sírémlékei.
A Windsor kastély ~~sarban~~ lábánál
Viktoria királynő ~~bronz~~ gyűr.
szobra (a király kesztek ~~kiár-~~
~~vány szobra~~ szerel a Royal Aca-
demiában, a másik a windso-
ri kastély nagy dőcsarnizá-
ban van) A windsori Szt.
György kápolnában III. Frigyes
császár, Dean Wellesley és

Laci

léseng a lépcső előtt. Fel szeretnének jutni a osztályba. De Laci bácsi, fülüket elfogva, szépen vissza tuszkolja őket. ¾ 8-kor már zúg és üvölt az „istenadta plebs", mire Laci bácsi felengedi őket.

Ekkor mindenki, mint egy megvadult elefánt, trappolva rohan föl az osztályba. Számtan-óra lévén az első, mindenki üvölteni kezd:

– Adjatok egy számtant, mertütök! – hallatszik innen is, onnan is. Ha véletlenül két paciens kap meg egy füzetet, akkor a következő percben egymás hegyén-hátán gomolyognak, míg az osztály karban morogja:

M.D.K.

Böhm Pál festőművész

A Hónapról-hónapra c. rovat ~~revat~~ "Böhm Pál hagyatéka"cimmel ir a Münchenben nem rég elhunyt müvészről: "A magyar zsánerfestés egyik legelső müvelőjének 212 képét látjuk összegyüjtve a Nemzeti Szalon kiállitásán. ..Harminc évi külföldi tartózkodása alatt...csak magyar tárgyu képeket festett."
"A kártyavetőnél", "Falatozó cigány", "Halászok a Duna mentén", "Otthon", "Az itatónál" c. müveit bemutatja a lap.
Repr.-ók.
Magyar Salon, Bp. 1905. okt. hó. 43. kötet 84-85, 117,118,121,123,153. lap.

Böhm Pál

Szolnokon körülbelül hetven éve éltek külföldi és magyar müvészek. 1902 junius 29.-én nagy ünnepség keretében felavatták a Szolnoki Müvésztelepet. Erről számol be Décsey Géza. A vidék szépségének leirása után felsorolja azokat a müvészeket, akiket a város és környéke megihletett:
Böhm Pál volt az első, aki 1873-ban oda utazott. Itt festett tájképei, érdekes cigánytipusai, parasztfejei, "müvészi termésének legjobb alkotásai." Megnevezi azokat is, akik már a müvésztelep alapitása előtt is ott dolgoztak:
Bihari Sándor: a törzstagok közül első izben 1885-ben került Szolnokra. Itt éri el fejlődésének "európai nivón is jelentős" csucspontját.
Ligeti Antal szintén, már jóval a müvésztelep megalapitása előtt ott dolgozott, a neves müvészek között.

ÉLET, Bp. 1925. juni.2. XVI.évf.13. sz. 245-247. lap.

Böhm Pál

65. Bacchanalia

Böhm Pál

Böhm Pál sól tanult Aradon
rajzolni Pál László

Brestyánszky Ilona: Pál László
Nők Lapja, 1976. nov. 27 - 18 oldal.

Bölcsi Pál, festő

Kis András kismarjai festője volt, a XIX. sz. közepén. Munkájával kapcsolatban a bírósággal akadt dolga. A bíróság Mezey Lajost és Bölcsi Pált hallgatta meg a szakmai-művészi kérdésekben. Kismarja meg is védte festőjét, a perlő eklézsiával szemben.

Sz. Kürti Katalin: Kis András, Kismarja piktora.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. máj. 23.

MDK

Böhm Pál, festöm.
1839-1905

Pihenö aratók. Olf. 40x30. J.l.j.
Illusztr. a III. sz.tábl.
Tanya. Olf. 36x26 J.l.j.
Nyomtatás. Olf. 55x34. J.l.j.

Árv.Közl. 1930. 4.rk.sz. 55.szám. 16.l.

Böhm Pál

MDK

"Kis furulyám szomoru füz ága" Illusztráció az Athenaeum uj Petőfi kiadásához

Mücsarnok 1899/1900. téli kiállitás

Böhm Pál

"Téli világ" Illusztráció az Athenaeum uj Petőfi kiadásához

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Böhm Pál MDK

Egy est a Tiszapartján, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Böhm Pál MDK

A müncheni Hofbräuhaus törzsvendégei,olf.

Mücsarnok 1881. ápr.1.

Böhm Pál MDK

A müncheni Hofbräuhaus törzsvendégei. olf.

Mücsarnok 1881. tavaszi kiáll.
második sorozat

Böhm Pál.

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat téli kiállításán lévő zolnoki gyűjteményben munkája szerepel.

Esti Kurir, 1927. dec. 20

Böhm Pál.

Dr. Orv. Nagy-Képzőművészeti Tárva-
lat téli kiállításán lévő rolunkai
gyűjteményben numerája mesepel

Kati Lusis, 1927. dec. 26

Böhm Pál.

A Műcsarnok téli tárlatán a zolnoki műrésztelep 25. éves fennállásának ünnepi kiállításán, művei szerepelnek.

Pesti Hirlap, 1927. dec. 18.

Böhm Pál.

A zolnoki művésztelep 25. éves fennállásának jubiláris kiállításán néhány képe szerepelt, melyeket a zolnoki telepen festett.

Nemzeti Ujság, 1927. szept. 20.

Bálom Pál.

A rozsnyói mértelep 25. éves fenn-
tlásának gulilási kiállításán
nálány lépe rosepelt, melyeket
a rozsnyói telepen festett.

Lenketi Ugrág 1927. sept. 26

Böhm Pál

Aukció kiállításán az Árverési Csarnokban neve szerepelt

PH-932.V.13.

M.D.K.

Bőhm Pál

"Mezőn" és "Cigánytábor" c. müveit állitotta ki a Képzőmüvészeti Társulat által rendezett kiállitáson, amelyről Kenessey Dezső: "Az őszi képtárlat" cimmel ir.

Magyar Salon, Bp. 1884. dec. 1. II. kötet. 289-292. lap

Böhm Pál

Csend c. festménye (ekl.)
szerepel az áll. kép. műv.
vásárlások kiállításán

Ujvári Béla: Az áll. kép. műv.
vásárlások kiáll.

Magyar Nyugat 1966 VIII. 27

MDK

Böhm Pál

Szolnoki művésztelep kiáll. B.Galória 1966.okt.

M.D.K.

Böhm Pál, festőművész, 1839-1905

Az 1903-as győri képkiállitáson szerepelt

Csatkai Endre: "Győr város kultúrképe". Az 1903-as képkiállitás. 235.o.

Arrabona, 8. A győri Múz. Évkönyve. 1966. Győr. Xantus János. Múz.

Böhm Pál

Egy est a Tisza partján, repr.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

MDK

Böhm Pál

"Szomjas ember tünődése". Illusztráció az Athenaeum új "Petőfi" kiadásához.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll. 61.l.

MDK

Böhm Pál

Tanulmányfej, of.

Műcs. kiáll. 1885. jan.

MDK

Böhm Pál

Tanulmányfej, of.

Műcs. kiáll. 1885. jan.

MDK

Böhm Pál

Pogány Ö.G.: A magyar festészet haladó hagyományai.
Szabad Nép 1950. jul.20.

Bőhm Pál MDK

Neve csak említve a XIX. sz. tájképfestői közt.

Mirovi Nyikovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

75.l.

MDK

Böhm Pál, festöm.
1839-1905

56. Hegyi falu. Vizf. 33x25 Jelzett.

Festmények, ajzok, metszetek. -97. aukció.
Arv. Közl. 1941. márc. 2.rk.sz.-Kat.19.l.

B öhm Pál festő M.N.K.

Szolnokon dolgozott

Oelmacher Anna: Fényes 1867-1945. Bp. 1962.

Böhm Pál MDK

Tanulmányfej, olf. I-II.

Miccsarnok 1885. jan.11.

Böhm Pál

MDK

A mezőn, olf.

Mücsarnok 1884.őszi kiáll.

-1-

M. D. K

BÖHM Pál festő

(1839-1905)

Holland kérek másolásával kereste kenyerét

Aradon Paál László mestere

1873-75 között hosszabb ideig

időzött kolnokon

„Kenderáztató"

./.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1962, 136, 232, 239,

th-Végvári-Zádor:Magyar művészet 1800-1945

BÖHM PÁL

568 Shylock . Olajf. Eladó
569 Kévék a mezőn. Olajf. Eladó
57o Koldus leves.olajf. Eladó

Képzőm.Társ.1903/4. téli kiáll.kat. 55.oldal.

Bőhm Pál festőművész

Tanya

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok 1934.

Böhm Pál festőművész

Tisza partján

Magyar kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok 1934.

M.D.K.

Böhm Pál

Ld. Radnay Oszkár: Retrospektiv kiállitás a Mücsarnokban c. cikk.

Panoráma. Bécs. 1927.jan.3o. 5.sz. sztl.p.

Böhm Pál

MDK

Tanya

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

BÖHM PÁL /1839-1905/

Est a Tisza partján.

KMTárs.1927/28. téli kiáll.kat.9.oldal

Bőhm Pál

MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Böhm Pál

MDK

Olasz fonónő
A cigány család
A koldus

Mücsarnok 1877. dec. 16.

Böhm Pál MDK

Természet utáni tanulmányok

Mücsarnok 1877. dec. 16.

Böhm Pál

MDK

Halász gunyhó

Mücsarnok 1877.nov.8.

Böhm Pál MDK

Halászok a Balaton taván

Műcsarnok 1877.nov.8.

Böhm Pál MDK

Paraszt leány a kutnál

Micsarnok 1877.nov.8.

Böhm Pál MDK

Est a Tisza partján, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállítás

Böhm Pál MDK

Est a Tisza partján, repr.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Böhm Pál MDK

Kutnál, olf.

Vásár, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Böhm Pál

MDK

Cigányok, olf.

Mécsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Böhm Pál

A Gyüjtő. 1915. 206.1.

Böhm Pál MDK

Aratáskor, repr.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Böhm Pál MDK

Vásárosok, olf.

Öreg cigány, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Böhm Pál

A Mügyüjtő. 1930. évf. 299.l.

MDK

Böhm Pál

Vihar előtt

Ernst Muzeum kiáll. CVIII. /1930/. 17.1.

MDK

Böhm Pál

Festészeink. Vas. Ujs. 1872. 373.l.

MDK

Böhm Pál

Est a Tisza partján

KMTárs. 1927/28. téli kiáll. kat. 9.1.

MDK

Böhm Pál

A gémeskut

Ernst Muzeum kiáll. 47. sz. Magyar remekművek
1921. máj. 14.l.

MDX

Böhm Pál

A Gömöskut

Brnot Muzeum kiáll. 47. sz. Könyvet ismertetnek
1921. máj. 14-i.

Böhm Pál MDK

Hazatérő aratók, olf.

Cigánytanya, olf.

Műcsarnok 1927. Magyar táj- és életképkiáll.

Böhm Pál MDK

A nóta vége, olf.

Mücsarnok 1927.Magyar táj- és életképkiáll.

Böhm Pál MDK

Est a Tiszapartján, olf.

Műcsarnok 1927 Magyar táj- és életképkiáll.

MDK

Böhm Pál

Modern magyar festőművészek 135.1.

Bőhm Pál MDK

Zivatar

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

MDK

Böhm Pál

Shylock, of.

Kévék a mezőn, of.

Koldus leves, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 55.l.

MDK

Böhm Pál, festöm.

magyar tájképe megyesi Schwartz Alfréd ügyvéd gyüjteményében.

Csatkai Endre: Müpártolás, mügyüjtés Sopronban. Magyar Müvészet. 1928. 7.sz. 577-587.l.

MDK

Böhm Pál

Képzőm. Társ. 1903/4. téli kiáll. kat. 58.l.

MDK

Böhm Pál

Vásárosok, vizf.

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Böhm Pál MDK

Magyar parasztfej, vizf.

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Böhm Pál

MDK

Holdvilágos táj, szénrajz

Micsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiáll.

MDK

Böhm Pál, festöm.

707. Gémes kut.

Műcs. - A bp.-i Orvosszövetség Mű-kiállitása. 1902.
Kat. 63.l.

MDK

Böhm Pál, festöm.

756. A szélmalom.
757. Doge.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-ki állitása. 1902.
Kat. 66.l.

MDK

Böhm Pál, festöm.

767. Detonata-hegy, látképe.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kállitása. 1902.
Kat 67.1.

MDK

Böhm Pál, festöm.

Est a Tisza partján. Képr.

Képzöm.Társ. téli kiáll. Kat.
1927/28.

MDK

Böhm Pál, festőm.
szül.1839. Nagyváradon.
El Münchenben.

598. Alkonyat.

Műcs. - A bp.-i Orvosszövetség Mű-kiállítása. .1902.
Kat. 55.1.

Böhm Pál festő M.D.K.

a müncheni mükereskedők kedvence, időnkint Szolnokon töltötte meg vázlatkönyvét, hogy visszatérve a bajor fővárosba feldolgozza megfigyeléseit.

Pogány Ö. Gábor: Az alföldi festők öröksége. 15.1.

Az alföldi festészet kérdései. Hódmezővásárhely, 1960.

MDK

Böhm Pál

Jövő primása

Zenelecke

Cigánycsalád

Évk. KMT. 1929. 29.1.

MDK

Böhm Pál

Kézdi-Kovács L.: A magyar genre-és tájfestészet első virágzása. P.H. 1927 évi Kincsesháza. 4o4.l.

MDK

Böhm Pál

Orsz. Magyar Képzőm. Társ. téli kiáll. Vasárnapi Ujság 1892. 828,829.l.

Böhm Pál MDK

Amper-menti völgy, vizf.

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

MDK

Böhm Pál

Pihenő vásárosok

Petrovics E.: Wolfner Gyula képgyüjteménye. Magyar Müvészet 1925. 6. sz. 301-308.l.

Böhm Pál

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 84,

MŰTÁRGYPIAC

A Nagyházi 161 milliója

Az elmúlt hét a Nagyházi Galéria (NAG) jegyében zajlott le. Az 50. árverésen (amelyet kedd–szerdán tartottak) 137 millión felül volt a festmények, grafikák, kisplasztikák és kerámiaszobrok leütési ára, míg a csütörtöki 51. árverésen a bútorok és népművészeti régiségek leütési összára megközelítette a 24 milliót.

A kétnapos, reprezentatív festményárverésen 373 tétel került kalapács alá, és közülük 299 kelt el, ami 80,16 százalékos siker. Az elkelt tételek kikiáltási ára 97,7 millió forint, leütési ára 137,5 millió forint lett, ez pedig 140,68 százalékos licitár. Az egy tételre jutó leütési átlagár 460 137 forint. A megvásárolt 299 tételből 29 került a milliósok klubjába, a legmagasabb leütési ár 7 millió forint volt, ezt két tétel is elérte. A tavalyi év csúcsárhajhászása után idén kiegyensúlyozottabbnak látszik a festménypiac, az első félévi árverések azt mutatják, hogy nem nőtt a kiemelkedő, több tízmilliós leütési árak száma, ugyanakkor megsokasodtak az alacsonyabb milliós árak. Ezen az árverésen is feltűnő volt, hogy a korábbi évekhez képest mennyire nem ódzkodtak a vásárlók a védett képektől.

Az 51. árverésen 80 bútor és mintegy kéttucatnyi műtárgy (többféle óra és kandeláber) vezette be a 346 népművészeti régiséget. Közülük 278 kelt el (62,2 százalék) és az elkelt tételek kikiáltási árát (17,5 millió) több mint harmadával haladta meg a leütési összár (23,9 millió). A bútorok közt volt millión felüli leütési ár is, a népművészeti tételek ára azonban a mérsékeltebb kategóriába tartozik ma mindenütt. A népi bútorok 25–200 ezer, a bokályok és butykosok 6–20 ezer, a tányérok 6–100 ezer, az üvegek 5–25 ezer, a szerszámok, háztartási felszerelések, szőttesek 8–40 ezer közt keltek el, persze voltak kiugró árú darabok is.

Kenessei András

A NAGYHÁZI GALÉRIA ÁRVERÉSI EREDMÉNYEI

Tétel	Kikiáltási ár (ezer Ft)	Leütési ár (ezer Ft)
Rippl-Rónai József: Femme pale (olaj-vászon kartonon) 38x31	4000	7000
Id. Markó Károly: Pisa környéki táj (o-fa) 18,5x25,5	3200	7000
Jean Puy: Lány az ablak előtt (o-karton) 93x72 (védett)	5000	5000
Aba Novák Vilmos: Fiatal férfi képmása (o-v) 97x69 (V)	2800	4000
Skuteczky Döme: Bábszínház (o-v) 72x98 (v)	2200	4000
Böhm Pál: Üstfoltozók (o-v) 106x133	1800	3800
(Magyarországi szobrász, XV. sz. v.): A feltámadt Krisztus (fa) 101 cm	3800	3800

BÖHM PÁL

NÉPSZABADSÁG, 2000. 06. 13.

(J.a.)

MDK

Böhm Pál

Aratásker, repr.

A szolnoki müvésztelep. P.H. 1928 évi nagy naptára.
74.l.

MDK

Böhm Pál

Gémeskut

Almásy-Tellki. VII. 1941.

Böhm Pál

Detonata-hegy látképe

Miesarnok 1902

A bpi. Orvosegyetem Nőkiállítása

Böhm Pál MDK

A szélmalom

Doge

Mücsarnok 1902

A bpi. Orvosszövetség Műkiállítása

Böhm Pál MDK

Gémeskut

Mücsarnok 1962.

A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Böhm Pál MDK

Alkonyat

Mücsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Bőhm Pál MDK

Shylock, olf.

Kénék a mezőn, olf.

Koldus leves, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Böhm Pál

Jajczay János: Vidovszky Béla. Magyar Művészet
1935. 11. sz. 328.l.

MDK

Böhm Pál

Iparrajziskola 1910.

MDK

Böhm Pál

Almássy-Teleki II. 1939.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.1.3.ó

Bőhm Pál.

Münchenben.

Lázár Béla:Hogyan ösmertem meg Paál Lászlót.
kézirat.

Böhm Pál.

A Nemzeti Szalon kiállitást rendezett müveiből 1905-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Böhm Pál

Az Atheneum uj, illusztrált Petőfi-kiadást adott ki a művész eredeti rajzával.

Vasárnapi Ujság, 1903. 50.évf. 836.lap

MDK

Böhm Pál

Vásárosok

Öreg cigány

KMTárs. Magyar táj-és életkép kiáll. kat. 1927. 29.l.

MDK

Böhm Pál

Tiszaparti jelenet, repr.

Vasárnapi Ujság 1918. 1. sz. 5.l.

Böhm Pál (1839-1905)

Tájkép.
Olj f. 15.5x34.5 fa Ltsz:1110.

Alföldi táj.
Olj f. 15.5x34.5 fa. Ltsz:1111.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke Budapest 1952.

MDK

Böhm Pál

Tájkép, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

MDK

Böhm Pál

Cigányok

Kutnál

Vásár

KMTárs. Magyar táj-és életkép kiáll. kat. 1927. 29.l.

Böhm Pál

MDK

Cigánycsalád

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Böhm Pál

Pihenő vásárosok /1902/

Petrovics E.: Wolfner Gyula képgyüjteménye. Magyar Müvészet 1925. 6. sz. 301-308.1.

Bőhm Pál festő M.N.K.

/1839-1905/

előbb maganevelte dilettáns volt.

1871-től a müncheni Akadémián tanult.

Képeinek tárgy csaknem kizrólag az Alföld népéletének köre.

Münchenben élt, haza csak képmotivumokat gyüjteni járt.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 716

A Kultura Világa Bp. 1963.

Bőhm Pál festő M.D.K.

Cigánytábor.

Hálófoltozó halászokó

Kenderáztatók.

Kampis Antal: A képzőművés zetek története

A Kultura Világa Bp. 1963. 716.1

Böhm Pál festő M.D.K.

Szolnokon dolgozott.

Alfö di tárgyu képek.

Kampis Antal: A képzőművészetek története. 723.

A Kultura Világa Bp. 1963.

Böhm Pál

MDK

˘igányasszony

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Böhm Pál, festöm. és Walla József, fametszö.

Idyll az erdöben. B.P. festménye után Metsz. 535.l.

A nagyapa öröme. B.P. festménye után. Metsz. 679.l.

Vasárnapi Ujság. 1881. XXXXX 535 és 679.l.

MDK

Böhm Pál, festöm.

"Szomjas ember tünödése" Illustráczió az Athenaeum uj "Petöfi" kiadásához.

KMTárs.1899. Tav.nemzetk.kiáll. Kat. 61.l.

MDK

Böhm Pál, festőm.

ott festett a szolnoki telepen, akit Szolnok lekötött, inspirált.

Hyba: Fényes ünnepség keretében nyilt meg a szolnoki művésztelep jubiláris kiállitása.-Szolnok.
Nemzeti Ujság.1927.szept. 2o. 6.l.

Böhm Pál, festöm. MDK

egy romantikus tájképpel szerepel a gyüjteményben.

Lázár Béla dr. Bicsói Biró Henrik gyüjtemény Magyar Művészet. 1931. 533-534.l.Képekkel.

MDK

Böhm Pál, festőm.
1839-1905
Olajfestmények:

86. Est a Tisza partján. Szépmüv.Muz.tul.

Képzőm.Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 9.1.

Szolnoki magyar és osztrák festők.

MDK

Böhm Pál

Z.I.: Szolnok és a müvésztelep. Magyar Iparmüvészet 1936. 69.l.

MDK

Böhm Pál

Képzőművészet 1929. 23. sz. 187.l.

Patak Jenő

Böhm Pál festő/19.sz./ életképe is szerepel a Képzőm.Társ.kiállitásán. Kazár Emil jelentése.

Fővárosi Lapok 1870.I.IV.7.305.old.

Böhm Pál festő

Pesti Hirlap. febr. 5.

Böhm Pál Münchenben élő....

B ö h m Pál festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
27-28.
"A mult évi müncheni szezon.."

Bőhm Pál festő

Életképek, 1876.juni 1.I.1.sz.9.l.
Vegyes közlemények

Festészet XIX.sz. önálló táblakép
Bőhm Pál müveinek hiánya a Nemzeti
Muzeumban.

Életképek, 1876. juni 1. I. l. sz. 9. l.
Vegyes közlemények.

z. Petőfi-illusztrációs Böhm

Pesti Hirlap. 1879. ~~jan~~ febr. 5.

Böhm Pál München élő....

Böhm Pál festő

Budapesti Hirlap, 1881. XI. 25

16 h. n. 3. o. (k. és k.)

Böhm Pál, festöm. MDK

szerepelnek a magyar klasszikusok, kik már egyébként a művészettörténelem lapjaira kívánkoznak.

A Műcsarnok téli tárlatáról. - A szolnoki művésztelep jub.évében.
Képzőművészet. II.évf. 6.sz. 13.l.

MDK

Böhm Pál

Gergely I.: Budapesz szfőv. ujabb szerzeményeinek kiáll. Képzőművészet 1932. 52. sz. 152.l.

MDK

Böhm Pál

Aratáskor, repr.

KMTárs. Magyar táj- és életkép kiáll. 1927.

MDK

Böhm Pál

Uj illusztrált Petőfi-kiadás. A Hét 1903. II. félév. 820.l.

1/. MDK

Böhm Pál ,festöm.

volt aki Nagyváradról, szülővárosából Münchenbe utaztában megállt Szolnokon s annak népkeverékéből a cigányt választotta ki müvei tárgyául.

"A jövö primása" c.müve.1875.
"Zenelecke". 1876.
"Cigánycsalád" 1876.

Majd a Tisza tájképi motivumai, annak napbarnitott halásazi , kenderáztatói, hajóvontatói adták a témát sorozatos müveinek.

Dr.Némethy József: Szolnok és müvészete.
Lvk.KMT 1929. 29-30.l.

2/. MDK

Böhm Pál, festöm.

Tiszai sorozatos képei mind a münchéni Kunstvereinban idegen gyüjtök kezeire kerülnek.

Dr. Némethy József: Szolnok és müvészete.
Lvk. KMT 1929. 29-30.l.

Böhm Pál

Két életképe szerepel az Ernst Museum ondulójón

~~[illegible]~~ Lipóg 1937 IV. 18

Böhm Pál

Művével szerepel az
Ernst-múzeum
aukciókiállításán.

P. H. 929. XII. 1. V. U. 929. XII. 1.

M.D.K.

Böhm Pál,festő.1839-1905.
---

int dilettáns kezdte.1871-től Müncshenben tanult. Az Alföld népéletét festette.Korai képei finom rajzuak,gazdag szinezésüek,később nyess,egyhangú lett. Münchenben élt.Szolnokon is dolgozott./Cigánytábor, Hálófoltozó ~~xxxxxxxx~~ halászok,Kenderáztatók,stb. M.Nemzeti galéria/.506.o.513.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetk,a zene, a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

Bökön Pál

szerepelt az Árverési Csarnok aukciókiállításán.

PH. 1933. V. 12.

Böhm Pál, festő (1839-1906)

M.D.K.

mint autodidakta kezdte pályafutását és csak 1871-ben iratkozott be a müncheni akadémiára. Témáit a mindennapi életből merítette, főleg az Alföld szegény nép életéből. Korai munkáinak hörvetlensége és eleven színei később rutinná és egyhangusággá tompult. Csak alkalmanként látogatott haza motívumok gyűjtésére.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

276. old.

Böhm Pál

Utve szerepel az Ivanéri
Csernok Kraus Simon
antrióján.

N. Ü. 929. X. 30.

MDK

Böhm Pál

A Műcsarnok 1887 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Uj gondolat,c. olajfetm.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50-132. l.

Böhm Pál

A Műcsarnok 1884 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta A mezőn c. olajfm.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50-132. l.

MDK

Böhm Pál

Almásy-Teleki I. 1939. X.tábl.

MDK

Böhm Pál

Krausz Simon gyüjteménye. Árverési Közlöny 1929.
5. rk. sz. 8.l.

Bölcs Pál (Nagyvárad 1839- München 1905)

„Csendélet" o.v. 56,5 x 100 cm

J. l. j. Fest. Bölcs Pál München 1890.

Kiállítási ár: 25000 Ft

BÁV 55. Képaukció Budapest, 1981. szeptember

Böhm Pál

(Nagyvárad, 1839 - München, 1905)

„Cigánylány" o. fa 52 x 31 cm

J. l. j.: P. t. Paul Böhm Kikiáltási ár: 20000 Ft.

„Fatörzs" o. fa. 41,5 x 25 cm J. l. b. Böhm Pál München

Kikiáltási ár: 8000 Ft

- BÁV 58. Képaukció Bp. 1982. szeptember

BÖHM Pál festő

1880 Kőfaragómunka a díszlépcsőn
Bőhm Pálnak egy nagyobb képe 103.

M.Ént. 1991/1-2.

Böhm Pál, festő

Ma: képaukció

Ma délután rendezik a MOM Szakasits Árpád Művelődési Házban az 52. képaukciót. Az árverésen 262 festmény kerül kalapács alá, összesen 4 millió 146 ezer forint kikiáltási áron.

A sztár egy XVII. századi északolasz festő képe. Címe: Krisztus meggyógyítja a vakot. Ugyancsak a XVII. századból származik Johannes Voornout Dido halála című festménye. Mindkét kép kikiáltási ára 80 ezer forint.

A magyar művek között megtaláljuk idősebb Markó Károly Idillikus táj, Munkácsy Mihály Karszékre támaszkodó nő, Mészöly Géza Balatoni part című alkotását. Felsorakoznak még Telepy Károly, Böhm Pál, Székely Bertalan, Thán Mór nagy értékű, szép és hatásos képei, a nagy zebegényi mester, Szönyi István egész sor alkotása.

– Ma :

8

Esti Hírlap Bp. 1980 szept. 17.

Böhm Pál

Böhm élete egy részét München-
ben élte le és munkássága
jól illeszkedett az ottani i-
gényekhez.

Szunyci Merse Anna: A münchenii iskola kiállítása...
Művészet, 1980. augusztus – 37. lap.

Böhm Pál (1838-1905)

„Valaclon a tűznél"

o.v. 50×39,5 cm J.l.b.: F. Böhm P. 1860

Restaurált

Kikiáltási ár: 12000 Ft

BÁV 54. Képaukció Bp. 1981. május

Böhm Pál (1839-1905)

„Sátorozó cigányok" o. fa. 20x40 cm
s. l. b. Böhm Pál München.
kiállítási ár: 15000 ft.

„Szelmalom" o. v. 21,5x31,5 cm
s. l. j.: Böhm P. (Restaurált)
kiállítási ár: 8000 ft.

BÁV 51. Képaukció katalógus Bp.1980.május

Böhm Pál (1833-1905)

„Halászok" o. fa. 14x22 cm J. l. j.
fest. Böhm Pál München
(Restaurált)
Kikiáltási ár: 15000 Ft.

BÁV 52. Képaukció katalógus Bp. 1980. szeptember

Böhm Pál festőművész

Szolnokon dolgoztak naphosszat a kö-
netkező generáció hazai művészei is, – az
osztrák festők után. – Mindig a látható va-
lásághoz, az élethez ragaszkodva beszél-
tek a népről.

Bényi László: Szolnok, a művészváros.
Békés m. Népújság, 1975. dec. 14.

Bölm Pál festőművész

a Galéria új otthonában, a Várban időszaki kiállítása nyílt, a 125 évre visszatekintő szolnaki festőiskola első félszázadának műveiből – szolnak első magyar festőihez tartozott, akik itt dolgoztak.

Tasnádi Attila: Körséta az új Galériában.
Népszava, 1975. nov. 16.

Böhm Pál (1839-1905)

„Cigánytábor" o.v.

Kiállítási ár: 20000 ft

BÁV 46.Képaukció katalógus,Bp.1978.szeptember

Böhm Pál

A művész és társai Szolnokra jár-
tak reális természetű tájképeket, az
alföldi parasztság életmódját és szo-
kásait festeni.

Brestyánszky Ilona: Művésztelep a Tisza partján.
Nők Lapja, 1978. március 25 - 16. lap.

Bölmi Pál festő

a BM 43. őszi aukcióján szerepel a művész képe, melynek témáját a népi életből merítette. (említve)

Déli Krónika.

1977. IX. 10. 12.00 Kossuth

Bölnu Pál festőművész

Az orszták festőket követően szolnakon dolgoztak a következő generáció, hazai művészei is, mint Deák Ebner Lajos, Bihari Sándor, Bölnu Pál, Koszta József.

Dolgozók Lapja /Komárom/, 1945. szept. 21.

Bölm Pál festőművész

a szolnaki tájnak első osztrák festők felfedezői után a következő generáció hazai művészei dolgoznak itt. e generációhoz tartozik a művész is.

Benyi László: Szolnak, a művész-város.

Petőfi Népe, 1974. szept. 26.26.

Böhm Pál, festőművész

A szolnoki táj első-osztrák festők-felfedezése után itt dolgoznak a következő generáció hazai művészei is, akik mindig a látható valósághoz, az élethez ragaszkodva beszéltek a nepről, köztük volt a művész is.

Bényi László: Szolnok, a művészváros. Hajdúbihari Napló, 1975. szept. 28.

Böhm Pál, festő

L.: Jánys Adolf

Egri M.: Pettenkofen Lőf ... 84-87.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1975. nov. XXI / 5. 4.

Böhm Pál festő

L.: Fényes Adolf

Egyi Mária: A nemoki festőiskola 1988-1994.

Élet és Tudomány, bp. 1975. okt. 17. XXX/42.

MDK

ALFÖLD, Debrecen

Böhm Pál (1839-1905)

„Cigánylány" Vízfestmény 37x27,5

Jelenleg lent jobbra: Böhm Pál. 1875

Becsült ár: 3000 Ft

BÁV 36, Képaukció Budapest 1975 december

Böhm Pál, festő

L.: Berény R.

Tamádi A.: Köpéta... 9.

Nirszava, Bp. 1975. nov. 16.

Böhm Pál

Die Bolognese Malerschule
78 Wechselausstellung der Österreichischen Galerie
Szolnok, Bp., Győr, 1975-76
Österreichische Galerie und Collegium Hungaricum

Bőhm Pál

1839.december 28-án Nagyváradon született.Rajzkészségét apjától örökölte,aki a püspöki uradalom mérnöke volt,és időnként cégéreket és arcképeket is festett.Bőhm Pál,korán megnyilvánuló tehatségét gyermekkori rajzai bizonyitják.Hányatott ifjusága volt: az 1848/49-es szabadságharcban egy gyermekszázad parancsnoka,és a katonai fegyvergyárban dolgozott.A szabadságharc leverése után először asztalos-rézmüves inasként,majd diszletfestőként kereste ~~kenyerét~~ kenyerét,beállt vándorszinésznek is,végül Nagyváradon Haan Antal utmutatása nyomán festeni tanult.Oltár-és arcképfestést vállalt.1862-ben Debrecenbe,Pestre,majd Bécsbe ment,ott főként a Belvedere képtárában másolt,később Aradon festőiskolát nyitott,ahol legkiválóbb tanitványa Paál László volt.1867-ben Pestre, költözött,anyagi nehézségei miatt ujra a szinházhoz szegődött.1871-ben állami ösztöndijjal Münchenbe ment.A cigányéletből meritett genre-képei csakhamar keresettek lettek,európai és amerikai mükereskedők vásárolták müveit.1873-1875 között többször járt Szolnokon.Ez időben festette legjobb müveit.~~1873-1875xkö-~~ ~~zött~~ s visszatérve Münchenbe is szolnoki élményeiből és ott gyüjtött néprajzi tárgyak festéséből táplálkozott müvészete.Friss, izes festői előadása öregkorára keményebb,levegőtlenebb lett és a mükereskedelmi festés szinvonalára süllyedt.1905.március 29-én halt meg Münchenben.

Bibl. Olgyay Viktor:Bőhm Pál.Müvészet.IV. 1905,182-186.old.

55 Aratók /1870/
O.v.69x95 cm.J.j.l.:"Fest.Bőhm P.1870" MNG,Ltsz.:F.K.282

56 Tiszapart jelenet /1875 körül/
O.fa,38x46,7 cm.Jb.l.:"Bőhm Pál".MNG,Ltsz.:4928

57 Parasztfej /1878/
O.fa,31x22 cm.J.b.l.:"Bőhm Pál.1878" Damjanich Muzeum Ltsz.6015

58. Tájkép /1879/
O.v.75,5x100 cm.J.j.l.:"fest:Bőhm P.1879."MNG ,Ltsz.:54.340

BÖHM PÁL, festő

Pettenkofant Szolnokon a festők hosszú sora követte. Előbb a bécsiek jöttek, majd hosszabb-rövidebb időre a magyarok is: Mednyánszky László, Böhm Pál, Aggházy Gyula, Deák-Ébner Lajos, Bihari Sándor Szányi Béla, Révész Imre, a következő nemzedékből: Koszta József, Fényes Adolf, Kernstok Károly, Vaszary János. 5.old

Molnár Aurél: Az alföld századai 3.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1972. 1.sz. Bp.

Böhm Pál festőművész

1853. után a szolnoki művésztelepen dolgozott a művész.

Mátonvölgyi László: Centenáriumi emlékbeszéd helyett.
Irodalmi Szemle, 1974. 2. 174. old.

Böhm Pál

1

Nem csekély művészi és anyagi
sikereket ért el úgynevezett zsánarlépéivel
Münchenben élvén, müncheni módon megrajzolt
és megfestett olyan alakokat, amelyek anek-
dotikus kombinálások s permutálások szerint
a közönséget érdeklő és szórakoztató cselekményeket
adtak. Ti

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp, 1974 Magvető

67. old.

Böhm Pál festő

A magyar festők sorát Szolnokon 1875-ben nyitotta meg.

Zádor István kéziratos feljegyzéseiből:

Zádor István emlékezése a Szolnoki Művésztelepről.

Jászkunság, Szolnok, 1973. márc. 3. old.

Böhm Pál

2

„Közelgő vihar"
„Erdőszéle" c. lépei emlitve

Fülep Lajos: A müvészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp, 1974 Magvető

67. old.

Böhm Pál

"Két kiállitás" cimmel Marco ir egy fotó és egy Nemzeti Szalonban rendezett kiállitásról. A müvész munkáit a fotókiállitással hasonlitja össze: "Böhm Pál-féle kis potenciáju müvész alkotásait is sokkal igazabban müvészivé teszi, mint amilyen a legszebb fotográffia lehet, mert a legiskolásabb vonalban van a sajátosság, hogy ezt Böhm Pál rajzolta, ő igy tudott rajzolni és amit adott, ő maga volt."

kis megvan

A HÉT, Bp. 1905. szept. 17. XVI. évf. 38. sz. 622. lap.

Böhm Pál

Ebner Lajos, Eisenhut Ferenc, Hegedüs László, Karlovszky Bertalan, Kacziány Ödön, Révész Imre, Roskovics Ignác, Spányi Béla, Vágó Pál, Vaszary János, Vastagh, Wagner Sándor, Baditz Ottó, Benczur Gyula, Bihari Sándor illuszrrálják az Athenaeum kiadásában megjelenő uj Petőfi kötetet.

A HÉT, Bp. 1899. dec. 24.
X. évf. 52. sz.

Bähm Pál festőművész

Az 1870-es évek közepe táján kezdett dolgozni a szolnaki művésztelepen.

Láttuk, hallottuk.

1972. júl. 7. Petőfi 21.13/11/R.J.

Böhm Pál (1839-1903)

Előbb maga-nevelte műkedvelő volt, 187-től a münchenii Akadémián tanult. Festményeinek tárgyát főleg az Alföld népéletéből merítette: „Cigánytábor" – „Hálófoltozó halászok" – „Kenderáztatók" stb. MNG. (említve).

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet Története. Népszava, 1972. jún. 10.

Böhm Pál (1833-1904)

„Halászok a Balatonon"

Vízfestmény 27×46 Jelezve lent balra:

fest. Böhm Pál 1860

Védett, kiállítási ár: 6000 Ft.

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Bölcsi Pál

A szolnoki művésztelepen dolgozott.

Zádor István emlékezése a Szolnoki Művésztelepre.

Jászkunság 73/1 32. o.

Böhm Pál

Müve szerepel Kovács Antal

gyüjteményében, Debrecenben

Mügyüjtő 1975/I

9. kd

Böhm Pál festőművész

Szolnok a város fontos tényezője kulturális életünknek. Első felfedezője az osztrák festő Pettenkofen. A következő generáció itt dolgozik naphosszat, mint Deák-Ebner Lajos, Bihari Sándor, Böhm Pál festők.

Bényei László: Szolnok a művészváros.

Keletmagyarország, 1975. okt. 5.

Böhm Pál

„Pipáró cigány" vízfestmény 35x25

J. l. G.: Böhm Pál

Kiállítási ár: 5000 ft

RÁV 43. Képaukció Budapest, 1977. szeptember

Böhm Pál (1839-1905)

„Cigányasszony" Vízfestmény 34x26

J. l. b.: Böhm Pál. Kiáltási ár: 5000 ft.

BÁV 43. Képaukció Budapest, 1977. szeptember

Böhm Pál (1839-1905)

„Tisoló cigányasszony"

o.v. 62x104 s.l.j.: festi Böhm Pál München

Kiáltási ár: 60000 ft

BÁV 43.Képaukció Budapest,1977.szeptember

Böhm Pál (1839-1905)

„Virágesendelet"

o.fa. 30,5 x 23 . J. l. Zozépen Gest. Böhm Pál
München 1897.

Kikiáltási ár: 6000 ft.

42.BÁV Képaukció Budapest,1977.május

Böhm Pál (Nagyvárad 1839 - München 1905)

„Cigánylány" o.fa 52 x 31 cm s.l.j.: f.t. Paul Böhm

Kiáltási ár: 20000 ft.

—

„Fatörzs" o.fa 41,5 x 25 cm s.l.b.: Böhm Pál München

Kiáltási ár: 8000 ft.

BÁV 58.Képaukció Bp.1982.szeptember

BŐHM PÁL

Pal Böhm: Fischer an der Theiss.
Öl auf Leinw., 27x37 cm. - Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
625. Kunstauktion
18. bis 21. Sept. 1979.
Katalogus 22.sz., 17.old. Kép: 73.t.

Böhm Pál, festőművész

Paál László festőművész Aradon ismerkedett meg Munkácsy Mihállyal és vele volt az ő hatására kezdett festeni. Első mestere Böhm Pál volt. Munkácsy Mihály hívására Düsseldorfba ment Paál László.

Magyar Kereskedő, 1880. jún. 25.

BÖHM PÁL

Külföldi aukción:
Böhm Pál:
Junge Bauerin mit ihrem Kind.
Öl auf Holz, 53,5x73,5 cm. Sign., dat.
München /1/892.

München, Neumeister
Auktion 215. Mai 1983
Katalogus 86.old. 751.sz. Taf. 126.

BÖHM PÁL

Külföldi aukción:
Böhm, Pál:
Rastende Zigaunerfamilie.
Öl auf Holz, 29,5x75,5 cm. Sign. und
Ortsbez.: München.

München, Neumeister
Auktion 216. Juni 1983,
Katalogus 88.old. 792.sz. Taf, 152.

BÖHM PÁL

Külföldi aukción:

Böhm, Pál: Ungarische Fischerfamilie.
Öl auf Leinwand, 67,5x120 cm.
Sign, und Ortsbez. München.

München, Neumeister
Auktion 224. 17.-13. Oktober 1984.
Katalogus 605.sz. Kép: Taf. 157.

BÖHM PÁL

Külföldi aukción:

Böhm, Pál: Landleute auf einer Bogenbrücke. Öl auf Holz, 18,5 x 23 cm.

München, Neumeister
Auktion 223. 12-13. September 1984.
Katalogus 849.sz. Kép: Taf. 223.

BÖHM Pál festő

mellékoltár, 1861
Szt. László-templom

Péter I. László: Nagyvárad római katolikus templomai. Nagyvárad, 1992. 55.

„Lit. wit. programy"

---

959. maj. 1. 23p.

„Zabawy"

Böhm Pál

Szabó Júlia: A XIX. sz. festeszete Mo-n.
Bp. 1985,

48, 49, 50,

Böhm Ritta

MDK

Körösfői utcarészlet, olf.

Műcsarnok 1924 február-március

M.D.K.

Böhm Rita

"Enteriőr" c. képét eladás céljából állitotta ki a Solymosi képszalon a Szent István napi ünnepségek alkalmából.
Repr.-ját közli a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1928. aug. 19-25. XVIII. évf. 34. sz. 108. lap.

Böhm Ritta

MDK

olajfestmények:

Kaszás

A Gyüjtő. Szt.György céh 41. müv.aukc.1920. jan. 8. l.

MDK

Böhm Ritta, festő.

Kiraljos udvar, akvarel

Szent György Céh XXIX műv. graf. aukc. - 1919.
szept. 29. - okt. 2. - A Gyűjtő. V. éof. 5 sz. - Kül. a. - 65. l.

Lafitte és Elsner műcsarnokában (bécsi-utcza 6. sz. a.) Minden műbarátnak ajánlhatjuk ezen érdekes műtárgy megtekintését.

— **Kossuth két régibb levelére,** mely a szabadságharcz idejéből való, akadt e napokban Sólyom Jenő fiatal hirlapiró egy régi padlás poros irományai között. Az egyik 1849. julius 3-ról kelt haditudósitás s a szőnyi győzelemről szól, a másik 1849. jul. 9-ről kelt levél s Bemhez van intézve, melyben őt a magyarhoni összes seregek fővezérségével kinálta meg. E két becses okmányt, ha lehet, a történelmi-társulat számára szerzi meg.

— **A papirok nagyságának szabályozása tárgyában a közgazdasági miniszter körrendeletet adott ki valamennyi kereskedelmi kamarához intézve, hogy a papirok nagysága méterrendszer értelmében határoztassék meg. A számitás egységeül és a papir beosztásának alapjául pedig megállapittatott, hogy egy rizsmában 1000 iv, 10 koncz 100 ivével, 100 füzet 10 ivével, 200 réteg 5 ivével legyen. Ezen rendeletet a belügyminiszter a törvényhatóságokkal is közölte.**

— **A bukuresti magyar egylet** most olvasó termet épittet, mely nemcsak olvasóhelyül, hanem felolvasások, szavalatok, zenei előadásokra stb. is fog használtatni, 5400 frankba kerül, s e hó végeig már készen is lesz. A magyar telek, melyen ez épitmény emelkedik, Bukarest közepén fekszik, nagyobb része be van ültetve s a rajta levő régi épületek évenként 140 aranyat jövedelmeznek a magyar egyesületnek.

— **Házi ipart terjesztő egyesület** alakult Háromszéken. A magános alapitó tagok 50 frtot, erkölcsi személyek, közönségek, testületek 100 frtot fizetnek. Az évdijas tagok 1 frttól kezdve tetszés szeriuti összeget irnak alá és fizetnek be évenként. *Bácsmegyében* pedig történelmi és régészeti társulatot akarnak alapitani, mely mellett az „Ujvidék" czimű lap szerkesztője Fränkl István szólalt föl melegen.

— **Adakozás az árvizkárosultak részére.**

VII. közlemény. A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez beküldetett:

Mária-Gyüdről egy névtelen 3 frt. — Bustyaházáról dr. Kaweczky Kornél 2 frt. — Árpádról Böszörményi Károly gyüjtése 8 frt. (Ez összeghez járultak: Böszörményi Károly 1 frt 27 kr., ifju Bondár Sándor 30 kr., ifjabb Tóth András 15 kr., ifju Hajdu Sándor 20 kr., Besenyi Sándor 50 kr., Ökrös János 20 kr., Nagy Mihály 20 kr., Öreg Király Jánosné 1 frt., L. Sárközi Mihály 50 kr., Öreg Besenyi István 10 kr., ifju Túri István 20 kr., Sebesi Sándor 20 kr., Öreg Bondár Istvánné 20 kr., Deák Sándor 38 kr., Víg András 20 kr., K. Sárközi Mihály 20 kr., Hajdu Lajos 20 kr., Tóth Ferencz 20 kr., K. Sebesi Mihály 50 kr., Besenyi Zsuzsánna 30 kr., Öreg Deák Ferenczné 50 kr., Deák András 50 kr. Összesen 8 frt.)

Münchenből Böhm Pál festőművész hazánkfia gyüjtéséből a következő adományokat vettük: Böhm Pál 10 frt o. é., a jó bajor házmesterné Böhm Pál lakásán 1 mark, Róth Ph. 3 mark, Engelhardt József 1 mark, Tenkowitsch W. Milos 3 mark, Promoli Oszkár 2 mark, Doszpoly János 10 frt o. é., Weber Ferencz 18 mark, Lietzenmayer Sándor 15 mark, Wagner Sándor 16 mark, Gundelfinger Gyula 3 mark, Benczur Gyula 20 mark, Honrath berlini műkereskedő 4 mark. — Összesen: 20 forint osztr. bankjegyben, 10 forint 50 kr. ezüst tallérokban és 65 mark, vagyis **68 forint 92 kr. osztrák értékben.**

A VII. közlemény összege **81 frt és 92 kr.**

Eddig begyült összesen **492 frt 82 kr. és két db. magyar arany.**

Halálozások.

Némethy Irma, a kolozsvári szinház jeles drámai művésznője, elhunyt 32 éves korában e hó 14-én Aradon, hová üdülés végett utazott. A vidéki szinészet egyik legkiválóbb tagját vesztette el benne, ki mindenütt kedvencze volt a közönségnek. A hatvanas évek elején lépett a szinpadra, hol kezdetben mint népszinmű énekesnő szerepelt, de később a drámai hősnők ábrázolásában aratta legszebb sikereit. A nemzeti szinháznak is volt tagja, de nagyobb hatáskört keresve, Kolozsvárra ment s azóta mindig ott volt. Holttestét Aradról Kolozsvárra vitték, s a közönség megilletődött mély részvéte közt e hó 17-én kisérték örök nyugalomra. Koporsójára a budapesti nemzeti szinház, több vidéki szintársulat és egyes művészek küldtek koszorukat. Gyászbeszédet a kolozsvári szinház tagjai: Szentgyörgyi István és Mátrai Béla mondottak, E. Kovács Gyula pedig egy általa irt elegiát akart a sirnál elszavalni, de annyira elérzékenyült, hogy nem fejezhette be.

Kucskovics László a kegyes-tanitórend privigyei házfőnöke s a privigyei gymnasium s elemi főtanoda igazgatója, elhunyt e hó 15-én. — A szatmári székesegyházi káptalan pedig ft. *Szepessy* Sámuel éneklő kanonoknak e hó 17-én 80 éves korában történt halálát jelenti.

Elhunytak még: *Fröhlich* Ágoston nyug. kamarai főerdész 63 éves korában a borsodmegyei Tibold-Daróczon; — b. *Vécsey* Gyula ungmegyei szolgabiró, a szabadságharczban honvédtiszt, e hó 8-án Szürthe községben; — *Pusztay* Lajos ügyvéd, Semsey Albert családjának urodalmi igazgatója, 70 éves korában Debreczenben; — *Csizik* Károly, Borsodmegye szolgabirája szerencsétlen lövés következtében; — *Beszédes* János szoboszlói gyógyszerész 50 éves korában; — dr. *Pongrácz* Frigyes, a zágrábi leszámitoló bank igazgatója; — *Janics* Jenőné szül. Fromm Stefania asszony Nyitrán.

Szerkesztői mondanivaló.

— **S.-Ujhely.** F. I. A megbizásban eljártunk, s már a tudósitást is postára adtuk a hét folytán.

— **Makó.** 74. Az ujabb küldemény nem annyira érdekes részleteket, mint az ünnepély hivatalos leirását foglalván magában, inkább történeti adattárba, mint hirlapba való.

— **Szeged.** R. F. Az első (Őszi völgy..) oly érzelgős és jámborszivü, hogy fel nem tennők róla azt a kegyetlenséget, a mit a második elárul. Széptani szempontból azonban egyenlően alanti fokon állanak.

— **Gyalu.** D. J. Ujabb küldeménye gondolkodóra mutat; eszméi vannak s igyekszik azokat világossá tenni; de költői ruhába öltöztetésük még igen kevéssé sikerül. Kitartással ezt is el fogja érni, reméljük.

— **K.-Polyána.** Népdala olyan a tavaszi dalok közt, mint a verébhang a fülemile s pacsirta szóhoz képest.

— **N.-Várad.** J. M. Nehány szava a „Lenni és nem lenni" fölött, üres bölcselkedés, szószaporitás. Versei sem jobbak. Egyik sem válik be. S igy önnek egyelőre más tért kell keresnie, melyen „házájának használhasson."

— **Stefanócz.** H. J. Az ügyben a kiadó-hival megtette a szükséges intézkedést.

— **Megyer.** (Somogy.) F. K. Az előfizetést átadtuk a kiadó-hivatalnak, de a név aligha lehet hibátlan a czimszalagon, mert a levélben nem biztosan olvasható.

— **149.** Gyönge. Az ily reminiscentiákból szövődő refrainek csak ugy érnek valamit, ha alaphangul szolgálnak valami uj, valami erős s megkápó gondolatnak; de ha a mit felköltenek, még bágyadtabb, még közönségesebb mint magok: akkor nem érdemes őket reprodukálni.

— **A télen s most.** Lehetetlen benne a humor, sőt a legközönségesebb elmésség egy parányi szikráját fölfedezni.

— **Össy Lehel.** Ha talán egy szállal jobbak is a multkoriaknál, — a mivel nem sok van mondva, — a közölhetés mértékétől még nagyon távol állnak. Az „Egy éj története"-nek sem történelmi, sem mondai alapja (tudtunkra) nincsen.

— **F. G.** A VI. gymnasiumban korán van még ilyesmiről álmadozni. Versei egyébiránt még a hasonkoru zsengék közt is gyarlók.

— **E—y O—r.** A „Fohász" czimü mutat némi tehetségre, bár még fejletlen az is. A másik már sokkal gyöngébb. Egyelőre még messze van a czéltól.

SAKKJÁTÉK.

855. sz. feladv. Glesinger Zsigmondtól (Gelsén).

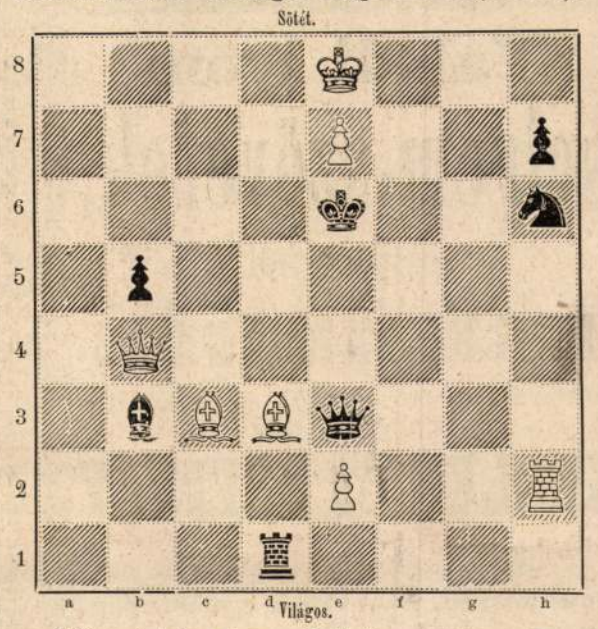

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

850-dik számu feladv. megfejtése.

(Dr. Pollák M.-tól Nagyszombatban.)

Világos.	Sötét.
1. Vd1—d4†	Ke5—d4 (a)
2. Fe1—c3†	Kd4—c5
3. Hd8—b7†	Kc5—b6
4. Fc3—a5 mat.	

a)

1. — —	Ke5—d6
2. Vd4—c5†	Kd6—e5
3. Vc5—c7†	Ke5—f6
4. Fe1—h4 mat.	

Helyesen fejtették meg:

Veszprémben: Fülöp J.
Gelsén: Glesinger Zsigm.
Sárospatakon: Gérecz K.
Debreczenben: Zagyva I.
Miskolczon: Hartmann tst. és Friedmann J.
Szigetcsépen: Mayer K.
Budapesten: K. J., F. H. és Németh P.
Kecskeméten: Galambos K.
Szatmáron: Vass János.
A pesti sakk-kör.

Előfizetési felhivás

a

VASÁRNAPI UJSÁG

és

POLITIKAI UJDONSÁGOK-ra.

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése márczius hó végével lejár, fölkérjük, hogy mielőbb sziveskedjenek megujitani megrendeléseiket, nehogy az uj évnegyed kezdetén az előfizetések összetorlódása vagy elkésése miatt késedelem álljon be a lapok küldésében.

Előfizetési föltételek:

Postai szétküldéssel vagy Budapesten házhoz hordva

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok

együtt

Negyedévre	3 ft.
Félévre	6 „

Csupán a Vasárnapi Ujság:

Negyedévre	2 ft.
Félévre	4 „

Csupán a Politikai Ujdonságok:

Negyedévre	1 ft. 50 kr.
Félévre	3 „ — „

Az előfizetések legczélszerübben postautalvány által eszközölhetők.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok

kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utcza 4. szám)

Felelős szérkesztő: **Nagy Miklós.**

(L. Egyetem-tér 2. sz.)

HETI-NAPTAR.

Hónap és hetinap	Katholikus és protestáns naptár		Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	Nap kél	Nap nyug.	Hold kél	Hold nyug.
	április		április (ó)	Nizan Rosch.	ó. p.	ó. p.	é. p.	ó. p.
23 Vasárn.	A 1 Fehér vasárn.	A 1 Quasimodo	11 C 1 Antipus	29	4 57	7 0	4 23	6 15
24 Hétfő	György vértanu	György	12 Terentius	30 Roschdes	4 55	7 2	4 22	7 40
25 Kedd	Márk evang.	Márk	13 Artenin	1 Ijár, Rosch.	4 53	7 3	5 6	9 8
26 Szerd.	Ervin, Kilit	Marczellin	14 Martius	2	4 51	7 4	5 39	10 33
27 Csüt.	Peregrin hitv.	Zita	15 Aristar	3	4 50	7 6	6 23	11 53
28 Pént.	Jéz. gerelye és szög	Váli	16 Agapia	4	4 48	7 7	7 20	regg.
29 Szom.	Maximin	Antalka	17 János	5 Szab 2 perek	4 47	7 8	8 33	0 54

Hold változásai. ☽ Első negyed 30-án 11 óra 43 perczkor éjjel.

Tartalom.

Báró Sina Simon (arczképpel). — Kereszt a sziklauton (képpel). — A csudálatos történet (folyt.) — A két Vékey (arczkép). — Maros-Vásárhely és a nagy tűzvész április 12-én (képpel). — Az ismerettárak eredete. — Kereskedés vadállatokkal. — Két hittéritő az Amazon vidékén (képpel). — Egyveleg. — **Melléklet**: A nürnbergi fegyház. — A nemzeti muzeum fali képei és az ősi magyar jellem. — A hétről. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Mi ujság? — Adakozások. — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Egy hatszor hasábzott petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 krajczár; többszöri igtatásnál 10 krajczár. Bélyegdij külön minden igtatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad *Bécsben:* Haasstein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Seilerstätte Nr. 2 Oppelik A. Wollzeile Nr. 22.

Valódi lyoni selyem-szövetek,

divatos női 1801—3

ruhakelmék, kész ruhák és felöltők

legujabb divat szerint és tökéletes választékban

KELLER és ZSITVAY

női divat-kereskedésükben

Budapesten, Szerviták épületében.

Martiny F. H.

Budapest, IV. vázi-utcza 17. 1927

Ajánlja a t. cz. uraságoknak jól fölszerelt raktárát saját készitményü **TAJT-dohány- s szivarpipáit,** valamint baadeni s török meggy-fa **csibukszárait a legolcsóbb árak** mellett.

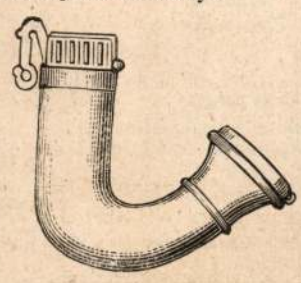

Szó- vagy levélbeli megrendelések bármily **czímer, monogramm** vagy más **jelvényekkel** az elismert jó készitési modorban eszközöltetnek.

Kivánatra árjegyzékek franco szállittatnak.

Helyiség-változtatás.

Az eddig bécsi-utcza 15-ik szám alatt fennállott

férfiruha-üzletem

jelenleg a *Deák Ferencz-utcza 5-ik sz.* alatt létezik

Megrendelések, úgy mint eddig, a legpontosabban eszközöltetnek. 1939

Baum József.

Olcsóbb mint bárhol!

SCHULHOF ADOLF

Budapest, ország-ut, Károlykaszárnya 24. szám alatt, *nagyszerü*

czipő-gyári raktárában.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Nők számára.

Comodczipők, finom bör v. éberlasting	**1 frt 20 kr.**
Comodczipők, legfin. **éberlasting** vagy **börből**, sarkkal és magas elegáns csokorral	**2 frt — kr.**
Éberlasting czugos topánok 6″ magas szár, és lakorral, legfinomabb faj	**3 frt 80 kr.**
Finom bör czugos topán 6″ magas szárral és erös dupla talppal	**4 frt — kr.**

Urak számára.

Comodczipők, finom bör vagy kelméből	**1 frt 30 kr.**
Zergebör topánok, lakorral, legfinomabb faj	**4 frt 80 kr.**
Borjubör (vixos) vagy sagrinbör topánok, erös dupla talppal legtartósabb	**5 frt — kr.**
Legfinomabb keztyübör topánok	**5 frt 50 kr.**

Továbbá mindennemü lábbeliek, **leányok, fiuk és gyermekek** számára legnagyobb választékban **1 frt 50 krtól—3 frtig.**

Vidéki megrendelések az ár beküldése vagy utánvétel mellett **pontosan** és **gyorsan** eszközöltetnek.

Nem használható lábbeliek mindenkor **becseréltetnek.** 1878—9

☞ **Az áruk tartósságáért jótállás biztositatik.**

Ezer meg ezer hölgy

által mint

felülmulhatatlan bőr-szépitőszer

elismertetett a hivatalosan megvizsgált **ártalmatlan, valódi**

RAVISSANTE

dr. Lejosse-tól Párisban.

Fő- és székkiküldési raktár: **Schwarz Henrik-nél** Budapest, Kristóf-tér 1.

Egy üvegtok ára 2 frt 50 kr. és 1 frt 50 kr. Posta küldésnél 20 kr. több.

Ezen világhirü szépitőszer pillanat alatt a legszebb, legtermészetesb ifju a czszint idézi elő, a bört fehériti, frissiti és finomitja eltávolit legrövidebb idő alatt szeplőt, májfoltokat orrvörösséget s a bör minden tisztátalánságait, s a rizsport, valamint minden kendőzőszert fölöslegessé tesz.

BUDAPESTEN kapható: **Vértessi Sándor** illatszertárában.

Különös figyelemre méltó!

A hirneves **dr. FORTI-féle SEB-TAPASZ,** mely rendkivüli gyógyereje, elválasztó, erlelő s fájdalmat csillapitó hatása által leggyorsabb, legbiztosabb s gyökeres gyógyulást eszközöl különnemü bajokban. Egy csomag-ára **50 kr,** nagyobb csomagé **1 frt** használati utasitással együtt; póstán küldve **20 krral** több.

Központi küldeményező raktár Pesten:

TÖRÖK JÓZSEF, gyógyszerész urnál király-utcza 7. sz.

Ezen kitünő hatásu nem eléggé ajánlható gyógytapasz készitője

Forti László. Lakása: Budán, **racsváros,** fő-utcza **800**

Vidéki raktárak az ismert gyógyszertárakban.

Az Ő felsége **I. Ferencz József** czisár által kiz. **szabadalommal** kitüntetett, biztosan ható:

patkány-méreg

valódi minőségben kapható: **Pesten: Török József** gyógyszer sz urnál, király-utcza 7. sz. Továbbá a birodalom legtobb fő- és mezővárosaiban.

Ára egy darabnak 50 kr. o. é.

Ajánlatos különlegességek.

Encrier-magique a legujabb kimerithetlen franczia **csoda-téntatartó,** mely időröl-időre tiszta viszel töltetvén fel, éveken keresztül folyvást a legkitünőbb iró- és másoló-téntát adja. Iskolai és gyakorlati használatra való kisebbek 60 kr., nagyobbak 75, nagyok 75, kitünő uti téntatartó 75, diszesebbek az irásasztal számára 1 forint 40 krtol 4 forintig.

90 kr. az eddig ismert nem mult kitünő Petroleum éjjeli mécs, teljesen füst és szagtalan, tiszta és gazdaságos; elegansabb kiállitásuak 1 frt 20 kr. 1 frt 5 krtól 2 frtig.

1 ft. 80 kr. egy Bougeoir d'appartement vas és cilinder üveggel ellátott igen gyakorlati kézi gyertyatartó, mely járkalás közben a gyertya elalvását és ruhák becs negését gátolja.

2 ft. 20 kr. az ujonnan feltalált asztalikést es egyszer-mind villát tisztitó, igen czélszerü gépecske. 1 doboz tisztitópor hozza 50 kr.

3 ft. 50 kr. az ezüst-lemezelt angol gyertya-reflector, mely fokozott mertékben s központositva veti a gyertya világosságát egy pontra

1 ft. 90 kr. Perry és társa londoni patentáit gépmüves dugaszhuzója, mely eddig el nem ért tökéletes modon minden erőltetés nelkül huzza ki a legmakacsabb dugót.

90 kr. egy francia biztonsági lakat utitaskák számára, melynek uj kitünő szerkezete az álkulcscsal: felnyitást lehetlenné teszi. Két nagyobb neme ajtókra 1 frt 25 kr és 1 frt 60 kr.

1 ft. 85 kr. az uj Barometer, vagyis az időjárást előre biztosan jósló, egyszersmind hévmérővel is ellátott légmérő (barometer).

10 ft. a legujabb parisi Lancaster fuvó set-bot-fegyver, melylyel sörétlel madarakra, golyóval czélba s hozzá készült rakétákkal gyönyörü tüzjátékot lehet tüni

20 kr. Herbett uj torgó készüléke a petroleum lámpaüvegek elpattanasát akadályozó.

50 kr. Egy angol sardinia- és más pléh-szelenczenyitó eszköz.

40 kr. egy R-volver aprópénztartó, czélszerü és érdekes uj tárgy, rugószerkezettel.

60 kr., 80 kr., 1.40, 1.80 a legjobb acczel dió- és mogyoro-törők.

1 ft. egy angol Patent-Breecher, zsebben hordható biztos védfegyver

1 ft. egy eredeti magyar tapló vadászsipka. Fejbőség közlése kéretik.

Számtalan ilynemü ujdonságok rajzait tartalmazó arjegyzékünk bérmentes beküldését kivánatra ajánlják:

KERTÉSZ ÉS EISERT Budapesten Dorottya-utcza 2. sz.

Irásbeli megbizások utánvét mellett gyorsan eszközöltetnek.

EPILEPSIE

(nehézkór) *levél utján* gyógyittatik dr **KILLISCH,** különl. orvos által Neustadtban Drezda mellett (Szászországban). Már 8000-nél többen sikerrel gyógykezeltettek.

Latzkovits A.

Budapesten,

váczi-utcza 18. szám, „Nemzeti szálloda" épületben.

Ajánlja a **tavaszi és nyári idényre** ujonnan nyitott

férfi divat- és női pipere-raktárát

legujabb divatu női- és férfi-nyakkendők, szines és fehér ingek, gallér, kézelő és egész garniturák, ugyszinte férfi-, női- és gyermek-harisnyák, kesztyük stb. lehető legolcsóbb árak mellett. 1864

HOFFMANN M.

kárpitos,

Budapest, két szerecsen-utcza 6. sz.

ajánlja magát a t. közönségnek új butorok készitésére, valamint régieknek átdolgozására.

A tapasztalatok, miket 8 évi középeurópábani utazásom alatt szerzék magamnak, valamint az általam Bécs, Berlin, Páris és London városokban a legfinomabb alakban véghez hitt kárpitos-munkák, a t. közönséggel szemben azon meggyőződés kimondására késztetnek, miszerint minden hozzám intézett becses megbizások izléssel, szilárdsággal s legujabb modor szerint fognak keresztülvitetni. 1874.

Tavaszi idényre

a legujabb **selyem- és divat-kelmék,** franczia **Modelle ruhák és felöltők** nagy választékban és olcsó árak mellett,

ÁTS ÉS TÁRSAI

női divat és kész ruhák raktárukban.

Budapest, szervita-tér 6. sz.

1822

---

2 frtos részletekre valóságos igazi amerikai 2 eredeti varró-gépek

SCHOTT testvéreknél, Budapesten, bécsi-utcza, Erzsébettér sarkán.

Önkénytes végeladás.

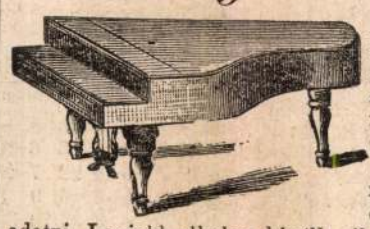

A **kalap-utcza 8. sz. alatti** zongora-üzlet teljes **fölhagyása** folytán **ugyanott** zongorák, pianinok és **harmoniumok,** csupa **elismert** és jóhitelü **gyártmány,** ujak és átjátszottak, 50 frtostól kezdve **rendkivül** olcsó **árakon** fognak eladatni. Legjobb alkalom kinálkozik tehát mindenkinek, hogy magának valóban jó hangszert olcsó áron szerezhessen.

Miután a helyiség nem sokára kiürittetik, kérem a t. **közönséget, engem becses megbizásaival** minél előbb megtisztelni. 1847—9

12 évi siker minden kétség fölé helyezé, miszerint Thedo tanár

SZAKÁLL-HAGYMÁJA

a legjobb és legbiztosb szer, a szép szakállnövés elérésére.

Számtalanok, a legmagasabb állásu férfiak közül is, szép szakállukat csupán ezen szernek köszönhetik.

Ezen szer a szakáll növését hihetlen gyorsasággal elősegiti ugy hogy 16 éves fiatalemberek is, a legrövidebb idő alatt teljes és erös szakállt nyertek általa, a melyet a bizonyitványok ezrei bizonyitanak.

Miután számos semmirevaló hamisitás ugyanazon név alatt áruba bocsáttatik, jó lesz arra ügyelni, hogy minden csomag a feltalálónak itten lenyomott pecsétjével legyen ellátva. **Ára egy csomagnak 2 ft. 10 kr., postai küldéssel 10 krral több.**

PROF. THEDO

Schwarzbach, 1875. febr. 25.

Fürst József, gyógyszerész urnak, **Prágában.**

Szives köszönetemet a **szakáll-hagymáért;** az igen hatásosnak bizonyult be, és én mindenkinek a legjobban ajánlhatom.

Hirt Károly J., s. k. épitési vállalkozó.

Valódi minőségben kapható: **Budapesten** Török József gyógyszerésznél, király-utcza 4. sz. **Pozsonyban:** Pisztory Bódog gyógyszerésznél, Mihálykapunál

mesteri tökélylyel örökítette meg a művész, úgy, hogy művének másolatai ma ezer és ezer példányban vannak elterjedve Angliában. Szép művei még Napier és Northbrook lordok álló szobrai Kalkuttában, a zulu háborúban elesett Napoleon herczeg emlékszobra a westminsteri apátsági templomban, I. Lipót belga király márvány-szobra a windsori kápolnában, a walesi herczeg lovasszobra Bombayban (mely az indiai fejedelmek megrendelésére készült), Sir Francis Drake óriás szobra Plymouthban, Tyndale Vilmos reformator szobra Londonban, Gambetta mellszobra a walesi herczeg (VII. Eduard, a későbbi angol király) birtokában stb.«

A művész e műveivel tekintélyes vagyont s számos kitüntetést szerzett. 1881-ben »a királynő szobrásza« czímet kapta, 1882-ben akadémikussá lett Londonban s számos külföldi művészeti akadémia, köztük a római és flórenczi is tagjává választotta. 1889-ben angol báróvá czímet kapott, melyet utána egyetlen fia, Böhm Edgar Collins (szül. 1869.) örökölt. Neje, Boteler Lujza, kivel 1860-ban lépett házasságra, liverpooli nő volt (megh. 1889-ben).

Legutóbb készült munkái közül a Viktória királynő jubileumára mintázott érem, Wellington herczeg nagy szobra a Hyde-park egyik sarkán és Stanley westminsteri apát síremléke a nevezetesebbek. Holta napjáig folyton dolgozott, s halála előtt rövid idővel készítette el Frigyes császár szobrát, melyet a windsori kastélyban állítottak fel. 1890 decz. 12-én műtermében szívszélhűdés érte, s mire ráakadtak, már nem élt. Temetése nyolcz nappal később nagy díszszel történt meg, s a londoni szent Pál templomban, Landseer híres festő mellé helyezték örök nyugalomra. A temetésen az angol királynőt a trónörökös fia és leánya, Lujza herczegnő (Lorne marquis neje) képviselték. — Bár nem hazánkban született, atyja révén mindenkor magyarnak vallotta magát, s az angol társadalom is mint magyar művészt ismerte. Érzelmeire világosságot vet az a levél, melyet az 1880-as évek elején Wohl Janka írónőhöz intézett, s amelyben azt írja, hogy noha annyi megrendelése van, hogy csak évek múlva tudja azokat teljesíteni, mégis boldog és büszke lenne, ha művészi működésének legalább némi nyoma maradhatna hazájában az által, hogy hazájából is kapna megrendelést. Ez az óhajtása azonban nem teljesült.

néha hazájába, s felkereste a Tisza vidékét s a Hortobágyot, 1875-től kezdve azonban nem tért vissza többé s egész életén át a régi benyomások és tanulmányok alapján dolgozott. A 70-es évek végétől igen keveset hallatott magáról, s hosszú külföldi tartózkodása alatt élete minden jelentősebb esemény nélkül szorgalmas munkában a műteremben telt el. 1878-ban nejének halála borította gyászba egy ideig, két évvel később azonban ismét megnősült. Második neje Blum Irma volt, s e házasságból született József nevű fia, ki jelenleg műkiadó Münchenben. A Műcsarnok kiállításaira háromnégy évenként elküldött még egy-egy képet, s utolsó festményeit 1903-ban állította ki. 1884-ben itt vette meg a király A mezőn, 1887-ben pedig az Új gondolat cz. képeit. Régi szívbajból eredő betegsége 67 éves korában Münchenben vetett véget életének. Halála után félévre a budapesti Nemzeti Szalon kiállítást rendezett műveinek egy részéből s ugyancsak ez évben Böhm-kiállítások voltak Nagyváradon és Aradon.

A művész jelentékenyebb művei: Kazlak között (1872), Paraszt idyll (1875), A Tisza partján vagy Hálófoltozók (1876), A kútnál (1877), Kenderáztatók (1877), A koldus (1877), Olasz fonónő, Czigány család, Halászok a Balaton taván, Halász kunyhó (1877), Halászat rostával a Tiszán, Vásárfia, A czigány, Czigánycsoport, Idyll az erdőben, A nagyapa öröme, A mezőn (1875), Czigánytábor, Jó fogás, Édes teher, A csősz családja, Ebéd a pusztán, Kukoriczatörés, Tánczleczke, Pásztortűz, Hajóvontatók pihenője, Hazatérő vásárosok, Almaárús, Egy új gondolat (1887), Czigány család (1889), Est a Tisza partján (1892), a kormány megrendelésére a M. N. Múzeum részére készült, A czigány hegedűje, Csendélet (1895), Kévék a mezőn (1903), Shylock (1903), Koldus leves (1903), Két gém, Czigánydiner stb. Ezenkívül számos gyümölcs- és virágcsendélet-képet festett. Régebben nagy kedvvel foglalkozott az illusztrálással s az 1876-iki Petőfi díszkiadáshoz több képet rajzolt. Mikor az Athenaeum 1898-ban hozzáfogott Petőfi összes költeményeinek kiadásához, Böhm Pált is felszólította annak illusztrálására s tőle valók a Szomjas ember tünődése, Kis furulyám szomorú fűz ága, Téli világ stb. költemények képei. 1870 körül a magyar képes lapok számára is dolgozott s ő rajzolta a »Hazánk s a Külföld« [illegible] melyek nagy színes kőnyo-

PESTMEGYEI GAZDASÁGI FIÓK EGYESÜLET. A szelvényben: I. D. BOEHM F.

Hátlap: Gyümölcs- és kalászkoszorúban a bevésendő névnek szánt üres tér. Mindkét lapon két síma szegély.

Ezüst, 41 mm. 26·25 gr.

19. Díjérem.

Előlap: Szárnyas női géniusz ül, jobbjában rózsákat ontó bőségszarvat, előre nyújtott balkezében pedig három babérgalyat tart. Mellette a koronás országczímer, mögötte felfordított sisakban ülő madár. A szelvény határvonalán: I. D. B. F.

Hátlap: Gabona- és gyümölcskoszorúban üres tér a bevésendő név részére. Mindkét lapon síma szegély.

Ezüst és bronz, 47 mm.

20. Ugyanaz a hátlap nélkül. Ezüst, 47 mm. 35 gr.

21. A magyar orvosok és természetvizsgálók soproni (VIII-ik) gyűlésének emlékére készült érem.

Előlap: Sopron czímere, tőle jobbra Aeskulap botra futó kígyóval, balra egy babérkoszorús nő, baljában koszorú, amazzal kezet szorít. Lenn jobbra: I. D. BOEHM. F.

Hátlap: Koszorún belül hatsorú írás: SZABAD KIRÁLYI / SOPRON VÁROSA / A MAGYAR ORVOSOK / ÉS TERMÉSZETVIZSGÁLÓK / VIII. NAGYGYÜLÉSE / 1847 AVGVSTVS 11—17. Lenn a megkoronázott kétrészű magyar czímerpajzs.

Bronz, 46·9 mm., 40·40 gr.

22. Esterházy Pál herczeg emlékérme.

Előlap: Mellkép balfelé tábornoki egyenruhában, vállra vetett mentével, nyakán az aranygyapjas-rend jelvényével. Körül: GALANTHAI HERCEG ESTERHÁZY PÁL. A kép alatt, lenn: I. D. BOEHM. F. mesterjegy.

Hátlap: A kismartoni kastély homlokzata. Fönn: A MAGY. ORV. ÉS TERM. VIZSG. VIII-DIK NAGYGYÜLÉSE / ELNÖKÉNEK HÁLAEMLÉKÜL /. A szelvényben: 1847 AUG. 17. Mindkét lapon tagolt síma szegély.

Ezüst, 41 mm., 35·05 gr. Barnára oxidált és ezüstözött bronz.

23. Bene Ferencz emlékérme.

Előlap: Balfelé fordult mellkép. A nyakszelvényen: I. D. BOEHM. F. mesterjegy. Körül: BENE FERENCZ ORVOSTUDOR SZÜL. 1775. MEGH. 1858.

Hátlap: Mezei virágokból font koszorúban: A MAGYAR ORVOSOK / ÉS TERMÉSZETVIZSGÁ„ / LÓK GYÜLÉSE ALAPI„ / TÓJÁNAK ÉS NESZTO„ / RÁNAK HÁLAEM„ / LÉKÜL. 1863.

Ezüst, 41·7 mm., 34·5 és 34·94 gr. és barnára patinázott bronz.

Egyéb művei: Faun Bacchus diadalmenetéből, vésett kő gyűrű számára, Metternich herczeg részére készült. — Ferencz császár pecsétgyűrűbe vésett arczképe, a bécsi udvari múzeum tulajdona. — Ámor, az oroszlánfé-

hitv. evang. lyceum dr. Schimko Dániel-féle éremgyűjteményéből. Pozsony, 1886. 91, 103. l. — *Hazánk s a Külföld.* 1865. II. 688. l. — *Henszlmann Imre:* Levél Fejérváry Gáborról. *Pulszky Album.* Budapest, 1884. 9. l. — *Hevesi, Ludwig:* Österreichische Kunst des XIX. Jahrhunderts. Leipzig, 1903. 39, 102, 156. l. — *Hoffinger:* Oesterr. Ehrenhalle. III. 1865. 68. l. — *Honművész.* 1833. 238. l. (Magyar szorgalom és mesterségek történeti rajzolatja.) — *Hormayr:* Archiv für Geographie, Historie, Staats u. Kriegskunst. Wien, 1825. 700. l. — *Ipolyi Arnold:* A magyar műtörténeti emlékek tanulmánya. *(Szilágyi Sándor:* A Magy. Tört. Társulat vidéki kirándulása. Budapest, 1878.) 66. l. — *K. A.:* Töredékek a magyar művészség történeteiből. *Magyar Kurir.* 1823. II. 72. l. — *Katalog* der Münzen- und Medaillen-Stempelsammlung d. k. k. Hauptmünzamtes in Wien. 1906. IV. 1213. l. — *K(rüchten József):* Bérekesztése a honnyi Mívészekről és az ő Míveikről való tavali Tudósításoknak. *Tudományos Gyűjtemény.* 1819. V. 16. l. —

Böhm József Edgár, szobrász és éremvéső; szül. 1834 júl. 6-án Bécsben; megh. 1890 decz. 12-én Londonban. Böhm József Dániel magyar származású éremművész s a bécsi császári pénzverő intézet igazgatójának legifjabb fia. Első oktatásban atyjától, a kiváló medailleurtől részesült, aki arra törekedvén, hogy fia műízlését lehetőleg emelje, már gyermekkorában Olaszországba vitte őt, s későbbi utazgatásai alkalmával is útitársul fogadta. B. tizennégy éves korában került legelőbb Angliába, ott három évet töltött, majd visszatért Bécsbe atyjához, s beiratkozott a bécsi képzőművészeti akadémiára, hol évekig tanulta a szobrászatot. Kiváló tehetsége már ekkor megnyilvánult, s alig volt még tizennyolcz éves, mikor 1853-ban az első császári szobrászati díjat megnyerte.

Tanulmányai befejeztével, atyja példájára eleinte inkább az éremvéséssel foglalkozott (Schubert zeneszerző, Löwe drámai színész stb. érmei), s miután a kisplasztika terén óhajtott érvényesülni, ismeretei tökéletesbítése czéljából 1859-ben Párisba utazott. Páris művészi élete azonban csakhamar eltérítette eredeti szándékától, s mind komolyabban kezdett foglalkozni a szobrászattal. Első kísérletei e téren általános elismerésben részesültek, s ez annyira lelkesítette a fiatal művészt, hogy 1860-ban Londonba tette át lakását, s ott már kizárólag a szobrászművészetnek élt. Első nagy sikerét 1862-ben aratta, mikor a londoni világkiállításon számos művét állította ki, s műveinek festői hatásával a műértőket, köztük Viktória angol királynőt is elragadta. Ez időtől kezdve állandóan sok megrendelése volt, s számos mellszobrot s nehány lovasszobrot is készített. Hírnevét tulajdonképen az angol királyi udvar kegye és megrendelései alapították meg. Közvetlenül a kiállításon elért sikerei után bízták meg Viktória királynő szobrának elkészítésével, melyet később a Windsor-kastélyban helyeztek el. Ez időben készült Kent herczeg emléke a szent György kápolna számára, továbbá a királynő részére a királyi család tagjainak bronz képmásai. Nyilvános jellegű első nagy szobra a Bunyané volt, melyet Bedfordban 1872-ben állítottak fel, s azután Bedford herczegnő nagyméretű aranyozott bronz-szobra a woburni parkban és Burgoyne báró emlékszobra a Waterloo-téren. Közben nemcsak a londoni, hanem az összes jelentékenyebb európai kiállításokon is szerepelt és számos aranyérmet nyert.

»Nagyon nehéz lenne Böhm József valamennyi nyilvános és magánjellegű szobrát felsorolni — írja egyik életrajzírója. (Vas. Ujs. 1890. 51. szám.) — Több mint két évtizeden át volt ez a magyar ember az angol királyi udvar s főrangúak kedvencze és így igen természetes, hogy a dúsgazdag angol társadalom valósággal elhalmozta munkával. Csak egy pár jelentékenyebb dolgozatát emeljük ki itt. Chelseában, London külvárosában, hol Carlyle élt, a Themze partján gyönyörű bronz-szobrot emelt 1878-ban e nagy történetíró emlékének. Ez a szobor szakértők állítása szerint a legszebb modern szobrászati munkák közé tartozik s művészének számos kitüntetésen kívül az angol festészeti akadémia tagságát is megszerezte. Pompás műve továbbá Viktória angol királynő harmadik leányának, Alice hesszeni herczegnőnek márvány síremléke a frogmori királyi mauzoleumban. Alice herczegnő difteritiszben halt meg, mely ragályos betegséget azzal szerezte meg, hogy haldokló gyermekét megcsókolta. Ezt a megható esetet költői melegséggel és

udvar kegye és megrendelései alapították meg. Közvetlenül a kiállításon elért sikerei után bízták meg Viktória királynő szobrának elkészítésével, melyet később a Windsor-kastélyban helyeztek el. Ez időben készült Kent herczeg emléke a szent György kápolna számára, továbbá a királynő részére a királyi család tagjainak bronz képmásai. Nyilvános jellegű első nagy szobra a Bunyané volt, melyet Bedfordban 1872-ben állítottak fel, s azután Bedford herczegnő nagyméretű aranyozott bronz-szobra a woburni parkban és Burgoyne báró emlékszobra a Waterloo-téren. Közben nemcsak a londoni, hanem az összes jelentékenyebb európai kiállításokon is szerepelt és számos aranyérmet nyert.

»Nagyon nehéz lenne Böhm József valamennyi nyilvános és magánjellegű szobrát felsorolni — írja egyik életrajzírója. (Vas. Ujs. 1890. 51. szám.) — Több mint két évtizeden át volt ez a magyar ember az angol királyi udvar s főrangúak kedvencze és így igen természetes, hogy a dúsgazdag angol társadalom valósággal elhalmozta munkával. Csak egy pár jelentékenyebb dolgozatát emeljük ki itt. Chelseában, London külvárosában, hol Carlyle élt, a Themze partján gyönyörű bronz-szobrot emelt 1878-ban e nagy történetíró emlékének. Ez a szobor szakértők állítása szerint a legszebb modern szobrászati munkák közé tartozik s művészének számos kitüntetésen kívül az angol festészeti akadémia tagságát is megszerezte. Pompás műve továbbá Viktória angol királynő harmadik leányának, Alice hesszeni herczegnőnek márvány síremléke a frogmori királyi mauzoleumban. Alice herczegnő difteritiszben halt meg, mely ragályos betegséget azzal szerezte meg, hogy haldokló gyermekét megcsókolta. Ezt a megható esetet költői melegséggel és

1572

1570. E. J. Boehm:

Sz. Wienben 1834 julius 4-én. Londonban 1890 deczember 12-én Gordon tábornok.

1570

Jobbkar van ábrázolva.

Mellig ~~van ábrázolva~~, kissé balra ~~fordítva~~. Rövid göndör hajat, bajuszt és barkót visel. Nyakravalója felett szalagon rendjelt hord, mellét négy érem, két érdemjel, disziti, jobb vállán széles rendszalagot vetett át. ~~Kabátja~~ egyeljű L gallérja tölgyleveles paszománt. ~~és a látható négy~~ gombjain kardot és ágyút babérkoszorú veszi körül. A válldiszt képező zsinórzaton ugyanilyen jelvény. Jelzése oldalt balról: BOEHM fecit.

L ~~meg~~ és

L a

Teracotta, magassága 57 cm.

Vétetett W. J. Glassbytól 1898: II. 20-án a 6328 sz. rendelettel, 241.63 frton. Tanulmány a londoni szt. Pal cathedralisban elhelyezett szoborhoz. A márványban kidolgozott példány az angol királynő tulajdona. (42/98.)

A vételár elküldetett 1898: I. 22-én. (36/98.) Elszámoltatott 1898: III. 10-én (91/98). Az elszámolás elfogadtatott 1898: IV. 22-én 3426 szvsz alatt. (169/98.)

L kabátjának

158

904: IV. 25.

1570—1572. E. J. Boehm.

Sz. Wienben 1834 július 4-én. † Londonban 1890 deczember 12-én.

1570. *Gordon tábornok.*

Mellig, kissé balrafordultan van ábrázolva. Rövid göndör hajat, bajuszt és barkót visel. Nyakravalója felett szalagon rendjelt hord, mellét négy érem és két érdemjel díszíti, jobb vállán széles rendszalagot vetett át. Egyelejű kabátjának gallérja tölgyleveles paszománt. Gombjain a kardot és ágyút babérkoszorú veszi körül. A válldíszt képező zsinórzaton a jelvény ugyanilyen. Jelzése oldalt balról: »BOEHM *fecit*«.

Terracotta-szobor, magassága 57 cm. — Lelt. sz. 1570. — Vétetett az 1898 február 20-iki 6328 sz. engedély szerint W. J. Glassbytól 483·26 K-án. — Kifizettetett 1898 január 22-én (36–898). — Elszámoltatott 1898 márczius 10-én (91–898). — Az elszámolást jóváhagyta az 1898 április 22-iki 3426 szvsz. határozat (169–898).

Jegyzet. Tanulmány a londoni Szt. Pál kathedrálisban elhelyezett szoborhoz. — A márványban kidolgozott példány az angol királynő tulajdona (42–898).

III 3 – 49

Pl.
Vétel 1898

1570.

E. J. ~~Boehm~~ Boehm

Gordon tábornok:

Mellig van ábrázolva és kissé balra néz. Rövid göndör hajat, bajuszt és barkót visel. Nyakravalója felett szalagon rendjelt hord, méllét négy érem és két érdemjel díszíti, és jobb vállán széles rend-szalag-ot ~~van~~ vetett át ~~átvetve~~. Kabátja egyelejű, gallérja tölgyleveles paszománt és a látható négy gombon a kardot és ágyut, babérkoszorú veszi körül. A válldiszt képező zsinórzaton ugyanilyen jelvény van. Jelzése ~~[illegible]~~ oldalt balról: „BOEHM fecit."

Terracotta, magassága. 57·– cm.

Vétetett: W. J. Glassbytől. ⊥ 6328/98 oz. rendeletteli

Ára £St 20.–.– = 241.63 Tanulmány a londoni ~~[illegible]~~ szt Pal cathedralisban elhelyezett szoborhoz. A márványban kidolgozott pelvány az angol királynő tulajdona. ⊥ Szerz. N. 984/98.

⊥ az 1898. II. 20-án

⊥ (42/98)

A vételár elküldetett 1898. I. 22-én (36/98), elszámoltatott 1898. III. 10-én (91/98), az elszámolás elfogadtatott 1898. IV. 22-én 3426 szvsz. alatt (169/98).

202.80
137.80
65.00

1947 évi Jegyz

A Müemlékek Országos Bir

hivatalos utaknál felme

Szeptember hó 1 M Nemzeti Múzeum

" 2 Vallás és Közoktatásü

" 3 Vallás Miniszterum Al

" 4 Rákóci út 36 5 x Diap

" 5 Keleti p udv. állomás

" 6 Magyar Nemzeti bank d

Bochm Edgar

Perällag III/3

544. P.

Per SIM

1572.

J. E. Boehm:

Victoria királynő:

Vállig látható és arcélben balra fordulva van ábrázolva. Fejét korona ékesíti kereszttel és liliomokkal. Fejdiszéről fátyol omlik vállaira, fülbevalója hosszukás gyöngyszem és nyakéke kettős gyöngyfűgér. Ruhája kivágott, és a balvállán ⌊ széles szalag ~~van át vetve, mely~~ alól rendjel csillagja látszik ki. Körirata:

VICTORIA D. G. REGINA .. ET IMPERATRIX

és jelzése alól jobbra: „J. E. BOEHM."

Kerek medaillon-domdormű, átmérője 12·8 cm

Vétetett ‡ 1898 ⌊ a 6328/98 sz. levéssel.

Ára £ 5.–.– = 61 ft. – Az 1887. évi jubilaris bromerem. (42/98), cm

A kifizetett vételár számoltatott 1898. III. 10-én (91/98) s az elszámolás elfogadtatott 1898. IV. 22-én a 3426/98 szvsz. alatt (169/98.).

⌊ átvetett

‡ E. lanteritől

⌊ II. 20-án

Egzoldalú ~~medaillon~~ dombormű, melynek emelkedett étobapján

~~1572. J.E. Boehm:~~

1572. Victória királynő.

Vállig, ~~látható~~ arczélben és balra fordultan van ábrázolva. Fejét ~~[illegible]~~ kereszttel és liliomokkal ~~Fejdiszéről~~ Fátyolja omlik vállaira, fülbevalója hosszúkás gyöngyszem, ~~[illegible]~~ nyakéke kettős gyöngyfüzér. Ruhája kivágott és a balvállon átvetett széles szalag alatt rendjel csillagja látszik ~~ki~~. Körirata:

»VICTORIA D.G. REGINA.. ET IMPERATRIX.«

és jelzése alól jobbra: »J.E. BOEHM.«

Kerek medaillon-dombormű, átmérője 12.8 cm.
Vétetett E. Lanteritől 1898: II. 20-án a 6328 ~~[illegible]~~ sz. leirattal.
~~[illegible]~~ 61 frton Az 1887. évi jubiláris bronzérem. (42/98.).
A ~~[illegible]~~ vételár elszámoltatott 1898: III. 10-én. (91/98.)
Az elszámolás elfogadtatott 1898: IV. 22-én a 3426 ~~[illegible]~~ szvsz alatt. (169/98.).

2. Milyen anyag?

diszitett korona ékesiti

160

904: IV. 25

~~1571. E.J. Boehm:~~

1571. Lansdowne lord [redacted].

Egész alak, kissé jobbra fordult. Jobb kezével palástját fogja, baljával leeresztve tartja. Előre fésült rövid haja, barkója, bajusza és álla leberetvált. Kabátja hosszú, czipője csatos. Jelzése alól balra a talapzaton: »BOEHM 1874.« és hátul: »Sketch for Lansdowne Statue.«.

Terracotta, magassága 32 cm.

Vétetett W.J. Glassbytől az 1898: II. 20-án 6328 sz. rendelettel [redacted] 144 frt. 80 kr. Terracotta vázlata a Westminister Abbeyben elhelyezett álló szoborhoz. (42/98.). [redacted]

A vételár elküldetetett 1898: I. 22-én (36/98.), elszámoltatott 1898: III. 10-én. (91/98.)

Az elszámolás elfogadtatott 1898: IV. 22-én. 3426 szvsz alatt. (169/98.).

904: IV. 25.

159

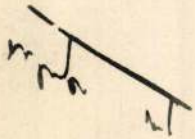

1571

Boehm, E. J.

E. J. Boehm:

Lansdowne lord szobra.

Egész alakban látható és kissé jobbra néz. Jobb kezében palástját fogja és balját leeresztve tartja. Előre fésült rövid hajat és barlíot hord, bajusza és álla leberetvált. Kabátja hosszú és czipője csatos. Telrése alól balra a talapzaton: „BOEHM 1874." és hátul „Sketch for Lansdowne Statue."

Terracotta, magassága 32 cm.

Vetetett. W. J. Glassbylöl T 632 8/98 sz. rendelettel

Ára £ St. 12.—.— =144 frt 80 kr. Terracotta várlata a Westminster Abbeyben elhelyezett álló szoborhoz. (42/98).

Szerz. N. 983/98.

A vételár elküldetett 1898. I. 22 én (36/98), elszámoltatott 1898. III. 10-én (91/98), az elszámolás elfogadtatott 1898. IV. 22-én 3426/98 szvsz. alatt. (169/98).

Far 1898. II. 20-án

Boehm E. J

szobrai a

UNGL. M. KÖZ. SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM
BUDAPEST, VI. ÁRÉNA-ÚT 41. KÖZÖM

a külföldi
modern
plasztika
köröt

Hibbe h. n. 5. 176

Érkezett 1905 máj. 15.

417/1905 sz. (Keiskemét, 1905 ápr. 27. 7478 sz. a.)

Keiskemét th. város tanácsa bezirjesni a vászsi kőkönyvtár személyzetére és szám adásana vonatkozó adatokat és a f. évre 3000 K áll. segélyt kér. (Válasz. VII. 28.)

Boehm Joseph E.

l.

1882. bcisi neuvetk.
univ. kiäll. Eat.
259. l.
Tobbnor

805 1943
XI. 16 n.

56.257./1943.

III.

Hivatkozással f. évi o
nyára értesitem a tek. Elnök
képeinek restaurálási költsé
pengőt a Müemlékek Országos
tári csekkszámlája javára, -
egyidejüleg átutaltam.

Budapest, 1943. novembe

A m

Boehm József Edgár

Irgd

Oroszlánsvobrázat

13. l.

Kisfaludy-terem Szinnyei

VII. 156

Böhm József Edgar

szobrász

l.

Hevesi Oest.

171. l.

VASÁRNAP

16

Kat. Laetare
Prot. Henriette
Új-g. E. Nb. 4. v.

N. k. 5.58, ny. 17.51.

HÉTFŐ

17

Kat. Patrick pk.
Prot. Gertrud
Új-g. Elek

KEDD

18

Kat. Sándor pk.
Prot. Sándor, Ede
Új-g. Cirill pk.

SZERDA

19

Boehm József Edgár

MAGYAR MUVESZET

1929, 24, 27

kép

Fonás

P690-89

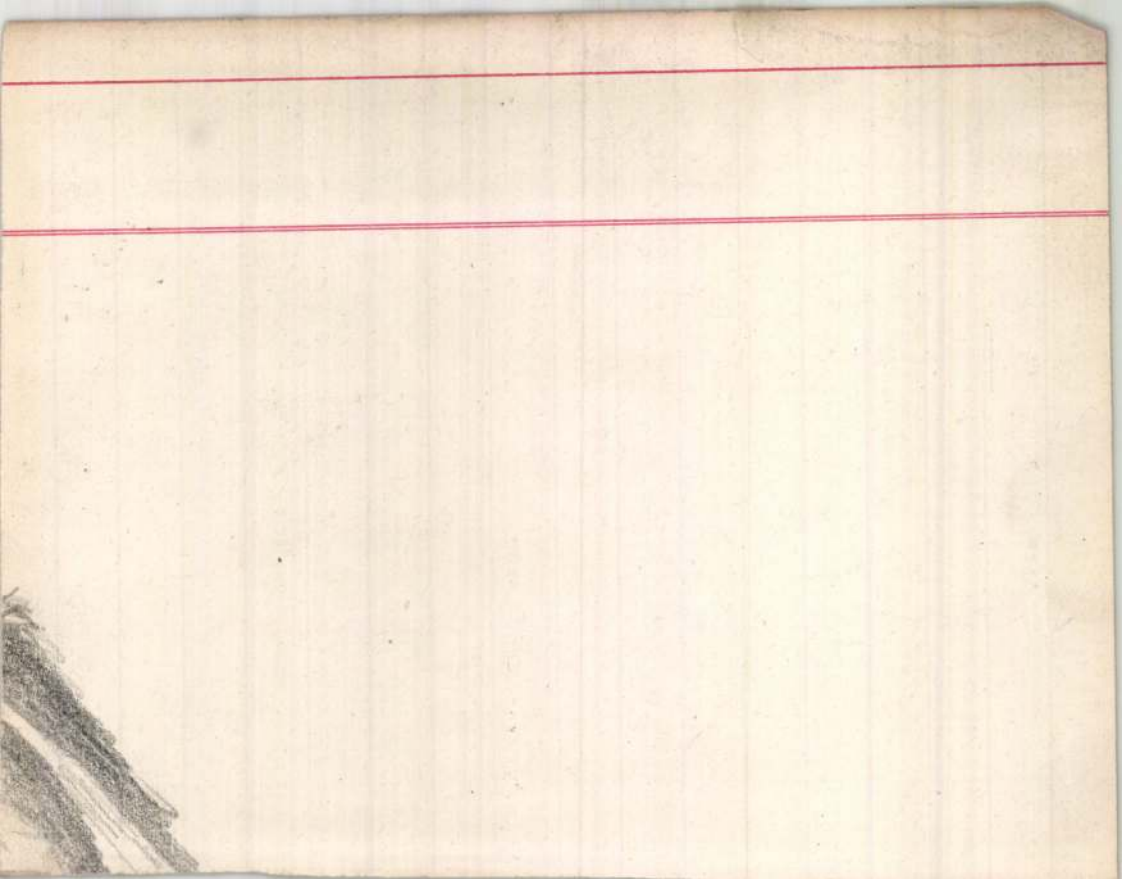

Böhm József Edgar

Böhm *Joseph Edgar*, szobrász, Böhm János Dániel fia, szül. 1834 júl. 6. Bécsben, megh. 1890 dec. 12-én Londonban. Bécsben és Párisban tanult, majd 1862-ben Londonban telepedett le, ahol csakhamar a legkeresettebb szobrászok közé tartozott. Már 1869-ben megbízták Viktória királynő windsori emlékszobrának elkészítésével, amelyet több londoni emlékszobra követett. Tőle való Alice hesseni nagyhercegnő síremléke Darmstadtban. ÉBER L.

Gutenberg Lex.

VI 'k 511. h

Boehm József Edgár

Boehm *József Edgár*, szobrász, B. József Dániel fia, *1834, †1890. Bécsben született, élete utolsó 3 évtizedét Londonban töltötte. Ott sok emlékművet mintázott, pl. Victória királynőét, Windsorban; Lord Napierét Kalkuttában; Wellingtonét Londonban. Angol báróságot kapott.

Uj Idők Lex.
IV. k. 975. l.

cák keresztszelvényei

Méretarány 1:100

kesfehérvári állami műút

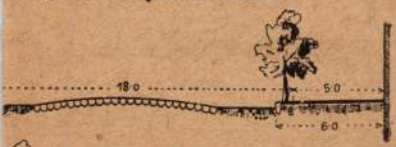

18 méteres utca

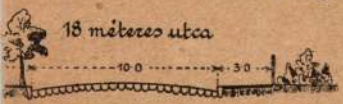

12.5 méteres utca

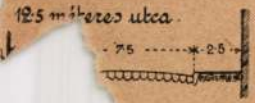

utca

Erdőállomás

Dombóvár felé

Boehm József Edgár

Lnód

Muvészeti Lexikon 84 l.

Hörl József György arczk. III. 115.

tották, a szomszédos házbének pedig ... ták megérteni, hogyan tünhetett el a sok ruha, amikor az ajtó zárva volt, a kulcsot pedig maguknál őrizték.

15 kilós kő e

Szerencsétlensé

Sulyos állapotban szállitották a szatmári közkórházba Nagy János 35 éves lunaforrási lakost. Az orvosok véleménye szerint koponyatörést szenvedett. A rendőrség meginditotta a nyomozást annak felderitésére, hogy milyen körülmények között szenvedte a koponyasérülést. Megállapitották, hogy a szerencsétlen munkás harmadmagával dolgozott a Lunaforrás melletti bányában. Az egyik tárna mennye-

Dr. Haász István tábori püspök tegnap délután a budapesti ... hivei meg-

SZAMOS (SZATMÁRNÉMETI)

Vereckeskány 7

1944 febr. 4.

DR. VITÉZ NAGY ZOLTÁN
MINISZTERI SEGÉDTITKÁR

Böhm Josef

Edgar

l.

Beetz 46. l.

60. l.

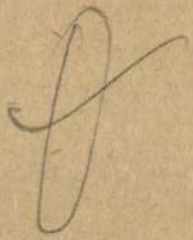

Böhm József Edgár

Nemzeti Szalon

Aktrajz 2

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Böhm Pál, festő

1977. június 17.

SZOLNOK

1021

Péter-Pál napján lesz hetvenöt éve hogy a Zagyva-parti művésztelep műtermeit átadták az első művészeknek. Ettől az időtől számítjuk a kolónia történetét.

MAGYAR FESTŐK SZOLNOKON...

II.

A múlt század második felében August von Pettenkofen és osztrák művésztársai ösztönzésére egyre több magyar festőművész kereste Szolnokot az itt látható táj, népélet látványának kedvéért. Bőhm Pál például két nyarat töltött itt, s magával hurcolt a szolnoki „genius loci" megőrzésének érdekében minden tárgyat, amit mozdítani tudott. Lyka Károly írja le, hogy is nézett ki Bőhm Pál müncheni műterme.

„Attól fogva, hogy Münchenben letelepedett (1871), 34 éven át az odavetődő látogató azt hihette, hogy a pesti Néprajzi Múzeum egyik termét tolták át ide. Már az udvarban rogyadozott egy rozzant parasztszekér, amelyet a mester egy Tisza-menti tanyáról, vagy talán inkább valamely vándorcigánytól szerzett. Ez aztán mint pittoreszk elem szerepelgetett Bőhm festményein. Mellette egy szolnoki halászcsónak. Benn a nagy műhelyben egy sarokban a hozzávaló halászháló, magasan fölötte aranyló kukoricafüzérek, falusi hangulatot árasztva. A fogason bográcsok és bögrék, egy másikon gatyák, szűrök, kanászkalapok, cigányrongyok. Csupa hiteles példány, amelyeket a mester nem kis fáradsággal gyűjtött a Tisza—Zagyva vidékén, ahova gyakran kirándult magyar hangulatok ébrentartása céljából. Ebbe a néprajzi szerelvénybe öltöztette aztán müncheni modelljeit, a Johann vagy a Sepperl borjúszájú ingben, turi kanászkalappal a fején, gyolcs gatyában, szittya-toalettben állt modellt, hogy a mester hitelesen átvihesse őt ecsetjével vászonra..."

Ám nem kell ezen csodálkozni, hiszen az „egzotikus" érdekességű népi életképek iránt igen nagy volt az igény a műkereskedők részéről, s részben ennek a pusztai romantikának köszönhette Bőhm Pál is hogy képeit olyan gyorsan kapkodták szét, hogy a festék még nedves volt, „még félig száraz állapotban vándoroltak, főképp Amerika felé".

Aggházy Gyula és Deák-Ébner Lajos Párizsban dolgoztak, és Munkácsy Mihály művészköréhez tartoztak. Pettenkofen is jó kapcsolatban állt a párizsi magyarokkal, így az ő biztatására ébred fel a két fiatal festő érdeklődése is a szolnoki lehetőségek iránt. Aggházy csak két alkalommal, de Deák-Ébner Lajos annál többször fest nyaranként Szolnokon, miközben teleit Párizsban tölti. Természetesen itt a művészek együtt töltik szabad idejüket: Rózsaffy Dezső írja Pettenkofenről, hogy „néha Deák-Ébner Lajossal sakkozgatott a Magyar király épületében." (Ma a Damjanich Múzeum és a Verseghy könyvtár otthona.) Mednyánszky László pedig naplójában jegyzi fel, hogy amikor másodízben festett Szolnokon, kiújult ízületi csúza, s későbbi barátja, festőtársa Deák-Ébner ápolta. Bihari Sándort párizsi tanulmányai után Deák-Ébner csábította magával a Zagyva partjára. 1885-ben keresi fel először a várost, de első látogatása után egészen haláláig ide kapcsolódik művészete. Patrónusához, Tauszig Hugóhoz írott leveleiből tudjuk, hogy többször dolgozott itt együtt Deák-Ébner Lajossal, akinek „társasága igen kellemes és nagyon tanulságos. Sok tekintetben olyan tapasztalatai vannak, amilyenekre az ember hosszú idő múlva tehet szert, és ezekkel ő nem fukarkodik," 1891-ben arról tudósít levelében, hogy Deák-Ébner mellett Nádler Róbert is Szolnokon fest, s 1899-ben már „itt van Fényes úr is, tehát nem vagyok egyedül, ami mindenesetre igen kellemes, habár egymás munkáit kölcsönösen csak nagyon ritkán látjuk." Ezt a készülő munkáival szemben mutatott teljes elzárkózást Fényes Adolf mindvégig megőrizte, a pályatársak viszont annyira megszokták, hogy egy idő után már fel sem tűnt nekik.

Az említett művészeken kívül a századvégen már egyre több festő dolgozott hosszabb-rövidebb ideig Szolnokon. Zemplényi Tivadar, Edvi-Illés Aladár, Hegedűs László, Szlányi Lajos, Olgyay Ferenc. Ha figyelemve vesszük azt a tényt, hogy a szabadban festés korszakjelző felfedezése egymás után hozta létre Kelet- és Nyugat-Európában a művésztelepeket, hogy hazánkban is 1895-től működött a nagybányai művésztelep, nyilvánvalóvá válik, hogy a közel ötvenéves festészeti múlt után Szolnokon is megérett egy művésztelep alapításának művészeti feltétele.

Egri Mária

(Folytatjuk)

tban levő
, dohány-
és filo-
ladó. Szol-
ileum tér
. 11. (H.

sznált pi-
gyermek-
dó. Szol-
ári Pál út
lépcsőház
1525.)

tban levő
ősendorfer
sürgősen
ali József
Kun Béla
. em. 7.
356. (H.

THATÓ,
esítményű,
oros víz-
eladó. Tö-
tmiklós,
i u. 9. sz.

nadik éves
négyéves
ló — he-
ladó. Rá-
u, Fürst S.
1499.)

sznált olaj-
ladó. Szol-
len G. u.
nap. (3765.)

EGYÉB

SZOLNOKON a város központjában levő egyszobás összkomfortos lakásomat három ápolónőnek vagy tanárnőnek kiadom. „Vállalatnak is" jeligére a kiadóba. (3826.)

HÁZASPÁR részére egyszobás lakást bérelnék Szolnokon. „Hosszabb időre" jeligére a kiadóba. (3830.)

A Vegyipari Finommechanikai és Műszeripari Szakközépiskola tanulói számára albérletet keres. Jelentkezés, Szolnok, Zalka Máté sétány, vagy telefonon: 11-328, június 17-ig. (H. 1505.)

MENYASSZONYI és koszorúslány-ruha kölcsönzése. Szolnok, Verseghy u. 32. (H. 1475.)

IRODAI dolgozó nő albérletet keres Karcagon. „Bútorozott szoba is érdekel" jeligére a Néplap karcagi szerkesztőségébe. (3810.)

Csak két napig!

A Busch cirkusz Mezőtúron a Vágóhíd kertben (a szokott helyen) 1977. június 18–19-ig.

Előadások: június 18-án 16 és 20 órakor, június 19-én 10 és 16 órakor.

Jegyelővétel: június 16-tól naponta 9–18 óráig, a Busch cirkusz kasszakocsijánál a Kossuth té-

Szolnok megyei

ipari SZÖVETKEZETEK

A LAKOSSÁG SZOLGÁLATÁBAN

Szolnok és Környéke Egyesült Építő- és Szakipari Szövetkezet

Szolnok, Koltói Anna u. 11. Telefon: 13-476

Szövetkezetünk három kis közösség egyesüléséből jött létre. 1976. január elseje óta együtt dolgozik a Nagykörüi Építő- és Szolgáltatóipari, a Szolnoki Építő- és Szakipari, valamint a Tószegi Vegyesipari Szövetkezet.

Tevékenységünk lakossági szolgáltató munkákból, valamint vállalati, nagyvállalati együttműködésből áll.

Szolgáltatásaink:

A nagykörüi szolgáltatóházban dolgozó iparosaink vasas és faipari szakmunkákat vállalnak a megrendelő kívánsága szerint.

Szolnokon, a Százados úton faipari szolgáltató részlegünk működik.

A központban, a Koltói Anna u. 11. szám alatt társasházakra kötünk kiviteli szerződést.

Az első félévben Szandaszőllősön 28 lakást építünk készre, amelyet az év végéig újabb húsz követ.
Tószegen, az Attila u. 27. sz. alatt vasipari és faipari részlegünk dolgozik. Ugyanott építőipari kisgépek javítását is vállaljuk.

Szolgáltatásainkat 1977 végétől szeretnénk az egész megyére kiterjeszteni. A lakáskarbantartási munkák fokozására bázistelepet hozunk létre Szolnokon, mintegy 16 millió forintos költséggel, amelyből jut építőipari kisgépek vásárlására is. Ezeket kölcsönözzük majd a szövetkezeti építőiparban. Úgy tervezzük, hogy a karbantartási munkákból 1978-ban már mintegy 12 millió forint lesz az árbevételünk.

Telepeink:

A rongy hatalma

Irta: CSÉRY DEZSŐ

Megnőttek azok az értékeink, amelyeket azelőtt semmibe sem vettünk. Azok a látszólagos kis semmiségek, amelyeket szobánkból, házunkból, otthonunkból kilöktünk, most előrerukkoltak, rangot, elismerést kaptak. Feljöttek a homályból, életre törtek és több lettek, mint a pénz, több, mint a bankó, mert ők *a nyersanyag.* Az anyagi élet a lét és nemlét alapfeltételei és alapelemei. Sokszor úgy érezzük, hogy nagyobbak már, mint mi vagyunk. Életünk minden vonalán és minden vonatkozásában függünk tőlük.

Ma a rongy hatalom, a papírhulladék keresett érték, *az ócskavas erő.* Belőlük lesz az új ruha, amely védi a test melegét, az új papír, az új vas, amelyből fegyvert kovácsolnak, ágyút öntenek, a védelem eszközeit hozzák, a nyugalmat.

Ma megtudtuk, hogy életünk kincsei ezek, életünk biztonságát ezek tartják meg. Megtudtuk, hogy a multban esztelenül tékozoltunk. Most **fölfedeztük, hogy a szemétben aranyak vannak, a krumplihéjban csodálatos táperő van, amelyből zsír lesz,** amely erőt és kitartást ad a magyar nép ezreinek. Értékké váltak ezek a lesajnált dolgok. Fölemelkedtek **és megdicsőültek.** A háború ezek mellett szól, ezeket hozta felszínre. Ma a nép fia igazolást nyert, amikor megcsókolta a lehullott kenyérdarabkát. Mert a nép mindig tudta a falvakban, hogy örök kincseket őriz, bizonyos szempontból *örök az anyag,* a föld termékeny, ezért maradt meg mindig földje mellett, ezért tartott ki a válság legnehezebb óráiban is. És igaza volt most is, mint annyiszor a magyar történelem folyamán!

Éppen ezért talán nem is nekik kellene mondanunk mindezeket, mert neki talán csak jól esik mindaz, amiket most a propagandaminiszter és a miniszterelnök meghirdet, hogy bánjunk kényesen az anyaggal, becsüljük meg hulladékértékeinket. Bizonyára jól esik neki, amikor értékeljük, ha hulló állapotban is felismerik.

Ma, amikor rettenetes erőfeszítéseket fejt ki az ország társadalma, amikor minden vonalon adni és adni kell, amikor többet teremteni kell, amikor az anyagot szaporítani kell, kétségtelenül kötelesség, még hozzá nemzeti kötelesség az anyaggal való takarékosság. Kötelesség *a mult értékeinek megtakarítása.* Az erők összefogása, mert háborút csak úgy lehet viselni és békét csak úgy lehet szerezni, ha mindenünket összefogjuk. A kényeskedés korszaka lejárt.

Az ócskavas van, a rongy ruha, a papírfoszlány *papír,* a krumplihéj *táperő,* a konyérhéj *sikér,* ócerő, amely melegen tartja a nemzet szívét, vért ád, vért lök a tápcsatornába.

Talán nem is annyira a kormány parancsolja mindezeknek belátását, hanem inkább az anyag maga. **A kormány dicsérendő elhatározása inkább csak jóakaratú figyelmeztetés legyen, a figyelem állandó ébrentartása és fölkeltése, hogy folyton lássuk, mi a nélkülözhetetlen, mivel kell zsugorian bánni. Inkább csak biztatás és ez így jó, ennek így is kell lennie. A takarékosságnak önkéntesnek kell lennie Európa** eme térfelében.

Jöjjön a mozgalom alulról, **a nép belátásától és kapcsolódjék bele az ország minden rétege. A gazdagok, a tehetősek is, ők is tanulják meg, ők is lássák be, akiknek van, hogy mi az, mit jelent az, amikor valami nincs. Az ő szemük is lásson, az ő szívük is nyíljék meg, ők is fogadják meg a kormány intéseit. Ezek felfogása is változzék meg. Vállalják az önkéntes lemondást akkor is, amikor az élet talán dúsan terít nekik asztalt. És ne szórjanak szét semmit, ne seperjék le az asztalról a morzsát.**

Nekik is szól a parancs: **az ócskavas vas, a rongy ruha, a hulladékkrumpli táperő, a fa és a szén drága kincs, a nemzet didergő Lázárjainak melegét őrzi, az energia szent ma, vigyázzanak rá nagyon. Kevesebb kőrtét égessenek a csillárokban, kevesebb kályhát fűtsenek be, húzzák meg magukat ők is az időparancsolta kényszerhelyzetben. Mert a cél, hogy legyen másnak is, maradjon mindenkinek a drága anyagból, kint és bent is, mert mindenki egyformán magyar, mindenki egyformán fontos és minden piros meleg vérre szükség van.**

Sajoljon meg mindenki önkéntesen az idő

Hajoljon meg mindenki önkéntesen az idő *szigorúbb intézkedéseit,* időben fogadja meg a jó szót. Csak így lehet nagy dolgot csinálni, így lehet a hulló értékekből újjáteremteni a régi értékeket. Az önkéntesség és a szociális lelkület talán a legfontosabb ennél a mozgalomnál. Csak ez lehet a lelke a propagandának, enélkül nem lehet eredmény, a lemondott javakból, a lemondott luxuselőnyökből maradék nélkül részesítenünk kell a rászorultakat is. Így válhatik a propaganda élővé, mert így épít ki egyént, nemzetet és csak így forraszthatja egybe a társadalmat.

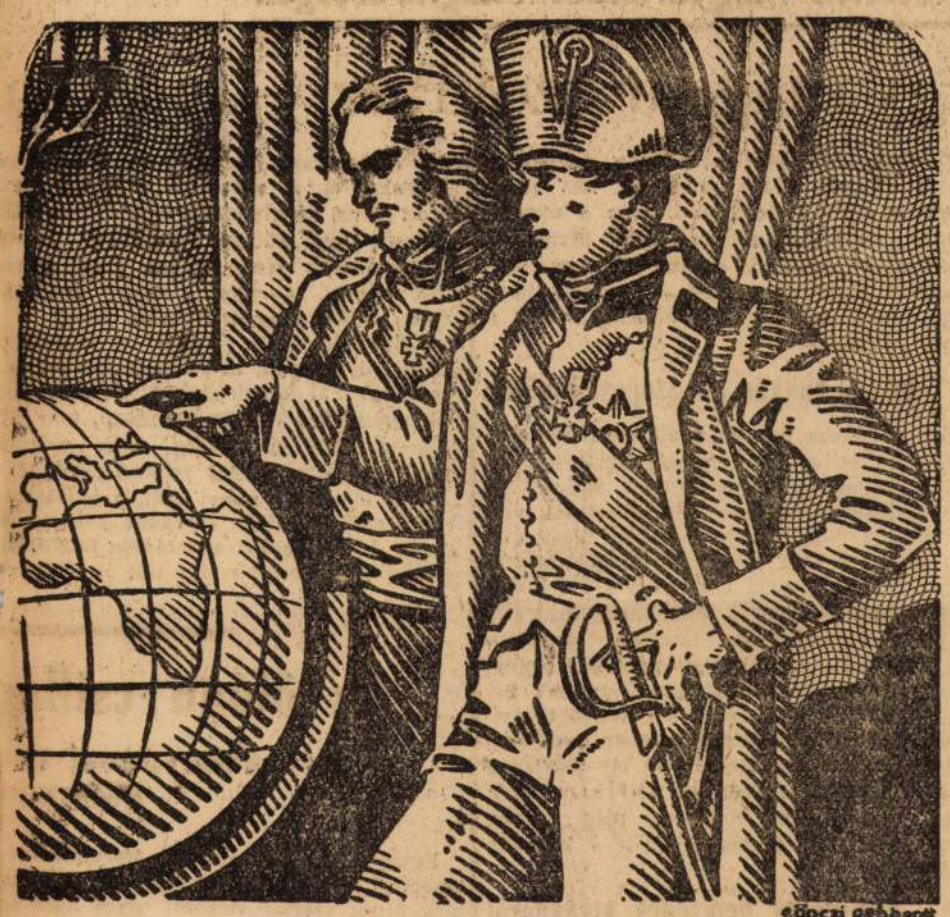

günczi gebhardt

AZ EURÓPAI ÖNELLÁTÁS

Ma is kemény önellátási harcot vív Európa, akárcsak Napoleon idejében. Gazdasági téren ez a harc abban nyilvánul, hogy hazai termékek lépnek az elmaradt tengerentúli szállítmányok helyébe. Sok kényszerű kísérlet mellett a napoleoni idők kifejlesztettek két olyan belföldi ipart, amelynek termékei helyettesítették és nagyszerűen helyettesítik ma is a hiányzó tengerentúli cikkeket. Ilyenek és több mint 100 éve ismertek az európai piacon a hófehér répacukor és az aranybarna illatos és zamatos Franck cikóriakávé. Az a közkedvelt „Franck" cikóriakávé, amely minden kávéfőzet ízét zamatosabbá teszi, de amely egymagában is — tejjel keverve — kitűnő italt szolgáltat.

Franck

cikóriakávé

Benyujtották
az egyszeri hadkötelezettségi adóról és a hadmentességi váltságról szóló törvényt

Kis- és törpebirtokosok, cselédek és napszámosok nem fizetnek hadkötelezettségi adót

A pénzügyminiszter benyújtotta *a hadkötelezettségi adóról és a hadmentességi váltságról szóló 28 pontból álló törvényjavaslatot.* A hadkötelezettségi adóról szóló javaslat szerint ezt fizetni kell mindazoknak, akik végleges osztályozás folytán a tényleges katonai szolgálat alól mentesülnek, akit póttartalékba helyeztek, akit rendes tényleges szolgálata első két évének kitöltése előtt a honvédség kötelékéből elbocsátottak, *kivéve, ha rokkantnak nyilvánították.* A végleges osztályozás folytán szolgálat alól mentesültek közül *azok esnek adó alá, akik 1901 évben, vagy később születtek,* a pótkötelesek, illetve elbocsátottak közül csak *azok, akik 1941-ben, vagy azóta tettek eleget állítási kötelezettségüknek.* Nem fizetnek hadmentességi adót a bevett és törvényesen elismert vallásfelekezetek papjai és papjelöltjei.

A hadkötelezettségi adó alól mentes

1. Olyan földbirtok telekkönyvi tulajdonosa, vagy haszonélvezője, *amelynek összes katasztrói tiszta jövedelme nem haladja meg a 100 koronát;*

2. akinek telekkönyvi tulajdonában vagy haszonélvezetében lévő *lakóházban legfeljebb két szoba és egy üzlet, vagy műhelyhelyiség van,* ha azt a tulajdonos és családja egyedül használják;

3. akinek üzlete, vagy foglalkozása *600 pengő, vagy ezen aluli évi jövedelem alapján van megadóztatva;*

4. aki szolgálati viszonyban áll és nem fizet kereseti adót;

5. *gazdasági cseléd,* akinek természetbeli és pénzbeli járandósága nem esik kereseti adó alá;

6. *napszámosok;*

7. külföldön tartózkodók, ha a magyar állam területéről nincs jövedelmük.

Amennyiben a hadköteles, akinek terhére az adót fizetik, nem adófizető és nincs adóköteles jövedelme, *helyette az adót a szülő terhére rójják ki.*

Az egyszeri hadkötelezettségi adó mértéke

a) földbirtoknál *a kataszteri tiszta jövedelem minden koronája után 25 fillér,*

b) házbirtoknál *a házadó 15%-a* (adómentes háznál eszmei alapon számítják ki),

c) általános kereseti adót fizetők adóalapjának 8%-a,

d) az alkalmazotti kereseti adóalap 6%-a, tőke és tantiemjövedelem 12%-a. Ha az egyszeri hadkötelezettségi adót magára a hadkötelesre vetik ki, akkor az a háztartásában élő kiskorú gyermekek után *15—15%-kal kevesebbet fizet.*

A hadmentességi váltság

Hadmentességi váltságot *minden 24—70 éves életkorú férfi tartozik fizetni,* de mentes ez alól a honvédség, a csendőrség, hivatásos állományának szolgálatában álló tisztje, tiszthelyettese és legénysége, a rendőrség, pénzügyőrség tagjai, a hadirokkantak, oly egyének, akik Budapesten havi 30, vidéken 20 pengőnél nagyobb lakbért nem fizetnek, vagy saját, de legfeljebb egy szobából álló házukban laknak, *mentesek továbbá a napszámosok és azok valamennyien, akik egyszeri hadkötelezettségi adó alá esnek,* végül a külföldi állampolgárok.

Mennyi hadmentességi váltságot kell fizetni?

A hadmentességi váltság mértékét a jövedelem arányában *emelkedő módon állapították meg.* Fizetni kell 4500 pengő jövedelemig 0.6%-ot, ezenfelül 6000 pengőig 1%-ot. A 6000 pengőn felüli jövedelmek adója 1.2%-tól 4%-ig emelkedik.

Amennyiben a fizetésre kötelezett nem fizet jövedelmi adót, *akkor a hadmentességi váltságot a lakbére után állapítják meg.* Aki évi 900 pengőig terjedő lakbért fizet, azt 3%-os hadmentességi váltság terheli. 1200 pengőig 5%, 2400 pengőtől 6000 pengő felé emelkedő lakbéreknél a váltság összege 6%-tól 10%-ig terjed.

Sokgyermekes családok és hadikitüntetettek kedvezményei

Annak a családfenntartónak, akinek kettőnél több gyermeke van, *a váltság összegét 10%-kal kell csökkenteni.* A vitézségi érem, Károly-csapatkereszt, vagy a Kardos és Koszorús tűzkereszt viselésére jogosultak hadmentességi váltsága *25%-kal csökken,* akik a *most folyó háborúban* három hónapon át teljesítettek *katonai szolgálatot, vagy honvédelmi munkát,* azok 50%-kal fizetnek kevesebbet, *aki hat hónapig, vagy annál tovább szolgált, az nem fizet hadmentességi váltságot.*

A tervezet végül a bevallás és kivetés módjairól intézkedik és rendelkezik a mulasztások vagy szabálytalanságok miatt kiróható büntetésről.

Csütörtökön nem lehet Budapestre csomagot feladni

A budapesti csomagkézbesítés túlterheltsége miatt a postahivatalok december hó 1. napja után, további intézkedésig Budapestre szóló csomagokat a csütörtöki napon nem vesznek fel. Kivételt képeznek a gyógyszertartalmú és hivatalos csomagok.

Névtelen magyarokból világhirességek

Egy magyar szobrász – Indiában

Valahogy, érthetetlen módon megfelejtkeztek nálunk *Böhm* Józsefről, aki pedig *nagyobb hírt szerzett külföldön a magyar névnek, mint sok ünnepelt hős.* Bizonyára sok magyar ember is elment már az idők folyamán alkotásai mellett — anélkül, hogy tudta volna: *magyar kéz mintázta ezeket a remek műemlékeket.*

Tehetség bukkan fel Szepesolaszban

Még I. Ferenc császár uralkodott Bécsben, amikor, 1794-ben, a Szepesség egyik kis falujában, Olasziban, megszületett Böhm János. Böhmék tehetséges kézműiparosok voltak: kereskedtek készítményeikkel Pestbuda, de Bécs felé is. Régi, megmagyarosodott „cipszer" család sarja volt tehát a kis Böhm Jani is, aki hamar kitűnt kézügyességével és mintázókészségével. *Bárkinek arcvonásait meg tudta percek alatt mintázni agyagból.* Szülei mégis hivatalnokot csináltak belőle; az udvari kamaránál lett kezdő tisztviselő. A művészi tehetséget azonban csak nem tudta elnyomni magában — és így már öreg pénzverő-intézeti igazgatója volt az országnak, amikor szabad óráiban, még mindig éremmintázás és szobrászat volt a kedvenc szórakozása.

A második nemzedék kivándorol

Ez a Böhm János volt az édesapja annak az érdekes életű honfitársunknak, akiről tulajdonképpen szólani akartam. Böhm János uramnak ugyanis 1834-ben fia született, akit József névre kereszteltek. Böhm József szintén szobrász-hajlandóságokat árult el, már fiatal korában is. Apja okult a saját példáján és *fiát már kedvenc foglalkozásának üzéséhez segítette.* Hadd legyen boldog legalább a fiú mesterségében, ha már az apának nem sikerült szívbéli hajlandóságának szánni földi életét. És Böhm János jól is tette, hogy fia kibontakozó tehetségét érvényesülni engedte, mert — ... de tegyük csak sorjába.

Világraszóló sikerek

Az ifjabb *Böhm* életútjának állomásai ezek: Először apja műhelyében tanul. Az öregúr maga tanítja. Majd tanulmányút következik Olaszországban és Angliában. *1862-ben Londonban telepedik le.* Anglia békés korszakot él. A művészet Európaszerte fejlődik; pénz, megrendelés volt bőven. Előbb előkelő angol főurak arcmásait mintázza *Böhm* József. Megmintázza Lord *Beaconsfield* szobrát. *Carlyle*, a nagy gondolkodó szobra London egyik főterére kerül.

A hivatalos világ felfigyel a messze Magyarországból jött művészre. Amikor a híres Szent Pál katedrálisban *Gordon* tábornok síremlékét kell megmintázni, már Böhm Józsefet illeti az elsőség. *Most már mindenki csodájára járhat feltűnő tehetségének.* Eleven, élethű és annyi erőt, mozdulatot kifejező alakjai szinte élőként hatnak. Megbízzák Lord Napier szobrának felállításával — Indiában; hosszú időt tölt itt Böhm József.

Ezután sorra nyeri meg az állami pályázatokat a protekciós hazai művészek orra előtt Indiában és Angliában. Windsorban, ami olyan messze van Londontól, mint Budapesthez Gödöllő s ahol az angol dinasztia szürkeköves, ősi várа áll, Böhm József Viktória-királynő szobrát láthatják a látogatók. *Élete egyik legnagyobb művészi sikere, amikor őt bízzák meg London kellős közepén — Wellington herceg, a waterlooi hadseregfőparancsnok szobrának felállításával.*

Az egykori szepesolaszi magyar fiú — rövidesen angol báróságot is kap, nemzetközi értékeket képviselő művészeti érdemeiért. Sok dicsőségben, 1890-ben halt meg. — És ami legjobban meglepett Böhm Józseffel kapcsolatban, hogy neve mellett, Angliában jártamkor, mindig láttam a *„magyar eredetű"* megjelölést. *De így szerepel a nagy, képes német művészalmanachokban is.* Csak nálunk nem tudja senki jóformán, hogy Wellington és Viktória királyné szobrát magyar zseni mintázta ...

Dr. Kerekesházy József.

Az őtágu csillag országa: Marokkó

Apró aranypénzt vernek, hogy az adóbehajtók könnyen lenyelhessék

Egyes híradások szerint *Marokkóban* az amerikai megszállás óta teljes a nyugalom, más hírek szerint viszont, egyes harciasabb törzsek elrejtett ellenállási fészkekben még mindig veszélyeztetik az országban partraszállott amerikai katonák életbiztonságát. Akármelyik hír igaz is, annyi bizonyos, hogy ennek az északafrikai országnak hosszú idő óta tartott békéje most alaposan megrendült.

Marokkó formailag önálló ország, mely felett *Sidi Mahommed szultán* uralkodik, kinek családja már 1639 óta ül a trónon. Sidi Mahommed 11 éves volt, amikor Spanyolország kinyujtotta kezét Marokkóért. A spanyolok országuk biztonságát védték, amikor a határaikkal szemben fekvő területet muguknak követelték. Meg is kapták Marokkónak egy elenyészően kis részét, míg a többi 1912-ben *francia védnökség alá került.* Nem volt erőszakos hódítás, mert a szultán érdeke is megkívánta ezt, miután ő maga nem tudott megbirkózni az örökké lázongó törzsfőnökökkel. Nem is volt oka megbánni, hogy a franciák protektorátusa alá helyezte magát. Marokkó biztonsága, szellemi és gazdasági színvonala az elmult 30 év alatt nagyot fejlődött. Az egyetértés védnök és védett között mindig zavartalan maradt. Minden francia miniszterelnök kötelességének tartotta, hogy röviddel kinevezése után tiszteljegjen a szultánnál, aki rendszerint az *„Uissam-Aluit"*-tal — a legmagasabb marokkói rendjellel — tüntette ki őket.

A franciaország 1940. évi leveretése és kapitulációja következtében beállott helyzet, nem egy szempontból *súlyos csapás volt Angliára.* Megnehezült földközi tengeri helyzete is, mert nehézzé vált Egyiptom megközelítése az itt operáló tengely-hajók miatt. Az utat tehát meg kellett nyitni és ezért szálltak partra az amerikaiak Marokkóban is. Hogy ezt a célt elérték-e, azt talán a legközelebbi jövő megmutatja már.

Kik jöttek az őslakók helyére

Észak-Afrika őslakóit rég elnyelte már a mult. Akik most ott laknak, azoknak ősei főképpen Kelet felől vándoroltak be. Ezek a *hamita* népek, tehát egyiptomiak és etiopok. Őket követték a *semiták*, melyekből Afrikában nagy számban és *népiegységben csak az abesszinek maradtak meg.* A VII. században kezdett el terjedni az izlam-vallás és ekkor lepték el Észak-Afrikát az arabok. Marokkó népének keleti származása mellett bizonyít a szultán címere is, amely *vörös alapon zöld ötágú csillagot ábrázol.* (Ez Salamon király valódi címere és nem, mint sokan helytelenül hiszik, a hatágú csillag.)

Az arab eredetű lakosság mai napig is megtartotta ősei mohamedán hitét. A Francia-Marokkóban élő 6 millió 300 ezer lélek közül 6 millió ezt követi, míg 150.000 a keresztények és ugyanennyi a zsidók száma. Az ország területe két és félszer akkora, mint Magyarország. Lakói főleg földművelők, az állattenyésztés igen fejletlen. Jelentős az ország fémipara és a világszerte elterjedt *arab réztárgyak* zöme itt készül. A lakosság az arabok festői viseletét, a hosszú fehér burnuszt hordja és valóban megkapó látvány, amikor a lengő ruházatú arab lovasság, tevéin és pompás paripáin elvágtat a szemlélő előtt. A nép általában pompára vágyó. Maga a „Marokkó" szó — a *Maraks* elolaszosított formája és magyarul *„felékesített várost"* jelent. A pompa — különösen a szultán udvarában — valóban szemkápráztató, a szertartások állandó velejárója és igen valószínű, hogy sok tekintetben a valóságos hatalom hiányát akarja pótolni.

Francia frank és a szultán apró aranyai

A hivatalos marokkói fizetési eszköz a *francia frank.* Emellett azonban a szultán maga, egészen kicsi aranypénzeket veretheti. Ennek a pénznek különös rendeltetése volt. (Csak ezekkel lehetett — adót fizetni. Az adószedés módja ott még meglehetősen elavult formájú. A szultán „végrehajtói" teve vagy lóháton járják az országot és próbálják az egyes törzsektől az adót beszedni. Ezek, mint törvénytisztelő alattvalók, meg is fizették az adót, de azután ősi ösztöneiket követve, az éj leple alatt, rejtett helyekről rátörtek a hazatérő „pénzügyi közegekre" és visszarabolták tőlük azt. Erre a szultán valamelyik bölcs tanácsadója a következőket agyalta ki. Veressen az uralkodó egészen apró kis aranypénzeket és rendelje el, hogy *adót csak ezekkel lehet fizetni.* A végrehajtók pedig parancsot kaptak, hogy mihelyt megneszelik a támadók közeledését, *a pénzt nyeljék le.* Igy is történt és a rabló adófizető polgárok, amikor megmotozták a szultán elfogott embereit, nem tudtak hova lenni a csodálkozástól, hogy nem találtak náluk semmit. Idők multán azonban rájöttek a csalafintaságra. Az üreszsebű adószedőket nem engedték hazamenni, hanem sátraikban tartották őket és nem sok gyengédséggel annyi hashajtót töltöttek beléjük, amennyinek hatására csakhamar előkerültek a hiába lenyelt aranypénzek.

A mostani változások után talán majd a szultán is korszerűbb adóbehajtási módszerekhez nyul.

Statáriális bíróság elé kerülnek a vidéki pályaudvarok fosztogatói

A budapesti rendőrség elfogta *Csikós* József és *Bálint* György suhancokat, akik az elsötétítés ideje alatt lopások sorozatát követték el. A két rosszulöltözött fiatalembert a Keleti pályaudvar raktárában figyelték meg, amint éppen *hatalmas csomagot helyeztek el.* A detektívek elfogták a két suhancot és

az egyik csomagban fogpasztát és a másikban félmázsa szappant találtak.

A rendőrségen bevallották, hogy vidéken vasúti lopásokat követtek el és *feltörték a pályaudvaron őrizetlenül hagyott vagónokat.*

Igy fosztották ki a hatvani és a szolnoki pályaudvart

és a vasúti fosztogatások során jutottak a fogypasztához és a szappanhoz. A suhancok tekintettel arra, hogy a lopást elsötétítés ideje alatt követték el, *rögtönítélő bíróság elé kerülnek.*

FINNORSZÁGBAN SOK HAMIS ÉLELMISZERJEGYET TALÁLTAK A FORGALOMBAN

Helsinki, november 28.

(Német Távirati Iroda.) A finn fővárosban a rendőrség *hamis élelmiszerjegyekkel folytatott nagyarányú visszaéléseket* fedezett fel. A vizsgálat eredményéből arra következtetnek, hogy *a hamis élelmiszerjegyek terjesztését egy idegen hatalom kezdeményezte, hogy megzavarja Finnország élelmiszerellátását. (MTI)*

A HAZÁÉRT

BREYER JÓZSEF

tart. hadnagy, a veszprémi egyházmegyei hatóság tanügyi előadója november első napjaiban a keleti harctéren hősi halált halt.

RÖSZLER JÓZSEF Dr.

zalaegerszegi származású hadapródőrmester, akit nemrég a kormányzó magas kitüntetéssel jutalmazott vitéz magatartása és bátorsága miatt, november 7-én a keleti harctéren hősi halált halt.

NAGY ISTVÁN

kecskeméti származású honvéd, szeptember 9-én valahol Oroszországban a bolsevistaellenes harcokban hősi halált halt.

NAGYPÁL MIHÁLY

mindszenti származású honvéd, a keleti harctéren életét áldozta hazájáért.

TAKÁCS ISTVÁN

mindszenti származású honvéd, a keleti harctéren hősi halált halt.

BORBÉLY KÁROLY

23 éves hegyközujlaki származású honvéd, a keleti harctéren hősi halált halt. Vitézségi érmét bátyjának adták át.

FODOR JÓZSEF

23 éves hegyközujlaki származású honvéd, a keleti harctéren életét áldozta hazájáért. A kisezüst érmet testvérének adták át.

LÁSZLÓ LAJOS

szentgotthárdi kaszagyári alkalmazott, honvédtizedes a Szovjet ellen vívott harcokban hősi halált halt.

KUSTOS GYULA

honvéd, zalagyömrői földműves, a Don mellett vívott harcokban hősi halált halt.

STEIXNER ANTAL

örvényesi honvéd a keleti hadszíntéren hősi halált halt.

ZSINAKI FERENC

pécsi hiradós honvéd, 30 éves korában a keleti fronton hősi halált halt. Az engesztelő gyászmisét a pécsi Ágoston-téri plébánia-templomban mutatják be.

BRADA JÓZSEF

a szovjet harctéren szerzett sérülésébe a kassai kórházban belehalt. Holttestét Kecskemétre szállították, ahol hétfőn délután temették el ünnepélyes gyászpompa keretében.

Emléküh örökké él

Ami nincs benne

a lexikonban, amit nem tanítottak az iskolában s amiről eddig a magyar vidéknek szerkesztett könyv se szólt

az is benne van

a most kiadásra kerülő 1943. évi naptárunkban. Bölcsőtől a koporsóig, az élet minden kérdésére válaszol ez a pompás gazdagsággal, színesen összeállított naptár, amely MÁR MOST ELŐJEGYEZHETŐ BIZOMÁNYOSUNKNÁL

A KIS UJSÁG NAPTÁRÁBAN

megtalál minden felvilágosítást, ami a hivatalos eljárásokra, hatóságok illetékességére, adózásra, iskolaügyre, elhelyezkedésre, kereskedelemre, iparra, termelésre, házasodásra, stb., stb. vonatkozik.

Még ma rendelje meg!

Előfizetőink ingyen kapják

Dávid (Böhm) Ferenc

festő

Dávid (~~Böhm~~) Ferenc

(~~Lipót~~), festő; sz. 1916 febr. 28. Bpesten. A képzőművészeti főiskolán Szőnyi Istvánnál tanult. 1943. a veszkrémi művésztelepen dolgozott. * 1947–48 tanul. éve a római m. akadémiában töltötte. F 8

1947. sikerrel vett részt a római m. akadémia kiállításán és 1948. a külföldi akadémiáknak a római Palmában rendezett együttes kiállításán.

* ~~Szerepelt~~ Kiállított a főiskola (1942 és 1945 ~~[illegible]~~ kiállításán, 1943. a Műtsarnokban a m. művészetért kiállításon (Öreg anyon, pasz) 1945 a M. Képzőművészeti Szabadnevezetének kiállításán (Önarckép)

F 8 Böhm Lipót nevét Romában D. Ferencre változtatta – 1949. évtl. kiáll. a kapadszerzeszetben.

dési tanácsok és bizott-
sulatok adatait is fel-
ntetes Elnökséget, méltóz-
nács (Bizottság) adatait
el a Magyar Minerva szá-

Elnökség őszinte tiszte-

Dr. Castelnuovo Géza

igazgató.

megirva

Dávid Ferenc

(Böhm Lipót)

festő

X. Szapáry u. 42.

MKSz 1947

Böhm Lipót

Breznay József

~~Bíró Antal~~

~~Böhm Lipót~~

Eösze András

Ferenczy Béni

Kerékgyártó József

Reigl Judit

Tar László

tovább Zugor Sándor

1947-ben fentiek fordul-
tak meg az alábbi in-
tézetben

Köznevelés. 1947
nov. 15. 505. l. (Magyar
Intézet Rómában.)

a 4. és 5. számú állásokra férfiak és nők p
A városi állások javadalma: a 4. és 5. szán
95%-os és készpénzben megváltott 6 értékegység
járulás; a 30. számú állásou 70%-os helyi
továbbá fizetéskiegészítő államsegély és lakbér.
a prezsbitérium által reábízott osztály vagy o
zetése, belmissziói munkában való részvétel, t
karban közreműködés, férfiaknak vasárnap
bibliaolvasás is. A bodai állás javadalma: 7
hozzájárulás, fizetéskiegészítő államsegély, t
lakás és kert használata. Kötelesség: I—VI. o
tatlan iskola tanítása, belmissziói munkában va
istentisztelet alkalmával az éneklés vezetése.
ságot, származást igazoló, erkölcsi tisztiorvos

.CÉN, Ferenc József-út 26. szám.

AR ÁLTALÁNOS
HITELBANK
ECENI FIÓKJA
ca 45—47. Telefon: 23-70., 23-71.
ZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

hez, fürdéshez, szobafűtéshez
egjobb, legolcsóbb, legtisztább;
egkényelmesebb;
eggyorsabban kezelhető;
lege pontosan szabályozható;
mlaértéke egy hónappal később fizetendő.
szemenő kedvezmények a házi gázveze-
rendezésénél.
ők. tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkály-

David Ferenc arch.

(Böhm)

l.

Szabad Univerzet

1947. 149. l.

Keppel

" A "

A gyulafehérvári székesegyház

helyreállitás

pénztári naplója

az 1912. évről.

Dávid-Böhm Ferenc

festő

l.

Szabad Művészet

1947. 124. l.

JOLSVA

R. k. templom (empire)

Pestről a középponti Kárpátok felé és vissza.
W 1861, 439–440 l.

Böhm Lipót

festő

l.

Szabad Művészet

1949. 216 l.

Csoportkiállítás.

alázatos szolgája

Möllerszkoáj.

Böhm Lipót

„Jesto"

a Képzőművészeti Főiskola hallgatója – 1943 nyarán a veszprémi művésztelepen dolgozott.

Veszprémi Hírlap

1943. aug. 29.

Böhm Lipót

Fův. képt

Mosó, tusfestm.
Kroki, Kr. r.
Gnarekép, " "

Gyümölcstál, vizf.

Bálint Jenő

Benedek Péter földmüves-festőmüvész (Budapest, é. n.) 8-r, 48, arcképpel és képes táblákkal. Athenaeum. Faluszövetség kiadása. Eredeti egész vászonk.

I. 4. p. h.

2.50

Bölm Lipót

A Magyar művészetért kiáll. 1943. máj. Oregarszony, pasztell.

Fővárosi képtár fiatal m. képzőművészek 1946. dec. Mosó, tusf. – Önarckép, of.

M. Képzőművészek Szabad Szervezete. I. Szabad Nemz. Kiállítás 1945. pil: Önarckép, of.

Böhm lipót

Föv kept

Férfi archép } of
Gu archép
Napra forgó

Mosó, tusfestm.
Kroki { kr. r.
Gu archép } "
Gumölestál, virf.

Budapest, póstabélyeg kelte.

ıtósági bizottságának 1894. évi 794. számú
ünk lévén a tőváros életének összes nyilvá-
ére szükséges anyagot évről-évre összegyűj-

Böhme Lipót

1916 febr 28 Bpest

(8 élemi)

Strömyi

bert.

Is whose son this boy? I am the son av my parents. Is whose doughter this girl? Sie is the girl av her father and her Mother. Thomas is only children av their parents. The children ~~un~~ av uncels av Thomas is their braders. I have fhord braders Neim av boy is Robert.

3b

Böhm Viktor [redacted] építén

Tér és Forma, 1932

V. sif. 65-81.o.

Dr. Riesbauer Virgil: A lakóház-forma. alacsony, középmagas, vagy magas lakóház.

Böhm Viktor

Tér és Forma, 1932

V. évf. 146-150.o.

Molnár József: Új boltok Budapesten.

Bőhm Viktor

ház tervrajzok

Tér és Forma, 1934 VII, 161

Böhm Viktor

Miskolc, társasházak

Tér és Forma, 1934 VII. 58

Építészet - világi

Bérház (Miskolc) - Böhm Viktor

Tér és Forma, 1932

V. évf. 65-87.o.

Dr. Bierbauer Virgil: A lakóház-forma, alacsony, közép magas, van magas lakóház.

Böhm Arteli József

M.D.K.

várpalotai kőműves

Várpalota - inotai ref. templom

1786.

Gentl. Müeml. 1959 I. 409

Ø Böhmann Ilona

textil

1919–23!

Einisk 1930. 82 l.

Böhmann Ilona

ruhatervező

l. Iparm. Isk. Évk.

1930–34. 44. l.

Böhmann Hona

ipann.

Est 1928

Teleki Sándorné, özv. grófné VIII. 35.

Christoph Böhmer

Győri ónöntőmester 1659-ben a pozsonyi ónöntőcéhnek egy 55 cm. magas ónkannát ajándékozott.

Weiner Mihályné: Ónművesség, Budapest, 1971

Böhm Pál

l.

Végvári Szolnoki emlékezet
1852–1952.
BP. 1952

18, 20, 37, 65, 70. l.

III. t.

veletel végre hajtani.

Ha otthon vagyok és az üvegben mézet láttok, akkor fölelevenedik előttem az a kellemes ut.

Ilyen volt a Szokályai-téli kirándulás.

előttem látok,

szokalyai kirándulás.

T: 3 H: 3 K: 4

Böhm Pál

cvád
z

Ybl utolsó
48 l.

1926

M E G H

az Istitutó di Sţudi Romani M

Országos Bizoţtsága / IX.Hőgyes Endre

f.év junius 26.napján d.u.

a l a k u l ó k ö

Tárgysorozat:

1, Az előkészitő bizotts

2, A tisztikar és a vála

3. Esetleges inditványok

Böhm Pál

Böhm Pál magyar festő március 29-kén 67 éves korában elhunyt Münchenben, a hol már 1871 óta lakott. Tősgyökeres magyarsággal festette az életképeket és az alföldi tájakat. Nagy-Váradon született, ugyszólván önmagától tanult festeni és nem mesterektől. A kormánytól hatszáz forintos ösztöndíjat kapott s ezzel Münchenbe fejezte be tanulmányait. Ott is maradt, de hogy magyar életképeket festhessen, többször haza jött vázlatok készítésére. A Műcsarnok kiállításaira küldött festményeiből a Muzeum és a királyi palota számára is vásároltak. Özvegye és felnőtt fia gyászolja.

Vas. Ujs 1905. 221. l.

AN

GYÜMÖLCS.

EST.

TELEFON: 445-73

pirgyár r.-t.,

Böhm Pál

Vas. Ujs. 1892. 50 sz.

BUDAPEST

Böhm Pál: *Egy est a Tisza partján.*

MEGI

I.

RÓZSAFY

FESTŐM

EMLÉKKIÁL

II

SZÜLE PÉTER,

FESTŐMŰ

MAROSÁN

SZOBRÁSZ

GYÜJTEMÉNYES

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁS 1939 ÁPRILIS 2

BELÉPŐJEGY

E MEGHIVÓ FEL
50 FIL

1939. 25172. LÉGRÁDY TESTVÉREK R.T., BUDAPEST

a mult évben pedig 44,083 koronát. A rendes tagok száma 173 volt. A mult évben a bevétel 167,118 korona, a kiadás 63,316 korona. Felszólalás csak annyi volt, hogy *Hoitsy* Pál elismerést fejezvén ki az igazgatóság iránt, a nyugdíj fölemelését kivánta. *Fekete* Ignácz titkár azt válaszolta, hogy ez a törekvése az igazgatóságnak is. — A közgyűlés után lakomára gyűltek össze.

Művészi egyesületek közgyűlése. A *Képzőművészek Egyesületének* április 28-iki közgyűlése *Lechner* Ödön elnöklése mellett *Feszty* Árpádot, a jeles történeti festőt választotta még elnöknek, a ki szép beszéddel foglalta el helyét. Titkár *Horthy* Béla festőművész és országgyűlési képviselő lett. — A *Nemzeti Szalon* közgyűlése április 30-ikán ment végbe *Vészi* József elnökségével. A *Nemzeti Szalon* közgyűlése *Székely* Bertalan, *Szinnyei-Merse* Pál és *Madarász* Viktor festőművészeket az egyesület díszlagjaivá választotta. Majd *Ernszt* Lajos igazgató vázolta a lefolyt művészeti év történetét és megrongált egészségére és egyéb elfoglaltságára hivatkozva, bejelentette lemondását igazgatói állásáról.

MI UJSÁG?

Jókai halálának első évfordulója május 5-ikén volt. Egy esztendeje, hogy eltünt fényessége a magyar égről. Sírját virágok, koszorúk borítják, melyeket a ki nem alvó kegyelet halmoz fel a nagy költő csendes nyugvó helye fölött. De a hervadó vivirág nem fejezi ki méltókép egy nemzet hálaját. Monumentális művészi emlékre van szükség s erre a gyűjtések már folyamatban is vannak.

Jókai síremlékére, szobrára az adományokat a Magyar Általános Takarékpénztár (V., József-tér 14.) fogadja el. Küldenek is az ország különböző részéből, de mégis nagyon észrevehető, hogy közéletünk mostani állapota mily bénítólag hat a nemes érdeklődésre. Eddig nem egészen 13,000 korona érkezett az említett pénzintézethez. Több testület, hatóság maga kezeli a megszavazott összegeket, de az eddigi adakozások mértéke ki nem elégítő. A szoborbizottság legközelebb újabb intézkedéseket tesz, hogy a hazai társadalom figyelmét újból felhivja a nagy költő emlékére.

A király Budapestre érkezését az elmult hétre várták s ezzel együtt a politikai helyzetben beállmeretés. Frigyes Ágost király május 3-ikán reggel kíséretével a kapuczinusok sirboltjába ment, megkoszorúzta Erzsébet királyné, Rudolf trónörökös és Margit főherczegnő koporsóit. (Margit főherczegnő, Károly Lajos főherczeg néhai felesége, Frigyes Ágost királynak nagynénje volt.) A király azután látogatásokat tett Ferencz Ferdinánd főherczegnél és nejénél, Hohenberg herczegnőnél, több főherczegnél, a közös külügyminiszternél. Este udvari ebéd volt. Május 4-ikén a szász király jelen volt a tavaszi diszszemlén. Királyunk vendégével együtt *Ottó* főherczegnél reggelizett. Délután a Burgban családi ebéd volt, este pedig nagy udvari hangver-

elhunyt írónak ha, Michel most fejezte be atyja kéziratainak rendezését. Verne hátrahagyott iratai között kilencz szindarab, több novella és regény van, így két már régebb befejezett regény, egyiknek czíme: «Utazás Angliában és Skócziában», a másiké «Páris a 20-ik században». Legújabban írt munkái között hat egykötetes és két kétkötetes regény van, többnek még czíme sincs. Egyiknek czíme a «Tanulmányút», a mely befejezetlen maradt. Ez volt Verne utolsó munkája, czeruzával van irva, csak az első lapokat irta már át tintával. Verne mindig így dolgozott, előbb irónnal irt néhány oldalt, azután átolvasta és e közben azt, a mivel meg volt elégedve,

A SZOCZIÁLISTÁK MENETÉNEK INDULÁSA A TISZA KÁLMÁN-TÉRRŐL.

MÁJUS ELSEJE A FŐVÁROSBAN.

Vas. Ujs 1905. 304. l. (B.-kiál. Aradon)

lent meg. A füzet közli *Csengey* Gusztáv «Kossuth Lajos» czimű versét, a kollegium épületén elhelyezett Kossuth-emléktábla leleplezése alkalmából Kossuth Lajos emlékezetét dicsőítő beszédre kitűzött pályázaton pályadíjat s dicséretet nyert műveket, s a kör beléletére vonatkozó adatokat.

A Kossuth-szobor és a Szabadságharcz szobra. Budapest főváros hatóságának két monumentális szobor fölállításáról kell intézkednie. Egyik *Kossuth* Lajos szobra, melyre a nemzeti adakozásból begyűlt pénz kezelését elvállalta, másik a *Szabadságharcz-szobor*, melyre több mint húsz év előtt a város maga kezdte meg a gyűjtést polgárai közt.

A Szabadságharcz-szoborra 1891-ben hirdettek pályázatot, de kivitelre való művet nem találtak. Most ujabb pályázatot hirdettek rá és ezzel együtt Kossuth szobrára is. Április hóban kellett beküldeni a pályázó műveket. Azóta a kiválasztott itélőországházra fog nézni. A teret igy is megfelelőn kell rendezni. A bizottság a pályázatot kielégítőnek nem találta. Javasolja a bizottság, hogy a hely végső kijelölésével a szobor tervére új végső pályázatot hirdessenek. A bizottság kivánatosnak tartja, hogy azok a művészek is részt vegyenek az új pályázatban, a kik a mostaniban részt nem vettek. Javasolja továbbá, hogy egyenkint *nyolczszáz* koronájával a következő öt pályatervet vásárolják meg: 1. Margó, Popper és Hickisch, 2. Rónay és Gerster, 3. Tóth, Pogány és Kőrösi, 4. Kallós és Márkus és 5. Horvay és Szamovolszky mintáit.

A *Szabadságharcz-szobor* pályázata sem dőlt el kedvezőbben. Kivitelre érdemes munkát nem találtak és új pályázatot hirdetnek, melynek határideje azonban nem eshetik össze a Kossuth-szoboréval. A tizennyolcz pályaműből megvásárolják a következő ötöt egyenkint 800 koronával. 1. Popper, Margó Ede, Hickisch, 2. Füredi Richárd; 3. Tóth István, Pogány Móricz és Kőrösi Albert; 4. Róna József és Gerster Kálmán; 5. Horvay János és

SEBESÜLT-SZÁLLÍTÓ OROSZ KATONÁK JAPÁN FOGSÁGBAN.

KÉPEK A KELET-ÁZSIAI HARCZTÉRRŐL.

megbocsátotta darabja gyöngeségét s ki is tapsolta a függöny elé. *Márkus* Emilia az asszonyt szépnek és egészségesnek játszotta, *Szacsvay* és *Dezső* József igen jól feleltek meg szerepüknek. A többi szerep merőben jelentéktelen. — Május 1-én az «*Ember tragédiája*» második szereposztásban került szinre, Ádámot *Beregi* Oszkár, Évát *Hegyesi* Mari, Luczifert *Iványi* játszotta. Beregi mélyreható tanulmányt szentelt szép föladatának és lelkes, értelmes játéka őszinte sikert szerzett neki. Iványi Luczifer szerepében ingadozó és bizonytalan volt. Hegyesi Mari helyenkint megindító igazsággal ábrázolta Évát. A tragédia ifjú erővel hat és mindig megtölti a szinházat új hivekkel és régiekkel is, a kik nem tudnak betelni e nagyszerű látványosság élvezésével.

A Népszinházban április 30-ikán véget értek az előadások és azonnal hozzá fogtak a harmincz év előtt épült szinház belsejének teljes átalakításához. Ezek a munkák félmillió koronába kerülnek; őszig azonban csak a felét végezhetik el. A szinház személyzete októberig a krisztinavárosi szinkörben játszik. Az első előadást ott május 6-ikán tartják.

Böhm-kiállítás Aradon. A nem régen Münchenben elhalt *Böhm* Pál jeles magyar festőművész képeiből Aradon érdekes kiállítást rendeztek. Böhm ugyanis fiatal éveiben hosszabb ideig lakott Aradon, s ott festett képeiből 58 darabot sikerült összegyüjteni. A kiállítást *Nagy* Sándor tornatanár rendezte az aradi Kossuth-szobor javára.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia *Heinrich* Gusztáv elnöklésével tartott május elseji ülésén *Thury* József és *Pápai* József (vendég) tartottak fölolvasást. *Thury* József levelező tag. «A török drámairodalom»-ról értekezett. A Mohammed hitét valló népeknek európai értelemben vett szinészetük és drámairodalmuk a vallásos dogmák miatt sohasem volt. Mégis az ozmán-török nemzet kebelében a mult század dereka táján rövid időre jeles szinészet és nem közönséges dráma-irodalom támadt, mely a nyugati népek műveltségéből indult ki. A drámairást a török elsősorban a francziától tanulta. Mint minden kezdésben, itt is sok volt a fordítás, az átdolgozás a nyugati irodalmakból. Thury József dolgozata első részében fejtegette, mely tárgyak voltak a legkedvesebbek, mely alakok és jellemek a legkapósabbak a török drámairodalomban. Tanul-

TÖRÖK JÁNOS.

Egészen váratlanul jött a szomorú jelentés, hogy a budapesti államrendőrség főkapitánya, *Török* János miniszteri tanácsos, a múlt vasárnap barlangligeti nyaralójában, a hová üdülni ment, hirtelen meghalt. Mély megdöbbenést és őszinte részvétet keltett fővárosszerte ez a hallhír. Szinte kétkedve fogadta mindenki. Az első perczben lehetetlennek tartottuk, hogy ez a tevékeny, szivós ember, a kinek törékeny porhüvelyében ritka erős lélek lakozott, ilyen hamar, úgyszólván búcsú nélkül költözött el ebből az árnyékvilágból. S fájdalmasan érintett a hír mindenkit, mert Török Jánosról még ellenségei is elismerték, hogy helyét emberül betöltötte.

Alig van sulyosabb kötelességekkel járó és kényesebb állás széles ez országban, mint a budapesti főkapitányi állás. Csak az tudja ezt igazán, a ki alaposan ismeri a fő és székváros viszonyait. Régi dolog, hogy a bűn jobban szereti a nagy várost, mint a kicsit, s a betörők, tolvajok, zsebmetszők és szédelgők szivesebben tanyáznak a fővárosban, mint a vidéken. Itt sokkal tágabb működési tér nyilik előttük s a főváros labirinthusa biztosabb menedékhelyet nyujt nekik a rend őreivel szemben. Igazi bűnfészkek csak világvárosokban vannak, a hol nagyobb és merészebb a gyors vagyonszerzés vágya, s a hol a helyzetből kifolyólag romlottabbak az erkölcsök. A franczia rémregények mind Párisban játszódtak le, a «Pall Mall Gazette» csak nem rég rajzolt iszonyú képet London erkölcsi feslettségéről, s a mi napisajtónkban is időről-időre rémséges dolgokat lehet olvasni Budapest rejtelmeiről.

A rendőr-főkapitány kötelessége, hogy egy fél millió ember élet- és vagyonbiztonsága fölött őrködjék, a fővárost kitakarítsa a közveszélyes emberektől, a szennytől és salaktól. Természetesen ez rendkivül hálátlan és nehéz feladat, mert sajátszerü, de úgy van, hogy a bűnösöknek is akad pártfogójuk a társadalom minden körében. A Török Jánost megelőző aerának épen az volt a vétke, hogy e befolyásolástól nem tudta magát szabaddá tenni, s a bűn hatalmasan felburjánzott fővárosunkban.

1885-ben, közvetlenül az országos kiállítás megnyitása előtt nevezte ki a király *Török* János temesvári polgármestert Budapest főváros főkapitányává. Török már ekkor dédelgetett kedvencze volt a temesváriaknak, a mire ő derekasan rászolgált. Nagy részben Török Jánosnak az érdeme, hogy ez a délmagyarországi nagy város ma oly előkelő helyet foglal el vidéki városaink között.

Török János, a ki Vingán, Temesmegyében született, 1843 decz. 27-én földbirtokos szüléktől, közpályáját 1866-ban a vingai aljegyzőségen kezdte. Majd Temesvárra ment, hol ügyvédi irodában dolgozott s e mellett állandó munkatársa volt a temesvári lapoknak. Ujságírói működésére mindig büszke volt s mint főkapitány is szivesen emlegette ujságírói gyakorlatát, főleg, ha a budapesti sajtó képviselőit magánál fogadta. A hetvenes évek elején a város szolgálatába lépett mint napidíjas fogalmazó s hivatalaiban fokonként emelkedett, mig végre 1877-ben egyhangúlag megválasztották polgármesterré. A reá következő évben megnősült. Riger Bálint kudricsi földbirtokos hires szépségű leányát, Leonát vette el, kivel boldog családi életet élt mind haláláig, de házassága gyermektelen maradt.

Török, mint polgármester, rendkivüli szolgálatokat tett szülőmegyéje székvárosának. Főleg neki köszönhető a villamos világitás, melylyel Temesvár megelőzte még a külföld fővárosait is. Ő szerzett otthont Temesvárott a magyar színészetnek; sokat tett iskolái fölvirágoztatására, s minden téren buzgón munkálkodott azon, hogy a magyarság igazi védvárává legyen az a város, a hová még a hetvenes évek elején is német szóra küldték az alföldi magyar tanulókat. Érdemeit az egész város elismerte és méltányolta. S igy nem csoda, ha nehéz szivvel vált meg a temesváriaktól. Nem is akarta mindjárt elfogadni az előkelő hivatalt, melyet Tisza Kálmán miniszterelnök ajánlott föl neki. «Meglátod, hogy tönkre teszem magamat», mondta egyik jó barátjának, a mikor elfogadta a hivatalt.

Budapesten meglepetést keltett, hogy egy vidéki embert neveztek ki erre a fontos tisztre. Mindenki kiváncsi volt reá. Meglehetős bizalmatlansággal fogadták, mely akkor sem oszlott el, a mikor személyesen megjelent. Török távolról sem tartozott az imponáló jelenségek közé. Alacsony, szikár ember volt. Kissé halvány arczát szőke szakáll körítette. Nagy, kék szemei, melyekből az okosság mellett a jóság derűje sugárzott, nem igen sejtették, hogy ez az ember erélyes működésre alkalmatos. Csak a mikor beszélni kezdett, s ajkáról szapora egymásutánban folytak a világos, logikus gondolatok, érezte a hallgató, hogy egy fegyelmezett gondolkozású, erős akaratú emberrel áll szemben. Programmbeszédében, melyet hivatala elfoglalásakor tartott, ezzel a két szóval jelezte elvét és irányát: «Munka és becsület.»

S legnagyobb érdeme, hogy ehhez a programmjához mindvégig hű maradt, mert állhatatossága tömérdek akadályra lelt. Hogy elvét megvalósíthassa, első sorban is arra volt szüksége, hogy magát a rendőrséget purifikálja. A sajtóban már akkor állandóan szerepelt «A rendőrség szennyese» czimű rovat, melyben

Ellinger Ede fényképe.

TÖRÖK JÁNOS.

hajmeresztő dolgokat mondtak el egyes rendőrtisztviselők üzelmeiről. Török bátor kézzel nyult bele a darázsfészekbe s egymásután küszöbölte ki az oda nem való elemeket a rendőri testületből. Könnyen érthető, hogy ez nem szerzett jó barátokat neki, hanem inkább ellenségeket. Azután hozzáfogott a rend csinálásához magában a fővárosban. A gonosztevők és a lakkczipős szédelgők csakhamar érezni kezdték az ő kezét, mely kérlelhetetlen szigorúsággal vagy börtönbe hurczolta őket, vagy egyszer s mindenkorra kikergette a főváros falai közül.

S mindezt elérte a nélkül, hogy a nyilvánosság előtt megjelent volna. Egyáltalán kerülte a feltünest s inkább szerette a zajtalan munkát. Odáig nem tudta vinni, mint előde, *Thaisz* Elek, a ki tüntetések alkalmával a zajongók lecsendesítésére a hely szinén személyesen, s rendszerint lóháton, megjelent s az utcza zavargó népe ilyenkor nem egyszer élénken megéljenezte. Török, mikor a véderő vita alatt a legzajosabb tüntetések folytak, otthon ült dolgozószobájában s telefonon rendelkezett a rendőrséggel és katonasággal. Ezt sokan rossz néven vették tőle s ennek rótták föl, hogy a tüntetések annyira elmérgesedtek. De erélyével végre is győzedelmeskedett a tüntetőkön.

Az éjjeli dorbézolásoknak is ő vetett véget Budapesten, letiltván az éjszakai muzsikálást s rendezvén a zárórát. A közerkölcsök javitására is sokat tett. A bünkrónika évről-évre kevesbedett s végre hét nehéz esztendő multán büszkén mondhatta el: «Rend van Budapesten!»

S ime akkor, midőn fáradságos munkája gyümölcseit élvezhette volna, köszöntött be nála a könyörtelen vendég: a halál. Baját a folytonos munkában szerezte. A hivatalával járó izgalmak idegbeteggé tették. Különösen a koronázási jubileum előkészületei viselték meg amúgy is megtámadott szervezetét. E nagy felelősséggel járó munkálatok közben heteken át nem aludt. Testileg, lelkileg megtörve ment kedvencz nyaralóhelyére, Barlangligetre, a hol látszólag jobban lett, úgy, hogy sem ő, sem családja nem sejtette a közeli katasztrófát. A mult pénteken lett először rosszúl s vasárnap délben szivszélhüdés érte, mely kioltá munkás életét.

Korai halála családján kivül gyászba boritá a rendőrséget s a fő- és székvárost, mely érdekeinek buzgó őrét veszitette benne. Csak most, halála után tünik ki az ő igazi értéke. Életében gyakran gáncs volt osztályrésze, s most elismeréssel szólnak róla azok is, a kik támadták.

Dr. Kovács Dénes.

IVÓVÍZ ÉS EGÉSZSÉGÜGY.

Járványos betegségeknél, a milyenek a főváros lakosságának köréből minden évben kiszedik a maguk áldozatait, csak újabb kutatások derítették ki az ivóvíz fontos szerepét, s ma már kétségen felül áll, hogy a hagymáz terjedése is Budapesten az utóbbi időkben, összefüggésben állt azzal a körülménynyel, hogy némely városrészben hiányzott a tiszta és egészséges víz. Ha Bécs Európa egykori legegészségtelenebb városából a legegészségesebbek sorába emelkedett, ezt is kitünő forrásvizének köszönheti, a mit tanusit az is, hogy mikor 1875- és 1877-ben rövid időre a régi dunai vízvezetéket vették ismét használatba, rögtön megromlottak az egészségügyi viszonyok. Bizvást lehet mondani, hogy a forrásvíz kizárólagos használata által évenként több mint tizezer lakosa tartatik életben Bécs városának. Ily nagy előny bizonyosan nincs drágán megfizetve azzal a 20 millió forinttal, melybe a bécsi vizvezeték került.

Miben áll már most tulajdonkép az ivóvíz tisztasága és egészségessége? Az a közkeletü élcz, mely oly gyakran veszi czéltáblájául a budapesti ivóvizet, hogy mindenféle hemzsegő, apró lényektől benépesültnek tüntesse fel, tulzott, ép ilyenek sokszor azok a mikroszkopikus mutatványok is, melyekkel a kathedrákon szokták rémitgetni bizonyos professzorok jámbor hallgatóságukat. Szükségtelen magyarázni, hogy ily szenzácziára számított kisérletezések mindig mocsárvízzel szoktak történni, sőt a mocsárvízből is nagyobb mennyiséget szükség átkutatni, mielőtt ily érdekes állatkákra bukkannánk, vagy pedig külön e czélra kell ez apró szervezeteket tenyészteni, mert künn a szabad ég alatt a lárvák és rovarok különféle nemeinek van gondjuk rá, hogy a mocsárvíz e láthatatlan alsóbb szervezetü lakóira formaszerü hajtóvadászatot tartsanak s őket megtizedeljék. Nem ezekben áll tehát a mi ivóvizünk s egyáltalán az ivóvíz tisztátlansága; mert föltéve, hogy friss és tiszta ivóvizet használunk, ily állatok ebben nem léteznek, legalább olyanok nem, melyek több százszoros nagyítás mellett is láthatók lennének.

A víz ártalmas anyagai egészen másneműek, és pedig olyanok, melyeket sem fegyveres szemmel, sem egyéb érzékeinkkel nem különböztethetünk meg. Veszedelmesek lehetnek szervezetek bomlástermékei, vagy olyan ásványos részek, melyek lassú mérgezést idézhetnek elő. Ólomcsöven át vezetett víz például $^1/_{1000000}$-nyi ólmot vesz fel, azaz egy millió sulyrész vízre egy sulyrész ólmot — oly elenyésző mennyiség, a melynek ízét nem érezhetjük, s elfogyasztása után semmi bajt nem észlelünk. Ámde ha naponkint csak három liter vizet fogyasztunk is el ivásra és főzésre, ebben már egy éven át 1 gramm ólmot vettünk magunkhoz, s hogy ez mit jelent, kitünik abból, hogy az orvosok ólom-preparátumokból többet, mint $^5/_{100}$ grammot egyszerre soha sem szoktak rendelni.

Folyóvízben ily mérges anyagok rendes körülmények között nem fordulnak elő, csak olyanok és pedig oldott állapotban, a melyeket tápsze-

reinkkel is fel szoktunk venni. Ezek az ásványos anyagok általában két csoportra oszthatók. Egyikök a vizet úgynevezett «keménynyé» teszi, s ez által főzésre, mosásra, s ipari czélokra kevésbbé alkalmassá. Ezek az egészségre ártalmasoknak épen nem mondhatók, csak akkor zavarhatják az emésztést, ha mennyiségök túlságosan nagy. Ide tartozik sok gyógyerejű ásványforrás is, melyek közt legismertebbek az alkali-, a mész- és vastartalmúak s a magnezia-tartalmú keserűvizek.

A második csoport anyagai ép oly ártalmatlanok, sőt némelyek egyenesen a víz jóízét fokozzák, mint a konyhasó és salétrom csekély mennyiségben és mindamellett jelenlétük a vízben rossz jelnek tekinthető azért, mert állati hulladékból származhatnak. Khlorkén- és nitrogén tartalmu vegyületek állnak elő a szerves anyagok felbomlásánál; ezeket a rajtok átfolyó víz föloldja, de egyszersmind magába veszi a rothadási anyagokat is, és épen ezek azok, melyek a betegségeket előidézik, vagy a test ellenállási képességét gyöngítik, ha a fertőzött talajból a víz nagyobb mennyiségben veszi föl magába. Ennélfogva egészségügyi szempontból föltétlenül elvetendő minden olyan víz, mely, habár csak csekély mennyiségben is, szerves anyagokat tartalmaz.

Kimondottuk, hogy az ivóvíz befolyása a közegészségügyi viszonyok alakulására ma már megdönthetlen tudományos tétel. De ez a tétel még ma inkább csak közvetett következtetésekben leli támaszát, abban tudniillik, hogy minden kételyt kizárólag tapasztalták, hogy az ivóvíz javulásával egy ház vagy város lakóinak egészségügyi viszonyai is javultak. A mi azonban az ivóvíz minősége és a megbetegedések közötti közvetlen benső összefüggést illeti, azt a tudománynak megállapítani eddig még nem sikerült. Találtak ugyan ily fertőzött vizekben számos bakteriumot, de hogy ezek lennének a betegségek előidézői is, vagy pedig nem, nincs bebizonyitva. Mindazáltal utóbbi időben épen a bakteriumokat és az azokat tápláló szerves anyagokat vették fel a jó és rossz víz közti különbség lényeges ismertető jeleiül.

A viznek elébb elsorolt tisztátalanságai már csak azért sem birnak nagyobb jelentőséggel, mert jelenlétüket fel lehet ismerni. Nem igy a víz olynemű tisztátlanságánál, mely földalatti folyásában a talajból fölvett betegségi csirák fertőzése által áll elő. Ezek nehezen ellenőrizhetők s már alig észrevehető mennyiségben is fölöttébb veszélyesekké válhatnak. Mindamellett itt is sokat lehet elérni a használatra szánt víz mikroszkopikus és vegyi vizsgálatával s a vizsgálat ki nem elégítő eredménye esetén a rossz víznek a használatból való szigorú kizárásával s új források felkutatásával. Bármilyen költségekkel járjanak is e kisérletek, az eredmény bőven megjutalmazza a költséget és fáradságot, s ez különösen figyelmébe ajánlandó azoknak, kiknek kezében a budapesti vízvezeték ügye van letéve.

Egy angol iró, *Pridgin Teale*, kitünő munkát irt azokról a veszélyekről, melyek az utóbbi alakban, azaz ha a vizet fertőzött talaj szennyezi be, fenyegetik az egészséget. A könyv méltó arra, hogy minden családapa és háziasszony alaposan ismerje és hasznára fordítsa gyakorlati útmutatásait.

Példának okáért a kútvíz tisztátlanságának egyik leggyakoribb oka a törött, vagy nem elég tömör csatornákban található fel, melyeknek tartalma ekként a kútba beszivárog. Az eset különösen mindennapos falukban és kisebb városokban, hol nincs nyilvános vízvezeték. A kút huzamosabb időn át lehet így a csatornafolyadék által fertőzve, mielőtt betegségek támadnának belőle. Igy említ Pridgin Teale egy esetet több év előtt valamely minta-oskolában kiütött hastifusz-járványról. Ez oskolában nagy költségekkel és gondos utánjárással sok ideig sikerült a gyermekeket jó egészségben tartani meg, mig egyszer egy szünidő letelte után újra összejövén, egyszerre megbetegedett egy gyermek hastifuszban, melyet hazulról hozott magával. Az oskola betegosztályába szállitották, melynek klozetje az oskola kútja mellett elvezetett csatornával közlekedett. Tizennégy nap alatt 30 gyermek kapta meg ugyanazt a betegséget. A pontos vizsgálat kiderítette, hogy a csatorna rongált állapotban volt s a kiszivárgó nedvesség a kútat megfertőztette. Mind a kút, mind a csatornacső helyesen voltak letéve, de a cső igen közel esett a kúthoz, s egy patkánylyuk következtében alásülyedvén, az összeillesztett részek megtágultak, s a csatornavíz a czementburkolat kis repedésén át a kútba hatolt. De az így tisztátalanná lett víz csak akkor idézett elő lázat, mikor egy tifusz-beteg ürülékei az ivóvízbe jutottak.

Az úgynevezett «ausguss» hibás szerkezete gyakori oka a levegő megfertőztetésének, akkor, ha a vezető cső közvetlenül a csatornába torkollik, mely az utcza minden piszkát, szemetjét elvezetni van hivatva, s hol a dögleletes szag mellett mindenféle baktérium dúsan tenyészik. Lakásunk ily módon közvetlen összeköttetésben van a földalatti kloakákkal, melyek mindenféle betegségnek melegágyai. Akárhányszor légáramlat áll elő a csőben, mely felhajtja a kanális bűzét s elterjed a konyhában s az egész lakásban, főfájást s egyéb nyavalyákat hozva magával.

De ha a cső tërdalakúlag van meghajlítva, egy igen egyszerű fogással segitve van a bajon, s a lakás nem áll többé közvetlen összeköttetésben a kloakákkal. A cső térdforma hajlásában ugyanis mindig víz marad vissza, s ez teljesen elégséges arra, hogy a kanális-gázoktól elzárja a szobába juthatást.

Visszatérve a víz tisztátlansága okaira, van egy további eset is, mely szintén nem ritka a maga nemében. Talán a legközveszélyesebb épitkezések közé tartozik, hogy a kút sokszor a gazdaságok közvetlen közelében van elhelyezve, úgy, hogy a trágyafolyadék a talajból a kútba szivároghat át. Sőt az is előfordul, hogy kloaka-csövek egyenesen a kút felső részén vezettetnek át.

Pridgin Teale erre nézve a következő példát hozza föl. Egy kanális-cső futott el a kút oldalfalában, s a csövek úgy kiállottak, hogy ha a kút födelét leemelték, teljesen láthatókká váltak. A csövek megrongált érintkezési pontjainál egy tehénpajta csepegett le a kút belső falára. Egyszer csak a házban több tifusz-eset jött elő. Kitűnt, hogy a lakosok tejet árusitottak el, mely a kút tifuszos vizével volt felhigítva.

Valóban a tejgazdaságok hibás kútépitkezései nem egyszer váltak már tifusz, skarlát, diphtheritis és mindenféle más járványok terjesztőivé, a mi természetes, mert hisz nem is szükség a tejet rossz kútvízzel felhigítni, arra, hogy ragályos legyen. Elég, ha csak a kannákat ily vízzel mosogatják.

Fontos körülmény tehát, hogy minden tejgazdaság kellő egészségügyi ellenőrzés alatt álljon. De helyesen mondja a nagy angol államférfi, *Disraeli*, hogy «egészségügyi oktatás e tekintetben sokkal többet érhet el, mint az egészségügyi törvényhozás.» Ennek kell mélyebben behatolni a népesség legalsó rétegeibe, s a nemzet közkincsévé válni, hogy a kor nagy tudományos vívmányainak haszna a gyakorlat terén is érvényesüljön.

És itt nem elég csupán saját háztájára fordítni gondot a lakónak. Megeshetik, hogy rossz szomszédoktól is kell védekezni. Mint mikor például valamely ház pinczéje vagy éléskamrája a szomszéd ház elromlott vezetéke által van kitéve a megfertőztetésnek. Sőt nem lehetetlen, hogy a fertőző anyagok egész szokatlan úton jutnak be a lakóhelyiségbe. *Pridgin Teale* egyik esete ép ez, mikor a fedél csatornája, mely ép egy hálószoba ablaka alatt végződik, kanálissal áll összeköttetésben. A csatornából felszálló rossz gázok behatolnak a hálószobába s betegedéseket vonnak maguk után. Nehány év előtt a cambridgei egyetemen egy tifuszos járványnak ép ilyen okát mutatták ki.

Érdekes végül *Pridgin Teale*-nek egy cannesi villáról való tanulságos elbeszélése. Nehány évvel ezelőtt egy hölgynek egészségi okokból tanácsolták, hogy a telet Dél-Franczia országban töltse. *Cannes*-ben tartózkodása alatt komornája tifuszban megbetegedett. E miatt a nevezett hölgy rögtön egészségügyi szemle alá vette a házat, s a komorna szobája alatt egy rossz csatornára bukkant, mely tartalmát részben egy alatta levő helyiségben álló szekrénybe ürítette ki. A túlcsordult láda megfertőztette a helyiséget, mely mellett az éléskamra, s ennek szomszédságában a konyha feküdt.

Ebből az a figyelemreméltó tanulság, hogy nemcsak nagy városokban, hanem fürdő- és üdülőhelyeken is elkelne a helyes épitkezési elvek és egészségügyi intézkedések közelebbi ismerete, annyival inkább, mert itt nem mindig van alkalma a lakónak tetszése és igényei szerint választani meg lakását. Az életveszély az otthon szűkebb körében is nagy, s mennyi emberéletet kimélne meg, ha a közegészségügyi törvények szigorúbb végrehajtása, s a nagy városok vízzel való ellátásának javitása mellett minden egyes ember a maga hatáskörében is tudná teendőit s a szerint cselekednék. —*r.*

A CZIGÁNY HEGEDŰJE.

Böhm Pál festménye.

A faluból be kellett menni a közeli városkába heti vásárra. A lányoknak szükségük volt pántlikára, keszkenőre. Szépen el is töltötték az egész napot, délután felé indultak vissza, csak úgy gyalog, különben is akadt utitárs, kettő pedig, épen a hányan a lányok vannak. A szomszéd fia az egyik, a másik nem épen szomszéd, hanem azért szintén közel van az egyik lányhoz, s hiába szegeztetett a kerítésre még egy szál deszkát az apjok, a legény mégis csak benézeget az udvarra.

Szép nyári alkonyat van. A multheti eső után egészen neki indul a mező zöldje. Olyan, mintha selyemzöld abroszszal terítették volna le. A Tisza pedig ragyog az alkonyati fénytől, mintha olvadó tűz volna.

Párosával haladnak az ösvényen, csöndesen beszélgetnek, mint a kiknek sok a mondani valójok, de azt sem tudják, hol kezdjék. Pedig már közeledik a falu. Mind a két legény úgy szeretne valamit mondani.

Egyszerre csak előttük áll Balucza Gyuri, a vén vályogvető czigány fia. A familia amoda dagasztja a sarat a Máté István tanyájánál. A fiú oda áll az útra, a rongyos szalmakalapját leteszi az út közepére és megnyikorgatja hegedűjét.

— Hát aztán Gyuri, tudod te az én nótámat?

De már hogy ne tudná. Húzza is rögtön. Három szál húr a hegedűjén, de azért hangzik róla:

Ez az én szeretőm,
Ez a kicsi barna.

— Hát a te nótád Lidi?

A lány tagadja, hogy neki nótája volna. De Gyuri rákezdi:

Minek szóljak, hiszen tudod...

Leülnek az útszélre. Gyuri húzza tovább. Nem nagyon ügyelnek rá egy darabig. Hanem végre belőlük is kicsattan a nóta.

Istenem, istenem,
Mi bajom is nekem?

Már egészen neki vörösödött az ég alja. A nap leszállt. A Tisza felől dal hangzik. Jó lesz sietni haza. Elindulnak a falu felé, de azért nem sietnek. Most is párosával mennek, de egymás kezét tartják.

Balucza Gyuri megy a nyomuk után és huzza:

Czifra szűröm a tanúja,
Hányszor voltál a vállamra borúlva.

A kertek alatt elválnak. A két leány megy jobbra, a két legény balra, s mindenik dúdolja a czigányfiú nótáját.

Gyuri pedig számlálja a fehér hatosokat...

A czigány-dal ittasitó hatását festette le Münchenben élő hazánkfia, Böhm Pál, egyik festményén, melyet képmellékletünkön bemutatunk. A jeles genre-festő már régen lakik Münchenben, de mindig magyar életképeket fest, s előszeretettel fordul a czigányokhoz, kiknek romantikája annyi festőt és rajzolót foglalkoztat.

PÁRISI DIVATLEVÉL.

Páris, Szept. 1.

A fürdő-évad vége felé jár, s habár az előkelő világnak még esze ágában sincsen, hogy faluról a városba jöjjön, a jövő ősz és tél divatai már komoly megbeszélés tárgyát képezik.

Egyelőre már tudunk annyit, hogy a könnyü selyem teljesen háttérbe szorította a nehézkes gyapot szövetet, különösen mióta kitünt, hogy az árkü-

érezte a kicsiny kezet, ezt egyúttal az egész kaland méltó befejezésének is tekintette.

— Isten önnel kis tündér! — mormolta. Azt hiszem nekem is kotródnom kellene már.

De azért még sem kotródott, még sokáig. Ott állt és a két angyali lény után bámult. Hirtelen olyan üresnek tetszett a táj. Határozatlanul körülnézett, azután átmászott a sövénykerítésen, átment a hídon és tovább baktatott az országúton. Mintha álomkóros lenne, nem is figyelt arra, hogy merre viszik lábai. Néha-néha meg is botlott egy-egy gyökérben.

Egy mértföldnyi út után elért a keresztúthoz. Ott volt előtte a pálinkamérés. Hirtelen megállt, bebámult az ajtón, száraz ajkait nyaldosta. Nadrágja zsebéből előkotorászott egy ezüstpénzt.

— Szent Isten! — mormolta összerezzenve — és tétova léptekkel továbbment.

Egy nagy majorhoz ért. Nagy tágas ház volt, számos istálló és csűr környezte. A kapuban ott állt ingujjban, szivarral szájában a farmer.

— Kaphatnék itt munkát? — kérdezte Ross Shanklin habozva.

A farmer rá se nézett.

— Naponkint egy dollár jár ki, meg a koszt!

Ross Shanklin egy nagyot nyelt és kifeszítette a mellét.

— Hát majd megszedem a szőllőt, vagy elvégzek akármi mást. Állandó munkára szeretnék azonban szert tenni inkább. Látom, hogy az úrnak egy nagy istállója van itt. Én jól értek a lovakhoz. Azok közt születtem. Tudok hajtani, lovagolni, szántani, lovat betanítani — szóval mindenhez értek, a mit lóval el lehet végezni.

A gazda hitetlenül végignézett rajta.

— Pedig nem látszik meg magán, — jegyezte meg.

— Tudom, de csak adjon rá alkalmat az úr, hogy bebizonyíthassam.

A farmer elgondolkodott, aggódva jártatta szemeit az esővel terhes felhőkön, melyek mögé a nap lehanyatlott.

— Kocsisra lenne szükségem, — próbálkozzék meg vele. És most menjen amoda a csűrbe, megvacsorázhat az emberekkel.

Ross Shaklin hangja igen rekedt volt, a mint nagy erőlködéssel így válaszolt:

— Jól van. Igyekezni fogok az állásnak megfelelni. Hol kaphatnék egy korty ivóvizet és hol tisztálkodhatnék meg?

Titokban maradt bűntettek.

A világvárosok csaknem kivétel nélkül abban lelik fő büszkeségüket, hogy nekik van a legkitünőbben szervezett rendőrségük, kivált pedig akkor, a midőn az illető város rendőrségének sikerül egy-egy rejtélyesnek látszó szenzációs bűnügyre világosságot deríteni s az összes szereplő gonosztevőket a megtorló igazságszolgáltatás kezébe juttatni.

Az egész világ hangos ilyenkor az illető város vagy ország rendőrségét magasztaló dicséretektől; míg a versenyző világváros lapjai féltékeny irigységükben ujolag rámutatnak azokra az esetekre, a hol nyilvánvalóan bűncselekmények forognak fenn s a melyekben a most sikerhez jutott rendőrség minden ügyessége és leleményessége csufos kudarczczal találkozott.

Szó sincs róla, nem minden rendőrség egyforma. Vannak ügyesebb és lelkiismeretesebb s vannak czopfos, bürokratikus, nagyképüsködő nagy rendőri szervezetek. Mindegyiknek vannak sikereik és kudarczaik; az érdem mindenesetre azoké, a kik az úgynevezett titokzatos bűnesetek nagyobb százalékában tudnak a bűnösök kézrekerítésével eredményt felmutatni. De még ez sem lehet mértékadó, mert hiszen temérdek olyan ügyet keresztelnek el a szenzációra éhes lapok rejtélyesnek és kifürkészhetetlennek, a mely pedig oly átlátszó, mint az üveg.

*

Azután az igazi nehézségek, melyekkel egy-egy nagy város rendőrségének küzdeni kell, nem is abban van, hogy egy már nyilvánosságra került gaztett elkövetőit elfogja; hanem hogy magukat a gaztetteket, mihelyest elkövettettek, tudomásul vegye vagy felfedezze.

Ám hány száz és ezer bűntény történik úgyszólván naponta a nagyvárosok forgatagaiban; — hány ember életét oltják ki, hányat tesznek nyomorékká, koldussá és boldogtalanná naponta, a nélkül, hogy az illető város rendőrségének leghalványabb sejtelme is lenne valaha arról, hogy itt és ott ekkor és ekkor szörnyű gaztettet követtek el — s a gonosztevők nem egy esetben felemelt fővel járnak a társadalomban, közbecsülés övezi őket, maga a rendőrség őrzi épségüket és védi érdeiket s közrészvét és sajnálkozás mellett szállnak sirjukba, magukkal vivén egy szörnyü mult titkait.

Ha egyáltalán lehetne arról szó, hogy egyes városok rendőrségét ügyességük és éberségükhöz mérten osztályozzuk, akkor hasznosságuknak csak egyetlen fokmérője lehetne: annak megállapítása, hogy egyező körülmények között, vagyis a népesség, a társadalmi és életviszonyok, éghajlat számbavételével bizonyos idő alatt hány gaztettet derített ki a maga erejéből csupán?

*

Ez azonban teljességgel lehetlen.

Mert hiszen a rendőrség is, mint minden emberi intézmény, felette gyarló s bár mi azt képzeljük, hogy egy ideális rendőrség tulajdonképen akkor felelne meg hivatásának, ha minden gonosztettről már a fogantatása pillanatában tudomást szerezhetne és képes lenne ilyetén annak létrejöttét megakadályozni, — ez is csak afféle jámbor agyrém. A leghíresebb rendőrség sem követel magának elismerést titokban maradt büntények felderítéséért, mert ilyen csodabogár nincs és nem volt soha. Csupán arról lehet szó, hogy egyik-másik rendőrség rendkivüli ötletességről és energiáról tesz bizonyságot akkor, a midőn egy valami módon már kipattant titokról lerántja a leplet, a bűneset részleteit tisztázza és esetleg a bűnösöket is hurokra keríti.

De hány oly rémes titok nem pattan ki soha? Mi minden történhetik egy olyan modern Bábel életében, mint New-York vagy Chicago, azokon a dolgokon kivül, a mikről a rendőri jelentések bűnkrónikái szólnak?

Ezekkel szemben a társadalom rendjéért és biztonságáért felelős intézménynek csak egy módszere van a védekezésre és kutatásra: a gonosztevő tipusok tanulmányozása, felismerése és ellenőrzése.

Kétségtelen ugyanis, hogy egy-egy megrögzött gonosztevő kézrekerítésével nemcsak több úgynevezett felderíthetetlen bűntény elkövetőjén kereshet megtorlást a társadalom, még akkor is, ha arra csak egyetlen egy gaztettet lehetett rábizonyítani, de egyúttal elejét vette egy-egy újabb bűnsorozat elkövetésének is.

*

Mindamellett a védekezésnek ez a módja még felette tökéletlen és hatástalan.

Ám ugyan hol az az ember, a ki annyira bele tud látni az emberi lélek mélységeibe, hogy egész biztossággal meg tudja állapítani az igazi gonosztevő-tipust?

Mert az, hogy egy-egy visszaeső, alacsony értelmü gonosztevő arczulata és koponyája degeneráltságra való alakulatából a gonosztevő tipusra lehet következtetni, még távolról sem jelentheti azt, hogy immár ismerjük az igazi gonosztevő tipust.

Hány hajmeresztő gaztett elkövetője viselte már a legbecsületesebb emberi ábrázatot s hány becsületes szivü és lelkü ember van azok között, a kikről az ember azt hinné, szinte leordít a Kain bélyege!

Hiszen ha volna valami megbizható módszerünk, a melylyel csalhatatlanul meg lehetne állapítani az igazi gézenguz tipust, s ez alapon kutatni kezdenénk a multjokat, micsoda elszörnyítő képét kaphatnánk az emberi léleknek s tán az egész társadalomnak.

Ehhez ugyanis még az is kellene, hogy megfelelő biztossággal és határozottsággal tudjuk megállapítani a gaztett kritériumát.

Ha ugyanis gaztett minden olyan etikailag és társadalmi törvények által meg nem engedett cselekedetet, mely az egyéni önzést szolgálja csupán a mások vagy a köz egyenes sérelmével: hej, be sok ezer mértföld hosszúságú lánczot kellene veretnünk, hogy ráaggathassuk azokra, a kik előtt e perczben talán a legmélységesebb tisztelettel emelünk kalapot.

Könnyű volna tehát a rendőrségnek rájönni minden okozatra, gaztettre, ha ismerhetné az okozóját: ama bizonyos tipus-reczept segítségével.

*

És mégis annyi nevezetes rejtélyes bűntényről hallottunk, mely kétségtelenül a rendőrség éberségének hála — idők multán kiderült a maga teljes rémes részleteivel, a bűnösök megtalálásával.

Ezek azok a bizonyos «titokban maradt» bűntettek, a melyek azonban soha sem a rendőrségek ügyessége, hanem egész más körülmények közrejátszása következtében pattannak csak ki.

Három fontos körülmény van, mely a rendőrségnek ily titokzatos bűnesetek napvilágra hozatalánál segítségére van.

Egyike a legfontosabbaknak pedig épen az, a mi ugyszólván homlokegyenest ellenkezik a született gonosztevő-tipusra vonatkozó tudákos elmélettel — a bűnös feltámadt lelkiismerete, mely addig kínozza, gyötri, míg arra készteti, hogy könnyebbülést keresendő, feljelentse önmagát.

A lelkiismeret mibenlétének megállapítása körüli harczban is sok tinta folyt már, a nélkül, hogy véglegesen tisztázódhatott volna a kérdés; akármi legyen is azonban: isteni szikra vagy szuggeszczióval, mesterséges módon támasztott lelki folyamat, annyi bizonyos, hogy van, s hogy a társadalom és a rendőrség felette sokat köszönhet neki.

*

Még mindig emlékezetében lehet sokaknak például annak a görögnek, Pelagothoras Achillesnek az esete, a ki féltékenységi rohamában, megölte a barátját, még pedig a felesége segítségével, a kit az szerelmével üldözött.

A gyilkosság néhány év előtt történt Chicagoban. A hullát feldarabolták, észrevétlenül kivitték a házból s beleszórták a folyóba; pár nap mulva pedig elköltöztek valahová Kansas Citybe. Később azonban, a mennyire boldogok voltak azelőtt, annyira szenvedtek azután, mert

üldözte őket a lelkiismeretük szava s nem hagyta őket nyugodni addig, míg fel nem jelentették magukat. A rendőrség azonban nem akart hitelt adni a vallomásuknak, s csak akkor hitte el, hogy az egész bűntény egyáltalán megtörténhetett, s nem csupán zaklatott lelkük réme volt, mikor a folyó fenekéről egy kövekkel megrakott ládában a hullamaradványokat csakugyan megtalálták.

Hány meg hány hasonló esetben azonban a rendőrség még csak annyit sem tud még soha, hogy valaki nyomtalanul eltünt, semhogy eszébe jutna az eltünés okát és körülményeit kutatni.

A második fontos tényező a «titokban maradt» bűntények felderítése érdekében végrehajtott küzdelemben a gonosztevők feledékenysége és féltékenysége.

Gyakran megesik, hogy a legkörültekintőbb és furfangosabb módon elkövetett bűntett alkalmával valamely igen csekélynek látszó bűntett alkalmával valamely igen csekélynek látszó bűnjelet vagy nyomravezető dolgot hagynak hátra, izgatottságból tapasztalatlanságból, vagy sietségből. Ilyenkor aztán már csak éleselméjüség és erély kérdése csak, hogy a rendőrség a megtorló gondviselés szerepét játszhassa.

*

Egyszer például Chicagoban egy orvos a szó szoros értelmében elemésztette a feleségét. Egy nagy katlanban úgy kifőzte, hogy nem maradt a szegény asszony után semmi jel, mely arra vallott volna, hogy valaha ő is élt — kivévén egy plombirozott fogat.

Az aztán elég volt, hogy a gonosztevőt a bitófára juttassa.

Sok esetben maguk a czinkosok jelentik fel évek mulva, czivódás vagy féltékenység következtében egymást. Ilyenkor is csodákat művel a minden titkot kikaparó rendőri leleményesség.

Leggyakrabban azonban a nagy rendőri sikernek az élet leghatásosabb dráma és bohózatirója: a véletlen adja meg a kulcsát.

Ez a harmadik tényező talán a legfontosabb valamennyi között.

Nagyapó öröme.

Ezzel szemben azonban nagy baj az ilyen «titokban maradt» esetek felderítése körül vívott küzdelemben, hogy igen gyakran maguk az áldozatok hiusítják meg a vizsgálatot, vagy egyenesen ők az okai, hogy egy sereg bűntett elkövetéséről a rendőrségnek még csak sejtelme sem támad.

A póruljárásukat restellő vagy a rendőrségtől félő «palik»-ra czélzunk ezzel, a kik mindig voltak, mindig lesznek; s mindig hasonlíthatatlanul többen, mint a mennyi rendőr van a világon.

Az állatvilágról.

A néphumor s utána a költészet igen gyakran használja fel az állatokat egyes kedélyállapotok s érzelmek megtestesítésére s e felhasználás nem mindig kellően okadatolt, sokszor egyenesen igazságtalan is.

Ily igazságtalanság történik napjainkban különösen a szamárral, melynek neve ma már valóságos sértés, holott különösen a vadszamár, mely ma a makacssággal párosult ostobaság jelképe, keleten nagy s méltó becsülésben áll s úgy testi ügyessége, mint értelmisége alig áll hátrább a paripáénál. Régebben nem is volt ez igy, példa rá maga a biblia. Bileám vagy Bálám szamara az ó-testamentumban igen tiszteletreméltó szerepet játszik. Szamár volt Krisztus jászolánál. Szamáron mentek szülői Egyiptomba, szamár háton lovagolt ő maga is a Jeruzsálembe való bevonuláskor. Ennek megfelelően a középkorban a papok nagy tiszteletben tartották ez állatokat: ünnepélyek alkalmával püspökök, sőt pápák is jelentek meg gazdagon diszített szamarak hátán. Francziaországban, Belgiumban és Spanyolországban e mellett valóságos vallási ünnepek voltak a Krisztus életében szerepelt szamarak tiszteletére karácsony vagy virágvasárnap alkalmával. Leghíresebb ily ünnep volt az, melyet Bauvaisban minden január 14-én tartottak. A város legszebb leánya gyermekkel karján, szamárháton, proczesszióban vonult be Szent István templomába, hol a mise-inggel is felruházott szamarat megetették s előzetes betanítás után letérdepeltették s énekeltették. Az istentisztelet alatt a pap az ének végén háromszor kiáltotta hangosan az «I-Á»-t s a nép is ismételte. A pápák gyakran betiltották ez ünnepeket, de azért Francziaországban egész

megírva

Böhm Pál

Tiszaparti jelenet
c. képe repr.
Vas. Ujs. 1918. 5. 9.

Szépmű v. Múzeum
tulajd.

859. *Nádasdy Fere*

Derékon alólig van á
áll. Jobb kezét csipőjére tá
az asztalon nyugvó parancs
vállától bal csipője felé a
fehér-piros szalagja vonul. R
fodorított ; szemöldöke, szem
barna ; arcza leberetvált. H
fehér, paszomántos dolmány
és derekát öv szorítja. Alól,
vett koronás czímer képez d
lobogók emelkednek ki Magy
vónia, Dalmáczia és Horvát
párkány felirata öt sorban :
de NÁDASD PERPETUUS TERRE
Regio Theresiani Majoris Cru
miensis Perpetuus Albensis
Regnor. Dalmatiae Croatiae
MM. Actualis Inti. Consilia
ralis Campi Mareschallus A
Prognatus Heroibus Anno M

Vászon, méretei 91 : 65 cr
1898 május 12-én Péchy Gyulát
tetett 1898 június 1-jén. — Els
(198–899). — Az elszámolást jó
5524 szvsz. határozat (597–89

Kifüggesztésére vonatkozó
retlen festő a XVIII. szból : G
horvát-slavon-dalmát bán.

BÖHM PÁL VÁZLATKÖNYVÉBŐL

saját magát, amint első felesége társaságában a budai hegyek közt pillangászik.

Mint rajzolót is előnyösen ismerjük Petőfi-illusztrációiból, melyeknek közvetlen, valószínű jellemzése, népies zamatja oly rokonszenvesen közvetíti a költemények hangulatait. Kár hogy szándékában, megírni mindazt, amit átélt, miben saját vallomása szerint „ugyan több volt a drámai, mint a víg", a gyermekévek emlékeinek feljegyzésénél nem jutott tovább. Leírja azt az ósdi nagyváradi házat, melyben 1839 december 28-án született, emlékeit a a szabadságharc idejéből, mikor gyutacsot gyártott a nemzetőrség számára, s mint a gyermekszázad egyik kis vitéze igazi acélkardjával tisztelgett a Nagyváradon megjelent Bem vezérnek és Petőfinek. Apja a püspökségi uradalom mérnöke volt, ki maga is művészkedett, oláh papok arcképeit festve, hogy ezzel biztosíthassa családjának a könnyebb megélhetést. A fiúban, kit apja asztalosnak, majd rézművesnek szánt, korán ébredhetett a művészpálya után való vágyódás; képes lapokból rajzolgat, céltáblákat fest a városi lövőház számára, majd egy ottani színtársulat díszletfestőjének segédkezik. Haan Antal festőművész, ki Olaszországot is bejárta volt, a természethez utasítja s a régi nagy mesterek művészetéhez. Ébredő reményekkel Debrecenbe, majd Pestre utazik, végre Bécsbe kerül, hol a Belvedere képtárában másolgat. Hazatérve bejárja Erdélyt és a Bánátot, fogékony érzéssel vázlatkönyvébe jegyezgetve útja emlékeit. Rövid időre Aradon telepszik meg, hol arcképeket, oltárképeket fest, sőt iskolát nyit, melynek Paál László is látogatója volt. Innét Pestre költözik, hol a műegyesület figyelmét magára vonja, az többek között megvásárolja egyik képét, a „Gellérthegyi barlang"-ot; 1871-ben teljesül régi vágya, egy Pauler miniszter által adományozott 600 forintos ösztöndíj lehetővé teszi neki a Münchenbe való utazást. Itt mintaképei Defregger, Knaus és Vautier hatása

BÖHM PÁL VÁZLATKÖNYVÉBŐL

Műv 1, 1905, 181-186. l. (Kéferrel) (Arch. és)

alatt hamar kiformálódott művészi egyénisége, a „Hazatérő aratók"-kal kezdte meg a magyar népéletből merített képeinek hosszú, elismeréssel fogadott sorozatát. Müncheni tartózkodása első idejében vissza-visszatért még a Tisza vidékére, Szolnokra, a Hortobágyra, utóljára 1875-ben s természetes, hogy a személyes benyomások melegségének, a megfigyelés hűségének számos rokonszenves emlékét megtaláljuk műveiben. Annál inkább csodálkozunk azon, hogy ő, kinek művészete honi talajban gyökeredzik, attól harminc éven át távol tudott maradni, hogy vissza nem vonzotta valami honszerelem s nem hallgatjuk el, hogy későbbi műveiből a benyomások elhomályosulásával arányosan lassanként eltűnt a magyar róna légillata.

Petrik Júliával kötött első házasságán az asszony hosszas betegeskedése következtében a szomorúság árnyéka feküdt; 1880-ban vette el második nejét, Blum Irmát, kit most huszonöt esztendős boldog együttlét után özvegyen hagyott. E házasságából született József fia, müncheni műkiadó.

Régebbi szívbajból eredő vízkórság vetett véget munkás életének március 29-én. Egy szürke tavaszi napon kisértük sírjához, hol Bauer tájképfestő, a „Münchener Künstlergenossenschaft" elnöke meleg szavakban méltatta az elhunyt művészi érdemeit. A Képzőművészeti Társulatnak, melynek egyik alapítótagja volt s a magyar festőakadémikusoknak babérkoszorúi, melyek nemzetiszín szalagjait a lágy eső a nedves röghöz tapasztotta, emlékeztettek arra, hogy a magyar művészet tiszteletreméltó képviselőjét vesztette el Böhm Pálban.

Olgyai Viktor

EGRY JÓZSEF VÁZLATKÖNVVÉBŐL

Böhm Pál

A KENDERÁZTATÓK. 1877
BÖHM PÁL OLAJFESTMÉNYE

a puszta közepén egyedül gunnyasztó vityilló düledező silhouettjével annyiszor töri meg képein a láthatárnak messzeömlő vonalát. A boronától a szőlőkapáig a magyar parasztudvar minden kelléke tarka egyvelegben feküdt a szekér körül, fenn a műterem falán tiszaparti hálók filigránja, gyékények, fonott kosarak, vedlett subák, tarisznya, tilinkó, honvágyat ébresztve a leányvári komp, a nyirkos, békakuruttyolós éjszakák után. E miliőben keletkeztek említett művein kívül az „Enyelgés a kútnál", a „Pásztortűz", a „Hajóvontatók pihenője", „Hazatérő vásárosok", a „Hálófoltozók", az „Almaárus". Sok más képével együtt elszóródtak mindenfelé, haza kevés került, mint a „Várakozás" az Országos Képtár tulajdonába, több a király birtokába. Egyikét első képeinek, a „Hazatérő aratók"-at a königsbergi galeria szerezte meg, a „Tiszaparti halászcsalád"-ot a kölni, a „Lótolvaj"-t a manchesteri múzeum; egy-egy műve az orosz cár s a bajor uralkodófejedelem birtokába jutott, három a zürichi Henneberg-gyűjteménybe.

Képeiben sokszor szerepelteti a cigányokat is, Lenau ismert romanticizmusával ábrázolja kóbor életüknek egy közös hangulat fonalára fűzött tünékeny jeleneteit, az édes semmittevést a füstös putrik előtt, a zeneleckét a domb oldalában, a kártyavető vén banyákat, rívó hegedű búgását, cincegő zengésit húros cimbalomnak.

A csendélethez is előszeretettel fordult. A sütőtök omlós, tojásszínű belét, a dinnye harmatos húsát, eres, dúdoros haját, a szőlő áttetsző gyöngyeit, a kukorica aranyszemeit oly figyelemmel tanulmányozta, mintha élő organizmusok volnának. Hagyatékában szinte pomologiai érdekű gyűjteményét találjuk az összes gyümölcsfajoknak, a magyar paprika haragoszöldjétől a sziciliai melanzani tintás violaszínéig az érlelő napsugár minden gyermekének kápráztató tüzijátékát. Épp úgy szerette a virágot festeni, valamint a halat, melynek érces csillogásában, mint szenvedélyes halásznak különösen gyönyörűsége telt.

E tanulmányaiban ugyan a hangulati elem kevésbbé érdekelte őt, bennük inkább azt a nagy szeretetet árulja el, melyet a természet minden jelensége érzésében ébresztett s melynek érdekes nyomait találjuk számtalan laza jegyzeteiben, halászati kirándulásairól vezetett naplóiban, a csatangolásokról a Szempt és Amper folyók mentén, hol „lelke örvend a vizen és azon, hogy annak lakói olyan vígak". Műtermében ritka szép pillangógyűjteménye volt, melyet Luitpold bajor regensherceg látogatásai alkalmával mindig örömmel szemlélt meg. Egy régibb képén Böhm meg is festette

nikus változatát, melyből Millet ki tudta választani művészetének nagy, hallgatag monumentalizmusát. A határtalan szabad térben ott áll az ember, ott el nem veszhet, mint a hegyek között, puszta megjelenése a hódítóé, ki az önfentartás sajátos mesterfogásainak alkalmazására kényszerül, hogy a körötte messzeterülő, sokszerű életnek ura maradhasson. És ha Böhm Pál ecsetje nem is írhatta meg ennek a nagy küzdésnek époszát, megírta annak idilljeit. A keveset beváltó őszneк szürke egű búskomorságát is hiába keressük művészetében, hol mindig derűs, redőtlen ég ragyog alá a magyar földre, mintha csakugyan bokréta lenne az Isten kalapján. A homokszigetkéket kiverő gyom, az aszott kóró hervatag szálai, melyekből képeinek előtere szövődik, nem a pusztaságot jelképezik, csak elrongyolt szegélyét a puszta virágszőnyegének, melyre letelepszik a ház népe a kurta tűzön párolgó bogrács körül, és melyhez kedves, mókás enyelgésre, édes pihenőre visszavisszatér áldásos munkájától a családfő vagy a koma. A termőföld a rábízott magot százszorosan megadja, a Tiszában a háló mindig megtelik. A „Jó fogás", „Édes teher" „A mezőn", „A kenderáztatók", „Tiszaparti halászcsalád" című festményei mind a régibb népszínmű e dalos optimizmusát, csalóka, jóleső illuzióit ébresztik bennünk.

Böhm Pál abban a szerencsés időben költözött ki Németországba, mikor annak irodalmában Auerbach falusi történetei, festészetében Defregger és Vautiernek a népéletből merített, tartalmilag gazdag, életörömet keltő, könnyen megérthető humorral telített művei szélesrétegű közönséget hódítottak maguknak. A népies iránti érdek éber volt, különösen ha az bizonyos novellisztikus vonással, etnografiailag hű mezben jelentkezett. Volt abban az időben kiállítás, melyet bátran lehetett volna a tárgyak nemzetisége szerint osztályozni. Így Böhm Pál műveinek különc miliője is magára vonta a figyelmet, hamar elismerést találtak s ez megerősítette őt bizalmában önmagához és művészetéhez, melynek sikerét fáradhatatlan munkásságával élete végéig biztosítani tudta. A nyolcvanas évek óta készült festményeinek számát alig tudjuk megállapítani, közülük kevés került a nyilvános kiállításokba, legtöbbje már a műteremben talált kedvelőt, vagy a műkereskedések: a régi müncheni Humplmeyer-szalon, a Fleischmann-cég, a berlini van Bayerle, az amerikai Aewery közvetítésével jutott el messze földre. Első műveinek egyike nyolc megrendelést szerzett neki, úgy hogy ideje sem jutott benyomásai felfrissítése végett Magyarországra visszalátogatni.

Ki sejtette volna, hogy a müncheni Glaspalast közvetlen közelében, hol évek hosszú sora óta Böhm Pál műterme volt, egy darab magyar hangulat rejlik. Udvarán árván őgyelgett az a tépett ponyvás, rongyos kasú szolnoki szekér, melynek pittoreszk váza vegyest

KAZLAK KÖZT. 1873
BÖHM PÁL OLAJFESTMÉNYE

HÁLÓFOLTOZÓK. 1876
BÖHM PÁL OLAJFESTMÉNYE

A MEZŐN. 1875
BÖHM PÁL OLAJFESTMÉNYE

Művészet 1905

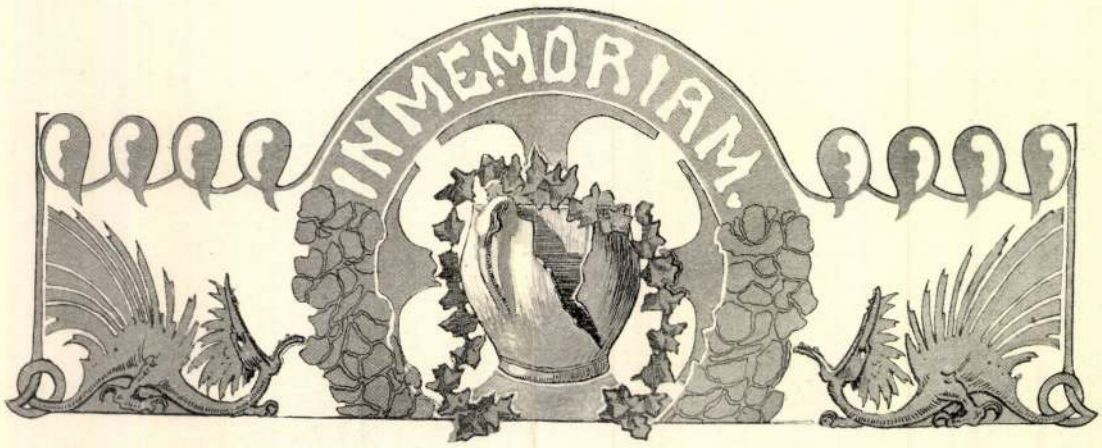

BÖHM PÁL

Röviddel halála előtt még a Kunstverein helyiségeiben láthattuk néhány művét: a „Két gém"-et, melynek tárgyát a neki oly kedves halászat köréből merítette és a „Czigánydiner"-t, melyen a tenger-messze puszta egy talajhullámában összebújva áhítattal leste a nyársra húzott lopott malac pirulását a füstös társaság. Jellemzi a közkedveltséget, melynek Böhm Pál művészete mindvégig örvendett, hogy mindkettő azonnal vevőt is talált; így érthető az is, hogy műtermében régibb karakterisztikus főművei közül csak egy maradt meg, az is befejezetlenül, egy dinnyeszüret: utónyári gomolyfelhők álomszerűsége messze horizont fölött, melyre a tanyai népség sürgő-forgó csoportja érdekes, mozgalmas körvonallal rajzolódik, magára vonva a figyelmet a külön képnek is beváló dinnyeföld gazdag csöndéletéről.

E festményében, mint a hetvenes évek elejéről való műveinek legjavában, hiányzik még a magyar népéletből vett jellemzetes anekdota, mely későbbi műveit oly beszédesekké teszi. Akkor a tiszta festőiség érdekelte őt, a formák messze térben való megjelenésének varázsa, a helyzeti elem.

Kazlak hegysége tornyosul „a boltozatra föl, mely tiszta kéken, sugárból szőve domborul" az 1872-ben készült „Kazlak között" című festményében, melynek festői akkordjait megértjük, ha tudjuk, hogy Böhm Pált akkor Mészölyhöz szoros barátság fűzte.

Böhm akkor figyelte a hamvas láthatárt „hol a menny széle a földhöz hajol" s a hol felhőkön átszövődő napsugár játékában „a világost az árnyék vegyes rónája váltogatva követi". Figyelte hosszasan „a lengesásos zöld lapályt" a lassan mélyedő, kanyargó Tisza mentén, hol:

„Innen ezüst-szín, túl-részen homály
Borítja a víz tükrét fele-tájig,
Túlparton egy halász ül, andalog,
Fejérlik a hal, melyet néha fog".

Fogékony volt a sík pusztaság vízszintesének a benne mozgó emberi alak függélyeséhez való viszony iránt, érezte e két elem ellentétjeinek, egymáshoz való közeledéseinek ezer harmo-

Albuma. A magyar festőművészet —. A Pesti Napló előfizetőinek készült kiadás. (Budapest, é. n.) 91. l. (önarczképpel). — *Aradi* lapok az aradi Böhm-kiállítás alkalmából. — *Budapesti* napilapok 1905. szept. 10. és a hetilapok szept. 17. számai a Böhm-kiállításról. — *Csepreghy:* Arad és Vidéke. 1882. 52. sz. — *Ernst-Múzeum.* Ideigl. katalogus. Budapest, 1912. 41. l. — *Ezredéves orsz. kiállítás.* A képzőművészeti oszt. képes tárgymutatója. Budapest, 1896. 105. l. — *Fiebor Henrik:* Művészeti szemle. *Katholikus Szemle.* 1905. X. — *Figyelő.* 1872. 179. l. — *Fővárosi Lapok.* 1870. 265. l. — *Hollós László:* A modern festőművészetről, különös tekintettel a magyar históriai festészetre. Budapest, 1876. 26. l. — *Incze Henrik:* Magyar művészeti almanach. Budapest, 1906. 156. l. (arczképpel). — *Kazár Emil:* Magyar festők. Böhm Pál. *Vas. Ujs.* 1880. 701. l. (arczképpel). — *U. az:* Az ezermester festőművész. (Emlékezés Böhm Pálra.) *Magyar Hirlap.* 1905. 234. sz. — *Keleti Gusztáv:* Újabb művek a tárlatban. *Fővárosi Lapok.* 1871. 133. sz. — *U. az:* Művészeti dolgozatok. Budapest, 1910. 257. l. — *U. az:* Képzőművészeti Szemle. *Budapesti Szemle.* 1874. V. 442. l. — *Képes Családi Lapok.* 1884. 521. l. (képpel). — *Képzőművészeti Szemle.* 1879. 4. l. — 1880. 4, 14, 135. l. — 1881. 126, 157. l. — *Kiáll. tárgymutatók.* — *Lázár Béla dr.:* Művészeti kiállítások. *Magyar Nemzet.* 1905. 219. sz. — *Liptay Pál:* Külföldi magyar festőink. *Fővárosi Lapok.* 1873. 11. l. — *Losonczi Lipót dr.:* Művészeink. *Magyar Szemle.* 1893. 10. sz. — *Lyka Károly:* Böhm Pál képei a Nemzeti Szalonban. *Uj Idők.* 1905. 38. sz. — *U. az:* A képzőművészetek történeti és technikai fejlődése. (A műveltség könyvtára. A művészet könyve.) Budapest, [illegible] 440. l. — *Magyar Művészek Albuma.* Budapest, 1886. Kiadja Ráth Mór. — *Magyarország és a Nagyvilág.* 1884. 308. l. — *Magyar Szalon.* 1892. XVI. 5. l. (arczképpel). — *Márki Sándor:* Arad vármegye és Arad szab. kir. város története. Arad, 1895. II. r. II. k. 826. l. — *Mikray János:* Böhm Pálról. *Budapesti Hirlap.* 1905. szept. 12. — *Modern Művészet.* 1905. I. — *Műcsarnok.* 1899. 125. l. — 1901. 99. l. — *Művészet.* 1902. 299, 302. l. — 1905. 338. l. — 1906. 354. l. — 1909. 75, 84. l. — 1911. 132, 133. l. — *Napilapok* 1905 márcz. 31. számai. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 125, 155. l. — *Olgyai Viktor:* Böhm Pál. *Művészet.* 1905. 182—186. l. (arczképpel és képekkel). — *Ország Világ.* 1905. 787. l. (Böhm Pál hagyatéka; arczképpel és képekkel.) — *Pallas Lexikon.* III. 609. l. — *Peregriny János dr.:* A M. N. Múzeum képtárának leíró katalogusa. Budapest, 1900. 163. l. — *Rothauser, Max:* Paul Böhm. *Pester Lloyd.* 1905. 227. sz. — *Szana Tamás:* Magyar művészek. Budapest, 1889. — *U. az:* Száz év a magyar művészet történetéből. Budapest, 1901. 149. l. — *U. az:* Böhm Pál. *Vas. Ujs.* 1905. 38. sz. (arczképpel és képekkel). — *Vasárnapi Ujság.* 1871. 445. l. — 1875. 539. l. — 1876. 799. l. — 1877. 213. l. (képpel). — 1878. 609. l. — 1881. 535. l. (képpel), 679. l. (képpel). — 1882. 732. l. (képpel). — 1883. 152. l. (képpel), 268. l. (képpel), 794. l. — 1888. 199. l. (arczképpel és képekkel). — 1892. 632. l. (képpel). — 1905. 221, 226. l. (arczképpel és képekkel), 303. l. — Önarczképe (rajz) az Ernst-Múzeumban, Budapesten.

~~Ò~~ ~~[illegible]~~

М. Што. Albuma

1949. X. 18.

Pár perc

(·

Hár

elöcsarn

„Laci b

kiabálj

Böhm Pál

Mors. és a Nagyvilág

k.

~~Végvári Szohok~~

~~III. tábla~~

I.

el a 8 órai, csengetés előt
az osztályban.
Iskolai dolgozat.)

omnegyed nyolc. Az isko
okában nagy tolongás
ácsi $\frac{3}{4}$ 8 van, engedjen már f
a valaki. Laci bácsi
kátba üt s föl engedi

könnyelmű volt, nem jó érintkezni?

— Nem úgy értettem, én főképen az atyáról beszéltem.

— Mindegy. Ilyet *önnek, nekem*, sohasem szabad lett volna mondani! És most köszönöm fáradozását, nincs több mondanivalóm.

(Folytatása következik.)

Böhm Pál

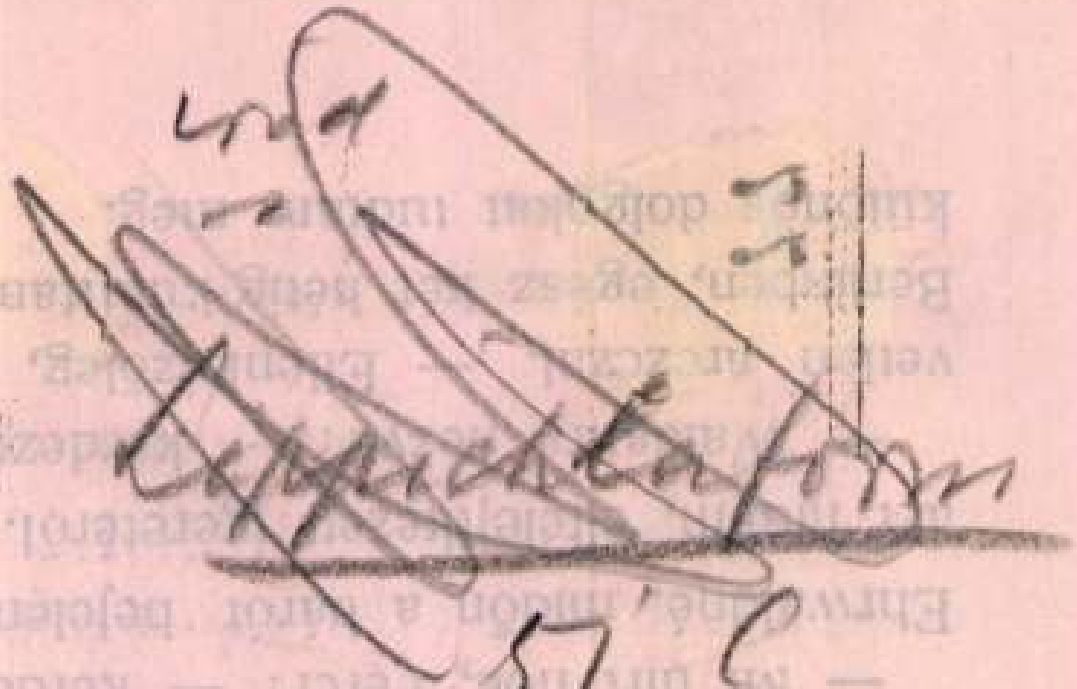

Márkus S.

mondani! — kiáltott szenvedélylyel Ehrwaldné. — Tudom, hogy ön más eredményt várt fáradozásaitól. De csalódik, kedves Perci. Lehetnek az ifjúkor meggondolatlan éveiben tévedéseink, de később, ha tisztán látunk, meg tudjuk bírálni azokat, s én már abban a korban vagyok, hol ez bekövetkezett, s a legszigorúbb bírája önmagamnak én vagyok.

— De grófné, az istenért...

— És tudja, mi érlelte meg bennem ezt a nyilatkozatot, mi talán sohasem röpült volna ki ajkaimon? — folytatta még nagyobb szenvedélylyel Ehrwaldné. — Az ön előbbi szavai, melyek elég kiméletlenek voltak.

— Nem értem.

— Avagy nem állitotta-e, hogy olyan családból származott egyénnel, mint Waldau, kinek *anyja*

Böhm Pál

1905

Böhm Pál hátrahagyott műveinek külön kiállítását ismertették a napilapok szept. 10-iki, a hetilapok szept. 17-iki számai.

Böhm Pálról. Irta Mikray János. Budapesti Hirlap, szeptember 12.

(Művészet 1905, 357.

Vaszary és az impresszionizmus

Ha ebből a világból még visszatért a szabad természetbe, mint A vörös fal (1910, Budapest, Vörösvári Miklós tulajdona) esetében, már a külvilág változatosságának csak jeleit hintette el. A vörös háttér, a csíkos asztalterítő rendkívüli erejű dekorativitása, a két álló alak folttá való egyszerűsödése a szintézis felé vezető utat mutatja. A képszerűség új megfogalmazásában áldozatokat követelt, a színes foltok elnyelték a gazdag részletességet, redukálták egy-két erősebb akcentusra, de nem egyszerűsítették síkdíszítménnyé. A formák megtartották téri alakjukat, tömegüket, szemben az új festészetnek azzal a szárnyával, mely Gauguin hatása alatt a szőnyegszerű dekoratív összegezés hívének csapott

U művei nagyrész

DUDITS Andor igy nyilatkozott:

Egy nagy aktiskola felállitását az egész magyar művészetre, de főkép a fejlődő tehetségekre áldásthozónak tartom. Az akadémiák feladata első sorban az akttanitás, a mint az a párisi Julien-iskolában ki van fejlesztve. Az aktrajzolás minden tudást magában foglal. A mesteriskolák mellett egy nagy, szabad, mindenki által hozzáférhető aktiskola, több modellel, néhány elösmert tudásu művész korrekturája mellett: ime a legközelebbi jövő feladata. A korrekturánál is fontosabb az a hatás, a mit a művész-jelöltek egymásra gyakorolnak. Ez egy harmadrészébe sem kerülne az államnak, mint a mesteriskolák és százszorannyi haszna volna. A „Modern Művészet" igazán nagy szolgálatot tesz a magyar művészetnek, ha ez irányban felvilágositólag hat.

KANN Gyula igy nyilatkozott:

Az aktrajz és aktfestés a festészet és szobrászat kiinduló pontja, de betetőzése is egyszersmind. Aktiskolát, szabad iskolát, a mely mindenkinek szabad rendelkezésére álljon, a kit kedve, hajlama a művészet gyakorlására vezet, fölötte fontosnak tartok. Egy nagy terem, egy vagy ha kell, több modellel s kész az aktiskola. Elösmert kitünő művészek vezessék és javitsanak. De ki kell nyitni az ajtót, hogy mindenki szabadon beléphessen, ne feszélyezze semmi s kedve szerint dolgozhasson. Lehet az a Lotz-iskola nagytermében vagy máshol, az a fődolog, hogy ilyen intézményt minél előbb megteremtsünk. Nem a paragrafusok gyártása a fődolog, hanem az, hogy életbe léptessük és áldásos hatását, kezdő és kész művészre egyaránt kiterjeszthesse.

Az árnyék bársonyosan, a fény ropogósan kezelendő.

SZÉKELY BERTALAN.

BÖHM PÁL EMLÉKIRATAI. A Nemzeti Szalonban nemrég tanulmányozhattuk Böhm Pál művészetét vázlataiból és rajzaiból. A kora hatása alatt álló természetes humoru művész jellemzésére a kiállitás nem sokat mondott, mert anyagát nem historikus szemmel válogatták össze, noha őt magát ma már csakis historikus szemmel szabad és — lehet látni. Igen jellemzőnek igérkezik azonban, mint fiától tudjuk, az a nagy köteg kézirathalmaz, melyet hátrahagyott, mely többek közt magában foglalja magyarul megirt önéletrajzát, a kor és az emberek aprólékos jellemzésével. A hatvanas évek magyar vidéki városainak műpártolása, nézetei, a hetvenes és nyolczvanas évek Münchenje plasztikus képben domborodik ki elénk Böhm emlékirataiból, melyeket minél előbb be kell mutatni a magyar közönségnek, mely kezd immáron nemcsak a művészi jelennel, de a művészet multjával is behatóan foglalkozni.

Nagy tömegben állották körül a „műveltek“ a Fortuny-iskola egy hivének egy alakokkal teli kis képét. Egy oktávalaku vászon, száz alakkal, mindeniknek a körmét is meg lehetett látni. El voltak ragadtatva tőle.

Manet rátekint, aztán epésen megjegyzi:

— Et dire que c'est fait à la main.

A HOLLÓSY-ISKOLÁBÓL.

Tanár: Ne csak azt rajzolja, a mit lát, hanem a mit érez.

Növendék: De mikor azt se tudom lerajzolni, a mit látok.

MÁSNAP:

Tanár: Hát mért rajzolta oda ezt a foltot, a mi nincs is a modellen?

Növendék: Mert érzem.

Modern Művészet
1905. I. 32. l.

Böhm Pál

Böhm Pál emlékiratai. U. ott.

Modern Művészek

I. 1.

(Művészek 1905-1927 l.)

Beleznay illatsz

Böhm Pál

l.

Műcsarnok

~~1901. 99. l.~~

1899. 125. l.

460-61. l.
(az ni illusztr. Petőfi)

1901. 99. l.

Böhm Pál

l.

Mysk ovszky Ernő

75. l.

A m. képzőmű tört

Tud. Zsebkat. 196-98

1906

66169 / 16722 sz.

éltóságú
gos
gos

Dr Szentiványi Gyula urnak

Bp. XI.,
Lágymányosi u. 16.

ENTES
sz. rendelettel
élyes illeték-
lytán.)

JELEN LEMBE	EGYSÉG-ÁR P	EGYSÉG-ÁR f.	ÖSSZES ÁR P	ÖSSZES ÁR f.	ÖSSZES ÁR P	ÖSSZES ÁR f.
			5.	80	4.	22

41.327. — K. M. E. Ny.

Böhm Pál

irod.

Gy)

Némedy Szeged 4/4. l.

kipsömör-e

Varm. tweiszr.

I. Csongrád vm.

Bp 1939

Némedy Szeged

Böhm Pál

ívód

Némethy József dr

Szolnok és művésete

Évk KMT 1929

29. l.

1909

Haden definiciója a karcról: „it is the cultivation of that spirit, it is the knowledge that is aquired by a life of devotion to what is true and beautiful" elárulják, hogy ez a tudatosság nem az érzést pótolja, de mellette és vele együtt jut megnyilatkozáshoz. Ez okból kelti bennünk tiszta tudatos benyomásokon kívül oly homályosabb érzések együttzengését is, melyeknek mint a zenében az egyes hangszereknek, külön sajátos színességök van. Érzéseket, melyek képzeteket kísérnek, sejtelmeit a mélységnek, melyből a fehér-fekete miszteriuma fakad, a rejtélyesség, melybe Rembrandt világított először.

Az angol grafikai nagyhatalom fönnemlített képviselői persze e kurta fejtegetés keretén belül csak csoportosíthatók, s nem kimerítően analizálhatók. Kimaradt: George Gascoyne, Richard Goff, Alfred East, a finom tájképlirikus, Francis Thomas, Crawford, Finnie, William Nicolson, a szélesen egységesítő arcképfametsző, George Clausen, Edwyn John, tekintélyes sora a festői egyéniségökből kiinduló grafikusoknak. Amerika, melynek grafikai művészetére Anglia, főleg Whistler szintén rányomta bélyegét, kívüle és Mac Laughlanon kívül Joseph Pennell műveivel volt képviselve. Ő, Stephen Parrish és Charles Platt képezik az ismert „három P"-t. Pennel elsősorban architekturakarcoló, találón nevezték el szülővárosa, Philadelphia Méryonjának, bár Anglia és Olaszország pittoreszk motivumai is sokszor inspirálják.

E széles, életerős művészetnek francia forrásai nyilvánvalók. Méryon nagy befolyással volt reá, Hamerton és Haden voltak szószólói. Whistler izgató, aforisztikus grafikája francia talajból fakadt, Legros ott született.

A régebbi francia rézkarc Barbison-ból indult ki, a francia tájkép szülőhelyéből, őt is a fontainebleaui erdő szent berkei ihlették, Brie siksága, Ville d'Avray tócsái, a Marne mocsaras partjai. Bléry után Charles Jaque, az idillikus tájkép- és állatfestő, kit a Bäcker-gyűjtemény főműveivel mutatott be, egyik erős kezdeményezője. Jaque befolyásolta Daubigny, Rousseau, Corot, Millet e műfajban tett kisérleteit. Méryon-nak a Bléry-tanítványnak működése a mult század közepére esik. Zilált életének tragédiáját Haden e megrázó mondatba foglalja össze: „Évről-évre a Szalonba küldözgette komor munkáit és mindannyiszor visszakerültek hozzá egy megjegyzés, egyetlen bátorítás nélkül, végül meghalt az éhségtől és a sok csalódástól kimerülten". Ma e bizarr genie egy-egy lapjáért egész kis vagyont fizetnek az amatőrök Tanítványának, Félix Braquemond-nak szelídebb vonala, szkeptikus humora már jobban érvényesült. Ismert állatkarcaiban („a kacsa") szerencsétlen mesterének energiáját bizonyos a japánoktól eltanult dekorativ előnyökkel ügyesen tudja egyesíteni. Jules Jaquemart, a francia rézkarc egyik legkomolyabb, legszellemesebb képviselője kiállításunkon nem szerepelt, a szeszélyes Félix Buhot sem jellemzően. Claude Gaillardtól láttunk egy szigorúan metszett fejet „Guéranger abbé arcképé"-t, a rézmetszet egyik utolsó, eredeti művét a hanyatlás korából.

A modern francia rézkarc tudatos föllépése egy 1891-ben Durand-Ruel-nél rendezett kiállítással kezdődik, mely bemutatta mindazoknak művészetét, kik akkor közös lelkesedéssel összeállottak, hogy „bosszantsák a rezet" („pour taquiner le métal"), mint a kor szaktekintélye e téren, Philippe Burty elkeseredetten megírta. Manet, kit Goya inspirált („Lola de Valence", „Gitanos"), Besnard minden előítélettől szabad, laza vonalával, Zorn, ki innét indult, Delavallée, Lhermitte, Chaplin, Flameng, Leheutre, Goeneutte, Vierge, Rodin a szobrász és Auguste Lepère, festői puha ízlésével, a kedvelt contre-fény luminozitásával tán a leggrafikusabb közöttük („Pont St-Louis", „Billancourt", „Útszéli fák"). J. F. Raffaelli, Edgar Chahine, Helleu, a hidegtű ízléses virtuóza („a Louvre Watteau-rajzai"), Alexandre Lunois, az orgiasztikus, lázas kolorista, ki a kőrajz színességét a féktelenségig fokozza („a tánc előtt", „Callé Passion", „Novios"), Henri Rivière, a mindig változó és mindig érdekes, kinek „Estampes murales" és „Images pour l'école" kőrajzsorozatát a német színes kőrajz virágzása követte, az utolsó évek feltűnőbb képviselői. Toulouse-Lautrec dekadensül finom idegességét, merész, ötletes rajzát, úgyszintén Carrière sej-

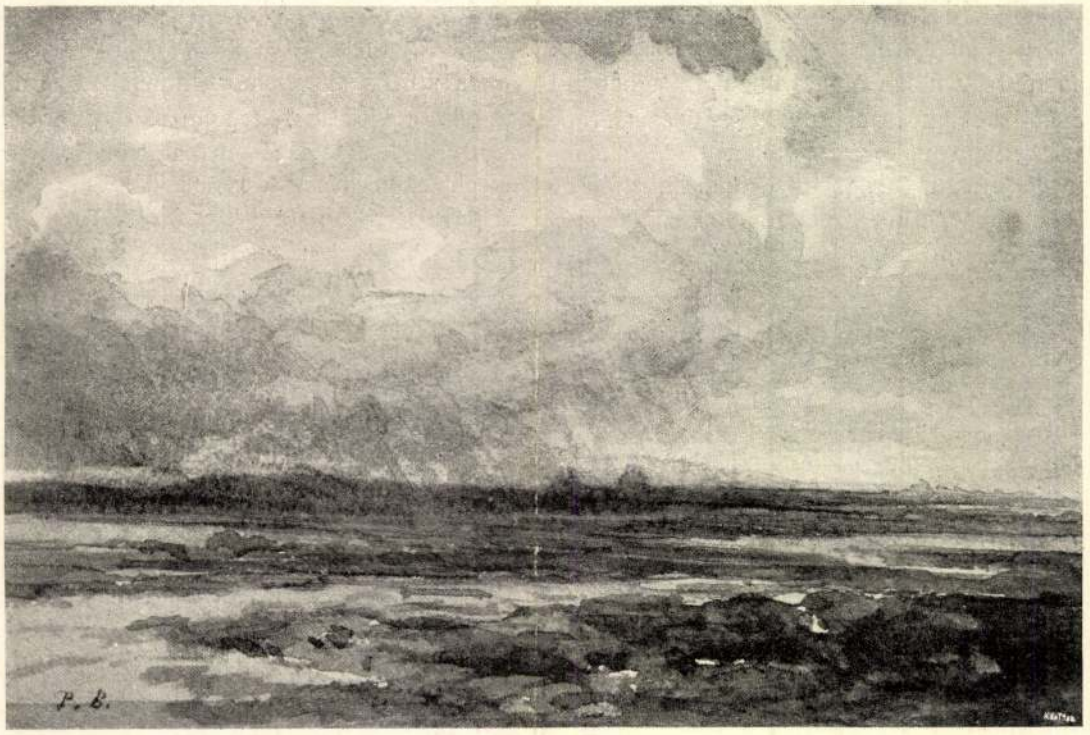

AMPERVÖLGY
BÖHM PÁL VÍZFESTMÉNYE

telmes ködösségét sajnosan nélkülöztük kiállításunkon. Théophile Steinlen tűjének sietős, könnyed iramodását („a munkából") is több lapján szerettük volna élvezni, valamint a régibb Fantin-Latournak a Wágner zenedrámáktól inspirált ünnepélyesen szcenirozó művészetét.

Svédországé a formajelző vonal egyik legvakmerőbb kezelője, Anders Zorn, formátumban miniatürista, a jelenség meglátásában és lerögzítésében életnagyságú. Impresszionisztikus, többnyire rézsútosan a lemezen végigsepert vonalai játszva megrezdűlnek, pillanat alatt megjeleznek egy formát, s eltűnnek nagy közös hullámzásban, anélkül, hogy észrevennők, mely pillanatban cseréltek szerepet. Zornt nem érdeklik annyira a fehér-fekete titokzatosságai, minden átlátszóan vibrál, frissen, üdén. A vonal nyelvét nálanál nagyobb könnyedséggel, nagyobb merészséggel nem beszéli senki. Spontán intuició buzog az energikus parallelizmusban, mely arcképein záporként végigzuhog. Mennyi mozgást, mennyi gondtalan biztosságot közvetít velünk. Szinte szemünk láttára készülnek művei, melyek durva hálója közelről csupa szertelenség, távolabbról finom, mesteri befejezettség. A „Renan arckép", „Granberg asszony", „A zongoránál", „A vízgyűrűk" a csodálatos kis női akttal, a sorozatban, melyet itt láthattunk, mintaképei voltak Zorn könnyen elolvasható, inkább stenografikus, mint grafikus stilusának.

E rapszodikus genialitás mellett jólesik honfitársának, Karl Larsson-nak szeretetreméltó bensősége. Ő a legegyszerűbb eszközökkel fejezi ki intencióit, néha a kontúrjelölő vonallal megelégszik, mint „Brita és én" című karcában.

Németország grafikai művészete csak szórványosan szerepelt. Nem mintha nem jutnának benne is felszínre egészséges, szolid értékek, de mivel ezeknek már régen hasznát vettük. Max Klinger „Evocation"-ját láttuk a Bäcker-gyűjteményben. Egy formai monumentalizmussal koncipiált lapot. A skulpturális nagyságra való törekvés, a mitologikus-klaszszikus és allegorikusan-misztikus eszmék kon-

Művészet 1909 84. l. kép

Petrovics E:

Wolfner Gr. Népszerűjtő

MM. 1925.

308. l.

Római kéz m

Böhm Pál

Üstfoltozó cigányok,
c. képe repr.

Nyár a művészetben
(Brest, 1940.) 5. l.

Böhm Pál
festő

l.

L.
Papp Nagyvárad
76. l.

Városismertetés
u.o. 1943

Nyilhegy, La Tène VI.138.

Böhm Pál

irod

u.

Pekáfest

48, képpel

50,51 l.

a m. ~~[illegible]~~

festéhet rol. 1908

Megfelelték: Balogh Ferenc, Orosz János G

Böhm Pál

Perállag III

~~1780. l.~~

1183. l.

Per

S1M

népmozgalmi adatait hivatalos jelentésben mo

közzé s a jelentés felsorolja az egyház kárára

korlati kiképzés sokkal intenzívebb lesz az új
int. — A konferencia tagjai első napon testületi-
tek Makláry Károly püspök előtt. Ez alkalom-
erencia tiszteletét Dr. Kováts J. István tolmá-
nézték a konferencia tagjai az egyetemet, ahol
Sándor rektor fogadta őket kollegiális szeretettel.
tyás Ernő volt a konferencia érzelmeinek ki-
ebruár 2-án délben Dr. Révész Imre dékán,
Dr. Csikesz Sándor rektor, a többi alkalom-
ántúli egyházkerület látta vendégül a kon-

kerületi tanács- és bírósági ülések. A tiszántúli
let tanácsa február 12-én délelőtt tartotta
dőszaki bíróság pedig 11-én és 12-én délután
ügyet tárgyalt le.

y Károlyné kitüntetése. A debreceni Jótékony
egutóbb ünnepelte elnökét: Sass Bélánét és
árolyné alelnököt, abból az alkalomból, hogy a
Egyesületek Szövetsége jubileumi keresztjével
őket, hat más társukkal együtt.

aszay Vince, a dunántúli református egyház-
pöke most ünnepelte Pápán születésének hetve-
rdulóját. A Püspököt az egyházkerület és intéz-
ldöttségeikkel üdvözölték. Medgyaszay Vince
el ezelőtt lépett az elhunyt Antal Géza dunántúli
ökébe. Előzőleg Berhidán és Lepsényben 34 éven
olt lelkipásztor, 1925-ben pedig az egyházkerület
egyzőjévé választották meg.

itárius püspök Erdélyben. Az erdélyi unitárius
zéket, amely Dr. Boros György eddigi püspök
avonulásával megüresedett, január 16-án töl-
amikor is az unitárius egyház főtanácsa egyhan-
Varga Béla eddigi püspökhelyettest, az unitárius
készi főjegyzőjét választotta meg püspöknek.

receni Csokonai Kör örökös tagjává választotta
i Sándor egyetemi tanárt.

**rmányzó úr elismerése Dr. Sz. Kun Béla egyetemi
ak.** A Kormányzó úr a vallás- és közoktatásügyi
előterjesztésére megengedte, hogy Dr. Sz. Kun
eceni m. kir. Tisza István Tudományegyetemi
az egyetemi oktatás és tudományos irodalom
terén négy évtizeden át kifejtett buzgó és ered-
unkásságáért újbóli elismerését tudtul adják.

Böhm Pál

Pester Lloyd 1905

III. 21

* Einer unserer hervorragendsten Maler, Paul Böhm, ist, wie bereits gemeldet, gestern in München gestorben.

Böhm, ein gebürtiger Nagyvárader, stand im 66. Lebensjahre. Anfangs für ein Handwerk bestimmt, fühlte er sich zur Malerei hingezogen, doch erlaubten ihm seine Mittel nicht, sich ganz der Kunst zu widmen. Erst nach Jahren kam er nach Wien, wo er die Gemälde des Belvedere zu kopiren begann. In die Heimath zurückgekehrt, suchte er in Arad Beschäftigung; er malte Porträts, Altarbilder ꝛc. und hatte alsbald auch Schüler, darunter den hochbegabten Ladislaus Paál. Später verlegte er seinen Wohnsitz nach Budapest, erwarb sich hier etwas Geld und reiste mit diesem, sowie dem ihm von der Regierung verliehenen 300-Gulden-Stipendium 1871 nach München, wo er unter dem Einflusse von Knaus, Vautier und Defregger mit größerer Sorgfalt zu arbeiten begann. Das erste größere Bild, das er hier malte, „Heimkehrende Schnitter", machte ihn alsbald bekannt und schaffte ihm viele Besteller. Es folgte eine Reihe anderer Gemälde, deren Stoff meist dem ungarischen Volksleben entnommen war. Fast sämmtliche größeren Museen Europas erwarben von ihm Werke, die allenthalben zu finden sind, in geringster Zahl allerdings in seinem Vaterlande. Er wußte dem ungarischen Volksleben die verschiedensten Seiten abzugewinnen: er malte sehr sorgfältig und war ein Feind jeder Oberflächlichkeit. Sein Münchner Atelier erfreute sich bis in die letzte Zeit des lebhaftesten Zuspruchs; besonders Amerikaner suchten es sehr fleißig auf.

* Die Frühjahrs-Gemäldeausstellung [illegible]

Beraja

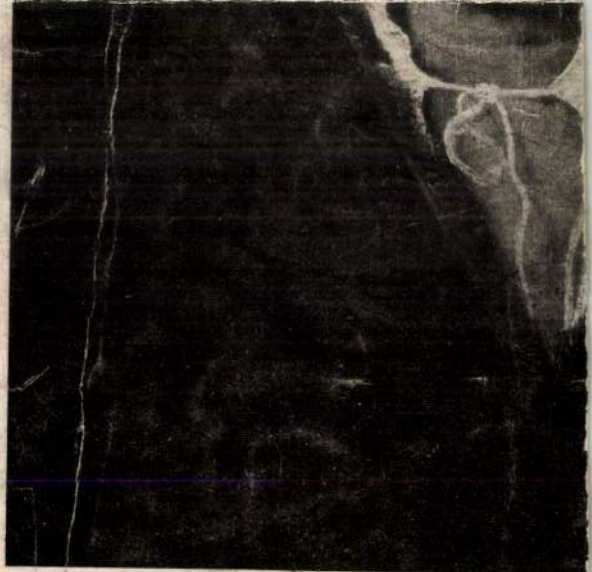

KILÉNYI

NY. MINISZTERI

GYÜJTEMÉNYE

Budapest, 1917. – ERNST-MUZEUM

Böhm Pál festő

Pesti Hirlap 1905. III. 31.

dékes.

1905. III. 31.

* (Böhm Pál halála.) Böhm Pál, a jeles magyar genre-festő tegnap Münchenben meghalt. Böhm Pál Nagyváradon született 1839. december 13-án. Ugyanott járta iskoláit is, de a forradalom miatt félbeszakitván tanulmányait, szülői később kézművesi pályára adták. Volt asztalos, rézműves, de mindig csak visszatért az atyai házhoz, s azt a gondolatot forgatta a fejében, hogy festővé képezi magát. Minden előleges oktatás nélkül másolgatta a képes lapok metszeteit, majd Szabó József szintársulatának diszletfestőjével: Ottóval kötött ismeretséget és ezt nem egyszer segitette munkájában. 1871-ben Münchenbe ment, hol Knaus, Vautier és Defregger hatása alatt gondosabb és válogatósabb kezdett lenni. Münchenben mindjárt első képe, a „Hazatérő aratók" jó nevet és számos megrendelőt szerzett neki. Hazai tárgyu festményei még olyan helyeken is figyelmet ébresztettek a viseletében és megjelenésében egyaránt festői magyar faj iránt, ahol ezt eddig névből is alig ismerték. A „Tiszaparti halászcsaládot" a kölni, a „Lótolvajt" a manchesteri muzeum vásárolta meg. Más képei Franciaországba és Angliába vándoroltak. A magyar népéletnek alig van olyan mozzanata, mely Böhm figyelmét meg ne ragadta volna; festette a népet ép ugy munkája, mint szórakozásai és vigalmai közben s bár egy-egy tárgyat többször is felhasznált, müveibe mindig tudott önteni változatosságot. Több százra menő festményei közül csak kevés került vissza hazájába. Müncheni műtermét ujabb időkben leginkább az amerikai képkereskedők látogatták.

Böhm Pál

éveket beszámitják nekik.

— (Böhm Pál.) Münchenből Böhm Pálnak, az ott elhúnyt magyar festőnek temetéséről, ottani magyarok irják: 1905. IV. 5.

„. . . . .A Zieblandstrasse-i temető halottasházában volt felravatalozva az elhúnyt művész. E temető a város közepén van, és itteni szokás szerint a holttetemeket, kivétel nélkül, a halottasházban teszik ravatalra. Egy ablakon át volt látható a halott mester sápadt, de cseppet se változott arca, virágpompa vette körül és gyertyák fénye sugározta be. Az ablak előtt az özvegy zokogott, felnőtt fia pedig lehorgasztott fejjel állt mellette. A hosszu folyosón a müncheni művészvilág előkelőségei, az itt élő magyar művész ifjak s a Magyar Egylet tagjai állottak, halkan beszélgetve. Majd elvitték az ablak elől a ravatalt, valahol hátul lezárták a koporsó fedelét; aztán hat szolga egy nagy csarnokba hozta, melynek homlokfalára Jézus feltámadása van festve. Itt a pap rövid imát mondott, majd szép, tartalmas beszédben ismertette a mester pályáját, életrajzi adatait. És azután megindult a hosszú, szomoru menet a temető szépen kövezett utain, zuhogó esőben a sirhoz. Ott rövid ima, s a sárgára festett keményfa-koporsót lassan bocsátják le a sirgödörbe, mely immáron egy sokat hányatott, becsületes, igaz művészlelket zár magába. A lelkész beszentelte a sirt, elhelyezik a család koszoruit, aztán Zádor Dezső, a Müncheni Magyar Egylet elnöke, tette le gyönyörű beszéd kiséretében azt a babérkoszorut, melynek nemzetiszinű selyemszalagján a következő felirat áll: „Böhm Pál bácsinak — a Müncheni Magyar Segélyző-Egyesület.“ Utána Strobentz Frigyes, az európai hirű magyar festő, helyezte el az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat *német* feliratos szalaggal ékeskedő koszorúját, majd Csordás szobrászművész tett le egy hatalmas babérfonatot; ennek is nemzetszinű a szalagja, a felirata pedig igy szól: „Böhm Pálnak, — a müncheni magyar művészifjuság.“ Leg-

Pesti Hirlap 1905. apr. 5

utolsónak maradt a „Münchener Künstler-Genossenschaft“ őszhaju művész küldötte, ki megható szavak kiséretében helyezte el a fehér-szalagos koszorút „annak a nagy művésznek sirjára, ki — úgymond — bár az utóbbi időben szinte embergyülölő volt, de akit az a pár ember, aki közelébe férközhetett, annál jobban tisztelt és szeretett.“

(Gyanut keltő költekezés.) Emlitettük

Az Ernst-Mu

II.

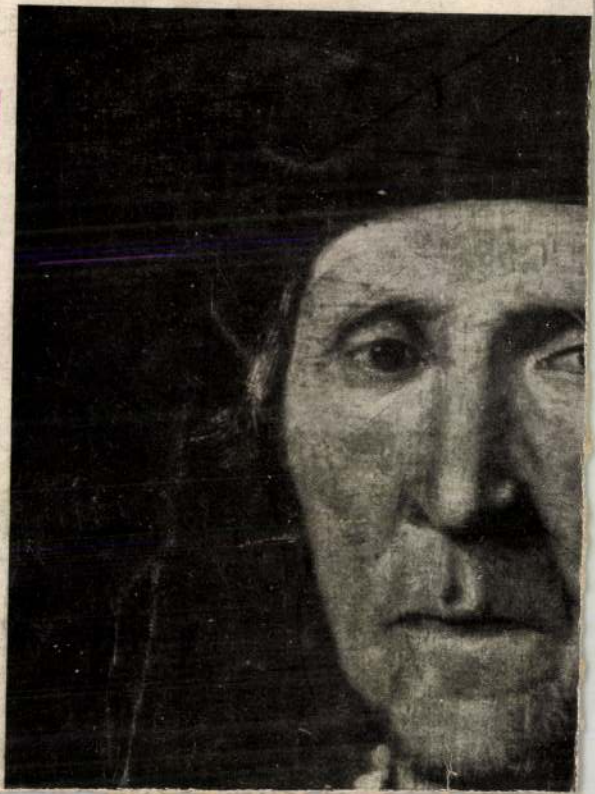

Böhm Pál

irod

Petr E M mag. minoré archépek

5. l.

Az Ernst Mus. leíró lajstrom

VII. M. mův. archépi

1931

Böhm Pál

Petrovics M.

109. l.

BÖHM PÁL: VÁSÁROSOK. (1902) *Wolfner Gyula gyüjteménye*. Böhm Pál (1839—1905), aki Münchenben élt, de nem festett mást, mint az Alföld magyarjait és cigányait, olyan könnyedséggel festette meg ezt a képét és annyi mozgalmat tudott önteni belé, hogy nem igen találunk mására művei között. Nagy genre-képei, mint például a nagyon ismeretes Est a Tiszapartján, kemények és több bennük az etnográfiai érdekesség, mint az igazi festői érték. Ime, újabb bizonyság arra, hogy a művészek hitelét nem mindig azok a képek mentik meg, amelyeket ők maguk galériába szántak.

Böhm Pál

l.

Petrélet és anyv.

113. l. 1937

SZENTFERENCRENDI ZÁRDAFŐNÖKSÉG SZEGED.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

TEKINTETES ELNÖKSÉGÉNEK,

BUDAPEST.

IV. Hőgyes Endre-u. 10.

Bölm Pál

---

vód
z
Petr Egy kimult hiptár
cmlékezete
171. l.
MCsi
1942. II.

120

KRISZTUS,
ülő és áldást osztó. Keresztről.
Német munka, XV. század.
Trébelt aranyozott réz, mag. 15 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

EREKLYETARTÓ,
úrmutató alakú, reneszánsz díszű talppal és göt fiálés felső résszel.
Magyar, XVI. század eleje.
Aranyozott ezüst, mag. 12 cm.

B. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: A VÁROSLIGETBŐL

1936
Petrovics MM
48. l. lap
48

BÖHM PÁL: VÁSÁROSOK

1·9·3·4
NOVEMBER 11
VASÁRNAP

PESTI HIRLAP VASÁRNAPJA

≡ 56-IK ≡
ÉVFOLYAM
45. SZÁM

Vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó 1919—1934

Ezelőtt tizenöt esztendővel, egy borongós őszi reggelen, 1919 november 16-án, falragaszok jelentek meg Budapest utcáin. Olyan világ volt az, hogy a pesti polgár már csak rosszat várt minden uj plakáttól. Tul voltunk négyévi háborun, a kommunizmuson és a román megszállás megpróbáltatásain. A fővárosban lehetetlen volt lisztet, kenyeret, zsirt, fát kapni. A posta, a vasut, a telefon botrányosan lezüllött. Az áruforgalom teljesen megbénult. A pékboltok előtt hosszu sorban uriasszonyok sirdogáltak. A menekült és ellátatlan tisztviselők száma már negyvenezerre emelkedett. A bányavidékeken még nem szünt meg a kommunizmus, viszont az Alföldről megjöttek az orgoványi hirek. Ráadásul az országon végigsöpört a spanyol betegség. Magyarország ezeréves történetében a tizenöt év előttihez hasonló tragikus korszak csak kettő található: a mohácsi vészt és a tatárjárást követő idők. Hogy ebből a borzasztó helyzetből ki lehessen lábalni, arra már minden remény elveszettnek látszott.

Ekkor jelent meg az utcákon az a plakát, amely hirül adta a főváros lakosságának, hogy a Nemzeti Hadsereg ezen a napon be fog vonulni Budapeste. Kiáltvány volt a szövege ennek a falragasznak s a kiáltványt egy volt osztrák-magyar admirális irta alá, Horthy Miklós. Ezt a nevet a háboru alatt gyakran lehetett olvasni az ujságokban, sőt sokan emlékeznek még a ferencjózsefi időkből is arra, hogy ahol az öreg uralkodó hivatalos parádéiról szó esett, ott a Horthy Miklós nevét, mint szárnyesegédét, a Ferenc Józsefé mellett gyakran ott látta az ember. A kiáltványban főként egy mondat tünt fel a már semmit sem remélő, elfásult, forradalmaktól, idegen hordáktól megsanyargatott lakosságnak: „Csapataim oltalma alatt minden igaz magyar nyugodtan végezheti munkáját."

A novemberi reggelbe fél kilenckor a Gellérthegy alatt négy trombita harsogása csattant bele. Kelenföld felől menet közeledett. Elől egy szakasz lovasrendőr. Utánuk kürtösök lóháton. Utánuk egy szakasz huszár. Aztán a huszárok mögött harminc lépésnyire egy szárnysegéd, majd egymagában a bevonuló magyar sereg vezére, Horthy Miklós. Az utca közönsége ekkor látta először. Kisfejü, szürke arabs lovon ült. Borotváltarcu, szálas, barna férfi volt a vezér, arcvonásai jellegzetesek és keményen formáltak. Tengerészsapkát viselt és kurta, kétsoros tengerészkabátot. És utána jött a sereg, amely a borzasztó napok alatt mintha a földből nőtt volna ki.

Ez a nap váltotta meg a halálfélelemtől Magyarországot. És az ország ennek a napnak tizenötödik évfordulóján szivből kéri a Mindenhatót: tartsa meg sokáig nekünk őt, a legelső magyar embert.

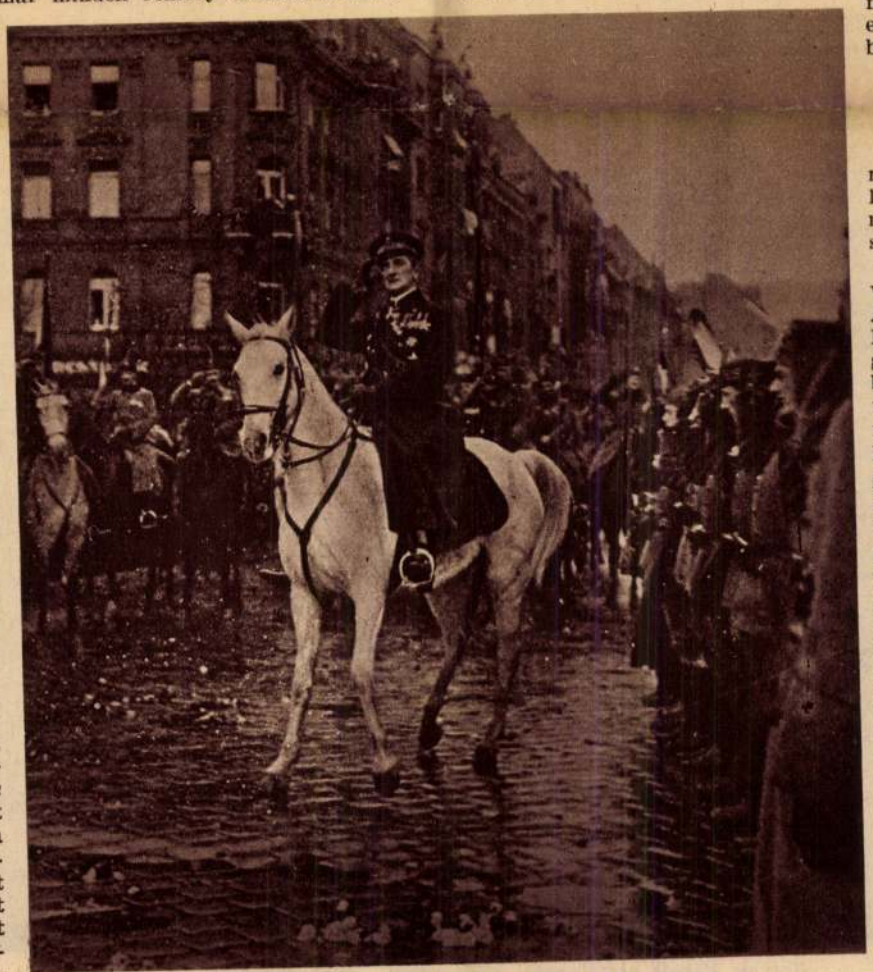

Nagybányai Horthy Miklós bevonulása a fővárosba.

A kormányzó gyermekkora.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós ősi magyar nemesi családból származik. Elei szabadszékelyek voltak, Maros, Aranyosszék és Kolozs vármegyékben voltak birtokosok. Horthy István kolozsmegyei földbirtokos régi nemességének megerősitése mellett 1635-ben uj cimert kapott II. Ferdinánd királytól: kék pajzs mezejében három zöld halom fölött három buzakalászt tart vaskesztyüs kezében egy páncélos kar.

Később a Horthy-család sokasodó tagjai számos más megyébe elszármaztak. A kormányzó nagyatyja már az ugocsamegyei Ramocsaházán született, amely száz

esztendőn keresztül volt a Horthyak családi fészke. Horthy Istvánnak hívták ezt a nagyatyát s ugyanugy hívták fiát, a kormányzó atyját, aki 1830 február 13-án látta meg a napvilágot. Érdekes férfi volt, tipusa a magyar vidéki földesurnak. Megjelenésének érdekes jelleget adott az akkori világ szerint való szakállviselet, fennmaradt fényképein feltünik igen magas homloka és derült, bölcs nézése. Mikor kezébe vette a kenderesi birtok vezetését, szakitott a földmüvelés régi, kezdetleges hagyományaival, okos ujitásokat léptetett életbe birtokán és Kenderest hamarosan mintabirtokká fejlesztette. Az egész környék gazdái hozzá jártak tanácsért. Mint előkelő és tekintélyes földbirtokos, jelentékeny szerepet játszott a közéletben is. Ferenc József olyan kitüntetésben részesitette, amely a régi világban igen kevés embernek jutott osztályrészül: a főrendiház örökös tagjává nevezte ki.

Horthy István 1857-ben vette feleségül dévaványai Halassy Paulát, aki nála kilenc esztendővel volt fiatalabb. Boldog házasságukból kilenc gyermek származott. István volt az elsőszülött, aki 1858-ban született és most lovassági tábornok. A második volt Horthy Zoltán. Harmadik Horthy Béla, aki tengerészkadét korában halt meg. Aztán leánygyermek következett: Horthy Paula, később poroszlói Gräfl Jenő felesége. Ötödik volt Horthy Miklós, született 1868 junius 18-án, tehát most hatvanhatéves. Utána ismét leány következett: Erzsébet, később pécsujfalusi Péchy Györgyné. A hetedik gyermek volt Szabolcs, aki a világháboruban, mint Szolnok megye főlspánja, önként jelentkezett s bár vissza akarták tartani állásában, ragaszkodott hozzá, hogy a frontra küldjék. Az orosz fronton 1914 november 22-én hősi halált halt. A következő gyermek fiu volt, Jenő, de ez még csecsemőkorában meghalt. Utána következő kisöccse vette át a nevét. Földbirtokos, felesége Bethlen Rózsa grófnő.

Horthy Miklós gyermekével a kenderesi kurián teltek el. Eleinte otthon tanulgatott, majd szülei beadták a debreceni kollégiumba, ahol tiz évvel idősebb bátyja, István diákoskodott ugyanakkor. Géressy professzornál lakott a két Horthy-fiu. Az idősebbik szigoru nevelője és gondviselője lett a kisebbiknek, mindennap számon vette a leckéjét s ha a kisfiu nem tudta a feladatot, a nagyobbik eredeti büntetési módot alkalmazott: feltette a kis Miklóst a szekrény tetejére a könyvvel együtt és addig nem vette le onnan, mig a lecke kifogástalanul nem ment. Ebből az időből fennmaradt az a debreceni iskolai bizonyitvány, amely nemrégiben az Országos Protestáns kiállitás egyik legérdekesebb darabját képezte s amely igazolja, hogy Horthy István nevelési rendszere igen jól bevált: kisöccse az osztály legelső tanulói közé tartozott.

Mikor tizéves lett, szülei Sopronba küldték, hogy ott, a Lähne-intézetben végezze középiskolai tanulmányait. Négy évet el is végzett. De ekkor tragikus csapással látogatta meg a sors a Horthy-családot. Az egyik fiu, Horthy Béla, tengerészkadét volt, egyik gyakorlaton robbanás történt s a fiu belehalt sérüléseibe. Ekkor Miklós azzal állott szülei elé, hogy Béla helyett ő szeretne tengerész lenni. A szülők megrettentek fiuk szándékától, de nem birtak a gyerek erős akaratával és szivós kitartásával, végül is beleegyeztek, hogy kövesse kedvét és lépjen a tengerészeti pályára. Horthy Miklós 1883-ban a fiumei tengerészeti akadémia növendéke lett.

Hajdani tanulótársainak előadása szerint nagyon élénk és nagyon temperamentumos viselkedést tanusitott az akadémián, bár a komoly tanulmányok iránti érdeklődése ellen nem lehetett kifogást emelni.

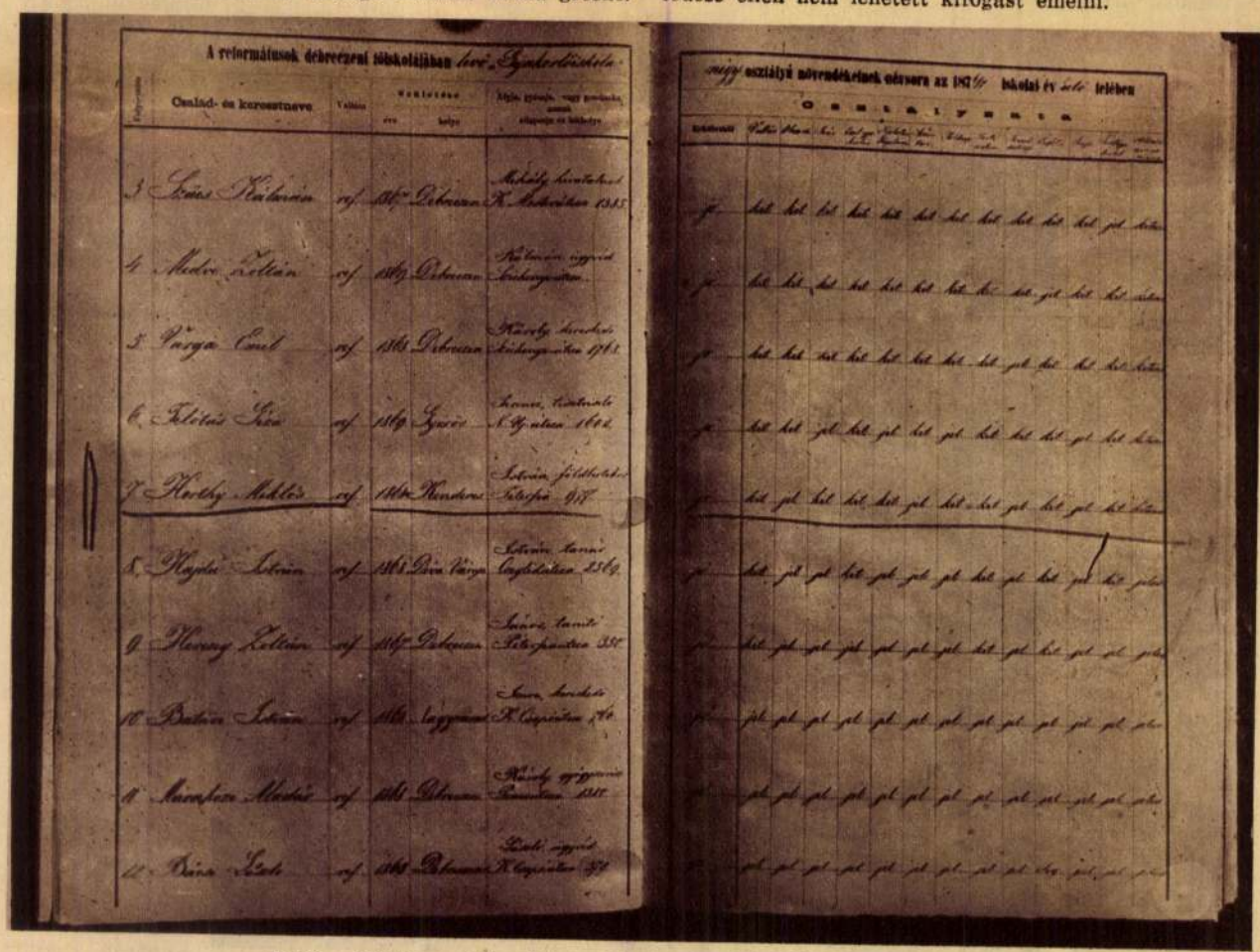

Horthy Miklós osztályzatai a debreceni „gyakorlóiskola" névsorában.

A LEGSZEBB MAGYAR KÉPEK

BÖHM PÁL: UDVARLÁS

A mult században három jeles magyar festő élt Münchenben: *Wagner Sándor*, *Liezenmayer Sándor* és *Böhm Pál*. Két akadémiai professzor és egy magatanulta művész. Hogy egy-egy szóval jellemezzük őket: Wagner volt a klasszikus, Liezenmayer a romantikus, Böhm Pál a bohém. Már neve szerint is bohém és cigány. Pályája első fele is olyan valódi bohémség volt, amilyent az életben kell végigszenvedni s nem a kávéházi asztalnál végigálmodni.

1839-ben született Nagyváradon. Atyja szerény jövedelmü mérnök és dilettáns festő volt. A fiu korán festegetett. Majd huszéves korában — amikor az ő tehetségével már az érvényesülés kapuján kellett volna kopogtatnia — egy vidéki szintársulat díszletfestőjéhez szegődött segédnek. Ez a fokozottan alsórendü elhelyezkedés nem volt akadálya előretörésének. 1862-ben sikerült feljutnia Bécsbe, honnan egy esztendő multával Aradra ment, ahol már festő- és rajziskolát nyitott. Tanitványai között volt *Paál László* is.

Önarckép.

Az első sikerek után ujabb nélkülözések következtek, mikoris Böhm, mint tüzijátékmester és rakétakészitő értékesitette azokat az ismereteket, amelyeket mint a szinpad körül mozgó ezermester szerzett. Persze a festést sem hagyta abba, sőt jártában-keltében természet után szorgalmasan készitett vázlatokat.

Ilyen harminckét év után jutott el Böhm Pál 1871-ben hatszáz forint állami ösztöndijhoz. Ez tette lehetővé, hogy *Münchenbe* menjen, ott hires és keresett festő legyen. Ebből a szempontból a segitség nem késett el. De elkésett abból a szempontból, hogy szabad fellángolást biztositson egy nagy művészléleknek. Egy nagy tehetségü művész, akinek életében *Paál László* és *Mészöly Géza* játszanak szerepet! Mily vesztesége a magyar művelődésnek, hogy *Böhm Pál* nem vett részt a magyar impresszionista festészet küzdelmeiben és diadalaiban. Művészlelke ugyanis egyként hajlott a természet festői megfigyelése és a népélet anekdótás megrögzitése felé. Azok a képei, amelyeket az 1870-es években *Mészöly Gézával* való barátsága idején festett, az első csoportba sorozhatók. Ettől azonban csakhamar eltért. Már Mészöly is szivesen élénkitette tájait egy-egy alakkal. Böhm képeinek ezt a figurális részét mind tovább fejlesztette, amig végül a tájképi részt teljesen elhagyta és csupán az életképpel foglalkozott.

Ő, a sokat hányatott ember, nem akart uj küzdelmet kezdeni. Ezt nem is kivánta tőle senki. München szivesen fogadta őt és ő jól érezte ott magát. Az azidőben divatos német életképfestés hatását természetesen nem kerülhette ki, ezt azonban ellensulyozta magyar témáival, ifjuságának és első férfikorának magyar emlékeivel, rengeteg vázlatával, jövője kincsesbányájával. Műtermét is felszerelte hazai kellékekkel, ugyhogy semmi gátlást nem érzett, amikor bajor földön, bajor levegőben festegette azt, amit magyar szivvel érzett, magyar szemmel látott.

Minden nemzetbeliek szivesen vásárolták magyar életképeit, *különösen a cigány-témájuakat*. Ebben Böhm Pál első helyen áll. A cigány-téma megragadta a viharzó lelkü *Rembrandt*-ot és *Franz Hals*-t, a polgárias *Barabást*, a magyar pusztát szerető *Pettenkofent*. Hányatottságában azonban egy sem volt a cigánnyal oly rokon, mint *Böhm Pál*. Ő és az utána következő *Valentiny János* a mult század magyar cigányának igazi megörökitői.

Münchenben azonban a mester megszünt bohém lenni. Élete hajlékony hajtása fává keményedett. Egy-két évig még hazajárt, az utolsó harminc évben már nem. Konzervativen festette tovább hazai témáit, amelyek — bárhogy hullámoztak akkor a különböző festői áramlatok — becsülésre és vevőre találtak.

1905-ben érkezett Magyarországra a szomoru hir, hogy Böhm Pál hosszas betegség után elköltözött e világból, amelyet Münchenben is magyarul élt, látott és festett. Böhm Pál művészetével még nem foglalkozott méltóan és részletesen a magyar műtörténelem. Éppen ezért gyüjtőkre és kutatókra meglepetésként szokott hatni egy-egy még nem ismert Böhm-kép, szintugy azok a szép illusztrációk, műlapok és fényképek, amelyek a mester java korában forgalomban voltak.

Pihenés. Böhm Pál festménye.

Cigánylány.

ENVELGES

Böhm Pál festménye (Vesszlet), Besnyő Béla kepszalonjaval

Böhm Pál

l.

Szana 1890.

M. művészek
Bp. 1889. –

u.a.:
A m. műv.
Századunkban
1890.

120 l.
121 l

u.a.: 100 év a m. műv.
történ. Bp 1901
149. l.

Delhaes I.

glalja el, melynek vizében a közeli fa-
A part mentén két kő és sok nád látszik.

balról

m.
1(465-901)
(340-902-15).

1893 augusztus 21-én.

38. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. | FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, SZEPTEMBER 17.

Szerkesztőségi iroda: IV. Kaplony-utcza 9.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

BÖHM PÁL.

1839—1905.

A kilenczvenes évek végén láttam utoljára Böhm Pált müncheni műtermében. Azóta, hogy pár év előtt találkoztam vele, nagyon megváltozott. Régi rugékonyságát elveszítette, lassan tipegett felém, rheumatikus fájdalmakról panaszkodott és szomorúan ujságolta, hogy a dolgozás sem megy már olyan könnyen neki, mint régebben. «Aztán a közönség izlése is megváltozott», tette hozzá elmélázva, «nem kell neki a szolid, becsületes munka; ezek az újabb irányok, hangzatos elveikkel, a fejét egészen elcsavarták. Még Budapesten, a hazámban sem fogadnak olyan szivesen, mint évek előtt; már az is megtörtént velem, hogy műveimet érthetetlen és elképzelhetetlen ürügyek alatt, visszautasitották.»

De panaszkodása közben sem feledkezett meg a magyar vendégszeretetről: egyszer csak eltűnt s pár percz mulva boros palaczkkal és poharakkal tért vissza, hogy ősi szokás szerint, velem a jobb időkre koczczintson. A borral kinálkozó művész pompásan beillett az arco-utczai műterem keretébe. Ez a nem nagy, nem is fényes, de annál barátságosabb helyiség úgy tűnt föl nekem az idegen földön, mintha egy kiszakitott darabja lett volna az elhagyott, talán régóta nem látott, de feledni sohasem tudott magyar hazának. A terem egy oldalán fogasokra aggatott népies öltönydarabok: lobogó gatya, pitykés mellények, zsinóros dolmányok, szines virágokkal kivarrott szűr, megviselt juhászbunda, s egész sora a pörge kalapoknak, melyekről még a hagyományos árvaleányhaj sem hiányzott. Kissé távolabb a paraszt menyecske toilette-darabjai: ránczos szoknya, művésziesen kimunkált és bodrozott ingváll, virágos pántlikák, kötények és tarka kendők, a minőket fiatal leányzók adnak emlékül szeretőiknek. Aztán, hogy a magyar föld flóráját se kelljen nélkülöznünk: a kulacsok, fogasok és ostorok díszes társaságában a zöldmázú cseréppedényből felénk terjesztette tüskés ágait a

DINNYESZÜRET.

BÖHM PÁL FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL

BÖHM PÁL MŰTERMÉBEN.

bogáncskoró, melylyel oly gyakran találkozunk a művész régibb festményein. A butorzat, természetesen, tulipános láda és festett székek.

Képirót környezete még nem magyarázott jobban, mint Böhm Pált ezek az igénytelen, de annál jellemzetesebb tárgyak. Az a művész, ki főfeladatának azt tekintette, hogy a világot a magyar faj életének poetikus és festői szépségeivel megkedveltesse, s a kinek valóban sikerült is az, hogy Munkácsy Mihálylyal egyidejűleg, vagy talán még előbb a külföld figyelmét felénk fordítsa, csak olyan milieuban érezhette jól magát, a hol őt minden az édes hazai földre, annak intelligens és délczeg népére, a magyar népszokásokra és erkölcsökre emlékeztette. Böhm Pál magyarországi kirándulásaiban évről-évre növelte és gazdagította ezt a sajátságos kis múzeumot, melynek tárgyai közül rámákban és festő-állványokon ingerlően kandikáltak ki az Alföldön, különösen Szolnok vidékén készített érdekesnél-érdekesebb tanúlmányok. A ki valaha ezt a műtermet látta, lehetetlen, hogy elfeledje azt a kis galeriát, melyben Böhm Pál fehér alapra festett tanulmányfőit, jellemzés tekintetében talán művészetének legértékesebb részét, gyűjtötte össze. Látjuk ebben a komoly méltóságra sokat adó, intelligens arczú falusi birót, a fürkésző szemmel reánk pillantó esküdtet, a ravasz kisbirót, a jómódú hetyke parasztlegényt, a jóságos arczú nemzetes asszonyt, az aranyos leányzót, a ránczos arczú anyókát s a czigányok kóbor népségének számos válfaját. Ezek a tanulmányok, melyeket Böhm Pál a hetvenes évek közepén Pettenkofen és Leopold Müller társaságában Szolnokon készített, mindvégig büszkélkedésének tárgyai voltak s nem vált meg tőlük még akkor sem, mikor viszonyai roszabbra fordultak, s kész képei, egykor nagyon keresett tárgyak, kezdtek a kiállításokról, vevő hiányában, a műtermébe visszavándorolni. Magam voltam tanuja, mint utasította vissza fényes ajánlatát egy külföldi műbarátnak, ki tőle az egész kollekcziót akarta megvásárolni.

Ezek a tanulmányfők szerepelnek Böhm Pál hires magyar genreképein, melyek közül egyiket-másikat hatszor-hétszer kellett újra festenie az amerikai amateurök számára, kiknek hosszú időn at kedvelt és jól fizetett piktora volt. Megtörtént vele az is, hogy képeit az esti és éjjeli órákban kellett másolnia, mert a kiállításokból azokat nappal nem vihette el s az amerikai maecenás föltételül kötötte ki, hogy a megrendelt festményt a tárlat bezárása napján kezéhez kapja. S hogy ez a gyakorlat sokat ártott a Böhm Pál művészetének: tagadhatatlan. A gyors munka felületességre csábította s így készített műveiből — a mi igen természetes — már hiányzik a jellemzetesség ereje, a közvetlen megfigyelés varázsa, sőt igen gyakran a rajz szabatossága is.

Ha Böhm Pál élete utolsó éveiben nem örvendett egykori nagy népszerüségének s művei sokat veszítettek a régi kelendőségből, azt ne kizárólag az újabb művészeti irányok felmerülésének tulajdonítsuk. Az az erős, jellemzetes ábrázolási mód, mely művészetének egykor igazi értéket kölcsönzött, nem lehet alávetve a divat szeszélyének s megőrzi a maga varázsát minden időkben, ha ugyan a külső körülmények behatása alatt erejét el nem veszítette. Böhm az utóbbi időkben azonban már nem a természetet másolta, hanem saját műveit s a mint így lassankint eltávolodott a természettől, művei is mind halaványabbak, mesterkéltebbek és élettelenebbek lettek. Mert szent igazság az, hogy a képíró is — mint Anteusz — csak akkor érezheti magát erősnek, ha ott van a hazai talaj a lábai alatt. Azután Böhm Pál megszünt a nép szokásait, lelkületét a helyszinén tanulmányozni s remete módra müncheni műtermeinek négy fala közé zárkózott: művészetének régi himporával együtt a műbarátok nagyobbmérvű érdeklődését is elveszítette.

Nem időzöm a művész hanyatlásának eme szomorú korszakánál. Böhm Pál, ki annak idején nemzetközi nagy versenyeken vonta magára a figyelmet s megérte azt a dicsőséget, hogy képei elsőrangú galeriákban kapjanak helyet, megérdemli tőlünk, hogy őt tehetsége delelőpontján mutassuk be a közönségnek, midőn művészetével halála után először foglalkozunk. Tehetsége tagadhatatlanúl egyike a legrokonszenvesebbeknek, s a mellett magyar minden izében. Az Alföld parasztját először ő festi nálunk erősebb megfigyeléssel, karakterisztikus vonásainak élesebb kiemelésével. Látszik, hogy vele élt a néppel; megismerte érzületvilágát és gondolkozásmódját. Jobb képeiről magyar levegő árad felénk s alakjai úgy tűnnek föl előttünk, mintha megannyian régi, kedves ismerőseink volnának.

A magyar Alföld népét, életét kitünően illusztrálják Böhm Pál művei, s a Nemzeti Szalon igazgatósága helyesen cselekedett, midőn a művész hagyatékát Münchenből elhozatta s a főváros műbarátainak bemutatja. A gyűjteményben vannak értéktelen művek, különösen a művész első és utolsó korszakából; de találunk kitünő alkotásokat is, melyek ezt a rokonszenves képirót teljes erejében mutatják. A hetvenes évek közepéből származó magyar tanulmányfők s a nyolczvanas évek elején készült tájképvázlatok mindenkor kiváló termékei maradnak a magyar képirásnak. Ezeket a gondosan áttanulmányozott műveket jól esik látnunk. Különösen most, midőn a zseniáliskodó elnagyolás a fiatalabb festőnemzedéknél valóságos divattá vált, sőt kezd erényként szerepelni.

Böhm Pál bevéste nevét a műtörténetbe. Lehettek gyöngébb alkotásai is élete végén, de emlékezetét és dicsőségét nem fogja eltörleni, sőt elhomályosítani sem az idő moha.

Szana Tamás.

DÉLI CSEND.*

Delel a nap . . . szellő se lebben . .
És csecsemőnél édesebben
Alszik alant a róna táj . . .
Hallgatva várok, elmerülve,
Valami neszt, mely átrepülve,
Serkentene tudatra már!

Mert félelmes a csönd magánya,
A végtelenség tartománya
Magába szédít, eltemet.
Végig tekintek a határon,
Terhel a csönd már, e nagy álom,
A mi elfogta lelkemet . . .

Virúlva száll a föld a fényben
S mint kormányos az emelvényen,
Hegyormon állok, egyedül . . .
Megjött a nesz, fülembe csengett,
Suhogni hallom *künn* a csendet,
Mint sas ha távol fölrepül.

És nő a zúgás, nő fokozva.
A hegy is mintha ringadozva
Kisérné a föld lépteit,
Mely tova száguld új egekbe,
Suhan, zuhan, rohan peregve
És hordja kisded férgeit.

Süvölt az égbolt, nő a rengés!
Óh, szörnyüség e vad kerengés!
Kétségbe ejt ez égi táncz!
Fujják a sphaerák harsonáját,
Naprendszerek csapongva járják . . .
Szédülsz, halandó!? . . . mást kivánsz?

Nyugvásra vágyol? mely szivedbe
Galambként szálljon, halk-pihegve,
S a föld pihenjen, mint szived?! . .
Egy pillanatra ha megállna,
Oh, hogy' röpítne a halálba,
Mint a parittya a követ!

Hogy' szétföcscsene, a mi tenger!
Mint koporsót a pap ha szentel!
Hogy' kiszakadna, a mi bércz!
Hogy szétrobbanna, a mi nagyság!
Tornyok a holdat hogy' nyilaznák! . .

. . . Nyugvást ne kivánj, a ki élsz!

De hát a vígasz merre? hol van? . . .
Boldog a féreg lenn a porban
És boldogtalan, a ki lát . . .
Rémséggel terhes mély nyugalmad,
Megsemmisítő nagy hatalmad:
Iszonyatos vagy, szép világ!

Zempléni Árpád.

* Felolvasta szerző a Petőfi-társaság szeptember 10-iki ülésén.

A KÁRTYAVETŐNÉL. — Böhm Pál festménye.

MOHYÉK.

Elbeszélés. — Irta **Gyarmathy Zsigáné.**

Erdély nagy hegyei között még mindig található néhány olyan kúria, hol a roskadozó nemesi lakban ötven év óta nem ment előbbre az óramutató, hol a málló falak pókhálós ködében hajt a nemesi virtus: mert hát hiába öltözik valaki czifra uri ruhába, az nem számít, úr csak az, a ki úr volt negyvennyolcz előtt is.

Ezt vallja az egész Mohy familia, a mely áll egy nem czifra ruháju öreg úrból, két koros odó leányból és egy felnőtt fiuból. Az apa: Mohafalvi Mohy Dénes mindég tarklizik és mindég pipál, de a fia: Dinike, még azt sem cselekszi; megbukott az érettségin s azóta nem csinál semmit. Annál többet dolgozik a két leány. Az omladozó ambitus rozoga deszka lépcsője mindég tiszta és könyöklőn mindég illatoz nehány cserép viola és szegfű; aztán ha nyári zápor zuhog és végig foly a falakon, Zsuzsika és Málika rögtön ott terem a meszes cseberrel s ismét hófehérre meszelik a lecsurgott helyeket. Ha... no, de most nem zavarja semmi közbe jött esemény a napi teendőket, ki-ki végzi, a mit szokott.

Idősbb Mohy tárklizik az iskolamesterrel; ezt ugyan resteli egy kissé, de hát mit tegyen az ember egy ily meleg őszi napon? Hiszen mikor hideg van, akkor is csak ezt lehet tenni! Ilyen esetekben nem igen lehet válogatni, hogy ki a nemes familia és ki nem. Mert a négy alsó mégis csak négy alsó, akárki ellenében jegyzi is az ember. De az már nem mindegy, hogy a fiu udvarolgat az iskolamester leányainak, mert az afféle viganós népek még ki tudja mire gondolnak? A paraszt leány nem gondolja, mintha belőle Mohyné is lehetne, de ezektől még kitelik az ilyen gondolat is! Ezért, hogy az iskolamestert tájékoztassa, pipagyujtás közben igy szól idősbb Mohy:

— Amice! ismeri maga Vendeléket?

— A kiknek az apjok bezirker főnök volt?

— Igen. Tudja-e, hogy azoknak teménytelen pénzök van. Igaz, nem ősi familia, idegenből ideszakadt Isten tudja mi... de már urak, az egyetlen leányuk szép is, gazdag is és ki tudja nem szánom-e rá magam, hogy a fiamat bemutassam nekik... Mit gondol, nem lenne-é jó még egyszer fényt hozni a Mohy névre?

— A bizony jó lenne — mondta a kántor és osztani kezdett. Mohy nagyot fújt a frissen gyujtott pipán és azt mondta, hogy: a fattyu — már mint Dinike — szép gyerek, ősi sarj és az afféle Vendel szépeknek nagy szerencse. Aztán felszedte a kártyát és tovább nem mondta. Hiszen az már nem is tartozik az iskolamesterre, hogy ők hárman: Zsuzsikával, Málikával már rég tervezgetik ezt a dolgot; ismeretséget is kötöttek Vendel Natálival, a ki felette jól mulatott a két koros leány nem épen Párisból hozatott öltözékén; de Vendel mama, a ki egyszer régen komorna volt egy híres grófnénál, nem találta nevetségesnek, hogy a két leánynak van egy deli öcscse, amolyan úri sarj, a kinek a neve jól illenék a szép Nati pénzéhez és szerette volna megismerni a fiut. Beszélt erről leányával és az okos, kaczér leány óhajtotta is, hogy mutassák be neki Dinit. Csakhogy az óhajtás jóval természetesebb volt, mint sem könnyű, mert ifjabb mohafalvi Mohy Dénes szivesebben ismerkedett a csinos paraszt leányokkal, mint — szerénte — a dámákkal. Az apai tekintélynek, a nővéri könnyeknek végre sikerült Dinikét annyira venni, hogy jól kimosdva, felpomádézva és kesztyűzve elment velök a csinos Vendel-ház kapujáig, innen aztán, mint a pereszler — legalább nővérei igy mondják — visszafordult és eltünt. Csak egy ízben értek el nagyobb eredményt, a mikor is a kapun kettőt lépett befelé s azután tünt el, mint a — pereszler.

A két leány méltó felháborodása az atyára is elragadt annyira, hogy említést is tett bizonyos görbe pipaszárról, pedig nemesi becsületére mondja, hogy ezt már nem hitte, soha sem hitte volna, miképen arra kerüljön a sor — a görbe pipaszárra — mivel a fattyu immár nagykoru... Különben a régi Mohyak még házas fiaikat is elverték néha — ezzel vigasztalta magát az apa. Dinike a fent nevezett pipaszárat ismerte azon félig mult időkből, midőn nénjei befujták az öreg úrnak, hogy ő nem mindég kerüli ki a fonóházat, a mikor arra jár...

— Majd elintézem én ezt az urfival, csak bizzátok rám! — Kecsegtette az öreg úr leányait; de aztán nem intézett el semmit: tarklizott tovább rekturammal.

A leányok pedig folytatták az ismeretséget, magasztalták öcscsüket és a Vendeli fénytől mindég annyira el voltak ragadtatva, s hazatérve a roskadozó ősi fészekbe, oly nagyszerű dolgokat beszéltek, hogy tisztán látható volt, mennyire emelkedtek ezen elbeszélés által maguk is a négy kántorleány szemében.

II.

Tehát a dolgok ilyen képen álltak ama bizonyos verőfényes őszi napon, midőn nem kellett félteni a Mohy szobák fehér falait. A ház ura természetesen tarklizott a tornáczon rekturammal, a tornácz előtt bóbitás tyúkok kaparásztak, s egyik-másik mellig fürdött a meleg porban; az öreg korhadt eperfák alatt pulykák szedegették a hulló gyümölcsöt s a füves udvar egyik sarkában kövér pukkantók között hat darab malacz szopta az anyját, míg a kocza röfögve szimatolta az üres vályut. A görnyedt csűrből valami csattogás hallszik: a két leány kendert tör és tilol nagy titokban. Sürgős a munka, mert nem csak a szénát kell addig gyűjteni, míg süt a nap, hanem a kendert is addig lehet törni csak. Könnyű a paraszt asszonyoknak, azok kiállhatnak az udvarra, s a szellős helyen még ha nem is épen forró a nap, jól törik a pozdorja, de ők: a Mohy lányok, nem állhatnak ki szégyen szemre! Nekik szegényeknek titokban kell végezni minden nehéz munkát. És végzik is zúgolódás nélkül, hiszen ők más sorsot nem ismertek soha, de azt bizonyosan tudják, hogy jó születésüek nem afféle senkik s ez minden gyönyörüségök. Ez a tudat okozta, hogy még mindig pártában vannak, a ki akadt volna olyan kerő féle: az egyiknek egy szegény ispán, másiknak egy tanító nem kellett, mert egyik sem volt nemes születés, a nemes születésüek pedig elfelejtettek behajtatni a hajdani galambduczos kapu helyén. Igy hát a Mohy leányok a csűr betett kapuján belől kendert törnek és tilolnak. Gyorsan foly a munka, az apró pozdorja úgy pattog körülöttük, mint a csép-hadaróval felvert búzaszem és a por sűrű felhőbe burkolja a kifáradt két teremtést; be jó is azoknak a paraszt leányoknak a szabadban tilolni!... És a por és pozdorja ellepi a két leány deresedő fejét; de az nem baj, hiszen ott benn kellemes gondolatok váltják egymást.

— Bizony Isten, Málika, olyan ez a kender mint a selyem, teméntelen vásznunk lesz az idén...

— Csak legyen is... Hej! Zsuzsika volt ennél már jobb esztendőnk is...

— Csak roszabb ne legyen Málika!

— Igaz, nem is panaszképen szólok, de ládd itt a tél és nem csak, hogy Dinikének, hanem még édes apánknak sincs meleg ruhája s egy krajczárt sem kapunk semmiből.

— Ki tudja, nem lesz-é lágy tél az idén; én azt hiszem az lesz, Málika.

— Bár úgy lenne... tavasz felé eladjuk a vásznat — lesz vagy négy vég eladó — s akkor helyt leszünk ismét.

A tiló és törő ujból kattog s a leányok arczáról gyöngyözve hull a verejték; Zsuzsika kötényével megtörli arczát, Málika is azt cselekszi:

— Te Zsuzsika! mit gondolsz, vajjon igazán eljőnek ebben a holnapban Vendelék?

— Az már igaz, hogy el, tudod az afféle népek kapnak az ember barátságán. Azt hiszem, hogy épen most vasárnap fognak eljőni, ma még csak szerda, addig rendbe szedhetjük magunkat.

— Tudod mit gondoltam Zsuzsika? Mivel már úgy állapitottuk meg, hogy enyhe tél lesz, hát azért a flaner köntöseinkkel behúzhatnók a kanapét vasárnapig...

— A bizony jó lesz, hiszen nem is fogadhatjuk azokat a pompázó népeket akárhogy...

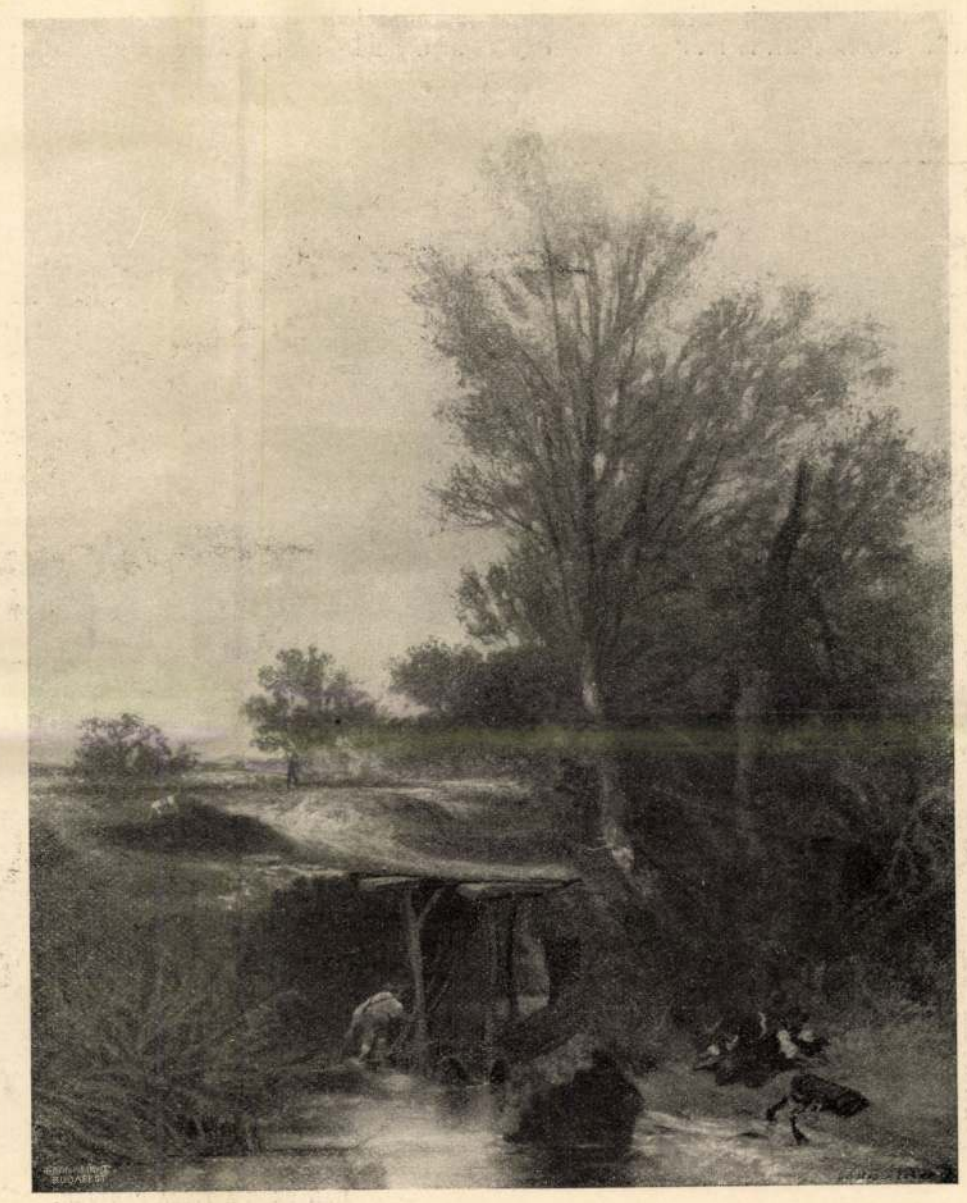

ORVHALÁSZAT. — Böhm Pál festménye.

TANULMÁNYFŐ.

CZIGÁNY NŐ.

PARASZT TIPUS.

— Vajjon ebédre jőnek, vagy ozsonnára?

— Ebédet is, vacsorát is jobbat tudunk mi nekik főzni, mint az ő szakácsnéjok nekünk tálalt...

— Hiszen tudni csak meg tudjuk...

— Vasárnapig csak össze is szerezzük a hozzávalót... nagyobb baj az, hogy nem tudjuk ennek a Dininek a fülét megfogni...

— Majd biztatjuk jó és rosz szóval s ha másként nem lehet, az édesapánk utján is.

— De tudod, hogy már nem tart az öregtől?

— Tart a pipaszárától...

— Úgy hát csináljuk ki a dolgot, hogy el ne szökhessen vasárnap, mert bizony Isten jó lenne ez a házasság... Te! olyan bútorokat hozna az a leány, hogy nemcsak a kántor lányok, de az egész vidék szájat tátana rá.

— Ezt megbeszéljük még jobban is lefekvéskor, most csak siessünk, míg a kender meg nem ereszkedik.

A pozdorja vígan pattog a deresedő fejek felett és a derült gondolatok szállnak, szállnak: s a roskadozó házon mintha már is új zsindely fedél fehérlene és az omló ambituson, — az édes apa négy alsót mond s úgy ragyog az arcza, mintha minden kivánsága e pillanatban teljesült volna. Dinike pedig parlagon hagyott földjén törtet keresztül, mert épen azon túl gyűjtik a sarjut bíró uramék, abban az atyafiságban pedig sok szép lány van.

Foly a sarju gyűjtés, cseng a népdal és egyik leány megjegyzi:

— Ni, jű az urfi!

De az urfira senki sem figyel; megszokták születésök óta, hogy ott forog közöttük és nem szólják meg semmiért. Bezzeg nem így egy-egy erre vetődő idegen urat, a ki minden hiábavalóságot kérdezget és jegyez; azt ugyan csak kinevetik, mert hát afféle jövevény a hitvány! Azt az urfi sem veszi semmibe, hiszen annak nincs ezen a tájon egy bomladozó kuriája, parlagon hagyott földje, s még az sem bizonyos, hogy van-e neki nemes levele?

Dinike megáll egy mogyoró bokor mellett, kalapját ledobja, aztán maga is leheverész a sarju rendre: míg idáig ér a forgatás, pihenhet egyet. Bele bámul lomhán az ősz aranyos piros ködébe, melyen keresztül villog a szép paraszt leányok hófehér ingválla és alsó ruhája; de villog a szemök is, mert minden leánynak ott van a szeretője is, segíteni jöttek át a maguk rétjéről — bíró uramnak.

Bár lenne itt az a Kántor Katicza is, — gondolja Dinike, azután nem gondol semmit.

A forgatók közelebb, közelebb érnek és Dinike fel áll, odakiált a legcsinosabb leánynak:

— Gazsi Kis Kata! Hozz egy korty friss vizet.

Kati kapja a korsót, a forráshoz fut és tüstént ott terem a friss vízzel és a mint illik, a korsó szipókáján kiönt pár kanálni vizet s úgy kinálja oda a korsót a mit Dinike átvéve így szól:

— Na, én is!

És kiönt a szipókán ő is, de úgy hogy végig permetezi vele a Kata piros arczát.

— Nyughasson az úrfi! — mondja a leány míg habzó fehér ingujjával törülgeti arczát.

— Nem nyugszom én, hanem iszom! — kedélyeskedik Dini és nagy kortyokban nyeli

HALÁSZOK A TISZA PARTJÁN.

BÖHM PÁL MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Böhm Pál

l.

Szechy Károly

Benyomások és emlékek.

Bp. 1897.

132 — 144. l.

Rafael már Firenceben is fe
ezen a téren is sokat fejlődik,arcké
gasabb belső kifejezésüek lesznek,Por
tett,de ezek nem önállóak,hanem bele
Itt többnyire a pápák arcképeit feste
festészet legmagasabb szinvonalát kép
még öreg korában is igen erélyes,ener
arcképe.Kezében is kifejezésre jut mi
eredeti a Pitti-ben van,de az Uffizib
képnek kellemes vörös tónusa van.Ugya
Tommaso Inghirani biboros arcképe./Pi
szült.A tudós férfi alakját érzékelte
embert,a tudós humanistát és költőt m
lágy,puha fehér,fekete szürke tónusok
ra emlékeztet a krakkói Czartoryski k
arcképe.Csupa finomság,csupa liraiság
téka nihetetlen finomságokat rejt mag
a Donna Velata /Pitti/,mely kétes müv
A Pittiben van egy önarcképe,mely nem
Barberini/.Tul kemény,hiányzik belőle
lágysága,költői liraisága.Morelli Giu
Gyüjteményben őrzik a X.Leót két kard
Giulio de Medici/ ábrázolt hármas arc
ezen is a piros és fehér szinek domin

Rafael Rómában is foglalkoz
lémáival.Még firenzei Madonna-kompozi
szent pétervári Eremitage-ban őrzött
elhagyja a Lionardo hatása alatt alka
ve gula-kompoziciót.Tondóba komponál.
Madonna komolyabb,idősebb,mint firenz

Böhm Pál

l.

Szendy K. Bpest
Nékesfőv. König. évh.
1942. Bp. 1943. 92. l.

onan föltüntetendő, hogy az illetők
parancsnokságához /:csapattesthez,
tali be.-
thező rovatai legyenek:

lyel az illető bevonult:
apattest, intézet, stb.:/ melyhez

lalandók az évi díj élvezetében
nárok, továbbá a segélydijat élvező
tatandók ki a dijtalan gyakornokok

./.

gának

B U D A P E S T .

~~Böhm Pál~~ Wagner Sándor

Uj Idők 1899. V. 22 sz.

Két müncheni magyar mester. A nagy Piloty-iskolának magyar tagjai hívek maradtak Münchenhez s bár szivük nem szünt meg magyarnak lenni, mégis künn rekedtek az ő kedves bajor metropólisukban. Egy közülük hazajött: *Benczur* Gyula, de a többi, vele egyivásu müncheni polgárrá változott. Az öreg *Lietzenmayert*, a társasag egyik kiváló tagját, tavaly ragadta el a halál: most már csak az öreg *Wágner* Sandor él közülük. *Wágner* az akadémia tanára s mint ilyennek bokros érdemei vannak: temérdek vesződséggel nevelte a rábizott növendékeket, köztük kiváló szeretettel a magyarokat. Érdemei megjutalmazásául e napokban Luitpold bajor hercegrégens magas érdemrenddel tüntette ki.

Wágnerrel körülbelül egyivásu *Bőhm* Pál, aki szintén állandóan Münchenben telepedett le s a régi jó idők vezető alakjai közé tartozott. *Bőhm* Pál most ülte meg hatvanadik születésnapját, de bizony nem valami örömteljes körülmények közt. Az agg mester sulyos betegségbe esett, amelyből csak e napokban lábolt ki. Most ismét kezébe veszi az ecsetet, hogy befejezze legujabb képeit, amelyeket amerikai műbaratok rendeltek meg nála.

AZ EST KÖ

BUDAPEST, VII.
Telefon: 1-45

E heti olc

tt nemzedék
mondások és
tár, vagyis a
s és tudomány
zótára 342 o
kötetben 98
2 kötetben
ének emlékir
örténettudom
zichológiája
k a világ nag
édelmében 230
jevszkij a kö
Amit a gyerme
nat a tartalo
an és az első
gyermekek okta

architecture

Böhm Pál

wód
z

Thieme-Becker

IV. 195. l.

(Lyka)

A Szépművészeti Múzeum grafikai kiállításából. Villámlástól megrettent ló. Eugène Delacroix vízfestménye 1824-ből

nálja, a szegény kutyát, amely már fölhasított oldallal vonaglik a fűben . . .

Leugrani a mélybe . . . képtelenség . . . halálra zúzná magát a sziklákon . . . és mégis, segíteni kell . . . azonnal . . .

Most a medve fölemelkedik. Végzett a kutyával és mindjárt észreveszi a gyermeket . . . mindjárt.

Ekkor Gábor megbomlani készülő öntudata hirtelen a bocsra téved, amely vadul rázza még mindig a kötélpányvát.

— Te . . . te . . . dadogja eszelősen.

És a következő pillanatban kirántja kését, egyetlen rántással elvágja az állat száját összeszorító szíjat . . . a vad rögtön nyögni, sivítani kezd és az ember tébolyodott erővel esik neki.

— Undok dög! — rúg az oldalába, — bőgj, ordíts . . . erősebben!

Fejszenyéllel püföli, nekiesik a sarkával, üti és kínozza, úgyhogy a tehetetlen állat éktelen sivalkodásba kezd, metsző hangja élesen hasít belé a csöndbe . . .

— Mindenható Isten, — könyörög eközben — engedd, hogy észrevegye . . .

És lenn, a völgyben a másik vadállat most csakugyan errefelé figyel. El is indul . . . előbb lassan, aztán csörtet és lohol, neki a lejtő meredélyének, fujtat, kapaszkodik fölfelé . . .

— Gyere csak, gyere . . . várlak, — ujjong a favágó és boldog kurjantás szakad fel a melléből, — gyere, visszaadom, itt van . . .

Oldozza is már a köteléket a bocs derekáról . . . gyerekjáték lesz megszökni előle, aláereszkedve a lejtőn . . .

— Vigyen az ördög az anyáddal együtt — teszi hozzá és már mosolyog is, hogy így rászedte a vén fenevadat.

— Csakhogy az enyimet eleresztetted! . . .

IV.

És ekkor, a hátamögött ismét megmozdul az erdő.

Alig husz lépésnyire tőle a másik medve csörtet. Ezt is odacsalta a bocs sikoltozása . . . alulról meg a fölingerelt közeledik.

Égbenlakó Isten, most aztán mi lesz? . . .

A favágó kikapja kését a tűszőből, de hirtelen visszadugja a meztelen pengét. A medve két lábon van már és rohan feléje.

— A fejsze . . . Kormányozza mozdulatait az ösztön, megmarkolja a nyelet és nekifeszíti lábait a köveknek.

. . . Óriási állat. Szemei vérben forognak, szája tajtékot hány, mellső lábainak körmeivel bozontos mellén csapkod és bukdácsolva közeledik, le-ledobban négy lábára, megint nekiiramodik . . .

Az ember egy pillantást vet a mélybe, de nem ér rá leugrani, a medve ráveti magát.

Elkapja a düh és a harc szenvedélye, csapásra emeli a fejszét és félreugrik a roham elől.

A fejsze süvítve sujt le, de a félreugrás lendülete eltéríti biztos irányát . . . csak a tarkón hasít mély sebet a penge, a bozontos bőr szétnyílik . . . hörgés . . .

Az alázuhanó vasék magával rántja a két kart is, majdnem elesik, de még ideje marad, hogy eldobja a fejszét, a kés nyele után kap . . .

— A szőrcsomóba, a szügye közepén — fut keresztül agyán a számító, hideg gondolat és a kés markolatig merül a fölágaskodott állat testébe.

Csakhogy két irtózatos kar szorítja már a favá-

gót... vállában és oldalában égő fájdalmat érez, a barna tömeg fölbukik... ott hemperegnek a szürke kövek között, a meredély szélén, az ember és a medve...

Az állat még hörög, de enged a szorítása.

Föl akar tápászkodni, de alig birja tagjait, minden erejét megfeszítve figyel és várja a másikat, amely ebben a pillanatban ért a meredély partjára, vagy ötven lépésnyire a küzdelem színterétől.

A favágó lehanyatlik a földre és lehunyja szemeit, úgy várja a második rohamot.

Ám a bocs, amely ekkorára végkép kibontotta magát a kötelékből, szűkölve iramodik a bozótos sürűség felé, ügyetlenül bukdácsol a kövek között, mint az elnáspágolt kutya, sír, nyöszörög és menekül.

A második fenevad erre visszatorpan.

Jól látja a favágót, aki ott vonaglik a földön, látja a ledöfött másik állatot is és után kapkodja a fejét a két irányba. A bocs nyirvákolása még mindig hallatszik a bozótban és most a medve nagyot ordít és bömbölve iramodik a kicsinye után, be a sürűségbe, lassankint elcsöndesedik a mozgása is, aligha nem megtalálta és most nyalogatja, a hasa alá bújt kölykét... az már aligha támad egyhamar...

V.

A favágó érzi, hogy folyik a vére...

Mély sebek lehetnek a hátán és az oldalán. Csak az oldalán lévőhöz férhet és görcsösen rászorítja a seb tájékára a kezét, hogy a vérzést csendesítse. Aztán ismét összeszedi minden erejét és kezd aláereszkedni a meredélyen. Ágak, kinyuló gyökerek, sziklatönkök fogják föl esését... mégis jó darab idő telik el, mire bebukik a kunyhó ajtaján.

A sarokban ott piheg, lapul a megmentett gyermek.

Az ember leroskad az ágyra, elfátyolosodó szemei a gyermeket keresik.

— Gyere ide... nyöszörgi... gyere ide, kicsikém...

A lányka vonakodik, szepeg... érzi, hogy valami bajt cselekedett.

— Gyere, ha mondom, nem bántalak... hallatszik az elhalkuló suttogás.

A leányka odaoldalog az ágyhoz.

— Most csukd be az ajtót... a reteszt is... úgy... szépen... na ne félj, apuska most elmegy...

— Ne menj el apuska! — sír föl a gyermek — félek... Hektor is odakünn fekszik, nem akar fölkelni...

— Ha anyuska megjön... mondd el neki, hogy...

De a halál csontmarka most rákapcsolódik a lihegő ember torkára, aki érezte, hogy néhány szó és néhány pillanat még az élet.

— Kicsi árvám... jaj... csókolj meg... csókold meg apádat...

A könnyes, szepegő gyerekszáj most rátapadt a halvány, szederjesedő ajkakra, amelyek körül boldog és megbékélt mosolygás játszadozott.

— Isten veled... vigyázz, vigyázz magadra... — hallatszott még az elhaló sóhajtás, aztán csendesség lett a kunyhóban, csak a gyermek sírdogált a sarokban.

... Egy erdei pintyőke lerepült a kunyhó ablakára. Kis foltos fejecskéjét oldalra fordítva leselkedett be a sötét szobába. Alighanem valami különöset láthatott a homályban, mert hirtelen fölrepült.

... De a lélek ekkor már messze járt, fönn, fönn, magasan az erdőüstökös szirtek fölött a mérhetetlen tág messzeségben.

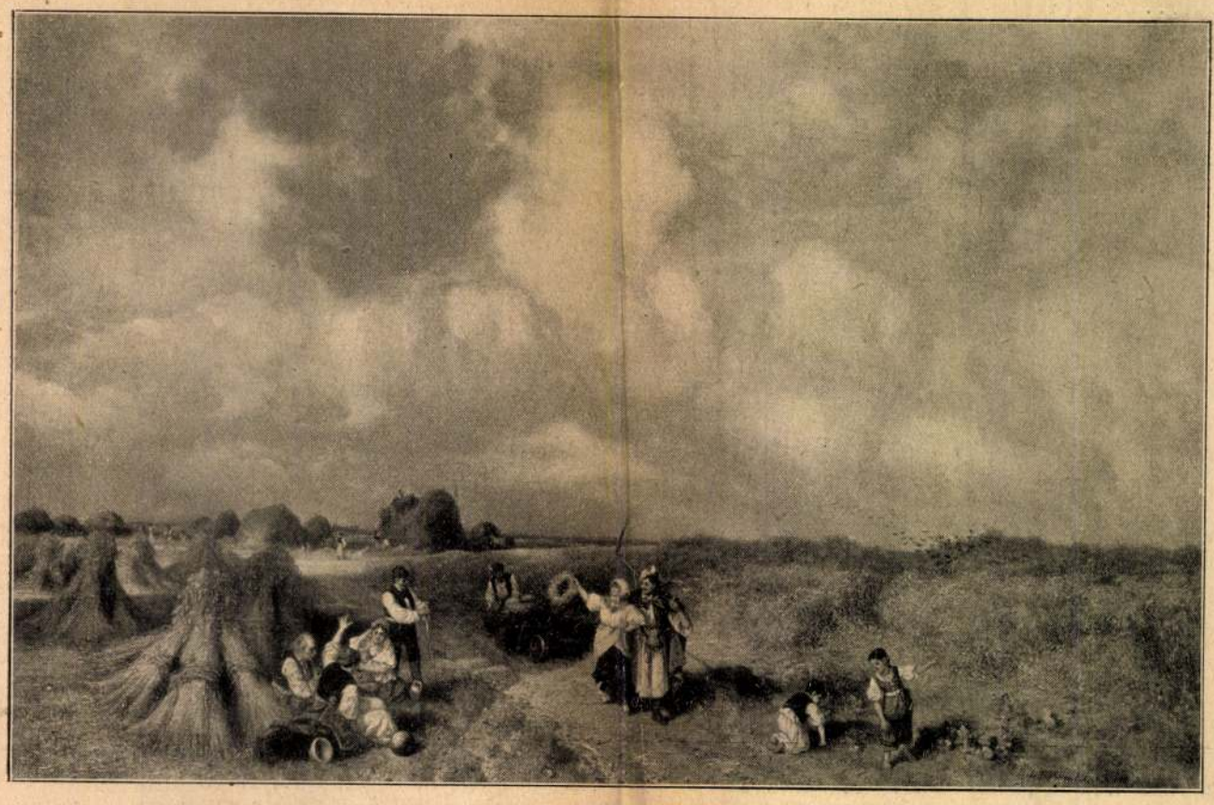

A magyar táj- és népéletkiállításból. Hazatérő aratók. Böhm Pál festménye

Ny. Idők 1927. XXXIII. 17. 2

Bölcsi Pál

Idyll az erdőben c.
festménye repr.:

Vas. Ujs. 1881. 535. l.
Nővé 536 l.

Müemlékek Országos Bizottsága

Tekintetes Elnökségének

Budapest

IX. Hőgyes Endre utca

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
Díjtalanítva

Jankó János

~~Böhm P.~~

Vas. Lyc. 1880. 584 l.

cod ?

Petőfi műveinek uj diszkiadását rendezi az Athenaeum sajtó alá. Ebben számos uj illusztráczió lesz, melyből már elkészült tizenhárom. Ezeket rajzolták: Zichy Mihály, Székely Bertalan, Jankó János és Böhm Pál. *Zichy* Mihály illusztrálta a «Talpra magyar», a «Farkas-kaland», «Borus, ködös őszi idő» és «Feltámadott a tenger» költeményeket; két képet rajzolt *Székely* az «Apostol»-hoz, négyet *Böhm* Pál a «Helység kalapácsá»-hoz, *Jankó* János hármat a «János vitéz»-hez.

Böhm Pál

Vas. Ujs. 1880. 600 l.

A múzeum képtára részére a közoktatási miniszter *Böhm* Páltól Münchenben élő jeles életképfestőnktől «Dinnyeszüret az alföldön» czimű nagyobb festményt vásárolt meg.

ANGOL HÁZ

Böhm Pál

A nagyapa örömei c.
képének repr.
Vas. Ujs. 1881. 679. l
szöveg 680. l.

Böhm

B. 3. *Pál*, festő, * Nagyvárad 1839 dec. 28. † München 1905 márc. 29. Eleinte inaskodott, cégér- és kulisszafestő, sőt színész is volt, Budán apró képek eladásából élt, míg végre 1871. Münchenbe kerülhetett, ahol tanulmányait végezte s élete túlnyomó részét töltötte. Legjellemzőbb művei az alföldi halásznép, cigányok s parasztok életéből vett jelenetek, a tájkép hangsúlyozásával, az etnográfiai csendéletrészletek tárgyias megfestésével. Ilyenek a Hazatérő aratók, A hálófoltozók, Cigánytábor, Kenderáztatók, amelyeknek stílusára Mészöly is hatással volt. Est a Tisza partján Állattanulmány, Férfitanulmány, Hegyes vidék és Tiszaparti jelenet c. képei a budapesti Szépművészeti Múzeumban vannak, egyes művei külföldi múzeumokba (Königsberg, Köln, Manchester) is kerültek. Rengeteg reprodukcióban, végül szinte népies változatokban terjedt el Kossuth Lajos kápolnai imáját ábrázoló rajza.

Eg. I 138 l

Landschaft mit ruhenden Hirten. — 1865, 1866, 1867, 1869: I. 23. *Facin:* Tájkép pihenő pásztorokkal.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: I. 23. *Facin:* Tájkép pihenő pásztorokkal. — 1873: I. 23. *Facin:* Landschaft mit ruhenden Hirten. — 1876, 1878, 1879: XIII. 452. *Facin:* Tájkép nyugvó pásztorokkal. — 1881: 533. *Fassin:* Tehénpásztorok. — 1888: XIX. 661. *N. H. J. Fassin:* A pásztorok. — 1896, 1897: XIX. 661. *N. H. J. Fassin:* A pásztorok. — 1897: XIX. 661. *N. H. J. Fassin:* Hirten. — 1898: XIX. 661. *N. H. J. Fassin:* Pasteurs. — 1901, 1904: XIX. 661. *N. H. J. Fassin:* Pásztorok.

Böhm Pál

Vas. lyc. 1875. 539. l.

— **Böhm Pál** jónevü képiró hazánkfia, ki Münchenben telepedett meg, hol képei igen keresettek, haza jött látogatóba, hogy genre-képeihez Szolnok, Várad, s Debreczen vidékén tanulmányokat tegyen, s anyagot gyüjtsön. Az alföldön jártában kiválóan a délibáb tüneményét akarja tanulmányozni, a mi a tájképfestészet nehéz tárgya s az eddigi próbálkozóknak kevéssé sikerült, mert igen bajos a délibábot ugy festeni, hogy a szemlélő azt ügyetlenül festett folyamnak ne gondolja.

CZVEK GYULA

Telefon 145-510 BUDAPEST, VIII, SÁNDOR-UTCA 7 Pikiári csekk: 35710

Műterem és laboratórium. Műtermi, műszaki és egyéb fényképfelvételek. Reprodukciók. Másolások. Nagyítások. Diapozitívek. Filmdiapozitívek. Amatőrmunkák kidolgozása

Felveszünk mindennemű megrendelésre néma- és hangosfilmfelvételek, címfeliratok, reklám-, Trick-filmek és laboratóriumi munkák készítésére

Böhm Pál

Csendélet c. képe

repr.

Zsilinszky Mihály:

A szeptan előcsarnoka.

II. bőv. kiad. Bp. 1897.

94. l.

ŰVÉSZET

NGROIS * HUNGARIAN ART

AVONTA

ÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

yedévre 7.50 aranypengő

MŰVÉSZET-et tagilletmény fejében kapják

irat kiadóhivatalába küldendők

sekkszámla: 40.337

, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 7. Telefon: 46—2—99

M:

..... 97

ázak 119

ZÉKE:

féle, Székács Imre úr,
Képzőművészeti Fő-
ınkáiból 97, 99, 102,
110, 111, 114—116, 118
ajándékozott rajza.
..... 117
..... 122—127
Borítékon

Böhm Pál

oltárképe az alábbi gimnazium diszterme egyik apsisában lévő oltárán. Magyarország védanzonyát ábrázolja. Készült 1898-(?)ban.

Értesítője, Szabadka sz. k. város községi fogymnasiumának — az 1899-900. tanévről. Szabadka, 1900. 22. l. képpel.

Egyetemi nyomda. 1912.

Böhm Pál

Kossuth Lajos:

Imája a kápolnai

A balról lév
tában elesett honvédek
tett kezekkel imádkozi Kossu
~~[illegible]~~ tagjai ~~[illegible]~~ állanak
a háttérben, balról a
zászló alatt kivonu
ta a kép alatt ~~[illegible]~~ két

Kossu

a kápolnai elese
ezt követi: „Felséges
trónusodról köny
ja szól eged kár
ságodnak mnut

Istenem! fe
vitéz testvéreimn
lábam alatt pir
vére által; csak h
felett virág nőhe
el nem hamva

elesettek felett.

ő domb előtt, hol az 1849 Február hó 26-án lefolyt csa-
tetemei fekszenek, bal térdére ereszkedve össze-
th Lajos.) Mögötte Dembinszky térdel mig a tisztikar
. A dombon túl a temetést végezők vannak
ház körül és jobbról a vezékeken túl, a
lt honvédség helyedzedett el. Felira-
a sorban:

TH LAJOS IMÁJA

ettek felett 1849. évi Február 27 napján.

Ur! Árpád hadának Istene! nézzalá csillag-
jörgő szolgádra, kinek ajkairól milliók imá-
pitja felé magasztalva áldva mindenható-
kás erejét.

lettem napod ég, s térdeim alatt elhullott hős
ek csontjai nyugosznak; fejem felett kék az ég,
ossá lett a föld ősapáink unokainak szent
add égjen napod teremtő sugara, hogy a vér
ssen; mert e porlandó tetemek koszorú nélkül
dhatnak.

Böhm Pál

Magyar Művészet

~~1934. 54. l.~~

1928. 400. l. (A tiejm kunz. maraz.)

Herzog Vidék

Képei a Szépmüv. Muzeumban:

Est a Tisza partján, Tiszaparti jelenet, Férfitanúlmány, Állattanulmány, of.; Kossuth imája a kápolnai elesettek felett, Bem honvéd altbgy. diadala, sz. könyomat, – a Föv. képtárban: Cigányok I-II., Férfi arckép, Aratók, of.; Miska bácsi, kr. r.; Gnarckép, c. r. tüssal.

nunyadi nuszarva

altal teljesitett átalakitasi

ra nevezett vállalkozók által

15-én 211/10 valamint ugyanez

bevételezett 1917 kor. 32 fill.

tett vallalkozók letéti elisme

a dévai kir. államépitészeti

Bořm Pál

Fův. képt

a Tisza partján

I–II.

Cigányok, of
Férfi arckép
Arafók

Gnarckép, c. r. tussal
Miska Gácsi, kr. r.

Képmuv mur
Pharatérő arafók
Est a Tisza partján

20418/1905 szám.

A Müemlékek Orsz. Bizottságának, mult hó 14-én, 190 sz.a. kelt föl-terjesztésére, tudomás és további megfelelő eljárás végett oly megjegyzéssel küldöm meg, hogy Stechl Ottó bizottsági épitésznek a m.é. 47493 sz.a. kelt rendeletemmel kiutalványozott 500 kor. államsegély felhasználásáról bemutatott számadását elfogadtam.

Böhm Pál.

irod

Zoltai Lajos: Jelentés Debrecen sz. k. város múzeumának 1928. évi működéséről. (Debrecen, 1929.) 21. l.

Alkonyat sziklás tengerparton (München 1877) c. képet kapta a múzeum hagyományként, 114 x 60 cm. 1928-ban

II/1 Nagy Zoltán

Váról szóló hír

Ennek oka az, hogy a kézirat semmi hiteles, biztos adatot nem szolgáltat. A kőnyomda ilyen korai felállítása egyébként is kissé merésznek tűnik fel, mert Bécsben csak 1801-ben találkozunk a litograáfia meghonosítására vonatkozó, Senefelder által végzett első kísérletekkel (28). A kézirat részletes leírása s a tanácsi határozatra vonatkozó hivatkozása azonban feltételezi valamilyen nyomda felállítását, de nem lehetetlen, hogy ez réznyomó felszerelés volt.

V l. felül

Az első magyarországi kőnyomdák, amelyek művészi

Böhm Pál, festő; sz. 1839 dec. 28. Nagyváradon, mh. 1905 márc. 29. Münchenben. Apja a váradi püspökség mérnöke volt, aki nehéz anyagi körülmények közt élt beteg feleségével és nem volt módja fiát tanittatni. Ezért asztalosinasnak vagy rézmüves-inasnak akarta adni, a fiát, miután az gimnáziumi tanulmányait amugyis is abbahagyta a szabadságharc miatt. Az apa mükedvelő festő volt, arcképfestéssel tett szert némi mellékjövedelemre. Fia tőle örökölte tehetségét. Már gyerekkorában kirajzolta képeslapok képeit, sőt pénzt is keresett a városi lövöldének készitett céltábla-rajzokkal és cimtáblákkal. 20 éves korában Szabó József szintár-

A vidéki felvételeknél ha a cze
önköltségére eszközölt felvétele
M. E. O. Birotságnak bemutat
a Birotságnak megfelelők
az ajánlatban foglalt árat

Kelt: m. fen

sulatához szegődött díszletfestő-
pirotechnikusnak, de
segédnek és olykor fel is lépett,
képző
mint szinész. Csak a művészi pálya
vonzotta, minden áron festő akart
lenni. Az első komoly útbaigazításo-
kat Nagyváradon Hahn Antal festőtől
kapta, aki a természet megfigyelésé-
re buzdította. Ez után már arcképe-
ket és oltárképeket is festett. 1862.
Pestre és innét Bécsbe ment, hol
~~xxx~~ Debrecenbe, majd ~~xxxxxxxxxxxxx~~
a Belvedere
~~xxxxxxxxxxx~~ müalkotásait másolta.
14 hónap mulva Aradon telepedett le,
ahol 1864. festőiskolát nyitott. Paál
László is tanítványa volt egy ideig.
Aradon
~~Pest~~ feleségül vette Petrik Juliát.
Ebben az időben
~~Aradról~~ sokat utazgatott Erdélyben
és a Bánátban, ~~sok~~ tanulmányt készí-
okat
tett az ottani tájakról, emberekről.

MAGYAR KIRÁLYI MINISTERI TATÁSÜGYI

1867. Pestre költözött. Itt eleinte nehezen boldogult és tüzijátékröppentyük készitéséből tartotta fenn magát. Apránként festményeit sikerült a mükereskedőknél értékesitenie és megrendeléseket is kapott. Első sikerét az OMKT kiállitásán a Gellérthegyi barlang c. képével aratta, melyet a Müegylet megvásárolt. 1871.600 frt-os állami ösztöndijjal Münchenbe ment, ahol végleg megtelepedett. 30 évig dolgozott, nagy népszerüségre tett szert divatos életképeivel. Knaus, Vautier, Defregger és Mészöly /utóbbival szoros barátságban is volt/ hatottak legerősebben müvészetére. Münchemi első sikerét Hazatérő aratók

c.képével aratta. Ezt követően elhalmozták megrendelésekkel és számos képe került külföldre,még Amerikába is. Köln,Königsberg,Manchester muzeumai is vásároltak tőle. ‡ 1875. járt utoljára Magyarországon,ujabb témákat gyüjtött,de azután már csak emlékezetből festette kedvelt magyar tárgyú genreképeit. 1880. - özvegysége második évében - ujra megnősült Blum Irmát vette feleségül,kivel haláláig élt. Élete utolsó éveiben szívbaja miatt teljesen visszavonult mindentől. ~~szivbaja miatt.~~ Képeinek csak kis részét ismerjük, mert azok jórésze már a müteremből vagy a mükereskedésből elkelt. Hazai tárlatokra 3-4 évenként küldött

‡ A 80-as években a kőpöség rajongott képeiért, de a komoly kritika sokszor értékelte nagra művészetét.

Böhm Pál

Vastagh György

— **A műcsarnok javára** rendezett sorsjáték huzása e hó 24-kén fog megtörténni a képzőművészeti társulat helyiségeiben. Itt vannak kiállitva a nyereménytárgyak, gazdag választéku és értékes festmények, részben a művészek ajándékai. A napokban a Böhm Páltól és Vastagh Györgytől érkeztek értékes festmények. Böhm egy szép életképet küldött, mely dinnyét evő két czigányt ábrázol. Vastagh festménye egy kuruzslási jelenet. Egy vén banya megfüstöl és bájitallal kinál egy szép leányt, ki ez eljárástól várja, hogy kedvesét magához lánczolhassa.

Vas. Lap. 1875

668 l

A Székesfővárosi Képtár új szerzeményeinek kiállítása. Az alma. Böhm Pál festménye

Nekiadom. Kibírom. Még örülök is a szünetnek. Pimperli két évvel fiatalabb nálam. Neki még való az ilyesmi.

Ebédután apa nem megy irodába.

— Ki jön velem a Kiserdőbe?

Nem merek jelentkezni. Csak ránézek. Alázatosan. Felajánlkozón. De apa elfordul:

— Te ismered ezt a fiút? — kérdi öcsémet. — Én nem ismerem!

Pimperli lázasan csomagolja az ozsonnáját: gyümölcsöt, vajaskenyeret, zöldpaprikát, amit anya készített neki.

Az ablakból nézem őket, amint mennek a kanyargó réti ösvényen aztán ledobom magam a diványra. A fal felé fordulok és még a szemem is behúnyom. De hasztalan. Így is előttem vannak. Apa a „Röslein, Röslein"-t énekli, Pimperli segít neki. Szinte hallom a nyúlós cérnahangját. Apa minden versszak után lehajol hozzá és megcsókolja. Ez fáj. Eddig sohase fájt, most fáj.

Hat óra után érnek haza, fáradtan, porosan. Pimperlit kétszer hátbavágom, minden ok nélkül. Egy nyaklevest és egy bokszot is kap.

— Ne bőgj!... Nem kell mindenért bőgni!... Inkább etesd meg a bárányt, biztosan éhes!

3.

Apa az íróasztala fiókjait rendezi. Odasomfordálok, ott sündörgök körülötte. „Ne lábatlankodj itt!" — szokta ilyenkor mondani. De azért mindig odahúzott magához és megcsókolt. Most nem szól semmit. És a homlokomat is hiába nyujtom, hiába kínálom.

Új Idők. 1943. 14. sz.

Nem, hát nem. Összeszorítom a szájam, fölényes próbálok lenni, de nem sikerül. Az üdvösségemet is odaadnám, ha megcsókolna.

Másnap palacsinta van ebédre. Bár ne kapnék. Bár ez lenne a büntetés. De kapok.

Amikor az első három eltűnik a tányéromról, újabb szállítmány érkezik. Mi ez? — gondolom szívszorongva. — Vége a haragnak? Próbáljuk ki. Kérjünk még egyet.

A diósakra mutat és kérdően néz rám.

— Igen, diósat! — mondom mohón.

Kihullott mazsolaszemek vannak a tálon, azokat is rásepri a tányéromra.

A tészta után a lány behozza a feketét. Szótlanul kavargatja. Mért nem mond valamit? „Mit műveltél egész nap, gyerek?" Vagy mást. Akármit.

Vajjon ad-e kávéba mártott kockacukrot? Nem ad. Igaz, hogy Pimperli se kap.

Odamegyek hozzá, mint régebben, nyujtom a szájam az arca felé, de elhúzódik, a csók a levegőben cuppan el.

Szégyenkezve sompolygok ki a szobából. Az állam a mellemet éri, olyan mélyen van a fejem.

Mászkálok az udvaron, kimegyek az utcára, seholse jó. Olyan ez, mintha önmagamat kergetném. mintha önmagammal játszanék fogócskát.

Az utcáról belesek a szobába. A lány már leszedte az asztalt, de ő még mindig ott van a helyén. Elgondolkodva ül és szivarozik.

Igen. Tudom. Amit elkövettem, súlyos. „Ezúttal édesatyád írja alá!" De azért megbocsáthatna. Mi lesz, ha soha nem beszél velem?

„Ne haragudj, apa!" — suttogom az ágyban. — „Apa ne haragudj!"

A szél megrázza a faredőnyt, a kutya vonít, a szemközti kereskedő vastábláit csapkodja a szél. Félelmetes hang. A szobában fülledt meleg van s mégis didergek.

Másnap egyesre felelek latinból. Németből dolgozatot javítunk. Az enyém egyketted. De nem tudok örülni. Meg se mondom odahaza.

4.

Ebéd után apa, szokása szerint, elalszik a díványon. Nézem a kialudt szivarját, az alvástól fényes arcát. Légy száll a homlokára, elhajtom. Figyelem a lélekzését és csaknem a szívem szakad meg. Mi lenne, ha lehajolnék hozzá és megcsókolnám? Nem merem. Csak gondolatban teszem meg. De nem egyszer. Ötször. Tízszer.

Amikor fölkel, visszamegyek a diványhoz. A kispárnán még ott a feje melege. Mindkét tenyeremet beleteszem a meleg kis gödörbe, amit a feje vájt.

Bors bácsi az ablakban könyököl. Egy diványpárna van a könyöke alatt. Odahúzza az ablakba Dezső fejét és megcsókolja. Aztán az én fejem is odahúzza.

Behúnyom a szemem, megpróbálom elképzelni, hogy apa csókolt meg. A csalás nem sikerül.

— Nem szeret!... — állapítom meg fájdalmasan. — Ha elgázolna egy kocsi, ha belevesznék a tóba, nem törődnék vele, lehet, hogy még örülne is neki!

Hatodik napja tart már a csóksztrájk, de nekem úgy rémlik, mintha már hetek, hónapok óta tartana.

Este sokáig nem tudok elaludni. A falióra egymásután üti a negyedeket. Pimperli már javában horkol. Egyszerre csak megnyikorog a kilincs: apa jön be a szobába. A szemem becsukom és nagyokat lélekzem. Apa megáll az ágyam mellett, aztán lehajol hozzám és megcsókol. Kétszer. Egyszer a halántékomon, egyszer az arcomon. Aztán megfordul és az ajtó felé megy. Lábujjhegyen, hogy föl ne ébresszen.

Kaparja valami a torkom. A sírás, mint egy bezárt állat, kétségbeesetten kifelé törekszik, végre kiszabadul.

— Nem haragszik!... — sírom. — Nem haragszik! — ujjongom.

Reggel cukor nélkül iszom meg a kávémat. Mind a két kockát odaadom Hektornak.

Amikor apa elmegy hazulról, utánasompolygok Jár, hintál a hosszú karja az oldalán. Odaugrok melléje, elkapom ezt a hosszú, lóbálódzó karját és megcsókolom.

— Mi az? — dörmögi meglepetten. — Mi az?

Nem felelek. Elrohanok.

Könyvekről

Az ifjú Ferenc József

— Angyal Dávid könyve —

A magyar történettudomány Nesztorának, a kilencedik évtized derekán járó Angyal Dávidnak új könyve a szó szoros értelmében új: a kettős monarchia összeomlása után a kutatás számára felszabadított bécsi Staatsarchiv titkos anyagának felhasználásával egészíti ki és értékeli újra mindazt, amit Ferenc József gyermek- és ifjúkoráról, trónralépéséről és első, tragikus uralkodói aktusairól eddig tanított a történelem.

Istennek különös kegye az a szellemi frisseség, amely Angyal munkájának kritikai részében és megírásában megnyilatkozik. Ami a forráskritikát illeti: gondoljuk meg, hogy évtizedeken át elfogadott tényeket és nézeteket helyez új megvilágításba. Az átlagos ember természete még ifjabb korban is rendszerint kényelemszeretőbb annál, semhogy erre a fáradságos tornára vállalkoznék. A könyv megírásában pedig sehol semmi nyoma a kifáradással járó pongyolaságnak. Preciz, kemény, világos, erőteljes mondatok követik egymást a tömören öszefogott, alig százhúsz oldalas könyvben.

Előttünk áll az a családi környezet, az a nevelői munka, az a politikai és katonai világ, amely a forradalmak korában trónrakerült tizennyolc esztendős ifjút oly hajthatatlanná tudta tenni. Az, hogy Ferenc József későbbi alkotmányos korszaka a trianoni időkből visszanézve tündérországnak tűnik fel a mai ember előtt, nem befolyásolja Angyal ítéletét: 1849 őszének tragikus eseményeiben nemcsak a magyar tragédiát, hanem a monarchia összeomlásának eredendő okát is érezteti.

Szívből kívánjuk, hogy az ősz tudós folytassa és fejezze is be évek óta készülő nagy művét, Ferenc József uralkodásának történetét. B. M.

Batyuzó halál

— Mátyás Ferenc versei —

Az ember végig az marad, aki gyereknek volt, főleg, ha költő. Ahogy a bornak a talaj adja erejét és zamatját, a költő is talajából veszi igazi kincseit. A talajt, ahová Mátyás Ferenc lelki gyökerei nyúlnak, a Magyar Alföld zárja magába. A magyar róna, a magyar táj, a magyar szegénység és a magyar humánum zeng verseiben. Szociális költő a szó legnemesebb értelmében.

A kubikosokat látja, akik az utak építéséhez hordják a földet, pedig ezeken az utakon nem ők repülnek majd százlóerős gépeikkel. A tanyát látja, melynek szülöttje, melyen testvérei végzik a nehéz munkát. A pusztai karácsonyt látja, a szent ünnep fényétől ihletett cselédeket, az istállót, mely szegénységével örök jelkép marad. A rétek és mezők lelkét érzi, a fagyott földek téli álmát álmodja magába, s mint ihletes és meghatott „ügyésze egy pernek", beszél a nép nevében.

Hogy pesszimista, s fiatal éveivel a halált batyuztatja, csak azt igazolja, hogy korának gyermeke.

Mátyás Ferenc a mai égzengéssel zeng, a mai szellőkkel sóhajtozik, s együtt fáj a mai fájdalmakkal. Ezért visszhangozik sok verse azok szívében, akik a költő melegségével éreznek a zajló világ iránt. F. T.

2861.

50. Böhm Pál.

(Sz. Nagyváradon 1839. deczember 28-án. ~~Főtevékenységét Münchenben fejti ki.~~)

Est a Tisza partján.

A dombos előtérben halász~~ok~~ telepedt~~ek~~ le és készít~~tenek maguknak~~ a vigan lobogó tűz feletti bográcsban enni-valót. ~~A társaság öt tagból áll.~~ Közülök három férfi, egy asszony és egy leány. A férfiak legidősebbje térdre ereszked~~ve~~ halat húz a nyársra; a másik ~~ki~~ a halakat tisztogatja, a tűz felé fordult; ~~s~~ a harmadik a haltartón ülő szőke leánynyal évelődik, a ki ~~tőle~~ pipáját vette el, a melyet hátratett bal kezében tart. Mögöttük a fiatal asszony áll. ~~s~~ Bal kezét csipőjére ~~téve~~, jobbját ~~pedig~~ szeme fölé tart~~ya~~ balra néz, a honnan ketten közelednek egy fa törzsével. A társaság körül dézsát, faköteget, kulacsot, feldült korsót, több hagymát, tálba apritott halat, faágakat, baltát, kenyeret és tarisznyát látunk. A középtérben ~~halász~~ gunyhó köti le figyelmünket. ~~A~~ háttérben, a Tisza innenső partján, a tutajozóktól nem messze, több bárka kötött ki ~~s~~ a tulsó parton facsoport és város látszik. A derült égbolt kissé felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*fest. Böhm Pál. München 1892.*«

Vászon, méretei 120 : 228 cm. — by lelt. 428. —

1893: III. 192. — 1894: III. 20. — 1895: III. 45. — 1896: III. 50. — 1897: III. 50. — 1898: III. 50.

Vétetett ~~1892-ben. — Ltsza 428.~~ az 1891. évi 57812. sz. megrendelés alapján az 1893. november 25-iki 50430 sz. leirattal 2800 frton (5600 K.).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

-- 1900: III. 50. -- 1901: III. 50. -- 1903: III. 50. -- 1904: III. 50. — 1905: III. 50.

1905. átvételi jegyzék 234. — Szám az Orsz. Képtárban a Sz. ~~nap~~ nban 1881 és a leltárban 2861.

Megrendelés.
Vét. 1893 novemb 25.

by lelt. 428.

Böhm Pál, festő; szül. 1839 decz. 28-án Nagyváradon, megh. 1905 márcz. 29-én Münchenben. Atyja a váradi püspöki uradalom egyik szerényebben díjazott mérnöke volt, aki mellékfoglalkozásként arczképeket, sőt czímtáblákat is festett. A fiatal Böhm hajlamait tehát atyjától örökölte, s már gyermekkorában legszívesebben az irónnal és ecsettel foglalkozott. Gondos nevelésben nem részesülhetett, mert anyja gyógyíthatatlan betegsége miatt a szülei házon kívül idegen emberekre volt bízva. Az elemi iskolák elvégzése után a gymnasiumba került, a szabadságharcz eseményei azonban félbeszakították tanulmányait, s azután, nem lévén semmi kedve a tanuláshoz, atyja asztalos, majd rézműves inasnak adta. De itt sem volt maradása s ismét a szülői házhoz került, ahol egyedüli szórakozása és foglalkozása a festés volt. Atyjának nem voltak kifogásai művészi hajlamai miatt, mert a nagyváradi lövölde számára festett czéltáblák s a néha napján kapott czímtábla megrendelések némi jövedelmet is hajtottak a család szegényes konyhájára. Már húsz év körül járt, mikor megismerkedett Szabó József színtársulatával, s felcsapott a díszletfestő segédjének. Több hónapig állt a színtársulat szolgálatában s ez idő alatt nemcsak díszleteket festett, hanem kisebb szerepekben fel is lépett, s mint sokoldalú ifjúra, a görögtűz készítésének feladata is reá hárult. A színtársulat azonban csakhamar megbukott, s ő ismét állás nélkül maradt. Bőséges szabad idejében egyre festegetett s tanulmányai közben az akkor Nagyváradon időző Hahn Antal tanácsaival élt. E tanulmányok után meglehetős ügyességre tett szert s nemcsak arczképek, de oltárképek festésére is vállalkozott. Nem akarván továbbra is szülőinek terhére lenni, 1862-ben végleg elhagyta a szülői házat s Debreczenbe, innen Pestre, majd Bécsbe ment, hol leginkább a Belvedere képtárban másolgatott. Tizennégy hónapi bécsi tartózkodás után Aradon telepedett le, hol festő- és rajziskolát nyitott. Tanítványai közül való volt a később nagy hírre vergődött Paál László is. Anyagi viszonyai Aradon annyira javultak, hogy családalapításra is gondolhatott, s nőül vette Petrik Juliát, kivel több

Bem József. 10402.

Az előtérben jobbra, vezérkarának élén áll a botjára támaszkodó altábornagy, kinek egy öt tagú küldöttség adja át az érdemrendet. A küldöttség vezetője előrehajolva a kezeit kinyujtva beszél a győzteshez, kinek vezérkarában Petőfi is jelen van. A háttérben, az ország czimerével diszitett lobogó alatt gyalog honvédség áll feltüzött szuronyokkal; balra vár látszik. Felirata a kép alatt két sorban:

BEM HONVÉD-ALTÁBORNAGY DIADALA.
(1849. april havában.)

alól balra: Böhm Pál.
jobbra: Gatternicht A. müintézete Suttgartban.
és legalól középütt: A Hazánk s Külföld 1870. évi mümelléklete.

Szny., mér. a vk. 47.5:37.8 cm.

Szn. 256-99
495-99-2.

Böhm Pál

egy zsanerképét
1942. Boroszló város
főpolgármestere ajánd-
ékozta a fővárosi
kiptárnak.

Városgazdaság.
92. l

Ydegen forg. és
fürdőügek. kőzmüvelődés.
Bp. 1942

Vegyes

Szilágyi
Sándor

Felső-vadászi Rákóczy Zsigmond

l. „Magyar történeti életrajzok" alatt

CZIGÁNY-CSALÁD. — BÖHM PÁL FESTMÉNYE.

Vas. Lp. 1883. 268 l.

urnak, a falka vezetőjének is kiállanak az első fogai? s őt még sem hivják nyulnak — pedig ha a czimek apáról fiura szállanának .... de mindjárt elbeszélem az egészet. A szürke nyul nem volt ide való. Bretagne-ból származott s egykor a gróf Blenville falkája mellett volt főpeczér. Ugy van, a gróf vadászebei mellett. Volt ezenkivül még egyéb hivatala is. A gróf elverte a birtokát; a kastély közjegyzői kézre került eladás végett, a gróf pedig bujkált, senki sem tudta, hol. A szürke nyul azonban nem akart máshova telepedni. Tetszett neki a szabadság, meg hogy kénye-kedvére élhet és beállott favágónak, a mely üzletben nagy, sőt mondhatnám, igen nagy tapasztalattal birt; mert az erdőcsőszök mindig gyanakodtak, hogy több fát vág le, mint a mennyinek az árát megfizeti; de hosszu időn keresztül semmit sem tudtak bizonyitani ellene.

Ez időtájt a szürke nyul gyakran eljöddögélt az én kis kávéházamba, nagyon megbarátkoztunk egymással; elbeszélte nekem minden ügyes-bajos dolgait; beszélt a feleségéről, a kit Bretagne-ban hagyott, mint gazdasszonyt, egy oly tehetős urhölgynél, a kinek a családja ajókahalból gazdagodott meg; aztán beszélt a fiáról, a kis Eustase-ról. A mi a feleségét illeti, nem sokat bánta, hogy Bretagneban maradt; de a fiát nagyon szerette, s némelykor nagy hirtelenében el-elutazgatott, hogy megpillanthassa. Azon a vidéken lakott valahol a gróf leánytestvére is, a ki egy vidéki nemeshez ment volt férjhez s magához vette a gróf egyetlen leányát, a kis Ágnes gróf kisasszonyt, mert a gróf megnősült volt, de rég özvegyen maradt. Igy aztán a szürke nyul mikor édes fiát meglátogatta, régi gazdája leányát is mindig fölkereste. A gróf huga, mint olyan ősi nemes származásu, nem igen vette számba a szardinákból meggazdagodott népséget, mikor azonban a bátyja mindenét elpazarolta, mégis nagyon örült, hogy az ajókás gazdag kisasszonyt a grófnak megkeritette.

Mindezekről a szürke nyul hozta nekünk a hirt; azután kevéssel hallottuk, hogy a kastélyt kitatarozzák, ujból butorozzák, a gróf adósságait kifizetik; no, ekkor aztán csakis De Blenville urról és a grófné ő nagyságáról beszélt én egykissé természetvizsgáló vagyok, s ha valami különös halat, madarat talált, azt ő nekem hozta; — igy aztán jó barátokká lettünk. Olykor nekem is akadt módom arra, hogy szolgáljak neki. Uraságod ismeri azt a kis kertet, a melyet megtakaritott pénzecskémből szereztem. A talaja jó, de az erdő közel, az őz meg a vaddisznó semmit sem szeret annyira, mint az én gyenge káposztáimat és salátáimat. Ezért egy kis kunyhót épitettem oda a magam számára, hogy abban megvonva magamat, kis ebemmel együtt őrizhessem a kertemet a vadak ellen. Mikor a kunyhónak a helyet egyengettem, mész-sziklába vájott kis pinczére bukkantam; ez nekem nagyon az inyemre volt, mert elrejthettem benne egy-egy átalag alma-bort, a nélkül, hogy valaki tudott volna róla, aztán meg a szürke nyul is nem egyszer menekült bele a zsandárok elől, mikor nagyon üzőbe vették.

Elképzelheti uraságod, hogy a szürke nyul nem lehetett valami nagyon példás apa a különben mindig jól gondozott és tisztán tartott Eustase számára. Mikor aztán a mi kis urfink hosszu kabátban és amolyan apátszerü komoly képpel hazajött a papnöveldéből, együtt látva az apát fiával, alig állhattam meg a kaczagást. De a fiu mindig nyájas és tiszteletteljes volt az atyjához, mert annak a kis Eustase-nak olyan szive volt, mint a szinarany, s én sokszor elgondoltam, milyen kár volna ezt a jó fiut csuhába dugni.

A balsors ugy akará, hogy mikor Eustase hazajött a szünidőre, a méltsás asszony épen akkor utazott el bretagne-i jószágára; a gróf pedig fölhasználva az alkalmat, haza hozatta leányát a zárdából, hogy mulasson egy kicsit. Igy aztán a mi fiatal urficskánknak bele kellett szeretnie Ágnes kisasszonyba, mert a gróf abban a hitben, hogy Eustase már annyi mintha pap volna, semmi bajt sem látott abban, hogy az egykori játszótársak együtt töltsék az időt. Ugy kell lenni, hogy fölhasználva az alkalmat, kölcsönösen föltárták egymásnak szivöket s fölfedezték, milyen szomoru volna az élet szeretet nélkül. E közben a méltsás asszony nagy hirtelenséggel hazaérkezik, s a mi kis urfinkat a

Böhm Pál

erég tisztességes nézők voltak, segítettek is egyet-mást a ház körül, aztán egy sereg pajtásuk járt hozzájuk, egész nap pipáztak, ittak, meg énekeltek az én kis kávéházamban.

(Vége következik.)

A MI CZIGÁNYAINK.

Azaz hogy bocsánat! — *uj magyarok*. Ők maguk találták ki ez elnevezést, s a nemzet valóban habozás nélkül megadhatja ezt annak az egyetlen fajnak, mely sem fehér lapot nem kér tőle, sem «sulverájnnal» nem szövetkezik ellene, sem semminemü omladinista ábrándokat nem táplál.

A magyar-czigány jellemnek egyik legkitünőbb ismerője, Teleki Sándor ezredes, megható vonást elevenitett fel nemrég az egykori nagyhirü debreczeni primásról, Boka Károlyról, ki a százas bankót, melyet egy földesurtól kapott, midőn ez leült játszani, s minden pénzét elvesztette, észrevétlen zsebébe csusztatá vissza.

Hogy minő nagy ideálista más tekintetben is e sajátságos népfaj, egyebekből is kitetszik. Midőn a külföld figyelme érdeklődő kiváncsisággal kezdett az eddig nem ismert magyar zene felé fordulni, egymást érték a fényesebbnél fényesebb ajánlatok különböző népzenekarokhoz Londonba, Párisba, Szent-Pétervárra, Amerikába hiva őket, jelentékeny nyereség kilátásba helyezése mellett. Akadtak, mindannyiszor, kik engedve a felhivásnak, elszánták magukat a nagy utra, de nem volt a világnak az a kincse, mely nehány hétnél tovább tarthatta volna vissza őket az idegen földön. Érezték, hogy a magyar nóta oly exotikus virág, mely kihervad, elhal, a szokatlan talajon; érezték, hogy szükség van a végtelen rónák ringő délibábjának inspirációjára, mely olyan, mint az alföldi menyecske szeme kacsintása, hamis és szeszélyes. Hazajöttek tehát ujra *itthon* nyomorogni, miután nem tudtak *máshol* jóllétben élni. Minő magasztos földhözragadtság ez! Minő fönséges élhetetlenség!

De a czigány a humor képviselője is egyszersmind a nemzet életében. Képes arra, hogy még a bűnügyi statisztika szomoru rovatait is

*

érte el vele, hogy a parlamenti pártfogó urak felbőszültek ellene s szintén közremunkáltak a Gambetta-kormány megbuktatásában.

Martin-Feuillée, az igazságügyminiszter, ügyvéd volt Rennesben, később ugyan e város képviselője. Jelenleg 52 éves. 1879-ben belügyi, majd igazságügyi államtitkár s Gambetta pártjának egyik jelentékeny tagja volt.

Tirard pénzügyminiszter 1827-ben született, 1871-ben lett képviselő. A kommün kormánya tagjává választotta, de ő csak azért ment el a párisi városházára, hogy ott a központi bizottság üzelmei ellen tiltakozzék. 1876-ban Páris választotta képviselőjének. 1879-ben a földmivelés, a most megbukott Fallières-miniszteriumban pedig szintén a pénzügyek minisztere volt. Ő tehát az egyetlen, a ki az előbbi kormány tagjai közül megtartotta tárczáját.

Raynal, a közmunkák minisztere, Gambetta pártjának, az Union republicainenak elnöke volt, s tagja a Gambetta-kabinetnek. Pereirenek rokona s a régi bordeauxi zsidó-hitközséghez tartozik. Előbb mustrákkal utazó ügynök volt, majd borkereskedő. Gambetta vezette be a politikába, a melyben éles, biztos eszével csakhamar otthon találta magát.

Brun tengerészügyi miniszter jelenleg 62 éves. 1838-ban a polytechnikum szorgalmas növendéke volt, s onnan lépett 1840-ben a tengerészet műszaki osztályába. 1871-ben a hajóépitészet igazgatója lett s az maradt egész addig, mignem képviselőnek választatott. A törvényhozásban a balközépen foglalt helyet. 1876-ban szenátor lett.

Herisson kereskedelmi miniszter a megelőző kabinetnek is tagja volt, mint a közmunkák minisztere. 1831-ben született. Ügyésze volt az államtanácsnak, majd a semmitőszéknek. 1876-ban lett képviselő s mint ilyen az «Union republicain»-hez tartozott.

Méline földmüvelésügyi miniszter 1838-ban született s ügyvéd volt. Páris ostroma alatt a kommün tagjává választatott, de a választást el nem fogadá. 1872-től fogva képviselő s a köztársasági balközép tagja.

Ime ezek az u. n. «erős miniszterium» tagjai.

PROLOG

A SÁTORALJAUJHELYI SZINHÁZ MEGNYITÁSÁRA.

Zendüljetek meg, sátorhalmi berkek!
Bérczek, tetők, visszhangra keljetek!
Borággal koszoruzva, nosza, jertek,
Hajtsátok itt meg, ti is, fejetek'!
A rónaságnak is nyiljék meg ajka,
Zsibbadt szivét hevület hassa át;
Köszöntse, üdvözölje minden itt ma
E szent helyet, a Múzsák csarnokát!

Ülj ünnepet, Sátorhalom vidéke,
Rád hinti fényét vissza ez a hely, —
S hogy áll ma már, zendüljön hála érte,
S teljék szinig az áldozó kehely!
Az égi szellemeknek lesz e' sátra,
Ó! nézz körül, már szárnyuk itt repes;
Aranyboroddal szállj eléjük hát ma,
S üdvözletükre szivesen siess!

Itt jön *Tragédia*, e büszke fenség,
Szeme nyilalló, mint villám tüze;
Arczán a vészfelleg, baljós sötétség,
Tenger viharja, melyet rá üze.
Mert tenger a sziv, mély és mérhetetlen,
Hulláma, habja: érzés, szenvedély;
Ég és pokol közt hány-vet *ez* szünetlen,
Az ringat édes álmok emlején.

Ó! ember, ember, nézz e fényalakra,
S tanuld ismerni benne végzeted';
Eszmék vivása, örök éltü harcza,
Egyest hogy eltipor, mint porszemet!
Hogy omlik össze bármi földi nagyság,
Ingva, mint földrengetett torony;
S ki azt hivé, előtte nincs magasság,
Hogy hull le, mint villámütött orom!

A meteornak sorsa is hasonló,
A fény miatt kell, nézd, lehullnia!
Akár csak Brutus, a kardjába omló,
Vagy annyi szűz közt, egy Ofélia.

Váltsága nincs a túlzó földi vágynak,
Mentsége nincs, kit égi láng üzött,
Ha bármikép e rengeteg világnak
Rendjével egyszer összeütközött.

De csend, ne sirjatok! A tiszta szellem,
Bár tüzben égve, diadalt talál;
Nagynak, dicsőnek czélja véghetetlen,
S mint bünhödés sem minden a — halál.
Nem ott a vég, a hol zokogva reszketsz,
De ot, hol istenkéz sebedbe nyul;
Kegy és Igazság végzetedbe' részt vesz,
S gyógyit, jutalmaz, láthatatlanul.

De nézd *Komédiát*, ha félsz a könytől;
Tekintsd meg, itt kopog be szelleme!
S ha majd bekukkan, csörgő süvegétől
Kél vig kaczaj, csendül a taps-zene.
Bohó az ember! látva törpeséget,
Fonák ruhában nézve önmagát,
Másnak hiszi, s nem várva ki a véget,
Féknek bocsátja mindjárt kaczaját.

De jól van igy, mert hát «öl a nevetség»,
S ki *mást* nevet, *más őt*: a sors közös.
Füles eszére büszke, nagy tehetség!
Pohos hódit, egyébre csökönyös.
Egyiknek ez, másiknak az bibéje;
Ne véld azért, ha nem vagy Harpagon,
Téged nem érhet semmi gunynak éle,
Az is nevet Tartüffon s Dandinon!

A más rovásán könnyü ám nevetni,
Csak az önismeret kissé nehéz;
Komédia majd latba fogja vetni,
Ki vagy? mi vagy? s hogy voltakép mit érsz?
Mi félszeg és gyarló van benned, ember,
Mi szellemednél kisebbé tehet,
Fonák ruhádat hogy t tokba' vesd el,
Az itt a czél, s ki igy tesz, jól nevet.

Haha! de csend megint! Pihenni vágyom,
Már sérti lelkem a sok izgalom.
Küzdés, zsivaj, harcz s annyi tarka álom,
Távozzatok! s jöjj, enyhe nyugalom!
Leülve csöndben együtt kedvesemmel,
Édes gyönyörre szomjazik szivem;
Ó! Múzsa, add meg ezt! gondom ma vedd el,
Üdüljön is, ki fáradott hiven.

Ah! itt jön *ő* is, kit epedve kértem,
A *Dalmüvészet* égi angyala;
Zsonogva, mint a méh, repül felettem,
Szárnyán a méz, szerelmeink dala.
Nyiló virágok bűvös csengetyűit
Most hagyta el a völgyi berkeken,
Azt vélitek, a rózsák lelke cseng itt,
Ha csarnokunkban *ő* is megjelen.

Ó! szép a dal! ha nyári hajnalonként
A fülmilék zenéjét hallgatom,
Ez édes árban uszva lelkem, önként
Száll messze tőlem bármi bánatom.
S mig fű, moh zizzen és fa lombja suttog,
Csermely csörög, zeng búg a bércz, liget, —
A fülmilék dalában minde' csattog, —
Egész valómat összhang tölti meg.

A lég, min a dal átrezg, balzsam árját
Önti szivedbe, hogy vidulj, repess,
S hogy, hol az üdv nemes gyönyörbe' vár rád,
Üdülni vágyva, oly helyet keress.
Légy üdvöz, ó! hát, dalnak enyhe sátra,
Légy üdvöz itt, Sátorhegyünk tövén;
Csendüljön a dal és ragadja lángra
Népünket, im, e Város ünnepén!

Légy üdvöz, erdők, völgyek fülmiléje,
Ki Múzsa szárnyán már a dalt hozod,
Hogy a magyar szív bűbájos zenéje
Avassa fel ma itt e csarnokot.
Magyar művészet helye ez s dalodban
Rónánk, hegyünk érzése visszacseng,
S e hont szeretni ujabb lángra lobban
Szivünk, ha dalt szeret s dalért eseng.

Hevitsd, hevitsd e lángot ó! közöttünk,
Midőn e csarnok szinterén kilépsz,
Örök jegyül, — mint nap ragyog fölöttünk, —
Hogy itt becsült lesz a magyar müvész.

Mert fegyvereknek nincs hatalma többé,
Nagygyá, dicsővé, csak szellem tehet;
Ó! szép hazám, légy ezzel is dicsőbbé,
E csarnokot, im, átadjuk Neked!

FEJES ISTVÁN.

BABET.

Elbeszélés.

Irta **BAKSAY SÁNDOR.**

(Folytatás.)

Nettikém, ti igen nagyra vagytok a jégpályátokkal odafenn. De ha ez nem áll egyébből, mint a városligeti kis fokocskából ott a bimbóház körül, akkor csak hallgassatok vele. Mi nálunk a kácsa se menne olyan jégre korcsolyázni, nemhogy lelkes állat. Látnátok ezt az ezer hold területü velenczei tükröt, itt a mi városunk alatt, melynek messzi tulsó partjain a szélmalmok forgó vitorlái az áldozó nap sugaraiba kapkodnak, mintha tartóztatni akarnák, hogy várja be, nézze meg és vigye hirül a föld tulsó lakóinak, hogyan száll a jégre a szegény Kostolenszky Barbara, Stein ur karjain. — Stein ur karjain: ez megmagyarázza azt is, miért Barbara, és miért nem Babet többé.

A napsugarak egyenesen a partnak iramlanak. Tudniillik a parton, — igen a parti göröngyre teritett nagy kendőn ül a nevezett kisasszony; közvetlenül mellette ül a mosónéjának hidegvette leánya, a Juczi. — Juczi egy késpengét keritett valahol a mi konyhánkon, azt beékeltette egy forgácsdarabba, mely a mi szemetünkről került; a forgácsot egy kóczmadzaggal felköti a mezitelen lábára, — olyan mezitelen és olyan piros mint a ludaké. Nem tesz semmit. Juczi a kóczmadzagos korcsolyával nekimegy a jégnek és ugy iramlik rajta, mint egy hableány. Babet kisasszony czipőivel ellenben Stein ur vesződik egész az izzadásig. Ugy megsajnáltam szegényt, mert kissé nehéz neki a hajolás. De végre megvan. A szijjak felkapcsolva, s az oldalheveder a czipőm talpaihoz felcsavarva.

«Visszacsavarni majd könnyebb lesz», vigasztalódott Stein ur, és a csavarkulcsot mellényzsebébe rejtette. Értitek-e? A csavarkulcsot mellényzsebébe rejtette.

Most már talpig vasban vagyok.

Stein ur kezemnél fogva gyöngéd vigyázattal vezet a jégen; a földgolyó minden pillanatban kisiklik lábam alól, kezdek félni nem az eleséstől, hanem attól, hogy egyhelyben állva Amerikában virradok meg. Vigyenek engem vissza.

Az engedetlen Stein ur még beljebb visz. Be a tó közepe felé. Jobbról-balról mint a futócsillag villan meg és sivül tovább a tó népe.

Itt ne keressetek fogadott hóseprőket, hivatalos jégöntözőket, tilalmazó korlátokat. Szabad a világ az egész ezer holdon, mely a várost félkörben fogja be. A kinek ennyi sem elég, az mehet a sokfelé ágazó ereken tovább, mert itt egyik tó a másikkal fog kezet. Egész kis Finnország. El a harmadik-negyedik határig egyebet sem látni a toronyból, mint e nagy tavak, erek, szakadékok csodálatos szövevényét. Jaj annak, a ki ezekbe éjszaka idején bele téved.

A társaság válogatós. Egy kis göbörcz, egy kis fodorodás a jégen, egy-egy rég befagyott lék, s néha egyik-másik Fejeske kisasszony szeszélye elegendő, hogy tovahagyják a megszállott helyet. Keresztül-kasul próbálgatják a jeget, azután fölkerekednek lármázva, sikoltozva, feleselve, gágogva mint a vadlud. Én nem gágogtam ám, még csak nem is sikoltoztam, pedig lett volna rá alkalom elég. De csak megszilárditottam magamat, elfojtottam a kelő sikoltást, mert ez együtt járt volna azzal, hogy Stein ur kezét

157

Vas. Ujs. 1883.

erősen megszoritsam. Ki tudja, mire vélte volna még?

Utunk kis kerek nádasok mellett vitt el. Mint egy szérü, akkorák, s mint apró szigetek sárgulnak ki a csillogó jégtengerből. Bozótjaiban czinegék bujkálnak boldogan. Könnyü nekik. Ők nem készülnek jegyváltásra Stein urral.

Egyébként Stein ur a legovatosabb gonddal vezet tovább, tovább. Kezem fogja, elbocsát, magamra hágy, hiv, bátorit, ujra kézen fog. Igazán megsajnáltam. Milyen jó tutor lenne, s ime a végzetek kicserélik rendeltetését. Majd egy gyalogszánkát kerit, és örül, mikor én az alkotmányt minden esés nélkül két lépésnyire magam előtt csusztatom.

«Helyes. Nagyon jól van Betty kisasszony! Két nap mulva versenyt száguldunk.»

Talán többre is mentünk volna, ha a társaságnak quadrille nem jut eszébe. Valaki eltalálta (nem kell hozzá nagy leleményesség ott, hol a kis doktorné meg a kapitány Erzsi rendelkeznek), hogy jó lenne egy négyest ellejteni. Hisz a pestiek is szokták.

Mondva alig volt, — oda hallott hozzám a lelkes «Alakuljunk» — s már is colonneba álltak a párok.

«Ha részese nem lehetek, legalább gyönyörködöm benne,» mondám Stein urnak, s a colonne közelébe siklottunk.

«Épen jókor!» kiáltott elénk dr. Jász, «a 8-ik pár hiányik, nagyságtokkal kész a colonne.»

«Betty kisasszony nem tánczol,» ellenveté Stein ur.

«Nem tesz semmit. Betty kisasszony megfogja parancsolni Stein urnak, hogy rendünkbe álljon a kapitány Erzsikével, kinek ugy sincs tánczosa. Az én vizavim lesz.»

Dr. Jász kivánatát nehéz lett volna visszautasitani, mivel ő a korcsolyázó egyesületünknek az alelnöke. Magyarabban mondva alelölülője. (Te lányok! ki ne csufoljatok itt-ott elejtett magyartalanságaimért, hiszen tudjátok, hogy nem vagyok született magyar. De lássátok, magam is kijavitom a mit észreveszek. Alelölülő.) Eszti néni csak amolyan korelölülő, de az egyesület valódi lelke dr. Jász. Az alakulás, az alapszabályzat, stb. mind az alelölülő elölülete alatt jött létre. Méltán parancs-számba vehető hát, a mit egy ilyen ember kér.

«Menjen Stein ur, menjen!» biztatám én is a vonakodót. «Menjen, én is szeretem nézni.»

Stein ur kevés szabadkozás után hadirendbe áll, s engem ott hágy a colonne-tól husz-huszonöt méternyi távolságban, ülve a gyalogszánban.

Szemem a szokatlan villi-tánczra tapadt.

Bizony Nettikém szépek voltunk a pesti bálokban. Valami az, mikor kétszázad magunkkal röpködjük a négyest! Mintha a Margit-sziget minden virága kelt volna tánczra, olyanok voltunk. Szerettem volna sorba csókolni azt a sok gyönyörü lányt és menyecskét, minél szebbek, annál inkább. Hódolok a szépnek, még ha a magam fajtája is; nincs bennem semmi irigység.

De micsodák vagyunk mi, bálnak öltözött szépségek, ezekhez a jégkirálynékhoz képest. Téli kalapban vagy épen bekötött fejjel, prémes kabátkákban az igaz, de pajkosan felszedett kurta szoknyácskákban. Milyen csinosan bokáznak ezen a tükör-jégen! Hogy lengenek mint a fuvallat! Milyen gyülöletes rágalom az, mikor egyik-másik szegény leányról azt suttogják, hogy nagy lába van. No nézzék meg most akármelyikét. Hát ha még én surranhatnék ott közöttük, ha örökre megczáfolhatnám a nemzetemre nehezülő gyanut! Azért is, előre nyujtom kissé a bilincseimet, s ha egyebet nem tehetek, verem a taktust zeneszóra.

A nap már lement, észre sem vettem, s nem maradt utána áldozat. Csipős szél kezdi orczámat

TISZAPARTI HALÁSZKUI

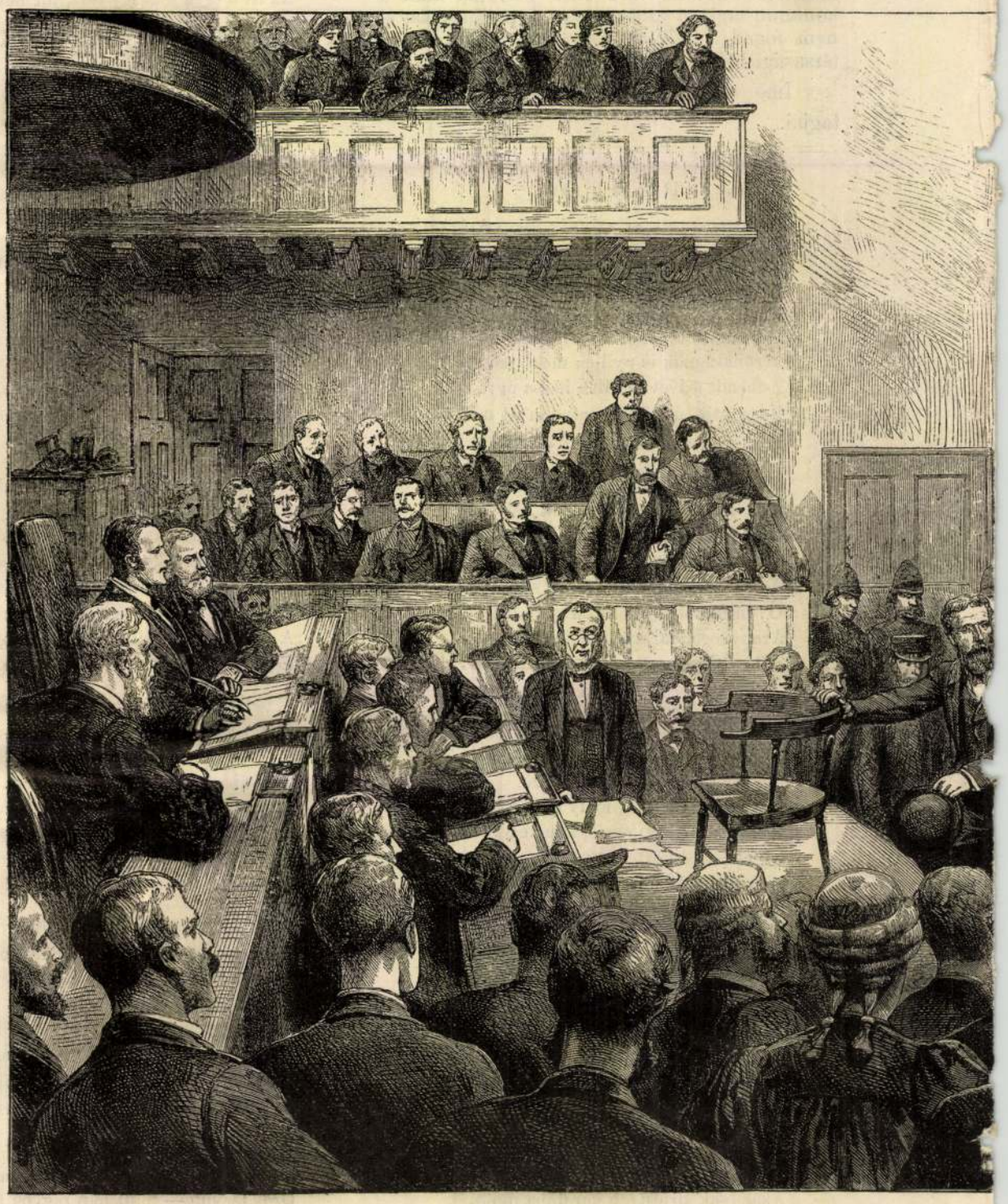

A DUBLINI GYILKOSOK PÖRE. — CAREY JAKABNAK MINT «K

NYHÓ. — BÖHM PÁL RAJZA.

ORONA-TANU»-NAK MEGJELENÉSE A KILMAINHAMI TÖRVÉNYSZÉK ÜLÉSÉN.

csapkodni nagy lomba lebbenéssel, egyuttal köd ereszkedik. A tánczolók alakja megnyulik. A kis doktorné — egyébként egy kis asztali csengettyü, — pálmává magasul, s a gömbölyü Stein ur mint egy ellipsis.

A köd egyre sürüdik. A tánczosok lábait már nem látni, csak fejök lebeg transzczendentális magasságban. Végre a fejek is elmerülnek a légben, s csak a rendező hangos vezényszava zeng hozzám a zeneszó közül.

Lábom ujjai fáznak, álmosodni kezdek, unom az ülést. Vége lesz-e már? Ah mégis. Vége az ötödik szakasznak; a hatodikat remélem rövidre szabják.

De mi ez? Az óra hatot üt: nincs még hat óra. Rosszul jár. Hét, nyolcz. Ah! Most a kis harang kezd hevesen sirni, majd abbahagyja és az öreg harangoknak adja át a szót. Most rákezdi mindaháromtorony, összevissza, eszeveszve.

Tűz van.

A zenét egyszerre ketté vágták.

A haranglármára tompa moraj felel a jégről, azután elnémul minden. Takarodik haza mindenki. Közelben s távolban még hallok egy-egy szaggatott kiáltást, itt-ott elsiklik mellettem egy-egy alak, mint egy árnyék, mindegyikben Stein urat vélem közeledni, de Stein ur késik, nem jön. Végre megszünik a kiáltozás, a suhanó alakok ritkulnak, végkép eltünnek, s én magamra maradtam.

Egyedül. Csak a harangok ijedt segélykiáltása zúg füleimbe.

Próbálok felkelni. Talán felállhatnék, de érzem, hogy abban a pillanatban hanyatt esem.

Stein ur nem jön.

Bánom! mondám kényesen, legalább nem szorulok rá. Levetem a korcsolyákat s hazamegyek a magam emberségéből. Még pedig csuszkálva, mint a parasztgyerekek. Nem lát senki, hazáig kedvemre kimulatom magam.

Jobb lábamról lecsatoltam a füző-szijjat; s megmarkoltam a korcsolya talpát erősen, — tudjátok milyen erős kézzel ékesitette fel nemünket a szent természet, — megmarkoltam mondom, hogy majd lefeszitem.

De akár csak az Eszti néni mentekötő láncát akartam volna kiszakitani az ezüst oroszlánok szájából!

Most egyszerre eszembe jutott, mennyit vesződött a szegény Stein, mig a csavarkulcs segélyével a vashevedereket czipőm talpához erősitette. És most a csavarkulcs Stein ur zsebében pihen. Hogyan birjam én a csavarorsót csak megmozditani is puszta ujjakkal?

A köd egyre sürüdik. Nem köd ez már, hanem az éjszaka száll le. Nincs szabadulás.

Szememből kicsordult a köny. Ne nevessetek ki: nem csupán a szememből, de azért szemeimre nem vesztegethettem a törülgetést, mert csak egy zsebkendőm volt.

Pedig nekem meg kell szabadulnom most mindjárt. Hamar! mig a harangok zúgnak, mert ha elhallgatnak, nem tudom, nem tévesztem-e el az irányt? Hova jutok ki? Óh! bárcsak még legalább egy pár ház gyuladna ki. Ne hagyjátok el kedves drága harangkáim! Csak addig ne, mig valami okosat kigondolok. — Mert ki kell gondolnom valamit! Akármit!

Gondolj ki te ostoba Boris! kiáltottam lehető nagyot toppantva a jégen, hogy a gyalogszán megmozdult alattam.

S e mozdulás uj tervet juttatott eszembe és egyszerre nevetőre vált a siró szám.

Ó te Boris! ugyan beállanál-e az eresz alá nyáron, mikor a nap süt? Hát ez a szék mire való, a kin ülsz? Nem azért alkotta-e ennek karját a bölcs természet, hogy abba a gyámol-

talan lelkek belefogózzanak, s magukat odavezettessék, a hova tetszik? Hogy nem jutott eszedbe eddig?

Felszöktem ülő helyemből mint a ki tánczra kel, de azért kellő ovatossággal; megfogtam a szék karját.

Kitli kitli kis szánacskám, ott legyek, a hol akarok. Jaj!

Ott lettem, a hol nem akartam.

Az első lépési kisérlet egy hatalmas esésbe került.

Esésem közben egész erőmet a szán karja vette át; megindult, s egy pillanat alatt elhagyta a láthatárt, — az én láthatáromat. Csuszva tapogatóztam utána mindenfelé, nem találtam sehol. Messzeszaladhatott utolsó barátom, utolsó menedékem. Mint a szent Mihály lova, mely a sir szélén elhagyja az embert. Utoljára hagyja el, de mégis csak elhagyja. — A hol ni! a harang is most kondult utolsót. Ez is elhagyott, mint el szokta hagyni a halottat, mikor már letették a sirba. Mig a szánban ültem, tudtam, vagy legalább képzeltem, merre van a város, de esésközben hányat fordulhattam, és hányat, mig az eliramlott szánka után tapogatóztam.

Ülök tehetetlenül, egymagam e töméntelen siri csendben. Siri. Ez nem frázis. Egy nagy sir ez az egész jégmező, s benne élve eltemetve egy szegény cseh leányka, kit apján kivül senki meg nem sirat.

Elkezdett eszembe jutni minden mendemonda, a mit e tóról hallottam. Hogy itt hajdan rengeteg nádas volt. — Bárcsak most is az volna, legalább nem hoztak volna ide korcsolyázni a jók. Hogy ide lovat sem mertek kicsapni, mert ha őrizetlen hagyták, mindjárt elkapta a vizibornyu. Hogy a kis Béni kovácsot itt ragadta el a farkas sok ember szemeláttára, világ teremtése után mintegy kétezer esztendővel.

Isten veled kedves szép apikám! Isten veled szegény jó Láli néni! Holnap reggel már csak egypár csinos kis korcsolyát fognak itt találni, melyet, mivel Európában nem akad hozzávaló láb, elvisznek Khinába.

Nem engedem, hogy Khinába vigyék, inkább eltestálom valakinek. De kinek? Ugy van! Pálmafinak testálom, hadd mardossa a lelkiismeret egész életében. Oh az az ostoba Stein! azt ugyan nem furdalná a lélek. Nem érdemes rá, minek hagyott itt? Jól tette, hogy itt hagyott. Jobb, mint ha hazavitt volna!

(Vége következ.)

TISZA PARTJÁN HALÁSZKUNYHÓ.

— Böhm Pál képéhez. —

Az alföldön halászlegény vagyok én,
Tisza partján kis kunyhóban lakom én.

Szegény jó Bernáth Gazsinak oly hirtelen népszerüvé lett e nótája jut eszébe az embernek, ha az itt bemutatott egyszerü, de az élet eleven bája által oly hatásos képet megtekinti.

Jól-rosszul összetákolt kunyhó, szalmás, nádas födelével, melyet még nehány száraz galy támogat, hogy a szél el ne vigye. Ebben lakik a halász-család egész nyáron át. Hogy éri be vele, kérdi az idegen s csodálkozva tekint az erőtől duzzadó piros pozsgás alakokra, a kik ugy rajzanak elő a kunyhó ajtajából, mint a méh a köpüből, s fonják, foltozzák, tatarozzák az ő ekéjüket, mely kenyeret ad nekik: a hálót.

Láttam egy ilyen halász kunyhót belül. Bizony, ha muszkaországi vagy indiánus volna, rég leirták s világgá kürtölték volna már a tudós németek. De mivelhogy im magyar, hát a szomszéd vármegye se tud róla, ha ugyan neki magának is nincsen olyan vize, melynek partján ilyen halászkunyhó terem.

Hát nem kell hinni, hogy az ilyen kunyhóba amugy hason kell bemászni, mint valami czigány kalibába. Dehogy. Emelt homlokkal léphet abba bele a legszálasabb legény is s nem kell attól se tartania, hogy belecsetlik-botlik ott belül a szük helyre összeszoritott czókmókba. Dehogy is! Az a kunyhó, a milyen kicsiny kivülről, oly tágasnak látszik, ha belemegyünk. Mesteri ökonomiával van itt fölhasználva minden tenyérnyi hely s az ember el se hinné, mi mindenféle halászszerszám van abban.

Az összefutó szarufák és a nád vagy szalma köze tele van szurdalva a mesterséghez szükséges minden eszközzel, azonfölül ott a pipakészség, az asszony varró, fonó, mosó holmija, guzsalya, egy-egy olvasó, néha egy-egy biblia, imádságos vagy zsoltáros könyv, kalendárium, sőt egy kis papir, meg kalamáris, fésü, kézi tükör, szappan, tökkobak, üvegpohár, mind az az apróság, a mit nem szükség félteni, hogy elázik s kis helyen is megfér. A kunyhó sarkában ott a kopott tulipántos láda a ruhanemüvel, egy kis élés szuszék, kenyérrel, liszttel, sóval, zsiradékkal. Aztán hátul a tüzhely, kisebb-nagyobb lábassal, cseréptállal, tányérral, bográcscsal, melyek közül egy bizonyosan valami kiálló szolgafán lóg. És asztal is van a kunyhó fala mellett, még pedig jó méteres, ugy hogy akár a tizenkét apostol is megférne körülötte. De mi több: ágy is van, valóságos nyoszolya, leteritve pokróczczal, derekaljjal s dagadó párnákkal.

S hinnéd-e, hogy a szegény halász-családnak még az a «magazinja» is itt e kis kunyhóban van, azon a talpalatnyinak látszó kis helyen? Pedig ugy van. Ha megtekinted az asztalt, a fölpárnázott ágyat, csodálkozva fogod látni, hogy az nem fából van faragva, hanem müvészi négyszög darabkákból szabályosan összerakott mozaik-szerkezet. Egy-egy ilyen darabkát ki is vehetsz belőle. Nem nagyobb az egy arasznál, akkora sincs. Száraz, könnyü valami. Csak ha közelebbről tekinted, akkor látod, hogy ez eleven jószág volt valaha: hal. Az aprajából való, mit magyar piaczon eladni nem lehetett. A háló megtelt velök, a halász szegény családja megtisztogatta, jó friss levegőn megszáritotta zsinegre akasztva, a mikor megszáradt, még szétteregette ponyván, gereblyével, aztán mikor már a szaga is elenyészett, gondosan egymásra rakta a kunyhóban: asztalt, ágyat, ülőpadot készitett belőle, letakarta gondosan, hogy por ne lepje, piszok ne férjen hozzá, s most itt várja ezer meg ezerszámban azt a zsidót, a ki kocsira rakja s elviszi messze Oláhországba, hol az a szegény népnek drága csemege lesz.

Ott készitik a hálót a kunyhó előtt. Hosszu, sok öles szerszám az, melylyel nagy távolságra lehet elfogni a vizet, ott, a hol nem mélyen ér, meleg s meghuzódnak benne a halak. Ott a vizparton egy lélekvesztő csolnak, melybe istenkisértés beleülni, de a melyet ügyes karral taszit az erős izmu legény. Ime ezek összes tényezői itt a boldogságnak és a megélhetésnek, a társadalom e szerény igényü tagjai részére. Azt gondolhatná a be nem avatott, hogy nagy nélkülözés, de a ki látta, azt mondja reá: nagy életbölcseség. Mert csak az nélkülöz, a kinek fáj az, a mije nincs. De bölcs, a ki beéri azzal, a mije van, bármi kevés is. És e tekintetben az alföldi nép, a pásztor, a halász — az élni tudás legnagyobb mesterei, az élet legnagyobb bölcsei.

Még a poézist sem tagadhatni meg ettől az élettől, s fűszere neki, a mi oly nagyon hiányzik nekünk a városi lakóknak: a szabadság. Szabadság a szó valódi értelmében, a mikor nemcsak az ember rabigáját nem türjük, hanem a szenvedélyek igája sem töri vállainkat.

A hatásos kép, mely tetszést nyert a külföldön is, Böhm Pál hazánkfiától való, kinek több művéről volt már alkalmunk megemlékezni lapunk hasábjain, s ki nem most szerez legelső alkalommal elismerést a magyar névnek.

A DUBLINI GYILKOSOK PÖRE.

A kilmainhami törvényszék tárgyalásai jelenleg már nemcsak a Fönix-parkban történt hires gyilkosságról, de általában a féniek mozgalmairól és terveiről is oly kimeritő részleteket hoztak napfényre, melyek Európaszerte feltünést keltenek s a leginkább érdekelt angol közvéleményt bizonyosan még soká fogják foglalkoztatni. Kezdetben, midőn a Fönix-parkban elvérzett notabilitások gyilkosainak csaknem csodaszerü eltünése s utána a rendkivüli kutatások és jutalomkitüzések eredménytelensége nyilvánossá lett, mindenki meg volt győződve, hogy a törvényszéki tárgyalásnak sem lesz ez irányban földeritő sikere. Talán maguk a birák is igy voltak vele. A gyanuokok száma kevés, a bizonyitékok nagyon kétes becsüek voltak. Valóban, ha a vádlottak között nem akad egy áruló s még ha ez áruló nem egyuttal egyik főemberök, a kutatás eredménytelen vagy legalább félsikerü lett volna, hasonlóan az oroszországi nihilista tárgyalásokhoz. Carey vallomásai azonban egész uj forduló pontot adtak a per folyamának s azóta lett csak olyan nevezetessé.

E forduló pontot, melyet egy angol müvész a bemutatott képben hiven tükröztet vissza, a «Standard» czimü nagy angol lap február 19-ki számában, tehát közvetlen az események hatása alatt, igy rajzolja: «A foglyok egyátalán nem vesztettek semmit szokott jó kedvökből. A lehető legkedélyesebben dulakodtak egymás között, hogy a pad elején kapjanak helyet, vagy, ha ez nem lehet, valamelyik jó pajtásukhoz közel. Egész vidáman s bőbeszédüséggel köszöntgettek egymásnak s kezdtek társalkodni. Alig foglalták el azonban helyeiket s alig néztek körül a törvényszék termében, midőn önérzetök egész más érzelemnek adott helyet. Csaknem közvetlenül nyomukba lépve gyorsan s izgatottan jött Carey Jakab, a dublini városi tanács tagja, képviselvén a Trinity Ward kerületet, épitőmester és a munkások választott birája». Eljött, hogy most mint föladó jelenjék meg a törvényszék előtt. Meglepetés, harag, aggodalom s guny volt látható a foglyok arczán, a mint megvetéssel tekintettek arra az emberre, ki egykor vezérök és sugalmazójok volt».

Carey magas termetü, 45 éves ember, magas homlokkal, kissé sovány arczczal s eléggé élénk szürke szemekkel. Mozdulatai s magaviselete nyugodtak, egész modora a kényelemhez s uri élethez szokott embert árulja el. Kezdetben egyszerü kőműves volt, de szorgalma által némi vagyonra tett szert s gazdagon is házasodott, ugy hogy jelenleg már több háza van. Városi bizottsági taggá csak mult novemberben választották meg s igen nagy szótöbbséggel; de már előbb nagy buzgalmat fejtett ki az ir nemzeti ügy érdekében s igy többek közt bizonyos O'Donoghne féni emlékére, kit az 1867-ki tüntetések alkalmával megöltek, csaknem maga költségén állittatott szobrot. Elfogatása tudvalevőleg azért történt, mert Bailey meggyilkolásában részesnek tartották. Senki sem hitte akkor, hogy elfogatása a fönix-parki katasztrófára és más dolgokra is oly meglepő fényt fog deriteni.

KIRÁNDULÁSOK BUKAREST KÖRNYÉKÉRE.

II.

Bukarest, 1883. február.

Ezelőtt, csak 20—23 évvel is, a sik mezők sem voltak vadban szegényebbek a vizeknél. Az Olt és Véde táján, midőn elkezdett érni a kukoricza, oly sok daru járt, hogy ellene puskázó csőszöket kellett tartani. Korán reggel fölkerekedtek a Duna-kiöntés lapályairól, két-háromszáz darab egy-egy csapatban, és csapat csapat után indult neki a sik mezőségnek, először száz ölnyi magasban nagy körökben kikémlelték, hol nincsen ember, a nagy táblákat, honnan szétlátni nem lehetett, épségben hagyták, hanem ha találtak egy 3—4 holdas külön álló darabot, arra előbb leereszkedett kettő-három, s ha csend volt, utána száz meg száz és tiz-husz percznyi idő elegendő volt, hogy ott egy szem kukoricza ne maradjon! Minden csőnek neki esett egy-egy daru, előbb vékony foszlányokra hasgatta a takaró csuhát, aztán habzsi gyorsasággal szemelte le az egész csövet.

De azért ne tessék gondolni, hogy könnyü volt darut lőni! Ők felülről megfigyelték az embert jó előre, egy helyen alig időztek 10—15 perczet s addig nehány a széleken, sarkokon magasra emelt fővel őrt állott; akárhogy igyekezett az ember megközeliteni, 150—200 lépésről már egy hatalmas — *krrrr!* kiáltás fogadta s erre mind repült, a mily gyorsan csak birt. Rendesen tehát megbujtunk 3—400 lépésnyire és más oldalról fölriasztattuk őket a csőszszel; igy sikerül lőni ősz elején, később a sürü köd sokszor veszedelmet hoz rájok, mert ők sem látnak messzebb, mint egy jó fegyver eljár.

Tollának itt semmi értéke nincs, nem hinnék el, vagy legfölebb megmosolyognák, ha mondaná az ember, hogy nálunk egy nyalka parasztlegény 5—6 frtot megád egy szép darutollért.

mely a test melegszabályozó erejére nincs kellő tekintettel. A szokástól természetesen sok függ. A nyakkendő igy szoktatott nyakhoz nem szükséges, hirtelen elhagyása azonban igen könnyen okozhat meghülést. Utazóknak, kik különböző hőmérséklettel biró vidékeken járnak, az öltözet valóban nagy gondot okoz. Czélszerübb mindenesetre magát a testet gyakorolni öntudatosan s erre naponkint tömérdek alkalom van. A testgyakorlat azonban legyen összefüggésben az egyes ember életmódjával. A parasztnak külön testedzésre nem is igen van szüksége, a nagy városokban lakó nőknek ellenben a legóvatosabban kell az eszközöket használni, sőt lehetnek egyesek, kiknek testi gyöngesége az edzést lehetetlenné teszi, mivel rendes körülmények közt csak nagy fáradsággal jő létre bennök annyi testmeleg, a mennyi életök fentartására egyátalán szükséges.

EGY FEDÉL ALATT.

ANGOL REGÉNY.

Irta **PAYN JAKAB.**

XXIII. fejezet.

Sturt ur megint gyanakszik.

Mr. Raynesnek, a halcombe-iak derékszomszédjának, egy régi vágya volt, melyet azonban sir Robert életében szóba se mert hozni soha: a halcombei birtoknak ugyanis egy, mintegy négy holdnyi darabkája egészen az ő birtokába szögellett be s ő ezt szerette volna tisztességes áron megszerezni és birtokához csatolni. Most, hogy a halcombe-i fekvőségek a Walcot ur tulajdonába mentek át, ámbár ezt, mint senki, ugy Raynes ur sem nézte jó szemmel, az uj tulajdonos iránt nem volt azon gyöngéd tekintettel, mint az előbbi iránt, s elhatározta, hogy kisérletet tesz a kis földecske megszerezhetésére. Ügyvédét, Hayling urat tehát megbizta a szükséges lépések megtételével. Nagy meglepetésére másnap levelet kapott Walcot urtól, hogy ő nem hajlandó Hayling urral semmiféle tárgyalásba bocsátkozni (volt rá oka!), de ha Raynes ur szives lesz őt a városban (a «Világpolgár» czimü szállodában) fölkeresni, reméli, hogy a kis üzletet mindkettejök megelégedésére könnyen elintézhetik.

Raynes ur, mint mondók, legkisebb rokonszenvvel sem viseltetett Walcot ur iránt, kit ő is, mint mindenki, a derék halcombe i család gonoszlelkü megrontójának tartott; nem is szivesen érintkezett vele; de a maga és czélja érdekében túltette magát minden érzékenykedő szemponton s másnap reggel bekopogtatott a «Világpolgár»-nál. Ámbár nem volt valami éles szemlélő, még is feltünt neki a nagy változás a Walcot ur arczán. Bár csak nehány hónapja látta utolszor, ugy tetszett, mintha ugyanannyi év telt volna el azóta, annyira megöregedett. Rendesen előkelő halványságu arcza ólomszinüvé, éles vonalai dermedtekké s téveteg szemei kisértetiesen révedezőkké váltak.

— Bocsánat, — mondá, — hogy még öltözetlen vagyok, kissé későn keltem föl; az igazat megvallva, nem tudok jól aludni Londonban.

— Ugy nézel ki, mintha épen nem aludnál, gondolta magában Raynes ur, de udvarias mosoly alá rejtette gondolatát s a helyett csak annyit mondott: bizonyosan nincs szokva kegyed a sok kocsizörgéshez.

— Valóban itt sokkal zajosabb az élet, mint Halcombe-ban. Ah, Halcombe — s kérem, hogy vannak Halcombe-ban?

— Elég jól, kivéve persze lady Ardent, a ki még mindig nagyon szenvedő. (Ennek is te vagy az oka — tevé hozzá gondolatban).

— S a gyermekek?

— Azok jól vannak; Frank egészen megüdült s neki pirosodott, mióta attól a csuf gyanutól megszabadult. S a kis Nagybaba most is oly szeretetreméltó zsarnokocska, mint mindig.

— Hát a többi — a leányok?

— Nem tudtam, hogy azokat is a gyermekek közé érti ön. Mindkettő bájos, bájosabb mint valaha, mert — talán tetszett is hallani — bájaik méltánylásra találtak.

— Valóban? mitsem halottam, — felelt Walcot ur izgatott hangon, mit hiába igyekezett leplezni.

— Miss Millicent, mint mondják, nagy szerencsét csinált, Mayne urral, a György barátjával.

— És Evelyn? — kérdé Walcot, látható zavarodással, mit a «Times» mögé igyekezett elrejteni, melyet ugy vett fel az asztalról s tartott szeme elé, mintha egész közönynyel akarna olvasásához fogni — a mi, vendég jelenlétében, ugyan illetlen is volna. Pedig csakugyan belepillantott s egyszerre reszketni kezdett: azért-e, a mit abból olvasott, vagy azért, a mit Raynes urtól hallott, a mint ez folytatá:

— Róla is azt mondják, hogy Dyneley ur, a lelkész forgolódik körülötte, a ki addig, mig gazdag örökösnőnek tartották, nem mert föllépni, de miután sir Robert őt — hm, hm — quasi kitagadta —

Walcot ur nem várta végig a beszédet; felugrott; a «Times»-t összegyürte s reszkető kézzel dobta le. Majd, mintha észrevette volna magát, nyugalmat szinlelve ismét fölvette a lapot s ugy tett, mintha olvasni kezdené.

— Kérem folytassa — mondá.

— György ur sem akart hátramaradni; talán tetszett is észrevenni, hogy mennyire megkülönböztette a csinos német nevelőnőt.

Walcot igenlőleg intett; de szemeivel csakugy nyelte a «Times»-t. Raynes ur ránézett s meg volt lepve a rajta végbement rémes változástól s kezei remegésétől, melyekkel alig birta a lapot tartani.

— Az istenért, Walcot ur, mi baja?

— Nekem? — mondá ez, erőt véve magán. Épen semmi; semmi. — Azután, megigazitva magát: Csak egy régi barátom halála hirét olvastam e lapban, az lepett meg kellemetlenül. Bocsásson meg. A szóban forgó négy holdat illetőleg. azt mondja ön —

— Még erről egy szót sem szóltam, de ha ugy tetszik —

— Itt a birtok térképe, — mondá Walcot ur a falon függő térképre mutatva, — legyen szives kimutatni a szóban levő területet. Az igazat megvallva, az egész birtokot szeretném eladni s lehetőleg egyszerre; de ily régi barátért szivesen teszek kivételt.

Raynes urnak nem volt hizelgő a régi barát elnevezés, de elnyelte.

— Gondolom 10 font holdjáért tisztességes ár lenne —

— Igen, igen; elfogadom. Legyen szives a vételokmányt elkészittetni valamely ügyvéddel, csak ne Hayling urral, bárki mással.

Ezután hamar végeztek s Raynes, bár gondolta magában, hogy 5 fontért is megkaphatta volna holdját, végre sem bánta meg a kissé hamar megigért összeget és elsietett, hogy még a nap folytában — mielőtt Walcot ur mást gondolna — rendbe hozza az ügyet.

Hayling ur ki levén zárva, Raynesnek mindegy volt, bárkihez menjen. S igy Sturt ur jutott eszébe, a kivel a végrendelet felolvasása napján Mirtonban ismerkedett meg. Sturt ur Mayne-nek sem volt rendes ügyvéde, csak a tudva levő ügyben kérte ki tanácsát Bevill ajánlatára. Raynes — bár rendesen kevés szavu ember — örömében, hogy Walcottal oly könnyen végzett, annyira közlékenynyé vált Sturttel szemben, hogy a «Világpolgár»-ban való látogatását minden részletével elbeszélte az ügyvédnek. Ez, ugy látszik, nagyon érdeklődött minden részlet iránt s némelyiket kétszer is elmondatta magának.

— Tehát ugy tetszett önnek, rossz hatást tett rá, hogy Millicent kisasszony oly nagy szerencsét tesz?

— Igen; s különös, hogy még jobban megütközött azon, hogy Evelyn a lelkészhez megy férjhez.

— Ön nagyon figyelmes szemlélő, Raynes ur.

Ez nagyon hizelgett a becsületes, de nem valami éles elméjü falusi nemesnek; s még jobban neki bátorodott.

— Nem tudom, — felelé, — de azt akárki könnyen észre veheti, ha az, a kivel beszél, görcsöket kap.

— Hogyan, görcsöket?

— Azt hiszem, legalább belsőleg, mert sohasem láttam még embert oly pofákat vágni.

— És mire? Az Evelyn kisasszony házasságára?

— Arra is, de még inkább arra, a mit az ujságból olvasott.

— Vajjon mely rovatból? talán a rendőri hirek között?

— Lehet; ő ugyan azt mondta, hogy a halálozások közt egy régi jó barátja halála hirét olvasta.

— Skérem, nem vette-e észre, a fölapot olvasta-e vagy a mellékletet?

— Oh, nem a mellékletet, hanem a fölapot; de miért kérdi?

— No mert, tetszik tudni: a fölapon csak a nevezetes emberek halálozása van; magunkforma kisebb emberek — s gondolom a Walcot ur ismerősei is csak olyanok lehetnek — mindig a mellékleten halnak meg.

— Ez nagyon nevezetes, — mondá Raynes ur, — s erre soha sem gondoltam. Ön nagyon mély gondolkodásu, Sturt ur!

— Oh kérem! — De ha ugy tetszik, végezzük el ügyünket.

Azt hamar elvégezték s Raynes ur bucsut vett. Ha azonban visszanézhetett volna Sturt ur szobájába, látta volna, hogy a derék ügyvéd most is mind azokkal foglalkozik, a miket tőle hallott.

— Szeretném tudni, — elmélkedék magában, — vajjon mi lehetett, a mi Walcot urat annyira megzavarta? Ime itt van a mai «Times».

Sturt ur elővette a hirlapot. Először is átfutotta a rendőri hireket; azután a többi hireket is; s fenhangon megjegyzéseket tett rájok.

— Lássuk csak. *Egy kivándorlókat vivő hajó, mely ötszáz emberrel elsülyedt;* bánja is azt Walcot ur, ha ötezeren elsülyednek is. *Montcenisi alagut* — ez sem hiszem, hogy érdekelné. *Az Ausztráliával megszakadt kábel-távirati összeköttetés ismét helyre van állitva.* — No! Walcot ur volt egyizben Ausztráliában, másodszor is oda akart menni, de Marseille-ben hirtelen megmásitotta szándékát; nem lehetetlen, hogy az ausztráliai dolgok érdeklik. Hm, hm. Lássuk tovább. *Az egyesült nagy bank bukása* — nem hiszem, hogy pénze lett volna benne. *Asbestos esperes, Westminster-abbeyban, a gonoszok jövendőbeli állapotáról,* — ez már csakugyan érdekelhetné, de nem hiszem, hogy sokat gondolna a jövő élettel.

E perczben megnyilt az ajtó s belépett — bejelentés nélkül — egy vörös arczu és haju, hordár-öltözetü egyén, de virággal az ajkai között, a mi nem illett állásához s szándékos figyelemgerjesztésnek látszott.

— Nagy ujság, Sturt ur! — kezdé minden bevezetés nélkül. — Emberünk horogra akad.

— Gondoltam, Bevill. S hol?

— Azt még nem tudom. De azt hiszem, eleget kitudtam másfél óra alatt s eleget görnyedt a hátam, a mig podgyászait kocsira raktam, mely a kikötőbe vitte. Holnap reggel indul.

Sturt ur ismét a hirlaphoz nyult s a hajómenetek rovatát kereste.

— Melyik rakpartra vitték a podgyászt?

— A Szent-Katalinra, ha jól hallottam a kocsisnak adott utasitást.

— Helyes. Kész-e, Bevill, még ma éjjel hajóra szállani?

— Hogyne?

— Meglehet, hogy huzamosan kell külföldön maradnia. Vegyen magához annyi pénzt, a mennyire szüksége van. Itt az utalvány. Aztán még az éj leszállta előtt üljön föl a Botnia-hajóra, mely Krisztiániába indul.

— Krisztiánia? hol van az? Soha hirét sem hallottam.

— Norvégiában.

— Nagyon jó. S honnan tudja ön, hogy emberünk Norvégiába készül?

— Nem tudom bizonyosan, de gondolom. Valószinü, hogy ezt az országot választotta, melylyel Anglia nincs a szökevények kiadása iránt kölcsönös szerződésben. Mindenesetre jó lesz, ha megtudja a hajóirodában, váltott-e egy olyanforma ember (irja le jól) elsőhelyi jegyet Krisztiániába. Ugy lesz, meg vagyok róla győződve.

— Szökevény? Gondolja, mr. Sturt, hogy tán gyilkosságot követett el?

— Magam sem tudom mit gondoljak. De gyanitok mindent. Arról meg vagyok győződve, hogy Walcot uramnak nincs rendben a szénája, egyátalában nincs rendben a szénája, higyje el Bevill!

(Folyt. köv.)

A KIS «UTONÁLLÓ».

— Böhm Pál rajzához. —

Bizony elég boglyos. A mint az erdő hirtelen hajlásánál előttünk terem, szinte megdöbbenne tőle az ember, ha már messziről nem lenne figyelmessé, hogy ott valami mozog. A hegedü nem czinczog magától; annak a végibe még idegen helyen is czigányt képzel az ember. És nem csalódik. Egy czigány, az apróbbik fajtából, a ki most a művészet zsengéivel igyekszik hatni az arra járó-kelők zsebére; de ki tudja, hogy nehány év mulva nem hóditja-e meg a magyar nótának Észak-Amerikát? Hiszen nem egy példa van rá, hogy a zene bűvös hatalma a faluvégi putriból valakit már királyi palotába is vezetett, ha csak kis időre is. Ki sajnálná hát azt az egy-két krajczárt a kis utonállótól, a kit talán azzal a csekély áldozattal egy fokkal fölebb emelünk a dicsőség lajtorjáján. Mert hátha zseni? Ki tudja azt még ilyen korban? Ő maga nem. Az ő dicsvágya ma még nem terjed tovább, mint hogy abba a kakastollal diszitett katonasipkába, a mit valamelyik obsitos dadétól kaphatott, nehány darab rézpénz gyüljön. S ha még a sétáló urak között olyan figyelmes ember is akad, a ki a szivarvéget épen itt dobja el: hát az is nagyon becses akczidenczia.

Böhm Pál, jó hirü festő hazánkfia jellemzően mutatja be itt a hegedülve kéregető czigánygyereket, a kihez hasonlót egy zugligeti utban akárhányat talál az arra menő.

A KIS „UTONÁLLÓ". — BÖHM PÁL RAJZA.

EGYVELEG.

* **Columbusnak régi arczképét** fedezték föl most a madridi muzeumban. Régen is annak nevezték, de nem tartották hitelesnek, mivel öltözete a mult századra vallott. A képtárőr gyanakodott, hogy a kép régi, az uj olajfestést lebontotta róla s egy szeg letben arany betüs fölirást talált «Columbus Ligur: Novi Orbis Reptor». A helyreállitott kép Columbust fiatal embernek mutatja s feltünően hasonlitanak vonásai Vergarz herczegére, ki a hires utazó 13-ik nemzetségi utóda s legközelebb az amerikaiak madridi kongresszusán elnökölt. Az előreálló alsó ajak és horgos orr családi vonások lehetnek.

* **Malmaisont**, Napoleon neje, Jozefina császárnő egykori lakhelyét, Versaillesban a mult hóban törvényes árverésen 181,200 forintért adták el. A kastély Jozefina halála után Izabella volt spanyol királynő anyjának birtokába jutott, ki itt több évig lakott. Ezután III. Napoleon vette meg 600,000 forintért s bukása után a nemzet tulajdona lett. Később egy párisi bankár vásárolta meg, de csődbe jutván, más birtokaival együtt elárvereztetett.

* **Az olasz tavak** szépségét nagy veszély fenyegeti a Szent-Gotthard-vasut megnyilta óta. A német kőszenet azóta nagy mennyiségben szállitják ide s német vállalkozók épen a hires tavak partjain akarnak kőszénraktárakat felállitani.

* **Bálterem a vasuton.** A Chicago-Milwaukee és St.-Paul közt közlekedő vasuton bálterem is van, melyben a vonat menete alatt vidáman tánczolnak. E terem egy 60 láb hosszu és 15 láb széles kocsi, alkalmas szőnyeggel s a falak csinos művészi és virágdiszitéssel. A bálteremben zenekar is van s minden órában frissitőket hordanak a vendégek közt.

* **A párisi divatárusraktárak** közt legnagyobb forgalom van a Grands Magazins du Louvre-ban. Az őszi évad megnyitásakor egyetlen nap az üzlet 20 bejáróján nem kevesebb, mint 85,000 ember fordult meg, csaknem kizárólag nők. A napi bevétel a $2^1/_2$ millió frankot is meghaladta. A Printemps, Petit St. Thomas s Bon Marché szintén versenyeznek ez üzlettel.

* **A galambtenyésztés** Belgiumban a postagalambok ujból behozatala óta rendkivül emelkedett. Egyetlen tartományban öt hó alatt több mint egy millió galambot árusitottak el s 1000 vasuti kocsinál több foglalkozik folytonosan e madarak szállitásával.

* **Okos kanári madárról** tesz emlitést a «Live Stock Journal». E madár egy nap észrevette, hogy üvegedényében a viz oly kicsiny, hogy csőrével el nem érheti. Több hasztalan kisérlet után félreült, s gondolkozni látszott. Hirtelen megfordult, kirántott farkából egy tollat s a vizbe meritette, majd kihuzva, a cseppeket csőrébe eresztette mindaddig, mig szomjuságát el nem oltotta.

* **Gyorsirászati kiállitás** van jelenleg Párisban. E kiállitáson 84 különböző módszert mutatnak be, melyek közt legrégibb Ramsay skóté 1683-ból. Van a kiállitáson több kuriózum is, igy egy levelező lap, melyre 44,000 szó van irva s a biblia gyorsirással készitett kiadása.

* **Edison** ujabban a gyógyszerészek mesterségébe is beleavatkozott. Khloroform, aether, kámfor s más anyagok vegyitéséből ugyanis uj enyhitő- és altató szert készitett s erre patenst kért.

* **Patti Adelina**, ki már nyugalomba akart vonulni, most ismét New-Yorkba utazott Nicolinival. Egy-egy estére a két művész 4500 dollárt kap.

* **A bőrszijakat** gőzgépek számára most már óriási nagyságban és menynyiségben készitik. Szászországban Plauenben Pleszler testvérek gyára, mely már másfél évtized óta foglalkozik kizárólag ez üzlettel, ujabban 200 méter hosszu szijakat is készit. Főbb gyártmányai 19—38 méter hosszuak és 560—620 cm. szélesek s mind szászországi gyárak számára. Egy ily nagy bőrszij részére 8150 kilogramm sulyu ökörbőr szükséges s 12 zsirbőr a szijak varrására.

* **Nagyszerü csatornát** akarnak késziteni a francziák a Földközi tenger és Atlanti-oczeán összeköttetésére. A csatorna 407 kilométer hosszu, 50—80 méter széles lesz s épitési költségét 150 millió frankra tervezik.

* **A hétfőnek**, mely a holdnak volt szentelve, nem nagy becsülete volt a régi németeknél. Épen oly változónak tartották, mint a holdat s az időjárásra nézve több példabeszéd jelezte ez ingadozást. Igy pl. «Montagswetter wird nicht Wochen alt» («A hétfői időjárás nem tart hetekig»). «Rauher Montag, glatte Woche» («Zordon hétfő, enyhe hét»). A tiroliak még most is azt mondják: «Dunkler Montag, helle Woche» («Sötét hétfő, világos hét»). Hétfőn a nap e tulajdonsága szerint nem szabad semmibe kezdeni, a minek tartósnak kell lennie. E napon átalában nem kell fontosabb dolgot kezdeni, nagyobb utazásra indulni, aratáshoz fogni. A cselédek, kik hétfőn lépnek szolgálatba, a népbabona szerint nem maradnak soká e helyen, vagy sokat törne össze.

* **Tülkök kiállitását** kisérlették meg közelebb Londonban szép sikerrel. Legnagyobb számmal voltak az ivótülkök, a XIV-ik századtól maig. Voltak továbbá érdekes szarupoharak, tintatartók, puskaportartók, trombiták s disztárgyak a legkülönbözőbb korból s nemzetektől. Érdekes volt egy gyermek számára készitett tülök olvasó könyv, vékony tülök-lapokból állva. Több szarukancsónak történeti nevezetessége is volt.

MŰVEK JEGYZÉKE

RÉZKARC

Virágok

CERUZARAJZ

Akt

AKVARELL

Babette

Kertben

Ripózó

Luganoi táj I.

Luganoi táj II.

Tájkép

OLAJ

Reggel

Dunai táj

Sziget

Ünnepi csokor

Csendélet I.

Csendélet II.

Dunakanyar

Lila csendélet

Virágok

Francia kikötő

A nagyhal a városba megy

Leányfej

Alkonyi táj

Dunai táj I.

Virágcsokor I.

Virágcsokor II.

Virágcsokor III.

Virágcsokor IV.

Virágcsokor V.

Virágcsokor VI.

Tájkép

Emberpár

Seherezádé

Olasz táj

Dunai táj II.

Fiatal lány

Virágzás

Reggel

Francia táj

KÉP CSAR NOK

78,036 — Képcsarnok V. nyomda

POLDI

BŐHM LIPÓT FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

1978. MÁRCIUS 2 – 16.

KISFALUDI STROBL TEREM

ZALAEGERSZEG

KOSSUTH LAJOS ÚT 15.

„A képzőművészeti élménynek a természetből kell fakadnia. — Ez örök törvény, mint ahogy az ember és természet is csak együttélésben szép és harmonikus. — A világ színes.
Vásznaimon megpróbálom a nyugalmat, harmóniát megteremteni."
Bőhm Lipót, művésznevem (poldi).
1916-ban Budapesten születtem.
A Képzőművészeti Főiskolát 1946-ban fejeztem be, ahol Szőnyi István tanítványa, majd tanársegédje voltam. 1946-1948. ösztöndíjasként Rómában és Bécsben dolgoztam; mindkét helyen több nagy sikerű kiállítást rendeztem. A hatvanas évektől Franciaországban és újból Itáliában tettem tanulmányutakat. Műveim eljutottak — Párizs, Róma, Catania, Firenze, Basel, Zürich, London ,Nev-York, és Japán több városába, — múzeumokba és magángyűjteményekbe. Magyarországon minden jelentős kiállításon szerepeltem. Önálló kiállításaim: 1959-ben a Fényes Adolf teremben, 1970-ben Szolnok, Aba-Novák teremben, 1973-ban a Fészek Művész Klubban, 1976-ban Győrben. A kiállítás anyagát a legutóbbi években festettem.

Bőhm Lipót (poldi)

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

B Ő H M L I P Ó T

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1978. MÁRCIUS 2-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
GÁCSI MIHÁLY
MUNKÁCSY-DÍJAS GRAFIKUSMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ: 1978. III. 2 — 16
HÉTKÖZNAP 9,30 — 18 ÓRÁIG
SZOMBATON 9 — 14 ÓRÁIG

KISFALUDI STROBL TEREM
ZALAEGERSZEG
KOSSUTH LAJOS ÚT 15.

Előfizetési föltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: { egész évre 12 frt, félévre ... 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: { egész évre 8 frt, félévre ... 4 •
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: { egész évre 6 frt, félévre ... 3 •
Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

43-ik szám 1880. BUDAPEST, OKTÓBER 24. XXVII. évfolyam.

MAGYAR FESTŐK.

BÖHM PÁL.

A MINDENNAPI életben rendesen a közellevő sikereket és látható réveket szeretjük czélpontul kitűzni, s a jól megtaposott és teljes biztosságu ösvények valóban csábitók is az átalános czél felé, hol egy diploma, lelkészi lak vagy műhely kinálja csöndes födelét. Ez igénytelen nyugalmasság is mennyi küzdelembe kerül, akárhányszor pedig sok erőpazarlás után vissza kell fordulni a gyakori forgószelek elől, más és más irányt venni, melyről nem is sejtjük, hogy utoljára is hová fog vezetni. És mennyiszer megtörténik, hogy a legközönségesebb életpályákon törjük magunkat siker és eredmény nélkül, s a visszaüző kényszerüségből egy fényesebb pályára menekülünk.

Már a mi a művészi pályát illeti, nálunk előbb rendesen sok más egyébbel szokás szerencsét próbálni s csak ha azok nem sikerülnek, akkor aztán — isten neki, nincs egyéb hátra, próbáljuk meg a művészetet is! Fájdalom, hogy az igazi tehetségeknél számtalanszor szintén igy kellett lenni. Munkácsy, Ligeti s mások csak nagy kerülővel juthattak oda, hol tehetségök érvényesülhetett. Ilyen kerülő minden veszélyét végig kellett élni egy másik jeles képirónknak Böhm Pálnak is, kit ma mutatunk be.

Böhm Pál, e derék genre-festőnk előbb gyaluval, kalapácscsal kezdte, mint Thalia ujoncza folytatta, mig végre szilárdan megragadhatta az ecsetet. Különös, hogy ily tősgyökeres magyar festő, ki talán csakis megerőtetéssel nem tudna egyebet festeni, mint magyar embereket és alföldi tájakat — szintén külföldön találja meg az elismerést és közönségét. Ő is Münchenben telepedett le, hol egyike a legkedveltebb művészeknek, kinek festményeit örömest viszik szerteszét egész Németországba, Londonba, de főleg Amerikába. Itthon nem elég sűrün fordul meg se neve, se műve, pedig nagyon termékeny művész, ki könnyen és sokat fest. Élénk képzelme, gyors keze sem tudja apasztani dúsgazdag motivumait, kedélyes világának nyüzsgő népességét, melynek otthona az alföld, a Tisza füzes partjai, a nagy mezők halvány kékes távolságukkal, a sárga vetések asztagjaikkal és keresztjeikkel, a halászkunyhók, a czigányputrik, a dülő-utak árnyékosai, a forró nap által sütött faluvégek. Koronkint hazajön, közvetlenül szemlélni, hogy benyomásai megtartsák élénkségüket és felfrissüljön a forrásnál.

Nagyobb képeket nem igen szokott festeni. Nagyobb kompozicziói sincsenek. E könnyü kedély és sebesen alkotó kéz az ötletekben, a kis csoportok elevenségében, egy-egy vidám vonásban, az arczok beszédességében, az alak kellemességében a legszeretetreméltóbb, s ezeket legtöbbször a nyilt természet keretében szereti föltüntetni, hol szabadon mozog és fejlődik minden, derültek és munkások az emberek, hol a szél vagy vihar ellen való küzdelem a legfőbb bajok, oly baj, melynek komikus oldalai mindig szembetünőbbek. Genre-képeinek tárgyai, egybegyüjtő okai egyszerüek, keresetlenek, minőket falusi emberek körül lehet találni, kik munkában, foglalkozásban, szivességben, mulatságban vagy családias vonzalomban érintkeznek. Bizonyos csinosság még a mellékesb részletekben is, kecsesség vagy jellegzetesség a főbbeknél, összhangzat az ábrázoltakban, választékosság és izlés a módban: ezek jellemzik Böhmöt az előadásban; a figyelmesen, de mégis fesztelenül dolgozott részletek, az életteljes szinek, a hatással rendezett csoportok, biztosság az ecset minden vonásában: ezek technikájának művészi tulajdonai; sajátságait pedig az erősen jellegzett magyaros arczok teszik (néha igen kicsinyben is tanulmányfők), továbbá a meleg levegő, messze láthatárt nyujtó sikság

BÖHM PÁL.

A VÁSÁRFIA. — BÖHM PÁL RAJZA.

Boldogasszony prépostsági [3] templom és laképület romja. [4]

Azonban a képünkön látható romok e prépostság romjai nem lehetnek, részint mivel irányukban a budai nagy sziget alsó csucsa (a mai hajógyártelep) látható, részint pedig mivel előttük derekas kőhid mutatkozik.

A révről nevezett prépostság romjai irányában van ugyan a Dunában szigetcsúcs, de ez a sz.-endrei sziget déli csucsa. Ömlik a Dunába patak is, a Kálászról jövő árok, de nem délről, hanem éjszakról, a romok fölött.

[3] Praepositura de Rew prope Budam.

[4] Podhradczky J. Historia Diplomatica Urbis Budensis et Pestiensis. Kézirat a Muzeumban. Tom. II. 546 lap.

Ezeket tekintetbe véve, a képünkön látható romok a Filitori árok (Kántorfoka-patak) Dunába ömlése fölött állottak, a mely árkon át a képünkön szintén látható kőhid vezetett, itt pedig nézetem szerint [5] az 1301-ben, jámbor alamizsnákból, assisi sz. Ferencz tiszteletére épült, ferenczrendiek temploma és zárdája állott. [6]

A kőhidon tul a többi omladék közül kivált,

[5] Miller Ján. «Epitome Vicissitudinum etc. de L. R. ac. Metropolitana Urbe Budensi. Budae 1760.» czimű művében I. Lajosnak 1355-ben kelt okmányát közli s ebben (22 l.) határkijelölés fordul elő, mely e szavakat is tartalmazza: «Jő az átlyukaztott kőhöz, mely a kereszteseknek *sz. Lélekről* nevezett *temploma* malmánál van, innen *délnek* a leomlott falakon át, melynek kövei, egész az *utolsó kőig* határul rendeltetnek, azután jő a föld határa a minoriták kuriája falaihoz, melynek (kapuja) visszatekint a boldogságos szűz fehéregyháza felé.» Már most igen könnyen eligazodunk. Oláh Miklós «Hungaria et Atila Libri duo. Vindobona 1763.» (Lib. I. cap. V. §. 6.) 22 l. szerint a sz. Lélekről nevezett kórház ott volt, a hol a gyógyerejü forrás fakad, tehát a mai lőpormalomnál, ettől nem távol volt ugyanazon kórház templomának malma, ettől délnek a leomlott falak mellett, — melyek nem lehetnek mások, mint a római vizvezetés maradványai, — és pedig azok utolsó kövénél állott a ferenczek udvarának fala. A vizvezetés maradványai mai nap is körülbelül eddig terjednek. S ez az oka, hogy képünkön a vizvezetés falainak nyomait nem találjuk. Knauz szerint («Magy. Sion» 1863. évf. 739. kk. ll.) a Fehéregyház szintén a hévviz forrásánál feküdt, tehát a ferenczek kuriájától északra és igy kapujok arra visszatekinthetett.

[6] «Fratris Eugenii Kósa Antiquarii Collectanea.» Tom. I. 616. Kézirat a sz. Mária tartománybeli ferenczek főnöki levéltárában Pozsonyban.

Előfizetési föltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, félévre ... 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre... 4 •
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre ... 3 •
Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

43-ik szám 1880. BUDAPEST, OKTÓBER 24. XXVII. évfolyam.

MAGYAR FESTŐK.

BÖHM PÁL.

A MINDENNAPI életben rendesen a közellevő sikereket és látható réveket szeretjük czélpontul kitűzni, s a jól megtaposott és teljes biztosságu ösvények valóban csábitók is az általános czél felé, hol egy diploma, lelkészi lak vagy műhely kinálja csöndes födelét. Ez igénytelen nyugalmasság is mennyi küzdelembe kerül, akárhányszor pedig sok erőpazarlás után vissza kell fordulni a gyakori forgószelek elől, más és más irányt venni, melyről nem is sejtjük, hogy utoljára is hová fog vezetni. És mennyiszer megtörténik, hogy a legközönségesebb életpályákon törjük magunkat siker és eredmény nélkül, s a visszaüző kényszerűségből egy fényesebb pályára menekülünk.

Már a mi a művészi pályát illeti, nálunk előbb rendesen sok más egyébbel szokás szerencsét próbálni s csak ha azok nem sikerülnek, akkor aztán — isten neki, nincs egyéb hátra, próbáljuk meg a művészetet is! Fájdalom, hogy az igazi tehetségeknél számtalanszor szintén igy kellett lenni. Munkácsy, Ligeti s mások csak nagy kerülővel juthattak oda, hol tehetségök érvényesülhetett. Ilyen kerülő minden veszélyét végig kellett élni egy másik jeles képirónknak Böhm Pálnak is, kit ma mutatunk be.

Böhm Pál, e derék genre-festőnk előbb gyaluval, kalapácscsal kezdte, mint Thalia ujoncza folytatta, mig végre szilárdan megragadhatta az ecsetet. Különös, hogy ily tősgyökeres magyar festő, ki talán csakis megerőtetéssel nem tudna egyebet festeni, mint magyar embereket és alföldi tájakat — szintén külföldön találja meg az elismerést és közönségét. Ő is Münchenben telepedett le, hol egyike a legkedveltebb művészeknek, kinek festményeit örömest viszik szerteszét egész Németországba, Londonba, de főleg Amerikába. Itthon nem elég sűrűn fordul meg se neve, se műve, pedig nagyon termékeny művész, ki könnyen és sokat fest. Élénk képzelme, gyors keze sem tudja apasztani dúsgazdag motivumait, kedélyes világának nyüzsgő népességét, melynek otthona az alföld, a Tisza fűzes partjai, a nagy mezők halvány kékes távolságukkal, a sárga vetések asztagjaikkal és keresztjeikkel, a halászkunyhók, a czigányputrik, a dülő-utak árnyékosai, a forró nap által sütött faluvégek. Koronkint hazajön, közvetlenül szemlélni, hogy benyomásai megtartsák élénkségüket és felfrissüljön a forrásnál.

Nagyobb képeket nem igen szokott festeni. Nagyobb kompozicziói sincsenek. E könnyü kedély és sebesen alkotó kéz az ötletekben, a kis csoportok elevenségében, egy-egy vidám vonásban, az arczok beszédességében, az alak kellemességében a legszeretetreméltóbb, s ezeket legtöbbször a nyilt természet keretében szereti föltüntetni, hol szabadon mozog és fejlődik minden, derültek és munkásak az emberek, hol a szél vagy vihar ellen való küzdelem a legfőbb bajok, oly baj, melynek komikus oldalai mindig szembetünőbbek. Genre-képeinek tárgyai, egybegyüjtő okai egyszerüek, keresetlenek, minőket falusi emberek körül lehet találni, kik munkában, foglalkozásban, szivességben, mulatságban vagy családias vonzalomban érintkeznek. Bizonyos csinosság még a mellékesb részletekben is, kecsesség vagy jellegzetesség a főbbeknél, összhangzat az ábrázoltakban, választékosság és izlés a módban: ezek jellemzik Böhmöt az előadásban; a figyelmesen, de mégis fesztelenül dolgozott részletek, az életteljes szinek, a hatással rendezett csoportok, biztosság az ecset minden vonásában: ezek technikájának művészi tulajdonai; sajátságait pedig az erősen jellegzett magyaros arczok teszik (néha igen kicsinyben is tanulmányfők), továbbá a meleg levegő, messze láthatárt nyujtó sikság

BÖHM PÁL.

távolban kéklő fákkal; ha nagyobb alakokat fest, hátterül már sötétebb mezőt vagy szobák árnyas helyeit szereti választani. Költői érzék és szerencsés erő egyesülnek művein, s a magyar népéletben nemcsak alakokat mutat be, hanem szellemet is. Ezért oly kapósak művei.

Egy német festő Pettenkofer szintén nagy előszeretettel és vonzó oldaláról szokta festeni a magyar népéletet, melyet oly sokáig csak betyárjaiban és duhajkodásában tartottak saját festőink festőinek. Munkácsy, Pettenkofer és Böhm festményei most a külföld előtt is divatba hozták a magyar genreképeket, nemcsak saját festményeik által, hanem a művészek tárgyai közt is. Most nem egy külföldi művész látogat el az alföldre, Szolnok környékére, hogy ott tegyen tanulmányokat, s vázlatokat vigyen magával.

Böhm festményei közül csak kevés jutott haza. A műbarátok előtt és szalonok számára oly vonzó képeknek megvan a magok vevője külföldön. A műcsarnok kiállításaiban láthattunk az utóbbi években nehányat, tetszettek, a lapok végigdicsérték, azután azok is visszamentek a művész czime alatt Münchenbe. Fiatalabb korából vannak egyeseknél szétszórva festményeiből, még abból az időből, mikor erőteljes tehetségéhez a külföld tökéletesitő hatása nem járult hozzá.

Sajátságosan fejlődött tehetsége, minden biztos irányozás nélkül, s már igen kedvelték festményeit, mikor voltaképen még rendszeres festészeti oktatásban nem is részesült. Rajzolni talán sohasem is tanult senkitől, csak ugy látta otthon apjától, ki mérnök volt, de sok csapás érte, és később czég-feliratokat és czég-képeket festegetett. Ezek szolgáltak a fiunak első tanulmány gyanánt. Nagy utánzó képességgel birt, valóságos ezermestersége való hajlamokkal, s a mi figyelmét fölkeltette, utánozta azonnal. Mint 10 éves gyermek a szabadságharcz alatt a nagyváradi várban volt tölténygyárba járogatott föl, s azonnal puskapor lett az eleme, és még most is szeret tüzijátékot készíteni, egy időben pedig ugy tetszett, hogy a pirotechnikát választotta életpályául.

Mi, iskolatársai semmit sem tudtunk arról, hogy a festészet érdekelné. Ugy ismertük mint szenvedélyes puskapor-keverőt, mint geniális ágyuöntőt (ólomból öntötte), mint ügyes furófaragót, és főképen mint szerencsés pillangászt, kinek mindig ritka pilléi voltak, a mit szivesen elcserélt, s a mik néha csodálatos módon megváltoztatták érdekes szinöket, s közönségesekké váltak. De ezt mi akkor nem a festészet hatalmának tulajdonitottuk.

Böhm Pál 1839-ben született Nagy-Váradon. Gondos nevelésben nem részesülhetett, mert anyja gyógyithatatlan betegsége miatt már mint kisded a szülői házon kivül, idegen emberekre volt bizva. Atyja mogorva ember lett. Mikor a fiu iskolába került, már jóval idősebb volt többi társainál, és az erős, zömök fiu, kemény szőke hajjal, lassu, vontatott beszédjével, társaitól korban, erőben és modorban annyira különböző, hogy egész respektussal távol maradtak tőle. A gymnáziumban nem is sok időt töltött. Atyja is ugy gondolta, hogy kis diákok közé talán nagy már, s mesterségre adta, hogy minél előbb életpályához jusson. Először asztalos lett, de nem sokáig maradt az; ekkor rézművességre ment. Itt sem volt maradása, s visszakerült az apai házhoz, hol most már lenditenie kellett valamit, s hozzá is fogott a czimer-festéshez, czégtáblákhoz. Nyilvánosságra jutott első festménye egy élénk pirosságu sült csirke, tányérba és teritett asztalra helyezve, kifüggesztve a pecze-utcza sarkán egy korcsma elé, s ily fölirattal ellátva: «Itt délben és este jutányosan étkezhetni. Festette ifj. Böhm Pál». Egykori tanulótársai álmélkodással szemlélték e mesterművet, minőt senki sem remélt valaha Palitól, ki azonban értett az ágyuöntéshez. A «korona» gyógyszertár angyalainak és Aeskulápjának ujra festése, szintén ifj. Böhm Pál által, valóságos szenzációt keltett bizonyos műértő körökben, melyek nemsokára arról is értesülhettek, hogy a Rhédey-kertbeli lövölde czéltábláira a szerencsés lövők szintén Böhm Pál által festetnek képeket, pedig ez már csakugyan nevezetes dolog, mert a nagyhirű lövölde-bálok alatt a «Sas» terme ilyen illusztrált és elmés föliratokkal ellátott czél-táblákkal szokott ékesitve lenni.

Alig 20 éves korában már családfentartó gondok is nehezedtek rá, melyek a czimer-festés iránt sulyos követelésekkel álltak elő, ugy hogy a fiatal ember egyéb tehetségét is latba vetette, s ilyen volt a tűzjáték-készités és ilyen lett a szinházi diszletek festése, sőt Szabó József szintársulatához egy nyárra statisztának is fölcsapott, s kapott a görögtüzekért, a kortinákért és szereplésért havonkint 35 frtot, de csak szóval, valóságban felét sem.

Igy folytak e jeles festő első művészi tanulmányai. Hálával emlékszik meg *Haán* Antalról, ki jelenleg Rómában a muzeum számára Rafael stanzáit másolja, s ki abban az időben Váradra érkezvén, a fiatal piktor rövid időre utbaigazitó mestert talált benne, s másolni való darabokat kapott tőle az olasz nagy mesterek művei után. Ez volt Böhmnek egyetlen rendszeresb tanulása még hosszu időre. Tehetsége igy is fejlődött, foglalkozási köre szélesbült, s most már oltárképeket, arczképeket is festett és a rajzból oktatást is adott. Végre feljuthatott Bécsbe, hol különösen a Belvedereben tanult, az ottani műemlékek után. Tizenegy hó mulva elhagyta Bécset, s ekkor Aradra ment, hol eléggé igénybe vették. Itt meg is nősült. Most már élénken sarkantyuzták vágyai, a központba óhajtott jönni, s a hatvanas évek végén a fővárosban telepedett le. Visszahuzódó modora lévén, s ismerősökkel sem birván, eleinte az ecset mellett egyéb életrevalóságát is elő kellett vennie. A budai népszinháznak ő készitette a tűzijátékokat, sőt a kereskedésekbe is juttatott röppentyűket.

Tehetsége ekkor kezdett határozott irányt ölteni, s életképei, melyek eleinte a műkereskedések kirakataiban jelentek meg, mind több elismerést találtak, megrendelőket szereztek, s a régi műegylet is egymásután három festményt («A gellérthegyi barlang», «Pihenő aratók», «Zivatar a pusztán») vásárolt meg tőle. *Ligeti* Antal, ki a jóravaló tehetségek érdekében mindig fáradozott, Böhmnek szintén egyik bátoritója volt s az ő biztatására tett ujabb lépéseket, hogy a kormánytól ösztöndijat nyerhessen, a mit 1871-ben meg is kapott. Münchenbe ment s azóta ott van. Itt gyorsan fejlődött és az utolsó feszes hüvelyt is elvetette magáról tehetsége. A Kunstvereinban kiállitott első festményei már fölkeltették iránta az átalános figyelmet, melyet azóta nagy körre fejlesztett. Festményei nagyobb részben magángyüjteményekbe jutottak. A kölni és königsbergi muzeumok egy-egy kitünő művet szereztek tőle. Münchenben sulyos csapás is érte, fiatal nejének elhunyta. Szintén Münchenben nősült ujra, egy bécsi magyar család szép leányát Blum Irmát vezetvén oltárhoz.

Arczképe mellett lapunk mai számában egy életképet is talál az olvasó „*A vásárfia*“ czim alatt. A művész egyenesen lapunk számára készitette s maga is rajzolta fára. A kép egy derült családi kör, mely a vásárról hazatért gazda körül képződött, a ki a tarisznya titkait kezdi kitárni, s a mézes-babákat osztja szét két apróság közt. Nagy öröm közepette épen egy lovas katona vágtat ki a tarisznyából, az anya ölében trónoló kicsiny elé.

Böhmtől már ezelőtt is több szép képe közölt lapunk. E kiváló művészünk megismertetéséhez egy szintén Münchenben lakó és jó hirnévben működő hazánkfia is hozzá járult, *Walla*, ki az arczképet és életképet metszette, s kinek a műcsarnokban most kiállitott metszvényeiről oly osztatlan elismeréssel nyilatkoztak az itéletek.

Kazár Emil.

Műutazás Erdélyben 1825-ben.

— Déryné naplója II-ik kötetéből. —

Eljött az idő, midőn Kolozsvárról menni kellett, vándormadarakként utra kelni. Mikor az ismerősöknek elbeszéltük, mi nagy utakat fogunk tenni e nyáron, mind azt tanácsolta, hogy csak lássuk el magunkat jól elemózsiával, mert egy hétig is fogunk utazni oláhok között, erdőkön keresztül, a hol csak egy rongyos csapszéket se látunk s enni se kapunk még csak tojást se. Volt hát sürgés-forgás; mind féltünk, hogy ott valahol éhen hal ez a sok nép. Én és Udvarhelyiné nagy dologban voltunk, nem különben Murányiné, ki már egész szekér gyerekkel volt; különféle tésztákat gyurattunk, kiszáritva, fehér zacskóba elrakva ládákba raktuk, ugy szintén mindenféle edényeket, vasserpenyőket, lisztet, tojást, szalonnát, turót, aztán mindenféle sülteket, szóval minden kigondolható és — szállitható dolgot. De hogy elbámultam, mikor az én jó háziasszonyom, özvegy Ungváriné az elindulás előtti napon kivezet nagykomolyan a konyhába, s föltakar előttem egy roppant nagy kétfülű fazekat: «Ezt tessék elpakkoltatni, ez lesz jó utközben». Pompás töltött káposzta volt benne, izletesen elkészitve. De az a fazék volt egy félvékás.

Csakugyan bölcs dolog volt a gondoskodás, mert igazán nem akadtunk se korcsmára, se falura, hol ennivalót kaphattunk volna ennyi népségnek. Többnyire vagy holmi kis rongyos oláh viskókban kellett megszállnunk, hol a szekeresek kicsaphassák lovaikat legelni, vagy az erdőkben kellett megállapodnunk oly helyen, hol közel volt valami folyó, hogy vizet kaphassunk.

Mily élvezet volt az azután, midőn a sürű árnyas lombok alatt a szép zöld fűre leheveredtünk s kiki előszedte a maga élésládájából a mije volt!

Körülnéztem s ott láttam félrehuzódva egynehányat a kóristanők közül. Szegények, egy kis kendőbe volt nekik bekötve egy-egy kis czipócska, egy kis turó papirba takarva. Tova álltak a fiatalok, kik még annyiról se gondoskodtak, nem lévén senkijök, ki nekik valami utravalót bekötözött volna.

A nagy tűz már lobogott távolabb az ülőhelyektől. Mit csináljak? gondolám. Mindeniket szeretném jól tartani a jó töltött káposztából; de hol vegyek oly nagy edényt, melyben megmelegitsük? Eddig észre se vettem, hogy a szekér oldalán ott fityeg, a nagy vasbogrács, melyet a szekeresek soha se hagynak el magoktól, ha nagyobb utra kelnek. Ekkor mondám:

— Urak, urfiak és dámáim, a ki engem szeret, meg a jó töltött káposztát, — ide mellém!

Hogy rohantak oda mind! aztán neki a bográcsnak, tisztára surolni, mert mondám, előbb meg is kell érdemelni. A fiatalság hozott elegendő vizet, fát, kergetőzve, bomolva, mint a fölszabadult csikók. «Levágom az egész erdőt,» — kiáltá az egyik, «elhozom az egész folyót,» kiáltá a másik. Mind igen jó kedvre ke-

rekedtünk, csak Szentpétery maradt komor; a többi mind igen élvezetesnek találta azt a mulatozást a szabadban. Pedig köztünk legyen mondva, igen sokat hasonlitott mind ez a czigánytanyához. De épen az adott alkalmat a sok élczre, kaczagásra.

Minden elkészült, pompásan ebédeltünk, az én vendégeim jóllaktak. De ki nyert annyi jó barátot magának, mint én?! Azok az ifjak, a mig csak együtt volt a társaság, ha a tűzbe küldöm, oda is elmentek volna értem. Legalább mindig azt erősitették. Most már persze nem emlékeznek reám, ha még élnek....

Végre, midőn a fekete kávé is elkészült, — mert gondoskodtam ám én, hogy annak se legyünk hijával, — s töltögetni akarok, — rá nézek Udvarhelyire s mondom: «Gyere lelkem, hagyd ott azt a csuf feleségedet, adok én neked kávét». Udvarhelyi az oldalbordáját hagyta volna betörni egy csésze fekete kávéért ebéd után, de soha nem birt a feleségétől kikunyorálni egy-két kanálkára valót. Sokszor laktunk egymásba nyiló szálláson s mondám ilyenkor:

«Ugyan mit imádkozol neki lelkem, hagyd ott a csufot, végy el engem; lásd én neked mindig főzök kávét, aztán szépen meg is czirógatlak, ha megittad, hogy szépen elaludjál a kanapén.» — «No csak ámitsa azt a filkót, mondá ilyenkor a felesége, kitelik tőle, hogy még elhiszi, a mennyi esze van.»

Hát ezuttal is Udvarhelyire gondoltam legelőször a fekete kávénál. Szentpétery csak nézi gyilkos szemmel. Végre megszólal: «Ugyan Déryné, adjon nekem is egy csészével, ha jut, mert mindjárt elájulok.»

— Mi baja az istenért?

S ekkor mondja, hogy ő oly éhes volt, mikor megálltunk, hogy zöldet vereset látott a szeme; de nem akart addig enni, mig a töltött káposzta meg nem melegszik. S mikor én azt a «nagy sáskasereget» megkináltam, ő oly irigységbe esett, hogy egész dühös lett bele; azt gondolta, hogy azok azt mind megeszik s neki nem marad elég. Oly mohón esett hát neki az evésnek, hogy most igen rosszul érzi magát.

— Azért volt hát maga olyan duzmadt — mondám kaczagva, elébe nyujtván a jó forró kávét.

Igy folytattuk aztán utazásunkat kedélyesen keresztül-kasul. Midőn aztán az élésláda fenékig kifogyott, ha oly faluba jutottunk, hol a parasztházak előtt csinos udvart láttunk, — a szekerek künn megálltak sorban s a cselédség megrohanta a házakat, mint a tatárjárás. A hol csak csirkét, libát láttak, erővel is befogdostatták a háziakkal s hozták. «Jőjjenek csak utánunk, majd kifizetik.» De némelyik parasztasszony sirva szaladt a megfogott tyukja után, azt hivén, ingyen viszik el a jószágát, s csak akkor vigasztalódott meg, mikor kezében érezte a pénzt. Akkor aztán kaczagtak nagy buta pofával és nézték bámész szemekkel a tömérdek sokaságot, mely megszállotta a falut. Ily módon aztán megkoppasztva a baromfit, elláttuk magunkat megint egy időre s jól is lakva, tovább mentünk ujabb requiziczióra.

Szebenbe érve, eleinte üres házak előtt játsztunk. Itt csupa németek laktak, senki se tudott magyarul s német társaság is levén, inkább mentek annak az előadásaira. De midőn a «Szevillai borbély»-t adtuk, bezzeg megtelt a szinház. A németeknek nem volt operájok, csak holmi vaudevilleket adtak, s a szász atyafiakat egészen elragadta a mi operánk.

Megérkezett a gubernátor is. Nagyszerü pompás elfogadás volt, az tudni való. A szinházban diszelőadás volt fényes kivilágitással ő excellenciája tiszteletére. A gubernátor is megjelent s előadás után ötszáz forintot küldött a társaságnak.

Másnap a német társaság játszott a tiszteletére. De szegény Hirschfeld — ugy hitták az igazgatót, — az ugyan pórul járt! A gubernátor nem ment el az előadásra s nem is adott semmit. Ez rosszul eshetett az igazgatónak, s más nap egy darabot adatván, abban maga is vállalt egy komikus szerepet s extemporizált. A többi közt előhozta, hogy mily vidám most a város, mily nagyszerűen fogadták az ország első tisztviselőjét, «aber der schmutzige Gouverneur ist weder bei unserer Vorstellung erschienen, noch hat er der deutschen Gesellschaft etwas geschickt» (de a fösvény kormányzó se meg nem jelent előadásunkon, se nem küldött a német társaságnak semmit). Ezért aztán szegény embert még be is zárták nehány napra.

Nagy ebéd volt Cserey konziliárius urnál s arra a társaságból is meghittak egynehányunkat. A konziliariusné egy sajátságos természetes modoru, régi-régi, igazi magyar dáma volt. Mikor az asztalhoz ültünk, megfogta a kezemet, oda vonszolt maga mellé s nem volt többé se füle, se szeme a többi társaságra. Mindig velem foglalkozott s engem is elfoglalt annyira, hogy körül se nézhettem a diszes vendégseregen. Aztán mindig csupa virágot beszélt. «Ide ülsz mellém édes kis violám, hadd handrikáljanak amazok ott, mi itt eszünk és beszélgetünk, ugy-e te kis szegfüm?» — Én nem bántam, mert az uraságok nagyobbára diákul «nego conscientiamozott», a miből én ugy is keveset értettem volna. Az én virágplántáló urnőm mindig szurkált az ujjával: «No édes kis rezedám, miért nem veszel többet ebből a jóból? — hozd vissza a tálat te veres pipacs» (ezt a hajdunak mondta) «no édes kis ibolyám, ne légy oly szemérmes». Ez igy ment az ebéd alatt, «te rózsabimbó,» «te liliom,» — én csak azon csodálkoztam, hogy jut minden gondolkozás nélkül annyi virág az eszébe.

Tizennyolcz napig mulattunk még Szebenben s én ez alatt énekeltem tizennyolcz operát. Az utolsó este fölrohan a szinpadra egy katonatiszt.

— Hol a rendező? Hallja az ur! Magok embertelen emberek! Micsoda hallatlan gyilkosságot visznek magok véghez? Magok mindennap énekeltetik ezt a szegény asszonyt. Hiszen megölik! Ez sehol nincs a világon. Belehal s a magok lelkén szárad a halála.

— Hagyja el, — mondá Szentpétery, — nem hal ez az ilyenbe bele. Egy napot pihen s másnap ujra elkezdheti egyhuzomban a tizennyolcz operát. Aztán ma ugy is az utolsó előadás van, utra kelünk, kipiheni magát az alatt.

Másnap ujra megindult az egész nagy karaván. Feledém emliteni, hogy midőn Kolozsvárról elindultunk, szerződtetett a társaság négy muzsikust, hogy a hol se zongora, se zenekar, meg ne akadjunk. E fiatal zenészek a prágai konzervatoriumból valók voltak s igen jól értették magokat.

Tömérdek nép s következésképp sok szekér vonult hát ismét tova sorban egymás után, mint egy nagy lomha testü kigyó. Borzasztó magasságu kősziklás erdőkön kellett keresztülutaznunk, a roppant kőszálak sűrűen benőve égbe nyuló fákkal. Néhol magas hegytetőre vezetett föl utunk, honnan letekintve, gömbölyü fekvésü, szép zöld fűvel benőtt, nagy kerületü rétekre nyilt kilátás, aztán apró falucskákra, melyeknek fehérre meszelt csinos házikói csak ugy tündököltek az őket körülszegélyező bokros zöld fák közül, — a falvak körül a zöld fűben legelő jószág, simára hizott szarvasmarha, a fehér libafalkák, — azt hinné az ember, ez a sok falu mind csak *egy majorság*, oly közel látszottak egymáshoz innen a magasból.

Soká megálltam az ily helyeken s el is maradtam a többitől, elmerengve, mily jó lenne itt tölteni a nyári hónapokat egy ily hegy tetején, egy kis épületben, mindennap nézhetni e gyönyörü tájat s élvezni ez üditő hegyi levegőt.

Most már épen éjszakára értünk a magasan fekvő, gyanus hirü, roppant nagy siklósi erdőbe. Mi nők ugyan tettünk ellenvetéseket, félve a rossz emberektől, de a teremtés urai elhatározták, hogy itt kell éjszakáznunk. A szekerek szorosan egymásmellé rendbe állottak s ugy volt, hogy a kocsisok is közelünkben maradjanak, hogy megtámadtatás esetében együtt legyünk. A gyékényeket a szekerek oldala mellé teritgették s mi nők oda vetettük ágyainkat.

Mindent elrendezve, letelepedtünk vacsorához. Az ifjak meggyujtottak egyet az égbe nyuló magánosan álló fenyvek közül s az oly nagy világosságot terjesztett maga körül, hogy minden közeledőt eszre lehetett venni. Az óriási gyertya ott a gyepes asztalra plántálva szép csendesen evődött fölfelé perczegő lángjával, hogy nem lehetett félni, hogy el-ég s ránk szakad. A férfiak kártyát vettek elé s játszottak, mig rájok nem jött az álom, azután fölfeküdtek a szekerekbe. Mi párnáink közé bujtunk, a mint a hüvös éji szellő borzongatni kezdett. Mire hajnalban fölczihelődtünk, ott állt előttünk az óriási fa, mint egy fekete obeliszk, leégett ágaival.

Indultunk ismét tova vig kedélylyel s azon édes reménynyel, hogy most már tán békén bejutunk Brassóba.

(Folyt. köv.)

Ó-Buda romjai 1602-ben.

Midőn munkás kezek Aquincum klasszikus talajából római maradványokat, egy nagyszerű amphitheatrum romjait, a tudományos világ s a főváros művelt lakossága feszült érdeklődése mellett igyekeznek napvilágra hozni, mi is örömmel ragadjuk meg ez alkalmat, hogy a főváros multjából nehány hű rajzot közöljünk. Ezek között kiváló figyelmet érdemel az, mely Ó-Buda romjait 1602 évből ábrázolja.

Föltalálható e rajz Schäfer, másképen Dilich Vilmos 1606 és 1609. évben készült két különféle czimü,[1] de ugyanegy tartalmu művében.[2]

Készitésének alkalma az 1602. hadjárat volt, midőn a császári sereg és az egyesült fejedelmek segédcsapatai az egykori Aquincum területén Roswurm, illetőleg Mátyás főherczeg parancsnoksága alatt táboroztak.

A képnek előterében román stylü épületromokat látunk emelkedni. Egy kettős és egy kerek ablak, valamint több félkörü iv, s az erős falpillerék több főfallal, még épek rajta. Valamely templom és melléképületeinek romjai ezek. De melyiké a sok templom és zárda közül, melyek egykor e vidéken állottak, már most nehéz meghatározni. Meg mai napon is áll ugyan egy fenmaradt képviselője e soknak a sz.-endrei ut mellett a Dunaparton, egy irányban Békásmegyerrel. A budai *révről* nevezett

[1] «Ungarische Chronica darinnen ordentliche, eigentliche, kurtze beschreibungen des Ober und Nieder Vngern etc. durch Wilhelm Schäfer genant Dilich. Gedr. zu Cassel durch Wilhelm Wessel, Anno 1606.» 4.-rét 381 lap, számos képpel. És: «Kurtze Beschreibung und eigentliche Abrisse dero Länder und Festungen so der Turcke bisz dahero in Europa, besonders aber in Ungern etc. zum theil mit krieg angefochten, zum theil aber gantz vnder sein Joch bracht, sampt der Vngarischen Chronica Wilhelmi, Dilichii. Cum Gratia & Privilegio, Gedr. zu Cassel durch Wilhelm Wessel, Anno MDCIX» 4.-rét, 381 lap, szintén sok képpel. Mindkettő a nemz. muzeum tulajdona.

[2] Ó-Buda romjainak rajzát csak igen gyéren találhatjuk. A rajzot, melyet ma közlünk, átvette Hemin Henrik Kristóf, Toll Jakabnak: «Epistolae Itinerariae ect. Edit secunda. Amstelæ lami 1714.» czimü müvében a 200 laphoz, azonban igen átalakitva. Ó-Buda romjainak képét közli Haeufler is «Buda-Pest, historisch-topographise Skizzen. Pest. 1854.» czimü müve 19. lapjához, mely azonban alig hasonlit képünkhöz. Csak mellesleg legyen fölemlitve, hogy képünk a Bubics kanonok ur által kiadott: «Magyarországi várak és városoknak a m. n. Muzeum könyvtárában létező Fa- és Rézmetszetei. Budapest, 1880.» czimü becses müben, melyben a 12. számtól a 92-ikig Budapest képei vannak fölsorolva, elő nem fordul.

A VÁSÁRFIA. — BÖHM PÁL RAJZA.

Boldogasszony prépostsági [3] templom és laképület romja. [4]

Azonban a képünkön látható romok e prépostság romjai nem lehetnek, részint mivel irányukban a budai nagy sziget alsó csucsa (a mai hajógyártelep) látható, részint pedig mivel előttük derekas kőhid mutatkozik.

A révről nevezett prépostság romjai irányában van ugyan a Dunában szigetcsúcs, de ez a sz.-endrei sziget déli csucsa. Ömlik a Dunába patak is, a Kálászról jövő árok, de nem délről, hanem éjszakról, a romok fölött.

[3] Praepositura de Rew prope Budam.

[4] Podhradczky J. Historia Diplomatica Urbis Budensis et Pestiensis. Kézirat a Muzeumban. Tom. II. 546 lap.

Ezeket tekintetbe véve, a képünkön látható romok a Filitori árok (Kántorfoka-patak) Dunába ömlése fölött állottak, a mely árkon át a képünkön szintén látható kőhid vezetett, itt pedig nézetem szerint [5] az 1301-ben, jámbor ala-

[5] Miller Ján. «Epitome Vicissitudinum etc. de L. R. ac. Metropolitana Urbe Budensi. Budae 1760.» czimű művében I. Lajosnak 1355-ben kelt okmányát közli s ebben (22 l.) határkijelölés fordul elő, mely e szavakat is tartalmazza: «Jő az átlyukaztott kőhöz, mely a kereszteseknek *sz. Lélekről* nevezett *temploma* malmánál van, innen *délnek* a leomlott falakon át, melynek kövei, egész az *utolsó kőig* határul rendeltetnek, azután jő a föld határa a minoriták kuriája falaihoz, melynek (kapuja) visszatekint a boldogságos szűz fehéregyháza felé.» Már most igen könnyen eligazodunk. Oláh Miklós «Hungaria et Atila Libri duo. Vindobona 1763.» (Lib. I. cap. V. §. 6.) 22 l. szerint a sz. Lélekről nevezett kórház mizsnákból, assisi sz. Ferencz tiszteletére épült, ferenczrendiek temploma és zárdája állott. [6]

A kőhidon tul a többi omladék közül kivált,

ott volt, a hol a gyógyerejü forrás fakad, tehát a mai lőpormalomnál, ettől nem távol volt ugyanazon kórház templomának malma, ettől délnek a leomlott falak mellett, — melyek nem lehetnek mások, mint a római vizvezetés maradványai, — és pedig azok utolsó kövénél állott a ferenczek udvarának fala. A vizvezetés maradványai mai nap is körülbelül eddig terjednek. S ez az oka, hogy képünkön a vizvezetés falainak nyomait nem találjuk. Knauz szerint («Magy. Sion» 1863. évf. 739. kk. ll.) a Fehéregyház szintén a hévviz forrásánál feküdt, tehát a ferenczek kuriájától északra és igy kapujok arra visszatekinthetett.

[6] «Fratris Eugenii Kósa Antiquarii Collectanea.» Tom. I. 616. Kézirat a sz. Mária tartománybeli ferenczek főnöki levéltárában Pozsonyban.

A BUDAI KIRÁLYI PALOTA NYUGATRÓL.

Ó-BUDA.

VIZI- VAGY ZSIDÓVÁROS. A NAGY ELŐVÁROS. BUDAVÁRA. SZENT-GELLÉRT ERŐD. PEST.

BUDA ÉS PEST.

Schäfer (Dilich) 1606-ban megjelent „Ungarische Chronicá"-jából.

ALBÁN ERŐDITÉSEK A HEGYEK KÖZT.

terjedelmes és magas tornyokkal ellátott épületcsoport emelkedik, mely körfallal van övezve. Hajlandó vagyok ezt a szent István által 1022-ben alapitott és sz. Péter és Pál apostolokról nevezett ó-budai prépostság templomának tartani, ama feltünő hasonlatosság miatt, melyet ez a templom-rom a sz. István által alapitott ó-budai templomnak a Képes Krónikában található rajzához fölmutat.[7] Képünkön a templomnak innenső tornya négyszegü, alacsony és zömök; a tulsó sugarabb és magasabb. A templom hajója alacsony s támpillérekkel bir, ép ugy mint a Krónikában található képen. Ez utóbbin a szentélyt félkörü apsis képezi, holott képünkön magas ablakokkal biró terjedelmesebb szentélyt látunk hozzáépitve. Valószinüleg azt, melyet 1355-ben Lajos király és anyja Erzsébet épittetett.[8]

E templomtól jobbra tökéletes gúla-alaku épület szemlélhető, mely körül igen terjedelmes és tekintélyes romok csoportosulnak, azonban egykori czéljukat lehetetlen meghatározni.

A romokon tul kör-alaku, sik tetejü domb látható. (Talán a földdel boritott római alsó amphitheatrum.) Ez volt határa az 1602-ben itt elhelyezkedett tábornak, s ugy látszik a régi Ó-Budának is. Ettől délnek egész a meleg fürdőkig, a mostani Császárfürdő környékéig semmiféle épület sem látszik. Itt tehát üres tér volt, azaz a mai Ó-Buda déli részén és Ujlakon akkor még mi sem volt épitve. Ez üres térséget megemliti Toll Jakab utazó 1687-ből, tehát mindjárt a törökök távozása után, s mondja, hogy Budáról kimenve egyfelől szőlős dombokat, másfelől szántóföldeket és mezőket szemléltek, mig a közelben fekvő Ó-Budát elérték.[9]

Képünkön a Duna közepén látjuk a romokban dús Margitszigetet, a háttérben Budát karcsu minaretjaival és tornyaival, a Dunán túl az igen csekély terjedelmü Pestet, s végre a Szent-Gellért-hegy zárja be a láthatárt.

De térjünk ismét vissza Ó-Budához s vegyük a terület behatóbb meghatározására segitségül ama térrajzot, melyet Schäfer művének 347. lapjához csatol. Ez ugyan sajátlag hadi czélokra készült és az egyes hadtestek elhelyezését, valamint Buda és Pest erődityényeit tünteti fel; de kiváló praecziziójával számunkra is jó szolgálatot tehet. E térrajz szerint *a romok legsürübb csoportja a budai nagy sziget alsó, azaz déli csucsa irányában a Dunapart mellett terjed el*, s igy a mai Ó-Budának csak északi felét és kültelkeit, az ugynevezett szent-endrei földeket, körülbelül «a kőről nevezett szüz Mária» kápolnáig foglalja el. Egyes romok azonban a lapály és hegyoldal egész területén elszórva szemlélhetők.

Ebből azt következtethetjük, hogy a keresztény Ó-Buda tömérdek templomai, zárdái s királyi lakaival a X. század óta a XVI. századig Aquincumtól többnyire délnek, a mai Ó-Budától pedig északnak épült volt.

A romoktól egész a nyugotnak emelkedő hegylánczig terülő térség gyakorta szolgált különféle hadtesteknek táborul. Igy, hogy csak nehányat emlitsek:

1527-ben aug. 19-én I. Ferdinánd Visegrádról jövе seregével az ódon emlékek előtt megtelepedett s itt fogadta a budai tanácsot és polgárokat. Másnap távozott innen s 2000 lépésnyire Budától parancsolta felütni a tábort.[10]

1529-ben II. Szolimán Bécs alól visszatér, okt. 18-tól 26-áig pihent meg seregével Ó-Buda romjai mellett.[11]

1541-ben aug. 26-tól szept. 22-ig szintén itt táborozott Szolimán, midőn könnyü szerével Buda birtokába jutott.[12]

1598-ban Mátyás főherczeg fővezérsége alatt, Pálfi és Schwarzenberg csapatai szept. 29-től (tehát ugy mint 1602-ben) «Ó-Buda és Sicambria, mint mondatik, omladékai és még fenlevő romjai között a Duna hosszában elhelyezik a tábort, megerősitvén a dombokat és alkalmas helyeket».[13]

Ez omladékok környékén rejtőzhettek el 1599-ben aug. 7-én a hajduk, kik a csupán 60 kisérőjével arra lovagló Dív Szulejman pasát, Buda 31-ik kormányzóját, elfogták.[14]

Ugyanezen 1599. év szeptember havában táborozott itt Ibrahim pasa nagyvezér, a Vág vidékére szánt seregével.[15]

1602-ben szeptember 29-től november 5-ig pedig, mint már többször emlitve volt, Miksa főherczeg táborozott itt seregével.

És végre 1686-ban junius 18-án Ó-Buda alá érkezett Lotharingi Károly és ott tábort ütött a Budavár ostromára szánt sereg egy részével,[16] de innen csakhamar Buda körülövezésére sietett, melyet szerencsésen be is vett.

Ó-Buda a török időben a sok táborozás és gyakori tüzvész folytán fölötte sokat szenvedett. Erről kezeskedik Verancsics Antal, m. k. helytartó, esztergomi érsek következő szavaival: «Az (török) Chaszar (II. Soliman) azonban Bwdara Irkezyk (1526 szept. 10-én). Az Dunara egy hydatt chinaltatta, Bwdatt Pesthett az *kewzel való warosokat*, szent egyházakat, kalastromokat, mind meg Igette.»[17] A veszedelmeket és folytonos zaklatásokat elviselni képtelen lakosok már 1594. és 95-ben kérték Mátyás főherczeget, és Esztergom elfoglalása után, 1596-ban, Pálfit, mentse meg őket helyzetökből. Ez utóbbi 2000 emberrel segitségökre is jött és éjnek idején 5380 óbudait 375 ökörszekéren, valamint 20 hajón Esztergomba szállitott.[18]

1596 óta tehát Ó-Buda majdnem egészen lakók nélkül maradt és azóta omlottak össze leginkább épületei, ugy hogy hat évre reá, mint képünk mutatja, alig látunk ott egynél több lakható házat.

A sereg mérnökkarának jeles rajzolója, midőn Buda és Pest minden oldalról körülövezetett, nem mulasztotta el a legjelesebb pontokat szemelni ki magának, hogy a várost minden irányban lerajzolja. A nagy szorgalommal készült rajzokat Schäfer művében fölvette s ott találjuk Budát és Pestet északról és délnyugatról, sőt a királyi várpalota nyugati látképét is. E két utóbbit, mint igen érdekeseket, hű másolatban szintén közöljük itt.[19]

Némethy Lajos.

[7] Szeremley Miklós: «Magyar hajdan és jelen élethü rajzolatokban, magyarázó szöveggel.» Pest, 1847. 4 r. 39 l. s a megfelelő tábla.

[8] Haeufler: «Buda-Pest» i. h. I. 55. l.

[9] «Epistolae Itinerariae» i. m. 200. l.

[10] «Casparis Ursini Velii de Bello Pannonico. Studio et opere Adami Fr. Kollarii. Vindobonae 1762.» 4-rét 14. l.

[11] Szerémi György «Emlékirata Magyarország romlásáról.» Monumenta Hung. Hist. Scriptores Tom. I. 267. l.

[12] Hammer «Geschichte des Osmanischen Reiches Pest. 1834.» II. k. 172. kk. ll.

[13] «Nicolai Istvánfi Historiarum de rebus ungaricis Libri. Viennae 1758.» fol. 450. l.

[14] Gévay Antal «A budai pasák. Bécs. 1841.» 19. l.

[15] «Gar Newe Vngerische Zeittungen. H. n. 1599.» Idézve: Kertbeni Károly «Magyarországra vonatkozó régi német nyomtatványok, Budapest. 1880.» 323. l.

[16] Röder Fülöp «Des Markgrafen Ludwig Wilhelm von Baden Feldzüge wider die Türken, Carlsruhe 1839.» I. 179. és u. o. «Anhang: Tagebuch der Belagerung von Ofen, des Herzog v. Lothringen.» 52. l.

[17] «Fünfferley Zeitungen, Augsburg 1596.» Idézve Kertbeni által i. m. 287 l.

[18] «Monumenta Hungariae Historica Scriptores» III. k. 25. l.

[19] Mig Budának látképe a török időkből, az északi irányból szemlélve, gyakorta előfordul, addig a két utóbbi látkép igen ritka. Átvette azokat némi változtatással Peeters Jakab. «Icones Vrbium Hungaricarum» czimü müvébe.

Napfoltok és napkitörések.

II.

Egyike a legnevezetesebb teljes napfogyatkozásoknak 1868 augusztus 18-án volt látható. A csillagászok előre készültek az érdekes tüneményre, elzarándokoltak a távol Indiákra, hol az látható leend, erre a mesés földre, mely nem egy nyugtalan agynak háborgatta immár álmait, s nem egy emberben támasztott vágyakat, melyek üzése közben a tudomány haladt egy-egy lépéssel előrefelé.

Mint a római imperator, midőn diadalszekerén az örök városba berobogott, maga felé fordità a jelenlevők minden pillantásait, mindenki látni vágyván őt, hogy még arczának egy-egy mozdulata se veszszen el szemei elől, hogy még a benyomásokat és a lélek kinyomatát is megfigyelje, a mint a tömegben odébb halad, oly osztatlan figyelemmel fordità szemeit a csillagászok eme detachirozott kisded csapata Phaeton szekerére, midőn az égbolt magasára hágva minden legkisebb felhőfoltocska nélkül elkezdé fényét veszteni a Legfényesebb. Azzal az ösztönszerüséggel, mely megragadja még a menedékhely után futva futó állatot is ilyenkor, az ámulat és meghatottság némaságával bilincseltetett a figyelem egyetlen hely felé, mely a különben fényes égen sötét fekete korong alakjában tünt elő. E fekete foltot, mint a dicsfény a szentek fejein, körülsugározta egy fényes korona, s ezen belül, a fekete naptányér legszélén, élénk rózsaszinü lángok csapkodtak mindenfelé, mintha egy kigyuladt hajnal tüntette volna elő piros lobogását. A látvány nagyszerü volt és megkapó. A franczia csillagászati küldöttség egyik tagja Janssen, a ki Guntoorban állomásozott, a legnagyobb elragadtatás közepette kiálta fel: Ezt én még látni fogom, nekem ezt még látnom kell.

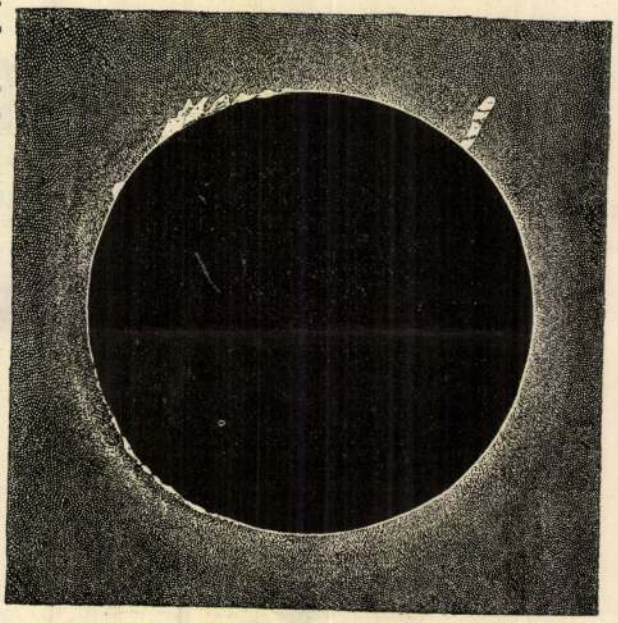

1. A Nap képe fogyatkozás alkalmával.

És meglátta.

A tünemény különben nem volt uj. Már szabad szemmel is észlelték némelyek teljes napfogyatkozások alkalmával e rózsaszinü lángokat a XVI-ik századtól kezdve, a jelen században pedig többen hatalmas távcsövekkel vizsgálták, különösen pedig Pater Secchi, Airy, Arago és mások. Az is tudva volt, hogy magok a lángok, melyek a naptestnek képezik részeit, szükségkép jelen vannak minden alkalommal és nem pusztán a fogyatkozás idejekor, de máskor aránylag gyenge fényöket nem lehet látni a napfénynek vakitó ereje mellett, mint a hogy a gyertyafényt nem látjuk, ha a villamos fény elébe teszszük. Napfogyatkozás alkalmával azonban a Hold eltakarja a fénylő napkorongot, s csak a föllobogó lángok lesznek láthatókká, melyek eme korongon kivül érnek.

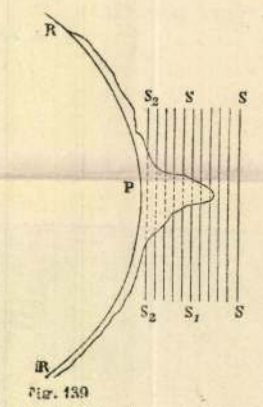

Fig. 139

2. Napkitörések szinképelemző készüléken nézve.

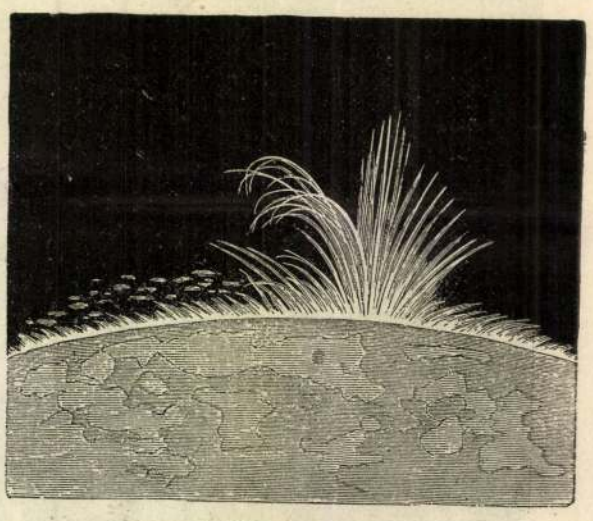

4. Kitörés a Napon.

Janssen föladata tehát voltakép abban

Böhm Pál

festő

Lyka München

8, 14, 15, 41,

59-1-

1951

Böhm Pál

festő

lárd

Lyka körönség és

65. l.

Mnv. a

tárad vesen

1867-96

(1947)

Bőhm Pál

l.

Lykanemzromantika

40, 89, 118, 124,
187, 193, 206, 212,
228. l.

Jenei József Kolozsvár Árpád u 31

Böhm Pál

írod

Lyka Károly

A székesfehérvári

Kepes-gyűjtemény

Magyar festményei

1930. 497. l.

Böhm Pál

l.

Lázár Wolfner gyűjt.

81. l.

Böhm Pál

vod

Lázár Wolfnergyűjt

81. l.

Mikor kiborithatták a c

Voltak olyan testvérei
Hogy csak barakkparancs
Ez a panasz elhangzott
Mióta a villakulcsot el

Böhm Pál

Arataskor,
c. képe
regr-
ár B.
Lázkerd

Erdélyi művészek
a táj-és életképkiáll-on
Mův. Szalon
(Kolozsvár) 1927. 4. sz.
kép

Böhm Pál

Lipich de Korough, E 1901.

51. l.

La formation de l'esprit artistique en Hongrie

Dp 1901

51. l.

EUROP

Ihr
Kuverts
wären
gestern
bei
Buchhandlung
Polizeiamt
Grau
ein
Exemplar
Polizeiamt
Buchhandlung
Polizeiamt
Buchhandlung
Polizeiamt
Buchhandlung

Böhm Pál

wód

z

Lyka Károly:

Egy öreg festőművész hagyatéka. (Böhm Pál képei.) Uj Idők 1905.

~~II. 282. l.~~

XI. 51. sz.

602. l.

vonat, míg megérkezett
árra. Itt leszálltunk, és
nk. Zana tanárnár meg-
vennünket. Ezután kisebb
csoportokba verődve elin-
s esztergomi országúton.
gen letértünk az országút-
vényre, mely egy szőlőn ve-
stül. Ezen az ösvényen
ejutottunk Pilis-Szenti-
sszentiwánon keresztülmen.
gy kivezető úton keresz-

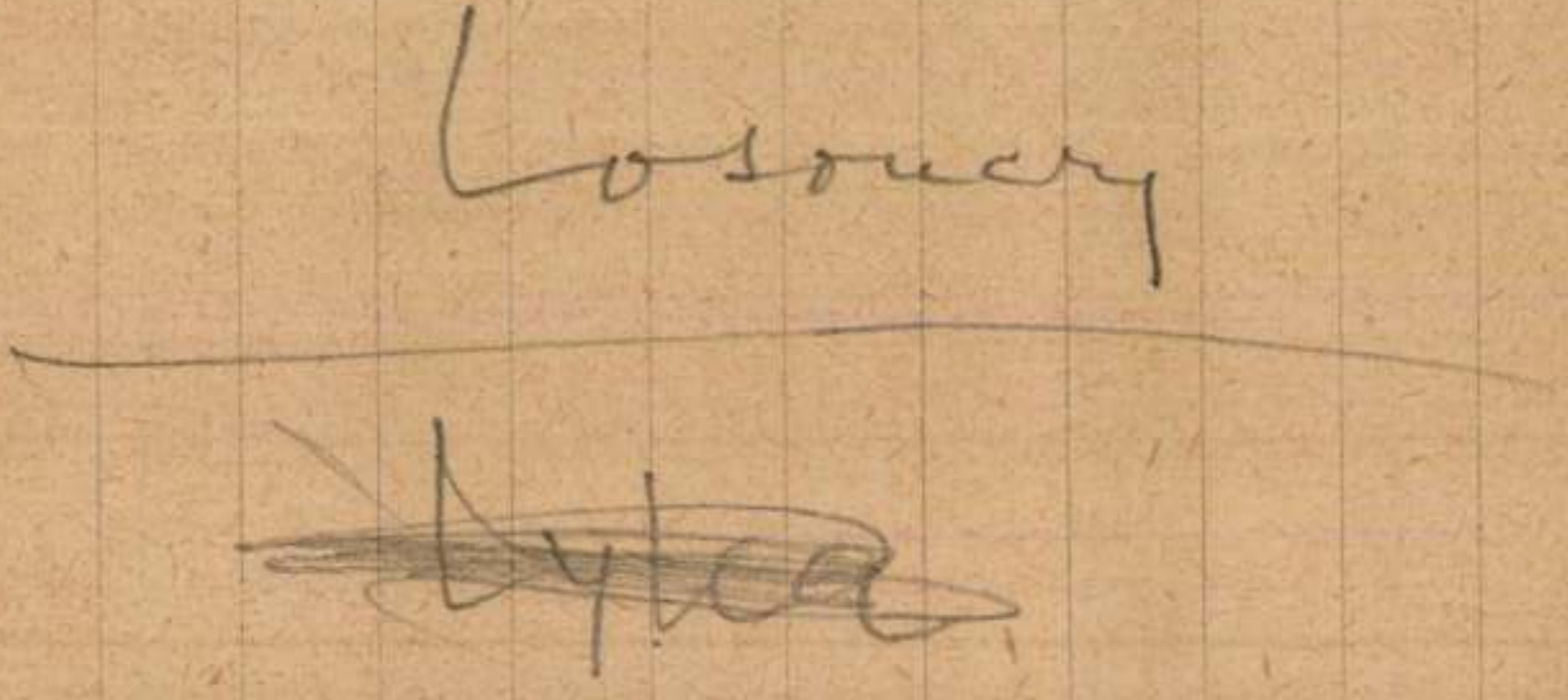

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Böhm Pál

vód

z

Lyka Károly:

Egy öreg festőnincsen hagyatéka. (Böhm Pál képei.) Uj Idők 1905.

~~II. 282. l.~~

XI. 51. sz.

602. l.

Liptay

TARTALOMJEGYZÉK

I. A gobelin művészet nyomai hazánkban — — — — — — 3

II. Ipolyi Arnold gyüjteménye — — — — — — — — 15

III. Az esztergomi Keresztény Múzeum gobelinjei:

1. Krisztus a keresztfán — — — — — — — — 18
2. Antik diadalmenet — — — — — — — — — 27
3. Az idő diadalmenete — — — — — — — — 35
4. A Szentháromság diadalmenete — — — — — 38
5. Múzsák — — — — — — — — — — — 43
6. A szabin nők elrablása — — — — — — — 47
7. A bábeli torony építése — — — — — — — 50
8. Dávid sorozat — — — — — — — — — 56
9. Krisztus keresztelése — — — — — — — — 59

A budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Művészettörténeti és Keresztényrégészeti Intézetében készült doktori értekezések:

1. Péter András: Árpádházi Szt. István, Szt. Imre és Szt. László a középkori művészetben. 1925. (Kézirat.)
2. Mihalik Sándor: A kassai dóm Erzsébet-oltára. 1926. (Kézirat.)
3. Stöhr Géza: Az egyházi ruhák története, különös tekintettel Magyarországra. 1926. (Kézirat.)
4. Genthon István: Magyar művészek Ausztriában a mohácsi vészig. Bp. 1927.
5. Wolf Rózsi: Gioacchino Pizzoli, a bolognai magyar-illir kollégium freskófestője. Bp. 1928.
6. Berkovits Ilona: A budapesti egyetemi könyvtár Dante-kódexe és a XIII. és XIV. századi velencei miniatura-festészet története. Bp. 1928.
7. Huszár Lajos: Körmöcbányai éremvésők és emlékérmek a XVI—XVII. században. Bp. 1929.

gett, majdnem ket oror. [illegible]

Eredetileg úgy gondoltuk

ész egy kerékpáros különit.

y azok külön mennek, és

ol találkozunk a többiek-

a gondolatot elvetettük.

ternátusiak együtt indul-

a tanár elmal. A gyülekező

ár fürdőnél volt. Ott már

k a többiek. Onnan vonattal

Klisnörös várra, majd onnan

tünk a Nagynénás felé.

Lyka

1909

Böhm Pál

d.

Lázárivók

75, 76,
77, 78

79. l.

Yrók és
mův. kojt

1918

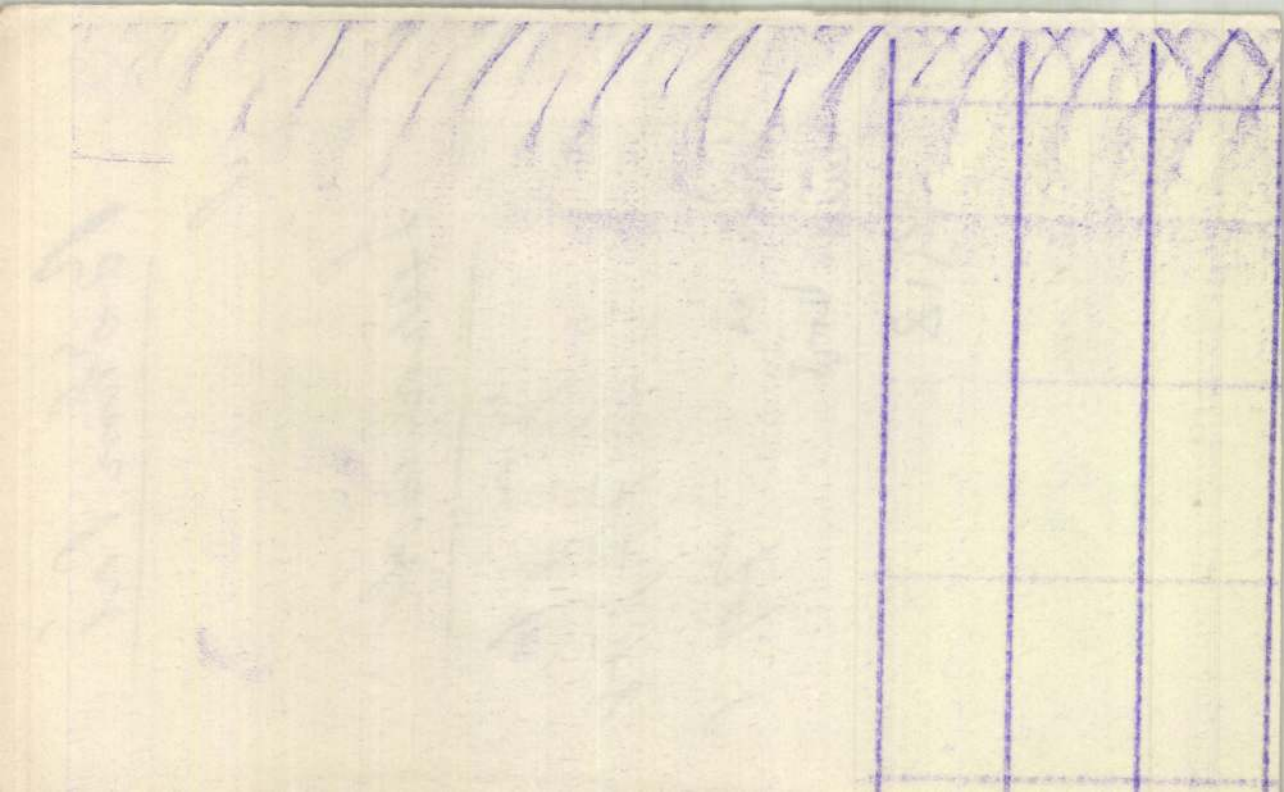

Lárár

1905

beszélése	beszélése v
	lógtunk el
	el, hogy l
	mény, hog
	majd valah
	kel. De ert
	Mi, in
	tunk Zan
	hely a Csán
	vártak reán
	mentünk
	gyalog men

Böhm Pál

becsi magy. kiáll

Künstlerhaus Wien 1937

März-April

Ung. Ausstellung.

. Textilmüvek Klinger Henrik r.t.-hoz
ető bejelentése szerint a nevezett
az utóbbi időben ujabb panasz nem me-
tintettel az iparügyi miniszter ur a
rendeletével hatályon kivül helyezte
tét, mely szerint a cég közszállitási
l.

nökséggel tudomás, nyilvántartásbavé-

Böhm Pál

festo

irod

Krück. I. 143. l.

Felsőszentkirályi lelet VI. 84.

PAP HENRIK: AZ ÜRES BÖLCSŐ.

hagyás végett fölterjeszteni, de a benyujtott alapszabályok ebben a formájukban «szabatossági hiányaik miatt» inkább csak vázlatnak tekinthetők.

> «Die gedachte hohe Stelle hat gleichzeitig angeordnet, die Gründer des gedachten Vereins aufzufordern, die Statuten mit allfälliger Benützung von Statuten anderer gleichzeitiger schon genehmigter Verein entsprechend, und die Bestimmungen des Vereins-Gesetzes vom Jahre 1852 gemäss umzuarbeiten, und zu ergränzen, worauf dieselben zur weiteren Verhandlung vorzulegen sein werden.» (Lt. 1—1860. sz.)

1860. október 20-án Magyarország visszakapta autonómiáját s a magyar közigazgatási intézmények ismét átvehették alkotmányos hatáskörüket. Ennek tulajdonítható, hogy a most már Pest városi hatósághoz beterjesztett alapszabályok (1861. február 6.) módosításainak megfogalmazásánál nem nagyon vétettek figyelembe a fenti leirat előírásai, aminek — mint később látni fogjuk — kellemetlen következményei lettek.

Jellemző a kezdeményezők, művészetünk ez új márciusi ifjainak lelkes ügybuzgalmára, hogy e határozat kézbesítése után nyolc nappal, május 10-én a kért alapszabályok, melyeket *Pecz* Henrik, *Molnár* József, *Plachy* Ferenc (a Társulat első «titoknoka») és *Orlay Petrich* Soma szerkesztettek, már be is nyujtattak.

Ezzel megkezdődött az a kálvária, amelyet az alapszabályok jóváhagyása érdekében az alapítók csaknem négy éven keresztül jártak a végleges, legfelsőbb helyről jött jóváhagyásig.

Az alapszabályok elismertetéséért és szentesítéséért folytatott küzdelmek jellemzik a Társulat történetének ez első szakaszát. Nemzeti művészetünk első apostolai is keservesen tapasztalhatták azt a minden nemzeti megmozdulással szembehelyezkedő elnyomást, amely bécsi irányításra, ahol csak lehetett, akadályokat gördített még a tisztán kulturális intézmények létesítése elé is.

Ennek tulajdonítható, hogy az 1859. május 10-én benyujtott alapszabályokra, az állandó sürgetések dacára 1860. szeptember 10-ig nem érkezett válasz. Az akkor kelt, de csak december 10-én kézbesített, Barabás Miklós címére küldött leirat szerint a belügyminisztérium hajlandó a képzőművészeti Társulat megalakításáért beadott kérvényt legfelső helyre jóvá-

BÖHM PÁL: HAZATÉRŐ ARATÓK.

Deák-Ébner Lajos festménye.

Deák-Ebner Lajos

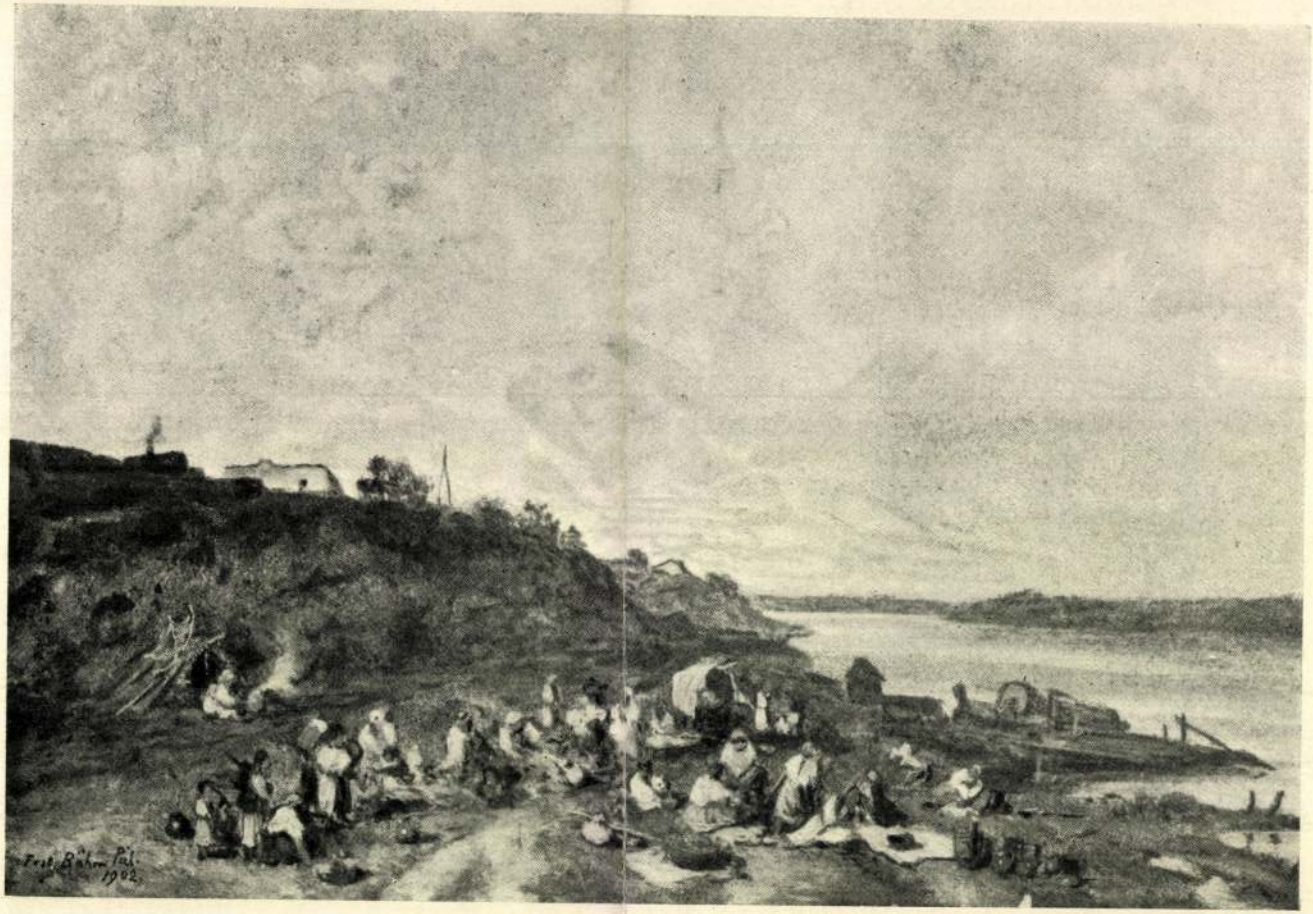

Böhm Pál festménye.

te ül a tronjába visszahelyezett boldogság emlőt tartva az emberiségnek egy kisked képében; a lebegő zephir meghozza a pórok szerencséjét, s közelit „hirelő botjával„

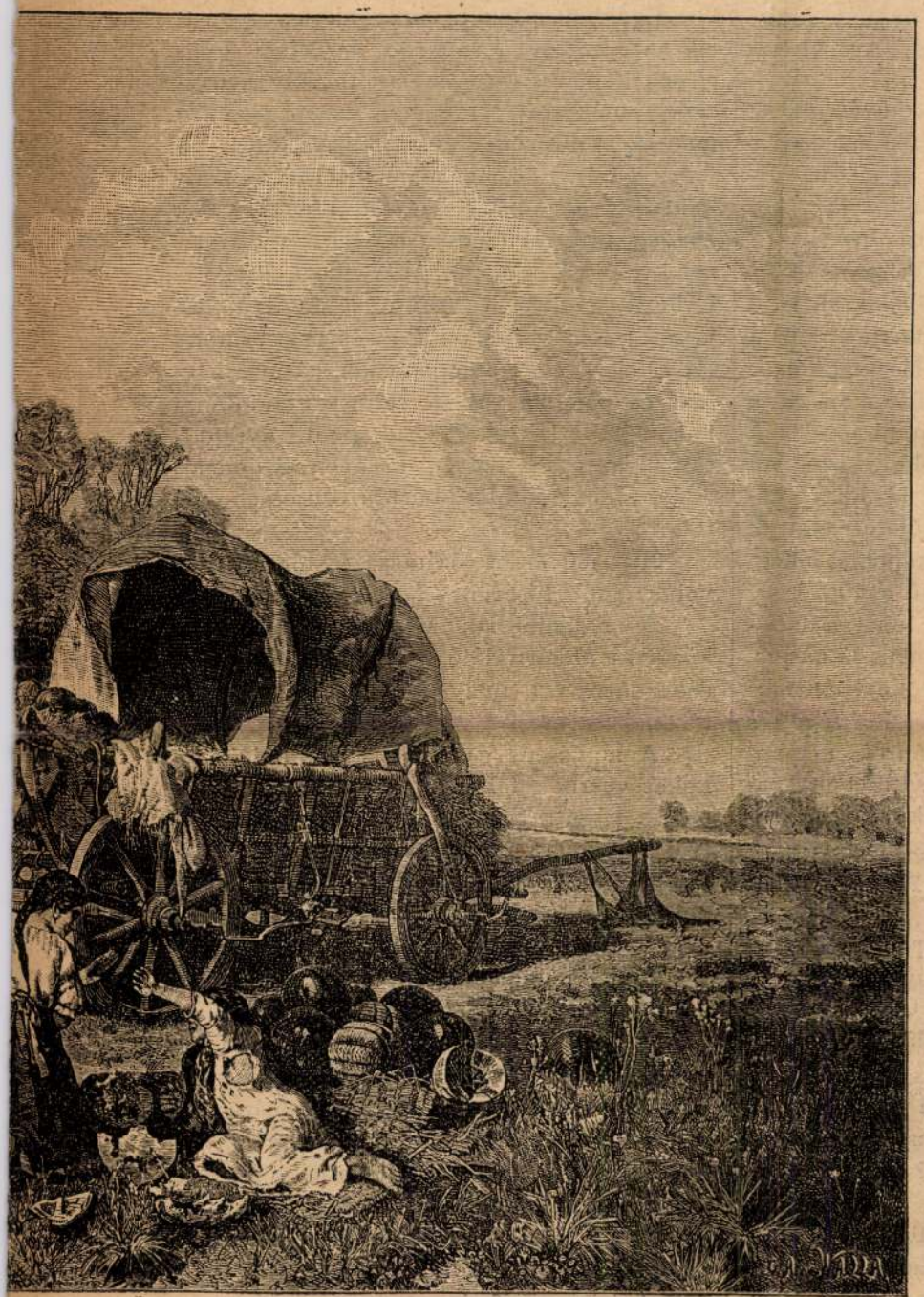

Pál festvénye.

az ipar istene és a Gazdagság a Zene kiséretében — egy nő az kobozát pengetve ujjaival, s tömérdek kincscsel megrakodva. Pán hozza amalthea szarúját és a Szerelem (egy nemtő vagy Amor a fáklyával) jó csomó kedves apró népet.

A gothai Jakobs pedig így festi a háborút; Népes tartományban halad szárnyas lován a Harc, erős termetes ifjú; fegyverét jobb kezében maga előtt tartja, balja pedig égő fáklyát csóvál feje fölött; paripája közelében egy haldokló látható, mögöttük pedig kinzó eszközökkel egy rémletes alak, s a másik oldalon a furia; tovább két nő csatlakozik a csoporthoz, arcukon kimondhatatlan fájdalom szinezésével. Két holttest egésziti a képet; egyikre ép most száll le a sas, mig a másiknak testén apróbb madarak ütnek tanyát.

Ugyanennek a mesternek a Béké-jét szép női alakok csoportja ábrázolja, amint virágzó tájakon átlebegnek. Az első szép szárnyas alak, olajfalombbal; a másik virágot tart fölemelt baljában, mögöttük megkoszorúzott alak magaslik ki szétszórva a bőség szarujját a vidékre; mig a mellette álló nő lantot penget, s arccal hátrafelé fordul, hogy az előtér csoportjától átmenetül szolgáljon a háttérbelihez, hol a Tudomány tartja fel nyitott könyvét és a Művészetek allegoriái szem lélhetők.

A műképfaragásnak szintén módjában áll az allegoriai alakítás, azaz eszmék vagy gondolatok érzéki, elvont ábrázolása. Vagy ki nem látta a gypszlenyomatokban, rézmetszetekben annyira ismeretes allegoriai képet,

Thorwaldsen „Nap és Éj"-ét? Az Éj két alvó kisdedet hord ölén, s úgy követi a bagoly; a nap — egy nympha — nyomában jár, két kézzel hinti a rózsákat, s arca hátra van forditva; a génius oldala mellett áll, balkézzel átkarolja nyakát, jobbjában pedig fáklyát lobogtat. Arccal hasonlókép visszafelé fordul.

Azonban soha se feledje a művész, hogy nem minden elvont fogalom alkalmas arra, hogy megérzékittessék; s a ki mégis vállalkozik ily munkára, legalább oda törekedjék, hogy allegoriája méltó lehessen a fölvett gondolathoz. A szentháromság titkát elgondolhatja magában a hivő lélek, de nem allegorizálhatja; s koránsem tartjuk ahoz a nagy gondolathoz képest elég találónak amaz eljárást, melylyel a középkor vagy akár a jelenkor is megérzékiteni törekszik azt. Igy hibás az a kép a többi közt, hol az Atyaisten a fellegek közt ül, kitárt kezei közt tartja Krisztus feszületét, alattok pedig a Szentlélek galamb képében lebeg

Továbbá ismer-e el a festő azt az igazságot: „Csak a mi látható, lehet láthatóvá tenni." A kimondott szót nem láthatjuk, azért annak a megérzékitése nem áll módunkban szin vagy vonal segitségével, s alig hiszszük, hogy akad utánzója manapság azoknak a képiróknak, a kik beirt papirszeletkét festettek a főalak szájába. Bizony, bajjal allegorizálható teszem Krisztusnak ez a mondása: „Én vagyok az út, az igazság és az élet."

Az angol nemzeti műképző tárlat birtokában van West olajfestménye: „A zsidókkal vitatkozó Krisztus." Az Úr négy zsidó közt foglal helyet; kettő jobbja, kettő balja felől; csöndesen magába mélyed, jobb keze mutató ujjával érinti a baljának kinyujtott középső ujját, mintha valamit magyarázni akarna. Hogy mit? arra a zsidó nem igen látszanak ügyelni. — Siker nélkül fáradoztak a legjelesb művészek is azon, hogy mint állitsák elé Krisztus utósó vacsoráját. Ezek a szók; „Ez az én testem, a mely érettetek adatni fog," — koránsem valók szinek által megérzékitésre. West efajta képe ugyanott hosszú asztalt tüntet fel, a melyen kenyér és kehely látható. E mögött majdnem hasonló nagyságú padon ül Krisztus félig fekvő helyzetben. Balkezében kenyeret tart, s szemeit az égre emeli. Balfelől van Péter, meg egypár ifjabb apostol, jobbjánál pedig János és a többi áhitatos tekintetet vetve az Isten fiára.

Egészen máskép, igaz élethiven festi ezt az eseményt Leonardo da Vinci gyógyörű képén, a melyet Goethe oly művészileg méltatott. Hanem a nagy maestro nem az előbb emlitett szóknak akart kifejezést adni, hanem ama pillanat hatásának, a mely az Úr szavait követi vala: Bizony, bizony mondom nektek, egyik elárul közűletek engem. Mily mozgalom keletkezik ezekre a szókra a tanitványok között! Kor és jellem más és más szinben ad kifejezést a meglepetésnek, hármas-hármas csoportban válnak el, úgy gondolkoznak a hallottakról. Köztük pedig nyugodtan ül az égi szentség, az angyali önmegadás, akinek keblére borul a szeretet apostola.

Ily művészet láttára festőnek tilos volna újabb kisérletet tennie. [1])

A napjainkban megjelent allegoriák közől kiválóan találó Henneberg „Szerencsevadászat"-a, mely fametszetekből széltében ismeretes

A művészek gyakran mythologiai alakokat vesznek föl valamely fogalom ábrázolása végett. S munkájok nagyobbára helyes felfogásra mutat, de nem ritkán feledik azt, hogy az adott mű élvezője kevésbbé művelt egyén is lehet, a ki nehezen érti meg azt a mythikus alakot.

Igy a müncheni politechnikum lépcsőházában járó útas szellemes kidolgozásúaknak találja amaz ábrázolatokat, a melyek görög istenek alakjaiban az emberi találmányok egész összeségét a tudomány terén úgy, mint a művészetben, meg az emberiség javára forditott természeterőket, mesterileg tűntetik fel, s mégis kevesen értik meg úgy, mintha irásban volnának olvashatók.

A képes müvészetbeli allegoria mozgalmas, elmondó egészen eme művészet feladatához hiven; szereti az alakok csoportositását, hogy több rész közt jobban megoszthassa a munkát; igen érthetőleg az

[1]) Dr. Söltl: „Aesth. Mittheilungen."

eszmét egy a másra való vonatkozásuk alapján attól függetlenül fejez ki.

Célja rokon a symboluméval, t. i. valami szellemit érzékit meg, de oly szellemit, a mitől maga meg nem szellemittetik; marad érzéki képnek, melyről leolvasnunk kell a belé rejtett szellemit.

Ezeken kivül vannak a symbolummal közös vonásai; olyanok, a melyek különben majd minden műben lényegesek. Igy az allegoria szintén kerüli az esetlegességeket, mert elütnének a tágytól, s megzavarnák az eszme és kép közt fenálló összhangot; neki is egységet és világosságot kell föltüntetnie, s úgy eljárnia, hogy fölismerjük az előttünk álló képben a tropikus értelmet.

Az allegoria csupán a szóló művészetekben, s a képző művészetek között a képirás és képfaragásban otthonos, mert csak ezeknek áll módjukban anyag által kettős jelentménynek szolgálatra állani. Innét következik az, hogy az allegoria a művészetek oly korszakában jut virágzásra, a mely elégséges anyagot szolgáltathat ily megérzékitésére. [1])

Az allegoria két irányban érvényesülhet tehát: a képes művészetben és a műköltésben; de koránsem úgy, hogy egyik a másiktól lényegesen különböznék: csak annyiban, hogy a képes művészetbeli allegoria csupa kifejezésmód marad, mig a költészetbeli önálló műfajjá tömörül.

Itt is, ott is personificatio, megszemélyesités, a feladata az allegoriának, azaz elvont vagy közös ismeretünkbeli eszmék életteljes, mozgalmas képet öltenek, mintegy beszélőkké válnak, hogy elénk tarják magok, minden tolmács nékül, azt, a mit el kell mondaniok.

A képzőművészek, főleg a képirók, gyakran szokták alkalmazni az allegoriát valamely képzet szemléltetésére, s e helyütt csak Cornelius frescoira utalunk a pinakothekban. Ő, hogy a jelesebb festők működését és műveiket jelezze, allegoriai képeket adott, a melyek a célzott tényálladékot tisztán visszatükrözik. Igy áll elő Michel Angelo műtehetségének kifejezésére a hármas művészet: a műépités, képfaragás és képirás egy a mással kapcsolatban. Mindhárom nemében a művészetnek egyaránt jeles vala ő. Lothringeni Claudius az estalkony megfigyelésébe belemélyedve hűsítő erejét érzi a zephyrnek, mialatt Amor és Psyche a fuvolya és lant dallamaival örvendeztetik meg őt, jelezve a művész termékeiben a tiszta szemlélődést, meg a szin és fény — hogy úgy mondjuk — zenei összhangosságát. Rembrandt Fantazusa a mécscsel, a Chimaerát etető fiú, meg a nő csecsemőjével az orsó mellett, jelezői az éjnek, s a felhomálynak, a mely a mester műveiben oly megszokott jelenség.

Legélénkebben, de részrehajlón Kaulbach allegorizálja nagy festményén az inquisitiót: a hely szine az inquisitionalis törvényszék közel távolba állított épülete előtt látható; előtte pedig némi távolságban a hét tőrrel átszurt istenanya szobra, a mint fájdalmasan veti tekintetét a borzasztó jelenetre. A kapun a fő inquisitor lép elő, egy rajongó, vadúl szétömlő hajzatú öreg; homályos tekintete barátságtalanúl hat a nézőre, vakon lép előre hosszú bottal a kezében, lábainál porban hevernek a nyomorult elfogottak. Jobbja felől, szigoru arcvonású szerzetes áll; balról pedig egy más, feltünő szép külsejű ifjú pap, a kinek szemeiből az emberi érzés kiolvasható. — A negyedik barát távolabb jobbról értékes holmit rakosgat összegörnyedő helyzetben, mig a biblia félredobva hever. A kép középső részén élénk tömeg foglal helyet, s a látható tér bal része elárulja, hogy kik ezek a személyek és mirevalók. Mert amott halad a barátok körmenete, élökön a nagy feszülettel a máglyatűz körül, a melyet a távolban láthatunk, s a melynek felgomolygó füstje alól egy-egy áldozat merevült tagja válik ki. Oldalvást vén szerzetes dobál fahasábokat a tűzbe. Az álvonuló csoportok egyike vészjóslólag tekint a főinquisitor lábai alatt fetrengő sokaságra. Ezeknek külseje megannyi typusra enged következtetnünk: itt egy zsidó, ott egy mór vagy német protestans; eretnekek ők, a kik a nagy itélő szék előtt állanak. A tömeg közepén magas, izmos ember öleli át leányát, aki apja keblére borul; mi alatt a főinquisitor botjával halált int a fejére. Az előtérben egy anya

[1]. Ficker.

megható képe vonja magára figyelmünket. Féltérdre rogy, vonásaiban az ijedtség, meg a félelem árnya ül, kezeit bilincs szoritja össze, s kis leánykája szorongva simul a kebléhez. Mögöttük deli ifjú magaslik ki arccal a főinquisitor felé fordulva; félig nyitott ajka és kinyujtott balja mintha hirdetné az átkot, amely a birák fejére zúdul, s az ég boszúját kérné az ártatlanok igaztalanúl ontott véreért.

Mély költőiség olvasható le Hess H. „A szent karácsonyest“ c. festményéről: Három angyal száll a sűrű fellegeken keresztül a földre. Az első a kis Jézust viszi ölében, a ki baljában pálmalombot tart; követi a másik kereszttel, bánatos arccal; végül a harmadik sűrű könyeket hullatva, kezében a töviskoszorúval.

Ugyanez a képiró lefesté a három theologiai erényt szintén: a Hitet, Reményt és Szeretetet, gyönyörű vidéken, koronás fa tövében üldögélve; mindegyikök mellett ott látható a megfelelő, ismeretes symbolum, mig arcuk egyenesen az emlitett erényeket sugározza vissza.

Minden allegoriai képnek eszerint tisztán ki kell fejeznie a benne rejlő alapgondolatot; különben érthetetlenné leszen, ha még oly jeles művész is a szerző. Ez a hibája Rubens ama képének is, a mely az angol műképző tárlaton látható. Rubens az I. Károly idétti pórháború végző jelenetét akarja ábrázolni. Ezt a képet, a mely alá „Háború és béke“ van irva, egyik angol iró igy magyarázza: „A kép közepén álló női alak, a kinek kifeszitett pajzsa előtt a harc bomlottan szétzüll, alábbhagy, mintha kialvó fáklyavilága, meg a haragot lövelő felleg megszakadó foszlányai megtörését akarnák jelezni az örök visszavonának, —; nem más, mint a britt bölcseség; előt-

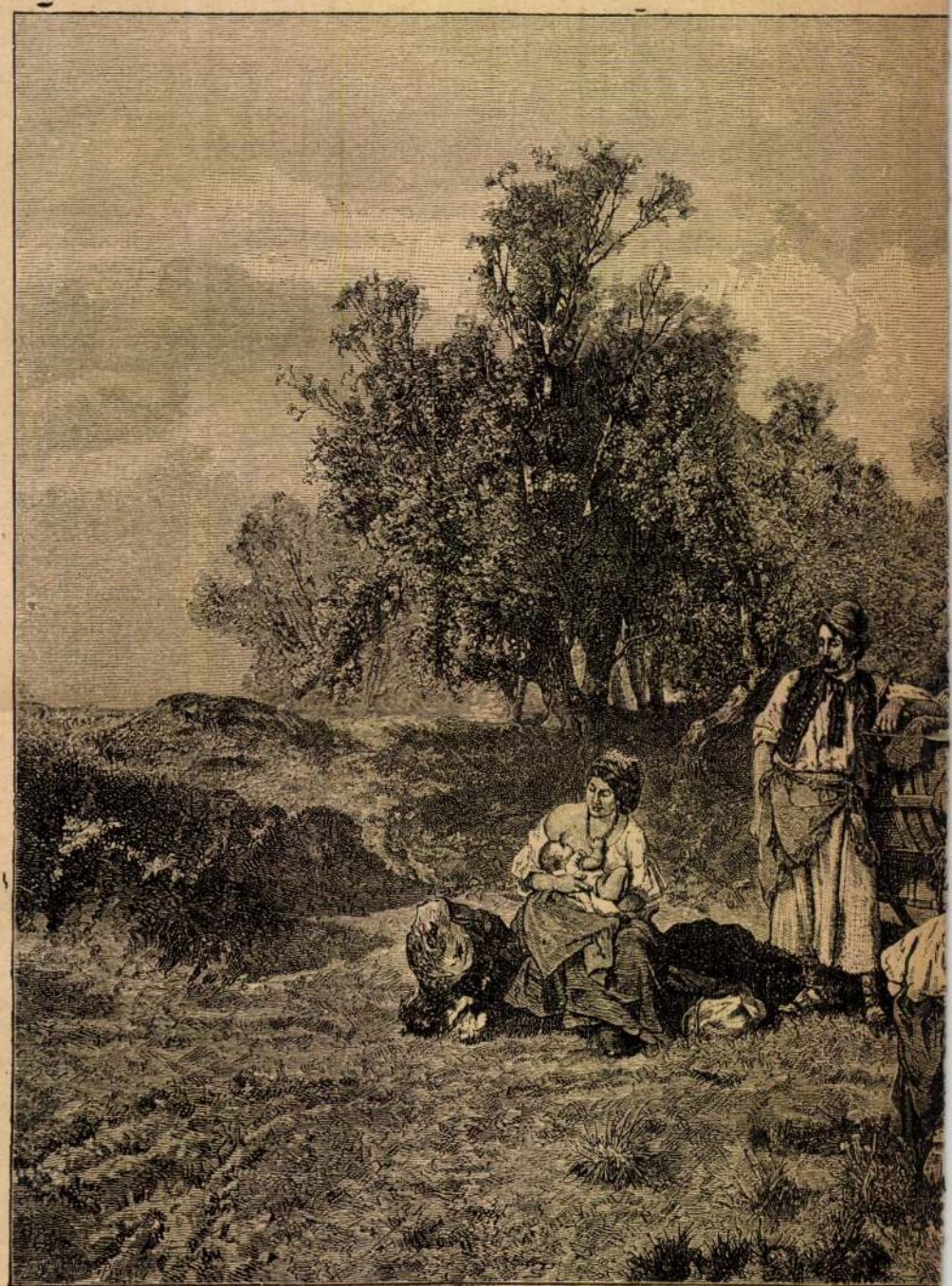

„Delelő.“ Böhm

BÖHM PÁL: CIGÁNYTANYA.

Tisztelt Titkár úr! Mindenek előtt fogadja szíves üdvözletemet a képzőművészeti társulat részére.

Gazdag nagy úr csak azért szeretnék lenni, hogy — miként az angol arisztokraták legjobbjai szokták, — a közügyek egyikének gyámolítását oly fokig eszközölhessem, melyen aztán saját erején tovább haladhasson s magát önként fejlessze.

A képző művészet volna a legelső, melynek társas erők általi kiemelésére törekedném, miután előttem az irodalom és művészet a nemzeti művelődés factorai közt coordinált két egytestvéri vagyis ikerfogalmat képeznek. Talán régi szenvedélyem mondatja velem, hogy még hatalmasabb tényezőnek tartom a művészetet bizonyos tekintetben az irodalomnál is, a mennyiben a nagyvilágban érthetőbb közlönye nemzeti létünknek és történetünknek mint nyelvünk, mert ez míg közvetve ügyes fordítókra szorul, mig egy jó kép magától beszél és könnyebben megérti az idegen, mint zenénket is.

Azonban a születés előjogaival nincs szerencsém dicsekedhetni, az ügyvédkedés vagyonossá nem tett, s ennél fogva szenvedélyemet keblembe zárva hallgattam, miután e tárgyban 856-ban a Pesti Naplóban írt cikkeimmel nem valék képes a Műegyletet *apathiájából* felverni.

Örömmel hallám Orlai barátomtul, hogy a művészeti társulat megalakult; és kitűzött czéljára munkásságomat, elfoglaltságom daczára, örömest felajánlom.

szépség általános érvényével fogva, a mesterség és tudomány is, és amennyiben a tudomány és mesterség szintén hozzá emelkedik, annyiban a mesterség és tudomány művészivé is válhatik. A művészet határait tehát el nem zárhatjuk tökéletesen, sem a tudós elől, ki beszédét a compositio szépségével fel tudja ruházni s ez által vonzóbbá teszi azt, sem az iparos elől, ki készitményének összhangos kidolgozása által a tárgyakban valósithatja a szép eszméjét. Benvenuto Cellini sótartójában ki van fejezve a szép eszméje az által, hogy művészi alakok ékesitik.

Ily módon a művészet két határára jutunk, egyfelől a mesterség, másrészt a tudomány felől támad bizonyos közös terület. Az egyik oly terület, mely a mesterségé is a művészeté is, másik olyan, mely a tudományé és művészeté is egyszersmind.

A művészeté lesz az által, ha a szépség eszméjét valósitjuk a műben, ekkor az iparág iparművészetté válik ; de a tudós is iparkodik tárgyát nem csak világosan, hanem szépen is előadni.

Sem a mesterség, sem a tudomány ez által nem veszt, sőt ellenkezőleg nyer és közmüvelődésünk érdekében nagyon ohajtandó az iparmuzeumok felállitása. Ha a mesterség és tudomány a szépség eszméjét igyekszik valósitani, mint szépmű és széptudomány a művészet körébe nyulik át. Valamennyi mesterség benn van a művészet körében és néha egyszersmind a tudományában is, azaz midőn a tudomány onnan veszi ismereteit, mint a hogy Virgil Georgiconjában a gazdagságot oly szépen ecseteli, vagy Horácz a Pisokhoz irt levelében a költészetet adja elő oly vonzón.

A mesterség mindenkor benn van a művészetben, hisz a művészet külső alapja és feltétele épen az, mi a mesterségé, t. i. bizonyos anyagnak feldolgozása ; másszóval : minden művészetnek van mesterségi része, ugynevezett technicája; és minden mesterség emelkedhetik, az igazi tehetség által virtuozságra. Minden művészet tehát egyszersmind mesterség.

Tiszai halászok.

ugy lehet az ember, ha az érzés mozgalmainak, indulatainak, emésztő szenvedélyeinek, a jellem különböző árnyalatának, titkainak ismeretével bir, ha ezekkel magában az életben megismerkedett, tehát a természetből, a valóságból vesz anyagot.

Valamivel közelebb jutottak azok, kik a mesterségben valami gyárszerüt látnak. A művészetben önállóbb szabadabb működés, szóval ihlet van. A különbség itt is csak látszólagos. Ma, midőn az iparcikkek kiállitásában a főszerep gyáraknak jutott, a mesterség készitményei csakugyan gyárszerüek, de nem olyan volt a régi időben. Itt is valami szabad, önálló működés volt szükséges. — A mi a gyárias eljárást illeti, nem találkozunk e azzal a művészetben is ?

Maga a gyakorlati eljárás a mesterembernél és művésznél egyenlő Mindkettő a természetből vett anyagot alakitja át, mely anyag mind a mester mind a művészre nézve nyers és idomtalan, mert más idomot kell neki adni, hogy mű legyen belőle. Feldolgozva ez anyag, uj alakot ölt. Az agyagból edény, a fából, kőből és érczből szobor, a festékből olajkép, a mozgásokból tánc, a hangokból zene, a szavakból költemény lesz.

Mind a mesterség, mind a művészet feldolgozott anyag még pedig azon célból, bogy alkalmas legyen valamire, a mire feldolgozatlan állapotban nem képes.

Van tehát a művészetnek is célja, melyre szolgál. Följebb láttuk, hogy e cél vagy használatra, vagy gyönyörködtetésre vonatkozik, legtöbször azonban mindkettőre. Battaux ép e három szempontból osztályozta a művészeteket.

A mechanicai mesterségek célja haszon, a művészeti termékek célja tetszés. Vannak közben diszitő mesterségek, melyeknek célja mindkettő. Ezek közzé számitják az épitészetet és a szónoklatot.

Még e három kategoriában nincs kimeritve valamely készitmény célja. A használaton és tetszésen kivül még a külső és belső valóságnak kifejezése is ; amazt a térben és időben felmerülő jelenségek, emezt gondolataink és érzéseink alkotják. — Ezek fejezhetők ki a művészetben.

Az épületnek feladata többnyira bizonyos ünnepélyes hangulatnak kifejezése ; az pedig, a mit valamely mű kifejez, mindig annak tartalma, néha egyszersmind tárgya is. A művészeti termék anyaga és tartalma közti különbség egyuttal a művészet és mesterség közti különbséget képviseli. Míg a mesterségnek csak épen anyaga van, melyet feldolgoz, a művészet tartalommal is rendelkezik, melyet kifejez, legyen az akár a külső, akár a belső valóságból véve. Ezzel nem azt mondjuk, hogy csak a művész képes valamit kifejezni, mert a történetiró, ki korszakot vázol, a bölcsész, ki fogalmakat fejteget, vagy a szónok szintén kifejeznek valamit s enyyiben a művészet társai, mert bizonyos tartalmat fejeznek ki.

Azon tulajdonsága a műnek, hogy az bizonyos tartalmat fejez ki, megkülönbözteti azt a mesterségtől, de nem különbözteti meg a tudománytól s általában az irodalmi művektől, melyekben bizonyos tartalom és bizonyos tárgy ki van fejezve. Ettől a művészetet, nem a kifejezés, a mag mivolta, lényege különbözteti meg, hanem a kifejezésnek módja, melyet leghelyesebb értelemben alaknak mondunk. Mig a tudóstól csak annyit kivánunk, hogy kifejezése világos legyen, a művésztől már azt is, hogy legyen szép. A szépség fogalmában ismét a művészet vezéreszméjéhez jutunk, mely által minden emberi működéstől, foglalkozástól a művészetet megkülönböztethetjük.

A szép eszméje azonban épen általánosságánál fogva irányzólag foly be minden emberi cselekvésre. A szép valósitásának ösztöne annyira benn van minden emberi lélekben, mint az erkölcsé. Igazság van e mondásban : „Minden emberben művész lappang". Bárki mit művel, a szépség ösztönét kisebb-nagyobb mérvben követi. Igen természetes ennélfogva, hogy a szépség hatalmának ki kell terjednie a mesterségekre, tudományokra is, habár a mesterség és tudomány művelői nem a szépség valósitását tüzik ki célul. Közvetlen a szépség valósitását a művészet ismeri feladatának. A művészet feladata tehát a szép kifejezésében áll.

A szépséghez igyekezik emelkedni, a

Böhm Pál festménye.]

E szoros kapcsolat a mesterség és művészet közt oka annak, hogy a magyarban e két fogalomra csak egy szót találunk, merterség, görögben: technica, latinban: ars. — Hogy azután megkülönböztessék a mesterséget a művészettől, hozzá teszik a mesterség szóhoz a szép jelzőjét. Viszont igen sokan szép művészetet is különböztetnek meg, csakhogy ez tautologia. — A művészetnek azonban nem szabad a mesterség fokán megállania, mert az ügyesség még nem elég arra, hogy valaki művész legyen. A ki ennyire vitte, még csak mesterséget tanult. Az ügyes verselő csak rimkovács, mert itt még nincs meg a kifejezendő tartalom.

A szépség nemcsak gyönyörködteti, üditi lelkünket, hanem gazdagitja, nemesiti is s már ezen oknál fogva is minden irányban a köznevelésnek egyik lényeges tényezője. Tehát országos fontosságu, hogy mind a tudományok, mind a mesterségek igyekezzenek minél művészebb alakot ölteni, jólehet közvetlen céljuk nem a szépség valósitása, de fontosságuknál fogva mégis szükséges, hogy mind a tudományok, mind a mesterségek a művészet iskolájába járjanak. Ez pedig annyival inkább történik meg, minél inkább virágzik a művészet, mely ismét szoros kapcsolatban van a tudományok és mesterségek virágzásával.

Hazánkban kétszeres fontosságu a szép eszméjét mind a tudomány, mind a mestersé gekben érvényesiteni, mert nálunk, épen a formai érzék van igen kevéssé kifejlődve, kiváltképan a képzőművészet termékei irányában.

Greguss Ágost.

Egy régi egyházi festő.

(Kracker János Lukács, százados emlékezete.)

Igaz a közszólam, mely azt tartja: a művészet az égszülöttje. E mondat igazságát azonban csak akkor fogjuk fel egész jelentőségében, midőn a művészi szép közvetlen hatása alatt állunk; midőn az, egy kedvező pillanatban, mint villámütés meg-

rázza egész valónkat, s a köznapias érzelmekből kiragadva, lényünk nemesebb részét, a lelket magasra emeli s önmagával ragadja örök hazája az ég felé.

A szépnek, jónak s igaznak érzete keblünkben azon kapocs, mely lelkünket az éggel összeköti; s keblünk ezen magasztos érzetei, kutforrásai a művészetnek is. Mert bármelyik ágát tekintsük is a szoros értelemben vett művészetnek, ugy találjuk, hogy tárgyát szükségképen mindig a jónak, szépnek s igaznak fogalmai határozzák meg. S ha már a művészt tárgya megválasztásában s feldolgozásában amaz érzelmeknek kell vezérelniök, melyek szellemünket az éggel őszekötik: könnyü belátnunk, milyen összefüggés van az ég és egy szép mű között, melyet a művész ihletett lelke hozott létre, s értjük aztán azt is, hogy miért mondja a közszólam: a művészet az ég szülöttje.

A mondattakból, különösen pedig azon tételből, hogy a művészet örök s változhatlan érzelmeknek áll szolgálatában, mint következmény foly azon másik tétel: hogy a művész már e földi élet szük határai közt is a halhatlanság egy bizonyos nemét élvezi. Mert a valódi s hivatott művésznek, ki ihletett művet hoz létre, mig műve áll, emléke is fenmarad, s végkép el nem enyészhetik Mert a művész műveiben él Sőt legyen, hogy a művészt kortársai ne értsék s ne méltassák, tünjék el szemeik elöl látszólag nyomtalanúl, engedjék emlékét feledésbe veszni: a művész azért él, s a költö szerint sirjából is kikél s életet kér.

Ilyen művész, az Egerben élt, működött s elhalt *Kracker* János Lukács is.

Kracker Jánosról, akár műveinek számát, akár belbecsét tekintjük, be kell ismernünk, hogy az ecset hivatott s nagy készültségü mestere volt. Különben e kedvező itélettel neki, most halála után száz évvel, napjaink tekintélyes és szakavatott műbirálói egyaránt adóznak. És még azzal, hogy őt az ecset hivatott mesterének nevezzük, nem is mondunk sokat, vagy legalább nem mondottuk azt, a mi őt joggal megilleti.

Mert ha különösen Krackert, mint vallásos szellemü keresztény festőt tekintjük, ha továbbá tekintetbe vesszük, hogy a mult században élt és müködött, tehát oly időszakban, midőn a keretztény festőművészet csak névben létezett, valóságban pedig üres, ihlettség nélküli, szellemtelen, érzékiséggel teljes, még technikára nézve is silány korcs müveket hozott létre, főleg hazánkban (hol, köztudomás szerint, épen Kracker évei folyamában, nemcsak a festőművészet terén, hanem, kulturális viszonyainkat tekintve, sok más egyébben is teljes pangás és tétlenség uralkodott; ha mindezeket tekintetbe veszszük, s azután szemlét tartunk művei felett s látjuk szép compozicióit a vallásos lélektől áthatott alakjait s müvei egyéb jelességeit, azt kell mondanunk: hogy Kracker nem csak kitünő képiró, hanem mint ilyen hazánkban korának valódi tüneménye volt.

S még is, ha egyénisége és életviszonyai körül vizsgálódunk, azt tapasztaljuk, hogy kortársai őt sem eléggé nem ismerték, sem kellőleg nem méltatták, vagy legalább a becsülés azon fokára nem emelték, melyet jeles tulajdonainál fogva méltán megérdemelt volna. Mert ha ma tudni akarnók, hogy születésére nézve magyar volt-e avagy beköltözött idegen? s ha ez utóbbi, tehát honnét jött? milyen körülmények közt élt? ki volt mestere a művészetben? volt-e családja, voltak e gyermekei? mind e kérdésekre alapos feleletet senkitől sem nyerünk. Kortársai emlékét veszni engedék. Gondos körültekintés után irhatom, hogy egy árva irott sornál többet nem hagytak, s ez egy sor is távol attól hogy főnnebbi kérdéseink iránt csak valamenyire is ájakozna bennünket. Ha esetleg Kracker János Lukács nem jegyezgeti föl nevét müveire, ma, meglehet, nem tudnók azokat kinek tulajdonitani.

És bár ez igy történt a művész azért él műveiben, melyek ma már hozzánk fordúlnak s hangosan követelik tőlünk, hogy mesterüknek a szellemi dijt: a méltatást, mely még mindég hátralékban van fizessük le az által, hogy a mit még most egyéniségére s életviszonyaira érdekeset s felfeljegyzésre méltót, részint a szóhagyományból, részint felmaradt műveiből az adatok egybevetésének segélyével kiolvashatunk, összeböngésszük s a jövö nemzedéknek tájékozásúl megirva hagyjuk, mely

BÖHM PÁL: BÚCSUSOK

MEGOLDÁS A MŰCSARNOK ÜGYÉBEN

Az elmult szezón a művészháboruságok jegyében zajlott le. Voltak ennek a szezonnak kiemelkedő művészi eseményei is, mint a magyar művészet utolsó 80 évét bemutató reprezentativ tárlat a Műcsarnokban és ugyanott Budapest székesfőváros ujabb szerzeményeinek kiállitása. Mégis a szezon jellegét az az elkeseredett egymásratörés jellemezte, melynek szilaj hullámai nem is maradtak meg a művészi vita, vagy egyesületközi pártharcok keretében, hanem átlépték természetes medreiket, kijutottak a legnagyobb nyilvánosság elé, elboritották a Képzőművészeti Főiskola falait, sőt a büntetőbiróság itéletét is provokálták. Sajnos, ezek a sulyos egyenetlenségek erősebben foglalkoztatták a magyar közvéleményt, mint a sokkal nagyobb figyelemre érdemes művészeti események.

Inter arma végződött a magyar művészet szezonja és nem szeretnénk, ha ebben a jegyben nyilna meg és folytatódna ujból. Megoldást kell találni, mely a szemben álló feleket békés együttműködésre inditsa. Vizsgáljuk meg, kik azok, akik ilyen kérlelhetetlenül szemben állnak egymással és mi az oka ennek a késhegyig menő harcnak. Ha az okokkal tisztába jöttünk, könnyebb lesz a megoldásra is ráakadni. A szemben álló felek egyrészt az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, illetve az annak keretében szervezkedett művészekből alakult Törzs- és Társtagok csoportja. Hozzácsatlakozik még a Magyar Képzőművészek Egyesülete tagjainak jelentékeny része. Az Egyesület másik nem kevésbbé jelentős része, továbbá a Szinyei Társaság, a Munkácsy Céh, a Kut, a Paál László Társaság és még néhány kisebb művészcsoport alkotják az ellentábort. Felületes szemlélet alapján azt lehetne mondani, hogy itt az ugynevezett konzervativ és az ugynevezett modern irány ütközik össze. Kétségtelenül van valami ilyen szinezete ennek a csoportositásnak, de csak a kényelmes itélkezés egyszerüsitésre törekvő szemlélete és a felületesség részére. Hogy mennyire nem az elvek „tisztitó tüze" és doktriner szembenállása sorakoztatja fel a két tábort, azt sok példával tudnánk illusztrálni, mert ugy az egyik, mint a másik csoportban épp ugy akadnak „modernek", mint „konzervativek". Hogy csak egyetlen példával illusztráljunk: Glatz Oszkár a Szinyei Társaság alelnöke ugyanannak a festői világszemléletnek a képviselője, mint pl. Zombory Lajos, vagy hogy egy exponáltabb vezéralakját emlitsük meg a Törzs- és Társtagok csoportjának, mint Bosznay István. A példákat hosszu sorban folytathatnánk. Az ellentét nem az elvekben, hanem a művészek elhelyezkedésében áll fenn. Műcsarnokon belül és Műcsarnokon kivül, — ez határozza meg a művészek elhelyezkedését. A Műcsarnok ma az egyetlen reprezentativ kiállitási helyiség, melyben nagy kiállitásokat rendezni lehet, tehát ahova az érdeklődésben is, vásárló erejében is meggyengült közönséget vonzani lehet. Ugy erkölcsiekben, mint anyagiakban a Műcsarnok lehetne az egyetlen érvényesülési terepük a magyar képzőművészeknek. Ezt a lehetőséget igyekszenek a szembenálló felek maguk számára biztositani a mai kenyérbizonytalan világban. Akik ma a Műcsarnokon belül vannak, ott is akarnak maradni és továbbra is kizáróan a maguk számára akarják a Műcsarnok birtoklásából származó előnyöket forditani, a kivülállók viszont döntő harcot inditottak azért, hogy bejussanak a Műcsarnok falai közé, ahol a hatalmat átvenni, vagy legalább is abban osztozkodni akarnak.

Ez a helyzet meztelen képe és most nézzük meg, minek kell történnie nem az egyes művészcsoportok, hanem a magyar művészet egyetemes érdekében.

A magyar művészet egyetemének, mint már annyiszor leszögeztük, egy érdeke van: jó kiállitások rendezése és az új nemzedék útjának egyengetése. Biztositani kell a tehetséges művészek érvényesülését és a fejlődő tehetségek útját a kibontakozás felé. Ez a kettős cél csak akkor érhető el, ha a Műcsarnok az egész magyar művészet termelésének rendelkezésére áll. Ebből következik, hogy a magyar művészet egyetemes érdekeinek nem felel meg a mai szembenállás, de nem felelne meg egy olyan helyzet sem, amelyben a szerepek felcserélődnének és a ma

kivülállók kiszoritanák a Műcsarnok falai közül a ma bentlévőket. Minden tehetségnek, minden művészi törekvésnek jussa van a Műcsarnokhoz. A Műcsarnok hagyományai is ezt bizonyitják. A főváros gondolt erre már akkor, amikor a Műcsarnokot átadta a Képzőművészeti Társulatnak. Akkor kikötötte, hogy a Műcsarnok kiállitásai közül egy kiállitás mindig az egész magyar művészeté. Ezt oly módon valósitották meg, hogy a tavaszi tárlatokat mindig az accreditált művészcsoportok rendezik meg saját zsűrijeikkel. Azt hisszük, hogy ezen az uton kell tovább mennünk, ha a megoldást keressük. E pillanatban ugyanis lehetetlen a tűz-viz ellentéteiben szembenálló tábort egyesiteni. Nincs olyan művészünk, akinek pártokon felül álló tekintélye össze tudná tartani a szenvedélyesen széthuzó erőket. Ma nem lehet szó arról, hogy a rábeszélés, vagy a bölcs belátás urrá legyen a háborgó elemeken. Hiszen a magyar művészeknek egy ilyen sikeres felvonulására. A főváros kiválóan alkalmas a rendező szerepére. Különböző tények teszik erre alkalmassá. 1. Tekintélye intakt az összes művészi körökben. 2. Megvannak az anyagi eszközei ahhoz, hogy a kiállítás sikerét már eleve is biztositsa. 3. Új díjak kitűzésével a kiállítás erkölcsi szinvonalát lényegesen tudja emelni. 4. Az új szerzeményekből rendezett kiállításon dokumentálta nemcsak hozzáértését, de minden irányban megnyilvánuló tárgyilagosságát és jóhiszeműségét.

Ha a főváros vállalja ennek a reprezentativ egyesületközi kiállításnak évenként való megrendezését, ezzel nagy mértékben hozzájárul a magyar művészek egyetemes érdekeinek érvényesüléséhez és lehetővé teszi, hogy a ma fennálló végletes ellentétek a kiegyenlitődés felé szelidüljenek. A Műcsarnok egy évben négy kiállitást rendez. Ha ebből

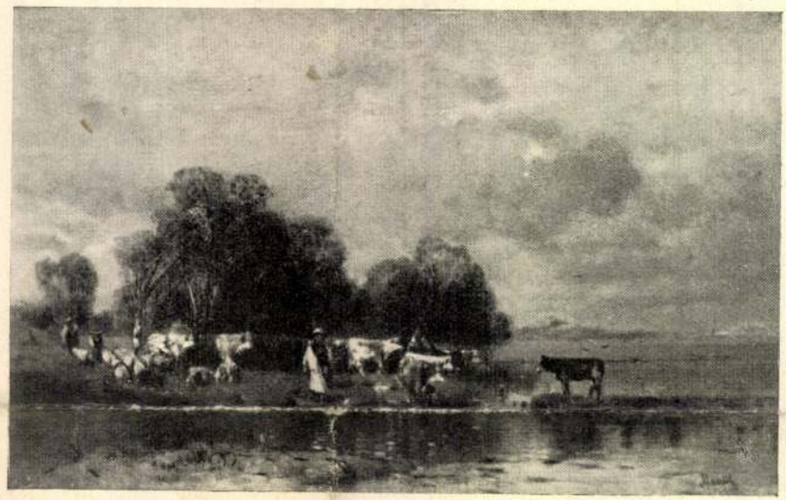

MÉSZÖLY GÉZA: BALATONI TÁJ TEHENEKKEL

meggyőződhettünk róla legutóbb is, hogy a leszerelés bölcsesége helyett a fegyverkezés mániája lett urrá a művészeken. Az egyik oldalon uj harci szervezetet alakitottak, a másik oldalon pedig a legerélyesebb, az egyes művészek egyéni szabadságát semmibe sem vevő éles ellentámadásba mentek át. A megoldást tehát más úton kell keresni. Szaporitani kell a jó kiállítások számát, ez a magyar művészet érdeke. Szaporitani kell az olyan kiállítások számát, melyen felvonulhat az egész magyar művészet, ez minden magyar művész érdeke. A megoldás tehát adva van: még egy egyesületközi kiállítást kell beiktatni a Műcsarnok kiállítási rendjébe. Budapest székesfőváros a legutóbb rendezett kiállitással bebizonyitotta, hogy ennek a szerepnek a vállalására a legalkalmasabb. A zseniális rendezés ismét bizonyságot tett amellett, hogy a modernnek kikiáltott képek milyen pompásan illenek össze az ugynevezett konzervativ művészettel, – ha mind a két oldalon jó képek szerepelnek. A rendezői kéz merészen vegyitette el a látszólag ellentétes hatásu képeket anélkül, hogy egyik ártott volna a másiknak. A magyar művészet érdekében a fővárosnak vállalnia kell, hogy minden évben módot nyujt kettő a magyar művészek egyetemének áll rendelkezésére, olyan paritás alakul ki, ami nemcsak a magyar művészet fejlődését befolyásolja jótékonyan, de alkalmas a lelkek megnyugtatására is. Nem állitom, hogy ezzel a Műcsarnok problémája meg lenne oldva. Ez a megoldás nem érinti a műcsarnoki adminisztráció akuttá vált kérdését. Hiszen ennek a közönyös, munkátlan adminisztrációnak nagy szerepe van abban, hogy művészeti közéletünk ennyire elmérgesedett és a Műcsarnok kiállításainak nivója az utolsó években erősen lefelé menő tendenciát mutatott. A javulást azonban ott kell megindítani, ahol az a legfontosabb: a Műcsarnokban vissza kell állítani a jó kiállítások szériáját, vissza kell állítani a Műcsarnok tekintélyét. Ez a kezdő lépés, a többi soron következik. A Főváros sohasem riadt vissza a kezdeményezéstől, ha célját világosan látta és ez a cél a közérdeket szolgálta. Higyjék el a Főváros urai, hogy soha nem tettek nagyobb szolgálatot a magyar művészeknek, mint ezzel a közbelépéssel tehetnek. Ellenállással sehol nem fognak találkozni, mert a Műcsarnoknak épp úgy érdeke a Fővárosnak ez az aktiv művészeti politikája, mint azoknak, akik ma a Műcsarnokon

Böhm Pál

röd

Csatkai Endre dr

Magyar művészek levelekből.

MAGYAR MUVESZET

1937. 287. l.

C.A.V.R NOTIZI
D'INFORM
D'AZION
UNIVERSALITÀ D

Dir. Resp. GUIDO BARONI

2ème ANNÉE - N°45

Rome, le 17 Novembr

INLASSABLE PROPAGANDE ANTISANC

- Sur l'initiative de la "Soli
le Wagram une grande réunion à
mille adhérents au Front Natio
de "Jeunesses Patriotes". Avec
lippe Henriot a prononcé un gr
çaise et dénoncé l'hypocrisie
cisions adoptées à Genève cont

Böhm Pál

[illegible]

Dívald 1927

169. l.

M. univ. tört.
Szt. Istv. Könyvek
47. sz.
1927

g - Betrag jour															
Transport															
Übertrag r														9.68	

5% forgalmi adó	48
Rendőri bejelentő	60
Portás kiadás	— —
Számlabélyeg	20
Service 15% (2787. K. K. M.)	1 45
Összesen: Arany P.	12 41

aszc[illegible] igazgatóság tudomására hozni.
tten wir dem Direktor zur Kenntniss zu bringen.
loir porter toute plainte á la connaissance du directeur.

te est due á la présentation. - Fälligkeit der Rechnung bei Präsentierung.

[Predices

Pilisvörösvárig. Leszáltunk
megbeszéltük az útirányt.
mellett haladtunk el. Meg-
y embert, hogy melyik a leg-
a hegyre. Megmagyarázta,
ít jó, csak majd térjünk át
, melyiken egy kötél lógg.
; hogy mi nem tudtuk,
lógg a kötél. Végre felértu
tőre. Megtízóraiztunk, és el
Kagyszénás felé. Felértve a
be burkoláztunk. Szétnéz-

Böhm Pál

kiáll. érem

Közlezrkiáll

1267. l.

Egredíves orh. kiáll

közl.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Böhm Pál

ivád esetleg Csód is

Farkas Szolnok

Szépmüvèszet
1942. 227. l.
nyíppel

A 40 éves szolnoki
mův. telep

Böhm Pál

vód

=

Farkas Zoltán

Az alföld festői.

Nemzeti Ujság

1943 márc. 7.

Böhm Pál

Művészeti szemle. Böhm, Fényes, Szenes, Csók, Spányi külön kiállításai és a Műcsarnok téli tárlata. Írta Fieber Henrik. Katholikus Szemle, 1905. X.

(Művészet 1906. 71. l.)

Nincs cód

Tiepolo N. 168.

Fejelő

1872. 179.e.

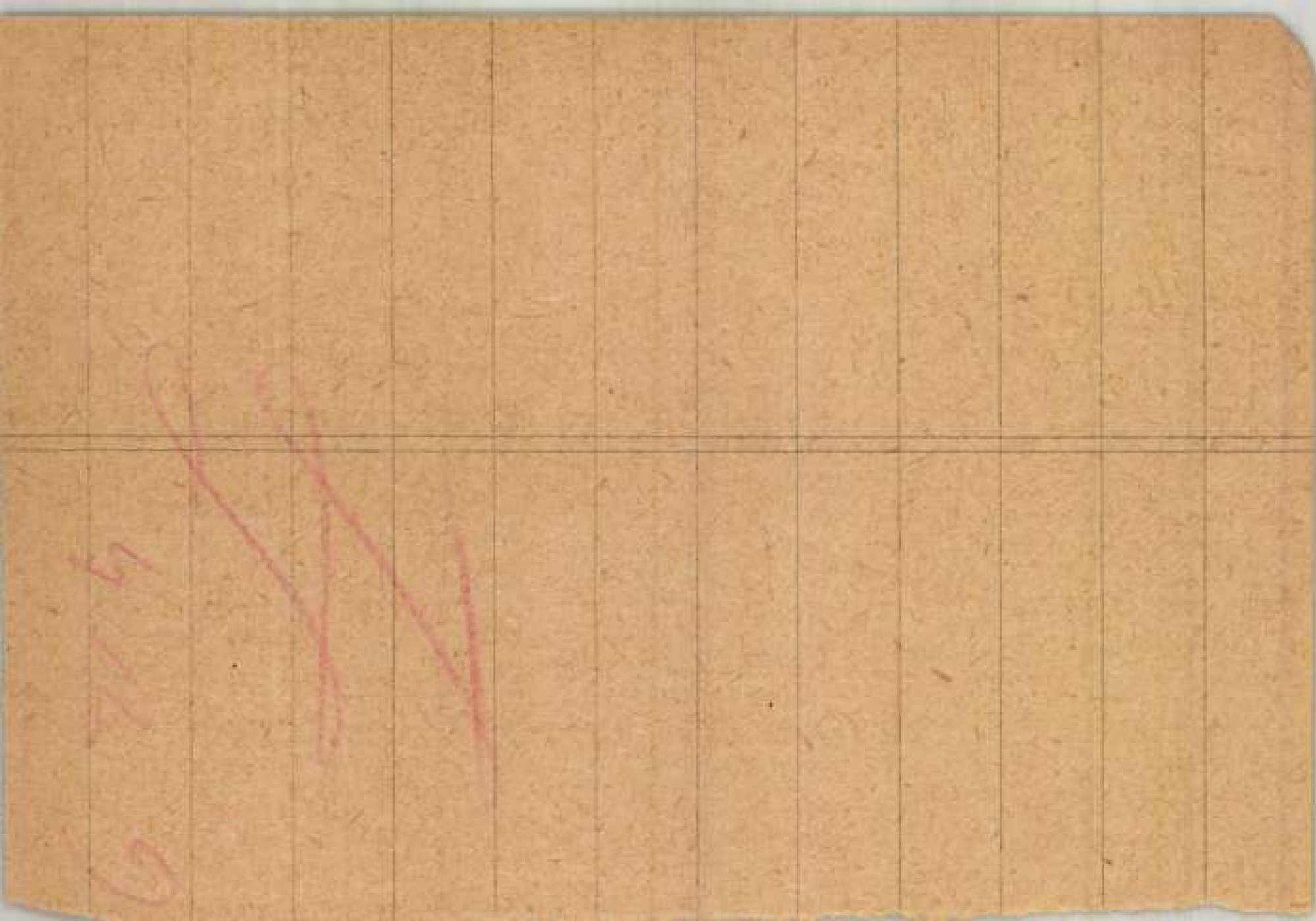

Böhm Pál

Càsd okv.

Szépmüvèszet

1944, 155–160. l.

Képekkel

Fodor Ferenc:

B. P.

Gràmos hèppel

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp., V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

B ö h m P á l
festő

Fővárosi Lapok.1869.dec.10. /Fővárosi hirek./

1870. 265.l.-

Böhm Pál

A termek természetesen, mint mindig, most is üresek. A jó ég tudja, mikor köszönt be hozzánk az az idő, mikor majd egy kissé lelkesednek a képzőművészetekért is!? Egyetlen lélek sem zavarja meg itt merengéseidet! Beleélheted magadat a képek világába; rádőlhetsz kényelmesen a pamlagra és órákig élvezheted a körülötted szinekre, alakokra, jelenetekre bontott természet és társadalom eredetiségeit. Az első teremben a Böhm Pál olajfestvényei után készült fényképek ragadják meg figyelmedet, mint melyeknek tárgya egytől-egyik a hazai népéletből van meritve és keresetlen báj, egyszerűség által hatnak leginkább a kedélyre. A fényképek igen sikerültek és seitetni engedik az eredeti festmények szépségeit.

Fővárosi Lapok

1875. 24. l.

(A képkiállitáson)

Böhm Pál

* **Király Ő Felsége**, ki a képtárlat látogatására szép példát mutatott előkelőinknek, (vajha legalább az ilyen példa fogna!) elismeréssel nyilatkozott a »művészház« mintájáról. A Munkácsy képére azt mondta: látott már tőle ennél szebbeket! Bőhm Pál cigánygyerekeket ábrázoló életképére azt jegyzé meg: »Mintha csak Pettenkofen festette volna!« Wagner Sándor, Lotz, Than Mór, Molnár József és gr. Nemes Eliz képeire is kedvező megjegyzéseket tett. Meg-

Fővárosi Lapok
1875. 70. l.

Junius hó

	130·93	
	—·40	
	1·40	
		35·5
		40·—
		30·—
		26·—
	2·10	
		5·—
	11·20	
		10·—
		3·5

Gerö G: A

m. népéletkép

MM. 1927.

7. l.

alomhó" VI. 277

Böhm Pál

Magyar Művészet
1925. 308, 318
– 1927. 7, 611
– 1928. 400, 584

Böhm Pál

c.

Gero Művészetről

művészetről

Zig. l. 1939

Böhm Pál

Gutenberg Lex. Ft.K. 572 h.

Böhm *Pál*, festő, szül. 1839 dec. 28-án Nagyváradon, megh. 1905 márc. 29-én Münchenben.

Autodidakta volt, de hányatott, keserves tanulóévek után már 1864-ben Aradon festőiskolát nyitott, 1867-ben Pestre költözött, végre 1871-ben állami ösztöndíjjal Münchenbe került, ahol állandóan letelepedett. A 70-es—80-as években, a népies genrefestés fénykorában rendkivüli sikereket aratott többnyire a tiszaparti hajósok, halászok és cigányok életéből merített eleven, tősgyökeres jellegzetességű képeivel. A magyar kormány rendelésére készült *Est a Tisza partján* című képe (1892) a budapesti Szépművészeti Múzeumban van. Illusztrálással is foglalkozott, rajzokat készített Petőfi költeményei képes kiadásához és tőle való az a sokféle reprodukcióban elterjedt rajz, amely Kossuth Lajos imáját a kápolnai csatában elesettek fölött ábrázolja. ÉBER L.

Bruckner, E.
Chaim, Christophori
Dalke, C. L.
Deverea
Duparc, Ivo Lardó

Hollós L.

tal elmentünk
a vanatról, és
A szénbánya
kérdesztünk eg
jobb út felfel
hogy ez az
arra az útra
Az volt a ba
melyik úton
tünk a hegyte
indultunk a
kapaszodhat
hegyre felhök

Felfelé

Böhm Pál

Tiszai halászok, olajf. vá-
szon, 30 x 38
Kiállító: Zoltán Elek

Horkombathely 79. l.

Horváth-Radnai:

Szombathely mův. tört-i
és kulturtört-i kiáll. tan.

Szhely, 1934

ban.

afordult, de szembe néz.
bajusza és körszakálla
gyült; szeme kék. Ingé-
s szürke nyakkendőjét
a fekete.

— Lelt. sz. 750. — Értéke
féle ereklyemúzeumból. —
at l. a 62. lapon az 580
23-án (107–95). — Átvételi
ásul vette az 1896 április

Yucre

2

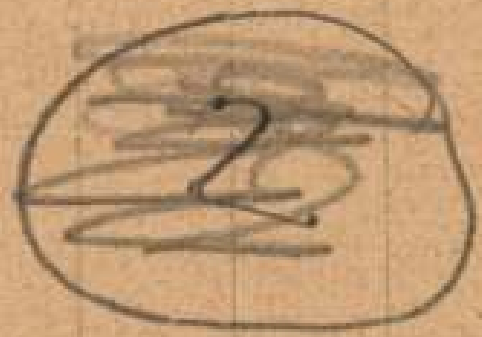

Böhm Pál

l.

Kassai Vidor emlé-
kerésen. 377. l.

~~Fő lapos~~

Kazár:

Az ezermester

sz napra az ennivalot.
megpucolja a lovakot.
a kocsit. Ekkorra fékül
kek. Felülnek a kocsi-
obbak, és elmennek ku-
i. A legkisebb otthon-
igyáz a házra, kihajt-
ot, délben megetet.
k nekifognak a törés-
megebédelnek, és pi-
y kicsit. Délután to-
a munka késő estig.

Keleti

3

elkészíti egé

A gazda n

és elkészíti

nek a gyere

ra a nagy

koricáttörr

morad; és v

ja a jószág

A többie

nek. Délbe

hennek eg

rább folyik

Böhm Pál

vród
z Keleti (G.) 1893

445. l

Festészet és szobrászat.

Ost Osztr.-M. Mon. ir.-kép.

Mons. III. k.

1893

Nyomtatvány

Nagyss.

Dr. Szentiványi Gyula

főtitkár úrnak

Budapesten

IX. Rákos u. 3.

Kepes Csaladi
Lapok

Böhm Pál

Zivatar előtt c. képe
a Dános Géza-féle gyüj-
temenyből, repr.
Képzőművészet 1929-
19. 7. 93. l.

állott huszonnyolc éves fejjel, ragyogó fiatalságában, szemben az éppen kész Majálissal. A historizmus és akadémia elnyütt müncheni iskolapadjaiból egyenesen az élet kellős közepébe lépett, a legaktuálisabb problémát ragadta meg. Az iskola, a mult ellenségesen vette körül, az érzékenység egy pillanatra megbénította lendületét. Hazatérése, mely e pillanat folyománya volt, alapos munkát végzett, a Nagy Parlag szívós indái körülölelték s nem eresztették többé. De hogy mindez a magyar művészet mérhetetlen kárára megtörténhetett, annak okát elsősorban a művészben kell keresni, a Hagyomány és Rend árnyékában felnőtt sárosi nemesben, ki egyedül, magárahagyatva nem tudta forradalmát végigküzdeni.

Ami ezután történt, késői felfedeztetése s önbizalmának visszatérése, mit újabb vásznak hosszú sorával dokumentált, olyan, mint némely színdarab, mely tragédiának indult s az utolsó pillanatban jótékony derű fináléjában oldódik fel. A Műcsarnok 1896-os kiállításán a Majális döntő sikert aratott, az állam 1800 forintért megvette, az új magyar festők, kik már jól ismerték a francia eredményeket, ám [illegible]a álltak a pleinair e korai

Jegyzet

1 Vasárnap

2 Hétfő

3 Kedd

Szept. 30 nap	Vasárnap 1 Egyed	Hétfő 2 István király	Kedd 3 Manszvét pk.

Jegyzet

28 Szerda

29 Csütörtök

30 Péntek

31 Szombat

Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
28	29	30	31
Ágoston pk	Kr. Sz. János f.	Limai Rózo	Rajmund

Böhm Pál

Cigányok c. képe repr.

D. Neuwirth Alfréd gyűjteményéből.

Képzőművészet

1930. 34. sz. 211. l.

ALAPITTATOTT: 1907. TELEFON: 22-3-29.

BELVÁROSI VÁLTÓÜZLET R. T.

A MAGY. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTÉK FŐÁRUSITÓJA

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KORUT 37.
M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI SZÁMLA 10767.

LEVÉLCIM: BUDAPEST 62. POSTAFIÓK 40.

Szives tájékozásul!

Nagyrabecsült vevőink a következő főnyereményeket nyerték nálunk:

Aranykoronában:	Pengőben:
605000.—	200000.—
605000.—	200000.—
400000.—	32000.—
200000.—	30000.—
100000.—	20000.—
70000.—	15000.—
50000	10000

Levelezésnél és pénzküldeményeinél kérjük arra a számra hivatkozni, mely a sorsjegy szélére ceruzával van jegyezve.

A P 200,000 főnyereményt ismételten a mi feleink nyerték.

Budapest, a postabélyeg kelte.

Igen tisztelt Cim!

Van szerencsénk a most következő osztályra szóló sorsjegyét az előző osztály nyereményjegyzék kiséretében mellékelten azon kérésel beküldeni, hogy az érte járó összeget alanti

ket s alakfoltjai beleilleszkednek szellemes tájelőadásába.

Munkácsynak nem voltak közvetlen tanítványai és hatása is később, esetenkint szívódott fel a magyar művészetbe. Külsőségekben igyekeztek nyomába szegődni, de az alapító emelkedett felfogása, nagyszerű egyéni előadása nélkül. Mészöly esete ebben is rokon volt Munkácsyéval. Neki talán közvetlenebb és nagyobb hatása volt a tájfestés terén kortársaira és utódaira, de szintén inkább csak külsőségekben, a témaválasztás kapcsolataiban, a népélet-festés serkentésében. Ezek között különösen Böhm Pál művészete mutat sok rokonságot Mészöly stílusával. A közös müncheni iskolázottságnak, az Isar-menti tájművészet hatásának bizonyára nagy szerepe van ebben. Különben is Böhm művészetében inkább a figurális jellegen van a túlsúly és a tájkép nála az alakok vagy jelenet szükségszerű hátteréül vagy környezetéül szolgál. Az ő tájlátása is részletező, de a részletek megoldásában a szellemes és változatos könnyedség helyett nagyon sokszor inkább a formák aprólékosan sematizálódó ismétlése és cikornyás büszkélkedése lesz uralkodóvá. Tájlátása avagy tájképzése azonban messze áll Mészöly gazdag fantáziájától. Ismert düledező kunyhómotívumait variálja a Balaton partján is és a tó hangulatát tiszai képeihez hasonló előadással festi. Inkább a Tiszának volt szerelmese és balatoni vonatkozású képeiből keveset ismerünk. Néhány munkája azonban, mely közvetlenül szegődik Mészöly nyomdokaiba, elhagyja az édeskés átlagszintet és értékben a nagy balatoni festő közelségébe jut. Ezek azonban inkább a Tisza partján vagy közelében festett képei.

A mult század közepe után ébredező magyar realizmus, a szabadtéri festés Mészöly működése nyomán

Csánky Dénes:
A balatoni tájképfestészet.
A festői Balaton.
Bp. 1942.

a új hívők egész seregével gazdagodott. A pleinair-tájfestés népszerűvé vált, a hazai tájidill poétáinak száma megsokasodott s ábrázolásaik szívesen keresik fel a nagy magyar tó partját. Sok rokonságot mutat Mészöly művészetével Aggházy Gyula előadása is, de az ő szava már halkabbá és bátortalanabbá vált és Mészöly költői realizmusa nála egy szigorúbban konstatáló hűvös természetlátás felé távolodott el. Különben az ő művészetében is inkább a figurális elem nyomult előtérbe. Az előadás síma technikájában viszont rokon a lírai tájlátás mult századvégi képviselőjével, Tölgyessy Arturral. A rétek, virágos mezők, hívogató tisztások és tájhangulatok e századvégi művésze csak ritkán foglalkozott a Balatonnal és vele való kapcsolatában is inkább a hangulati jelleget hangsúlyozta. Ugyanide sorolható a mocsaras lápok és hangulatok festője, Spányi Béla is, aki ép úgy, mint Tölgyessy, a fényjelenségek, a bújkáló fény ábrázolása iránt mutatott különösebb vonzalmat. Kevés balatoni képe is ezt bizonyítja.

A Mészöly-követők közül felemlíthetők még balatoni kapcsolataik révén Mesterházy Kálmán és Valentiny János. Előbbi inkább a tájfestés, utóbbi a balatonkörnyéki népélet vonatkozásában is kapcsolatot tartott a Balatonnal. A 80-as évek táján kiállított „Háborgó Balaton"-ja a Somogyi-part földszakadékainak előteréből tekint a hullámzó vízre és művét a természeti megfigyelések önállósága, a technikai megoldás — a nyilvánvaló Mészöly-hatás mellett is — értékállóvá teszi. Ő aztán időről-időre szívesen jelentkezett egy-egy balatoni képpel kiállításainkon. A Mészöly-körbe sorolható Greguss Imre festészete is. A magyar népélet kevéssé méltányolt ábrázolója a mozgalmas „Honvéd-tábor" festője balatoni képein is megmutatja

I.

BEATRICE D'ESTE REGINA D'UNGHERIA

(1212—1245)

«Parentado illustre, fine infelice!» viene definito da Pompeo Litta questo matrimonio fra Andrea II e Beatrice d'Este: logicamente esso si compendia infatti in queste quattro parole, come vedremo.

Fu sul principio del 1234, ritornando da un secondo viaggio in Terra Santa, fatto per compiere un voto del di lui padre, che

Béla, Coloman, e Andrea. Dal secondo letto non aveva avuto che una femmina, Jolanda, sposata a Giacomo, re d'Aragona.

Beatrice, nata nel 1212, era figlia naturale di Aldovrandino d'Este, marchese di Ferrara, Podestà di Verona e di Mantova, Vicario dell'imperatore Federico II nelle Puglie, e capo autorevole della parte guelfa in Italia. Il nome della madre di Beatrice — probabilmente qualche gentildonna ferrarese — i cronisti dell'epoca non ce lo hanno tramandato : sappiamo però che essa morì poco dopo la nascita della figlia.

Aldovrandino principe munifico, fastoso e nello stesso tempo prode guerriero, morì in giovane età il 10 ottobre 1215, mentre per ordine del Papa trovavasi all'assedio d'Ancona. Si parlò d'avvelenamento, ma la cosa è dubbia.

Morendo egli lasciò tre figli in tenerissima età : un maschio, Bonifazio, che morì in guerra a Treville e non potè succedergli perchè illegittimo ; e due femmine, Beatrice sposata al Re Andrea II d'Ungheria e Alessina sposata a sua volta, ad Alberto duca di Brunswick.

Kepren tremle

1879. 4. l. – (l. credetit)

1880. (l. cred-+) – 14, 135. l

1881. 126, 157. l.

kisebb -

keresztül a
Pilisvörösv
sorakostu
számolt b
nagyobb c
dultunk a
Egyik hel
ról egy ös
zetett kere
keresztül b
ránra. Pil
tünk, és e

megvan

Böhm Tál

irod

B. K. M. A univesztelepek jelentőségéről – A Kévé könyve

1928. 62. l.

2.

ZWACK J. ÉS TÁRSAI

BUDAPEST, IX. SOROKSÁRI-UT 26.

GYÁRTELEPEINK:

AUSTRIA: WIEN

JUGOSLAVIA: ZAGREB

ROMANIA: SIRIA

CSEHSLOVAKIA: MÄHR.OSTRAU

Böhm Pál

Üstfoltozó cigányok

c. képének repr.

Atilla, 1941, márc. 1.

kép

A kiadvány hiteléül:

min. irodai gazgató.

A Müemlékek Orsz. Bizottsá

19 f. 70 f.-t, azaz fizenkilenc pengő

október 14.

A miniszter rendeletéből:

dr. vitéz Haász Aladár s.k.

miniszteri osztályfőnök.

lat hiteléül:

Alajó

zgató. -L-

Böhm Pál

l.

III. Postatakarékpénztár
1921. febr.
jan. 1

levelei 70. l.
Telepy Károlyhoz

7

1

---

a Magyar Földmívelésügyi Miniszter Címnek
egyében .....
..... tulajdonát képező
Bizottsága nyilvántartásában mint fenntartandó
zerencsém felhívni Címet az alábbiakra :
946. F. M. sz. rendelete (megjelent a Magyar
ak (2) bekezdése értelmében : „A juttatásban
gyéb vagyontárgyak műemlékszerű fenntartásáról
1929 : XI. törvénycikben foglalt rendelkezések

műemlékvédelmi törvény, melynek utasítása

Böhm Pál

Kopp 1939/40. szám I.

BÖHM PÁL / 1839 - 1905 / :

17. Cigányok. - Olajf.,d.méret 77 x 51.5 cm.Jelz.l.j."fest.Böhm Pál München".

Rada Vlastimil

INDICE DEGLI ARTISTI

311
172
nann Béla . . . 146
omer Isidore . . . 84
ani Pippo . . . 290
andino Palladino Orlando . . . 342
und Helmer . . . 357
Van Pieter-Gerardus . . . 173
l Ladislao . . . 100
rels Wilemy . . . 324
izzi Bernardino . . . 323
zzi Filippo . . . 325
zzi Giuseppe . . . 80
zzi Nicola . . . 77
astrelli di Celleri Uberto . . . 157
arella Luigi . . . 52
ciera Gastone (Cien-Prà) . . . 65
alia Sarino . . . 84
ini De Kuzmik Livia . . . 155
otto Francesco . . . 60
anti Nino . . . 234
higotto Enrico . . . 52
chénis Constantin . . . 321
cucci Aldo . . . 307
ni Alberto . . . 311
kó Carlo . . . 56
zay Paolo . . . 173
lucci Enrico . . . 164
lus Pierre . . . 62-84
ly & C. . . . 308
cini Tommaso . . . 208
si-Pilch Desiderio . . . 308
ner Werner . . . 61
áry Stefano . . . 158
agatti Dante . . . 208
iccioli Ferruccio . . . 123
ner Werner . . . 99
izzi Eso . . . 271
agini Siro . . . 146
ez Comendador Enrique . . . 260
uzzi Osvaldo . . .
rascu Georgio . . .

Böhm Pál

Föv. képt.

Gnarcképp, c. r. tussal
Miska bácsi, Kr. r.

Bálint Jenő

Czillich Anna. Egy festőnő élete és művészete.

H. é. é. n. Alkotás-művészkör kiadása. 8-r, 40 sztln l, 10 képpel, fűzve.

3. p. e. —.50

Böhm Pál

l

Szépmüvèszet

~~1943. 60. l~~

A Fův. hépt.
mint.

Nincs meszoan az
eletrajzban

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Böhm Pál

l.

Szépmüvészet

1943. 232 l.

Csak
felsorolás

Scanned

Böhm Pál

L.)

Szabó Athanasium

50 év egy vrod. és

gyodai társ.

148 l

élet ébre

1918

2

útján közlendők a Tanács irodájával (B
hová azok a megfelelő adatokkal kitölt

5. A kiküldöttek kéretnek a közgyűl
között a Múzeumok és Könyvtárak Ors
és megbizóleveleiket neki átnyujtani.

6. A közgyűlésen tárgyalandó min
szabályzat 5. §-a értelmében a közgyűl
ber hó 30-ig, nyujtandó be a Tanács e

7. A netalán még szükséges felvilá
a kérdezősködőknek.

Szelv

Alulirott, mint a.....

.....*kiküldötte*

kedvezményes igazolványt a.....

Név.....

Állás.....

Lakczim....

Stephaneum

Böhm Pál

Lásd

Magyarművészképmások

108. sz.

Mtto. Muz.
Barátai Ehcs.
miáll.
a tréfm.
Muz-ban

1931.

3

Kocka 38.^{3} 38.38.38 A Kocka

K = 54872

304
114
1444.38
11552
4332
54872

15 | 15
75
5
25

F = 1444.6

F = 8664

Hošťa

K = 225.28
1800
450
6300

Bőhm Pál

Ez a kép sokkelyütt nagy.

38

BŐHM PÁL (1833—1905): ARATÓÜNNEP

Pesti Napló, A 80-éves — ajándék albuma. 1850-1930

Böhm Pál

Aratóünnep c. képe
repr.

Albuma A nyolcvanéves Pesti Napló ajándék
1850-1930. 38 l.

PN

Az elszámolás elfogadtatott 1
(464/901.)
1897: VII. 31-én az Iparmuvés

Veiesett G. Magyarország 2
4/4 1898: V. 22-én (191/98)

1463.

XIII–XIV. [illegible]

lal, ~~[illegible]~~

és szem be nézve ábrázolt angyal III

csfény övezi és kezeiben mondatszalo-

lyen e szavak olvashatók

I

nál össze kötötte és balkezében) pal-

letőrött végű)

ormű 58:66 cm.

Giuseppe Massarotól. Ára $\frac{200}{46}$ lira = 92 frt.

a) N= 13. alatt az elszámolást.

ot vetetett 5 cte

[illegible]

Böhm Pál

1905

Böhm Pál életrajzát közölték a napilapok március 31-iki számai.

Művészet 1905. III. l.)

Böhm Pál

Böhm *Pál*, festő, •1839, †1905. Szinte egész
életét Münchenben töltötte, de gyermek-
kori emlékek s néhány magyarországi úti
benyomás alapján cigányokat, magyar pa-
rasztokat festett, realista modorban. Ezek
s a róluk külföldi lapokban is megjelent
illusztrációk népszerűvé tették nevét. Né-
hány képe a Szépművészeti Múzeumban
van.

Uj Idők Lex.
IV. K. 1049 l.

ekintet-
sok már-
rság vol-
tonban
rság,hogy
sban épi-
meg maradt
ók mellett,
alkotó
a felál-
körülmé-
izlésé-
eért.
nösen
llőztók
a
ónak
és
riga-
kus
a

Arad varos
képtárából:

Est a Tisa
partján

[illegible] fourty five period
was 1:0. The two first period
the Terencianos

S: 1 A: 3 Dr Pf

Ernst L.: B.P.

N. Sral. - Ban read.
hagat. hiáll. katalog.
elöszava. 1905. szept.

Böhm Pál

művészi hagyatéka

Nemzeti Szalon

1905. sept

Fov. kept

Böhm Pál

PÁL : /1839 - 1905/

4. Önarckép. - C.rajz,tussal, p. 27.8 x 35 cm.Jelz.
l.k.: "Böhm Pál".

		Kikiáltási ár pengőben
1885.	MOKKÁSCSÉSZE ALJJAL. Porcellán, festett és aranyozott díszítéssel. Hutschenreuter . .	6.—
1886.	ÉTKÉSZLET. Porcellán, festett vadászjelenetekkel. Angol. (5 tál fedővel, 5 különböző tál, 9 köriték tál, 2 talpas állvány, 2 kanna, 8 csésze aljjal és 30 lapostányér, összesen 61 darab. 2 csésze repedt.)	350.—
1887.	VÁZA. Fehérmázú porcellán, feketével festett díszítéssel. Rosenthal	12.—
1888.	SZÖGLETES DOBOZ FEDŐVEL. Csiszolt üveg	12.—
1889.	KANNÁCSKA. Csiszolt üveg	12.—
1890.	KOSÁR. Üveg, köszörült díszítéssel	8.—
1891.	KÉTRÉSZES KÖRÍTÉKTÁL. Csiszolt üveg .	28.—
1892.	VÁZA. Üveg, kiköszörült díszítéssel	12.—
1893.	KOMPÓTOSTÁL. Üveg, gazdagon kiköszörült díszítéssel	32.—
1894.	SERLEG. Üveg, kiköszörült díszítéssel . . .	24.—
1895.	VÁZA. Üveg, gazdagon kiköszörült díszítéssel .	28.—
1896.	SERLEG. Üveg, kiköszörült díszítéssel . . .	24.—
1897.	KOMPÓTOS TÁNYÉRKA. Üveg, dúsan köszörült díszítéssel. 6 darab	24.—
1898.	KIS KORSÓCSKA. Üveg, kiköszörült díszítéssel. 3 darab. (Egy korsócska repedt.)	9.—
1899.	MAGTÁNYÉRKA. Üveg, dúsan köszörült dí-	

4928.

Bőhm Pál:

Tiszaparti jelenet.
Fa, méretei 432.90 K.

Értéke 432.90 K.
Vétel 1916.

Száma:

a leltnban 18602,
a szakleltban 16-916.

Mod. 16-916

4929.

Bőhm Pál:

Állattanulmány.
Vászon, méretei 35.2:28.8 cm.

Értéke 72.18 K.
Vétel 1916.

Száma:
a leltnban 18603,
a szakleltban 17-916.

Mod 17 - 916

4927.

Bőhm Pál:

Férfitanulmány.
Vászon, méretei 84:41 cm.

Értéke 288.60 K.
Vétel 1916.

Száma:
a leltnban 18601,
a szakleltban 15-916.

Mod 15-916

Böhm Pál, festi. szül.
1839 XII. 28. Nagyváradon, megh.
1905 III. 29. München ben. ~~Kar-~~
~~[illegible]~~ Bécsben tanult, azután Aradon
és ~~[illegible]~~ Budán élt. 1871-tól München
folytatta tanulmait, hol, mint-
ein népéletképével szerült a figyel
magyar mel magára von-
ning vegleg megtelepedett. Jele-
sebb eletképeni képeni: Tiszaparti halászcsa-
lád, Czigány család stb. Hazatérő asatok, a magyar
táj- és csendeléleti részletekben
van a hangsuly.

~~[illegible]~~

~~Szerajevói Magyar Társaskör népkot.~~

~~III 178.~~

Gf. Mailáth György

Bakóca

400.000 K

+ Eötvös

Baranyamegye

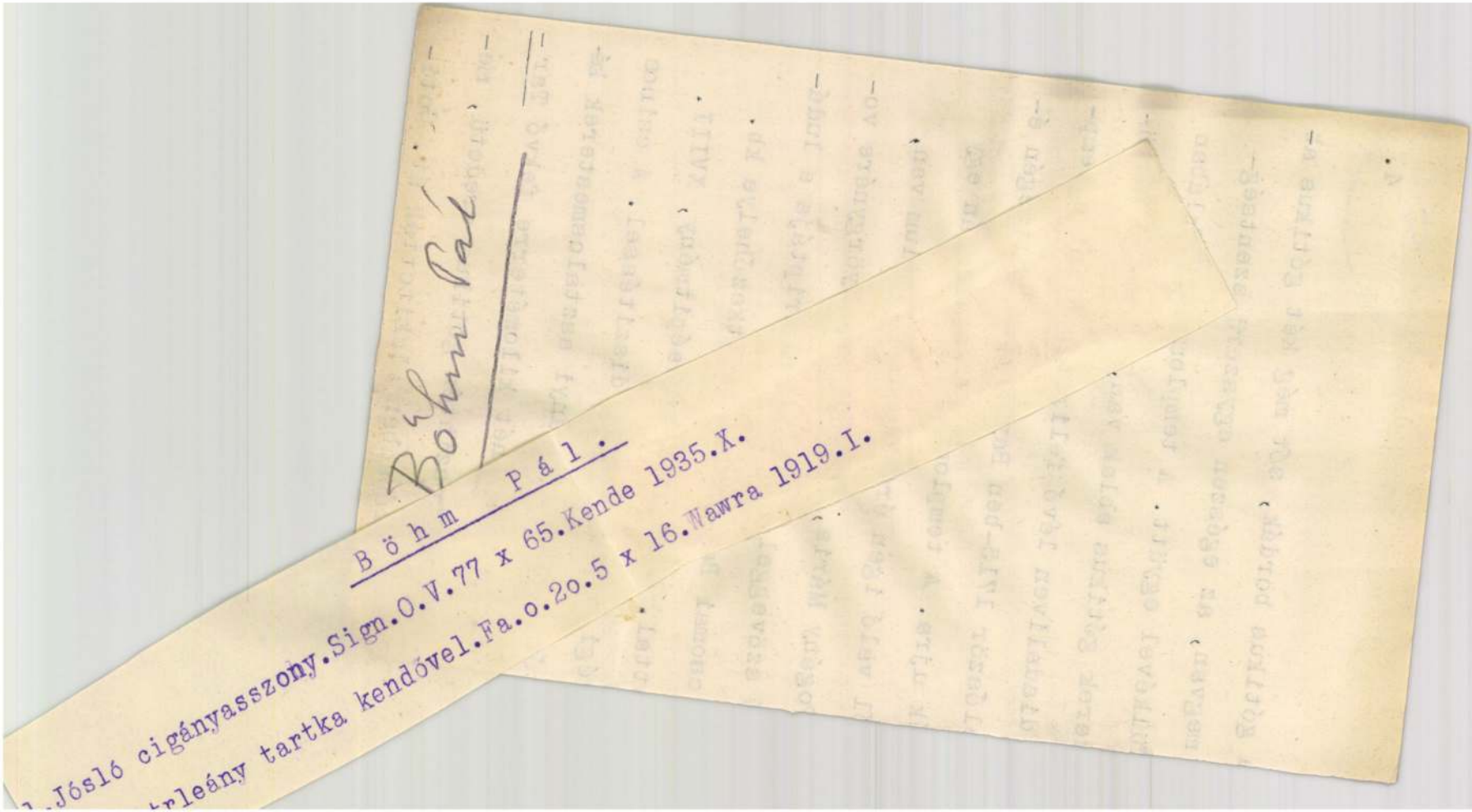
Böhm Pál

Böhm Pál.

1.Jósló cigányasszony.Sign.O.V.77 x 65.Kende 1935.X.

trleány tartka kendóvel.Fa.o.2o.5 x 16.Wawra 1919.I.

a gótikus bordák, sőt még két gótikus ab
megvan, az egészen egyszerü szentség-
fülkével együtt. A templom déli falában
kerek gótikus ablak van, háromágu mérmü-
diadaliven lévő felirat szerint a temp-
először 1715-ben Bay Ferenc költségén é-
ik ujra. A templomhajó baloldalán egy
51 való igen érdekes faepitáfium van,
Pogány Mária, Ludányi Bay Györgynére vo-
szöveggel. A templom kriptája a ludá-
csomai Bay-család temetkezőhelye kb.
ttal. A szószék téglaépitmény, XVIII.
régi népies barokk diszitéssel. A csinos
ől 1784-ben surányi asztalosmesterek ké-
ékl Az innen hét kilométerre fekvő Tar-
. temploma szintén gotikus eredetü, me-
VIII. században alakitottak át. Goti-

Böhm Pál MDK

Cigányok, olf.

Hortobágyi ménes, olf.

Vihar a pusztán, olf.

Tiszaparti jelenet, olf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Böhm Pál

1.

Möbius Babella

Dear Ebner Lajos

32-1-

Szekreny, renaissance IX. 90

Kisfaludy Károly V. 186.

Böhm Pál

1839 – 1905

Lod
Z.

Muvészeti Lexikon 95. l.

0

nesse, melyet a globushoz támasztott. Jelzése jobbra
or talapzatán, két sorban: »*Joannes Platzer. V.*
772.«

lom méretei 54 : 80 cm. — Ltsza régi 61. és új 38.
VII. teremben.

III 3 – 122

185

906 : V. 25

Böhm Pál

MAGYAR MŰVÉSZET

Petrovics

1925. 308, ~~318~~ kép

Gerö 1927. 7, ~~611~~

a trépem. Muz. orszag. 1928. 400, ~~584~~

~~1930. 497~~ tyke

~~1931. 534.~~

~~1929 306~~

Abony, Belicrey-hart

28

Képe 30

Böhm Pál

XXV. aukció
A Gyűjtő 1915. 209. l.
Vásár az alföldön
36 × 20, 183 [illegible] 300.–

V.

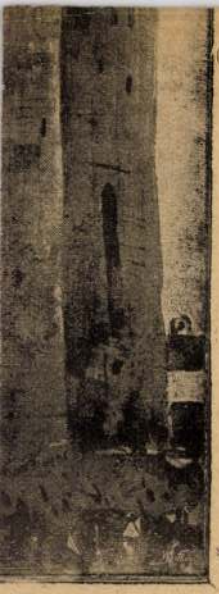

Dreg

~~Böhm Pál~~

~~Bálint Árpád~~

~~Baresay Jenő~~

~~Bartha Ernő~~

~~Basch Árpád~~

~~Belányi Viktor~~

~~Benimir Gyula~~

~~Bethesdatal~~

~~Berres József~~

~~Bestalan Albert~~

Böhm Pál

forabb

Mű- és Régiségk
Váll. ankc. VIII
(1948.)

V

Böhm Pál

1835. Cigányok a hó-
fúvásban

Repr.

Ernst Múzeum aukcioi
52. 7. II. r.

Villa des Dr. R. Reinhold in Bad W

Fassad

Böhm Pál

52. Várkastély
fa, 17.5 x 14

Ernst Muzeum aukcioi

41. 17.

V

Szendro

Ernst Muzeum adakcioi
XLVI.

XVIII

Böhm Pál

66. Josoló cigányasszony

Ernst Muzeum adkeiol
XLVI.

XVIII

Böhm Pál

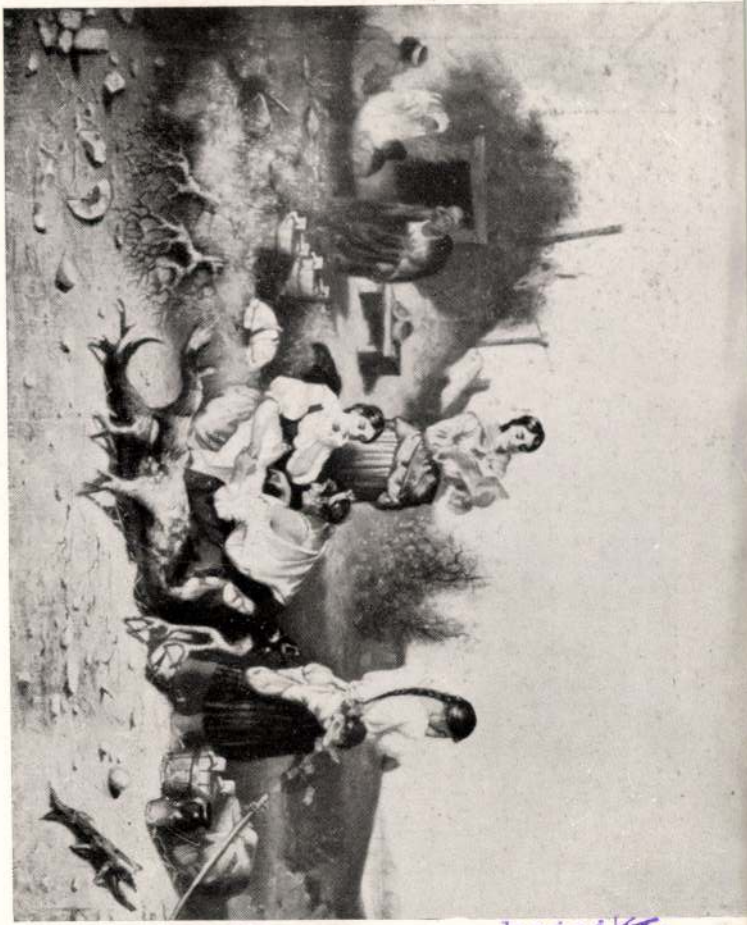

60. Böhm.

Ernst Muzeum aukció
53. 2.

427. Pettenkofen.

Böhm Pál

Harasérő cigányok

Repr.

Árvaszi Körlony

1929. 5. rk-sz.

veretekkel 600

637. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Bacchánsnő. Bronzszobor, empire ízlésű alabástrom talapzaton 120

638. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Bacháns. Bronzszobor, empire-ízlésű alabástrom talapzaton 120

639. LŐPORTARTÓ, gazdagon faragott elefántcsont. A XVII. század modorában 120

640. MADONNA-SZOBOR fából, aranyozva. XVIII. század . 200
(Illusztrálva XXVII. táblán.)

641. ÁLLÓÓRA ÉS KÉT GYERTYATARTÓ. Bronz, alakos dísszel. Empire 1500
(Illusztrálva XXX. táblán.)

642. BACK V., Ferenc József képmása. Elefántcsontra festett miniatűr, ezüstkeretben 60

643. FEST, WILHELM, Gyermek képmása. Miniatűr, aranykeretben 80

644. VIASZBABA. Keleti alakot ábrázol, selyemöltözetben. Olasz, XVIII. század 15

645. OLAJMÉCS ónból, fedelén női alakocskával. 1800 körül 20

Borsos József

Nő virágkosárral

Repr.

Árverési Közlöny

1929. 5. sk. 27.

(631-től 654-ig.)

45. *Böhm Pál:* Pihenő aratók. Olajfestmény.

62. *Clarot Alexander (1796—1842):* Férfi képmás.

Böhm Pál

Tanulmányfej c. Lépe
repr.

Árveresi Közlöny
1938. febr.
2. sk. n.

479. SZALÓNBÚTORKÉSZLET. Diófa, faragott díszítéssel, piros damaszttal kárpitozva. Német, Louis, XVI. (Pamlag és 4 karosszék.) . . . 1800.—

480. VARRÓASZTALKA. Diófa, berakott és faragott díszítéssel, Barokk . . . . . 100.—

481. NŐI ÍRÓASZTAL. Dió- és topolyafa, ferde felnyitható lappal. Magyar, 18. század . . . . 250.—

482. HÁROMRÉSZES ELLENZŐ. Bauvais gobelin. Figurális díszítéssel. Pompei modorban. Francia, 1790 körül . . . . . 2300.—

(Illusztrálva a XXIV. táblán.)

483. CSILLÁR. Aranyozott bronz, csiszolt üvegprizmákkal. Barokk-stílus . . . . . 80.—

484. KAROSSZÉK. Fényezett bükkfa, bronz veretekkel, sávas selyemmel kárpitozva. Empire-stílus 18.—

485. CSILLÁR. Aranyozott bronz, üvegprizmákkal. Louis, XVI. stílus . . . . . 35.—

486. ÜLŐBÚTORKÉSZLET. Fényezett paliszanderfa, aranyozott bronz veretekkel, festett képekkel, selyembrokáttal kárpitozva. Francia, rokokóstílus. (Pamlag és 2 karosszék.) (Csekély hibával.) . . . . . 180.—

487. CSILLÁR. Bronz, üvegprizmákkal. Empirestílus . . . . . 40.—

Böhm Pál
l. Ariv. Korl 1938. 85. m
24.8.
14.l

376.

Böhm Pál

Ernst Múzeum aukciói.

XIII–XIV. (1920) 49–57. l.

Böhm Pál

l. Arv. Csarn. 97. ankc. Eal.

U. az 99. ankc. Eal.

" " 103. " "

V

bronz, csiszolt üvegprizmákkal. Egy pár. (Prizmák hiányosak és hibásak.) . . . . . 300.—

Böhm Pál

12. Cigány család c. Lépe repr.

Almásy-Teleki I. 1939

Böhm Pál (1839—1905).

77. AKTTANULMÁNY.
Karton. 29×38 cm. 50.—

78. BESZÉLGETŐ JUHÁSZOK. Jelezve: fest. Böhm Pál. München.
Vászon. 75×63 cm. 1200.—
Illusztrálva.

79. CIGÁNY. Jelezve fent jobbra: Böhm Pál, München.
Fa. 40×31 cm. 550.—

80. TÁJ BIRKÁKKAL. Jelezve l. jobbra: B. P.
Olajvázlat. 16×22 cm. 150.—

81. TURBÁNOS AGGASTYÁNFEJ. Jelezve l. jobbra: fest. Böhm Pál, München.
Vászon. 46×38 cm. 125.—

Almásy-Teleki II. 1939

90. Canaletto iskolája.

5. Bőhm Pál.

53. 54. *Caspar Peter Verbruggen.*

Barabás Miklós (Nikolaus v.), (1810—1898).

24. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Barabás 866. Vizfestmény (Aquarell). 25×19 cm.

Barabás Miklós (Nikolaus), (1810—1898).

25. NŐI FEJ (Frauenkopf). Jelezve (Bezeichnung): „Barabás". Szines kréta (Farbige Kreide), ovális. 38×29 cm.

Basch Andor (Andreas), 20. század (Jahrhundert).

26. SCUTARI-I UTCA (Strasse in Scutari). Jelezve (Bezeichnung): Basch Andor Scutari 1917.

Bécsi festő (Wiener Maler), 19. sz. e. f.

27. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Miniatur. 8×7 cm.

Bécsi festő 1840 k., (Wiener Maler um 1840).

28. NŐI ARCKÉP (Damenbildnis). Ceruza (Bleistift). 13×11 cm.

Bécsi festő (Wiener Maler), (Rudolf Alt?) 19. sz. (Jh.).

29. A BÉCSI SZENT ISTVÁN-TEMPLOM BELSEJE (Inneres der Stephanskirche in Wien). Lemezpapir (Karton). 30×23 cm.

Bécsi festő, 1845 körül (Wiener Maler um 1845).

30. A HALDOKLÓ GYERMEK (Das sterbende Kind). Vászon (Leinwand). 41×36 cm.

Bécsi festő, 19. sz. közepe (Wiener Maler, Mitte 19. Jh.).

31. NŐI ARCKÉP (Bildnis einer jungen Dame). Vizfestmény (Aquarell). 17×14 cm.

Beechey, Sir William, (1753—1839).

32. NŐI ARCKÉP (Damenbildnis). Vászon (Leinwand). 75×62 cm.

Benczur Gyula (Julius v.), (1844—1920).

33. TANULMÁNYFEJ (Studienkopf). Jelezve (Bezeichnet): „Benczur Gy." Lemezpapir (Karton). 39×32 cm. Illusztr. XXVII. tábl.

Benczur Gyula (Julius v.), (1844—1920).

34. MÁTYÁSNAK BEMUTATJÁK A KORONÁZÓ-TEMPLOM MODELLJÉT (Das Modell der Krönungskirche wird dem König Matthias vorgestellt). Vázlat (Skizze). A hátoldalon Benczur Olga igazolványa (Auf der Rückseite Bestätigung von Frau Olga Benczur). Vászon (Leinwand). 40×52 cm.

Benczur Gyula (Julius v.), 1844—1920).

35. IRÓ LEÁNYKA (Schreibendes Mädchen). Jelzés (Bezeichnet): Benczur Gyula — Olga Ambasch 1891. Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 28×20 cm.

Benczur Gyula (1844—1920).

36. „A MÜVÉSZNŐ ÁLMA" („Der Traum der Künstlerin"). Jelezve (Bezeichnet): „Benczur Gyula 1867". Vászon (Leinwand). 91×112 cm. Illusztr. XXV. tábl.

Ernst-Museum aukciói. 38. sz. Budapest 1928.

Benczur Gyula (1844—1920).

37. A BÁNAT. Tanulmány egy nőalakhoz (Der Kummer. Studie zu einer Frauenfigur). Jelezve (Bezeichnet): „Benczur Gy."
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 41×23 cm.

Benczur Gyula (1844—1920).

38. A MÁRKUS-TEMPLOMBAN (In der Markuskirche).
Vászon (Leinwand). 76×46 cm.

Bensa, Alexander von szül. (geb.) 1820.

39. SÉTAKOCSIZÁS A PRATERBEN (Spazierfahrt im Prater). Jelezve (Bezeichnung): „de Bensa".
Fa (Holz). 36×58 cm.

Berchère, Narcisse (1819—1891).

40. TUNISZ ELŐTT (Vor Tunis). Jelezve (Bezeichnet): „Berchère".
Vászon (Leinwand). 16×27 cm.

Berdellé, Johann Baptist (1814—1876).

41. A „RAJNA KINCSÉBŐL" (Aus dem „Rheingold"). Jelezve (Bez.): „Berdellé".
Vászon (Leinwand). 140—156 cm.

Berkes Antal szül. (geb.) 1874.

42. ARÉNA-UTI RÉSZLET (Strassenansicht aus Budapest). Jelezve (Bez.): „Berkes A. 1907".
Vászon (Leinwand). 93×126 cm.

Bihari Sándor (Alexander), (1856—1906).

43. A FALU TÉLEN (Das Dorf im Winter). Jelezve lent (Bez. unten): „Bihari S".
Vászon (Leinwand). 58×41 cm.

Bloemen, Pieter van (1657—1720).

44. TÖRÖKÖK FÖLÖTT DIADALMASKODÓ KERESZTÉNY SEREG (Christen siegreich über die Türken).
Vászon (Leinwand). 58×82 cm.

Böhm Pál (Paul), (1839—1905).

45. ARATÁS (Die Ernte). Jelezve (Bez.): „fest. Böhm Pál — München".
Vászon (Leinwand). 79×120 cm. Illusztr. XXIII. tábl.

Boivin Émile (19. század).

46. ARABOK A TŰZNÉL (Araber am Feuer).
Vászon (Leinwand). 24×34 cm.

Bol, Ferdinand (?) (1616—1680).

47. FÉRFIARCKÉP (Männliches Bildnis). A kép, amely G. W. Horst modorára is nagyon emlékeztet, mindenesetre Rembrandt egy közvetlen követőjének kezemunkája. (Das Bild, das auch an die Art der G. W. Horst anklingt, gehört jedenfalls der unmittelbarsten Nachfolgerschaft Rembrandts an).
Fa (Holz). 52×40 cm. Illusztr. X. tábl.

Borsos József (Josef), (1821—1883).

48. FÉRFIARCKÉP (Männl. Bildnis). Jelezve (Bez.): Borsos J. 850.
Lemezpapir, olaj (Karton, Öl). 27×22 cm. Illusztr. XXVII. tábl.

Böhm Pál

Jósoló cigány asszony.

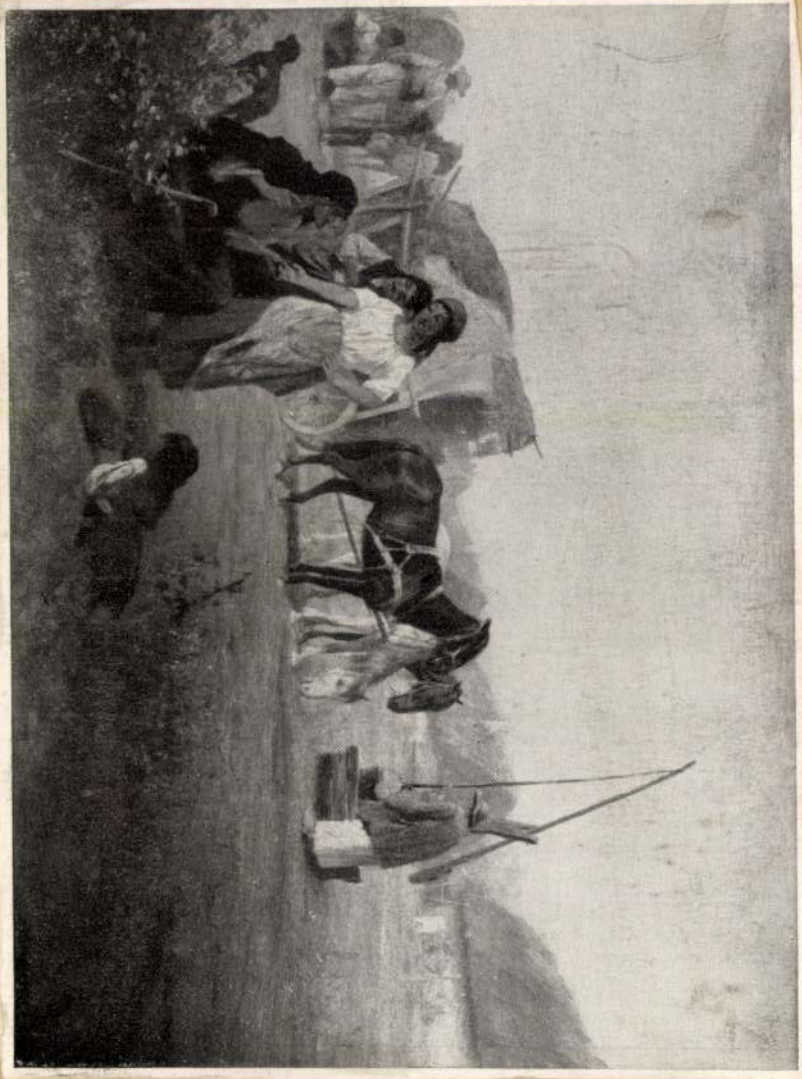

Fa, 22 X 30 cm. Szignalva.
Ernst Museum Aukció 46-ik 1931. ápr. 66

Böhm Pál

45. n. Aratás, olajf., fest.
Böhm Pál – München.
79×120
Illustr. XXIII tábla.

Ernst Múzeum aukció.
38. n. Budapest 1928.

V

Vasárnap **26** Kath. Polikarp pk. Prot. Vanda	
Hétfő **27** Kath. A. sz. János Prot. Lothár	
Kedd **28** Kath. N. Károly Prot. Károly	
Szerda **29** Kath. Sz. sz. Ferenc Prot. Adél	
Csütörtök **30** Kath. Martina sz. Prot. Mártonka	
Péntek **31** Kath. Bosco sz. Ján. Prot. Virgilia	
Szombat **1** Kath. Ignác pk. vt. Prot. Ignác	**Február** Izr. 8. S. Bo

Böhm Pál

Táborozás a pasaly mentén

65 a

Ernst Muzeum aukciói
XLVI

Ernst Muzeum aukció

XV/

Böhm Pál

727.

70.

Ernst Muzeum aukcioi XV.

69. HIMBALOZÓ AMORETTEK.
Vászon. 65×158.

Böhm Pál (1839—1905).

70. A GÉMESKUT. Jelzés lent jobbra: Böhm Pál 1877.
Fa. 21×15,5. Illusztr. XXVI. táblán.

Böhm Pál (1839—1905).

71. CIGÁNYOK. Jelzés lent jobbra: fest. Böhm Pál München.
Vászon. 36×71. Illusztr. XXIV. táblán.

Böhm Pál (1839—1905).

72. TÁJ MALOMMAL. Jelzés lent balra: fest. Böhm P. 1870.
Vászon. 72×100.

Böhm Pál (1839—1905).

73. TÁJ KÉT BESZÉLGETŐ PARASZTTAL. Jelzés lent balra: fest. Böhm P. 1868.
Vászon. 19,5×29.

Böhm Pál (1839—1905).

74. A PUSZTÁK KIRÁLYA. A kép hátán: Emlékül Vasser József barátomnak München. Október 30. 1874.
Fa. 48,5×48,5.

Brand Christian Hilfgott (1695—1756).

75. TÁJ HALÁSSZAL. Herceg Kaunitz gyüjteményéből.
Vászon. 43×38,5.

Ernst Múzeum aukciói XV
(1921)

57. FERFI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: Benczur Gy. 1864.
Vászon. 67×56.

Benczur Gyula (1844—1920).

57a. A TROMBITÁS. Jelzés lent balra: Benczur Gy. (Tanulmány „Budavár bevétele" c. képhez.)
Vászon. 58×44. Illusztr. XLI. táblán.

Bensa Alexander von (1820—1902).

58. TIROLI TÁJ. Jelzés lent jobbra: AB.
Fa. 16×21.

Berchem Nicolaes követője.

59. OLASZ TÁJ.
Fa. 40×52.

Bergamói ? festő (18. század).

60. ZENEKOTTÁK.
Vászon. 106×87.

Bianchi Mosè (1845—1904).

61. A TÉL. Jelzés lent jobbra: Mose Bianchi 1890.
Fa. 50×72.

Bihari Sándor (1855—1906).

62. BIRKÁK.
Fa. 9,5×17.

Böhm Pál

1 -

Ernst Muzeum aukcioi

XV

70, 71, 72, 73, 74

1921

918

670 671 644

Böhm Pál

131. Táj halászokkal

(1869)

Vászon 73 x 100

Repró

Ernst Múzeum aukció

XXV – XXVI

V

Böhm Pál: 78.
Csikósok

Ernst Múzeum aukció
XXIII

13.

588.

Böhm Pál

90. Madárijesztő
c. képe

repr.

Ernst Múzeum aukcióit

XXVIII

rocska. — Perlhuhn, weisse Porzellanfigur. Herend,

ihagyott medaillonokban szinesen madarak. —Teller,
sparte Medaillone Vögel, farbig. Herend, 1870 k.

virágokkal és két pávával. — Kleiner Teller, Porzellan,
Herend, 1860 k.

rsugaras, Erzsébet királyné készletéhez hasonló diszi-
sischem Dekor. Herend, 1870 k.

i virágokkal. A porcellán Bécs, a festés Herend. —
. Wien Bemalung Herend. 1860 k.

s falu, a külső áttört kinai modoru, rácsos és svasztikás
zellan, mit Doppelwand, die Äussere durchbrochen·

ines magyaros disztés. Közepén két madár. — Ovale
cher Dekor. Im Mittel Vögel. Herend, 1880.

ing-diszitéssel: oldalán butorok közt kinai nőalak. —
or. Herend, 1860 k.

s alapon sásdiszités, belsejében moszatok közt uszkáló
modorában. — Grosse Schüssel, Porzellan, mit Fische

Böhm Pál

Ernst Muzeum aukcioi

XXXI.

Böhm Pál (Paul), 1839—1905.

255. HALÁSZOK (Die Fischer). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): fest. Böhm Pál München.
Fa (Holz). 39×37.5.

255/a [illegible] virág csendélet

167 —

Gobelinstapezierung. Neobarock.

2781. KIS ÜVEGSZEKRÉNY, aranyozott
Vitrine, vergoldet, eintürig. XIX. Jh

2782. SZÉK, dióta, baluszteres lábakkal, késő
sz. — Stuhl, Nussholz, mit Balusterf

2783. VARRÓASZTALKA, diófa, két bak
Biedermeier.

2784. VARRÓASZTALKA, cseresznyefa, k
schenholz. Biedermeier.

2785. KIS ASZTAL, diófagyökér, baluszte
wurzel. Neobarock.

2786. VARRÓASZTAL, diófagyökér és t
Nähtisch, Nussholzwurzel und Papp

2787. PSICHÉ (álló tükör), diófa. Neobaro

20 drb 2788. KABINETTSZEKRÉNY, egész bel
szárnyon gyümölcsös indás keretben
leányai, a fiókokon különböző jelenet
ban tájkép, egy kövér ülő alakkal. K
nyert, aranylakk tájképpel és mada
diszü, hajlottlábu asztalrész. Délnér
reich, farbig intarsiert, mit Scenen. I
darauf Landschaften in Goldlack übe

10.
10 M.

251. KONZOL-ASZT
két bőségszaru k
KONSOLTISCH
zwischen zwei Fi

Böhm Pál

~~Benerur~~ 55. ~~Nolime tangere~~

Böhm Pál: Cigányok 92.

Ernst Múzeum adatolt

XXVIII

Böhm Pál: Közeledő vihatar

Ernst Muzeum aukcioi
XXVIII

Böhm Lái 90 Madárijentő

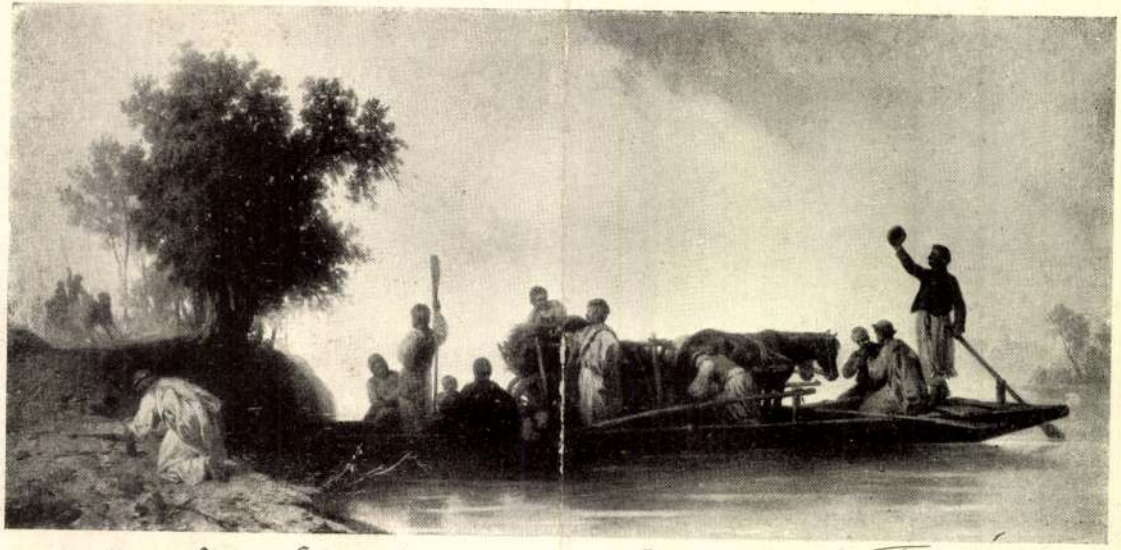

Molnár József 464. Komp a Tisán

45

Böhm Pál: Aratás, dúff.
Ernst Múzeum aukciói 38. sz. Bpest 1928.

Böhm Pál

129. Utrecht, Adrian van.

Böhm Pál

X

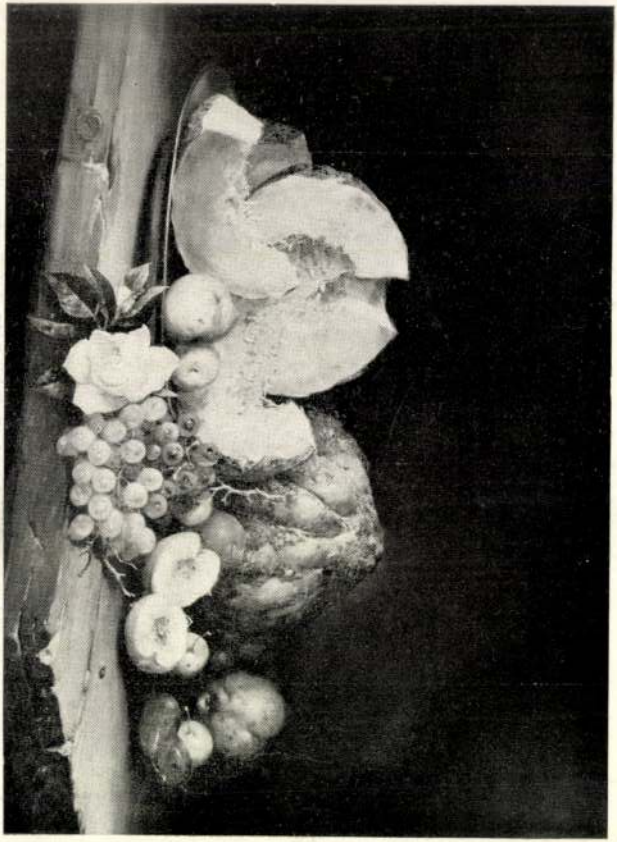

15. Böhm Pál.

Almásy-Tolcki I. 1939

53. 54. Caspar Peter Verbruggen.

5. *Bőhm Pál.*

Böhm Pál

festő 1839–1905

70 — 72. sz

l.

Almásy-Tellki X. 1942

Mélyen tiszt

Tisztelettel közöljük a

sunk sajtóbemutatójának időpo

1943.évi november hó 27-

Amennyiben akadályoztatva

a többi napokon, a nyilvános

áll.

Budapest, 1943.évi návember hó

Lietzenmayer.

Böhm Pál

Böhm Pál.

Almásy-Telcki VII.
1941

Verlag von J. Engelhorn in Stuttgart.

Böhm Pál

l.

Almásy Teleki V, 1941

60.-sz.

XXIV.

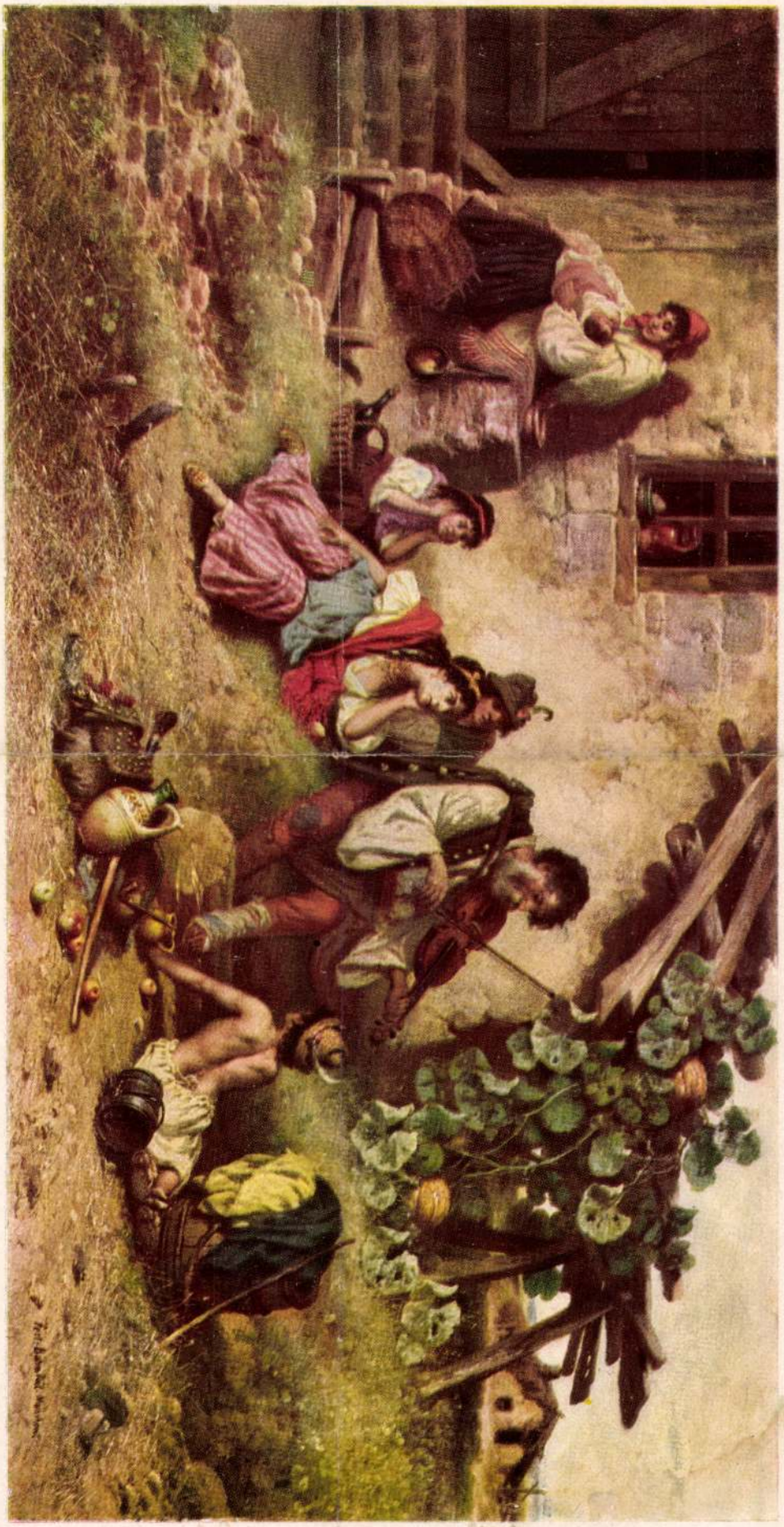

71.

Ernst Museum aukció. XV. (1921.

Böhm Pál

Böhm Pál .egy est a tisza »partján.

Böhm Pál

Böhm Pál

1839 – 1905

Jásd

Szépm. Muz. graf. o.

45. kiáll. (1922)

85 sz.

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS
FARKAS ZOLTÁN

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

Böhm Pál

Bécsusok

1932 főv új szorzem kiáll Mücsarnok

megküldöm.-

Szamosujvár, 19

Koponya, öskori emberi

VIII. 185.

Böhm Pál

Műcsarnok

1927. magyar táj.
1, 13, 15, 32, 535, 536
538, 540, 541

1927/28. téli kiáll. 86.

Böhm Pál

Műsorok

1932. febr – márc. közöl.

48.

V

megvan

Böhm Pál

Arataskor c. Lépe
repr.

KMTárs. 1927. táj- és
élesk. kiáll. Kat.

képmásával M. legsikerültebb alkotása. A firenzei Badiában ugyancsak egy márványoltár és két nagyobb síremlék, Bernardo Guigni és gróf Anderburg Hugó síremléke, szintén M. nevezetes műve. 1471-ben M. a volterrai székesegyház számára egy ciboriumot farag két térdelő angyallal. Két évre rá pedig a pratói székesegyháznak nagy kehelyre emlékeztető szószékét alkotja. Az utóbbi dombormű-veinek egy részét Ant. Rossellino faragja. A 70-es években Giovanni Dalmatával együtt II. Pál pápának síremlékén dolgozik, mely a régi Szt. Péter-bazilikában állott és amely a quattrocento leggazdagabb fölépítésű síremléke volt. A firenzei és római síremlék-típusok egyesülnek ebben a monumentális, de sajnos, széjjelszedett műben. A népszerű M. több más római síremlék alkotásában is részt vesz. Gyakran csak a Madonna-reliefeket faragja. Finom arcélű, neuraszténiás Máriáiban az anyai gyöngédség előkelő tartózkodással párosul. M. ezenkívül számos szentségtartó tabernakulumot is alkotott, egyik munkájában sem éri el azonban az elsőrangú firenzei mesterek műveinek színvonalát. — Irodalom: *Angeli.* *Ybl.*

MIRBEL, *A.-Z. Lizinka de* (* *Rue*), francia miniatűrfestőnő, * Cherbourg 1796, † 1849. Augustin tanítványa. XVI. Lajos udvari festője, dolgozott X. Károly, Lajos Fülöp számára és (Lajos Fülöp, a belga királyné, Berry hercegasszony, a párizsi gróf, Fanny Elssler táncosnő portréi). Korának egyik legjobb, ünnepelt miniatűrfestője volt, aki nagy befolyást gyakorolt. Művei egyrészt magángyűjteményekben, de a Louvreban és a londoni Wallace-gyűjteményben is.

Böhm Pál

Ernst Mur. kiáll. 47. sz

Magyar remekmünk
1921. máj.

A gémeskut,
Dr D. J. Anlajd.

V

Böhm Pál

Ernst Museum kiáll. 47. sz

Magyar mesternuvek
1921. máj

Dinnyeszüret. Mgt.
Magyar táj, Drucker
Géza tulajd

V

Valid kalifa a VIII. sz. elején. A kisebb mecsetépületeknek *dzsámi* a neve. Temetkező templomokat s ennek alapján a mauzóleumokat vagy egyszerűen a sírköveket is *türbe* néven ismeri a M. A Magyarországon maradt rituális moszlim-épületek és a romok a következők: mecset volt a pécsi belvárosi, a szigetvári plébániatemplom; Borosjenőn és Szigetvárott a várban egy-egy kis dzsámi maradt fenn. Minaret Egerben, Pécsett és Borosjenőn áll. Gülbaba buda-rózsadombi mecsetje tulajdonképen sírépület, tehát türbe, hanefijék maradványai: a budai Rudasfürdő egyes részei és a bácsi törökfürdő romjai.

A M., miként ez az iszlám természetéből folyik, főként az egyházi építkezés terén tűnt ki. Van azonban a profán építőművészetének is néhány olyan alkotása, amelyek méltán vetekszenek a keresztény világi művészet leghíresebb remekműveivel. Ide tartoznak elsősorban a már említett arábiai sivatagi kastélyok (Msatta és Amra), amelyek a moszlim profán építkezésnek legrégibb emlékei. A fennmaradt emlékek között korban legközelebb állt hozzájuk a Palermo környékén a XII. sz.-ban épült négy normann fejedelmi vadászlak: *Menani*, *Favara*, *La Cuba* és *La Zisa*, amelyekben még számtalan szaracén elem érvényesül. Ugyancsak a XII. sz.-ból, 1181-ből származik az Almohád mór királyok sevillai *Alcazar*-palotája, amely azonban, úgy, amint ma áll, főként a XVI. sz.-i keresztény fejedelmek átalakítási műveit tünteti fel. Mint ilyen az ú. n. mudejár-stílus példája. Nevezetessége a nagy számban épen megmaradt kékszínű csempe (*azulejos*), amelyek a kastély falainak nagy részét még ma is borítják. Joggal tartják a M. egyik legkiválóbb alkotásának a granadai Nazrida-fejedelmek által 1333—1391 között épült

Böhm Pál

Vihar elött, München.
Magaint.

Ernst Museum kiállitásai

C VIII. (1930)

C

AZ ERNST-MÚZEUM KIÁLLITÁSAI

CVIII.

CSOPORTKIÁLLITÁS

CSÓK ISTVÁN, PERLMUTTER IZSÁK, CSÓKA ISTVÁN ÉS FESZTY MASA FESTŐMŰVÉSZEK. ISMERETLEN MAGYAR REMEKMŰVEK

⟨ELSŐ SOROZAT⟩

A KIÁLLITÁST RENDEZTÉK:

ERNST LAJOS ÉS LÁZÁR BÉLA

Böhm Pál

82. Cigánylók, 1879

vászon 62×78

Repr

Ernst Múzeum aukció

XXI.

V

659

Böhm Pál

70. A gémeskút,
fa 21 x 15,5
(1877)
Repr. –

Ernst Muzeum aukcioi

XV.

XLII.

919 930 883 922
831 832 833

Böhm Pál

Piki cigány Szolnokon.
Fa 49×37.

Ernst Múzeum aukció
IX.

V

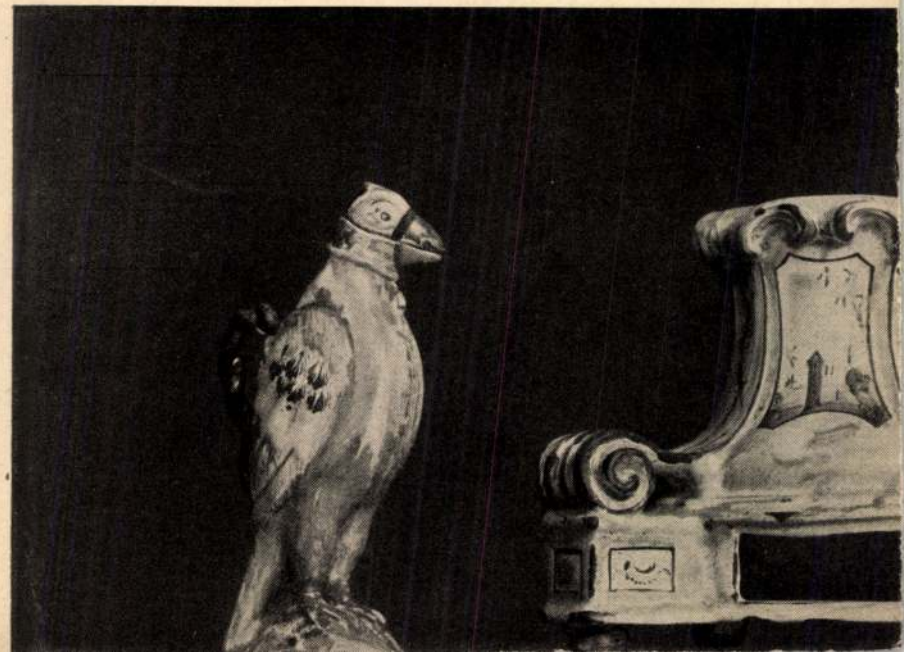

Böhm Pál festő

NEMZETI SZALON

BÖHM PÁL

MŰVÉSZI HAGYATÉKA

1905 SZEPTEMBER

BUDAPEST, 1905.
A NEMZETI SZALON
KIADÁSA

NEMZETI SZALON

FB

BÖHM PÁL

MŰVÉSZI HAGYATÉKA

1905 SZEPTEMBER

BUDAPEST, 1905.
A NEMZETI SZALON
KIADÁSA

BÖHM PÁL.

1839—1905.

A Nemzeti Szalon művészeti évadját az idén Böhm Pállal, a magyar zsánerfestés egyik legelső mívelőjének kiállításával kezdi meg, mely a kiváló művész hagyatékát képezi. A hetvenes és nyolcvanas évek idején Münchenben élt magyar művészek közül Benczur, Litzenmayer és Wagner Sándor után Böhm Pál érte el a legnagyobb művészi sikereket, ő aratta a legtöbb babért a magyar képzőművészet dicsőségére és reánk nézve különösen azért volt fontos és becses az ő művészete, mert összes művei a magyar faj és tájék sajátságait és szépségeit hirdették.

A magyar zsánerfestészet első úttörői közé Bekesy, Valerio és Sterio festőművészeket kell e helyen fölemlítenem, vagyis akik legelőször rajzolják természet után a szép magyar typusokat a XIX. század első felében megjelent viseletkép munkáikban. E három úttörőt követi Barabás, Jankó, Lotz, Munkácsy és Böhm Pál.

Böhm Pál 1839-ben született Nagyváradon, ahol atyja — aki maga is festett — mérnök volt. Az öreg Böhm fiát asztalosnak szánta, majd utóbb rézművesnek adta, de a fiúban mi-

hamar fölébredt a művészet iránti vágyódás s előbb képes lapokból rajzolgat, festeget, majd pedig egy kis vidéki szinház diszletfestőjének segédkezik. Haan Antaltól, korának egyik jóhirű művészétől útbaigazitást nyer a festészetben, s tanulmányait folytatni Debrecenbe, majd később Pestre utazik, végül Bécsbe kerül, ahol sokáig másolgat a Belvedere képtárában.

Bécsből hazatér a törekvő művész és bejárja Erdélyt, tanulmányozza a székely typusokat, azután pedig Aradon telepszik le, ahol arcképeket és oltárképeket festeget, majd iskolát is nyit, melyet Paál László, a későbbi nagyhirű magyar tájképfestő is látogatott. Aradról ezután Pestre költözött, ahol a műegyesület megvásárolja egyik képét, mely a Gellért-hegyi ismeretes barlangot ábrázolja. 1871-ben Pauler miniszter által adományozott 600 forintos ösztöndíjjal ismét Münchenbe utazik, ahol igen jó alkalma nyilik az akkori időben már erősen virágzott zsánerfestészetben képeznie magát. A «Hazatérő aratók»-kal kezdi meg a magyar népéletből merített képeinek sorozatát, melyet gyors egymásutánban követnek az Ürgefogás, Édes teher, A mezőn, A kenderáztatók, Tiszaparti halászok, A hálófoltozók stb. Alkotásainak nagy része külföldi galléria és műbarátok birtokába került s a legjobbakat, mint például a

«Hazatérő aratók»-at a königsbergi galleria szerezte meg, míg a «Tiszaparti halászcsalád»-ot a manchesteri múzeum vallja magáénak. Egyik jobb műve az orosz cári család, egy másik a bajor uralkodófejedelem birtokába került s ő Felsége tulajdonába is több Böhm-féle festmény került. A Nemzeti Múzeumban két olajfestménye van nagynevű művészünknek.

Böhm Pál művészete — különösen figurális tárgyú képeiben — Defregger és Vautier hatása alatt állott s ezen életörömet, vidámságot keltő és könnyen fölfogható tárgyú képei hamarosan nagy közönséget hódítottak meg maguknak, míg tájképei erősen magukon viselik Mészöly és Pettenkoffen befolyását. Képein egyaránt élvezhetjük a feltünően pontos és kitünő rajzolást és a részletekben való gondos kidolgozást. Festészeti technikája azonban egy kissé édeskés.

A jelen alkalommal bemutatásra kerülő hagyaték fényes bizonysága annak, milyen komoly tanulmány tárgyává tette Böhm Pál megfestendő képeinek minden egyes alakját, és hogy mennyire mestere volt ő a rajznak?

Mint minden vérbeli művésznek, úgy ő neki is sokat kellett szenvednie, különösen az utolsó tíz esztendőben, amikor a modern művészeti irány óriási föllendülése óta képei ósdiakká lettek s nem igen vásárolták, úgy mint azelőtt,

a festményeit. Megtörtént bizony vele többször az is, hogy mikor hazaküldte képeit, azokat visszautasították, pedig ezt az igaztalan eljárást nem érdemelte meg semmi esetre sem az a művészünk, aki harminc évi külföldön való tartózkodása alatt soha mást, mint magyar tárgyú képet nem festett és művészi sikerei tetőpontján is büszkén vallotta magát magyarnak.

A Nemzeti Szalon most halála után bemutatja Böhm Pál nagyérdekű hagyatékát s e tényével csak a magyar képzőművészet köteles hálaját rója le a magyar zsánerfestészet egyik legkiválóbb művelője iránt.

Budapest, 1905 szeptember 10.

Ernszt Lajos.

I. TEREM.

Fotografiák:

Család * (1879)
Almavásár (1876)
Cigányasszony és hagoló fiú (1875)
Lóctutás a kútál (1873)
Kazlak alatt (1873)
Kártyavetés * (1876)
Üstfoldozás (1876)
A forrásnál —
Parasztok a kútnál (1874)

1. NYÁRI FELHŐK. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

2. TISZAPART ESTFÉNYNÉL. Olajfestm.
Ára 500 kor.

3. VIZHORDÁS. Olajfestmény.
Ára 400 kor.

4. TISZAPARTI HANGULAT. Olajfestm.
Ára 200 kor.

5. SÁTOROS CIGÁNYOK. Olajfestmény.
Ára 1000 kor.

6. FÖLDVÁRAK. Olajfestmény.
Ára 500 kor.

7. ~~TAMBURÁS~~ CIGÁNY. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

8. DINNYESZÜRET. Olajfestmény.
Ára 1600 kor.

9. SZÁMVETŐ PARASZT. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

10. FÉRFI TANULMÁNY. Olajfestmény.
Ára 600 kor.

11. ESTE A MEZŐN. Olajfestmény.
Ára 150 kor.

12. KÖZELGŐ VIHAR. Olajfestmény.
Eladó.

13. PERSELYES ÖREG BARÁT. Olajfestm.
Ára 600 kor.

14. TANULMÁNY. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

15. SZIGLIGET. Olajfestmény.
Ára 400 kor.

16. SZOLNOKI PARASZT. Olajfestmény.
Ára 600 kor.

17. TISZADOBI RÉSZLET. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

18. JÖNNEK A PANDUROK. Olajfestmény.
Ára 100 kor.

19. ÉRŐ KALÁSZOK. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

20. MAJORHÁZAK. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

21. CIGÁNYLEÁNY. Olajfestmény.
Eladó.

22. INASGYEREK. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

23. VÁSÁR A FALUSZÉLÉN. Olajfestmény.
Ára 400 kor.

24. BETEG NŐ. Olajfestmény.
Ára 150 kor.

25. SZIKLÁS HALOM. Olajfestmény.
Ára 150 kor.

26. FÜZES. Olajfestmény.
Ára 150 kor.

27. FÉRFITANULMÁNY. Vízfestmény.
Ára 60 kor.

28. ALFÖLDI TÁJÉK. Olajfestmény.
Ára 500 kor.

29. TISZAMENTI RÉSZLET. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

30. A HOLT TISZA. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

31. NAPLEMENTE. Olajfestmény.
Magántulajdon.

32. MOCSÁR. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

33. KARÁM. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

34. OTTENHOFEN. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

35. JEGENYÉK. Olajfestmény.
Ára 400 kor.

36. ÖREG FŰZFÁK. Olajfestmény.
Ára 50 kor.

37. SZOLNOKI MENYECSKE. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

38. LAKODALMAS MENET. Olajfestmény.
(Befejezetlen.)
Ára 600 kor.

39. FALU A VIZ MENTÉN. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

40. KISZÁRADT FŰZFA. Olajfestmény.
Ára 50 kor.

41. HAGYMÁT VEGYENEK. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

42. PARASZTMENYECSKE. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

43. ÖREG PARASZT. Olajfestmény.
Eladó.

44. ÖREG SVÁB. Olajfestmény.
Ára 600 kor.

45. ~~CIGÁNYLEÁNY.~~ Olajfestmény.
Ára 300 kor.

46. MAGYAR MENYECSKE. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

47. TANULMÁNYFEJ. Olajfestmény.
Magántulajdon.

48. MEZEI MUNKÁS. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

49. PARASZT TYPUS. Olajfestmény.
Eladó.

50. PIPÁZÓ PARASZT. Olajfestmény.
Eladó.

51. CIGÁNYLEÁNY. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

52. MENYECSKETANULMÁNY. Olajfestm.
Ára 400 kor.

53. JUHÁSZ. Olajvázlat.
Ára 100 kor.

54. PARASZT TYPUS. Olajfestmény.
Eladó.

55. VÁSÁROS ZSIDÓ. Olajfestmény.
Wolfner Gyula úr tulajdona.

56. LENGYEL ZSIDÓ. Olajfestmény.
Eladó.

57. TÁLIA PAPJA. Vízfestmény.
Wolfner Gyula úr tulajdona.

58. PARASZTTANULMÁNY. Olajfestmény.
Eladó.

59. CIGÁNYNŐ. Olajfestmény.
Eladó.

60. CIGÁNYLEÁNY. Olajfestmény.
Eladó.

61. MAGÁNYOS TANYA. Olajfestmény.
Ára 150 kor.

62. FÉRFITANULMÁNY. Olajfestmény.
Eladó.

63. PARASZTTANULMÁNY. Olajfestmény
Eladó.

64. FÉRFITANULMÁNY. Vízfestmény.
Wolfner Gyula úr tulajdona.

65. JÖN A ZIVATAR. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

66. HALÁSZTANYA. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

67. HAZAFELÉ. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

68. ÜSTFOLTOZÓ CIGÁNYNŐ. Olajfestm.
Ára 150 kor.

69. A VÁSÁROS BÓDÉK ELŐTT. Olajfestm.
Ára 600 kor.

70. VIRÁGCSENDÉLET. Olajfestmény.
Ára 100 kor.

71. TERELÉS A VIHAR ELŐL. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

72. ESTIFÉNY VIZ MELLETT. Olajfestm.
Ára 200 kor.

73. RŐZSESZEDÉS. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

74. CIGÁNYVAJDA. Olajfestmény.
Ára 600 kor.

75. HANDLÉ. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

76. FÜRDÉS UTÁN. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

77. KINZÓKAMARA. Olajfestmény.
Ára 200 kor.

78. CIGÁNYNŐ PURDÉVAL. Olajfestm.
Ára 600 kor.

79. FÉRFITANULMÁNY. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

80. BACHANSNŐ. Olajfestmény.
Ára 600 kor.

81. CSENDÉLET HALAKKAL. Olajfestm.
Ára 1200 kor.

82. SÁRGADINNYÉK. Olajfestmény.
Ára 400 kor.

83. TURKESZTÁNDINNYÉK. Olajfestm.
Ára 500 kor.

84. TISZAI HÁLÓK. Olajfestmény.
Ára 120 kor.

85. GÖRÖGDINNYÉK, GRANÁTALMAK. Olajfestmény.
Ára 500 kor.

86. HOLDFELJÖTTE. Olajfestmény.
Ára 1000 kor.

87. CSENDÉLET. Olajfestmény.
Ára 400 kor.

88. HALÁSZÜSTÖK. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

89. CSENDÉLET. Olajfestmény.
Ára 500 kor.

* 90. ORVHALÁSZAT. Olajfestmény.
Ára 1000 kor.

91. ERDŐSZÉLE. Olajfestmény.
Ára 300 kor.

II. TEREM. Rajzok. Kőfestégek

92. TANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

93. TANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

94. TANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

95. TANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

96. TANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

97. TANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

98. HEGYI PATAK. Gouache.
Eladó.

99. PIPÁZÓ PARASZT. Szines rajz.
Ára 60 kor.

100. VÁSÁR A TISZAMENTÉN. Szines rajz.
Wolfner Gyula úr tulajdona.

101. ~~TANULMÁNY.~~ Ceruzarajz.
Ára 40 kor.

102. VÁSÁRI JELENET. Vízfestmény.
Eladó.

103. AZ OBSITOS. Vízfestmény.
Eladó.

104. SÁTOR. Vízfestmény.
Ára 30 kor.

105. TAVASZI HANGULAT. Olajfestmény.
Ára 60 kor.

106. ~~TANULMÁNY.~~ Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

107. TANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

108. TANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 6 kor.

109. TANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

110. TANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

111. TANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 6 kor.

112. HALÁSZ. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

113. LEÁR KIRÁLY. Krétarajz.
Ára 60 kor.

114. XI. LAJOS. Krétarajz.
Ára 60 kor.

115. HALÁSZ. Ceruzarajz.
Ára 4 kor.

116. KUTYATANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 2 kor.

117. HALÁSZ. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

118. PARASZT A CSÁRDÁBAN. Szénvázlat.
Ára 40 kor.

119. HALÁSZOK. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

120. HALÁSZ. Ceruzarajz.
Ára 6 kor.

121. KUTYATANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 2 kor.

122. TANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 4 kor.

123. HALÁSZ. Ceruzarajz.
Ára 6 kor.

124. TANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 6 kor.

125. TANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 4 kor.

126. TANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 6 kor.

127. TANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 6 kor.

128. TANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 4 kor.

129. ÖKRÖK. Ceruzarajz.
Ára 4 kor.

130. JÁSZOL MELLETT. Olajvázlat.
Ára 20 kor.

131. ~~TANULMÁNYOK~~. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

132. MULATÓ HUSZÁR. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

133. ~~TANULMÁNY~~. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

134. PIPÁT TÖMŐ PARASZT. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

135. ÚTRA KÉSZEN. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

136. KRUMPLITISZTÍTÁS. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

137. ~~TANULMÁNY~~. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

138. PIPÁZÓ PARASZT. Szines rajz.
Ára 20 kor.

139. MAGYAR MENYECSKE. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

~~140. HALÁSZ. Ceruzarajz.~~
Ára 30 kor.

141. PIPÁZÓ CIGÁNYASSZONY. Krétarajz.
Ára 40 kor.

142. ~~TANULMÁNY~~. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

143. PIHENŐ PARASZT. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

144. PARASZT-TŰZHELY. Vízfestmény.
Ára 80 kor.

145. TÉRDEPLŐ LEÁNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

146. ~~TANULMÁNYOK~~. Szines és ceruzarajz.
Ára 20 kor.

147. VÁRAKOZÁS. Szines rajz.
Ára 100 kor.

148. ~~TANULMÁNYOK~~. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

149. FÉRFITANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

150. GYERMEKTANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 30 kor.

151. HALÁSZTANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 4 kor.

152. MENYECSKE. Krétarajz.
Ára 10 kor.

153. VÉN CIGÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

154. PURDÉ. Vízfestmény.
Ára 20 kor.

155. CIGÁNYLEGÉNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

156. HEGEDÜLŐ CIGÁNY. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

157. PIPÁZÓ CIGÁNYASSZONY. Ceruzarajz.
Ára 40 kor.

158 .SZOPTATÓ CIGÁNYASSZONY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

159. PIHENŐ CIGÁNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

160. NŐI TANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 4 kor.

161. ~~TANULMÁNY~~. Ceruzarajz.
Ára 40 kor.

162. FEKVŐ PARASZT. Ceruzarajz.
Ára 6 kor.

163. ~~TANULMÁNY~~. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

164. MERENGÉS. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

165. KÉMLELÉS. Ceruzarajz.
Ára 30 kor.

166. HAZA A MEZŐRŐL. Ceruzarajz.
Ára 40 kor.

167. PARASZT KULACSCSAL. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

168. SZÉNVÁZLAT a «Lakodalmas menet»-hez.
Ára 600 kor.

169. PARASZTUDVAR. Vízfestmény.
Eladó.

170. A PÉCE-FOLYÓ PARTJÁN. Vízfestm.
Ára 40 kor.

171. BÚSULÓ PARASZT. Ceruzarajz.
Ára 50 kor.

172. VÁRAKOZÓ MENYECSKE. Ceruzarajz.
Ára 40 kor.

173. PARASZT SZÜRREL. Ceruzarajz.
Ára 40 kor.

174. PARASZT SUBÁBAN. Ceruzarajz.
Ára 60 kor.

175. TÁJKÉPTANULMÁNY. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

176. TÁJKÉPTANULMÁNY. Krétarajz.
Eladó.

177. ÖREGASSZONYTANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

178. FALUSZÉLE. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

179. TANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 6 kor.

180. EVŐ PARASZT. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

181. GYERMEK KOSÁRRAL. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

182. ILLUSZTRÁCIÓ PETŐFI VERSÉHEZ. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

183. ASSZONY GYERMEKKEL. Ceruzarajz.
Ára 2 kor.

184. PIHENŐ LEÁNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

185. PARASZTTANULMÁNYOK AZ ARADI PIACRÓL. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

186. TANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

187. TANULMÁNYOK. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

188. SZEGÉNYLEGÉNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

189. JÓSOLÓ CIGÁNYASSZONY. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

I-II

190. ALVÓ LEÁNY. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

191. PIHENŐ PARASZTLEGÉNY. Ceruzarajz.
Ára 6 kor.

192. SZÉNVÁZLAT a «Dinnyeszüret»-hez. (1876)
Ára 800 kor.

193. VITATKOZÓ CIGÁNY. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

194. ~~TANULMÁNY~~. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

195. ÉVŐDÉS. Ceruzavázlat.
Ára 6 kor.

196. ~~ALVÓ LEÁNY.~~ Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

197. ~~TANULMÁNY~~. Ceruzarajz.
Ára 4 kor.

198. MAJOR. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

199. PIHENÉS. Ceruzarajz.
Ára 4 kor.

200. ~~PIPÁZÓ PARASZT~~. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

201. VITATKOZÓ CIGÁNYASSZONY. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

202. LEÁNY DINNYÉVEL. Ceruzarajz.
Ára 20 kor.

203. PARASZT DINNYÉSKOSÁRRAL. Ceruzarajz.
Ára 10 kor.

III. TEREM.

204. FORRÁS. Vízfestmény. (1880)
Eladó.

205. ÁLLATTANULMÁNYOK. Olajfestm.
Ára 100 kor. (ló, kutya)

206. ÚRI FOGAT. Olajfestmény.
Eladó.

207. SZIKLÁS VIDÉK. Vízfestmény.
Ára 60 kor.

(oldalt fekvő a fej-rövidülésel) táj háttér

208. LÉDA A HATTYÚVAL. Olajfestmény. (1867)
Bachmayer József úr tulajdona.

209. FAJDKAKAS. Olajfestmény. (1904)
Ára 240 kor.

210. ESTHANGULAT. Olajfestmény.
Ára 800 kor. (befejezetlen, széles

211. ISMERKEDÉS. Olajfestmény.
Ára 600 kor. (befejezetlen)

212. HÍM OROSZLÁN. Olajfestmény.
Ára 1600 kor.

Ákvázon: Aratás, Halászat (Lotz szerű) (1870) (Seefehlner Lajos tulajdona)

Csikós (1869) (Tércy Gábor tulajdona)
(3 Cóval, futó kutya Lotz szerű)

Ára 40 fillér.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.
BUDAPESTEN

tit Mora Cár

Bőrm Pál

1914. nov. dec.
IX. Erdőrészlet, r.

1915.
XXV. Vásár az Alföldön (1839)

men-of-war

mom

~~will~~ their have done

Böhm Pál

laid

Ernst-Múzeumaukcioja II.

40 l.

Aukciók

Böhm Pál

Ernst Muz,

1919.

IX. a. Piki cigány trolnokon of

1920. febr.

X. a Nyári műnko, of

Mag a jukász a szamáron (1870) of

1920 ápr.

XI. a Tájkép of

Erdős táj

1920. okt

XII. Esti hangulat a pusztán

Női tanulmány (?) of

a passport of need you then may
get the English visum. The travel-
ling today to England is possible
by the Arlberg non stop train.
After threedays travelled
I arrived

S: 3 A: 3 N

Trust (2)

1920. dec. 13-14. a.

~~Halásztanya~~, of
Piheno cigányok, of
Térdelő parasztnő, c. n.

1921.

15. a.

Táj malommal (1870)
Táj két beszélgető parasztal (1868)
A puszták királya (1874) of

1921 ápr.

16. a. A temető ben (1865)
Havas táj haraterő cigányokkal of

1922 máj.

19. a. Férfi kejmás (1867)
Tájkép (1870) of

1922.

21. a. ~~Cigányok (1879)~~
Táj parasztokkal

el. A csaszár-fürdői héu ál-
lomásom vonatra szállottuk
A vonat Pilisvörösvárig vitt
el. Az idő nagyon csúnya volt.
Az országúton gyalog folytat-
tuk utunkat. Majd a rossz
idő ellenére is elhatároztuk,
hogy mégis megmásszuk a
néhány nappal előbb uti cé-
lul kitűzött Nagyszénást. Mi-
re az országúttál elérkeztük
a hegy lábáig, addigra az

Ernst (3)

1923 febr 22.a. Eső után, of

1923. máj. 23.a. Csikósok (1868) of, c.r.
Hajóvontatók,
Parasztnő (1874)
A juhász (1871)
~~Cigánynő~~
Hagymát árusító nő ~~a gimaskútnál~~ of
Táj hiddal (1894)

1923. 25-26.a. Táj halászokkal (1869) of

1924 márc 27.a. Tájkép, of
A pásztor, c.r.
Siesta, tusr.

1924 nov 28 Pásztortűz Parasztasszony Parasztot
Őnarckép, of
~~Vízeledő gyvatar~~
~~Madárijesztő~~
Cigányok (1896 of

near the sea. After arriving
to put up the tent and
then made preparation

1 1

Dr JF

trust

(4)

1925 apr
29.

7 különféle rajz
Vasárnapi díszben (of
Letört fatörzs (1870)
Esti hangulat
Táj műnkásorral (1860)
Ádám és Éve kiűzetése a Paradi-ból (1869)

1927 ápr
34.

Tan. fej (1889) of
Albán tolvajok

1928 ápr
38.

~~Arátás~~ of

1928 nov
39.

M. Táj szélmalommal (1871)
Várkastély

1929.
dec.
43.

cigány fej (of
Hegedülő cigány (1875)
A cigány-kovács (1870)
Vihar előtt
Kártyavető cigány
~~Magyarok~~

Fonó lányok virt

passed

have
lay

he was cheerd with
compleete

faster

Ernst (5)

1930. ~~Parasztudvar~~, of
44/b.

1930 nov. Pihenő, of
45.

1931 ápr Bacchanalia, of
46. Táborozás a patak mentén (1874)
~~Jósolá cigány asszony~~ of
~~alkonyat~~

Elasznő, virf

1934 dec. Ete öreg mazer, of
50

1935 márc Leány pongolában (1873)
51. of

1935. Cigány a hófúvásban
52. Gyümölcsesendélet of

daughter

esteem

elected Lord Mayor of the

city of London

Trust (6)

1936. ~~A hagymásasszony~~ } of
53. ~~cigány~~
A cigány ornál
cigány sátor

1936 nov. lesben } of
54. A karám

1937 ~~Cigány tanya~~ } of
55. ~~Az ust foltozó~~

[illegible] near the sea.
Immediately when we arrived
we put up the tent, after we made
preparation, to cook a simple
meal. Some of we got thicks. I
brought water in the dixie. Peter
the fire and the supp was
soon beginning to sing. Than
appared F.B. and warned us
that the fire was so
near the hay-steack, that a puff
of wind and the whole hay-steack

Ul. Nauz. Ren. Társ Bohm Pál

1921. I. Diósgyőri várrom (Z)

1923 Halhólyagok, of
II.

The 15th Oct 1948.

I.

Travelling.
(Translation.)

To-day ~~the~~ travelling to England is not so simple as it was before the war. √ There I gave the following introduction. First you had get a passport. If you has as

many

M. Studio

Dohm Pál

1921.
II. a.

Cezár karaván, szém

A kintlakók közül már sokan itt vannak. Egyik előtt orosz szótár, a másik előtt számtanfüzet. A többi tantárgyakat is itt szokták megtanulni, az írásbeli dolgokat lemásolni. Annak a füzetéről, akinek már megvan a feladata. Mi, internisták már a reggeli szilencium fáradalmai miatt sincs kedvünk ilyen dolgokra. Álmosan dobjuk magunkat a padra. A hetes buzgón dörgöli a táblát. Meg lehet érteni szorgalmát, mert az első óra számtan. Most veszem csak észre, hogy nem jók a példáim. Borzasztó! Gyorsan előveszem a tollam, és javítani kezdem, dehátam mögött dobolnak a padon, és ír-

N. trel auk.

Bohm Pál

1924. III. a.

Ágnes, of

Áro Csaru.

Bőrn Pál

1929. 5. rk.

r, of

al

Marcellinus

tett Ervin-Eodlesh AÉ, V-1885,

nüve.

878,684 l.

ntók) of

of

lete)

ing, of

1936. ~~4. rk.~~ Grey cucker
76. h. Pánsélos vitéz } of

CORVIN-CODEX: Ammianus V

(Modena, Este könyvtár)

Csontosi János: Attavantestől fe

383 l.

Att. valórrinü

—

Csontosi János ett. Eráradok, XII—1

—

1950. márc.

...ocial. jelszav.

CORVIN-CODEX: Ammianus Marcellinus

(Modena, Este könyvtár)

Csontosi János: Attavantestől festett Corvin-Codexek AÉ, V–1885, 383 l.

Att. valószínű műve.

—

Csontosi János ott. Századok, XII–1878, 684 l.

—

Böhm Pál

Sátoros cigányok
c. Lepi repr.

Árv. Csarnok 103.
anke. Eat.

Bórn Pál

Áro Csaru.

1929. 5. rk.

Haratérő cigéjer, of
Nő virágkosárral

1930. 54.

Nyomtatás, of

1930. okt
4. rk

Pihenő aratók
~~Tanya~~
of

1933. 68.

Spanyol nő
Tan. fej
Yukvizicio
Pásztorfiú
Salamon ítélete
of

1935. 2. rk

A vén cigány, of

1936. ~~4. rk~~.
76. 4.

Grég ember
Páncélos vitéz
of

ra, akik ma más ismerősek.

Árv. Csaru (2)

1936. 80.	Tan. fej, of Bánya bejárat, szépia
1937 ~~[illegible]~~ 84	M. főúr képmása, of
1938. 4 rk	~~Cigány láj, of~~
1940. 1. rk.	Hegi táj, virf.
1940. okt. 3. rk.	Ineselhedés, of
1941 szept 99.	Groszlán barlangban, of
1942 márc 103	Sátoros cigányok, of

1950. márc. 14.

V.

A munka öröme.

Vázlat.

I. Bevezetés.

Munka, pihenés, nóraboszár. (Social. jelszav.

II. Tárgyalás.

1.) A munka áldás és átok.

2.) A robot.

Alm-Tel.

Börm Pál

1939. rept. Cigány család of
I. Cigányor vir partján
Családi idyll (1879)
Gyümölcs-csendélet (~~...~~

...k of
...ránfei

...l (1877) of

...che, of

...artás of
...lé

...a
...yagyi...lés (1878)

Bőhm Pál

2853. Beszélgető ci-
gányok
blatt. 57 x 39

Almáry-Teleki X

1942

sportrajongó

es kép
amú fiú
a, míg a
k között
gy a szor-
nak, hogy
ími. Az
verekszik
damikor
sportujság [illegible] kiabál a
katedráról, senki sem hallgat rá. Sőt még
csak most kezdődik az igazi harc, az

Böhm Pál

2853. Beszélgető ci-
gányok
olaj. 57 x 39

Almásy-Tellki X

1942

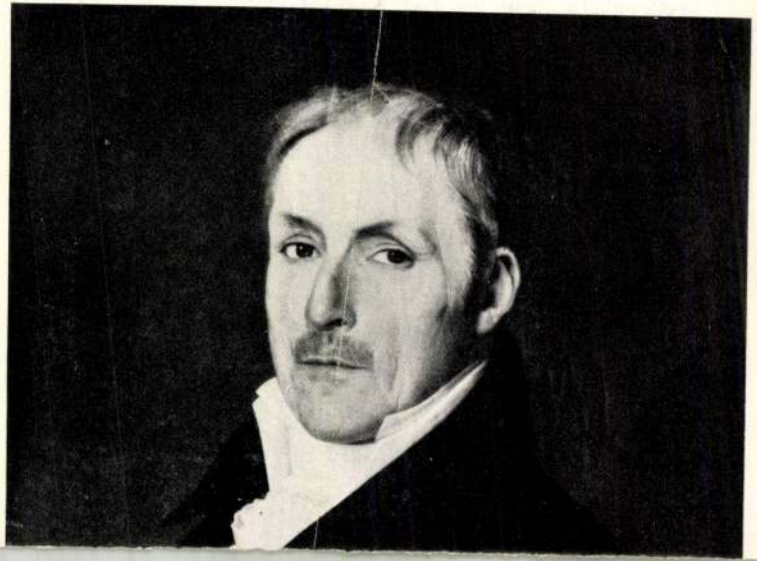

Alm-Tel. Böhm Pál

1939. szept. I. Cigány család of
Cigányok vir partján
Családi idyll (1879)
Gyümölcs-csendélet (~~...~~

1939 nov II
Akttanulm
Beszélgető jurások
Táj kirkákkal
Turbános aggastyánfej
of

1940. III. Parasztcsalád (1877) of

1940 nov. dec. IV. A tánclecke, of

1941 VI.
Cigány háztartás
A halászlé
Tanfej
Cigány lány ka
Nyájterelés (1878)
of

1949. okt. ~~30~~ 18.

I.

A tervkölcsön jelentősége.

A dolgozat írásakor hiányoztam.

1949. nov. 21.

II.

A magyar föld és népe Petőfi költészetében.

(Iskolai dolgozat.)

Alm-Tel (2)

1941 okt
VII

A hegedűs
A kimyhó dőtt
Romok a pusztán (?)
of

1942 febr
VIII

Női akt (1864)

1942 nov
X

Ill. a Helyszág halapácsárok kr. r.
Tiszai halászok (1869)
Az első cigaretta
of

1943
febr
XIII

Kutyát futtató cigánylány
Szakállas férfi
of

Belépve az osztályba érdekes kép tárul elénk. Az egyik művészi hajlamú fiú különböző állatokat rajzol a táblára, míg a többiek körülállva nevetik. A padok között elkeseredett csúzliharc folyik és így a „szorgalmas" diákok méltán zúgolódhatnak, hogy az orosz szavakat nem tudják leírni. Az

sportrajongó

egyik sarokban öt-hat gyerek verekszik a papirfoszlányok felett, mely valamikor sportújság lehetett. A hetes hiába kiabál a katedráról, senki sem hallgat rá. Sőt még csak most kezdődik az igazi harc, az

MŰRKV

Börm Pál

1946 febr I.	Üstfolkozó cigány of
1946 okt III	Ynasquerek pepával of.
1947 febr IV.	Mosó nő 2 querekkel of Fiatal fiú szabadban, vízf
1947 máj V.	Fekvő legény kóros nyeggel, vízf.
1947 okt VI.	Halászok a Dunán of
1948 febr VII	Natona képmása } of Tájkép viskókkal }
1948 máj VIII	Balaton, of

felértünk a Nagyszénás csúcsára,
nagy érdeklődéssel vettük észre,
hogy a hegy~~ségen~~ időtt köd gómolyagok
vonulnak átt. A vidék nagyon
látszott szépnek láttszott a csúcsról néz-
ve. A csúcsról lementünk és a
legközelebbi erdőszélen megebédel-
tünk. Ebéd utánra már a nap
is kisütött és egészen szép idő
lett lett. Kedvünk volt számháborút
játszani. Az idő gyorsan eltelt
és emiatt el kellett indulnunk

M.D.K.

Böhm Valéria

"Illusztráció" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 11.
XIII. évf. 2. sz. 11. lap

Böhm Pál
festő

H.D.Y

A Magyar Ifjúság legutobbi
száma birálog ir műveiről.

A.B: Uj szemlélet.
Élet és Irodalom, 1966. szept. 3 - 10 lap.

B Ö H M Pál/1839-1905/

a tájképfestészetben alkotott jelentősebbet.

Végvári Lajos:Munkácsy és kora
Bp.1962.55 l./A TIT József Attila szabadegyetemének előadása 51.

NDK

Böhm Pál

Vásárosok, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

MDK

Böhm Pál

Vásár, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

MDK

Böhm Pál

Kutnál, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.

1927. jan.

Böhm Rita

Kiállít

Művésznő 932 X. 30.

Bőhm Ritta MDK

Körösfői utcarészlet, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

1202.)

Böhm Salamon

óbudai ötvös

Mezuza. ♀ 1848

Óbudai Zsidó Muzeum

Jml

♀ filigrán munka

Római patriczinsok V. 248.

BÖHM, Stephan, pozsonyi ácztalosmester

S.B., bürgerl. Tischlermeister, 6 éves lánya meghalt.
(1833, 596 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Böhm Tivadar

Tátrafüred

M. Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

22 l.

Bőhm Tivadar MDK

Tátrafüred

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

MUK

Böhm Tivadar

Tájékoztató

Műcsarnok 1937 Magyar Bledermeier Kiáll.

MDK

Böhm Tivadar

Tátrafüred

M. Biedermeier kiáll. képes tárgymutató

1937. nov. Mücs. 22 l.

(1)

Böhm Pál

A Képzőműnészeti Társulat tárlatain a következő műveinel vett részt:

1875. ~~évr.~~ és 1876. kiáll.: Czigánygyermekek, ~~300 ft.~~

1877. nov. és decz. kiáll.: A koldus. — Olasz fonó nő. — Természetutáni tanulmányok. — Czigánycsalád. — Halászok a Balaton taván. — Paraszt leány a kútnál. — Halász kunyhó, ~~300 ft.~~

1877. decz. kiáll.: A kártyavető nő, ~~95 ft.~~

1881. tavaszi kiáll.: A müncheni Hofbräuhaus törzsvendégei, olajf.

1884. Őszi kiáll.: A mezőn, ~~olajf., 1100 ft.~~ — Czigánytábor, olajf., ~~1100 ft.~~

1885. januári kiáll.: Tanulmányfej, I-III. of ~~olajf., 225 márka. — Tanulmányfej, olajf., 225 márka.~~

1887. öszi kiáll.: Egy uj gondolat, olajf., ~~1500 ft.~~

1889 téli: Cigány család, of

1892. téli: Ez est a Tisza partján, of

1896. erdélyi: Csendélet, of

1899 tav. utk: Szomjas ember tinódése (Ill. Petőfi ~~[illegible]~~ kiad. hoz) Atr. uj

1902 A bzi bevtiov. ~~[illegible]~~ mü kiáll.

Alkonyat
Gémeskút
A szilmalom
Doge
Detonata-hez látkége

1903-4. téli

Shylock
Névik a mezőn
Koldus leves
of

Böhm Pál

Búcsúsok, olaff.

Tm Bp 1932

Bp. szfv. kőjöns. vegyt-ből
rend. kiáll. tm.
1932

nágos Bizottsága

Budapest

VI. Aréna út 41.

Szépm Muz

Böhm Pál

1907 febr. A 19. sz. beli m. mův. négrajzamár retrosp. tárlata

Halászok (1890) rajz

1918. (hj szerz. kiáll. 1914-17)

Tiszapartí jelenet
Férfi tanulmány (1870)

1922. Graf. oszt. 45. kiáll

Dinnyepiac, c.r.

1949. okt. 18.

I.

Kirándultunk a Pilisi hegyekbe.

(Iskolai dolgozat. gyakorlat.)

Hét hete volt az osztálykirándulás a pilisi hegyekbe. Sok élmény ben volt részünk a kiránduláson. Délelőtt felhős, borús volt az idő de délutánra kitisztult. Alhogy

Ernst Max

Bohm Pál

1921 máj. M. remekművek

A gémeskút
Dimyeszüret
M. táj

1930. 108. sz. kiáll

Vihar előtt

passport, than you ~~can~~ get the English visa. Now only you can travel to England by the Arlberg-express. After three days' travelling, at last I had arrived to London where I went into a hotel, and I took a single room. The tube is very like it was before. I besides travelled by bus, because from his top I could see ~~very much~~ well the town. London was not changed during the war.

immediately

√ = a doly. végén.

./.

Böhm Pál

Fővárosi

~~Nemzeti Szalon~~

1948

Szalmássy Gal

Bőrm Pál

1948. jan. 100 év festészete

Cigányok

Karaván

They have

Nelson died

Szegedi képzőm kiáll

1950 aug

Ülve ciuchló parasit, rajz

1949. okt. 18.

I.

Kirándultunk a budai hegyekbe.
(Iskolai dolgozat.)

Egyik hétfőn kirándulni voltunk a pilisi hegyekben.

Osztálykirándulás Zana tanárnő vezetésével történt. Megnéztük „Nagyszénás"-t és környékét. Jól eltaláltuk a

Szolnoki Műv. Telep

pub. kiáll. 1952 máj.-jun. (Trust)

Cigányok, of

Archép kiáll

1952 aug. (Trust)

Guarchép, virf. Tussal

1949. okt. 18.

I.

Pár perccel a 8 órai csengetés előtt az osztályban.

(Iskolai dolgozat.)

Nyolc óra előtt tíz perccel, az internátus átlép az átjáró ajtón az iskolába. Zsibongva haladnak a folyosón. Kicsik, és nagyok vegyesen. Az I.B. osztály előtt egy csoport kiválik a többiek közül, és belépnek a terembe.

megvia

Böhm Pál

kiállítások

1905. gyüjt. Eiält.
Menreti Balon

1) Böhm Pál

festő

1839–1905 Viharos ifjúság után, kiszőn
erkezett Münchenbe.
1873–1875 között Szolnokon: „Kenderáztató", „Szalmakazlak", „Tiszaparti jelenet",
„Cigánytábor".
A magyarországi műv. tört. I. 431.
Corvina 1970.

Böhm Pál

festő

A 1860-as években holland képek má-
solásával ~~[illegible]~~ toglalkozott.

A magyarországi műv. tört. I. 386.
Corvina 1970.

Böhm Pál.

festő

Grafikában 1875-ben dolgozott első magyar festőként.

Városkultúra, 1935. febr. 15. 45 old.

MDK

Walla József fametszö és Böhm Pál, festöm.

A vásárfia. Böhm Pál rajza után. Fametszet.
metszi: Walla.München.

Vas. Ujs. 1880. 704.l.

MDK

Walla József, fametsző. Böhm Pál graf.

Böhm Pál után fametszet. Metcz.: Walla, München.

Vas. Ujs. 1880. 43. sz.

MDK

Böhm Pál

Lázár Wolfner gyüjt. 8o.l.

Böhm Pál, festő

M.D.K.

is készített illusztrációkat az Athenaeum 1900-ban megjelent Petőfi összes verseinek két-kötetes kiadásához.

Sándor László: Révész Imre ukrajnai művészi hagyatéka

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1964. XIII.évf.

3.sz. 239.old.

Böhm Pál MDK

Tisza partján

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

MDK

Böhm Pál

Farkas Z: Az Alföld festői. Nemz. Ujs. 1943.
márc. 7. 19 l.

Böhm Pál

MDK

Táborozás a patak mentén

Műcsarnok 1934 Bp. Székesfőváros Képtárának katalógusa

Bölnu Pál.

festő.

A szolnoki művésztelepre többször eljött Münchenből.

Magyar Nemzet, 1957. ápr. 26.

MDK

Böhm Pál

Uj gondolat, o[illegible].

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzmKT 50-133.l.

MDK.

Böhm Pál

Kiállitási hiradás

Magyar Ifjuság 1966 aug.27.

.

MDK

Böhm Pál

A mezőn, of. /1884/.

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzmKT 5o. 132.l.

Böhm Pál

Műcsarnok kiállításán: "A magyar művészet 1850-től — 1932-ig" képeivel szerepelt.

NM.932.II.21.

Böhm Pál

művével is találkozunk az Trust-múz.-beli kiállításon.

Magyar mesterek a gróf Zichy-Lagyatékban.
E. K. 930. XI. 30.

Böhm Pál

Pesti dolgozók asszonya

-vers-

Élet és Tudomány 1985. II. 11.

Böhm Pál

Alkotása, a szfőv. műgyűjteményének kiáll.-án
a Műcsarnokban.

N.U.932.VI.17.

Bahn Pal

Böhm Pál

műve is szerepel az ankeiokiállitáson.
(gr. Zichy Béla és mások gyűjt.)

Fóthy János: Ankeiokiállitás az Ernst Muzeumban.

Böhm Viktor

építész Miskolc

Családi ház Tapolcafürdőn.

Repr.

Tér és Forma 1934. 2. f

Böhm Viktor

épitett

vrád

Tér és Forma.

1934. 166, 167. l. 168 l.

(Lakóház Miskolcon. ⚲,
mérékkel és alapraj-
zokkal.)

⚲ – Üzlet- és lakó-
ház Miskolcon,

Ferenczy Gábor ref. lelkitó

VII. 290

BŐHM VIKTOR, építész

Miskolcon a két világháboru között fővárosi tervek szerint néhány létesitmány épült csak. Az épületek többségét helyi tervezők alkották, akik közül emlitésre méltó Bőhm Viktor is. 191.old. 2, jegyz.

ifj. HORVÁTH BÉLA: A miskolci városkép változása 189.o

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 197

Böhm Viktor

Tervezte a Miskolc-i pirház garzon-lakásos épületet. 1933. 238. sz. reprodukció

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest, 1970.

92P

Böhm [Viktor], építész

L. Kozma Lajos

– A harmincas évek építészetének kronológiai táblázata 6–8

Magyar.

Építőművészet. Bp. 1983 83/2

Bölön Zoltán

A romániai művészeti kiállításon szerepel műve, mely a plasztikus alkalmazás példája.

Románc...

1943. XI. 14. TV. 19.00 Ka. |11|

megvva

Böhmburger András

Kőmüvesmester

Győrben 1749-ben

Az alábbi kórház cél-
jaira kisajátítandó épüle-
tek és telek értékeinek megál-
lapitására felkért iparos
szakértők közt szerepel.

Petz Győr. 20, 21..l.

Böhme Joachim

Kannagjarto

Kassa(?) 1645

l.

Arch. Ist

1912. 271. l.

M.D.K.

Christoph Böhmer, ónöntőm.

Hintze említi "C.B. in Raab" ónöntőjegyét. Hirschbergi Múz-ban levő 1667. évszámú művét. 1659-ben Pozsonyban működött. 430.o.2.jegyz.

Weiner Mihályné: Művészi kézműiparok Győrben. 429.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

Obekt (2) Bohm Pál

1909. Akv. pszt. és graf. munkák utk. kiall

Holdvilágos táj, sz. szénr.
M. parasztfej } virf
Vásárosok
Amper-menti völgy

1927 jan-febr. M. táj- és élettéj

A nóte vége
Hagatérő aratók
Cigánytanya
Est a Tisze partján
Vásárosok
Grég cigány
Cigányok
Kútnál
Vásár

1927-28 téli

Est a Tisze partján

1949. október. 18.

I.

Pár perccel a 8 órai csengetés előtt az osztályban

(Iskolai dolgozat.)

Az óramutató lassan a nyolcas szám felé halad. A folyósó végéről lábkoszorgás, kiabálás hallatszik. Mi, intermátusiak jövünk át az iskolába.

Grukt (3) Böhm Pál

1932 febr.-márc.

Cigányok a patak partján

1932 jun.-jul. Dp. hozzöns. kapcsn. vezetj. rend. kiáll

Bácsúsok, of

1934 szept.-okt. (Nemz. Munkahát kiáll)

Tisza partján

1934 dec.-1935 jan. jub.

Tanya

és délutáni is. estefelé jön a nagy munka,
nagy kell lovakni a pálantákat, magunnak
fölét az eltart 4-tól ½ 7-ig aztán a sóbel-
végzett munka után egy fundár a melyp Baltar-
ban, s utána sóbeledesig ülhet a vízpontan,
a szorgó vád kört, ummapelyes nond van, csak
a bekék, mega vizumadoak hangzát hallja
az ember, azetleg egy-egy lajó bugarát, de az
ritka. Sül az ember, ebben a termeiret ember
[illegible] és [illegible]

MDK

Böhm Pál, 1839-1905

Önarckép

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
8 l.

MDK Szakkk

Böhm Pál

Elek A: A magy. táj- és genrefestés 100 esztendeje. Nyugat, 1927, febr. 1. 285-9 l.

MDK

Böhm Pál

Kadocsa Elek levele. Élet, 1892. dec. 15.
830 l.

MDK

Böhm Pál, festőm.

Magy.remekmüvek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.

7 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Cigányleány, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 24 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

A gémeskut

Magy.remekművek. Ernst-Mus. 47.kiáll. 1921.máj.

14 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Dinnyeszüret

Magy.remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921, máj. 17 l.

Böhm Pál festő

M. D. K.

Litográfiában terjedt el hosszú Lajos imája a Rápolnai elesettek fölött c. kése.

Gerszi, A magy. Körajz. 1960 94

MDK

Böhm Pál

Önarckép, vf. tussal

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug.

8 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Kártyavető cigányleány

Menyecske

Ernst Muz. aukc. 43. 1929. 46 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Fonó lányok, akv.

Ernst Muz. aukc. 43. 1929. 46 l.

MDK

Böhm Pál futó

„Ködmenes parant" aquarelljét KT értékeríti

1889.

MDK-A-1-1/~~201~~
2501.

Böhm Pál fertő M.D.K.

Kossuth Lajos imája a kápolnai elesettek felett c. rézét litografálta Haske Ferenc.

Gerosi, 4 magy. körajz 1960
150

MDK

Bőhm Pál

Cigányok, of.

Szolnoki müv.telep 5o.évford. Ernst Muz. kiáll.
1952. máj.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905

Tiszaparti jelenet

Férfitanulmány

Uj szerzemények kiáll. Szépm. Muz. 1918.

lo l.

MDK

Böhm Pál

Karaván

loo év festészete. Szalmássy Gal.kiáll. 1948. jan.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905

Tájkép

Erdőstáj

Ernst aukc. 1920. ápr. /11./

3-4 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

A tánclecke

Almásy-Teleki 4.müv. aukc. 1940. nov.

lo l.

Böhm Pál
festő

MDK

Cigánycsaládja

Telepy Katalin: A debreceni Déri Múzeum képtára
Művészet, 1960. október – 20 lap.

Böhm Pál
festő

M.D.V.

Az első teremben helyezték a
Szolnoki Galiriabar művert.

Bényi László: A Szolnoki Galiria
Művészet, 1960. október – 21 kep

MDK

Böhm Pál

Cigányok

loo év festészete. Szalámssy Gal.kiáll. 1948.jan.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

A gémeskutnál, festm.

Cigánysátor, "

Női akt, "

Almásy-Tel. Int. 8. aukt. 1942. febr.

5 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Esti hangulat a pusztán, of.

A tisztáson, of.

Juhnyáj, of.

/állitólag/ Pálinkás jóreggelt, of.

[illegible]

[illegible] Studio, 2.[illegible]kc. 1921. 7 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905

Egy öreg magyar

Ernst Muz. 5o. auko. 1934. dec.

4. 1.

MDK

Böhm Pál

Genthon: A magy.festmüv.tört. A Szépmüv. könyve. Bp. 194o. 97o l.

MDK

Böhm Pál

Piki cigány Szolnokon

9.

Ernst Mus. ~~XXX~~ aukc. 1920. jan.

3l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Nyári munka

"Megy a jujász a szamáron"

Ernst Muz. lo. aukc. 1920. ~~jan.~~ febr. 6-7 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905

A hegedüs

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt. 29. 1.
30 l.

MDK

Böhm Pál

A kunyhó előtt

Almásy-Teleki 7. exkc. 1941. okt. ~~29. 1.~~

30 l.

MDK

Böhm Pál /?/

Romok a pusztán

Almásy-Teleki 7. sukc. 1941. okt. 29. I.

30 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905

Hazatérő cigányok, of.

Árverési Közl. 1929. 5.rk.sz.

13 l.

MDK

Böhm Pál, festö
1839-1905

Cigánycsalád.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. A magy. ettörö mesterek gyüjt.kiáll. MIKT-Mücsarnok. Kat. 6.l.

MDK

Böhm Pál, festö
1839- 19o5

Cigányasszony.

Tavaszi Tárlat. 1923 ápr.-máj. A nagy uttörö mesterek gyüjt.kiáll. OMKT-Mücsarnok.. Kat. 9.1.

MDK

Böhm Pál

repr.

Almásy-Teleki 4. müv. aukc. 1940. nov.
X. tábla

Böhm Pál

A kritika, -melyet M.: "A Mücsarnok téli kiállitása" cimmel ir,- a müvészt azok közé sorolja, akik „a tárlat nagyobb és értékesebb részét szolgáltatják.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

Böhm Pál, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét. A 19.-20.sz magy. képzőművészetének keresztmetszete. 388 mü, 180 művé: Böhm egy művel szerepel. 227.old

KONVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219 old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Böhm Pál
festő

Művei szerepelnek a Janus Pannonius Múzeumban rendezett kiállításon

Dunántúli N-pló 1966. okt. 28-4.

MDK

Böhm Pál 1839-1905.

Miska bácsi

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
7 l.

BÖHM PÁL
festőműv.

Mosonmagyaróvár

Csellei-ház

TKM 403

8. old.

MDK

Böhm Pál

Magyar festők a müncheni kiállításon. VU. 1888.
XXXV. évf. 23.sz. 385 l.

MDK

Böhm Pál, Nagyvárad 1839-1905.

Est a Tisza partján, olaj
Erzsébet királyné képe, másolat, olaj

MDK

Böhm Pál

Cigányok, fa.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1948.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

Böhm Pál

Gonda Béla: Szolnok a művészetben. Bp. 1927.
19 l.

Böhm Pál festő M.D.K.

1839 - 1905

1871 - től a münchenni Akadémián tanult
itt is élt.
Cizánytábor, Hálópoltozó halászok,
kenderáztatók ~~stb~~. Nemz. Gal.
holnokon is dolgozott

Kanyzis, Magy. mův. Bp. 1960 506, 507, 513

MD K

Böhm Pál, festö. /1839-1905/.

Cigányok a hófuvásban. Jelezve. Fa.

Illusztr. XVIII.tábla.

Gyümölcscsendélet. Jelezve. Of.

Ernst Múzeum aukciói. 52.sz. - II. rész.
1935. nov. 6 Képek. 5.l. K at.

MDK.

Böhm Pál fertő

„Kántyavetőnő"

„Kovács" c képei (Jung Mária fulajd)

KT-tárlatom 1889.

MDK-A-1-1/2100.

MDK.

Bőhm Pál fecte

„Egy uj gondolat" c képét a Kisely vezi

meg. 1887.

MDK A t -1/2150

MDK.

Böhm Pál festi

„Léda" i képe (Dr Karády Bertalan tulajdona) a gyermekmenhely céljaira rendezett kiállitáron, 1888.

MDK-A-I-1/2174.

MDK

Böhm Pál festő

(München) KT öni tárlatra egy képet küld, s az esetleges eladás után 200 Ft alapító tagdíjat ajánl fel a KT-nek, 1887.

MDK-A-I-4/1902.

MDK

Böhm Pál festő

1887-ben ünnepli festői működése 25 éves jubileumát, ezért küld egy képet. KT-tárlatra

(Münchenből)

MDK-A-I-1/1909

MDK

Böhm Pál futó

„Egy új gondolat" c képét KT öni tár-
latán a Király vení meg, 1887.

MDK -A- 1-1/2027

MDK

Böhm Pál festő

„Balatoni halások" c képét KT harácsonyi

kiállítás Rákosi Jenő vette meg.

1886.

MDK-A-I-1/1763.

MDK.

Böhm Pál festő

„Napnyugta"
„Találkára vásakozó"
„A közelgő vihar"
„Ménes a kútnál"
„Parantudvár" c képei KT-tárlaton 1886.

„Balatoni halánok" c képe n.o. eladva.

MDK-A-I-1/1858.

MDK

Böhm Pál festő

Antwerpeni kiállításon nem tud részt venni, mert képei kiállítására várt képével van elfoglalva. 1885.

MDK-A-I-1/1427

MDK

Böhm Pál, 1839-1905

Magyar táj

Magy. remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921. máj.
2o l.

MDK

Böhm Pál, München

Magyar kiállító művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Böhm Pál festő

„Egy új gondolat" c képe (királyé) münchemi

kiállításon 1892.

MDK-A-1-1/3056.

MDK

Böhm Pál festő

1875. KT-nak küld vételre egy képet. –

Kolozsvár Nagyvárada ~~utarik~~ utarik festeni.

MDK-A-I-1/725.

Bőhm Pál MDK

Tájképfestészetének érdemei

A müncheni mükereskedők kedvence időnként Szolnokon készitett vázlatokat. A festményeihez szükséges felszerelést is magával vitte Münchenbe.

Pogány Ö.Gábor: Magyar festészet a XX.században. Bp. 1959. 17.l.

[illegible]

Böhm Pál, 1839-1905.

Halásztanya, olaj

Árverési közlöny. 1939. 3.sz.

16 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1903.

Táj birkákkal, olajv.

Almásy-Tel. 3.auk. 1940. ápr. 12 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Magyar főur képmása, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.

16 l.

MDK

Böhm Pál festő

Több képét a KT sorolásra megvan.

MDK- A- 1- 1/546.

MDK

Böhm Pál festő

2 tájképe és 1 élethépe alapján a KT nini tehetségi bizonyítványt ad és pártfogásra ajánlja (Orlay, Kelety, Ligeti, Szélely B)

MDK-A-1-1/570.

MDK

Böhm Pál festő

1877. „Vén cigány"
„Cigánynők a konyhában" c képei eladók a KT-nek.

MDK-A-I-1/799.

MDK

Böhm Pál festő

19 db „karakter tanulmányt" küld a KT-kiállításra, héri őket vinne majd a „Bécsi Művének Hárába.

„A halángunyhó előtt" c. képét is küldi.

MDK-A-I-1/784.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Akttanulmány

Beszélgető juhászok

Cigány

Almásy-Tel. 2. auk. 1939. nov. 1o l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Táj birkákkal, o.vázl.

Turbános aggastyánfej

Almásy-Tel. 2. auk. 1939. nov. 10 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Parasztcsalád

Almásy-Tel. 3. auk. 1940. ápr. 5 l.

MDK

a Kamara új tagja.

MM és ÉE 1925. jan. 25. 2e 1.

MDK

Böhm Pál, festő. /1839-1905/

Nyomtatás. Of.-

Árv. Közl. 1930, 54.- 16.l.

1930 jun. 3. rk. sz.

MDK

Böhm Pál

Tanulmányok, cer.

Szent György Céh 1. árverési kat. 191o. ápr. lo 1.

Böhm Pál
festő

M.D.K.

Paál László festői tanulmánya.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek.
Bp. 1957.

87 l.

Böhm Pál

emlékkiállitása 1905.

Nemzeti Szalon 400-ik jubiláris és a Kéve XX. kiállitása 1929. február

MDK

Böhm Pál, 1839-1905

Leány pongyolában, festm.

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.

5 1.

Böhm Pál, 1839-1905 MDK

Férfi képmás
Tájkép

Ernst Muz. 19. suk. 1922. máj.
12 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

A gémeskutnál, festm.
Cigánysátor, "
Női akt, "

Almássy Teleki VIII. 1942.
5 1.

MDK

Böhm Pál

Fodor F: Greguss Imre. Szépművészet, 1943.
1e.sz. 185-89 l. képekkel.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Halásztanya, of.

Ázv. Közl. 4.rk.sz. szept. 91.sz. 16 l.
1939

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

A hagymásasszony, festm.

Cigányok, "

A cigányoknál, "

Cigánysátor, "

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 7 1.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

A vén cigány, of.

Tanulmányfej, "

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 18 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Cigánytanya, festm.

Az üstfoltozó, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.
7 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Cigányleány, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz. 14 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Cigányleány, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz. 16 l.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Gémeskutnál, of.

Tanulmányfej, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.
18 1.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Cigánycsalád, festm.

Cigányok viz partján, festm.

Almásy-Teleki I. emk. 1939. szept.

6 l.

Eger (Heves)

* Dobó-utca 3. Ház, földszintes, kapu nagy félkörös horonnyal ke lyedve. Eredeti fakapu, Fellner

/Breznay-Karczos: Egri képeskön Eger V és MV. Bp. 1951, 4 l/

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Családi idyll, festm.

Gyümölcscsendélet, "

Almásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.

6

1.

Eger (Heves)

* Dobó-tér 7. Turi-ház, egyemelet
század. A Boldogi-, Vasvári- és
ujabb tükrös kváderrel.

/Breznay-Karczos: Egri képeskön
Eger V és MV. Bp. 1951, 3-4 l/

Böhm Pál 1839-1868 M.D.K.

Eső után fa, 31.5 + 41.5 cm

Emjedy Lukács és neje hagyatéka. Az Ernst
Mus. aukciói XXII. Bp 1923 5

Böhm Pál festő

M.D.K.

A cigánytipus festői kialakításával kapcsolatban említve:

Elek A: Fáy Dezső a festő és illusztrátor. Bp. 1929
28

M. D. K.

BÖHM PÁL

Képe Schwartz Alfréd soproni gyűjtőnél a két világháború közt.

CSATKAI E.) A soproni műgyűjtés története. Budapest, 1958. 17. o.

MDK

Böhm Pál festő
1839-1905.

Cigánytanya (olaj)
Tanyarészi jelenet (olaj)

Déri Múzeum Debrecen.-Vezető a képtárhoz Bp 1952. 4. kép.

Böhm Pál festő M.O.K.

Üstfoltozó cigányok c. képe repr.

Nyár a művészetben 13 p. 1941. 5

M.D.K.

Böhm Pál
festő

Greguss munkásságára nagy hatással volt.

Tompa Gabriella: Greguss Imre

5 l.

MDK

Böhm Pál
Erdőrészlet, rajz

Szent György Céh IX. aukc. 1911. nov.
17 1.

Böhm Pál

Mérnöly követőr köré tartozik.

Csánky Dénes: Száz év magyar festénete.
(Kiáll. kat.) Győr 1973. 11. l.

Böhm Pál

Nem szerepelt a képzőművészeti múzeum által
Győrött 1943-ban rendezett
kiállításon.

Csanky Dénes: Száz év magyar festészete.
(Kiáll. kat.) Győr 1943. 11. l.

Böhm Pál

Paál László tanítója volt.

Csánky Dénes: Száz év magyar festénete.

(Kiáll. kat.) Győr 1943. 35. l.

Böhm Pál festő.

Szab.Nép.1950. 166.sz.jul.20. 6.l.

Böhm Pál festőművész.

Magyar Nemzet.
1948. I. 4. 2. old.
(: Rajzok. :)

Kirimi

Böhm Pál festőművész

Művelt Nép, 1954. máj. 9. 11. old.

MÜVTÖRT.DOK.

BÓHM PÁL festő

Magyar Nemzet 195o.IV.2.7.o.
A szolnoki müvésztelep kiállitása.
Végvári Lajos.

MDK

Bőhm Pál

Önarckép, vizf.tussal

Arckép kiáll. Ernst Múz. 1952. aug. 8 l.

MDK

Böhm Pál

Magyar dalok illusztrálva. Vas. Ujs. 1882.
2o.sz. 313-314 l.

MDK

Böhm Pál

Mcs. őszi kiáll. Vas. Ujs. 1884. 46.sz. 741 l.

MDK .

Böhm Pál

Kacziány G: Gyulay László. Művészet, 1911,
261-265 l.

hhnecht György városparancsnok sír-

os Mihály egri festő: Szt.István ke-
Főzéhesegyházi kincstár [ide ./.]
a vonatkozó modellekkel, az első 1762
agrande eredeti homlokzati szobrainak
dte épiteni lolo-ben Szent István,
háromhajós bazilikát emelt, lo89-lo95
n Jób érsek ujjáépittette. Telegdi
tilusban, melyet Széchy Dénes érsek
öröké, 1683-ban visszafoglalva, 1763-
is egytornyos kereszthajós templom é-
lyet 1821-ben lebontottak.
artoni Kühnel Pál. Alapkőletétele a
~~ptist~~ Packh János segitett, ki 1824-1839 közt
től Hild József a mester. Felszentelték
staurálta Möller István.

M.D.K.

Böhm Pál
festő

Kossuth Lajos imája a kápolnai elesettek fölött.

Gerszti Teréz: A magyar történelmi litográfia
M.M.M. Évkönyve 1952, 62 k.

M.D.K.

Böhm Pál
festő

A helység kalapácsa
Téli világ
Szamjas ember tünődése
} illusztrációi.

Nagy Imrusa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 146 l.

Böhm Pál
festő

M.D.K.

Erzsébet királyné hépe

Aradjégys - I. terem 18, 10 l.

Böhm Pál
festő

H.D.K.

Est a Tisza partján.

Aradjegyz. I. t. 17. sz. 10 l.

MDK

Böhm Pál (1839-1905) festő

Tiszagyarti jelenet

Dinnyecvő cigányok

Bényi L.: Az Alföld képben és versben.
Békéscsaba, kiállítás. Bp. 1952, 2, 5.

M.D.K.

Böhm Pál
festő

„Szomjas ember tűnődése"

Nagy Lajos: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 158 l.

Böhm Pál
festő

M.D.K.

„Téli virág"

Nagy Zsuzsa: Petőfi illusztrációk.
M.H.M. Évkönyve 1952, 158 l.

Fohm Pál
festő

M.D.K.

Befordultam a konyhára
Vándorélet
} szövegközti képek

Nagy Lajos: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l

Böhm Pál festő

Magyar Nemzet VII. 1957 április 26. 5.

Böhm Pál, 1839-1905.
Ágnes, olaj
Cigányleány, olaj
Cigánycsalád, olaj

N. Szal. III. aukc. 1924. 3 l.

Böhm Pál
Cigányleány

N. Szal. III. aukc. 1924. V. ~~VI~~. tábla

Böhm Pál 1839-1905

Salamon itélete, olaj
Pásztorfiu, olaj
Öreg ember, olaj
Páncélos vitéz, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.renk.sz.

31 **l.**

Böhm Pál, 1839-1905

Halhólyagok, olaj

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társ. IV. aukciója. Bp. 1923. 3 l.

Böhm Pál /1839-1905/
Halásztanya, olaj
Tájkép, olaj

Árverési csamok. 1939. 11 1.

Ecseg /Baranyainé/ 3

középen kissé kidomboro
és három rozettából áll

A hajó kétboltsza
pilaszterekkel, kettős
mezzel, kettős kereszth
szentély elején a párká
falpillér, fent toszkán,
Berendezés: Főoltár: Kő
nákulum - egy-egy klass
lon fehér copf keretben
tikusan elhelyezett

MDK

Böhm Pál

festmény, repr.

Almásy-Teleki VIII. 1942.

M.D.K.

Böhm Pál
festő

Petőfi költeményeink illusztrátora

Nagy Csuka: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l.

Böhm Pál M.D.K.
festő
Kis furulyám szomorúfűz ága
Szomjas ember tünődése
A csaplárné a betyárt szerette } szövegkörti
Megy a juhász szamáron } kép
Hejh Büngőzsdi Bandi
Téli világ

Nagy Lsuzsa: Petőfi illusztrációk
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l.

Böhm Pál
festő

M.D.K.

Petőfi költeményeinek illusztrátora.

Nagy Erzsa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 152 l.

Böhm Pál
festő

M.D.K.

A helység kalapácsa
Szomjas ember tünődése } illusztrációi
Téli világ

Nagy Imre: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 152 l.

Böhm Pál
festő

M.D.K.

Petőfi költeményeinek illusztrátora

Nagy Lucza: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 152 l.

BÖHM PÁL

Aukción:

Böhm, Pál: Ungarische Landschaft.
Öl auf Holz, 29,4x32,7 cm. Sign. und
Ortbes.: München.

MÜNCHEN, Neumeister
Auktion 207. 17-18 März 1982.
Kat. Nr. 1070 S. 123. Abb.Taf. 218.

BÖHM PÁL

Aukción:

Böhm, Pál: Rastende Zigeunerfamilie.
Öl auf Holz, 39,5x75,5 cm. Sign. und
Ortbes.: München.

MÜNCHEN, Neumeister
Auktion 208. 12-13 Mai 1982.
Kat. Nr. 799., S.102., Abb. Taf. 121.

BÖHM PÁL

Aukción:

Böhm, Pal: Der Zigeunerprimas.
Öl auf Holz, 102x69 cm. Sign. und
dat.: München 1888.

München, Neumeister
Auktion 213. Dez. 1982.
Kat. nr. 1140. S.120. Abb.T af. 149.

Böhm Pál MDK

1839-1905

Ő és mások exportcikket csináltak Mészölyt utánzó képeikből, s ezáltal hitelét vették festészetének.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX. században.Bp.1959.12.l.

BÖHM PÁL

Aukción:

Böhm, Pál: Rastende Zigeunerfamilie.
Öl auf Holz, 39,5x75,5 cm. Sign.
und Ortsbez.: München.

München, Neumeister
Auktion 211. Okt. 1982.
Kat. nr. 962. S.94. Abb.Taf.161,

MDK

Böhm Pál

Cigánycsalád

Magy.Művész et 18ootól. Szépm.Muz. 1949.

8. 1.

MDK

Böhm Pál
festő
1839 – 1901

művei a grafikai kiállításon.

– Nemzetközi grafikai kiállítás a Műcsarnokban.

Grafikai Szemle 1909. évf 2 sz 29 l

Bohm Pál festő

M. D. K.

említve:

Körner É.: Könyvismertetés. Művelt Ért. 1954 1 a. 184

MDK

Böhm Pál, festö
1839-1905.

Salamon itélete. /Sérült/ Olf.
Halász tanya. " Jelzett. "

Árverési Közlöny. Festm., rajzok. 1936 okt. 4.1. rk.sz
27.1.

Böhm Pál festő M.D.K.

utlövő a szolnoki festők között

Körner Á: Könyvismertetés. hiv tört.
Ért. 1954 1 n. 182

MDK

Böhm Pál
festő

rajt vez az új Petőfi kiadás
illusztrálásában

—: Az új képes Petőfi kiadás
Grafikai Szemle 1898 nr. 10, 166 l.

MDK

Böhm Pál: Téli világ.
Ill. a Petőfi kiadáshoz.

Műcsarnok 1899-1900. téli kiáll.

MDK

Böhm Pál festőm.

Egy est a Tiszapartján

A Mücs. téli kiáll. Vas. Ujs. 1892. 5o.sz. 849.o.

MDK

Böhm Pál

Halászok a Balaton taván

Halászkunyhó
A Mücsarnokból. Vas. Újs. 1877. 745. l.

MDK

Böhm Pál

Petőfi költeményeinek uj diszkiadása. Vasárnapi Ujság, 1899, 821-2. l.

MDK

Böhm Pál. 1839-1905

Kártyavető cigánylány

Menyecske

Fonó lányok, akv.

Ernst Mus. 45. aukc. 1929. dec.

46.1.

MDK

Böhm Pál, festö

Tisza partján. Sz.M.tul.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiállitán. 1934.szept.27.-okt.
Kat. 7.1. 28.

MDK

Böhm Pál

Zivatar előtt, of.

Képzőművészet. 1929. 19.sz. 93-94. l. képek.

MDK

Böhm Pál

Ülve éneklő paraszt, rajz

Képzőművészeti kiáll. Szeged. Muzeum. 195o. aug.

Böhm Pál

Böhm Pál (Nagyvárad, 1839.dec.28. -- Münc
festő. Inasévei után diszlet- és cégérfesté
majd vándorszínésznek állt. Nagyváradon Hah
festeni, s oltár- és arcképfestészetből élt
ben, majd Pesten dolgozott, innen Bécsbe ke
rek müveit másolta. Később Aradon nyitott f
Paál L.-nak lett mestere. 1867-ben Pestre k
pedig ösztöndijjal Münchenbe utazott. Ott a

Magyar Életrajzi Lexikon

Mdk.

1

Böhm Pál

1849 ben iparosinas egy váradi cégfestő műhelyben, majd dekoraciókat fest egy zentássulatnak a Kikkel megzökött, mint korista. Végre Pestre kerül a felköltözik Budára, a Tabán Obuda a Várleg, stép részeit festi meg, s oleső áron adja el képeit. 1871 ben összegyűjtött pénzen münchenbe megtanulni. Megismeri Munkácsyt Liezen-Mayert s a váradi Bihari

Huzella Ödön A remek minkalála

Kolozsvár 1937

17-18. l

BÖHMER, Gottlieb, porsonyi avtalosmester

G. B., bürgerl. Tischlermeister, 1 napos lánya meghalt.
(1793, 756 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Christoph Böhmer

győri ónöntőmester, 1667 körül Pozsonyban is működött.

Weiner Mihályné: Ónművesség, Budapest, 1971

261

Kiállitások

Böhm Pál hagyatéki kiállitása, Buda-
pest, Nemzeti Szalon, 19o5.szept.lo-t

Művészet, IV., 19o5. 338.

Kiállitások

Állami vásárlás

Pesti Hirlap. 1880. szept. 1.

Böhm Pál „Dinnyeszüret az alföldön" c. képét....

Táblakép.Pihenő vásárosok 1902.Böhm P.

Magyar Müvészet 1925.301-308.o.
Petrovics Elek:Wolfner Gyula képgyüjteménye.

Böhm Pál festő

Magyar Müvészet 1925.3o1-3o8.o.
Petrovics Elek:Wolfner Gyula képgyüjteménye.

Böhm Pál festőművész

Magyar Nemzet 1950
April. 2. 7. old.

A szolnoki művésztelepkiállítása
Végvári Lajos

Böhm Pál, festő

Müggyűjtő 1930. 5-6. 211.

Böhm Pál festő

Pesti Hirlap. 1881. ápr. 1. 4.
a. tavaszi tárlat holnap....

Böhm Pál festő

Pesti Hilap. 1880. jún. 20.

Kaas Ivor: Magyar festők

Böhm Pál festő

Pesti Hirlap. 1882. márc. 31.
2 mell.

a bécsi nemzetközi Szépkiállítás

Böhm Pál festő

Pesti Hirlap. 1882. apr. 8.

Tábori Róbert: Nemzetközi képleiadítás Bécsben

B ö h m Pál festő
1839 - 1905.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
12 - 27.
"Lázár: B.Eötvös J....."

Böhm Pál festö.

Művészet.1905.417/18.1.

Böhm Pál, festő

Művészet, IV., 1905. 182-186.

Olgyai Viktor: Böhm Pál

Böhm Pál festőművész

Fővárosi lapok 1870. III. 27. 264.

Ifr a Képz. Társulat kiállításáról

Böhm Pál festő

Pesti Hirlap. 1923. nov. 16. 5

Az Ernst-múzeum XXV. aukciójának

Kirimi

Cigányok
(Böhm Pál festménye)

Művelt Nép, 1954. máj. 9. 11. old.

Budapest.

Képzömüvészeti Szemle. II. 1. sz. 14. l.

Böhm Pál festö.

München. Böhm

Pesti Hirlap. 1879. febr. 5.

Böhm Pál Münchenben élő...

Böhm Pál festő

Pesti Hirlap. 1883 aug. 8. 11

A mutsamerhő vezzi kiállítása...

~~Plasztika.~~

~~Patak Jenő.~~

Böhm festő

Magyar Iparművészet, 1900

1/2. 70-73. o.
Új művek. (Petőfi összes költeményei.)

Patak Jenő

Bőhm Pál magyarfestő/19.sz./ a Képző-
művészeti Társulat vegyes kiállitásár
/K.E./

Fővárosi Lapok 1870.I.III.27.264.old.

Tátlakép, Tájkép, Böhm Pattól 780

Budapesti Hirlap 1888 h. III 2.

61. n. 4.o (Kecskeh)

mdk

Böhm Pál

2

Hazajön Magyarországra s az Alföldön a magyar népélet ragadja meg. Főleg a Tiszavidéki halász népélete. „Tiszai halászok" c képe mint reprodukció. Az „alföldi cigányok nomád élete is vonzotta. A régi Múcsarnokban sokszor kiállítatt.

Huzella Ödön. A remekmű halála

Kolozsvár 1937

13. L

mdk

3

Böhm Pál

vissza tér Münchenbe s ott dolgozik halaláig (1905) Ő képviselte a 90 évek már nemzetközive vált magyar művészetében a magyar érzésvilágot. Magyar motivumokkal vonta a külföld figyelmét festészetünkre

Huszka Ödön. A remekmű halála

Kolozsvár 1937.

19. L

Böhm Pál, 1839-1905.
Tájkép, festm.

H. D. K.

BÖHM Pál testő

Éveken keresztül valóságos késkereskedői rabszolgatágban élt

Végvári 1958. 36.,

M. D. K.

BÖHM Pál Pestő

Korai élethépei kalottak munkácsyra

Végvári 1958. 63., 122., 282., 285., 287.

MDK

Böhm Pál, festő. 1839-1905.

Lexikon. Vajnár.

Jelzve.

A karám. Fa.

Jelzve: Böhm P.

Ernst Aukc. 54. - Kiáll. 1936 nov 22-29.

Zeppz. 6. l.

MDK.

Böhm Pál

Kiállitási hiardás

Dunántuli Napló 1966 okt.28.

Böhm Pál.

A szolnoki művésztelep kiállítása keretében ünnepli 25. éves jubileumát, melyen mint szerepel.

Keleti Ujság, 1927. szept. 18.

MDK

Böhm Pál, festö
1839-1905

Pásztortüznél.	Jel.	Olf.	Fa.
Halászok a Dunán.	"	"	"
Cigányasszony purdéval.	-	"	"

v.Ernst Muz. VI. müvészeti csk. Kiáll.1947 okt.12-19.

Kat. 8.1.

MDK

Böhm Pál, 1839-1905.

Tiszaparti jelenet

Magy.Müvész et 1800tól. Szépm.Muz. 1949.

8. 1.

Böhm

Szerepel a „Magyar táj és életkép"
kiállításon a Műcsarnokban

Esti Kurir, 1977 I. 14

Böhm Pál

Alkotásával szerepel a Magy.Képzőm.Egy.jub. kiállitásán.

P.H.934.XII.8.

Böhm Pál

Több festménye nézetel a
„Mogą ak genre és tájkép festémű"
c. kiállításona Műcsarnokban

Pesti Hírlap 1927 I. 13

Böhm Pál

„Est a Tisza-partján" c. műve szerepel a „hagyat tájé népéletkép" kiállításon a Műcsarnokban (emlitve)

Nemzeti lejsép, 1927 I. 14

Böhm Pál
festő

M.D.V.

1847-ben díszkiadást jelentettek meg Petőfi műveiből a költő 1845-évi arcképével díszítve és 65 növeghéppel. A növeghépek készítői között szerepel Böhm Pál is.

P. Bresztyánszky Ilona: Szárcsés az Athenaeum
Művészet, 1969. felmár - 14 kp.

M.D.Y

Böhm Pál
festő

Az 1900-ban kiadott nagy Petőfi albumhoz készített illusztrációhat és az 1907-es diszkiadást is ellátta illusztrációval.

P. Brestyánszky Ilona: Szárcies az Atheneum
Művészet, 1969. február – 14 lap

Bohus Pál
festő

M.D.Y

„Vándorélet" c. Petőfi költemény-
hez készített illusztrációt

P. Brestyánszky Ilona: Szárítás az Athenaeum.
Művészet, 1969. február - 14 kép.

Böhm Pál

A halászkunyhó előtt
o. fa 30.4 x 22.3 cm

Vadászati Világkiállítás
Bp. ~~M. N. G.~~ 1971
Műcsarnok

Böhm Pál

A halászmunkás előtt (repr.)
o. fa, 30,4 x 22,3 cm

Vadászati világkiállítás – Képzőművészeti Kiállítás, Bp. 1971.

Böhm Pál

Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának áprilisi aukciójáról szerepel.

NU.930.III.30

Kiadás után

2. SORSZ. Iroda mintа. — Pallas nyomda, Budapest.

Böhm Pál

Életképekkel nevezel a „Magyar táj és életkép" kiállításon a Műcsarnokban

Magyarság, 1927 I. 15

M.D.K.

Böhm Pál

Müve szerepel abban a képgyüjteményben, amelyről Kóla Margit ir "Balogh István államtitkár" cimmel közölt interjujában, ahol felsorolja a miniszterelnökségi államtitkár birtokában lévő mesterek müveit. Ezek között szerepel a művész alkotása is.

Szinház, Bp. 1946. ápr. 6-12. II. évf. 12.sz
4-5. lap

M.D.K.

Böhm Pál /1839-1905/

83. Tájkép. Olajf. 15.5x34.5 fa.
84. Alföldi táj. Olajf. 15.5x34.5 fa.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 6. l.

mDK

n. Böhm Pál,

müveiből 1905-ben renszeztek emlékkiállitást.

A Nemz. Szal. 400-ik jubiláris es a KEVE XX-ik kiáll.
1929. febr.

Böhm Pál

művei aukción

PH. 1942. II. 26.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15. - Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75. - Ft.

k 1956-58."

k a Müvészettörténeti Dokumentációs

Bölöni Pál

Az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán szereplő művei.

BH 1930. I. 5.

Böhm Pál

Az Ernst-museum retrospektív kiállításán szerepettek művei.

Pál 1930 I. 5.

Böhm Pál

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban "Zivatar" c. képével szerepelt.

PH-929.X.6.

BŐHM PÁL

említve

K Losonci Miklós: Halászat a képzőművészetben. Baja, Türr István Múzeum

UJ TÜKÖR 1982. XIX. évf. 28. sz. 4. o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

mely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

Böhm Pál MDK

Tiszaparti jelenet 1875 körül, repr.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Böhm Pál MDK

Halász alak, tanulmányok, ceruza

Tisza-parti jelenet, vizf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Böhm Pál

Alföld, vizf.

Piaci jelenet, cerúza

Mulató legény, ceruza

Mecsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Böhm Pál

herejel a magyar kiállításon
a bécsi Künstlerhausban

Ujság 1937 III.6

Böhm Pál

az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán szerepeltek művei.

MO 1930. I. 5.

M.D.K.

Bőhm Pál

A müvész hat festményt küldött Münchenből a Képzőművészeti Társulat kiállitására: "Olasz népviselet", "A kárvallott cigány", "Fölhasznált alkalom", "Alföldi tanya", "Mezei munkások" és "Ménes naplementekor" cimmel.

Egyetértés, Bp. 1874. május 13. I. évf. 36. 149. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Böhm Pál

"Magyar genre képeit" kiemeli lap "A müncheni magyar festők" c. beszámolójában, ahol felsorolja azokat a kint élő magyar müvészeket, akik "kiváló hirnévnek örvendenek külföldön.
"Ujdonságok" c. rovat közleménye.

Egyetértés és Magyar Ujság, Bp. 1875. aug.15.
IX. évf. 115. sz.

MDK

Böhm Pál: Kis furulyám szomoru füz ága.
Ill.az Athenaeum uj Petőfi kiadásához

Műcsarnok 1899-1900.téli kiáll.

Böhm Pál

Bucsusok, olf.

Műcsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti gyűjteményéből rendezett kiállitás

MDK

Böhm Pál

Budapest szőv. ujabb szerzeményeinek kiáll.
Képzőművészet. 1932. 52. sz. 152.l.

MDK

Az Athenaeum ill.Petőfi kiadása.

Böhm Pál

Műcsarnok, 1899. 29.sz. 451.o.

MDK

Bőhm Pál
1839-1905.

Nagyváradon született. Kézmüves, majd szinházban s statiszta és diszletfestő. Nagyváradon arcképfestő, majd Aradon megnősül és festőiskolát alapit, melyben Paál László is növendékei közé tartozik. Pesten Ligeti Antal kieszközli számára az 1871-es ösztön dijat mellyel ~~él~~ Münchenbe megy. A nyolcvanas évekig gyakran hazalátogat. Szolnokon sokat fest.

Keszegh Istvánné Krámer Márta: A szolnoki művészet és művésztelep./Második közlemény/III. A Magyar művészek megjelenése Szolnokon.
~~JÁSZKUNSÁG~~/JÁSZKUNSÁG.1955. dec. 25-28.l.

"Enyelgés a kutnál","Pásztortüz", Hajóvontatók pihenője","A hazatérő~~xxxxxxx~~ vásárosok","Hálófoltozók", "Almaárus",

MDK

Böhm Pál

Sátoros cigányok, of.

Szept György Czéh 1o. műv.sukc. 1912. febr.

7o l.

M.D.K.

Böhm Pál, festő

egy tájképét az 1354-évi
hj szerzemények között emliti:

Redő Ferenc: A Szépmüvészeti Muzeum 1954-ben.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1955.
6.sz. 110.old.

MDK

Böhm Pál, festöm.
1839-1905

1875-ben volt szolnokon az elsök egyike .
Pettenkofen Szolnok illorifikátora, terelte a
fiatalok figyelmét Szonokra.
Böhm érdekes cigánykxxxxx tipusokat, parasztfejek
ket, tájképeket vegyesen festett. Már müncheni si-
kerei után volt.

dr. Lázár Béla: Magyar müvészek Szolnokon.
Szolnok a müvészetben. c. Emlékkönyv /ifj. Gonda Béla/ a
25 éves jub. alkalmából. 1927.szept. 19-24.l.

M.D.K.

Böhm Pál, festő (1839-1905)

münchenni otthonából gyakran látogatott el Szolnokra, akonnét rendszerint vaskos vázlatkönyvekkel utazott vissza, hogy azokból, az azkori képkereskedelemben igen, népszerű festményeket készítsen. Lakását is telezsufolta magyaros emlértárgyakkal, műtermében minden féle néprajzi tárgyat hordott össze, még egy parasztszekeret is, melyeket arután német modelljeivel kapcsolatban festett le.

G. Ö. Pogány: L'Héritage des peintres de la Grande Plaine Hongroise. Acta Historiae Artium, Bp. 1962. tom. VIII. fasc. 1-2. pag. 142.

M. D. K.

BÖHM Pál festő

(1839-1905.)

Pál László mestere volt Aradon 1873-75 között Szolnokon tartózzet-kódott

„Kenderáztató"

„Szalmakazlak"

„Tiszaparti jelenet"

nthen-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1955

1958. 138, 234, 240-241, 242. l.

./.

-2- M. D. K.

BÖHM Pál festő

„Cigánytábor" repr.

Kétszer tartózkódott München-ben

Genthon-Németh-Vévári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1958. 241, 242. l.

- 2 -

M. D. K

BÖHM Pál festő

„Szalmakazlak"

„Tiszaparti jelenet"

„Cigány tábor" (repr)

visszalért münchenbe

Genthon-Végvári-Németh-Záder: Magyar művészet 1800

Bp. 1962. 239.

Böhm Pál festőművész

Táborozás a patak mentén

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

München: Böhm Pál
Lstr.

624/1887. Kis. 1887.
aug. 10.

München: Böhm
Pál Sestr"

776/1887. K. 5. 1887.
nesd. 5.

MDK

Böhm. Pál, festöm.
1839-1905

Salamon itélete.	Olf.	/Sérült./
Pásztorfiu.	"	-
Öreg ember.	"	"
Páncélos vitéz.	"	Sérült. Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz. 2.rk.sz. 31.l.

Böhm Pál MDK

Csendélet, repr.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Böhm Pál MDK

Egy uj gondolat, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Böhm Pál MDK

Cigánycsalád, olf.

Műcsarnok 1889/9o. téli kiáll.

MDK

Böhm Pál

A képzőművészetek sugáruti palotájában megnyitott műtárlaton Böhm Pál magyar tárgyu tanulmanyai vonják magukra a figyelmet. Egy paraszt leany, egy korosabb paraszt, egy vén cigany, a cigany család és olasz fonónője.

Cikk: A műcsarnokból.

Vasárnapi Ujság, 1877. XXIV.évf. 46.sz. 729.l.

Böhm Pál

MDK

A kőldus
Olasz fonónő
Természet utáni tanulmányok

Műcsarnok 1877. nov.81

Böhm Pál

MDK

Cigánycsalád

Műcsarnok 1877. nov.81

MDK

Böhm Pál, festöm.

1859 -1905

Diósgyöri várrom. J. alul balra.

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ. I.aukciója. Bp.1921.
Kat. 5.l.

MDK

Böhm Pál, festöm.
1839-1905

Hegyi táj. Vizf. Jelz.

Árv.Közl.XXXX.1940.1.rk.sz. 19.1.

MDK

Böhm Pál, festőm.
1839-1905

Karár. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937.4.rk.sz. 19.1.

MDK

Böhm Pál

Művészet 1917. 61.l.

Böhm Lőrinc, grafikus

szül. 1922. Vértessomlón /Komárom m./

Angyal Tatabánya

Kiadatik Borbély Józ
mm. főszámtanácsos ut
arral, hogy a lenti nyugt
ellenében a Rent István
társulatnak a könyvt
ri javadalom terhére
40 f-t kifizetni szivesk
jek.

Budapest, 1939. febr

[illegible]
elnök

Böhm Margit

éparmüvész Nagykanizsán
a Zalai Közlöny és
a Picolo della Sera
munkatársa.

Barbarits

385.1 –

30-ai Kisebb h. 2 2 289

megírva

Böhm Mátyás

l.

Zádor – Rados
201. l.

Lehoczky T. Munkács
város új monografiája
Munkács, 1907. 246 l.

MATHIAS BÖHM, kovács

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.[illegible] mesterének, [illegible] név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 263.old
/ 1,2./ IV.kovács. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Bőhm Mátyás

MDK

Bp. V. Tolbuchin krt 10.

Weiser Ferenc épitette egyemele tesre Lászlóffy József részére. 1859.
Bőhm Mátyás második és harmadik emeletet épitett rá és átalakitotta. 1883.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 126.1.

127 ~~126.~~1

BÖHM, Michael, rozsnyi ávtalosmester

M. B., bürgerl. Tischlermeister, 2 éves lánya meghalt.
(1818, 1419 l)

—

U. az. 30 éves felesége meghalt. (1824, II. kötet, 303 l)

—

Pressburger Zeitung
(Genthon)

0

Böhm Nándor

építész.

Szül. Budapest. 1868.

Oklevelet nyert - 1892.

Nyíjegyzmüegyetem 5. l.

Társasági

amelyet Virág Jenő é

következő feltételek mellett

1.Közkereseti társas

latt Budapesten. A cégjegyzés

2.Virág Jenő25000P

zá a vállalat megalakulásához

ri hivatalos bankkamatláb sze

3.A nyereség fejen

delkezésére áll, Ronai László

25000 P-t el nem éri.

&.A tagok magáncél

Böhm Pál

Pál Lovlé első mestere

Népszava 1971 július 30
2. old.

Böhm Pál

és mások műveit közölte számonként öt-hat nagyobb
fametszeten 187o-71-ben az Ország-Világ c. lap.

Vértesy Miklós: A száz év előtti "Ország Világ"
Budapest, 1971. 7.sz. 27-29 l.

Christoph Pöllmer

pozsonyi ötvösmester 1659.

Weiner Mihályné: Ötvösművesség, Budapest, 1971.

300

MDK

Böhm Pál

Cigányok, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

MDK

Böhm Pál

Öreg cigány, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.

1927. jan.

MDK

Böhm Pál

Cigánytanya, of.

M. táj- és életképkiáll. Mücs. 19-2o.sz.
1927. jan.

MDK

Böhm Pál

Hazatérő aratók, of.

M. táj- és életképkiáll. Műcs. 19-20.sz.
1927. jan.

MDK

Böhm Pál

A nóta vége, of.

M. táj-.és életképkiáll. ~~Mücs.~~ 19-2o.sz.
Mücs. 1927. jan.

MDK

Böhm Pál

Szolnoki művésztelep kiáll. Műcs. 1961. V.

, egyetemi tanár, az MTA tagja. Szer-
ar c. folyóiratot /1885--93/. Társ-
örög földön és a Római Világ /1889/
k-Magyar Monarchia irásban és képben
rténeti részét irta. Sok száz tanul-
meg szak- és napilapokban. Több nem-
zt nevelt az egyetemen. Könyvei: A
etének mai tudományos állása /Bp.,
rténete a legrégibb időktől napjain-
itészet I. Mátyás király alatt /Bp.,
észetünk topográphiája /Bp., 19o8/.

MDK

Böhm Pál festő

M. táj- és élethőpiáll. 19-2o. sz.
Mues. 1927. jan.

MDK

Böhm Pál

Est a Tiszapartján, of.

M. táj- és életképkiáll. Mücs. 19-2o.sz.
1927. jan.

NDK

Böhm Pál

Cigánytanya

M.festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár,1951.

Böhm Pál
festő.

Cigánytábor. o.v. Mgt.
Repr.

A mezsaromág. mív. tört. II. Kép n. 654
Corvina 1970

Böhm Pál
festő

Aradon Paál László mestere.

A magyarországi műv. tört. I. 429.
Corvina 1940.

2) Böhm Pál
festő

Műemlékeink nyomában.

A magyarországi műv. tört. I. 431.
Corvina 1970.

Böhm Pál

832. 785. 846.

850. 860.

524.

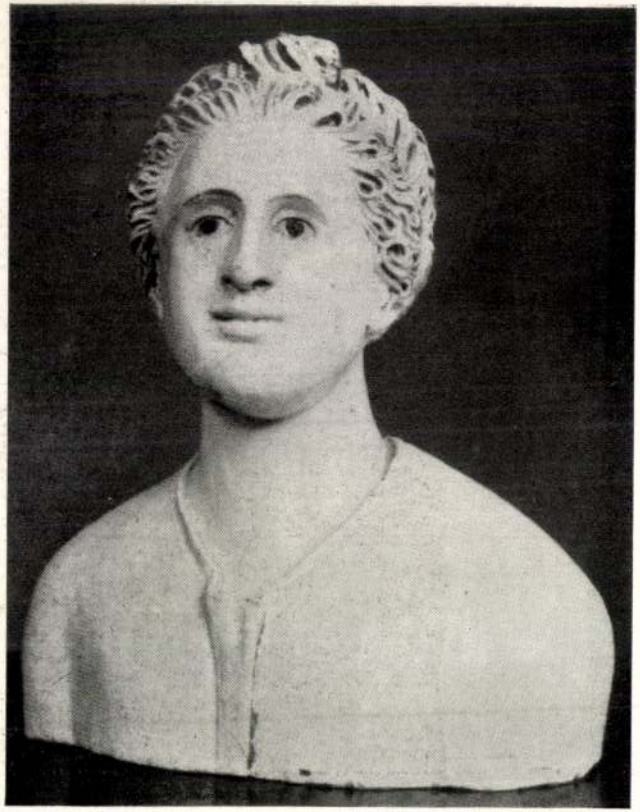

1224.

242.

K 25.

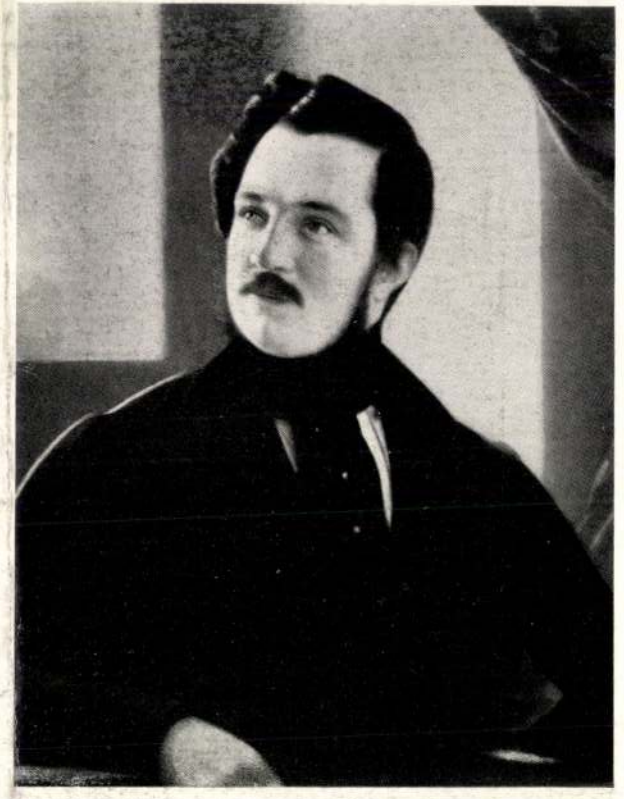

K 24.

475.

358.

280.

45.

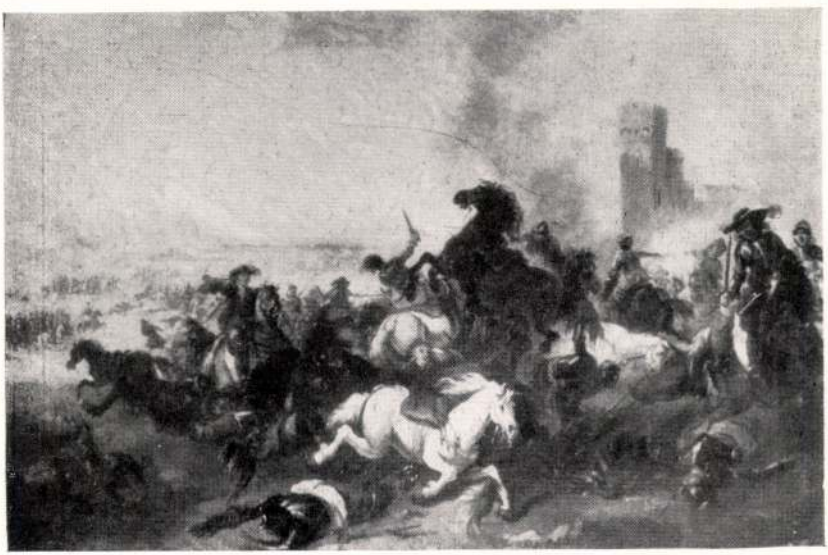

177.

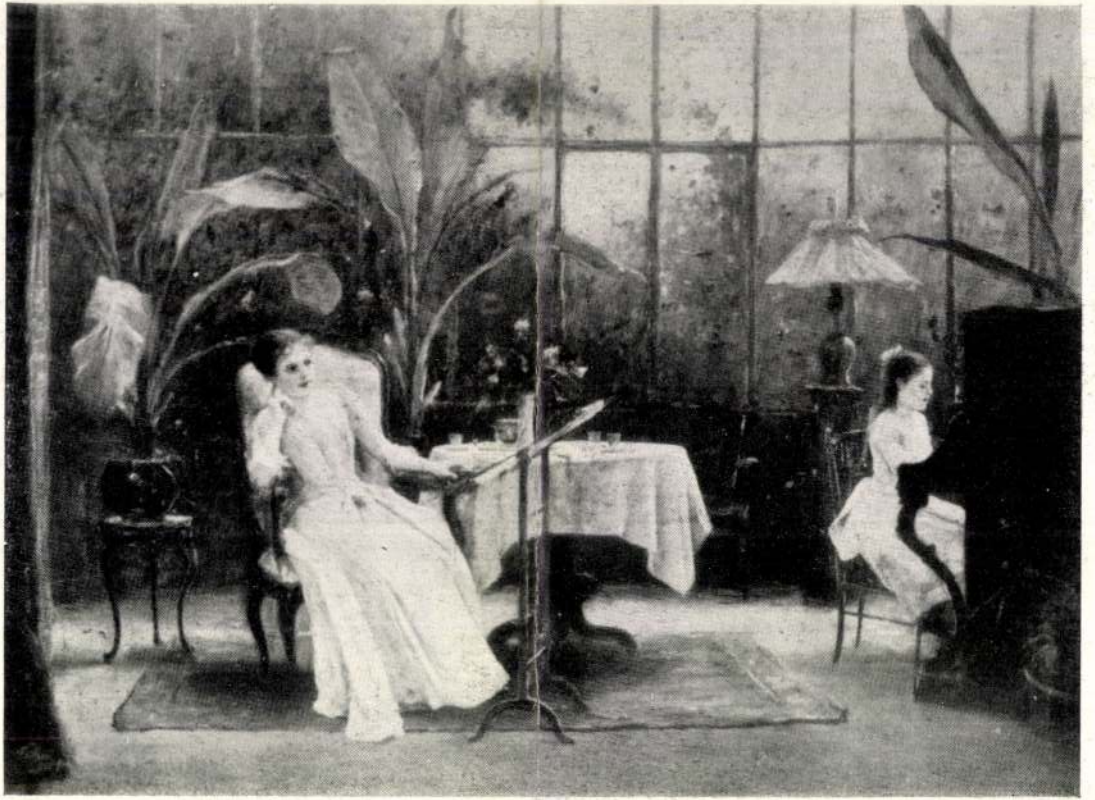

363.

K 326.

K 558.

7.

67

185. Gaal Baerent

237. Hollandi festő (XVII. század)

22/a. Barabás Miklós

511. *Pecz Henrik*

112. *Doctor Albert*

21. Barabás Miklós

272. I. T. monogrammista

61. Böhm Pál

273. Iványi Grünwald Béla

153. Flamand festő (XVII—XVIII. század)

KÉPEK JEGYZÉKE

1. Hegedűművésznő, 1957., olaj, 100×70 cm.
2. Költészet, 1958., olaj, 60×50 cm.
3. Tükör előtt, 1956., olaj, 60×50 cm.
4. Csendélet, 1955., olaj, 50×60 cm.
5. Beszélgetők, 1959., olaj, 60×50 cm.
6. Mozaikterv, 1955., olaj, 40×50 cm.
7. Fürdés után, 1958., olaj, 50×23 cm.
8. Leányfej, 1959., olaj, 37×25 cm.
9. Béke (mozaikterv), 1959., gouache, 22,5×32 cm.
10. Fekvő akt, gouache, 30×44 cm.
11. Pihenő, 1958, akvarell, 35,5×46 cm.
12. Ravennai tengerpart, 1947., akvarell, 22,5×28,5 cm.
13. Múzsa, 1958, akvarell, 29,5×34,7 cm.
14. Freskóterv, 1955, akvarell, 29×42 cm.
15. Férfifej (freskóvázlat), 1948, akvarell, 24×18,5 cm.
16. Erkélyen, 1948, akvarell, 38×28 cm.
17. Fésülködő, 1955, akvarell, 38×29 cm.
18. Vízió, 1948., pasztell, 28×18 cm.
19. Lovasok, 1947., akvarell-kréta, 20,5×23,5 cm.
20. Kompozíció, 1958, tus, 21,5×32 cm.
21. Merengő, 1953., kréta, 29,5×19,8 cm.
22. Emlék a tengerről, 1949., kréta, 21×30 cm.
23. Portré, 1959., kréta, 29×20 cm.
24. Ritmus, 1958., kréta, 60×20 cm.
25. Nő, drapériával, 1954., szén, 59×22 cm.
26. Akt háttal, 1953., szén, 59×22 cm.
27. Torzó, 1956., szén, 43×22,5 cm.
28. Ülő akt, 1958., szén, 49×29 cm.
29. Félakt, 1957., szén, 49×30 cm.
30. Támaszkodó, 1953., szén, 44×24 cm.
31. Akt tanulmány, 1958., szén, 45×23 cm.
32. Mozgásban, 1958., szén, 42×17,5 cm.
33. Tanulmány, 1957., szén, 41,5×26 cm.
34. Sárospataki parkrészlet, 1958., szén, 32×48 cm.
35. Modell, 1958., szén, 46,5×29,5 cm.
36. Ülő modell, 1954., grafit, 38×25 cm.
37. Szoborterv, 1959., grafit, 30×20,5 cm.
38. Edit, 1955., grafit, 21,5×29 cm.
39. Aktvázlat, 1954., grafit, 37,5×24 cm.
40. Feleségem, 1956., plasztilin (szobor).
41. Relief, 1958., gipsz.

F. k.: Luzsicza L. — 1959. VII. 500 — 594391 Pátria ny. F. v. Földi V.

FÉNYES ADOLF TEREM, RÁKÓCZI ÚT 30. 1959. JÚLIUS 10. AUGUSZTUS 2.

POLDI

(BÖHM LIPÓT)

KIÁLLÍTÁSA

Ez a pársoros előszó nem akar a művész munkásságának méltatása lenni, nem vállalkozik ismertetésére. Nem művészettörténész nyilatkozik itt. Csupán visszaemlékezés ez tizenhét esztendőre, mely évek megismertettek törekvéseivel, művészi magatartásával. Láttam indulását, ismertem környezetét, ahonnan jött: édesapját, aki a MÁVAG mozdonyszerelője volt, édesanyját, akinek Poldi volt huszonegyedik gyermeke. Ott éltek a munkásbérház szoba-konyhás lakásában. A fiatal főiskolás, aki akkor már a bőrdíszműves szakmát kitanulta, itt dolgozott hajnalig bérmunkában, hogy tanulmányait biztosíthassa. Mert művésszé lenni: ez volt igazi vágya és 1942-ben a fiatal munkásgyereknek nem is volt más protektora, mint tehetsége.

Emberi és művészi fejlődésében sokat köszönhet mesterének, Szőnyi Istvánnak, akinek később tanársegéde lett. Sikerek, elismerések bizonyítják tanulmányévei komolyságát. Pihenés, megállás nem volt. Mindegy, hogy az iskolai év vagy a szünet hónapjai: tanult, dolgozott szakadatlan. Minden idejét a művészetnek szentelte. A felszabadulás után, 1946-ban, két évre Olaszországba utazik. Végigjárja az európai művészet csodálatos otthonát. Giotto, Masaccio, Piero és a cinquecento géniuszai felmérhetetlen élményt jelentenek. Festői világa meggazdagszik. Az olasz napsütés izzására palettája ragyogó, tiszta színeket teremt. Itt tanulja meg a dolgok megfogalmazásának azt az egyszerűségét, amely nem enged a formában semmi feleslegeset. Itt, Olaszországban több kiállításon vesz részt, a sajtó elismeréssel nyilatkozik munkásságáról, az Unita reprodukálja egy kiállított művét, a: Munkásasszonyt.

Poldit a dolgok konstrukciója érdekli. A lényeget ezen keresztül ragadja meg. Művei építmények: a legegyszerűbb, a legmindennapibb festői témában is elsősorban ezt az élményét közli. Akár vonallal fogalmaz, akár színnel, az egyes tárgyak valóságos konstrukciója és ezen keresztül az egész képfelület szigorú szerkesztettsége művészetének alapvonása.

A fogalmazásnak ez az egyszerűsége alakítja monumentális hangját. Nem a méret meghatározta nagyság ez a monumentalitás, hanem a dolgok tartalmi hangvétele. Amikor a formák feszítik a kereteket, mert a tartalom lényegéig igyekszik hatolni a művész.

Konstruktivitásából és monumentalitásából adódik alkotásainak már nem esztétikai, hanem inkább pszihológiai sajátossága: a kiegyensúlyozottság, a nyugalom. A tiszta színek egymásmellettisége, az egyszerű formák építettsége sugározzák ezt az attitüdöt.

Poldi további fejlődéséhez szükséges volt ez a kiállítás, hogy a műtermet elhagyva, a képek a közönség elé kerüljenek és így a nyilvánosság előtt visszhangot kapjon munkássága. Ennek segítségével is azt várjuk, hogy gazdagodni fog témavilága és ezen keresztül elmélyültebb lesz tartalmat kereső törekvése.

Dávid Katalin

BÖHM VIKTOR

MÉSZ

Bőhm Viktor 1900—1981

1981. február 2-án Rockaway-ban (New Yersey, USA) meghalt a miskolci születésű Bőhm Viktor, az új építészet egyik magyar úttörője. 1927-ig Bécsben, 1927—29-ig Budapesten végezte építészeti tanulmányait. 1929—39 Miskolcon, akkor még elhanyagolt vidéki kisvárosban — az építészeti közélettől távol — alkotta meg első, a modern építészet tiszta, racionális szellemét képviselő műveit. (Kb. 28 épület — nagyrészük bérház, családi ház, villa — és kb. 23 üzletet). Művei közül legszebbek: a „Lidó" öröklakásos sorház a mai Miskolc-Tapolcán és az „Oroszlán-Gyógyszertár" merész áthidalású, tiszta üveg portáljával. 1939-ben emigrációba kényszerül, az USA-ba költözik. Az első években tanít a Leonardo da Vinci Art School-on, N. Y.-ban; 1943 óta építészeti praxist folytat. Az USA-beli építészeti tevékenységének jegyzékében 70 művet sorol fel: három szanatóriumot, három öregek otthonát, egy kórházat, öt egészségügyi központot, öt klinikát, négy szállodát, két templomot, két étermet, két bemutatótermet, egy gyáréptületet, hat iskolát, huszonhárom üzletet ill. áruházat, három garázst és gépkocsi bemutató termet, tíz családi házat. „Cubes and Man" című szép könyvében, amelyik Richard Neutra előszavával a Psychological Library Publishing-nél, 1969-ben New York-ban jelent meg, saját műveiből is publikál. Ezek alapján megállapítható, hogy az USA-ban elsősorban kórházak, illetve rendelőintézetek, valamint üzletek, áruházak és bemutatótermek tervezésében jeleskedett.

1980 júniusában 41 évi távollét után, hazalátogatott. Ez alkalommal — pontosabban június 13-án „A fiatal építészek körében" tartott előadást — szinte hibátlan magyar nyelven, mert a régiek nem könnyen felejtenek. Gondjainkról, problémáinkról beszélt. Arról a megterhelésről, amely az emberekre környezetük rohamos technizálódásával súlyosodik. Az ebből eredő pszichikai ártalmakra, — és a bajok enyhítésének lehetőségeiről az építészet eszközeivel. Nem a régmúltról mesélt — ahogy az idős emberek szokták; a mában élt.

Sikeres építész volt. Első évtizedeinek az új építészet tiszta szellemet sugárzó műveivel beírta nevét a magyar építészet történetébe. Megérdemli, hogy megtartsuk emlékezetünkben.

Bonta János

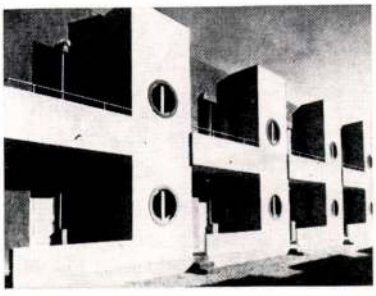

1. „Lidó" sorház garzonlakásokkal, Miskolc-Tapolca 1932.

1. La maison de ligne « Lidó » avec des garçonnières, Miskolc-Tapolca 1932

Magyar Építőművészet 1981/4

könyvek

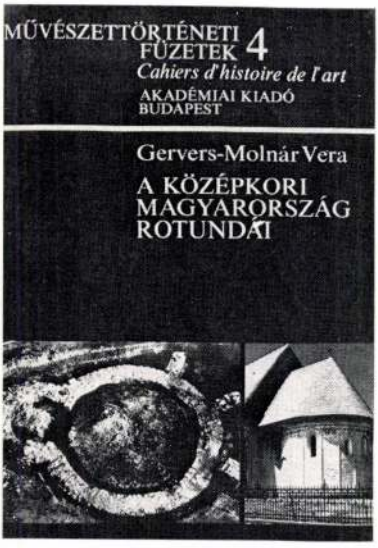

Gervers-Molnár Vera:

A középkori Magyarország rotundái

Művészettörténeti füzetek 4.
Akadémiai Kiadó, Budapest

A centrális alaprajzú templomok Európa preromán és román kori építészetének igen jellegzetes és sokat vitatott részét alkotják. Ebben a magyarországi emlékanyag jelentős helyet foglal el feltűnően nagy számával és sokrétű problematikájával.

Az első kerekhajós templomok a X. század végén jelennek meg Magyarországon. Eredetük Karoling- és Ottó-kori, bonyolultabb alaprajzú és felépítésű uralkodói kápolnákra vezethetők vissza. Magyarországra a körtemplom mint építészeti forma és egyben mint uralkodói hatalmi szimbólum cseh, lengyel, morva területekről került.

A XI. század közepétől a kör alaprajz a falusi plébániatemplomok kedvelt formájává vált. Kerekegyháza, jellegzetes helynév bizonyítja, mennyire általánossá válhatott ez az építészeti forma.

A XII. században a fejlődés folyamán a kör alakú hajóhoz csatlakozó félkörívesvagy patkóíves szentélyt négyszögletes váltotta fel, esetleg el is maradt és a keleti falba süllyesztett köríves fülke pótolta. Néhány templom esetén a rotunda falának belső felületét fülkék sora tagolta. Ez utóbbi típust, melynek előképeit bizánci területen lehet sejteni, Kiszombor, Karcsa, Gerény templomai képviselik. Mindhárom rotunda belső, hatszögletes középteréhez hat boltozott, félköríves fülke csatlakozott, melyek közül a keleti nagyobb a többinél. A középtér eredetileg mindegyik templom esetében hatszögletes tamburos kupolában folytatódott. Épségben ez ma már csak Gerényben látható.

A XII., XIII. század fordulóján alakult ki és terjedt el a négykaréjos típus, melynek különféle változatait megtalálhatjuk a középkori Magyarország területén, Jáktól Székelyudvarhelyig.

A tatárjárás után tért hódító gótika vet véget a rotundaépítészet virágkorának.

A kötet jelentős összefoglalása a magyarországi kutatások eredményeinek, s fontos lépést tesz egy majdani, nemzetközi kutatások eredményeit is magába rejtő szintézis felé.

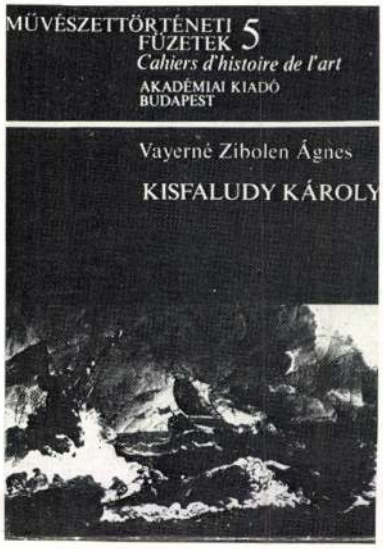

Vayerné Zibolen Ágnes:

Kisfaludy Károly

Művészettörténeti füzetek 5.
Akadémiai Kiadó, Budapest

A XVIII. századvégi Magyarországon az írók és a költők vették pártfogásukba az irodalom, a nyelv megújhodása idején jelentkező képzőművészeti törekvéseket és támogatták, őszinte kritikával irányították a helyesnek tartott útra.

A tanulmánykötet első fejezetében erről kapunk hű képet. A korszak magyar nemesei és jómódú polgárai, akik kastélyaikat vagy városi palotáikat festményekkel és szobrokkal akarták díszíteni, vagy portréképen meg akarták örökíttetni családtagjaikat, külföldi művészekre bízták a feladatot, mivel az itthoniakat csak egyszerű mesterembereknek tartották. Elsősorban íróink és költőink élesztgették az igencsak megkésett polgárosodási folyamat nyomán serkenő érdeklődést és igényt a hazai képzőművészeti alkotások iránt.

Kisfaludy Károly, mint Ferenczy István és Markó Károly kortársa, a korszak művészeti életének tudatos szervezője a magyar nemzeti festészet elindítója volt.

Mint ahogy Kazinczy Ferenc, ő is a fejlődés egyedüli lehetséges útját a másolással szerzett gyakorlat és a klasszikus stílusminták utánzásában látta. Egész festészetére jellemző ez, melyet a gondosan elemző tanulmány illusztrációs anyagával, az eredeti és a Kisfaludy által készített festmény együttes bemutatásával igazol.

Böhm Viktor

Pneumatikbolt

Miskolcon

Oroszlán Nagyvertár u. 04

Repr.

~~[illegible]~~

Tér és Forma

1932. 151. l.

ZALAAPÁTI

Apátsa

A zalavári apátság. VU 1875, 743 l.

Böhm Viktor

épített

Bethár Miskolcon

Repr.

Tér és Forma

1932. ~~III~~ 80. l.

VISEGRÁD

Vár (keranaőrök márványtáblája)

Zombory Gusztáv: Kisegrádi
márványtábla. VV 1858,
277–278.l.
(kézre 277.l)

könyv mondatai. Időnként összecserélte hőseinek nevét, ujra szerepeltetett olyan személyt, ki ép az imént halt meg, de ez Trudenál nagyobb elbeszélőkkel is megesik.

A gyerekek úgy mesélnek, ahogyan rajzolnak: Négyszegletű emberi test, melyre nyak nélkül illesztik a fejet s erre olyan fület rajzolnak, mint a fazék fogója; kisebb a ház, mint az ember. De bármilyenek is ezek a rajzok, a gyermekek számára jobban ábrázolják az életet, mint a mi számunkra a legtökéletesebb művészi alkotás. Ebből is látszik, mennyivel különb, nagyszerűbb képzelőtehetségük van nekik, mint nekünk, elöregedett, fásult felnőtteknek.

Trude tehát bőven kárpótolva volt másirányú nélkülözéseiért. Ha senkisem akart neki mesét felolvasni, maga vett elő egy könyvet, maga költött valamit a könyv cégére alatt, mégha történetesen fordítva is volt kezében a könyv. A könyvben bizonyára kevesebb volt, mint ahogy ő képzelte. Ebben a tekintetben szabadabb volt, mint a nagyobb gyerekek. Bizony, bizony nagyon rózsás korszak volt ez!

Csalódik, aki ezt hiszi. Trude nem volt boldog. Így is mondhatnánk: nem volt érzéke saját paradicsomi állapota iránt. Helyzetét hátrányosnak, lealázónak, szégyenletesnek érezte. Nyomasztólag hatott rá tudatlansága. Nem volt boldogabb, mint a többi gyermek, kiknek tanulniok kellett, sőt csekélyebb értékűnek érezte magát. Midőn egy este ágyacskájánál álltam és napi élményeiről meséltettem, búsan vallotta be: „A gyerekek rosszak énhozzám. Mindig titkolódznak előttem. Szomorú vagyok. Már megint nem akartak nekem felolvasni. Énekelni kezdtem, hogy ne vegyék észre szomorúságomat, de rossz hangom van." Hangocskája remegett a visszafojtott indulattól. Valóban, a gyermekszobának is megvannak a maga drámái, ha nem is vesszük észre, mert olyan jelentéktelenek, gyorsan múlók. De a kicsi szívekből mégis könnyeket sajtolnak, mert az ő számukra elég súlyosak, elég nagyok. Egyszóval Trude már alig várta, hogy ő is tudjon írni-olvasni, úgy, mint a többiek. Kikívánkozott a Paradicsomból.

Életünk összes kívánságai közül legbiztosabban ez az egy teljesül. Trudeval is így történt, tanusítja ezt a könyvre hullt könnycsepp. Szürke, vékony kis kötet az a bizonyos könyv, a neve: ábécé. A második oldal alján kerek foltocska van: ez a könnycsepp, Trude keserű könnye. Fölötte ez a szó látható: bácsi. Miért sírt a gyerek ennél a szónál? Azért, mert tanulnia kellett? Nem, a gyermek gondolatvilága nem olyan egyszerű. Hiszen Trude akart tanulni. Örült, mikor felnyitotta a könyvet. Ilyen hamar elment a kedve? Ez lehetetlen. Nem is így történt. Nem a kedvét vesztette el a második oldalnál — hanem a bátorságát. Ú-r, í-r, b-a-b-a — ez még csak ment. De b-á-c-s-i, c-s-i, bácsi, ez felülhaladta képességeit. Érezte, hogy nagyon tehetetlen, elveszett valaki ő, soha sem tudja ezt megtanulni. Az egész világon éppen csak ő nem fog tudni olvasni, pedig annyira szereti a meséket. Ekkor hullatta gyermeki kétségbeesése a könnyet a könyvre.

Pár hét mult el azóta s mindez már messzetűnt. Napról-napra az iskolai füzet felett görnyed Trude és mázolja, mázolja a betűket. Jelei egyre olvashatóbbá válnak. Tudományát már praktikusan is fel akarja használni. Bátorsága megjött, sőt az első nehézségek leküzdése után még növekedett is. A napokban súlyos bűncselekményt követett el. Esti imádság után önkényesen leengedte ágyának rácsát és kimászott. Másnap reggel a bűnhöz méltó büntetés lebegett a levegőben és Trude le volt sujtva. Eszébejutott, hogy kegyelmi kérvényt ír. Elszántan leült, sajnos, nagyon görbe vonalakkal megvonalozott egy darab papirt; a tetejét feldíszítette virágos matricákkal és írni kezdett: dr, d r, aga, draga ma mama. Tovább nem jutott. Nehány betű még hiányzott tudományából, hogy kifejezhesse bűnbánatát.

Gyerekség, igen. De van-e emberibb a gyerekségeknél? Sok, sokmindenféle, amit komoly dolognak tartunk az életben, semmivé foszlik a feslő élet első zsengéihez képest. Öntudatunk tavasza ez, megható, vidám és bűbájos, mint minden tavasz. Egy gyermek türelmetlenül sírt, mert nem juthatott ki elég hamar a szép Kertből, melybe nincs visszavezető út. Mire a gyermekek megnőnek s ennek az egyszerű korszaknak csodás eseményei mind, mind elfoszlottak, mint valami álom, megeshetik, hogy ócska könyvei közt kotorászva, Gertrud meg fogja találni az ábécét. Felnyitja a második oldalon és a „bácsi" szó alatt meglátja a könnycsepp elsárgult nyomát. És könnyen meglehet, hogy a régi könnycsepp mellé új fog peregni. Lassan ment a dolog — jelenti a régi. Nem — szól az új —, sőt túlságosan gyorsan.

Fordította: *G. Gerő László.*

D. SIMONOVITZ: S NEM TUDOM

S én nem tudom, tavasz-e, ősz-e?
Mély álomból ébredtem én,
Mezítelen a fáknak törzse
S a levegőben rejtett remény . . .

Hajnal-e ez, vagy alkonyeste?
Oly sápadt, szürke a határ,
S az ólmos égen húzó fecske
Búsul-e, vagy ujjongva száll?

Kivül sötétség s mécsvilág,
Dermesztő kétség s pisla láng
S mellettem nem tudom ki áll:
Az Élet-e vagy tán Halál? . . .

Rubin: Susy portréja (Dr Otto gyüjteménye New-York)

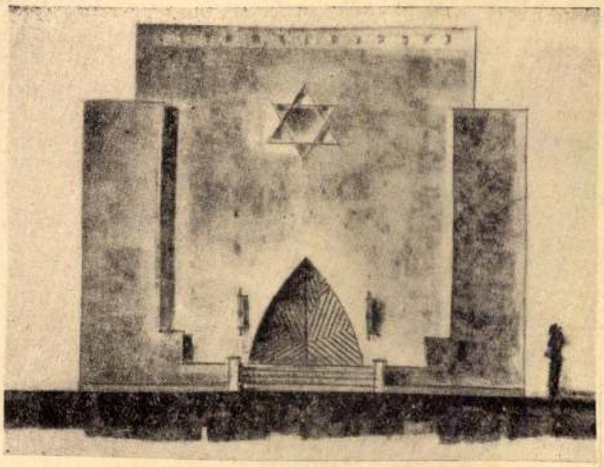

Böhm Viktor: Temetői ravatalozó épület Miskolcon

BÖHM VIKTOR MŰÉPÍTÉSZ: TEMPLOMOK MODERN ARCHITEKTURÁJA

Az épületek új stilusának kialakulását főleg a célszerűség és hasznossági elvek idézték elő. A lakóház az emberi életigényekkel szorosan összekapcsolódik. Már külső megjelenésében érezteti egyenrangú hivatását és azzal szervesen összetartozó alaprajzát. Ez az elv nyilatkozik meg más hivatású épületeknél is.

Nincs külön világa a templomépítészetnek sem. A dogmák sohasem kényszerítették bizonyos formalizmusra, törvényszerűségekre. Áhitatot keltő sakrális jelleget vett fel a templom a történelem korszakaiban, de mindig alkalmazkodva a kor formanyelvéhez.

Új építési anyagok, mint a vasbeton, üveg alkalmazása és más modern eszközök új formai lehetőségeket nyujtanak, aminek példáit mutatják külföldi felekezeti templomok.

A zsidó templom fejlődésében levetette magáról a régi korok dekoratív jellegét és az épület tiszta kubusaival, formáinak dinamikus erejével jelenik meg. Részleteket összevon, egységbe tömörít és a síkfelületek arányos kompoziciójával ér el monumentális hatást a múlt gazdagon ragyogó díszítéseivel szemben.

Ezt illusztrálja a miskolci temetői ravatalozó épület terve is. 60 m^2 alapterületen kis dimenziókban épülne meg. Az út és sírkert között egyemeletnyi magasságot kell áthidalni. Homlokzatának egyszerűsített vonalaival méreteket növel meg, hatásában ünnepi kegyeletet vált ki. Formai szelleme mögött azonban a többezeréves keleti tradiciókhoz való visszaemlékezés húzódik meg.

Formai felszabadulást mutat a Tapolcán épitendő imaház keleti nézete. Mint uralkodó motivum kihangsúlyozódik a frigyszekrény. Geometriai idomokba átfogott tömegek adják meg a stilusértéket és a zsidósághoz való tartozásának megnyilvánulását.

Hagyományos bázisán csatlakozik a zsidóság a megújhodott művészethez és nemes külsőségekben is magasztos rendeltetését hirdeti. A zsidó faji sajátosságokból folyik, hogy a történelem fejlődéseinek adottságát megérti, megbecsüli és alkalmazni tudja.

*KÚNOS IGNÁC: VERÉB-VIRTUS**

Törökföldi Salamon-legenda

Verébpárék puha fészekháza
Rásugárzik Szulejmán szerája,
Hímverébke hetykén virtuskodik,
Párja előtt fennen kakaskodik.
— Prófétánknak aranyhímes házát,
Szerájának gyémánt ragyogását,
Csúffá teszem rangos díszességét,
Éktelenné ezer ékességét. —
Dicsekszik dőrén a hímecske
S áhítattal hallgatja a nőcske.

Madárbeszéd égi megértője,
Meghallotta a hímveréb hangját,
Színe elé odaparancsolja,
Számon kéri hívalkodó szavát.
— Csúffá teszed, úgy-e, Allah házát,
Szerájának gyémánt ragyogását?
Elpusztítod, úgy-e, rangos díszességét,
Éktelenné teszed ezer ékességét?

Holttá hökken a vakmerő veréb
És megalázkodik a próféta előtt:
— Tojóm előtt el-elvirtuskodtam,
Férfi szavam keményebbre fogtam,
Hallgasson majd szigorú szavamra,
Ne nőhessen nagyon a nyakamra. —

Félve pislog Szulejmán szemébe,
Úgy száll vissza pihés kis fészkébe,
Gőgös alázattal fogadja a párja,
Büszke szókra nyilik meg a szája:
— Csúffá tetted, úgy-é a prófétát,
Szerájának gyémánt ragyogását?
Éktelenné ezer ékességét,
Dísztelenné rangos díszességét? —
Sandán, bambán néz a tojókára
És halk hangon csiripeli szája:
— Színe előtt el-elvirtuskodtam,
Férfi szavam keményebbre fogtam,
Hallgasson majd szigoru szavamra,
Ne nőhessen nagyon a nyakamra. —

* Részlet a szerzőnek „Allah állatkái. Török állatmesék" c. kéziratos kötetéből.

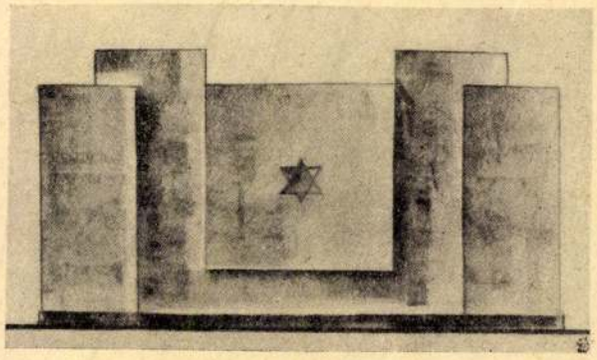

Böhm Viktor: A tapolcai imaház terve

Múlt és Jövő 1936. május

Ú J S O R H Á Z A K

Böhm Viktor (Miskolc): Társasház garçonlakásokkal Tapolcafürdőn

Eigenhaus mit mehreren Garçonwohnungen in Bad-Tapolca

Foto: Rosenblatt

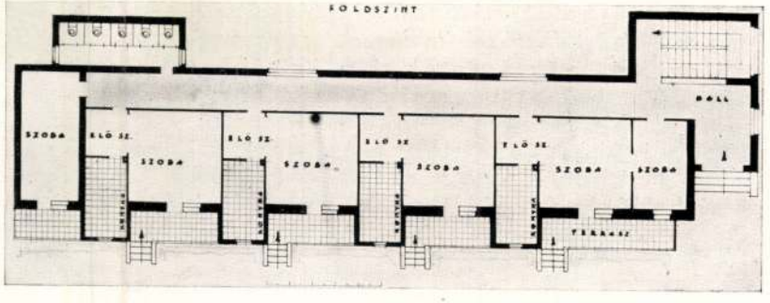

Tér és Forma
1934. 2. 7.

Paul László: Hall-részletek a stuttgarti házból

Foto: Lazi

halmozott művek azok, amelyek utánzásra méltók, sőt utánzandók, szerintük azokhoz szabott elemekkel kell elárasztani a legszerényebb épületeket: újságárusbódékat és nyilvános illemhelyeket! Viszont a nagy tömeg épületei, a polgárság városi házai, a falu szerény házikói figyelemre sem méltók, mert csak elsőrendű szükségletek kielégítésére épültek, mert nem díszítettek faragásokkal! Le Corbusier ezzel szemben — velünk, az építészet megújhodásáért küzdőkkel egyetemben — más véleményt képvisel! „Hogyan építették ezek, a tömeg emberei ezeket a házakat? A helyzet adta nehézségek legyőzésének akarása vezette őket! Odaadóan figyeltek a technika haladására. Bensőségesen átérezték az emberi szív igaz szükségleteit! Izlésbeli igényeiket a feladatok szerénységénél fogva egyedül csak az arányokkal fejezhették ki, az arányok szépségével, amely nem kerül pénzbe és ami alapjában véve a legnagyobb, ami kárpótol faragott oszlopfőkért, bőséges pénzkiadásért, mert szép arányok megvalósítása jellemző minden művészre, minden stílus és minden kor feletti, jellegzetesen emberi! Ez a mértéke minden alkotásnak! Ez az, amiből a „nudista" építészet fogantatik. Ez az, amiről Socrates annyi szeretettel beszélt Eupalnossal!"— így Le Corbusier.

Itt van Le Corbusier és Umbdenstock úr, a magunk és a honi Umbdenstock urak álláspontja közötti ellentét! Ők a mult építészetének külsőségeiben látják a művészetet, mi annak lényegében. Ők a mult részlet formáival igyekeznek „megmenteni" a mai szükségletek kielégítésére épült házaikat — mi a mai szükségletből indulunk ki s a terveinket mai eszközökkel igyekszünk megvalósítani! Mi hiszünk abban, hogy a szépség örökké megújhodó harmoniáit mi is megtudjuk szólaltatni — ők a szépséget csak a réginek alkalmazásával látják elérhetőnek s úgy tetszik, ezzel bevallják alkotásra képtelenségüket, impotenciájukat.

És van itt még egy különbség: mi az épület emberi célját keressük, ezt akarjuk kielégíteni — ők, a világ Umbdenstockjai Tokióban és Birminghamban elsősorban arra törekszenek, hogy az épület minél pompásabb és mutatósabb legyen, tekintet nélkül a feleslegesen elpazarolt tőkékre — amelyek bizonyos összefüggésben is vannak a kifizetendő tiszteletdíjakkal! — Önekik nem az a fontos, hogy az épület majd az azt használók számára megfelelő legyen, minél jobb élet- és munkakörülményeket teremtsen, hanem a fontos az, hogy az épület elsétáló tömegre minél nagyobb és megdöbbentőbb hatást tegyen! Minő gazdag is lehet az, aki ilyen házat építhet, minő hatalom lehet az, aki ebben a házban székel... Az ember számára építeni akarót világok választják el a külszínt hajszoló, az imperialista törekvéseket szolgáló nemzetközi Umbdenstockoktól!

Ha építészetünk berkeiben körülnézünk, úgy tetszik, hogy mindezen mi már túl vagyunk, hiszen ilyen működékorációkkal hazudott bérpalotákat legfeljebb néhány épületspekuláns, meg a gazdasági krízisen meggazdagodott parvenü építtet! S a pályázatokról is kivesztek a Formenschatzokból összefoltozott homlokzatszörnyetegek! Ne bízzuk el magunkat! Figyeljük meg a mindennapi jelenségeket! Sokan vannak, akik ma jobb üzletnek tartják a modernista formalizmust, mint a historizálót! S mit tesz nekik egy újabb formalizmus felvétele? Ne feledkezzünk meg azokról sem, akik bizonyos történelmi emlékeink sürgős újjáépítését nemzeti köteles-

Bálint István
építész mérnök

ÚJ BÉRVILLÁK

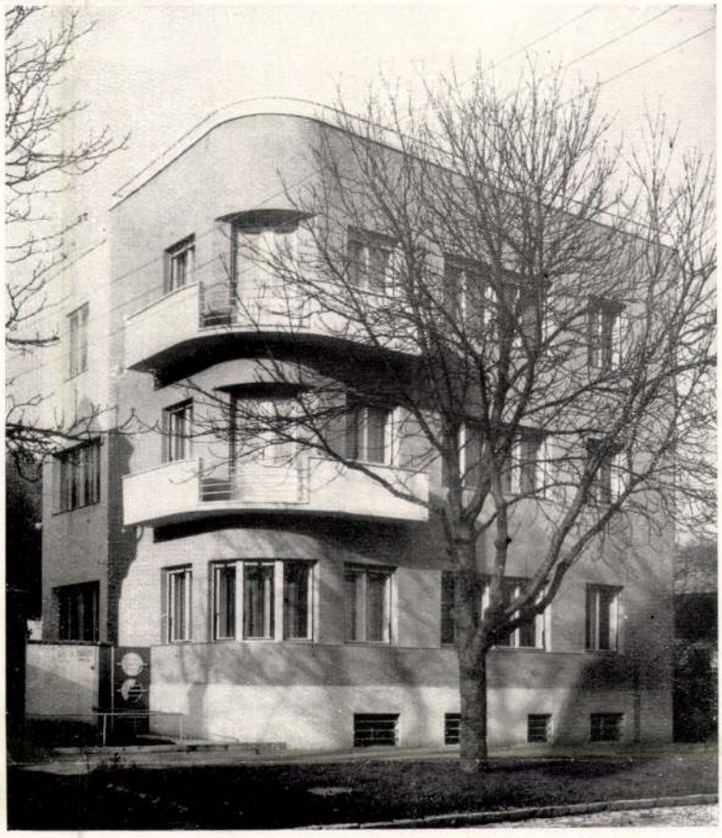

Böhm Viktor: Bérvilla Miskolcon
Kleines Miethaus in Miskolc

Foto: Rosenblatt

»Régi magyar templomok«

Mint egyéb országokban, úgy nálunk is igen sok templom épült a háborút követő másfél évtizedben. Sajnos, ezeknek a templomoknak nagyrésze legfeljebb az istentiszteletet gyakorlati szükségletét elégíti ki jól, rosszul, a lelki áhitatot, a köznapból való felemelkedést azonban alig szolgálja. Ugyanis ezeknek a templomoknak sajnálatosan nagy hányadát sivár és lelketlen, az igazi vallásosságtól és annak művészi kifejezésétől távol álló kontárok építették. Még sajnálatosabb azonban az, hogy ezek a templomtervezők az

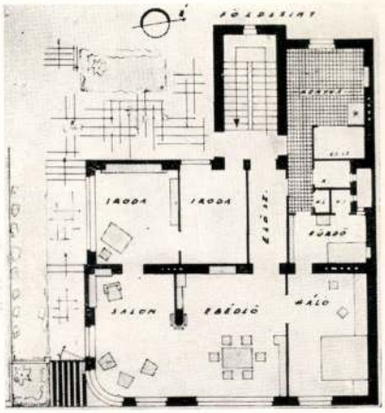

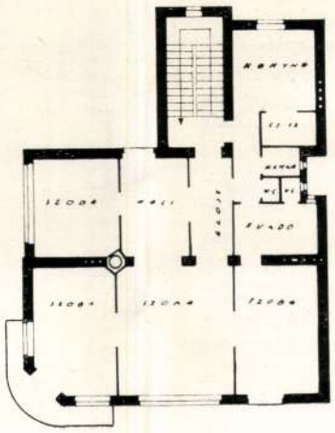

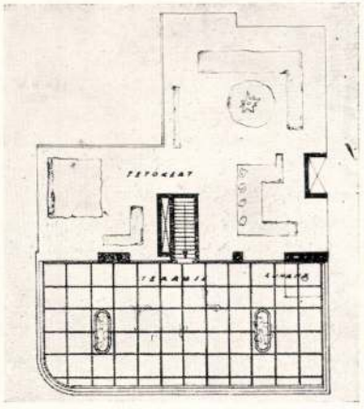

Tér és Forma
1934. 2-3.

Welch—Cachemaille—Day: Sorháztelep Wimbledonban

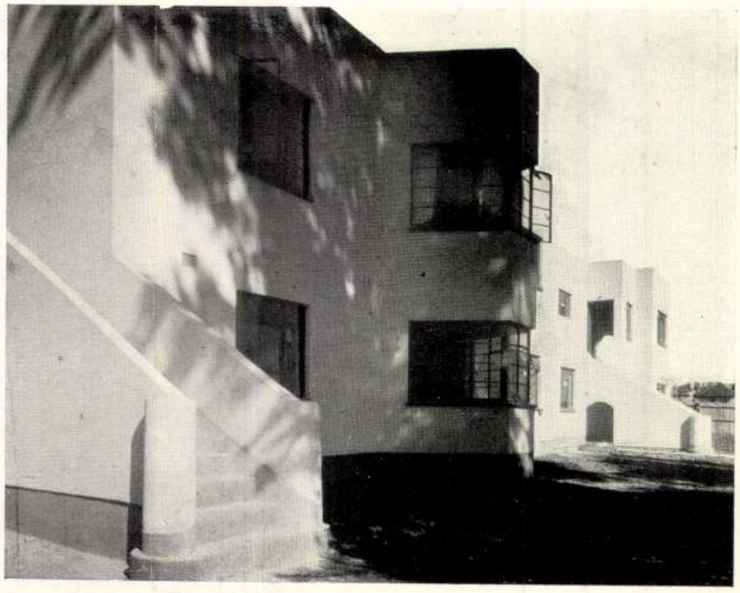

Foto: Felton

mise! Mit panaszoljátok a kézimunkát! Hiszen amit kézimunkának neveztek, nem is az! A régi fínom gipszmunkát ma gyárilag öntetitek! Az iparnak, mint a multban is, át kell alakulnia, az új módszerekre kell áttérnie!"

Persze, a modern építészet elleni ilyen szellemű támadás bekövetkezésétől egyelőre nem kell tartani, mert hiszen a Kereskedelmi és Iparkamaráink, nevezetesen a budapesti, még úgy látszik, nem ébredt tudatára annak, hogy elsősorban az általa képviselt ipart kell minden eszközökkel támogatnia. Legalább is a budapesti Kamarában az építőiparral szemben sokak előtt elhangzott vélemény szerint ugyanis, ma, amikor ruháinkat foltoztatjuk, úgy kell egyelőre foltozgattatni házainkat és új házak építése súlyos vétség — t. i. vétség a háztulajdonba fektetett tőkével szemben, — tekintet nélkül arra, hogy az elavult, sokszorosan leírt házakban minő egészségtelen és rossz lakások foglaltatnak! Ez egészen új közgazdasági szempontból fakadó kijelentés után várható, hogy a kamara legközelebb majd törvényt fog követelni, amely szerint az ószeresek ócska ruha- és kopott bútorkészletének teljes kiárusításáig a szabóknak tiltassék meg, hogy új ruhát varrjanak, az asztalosoknak pedig tiltassék meg, hogy bútort készítsenek, amint az adókedvezmények elvonásával a végsőkig korlátoztatik az építőtevékenység. Látnivaló, hogy a párizsi Kereskedelmi Kamara, bár ostoba utakat jár, mégis inkább szolgálja az általa képviselt érdekeket, mint a magunk, hasonló nevű intézménye. Vajjon minő filippikát váltana ki Le Corbusier-ből a budapesti Kamara csodálatos álláspontja? Védeni az elavult, egészségtelen, fertőzött, testet és lelket gyilkoló, bűnözésre ösztönző házakat, a befektetést már többszörösen behozott házakat, kárhoztatni és büntetni azt, aki jobb, higiénikusabb, a munkaerőt és az egészséget óvó lakásokat épít, dacára annak, hogy a lakáskrízisről hamisan beállított számokat közölnek nap-nap után, azok, akiknek érdeke, hogy újabb lakások ne épüljenek, mert különben elavult és rossz lakásaikat nem tudják többé bérbeadni. Difficile est satiram non scribere.

Dr. Bierbauer Virgil.

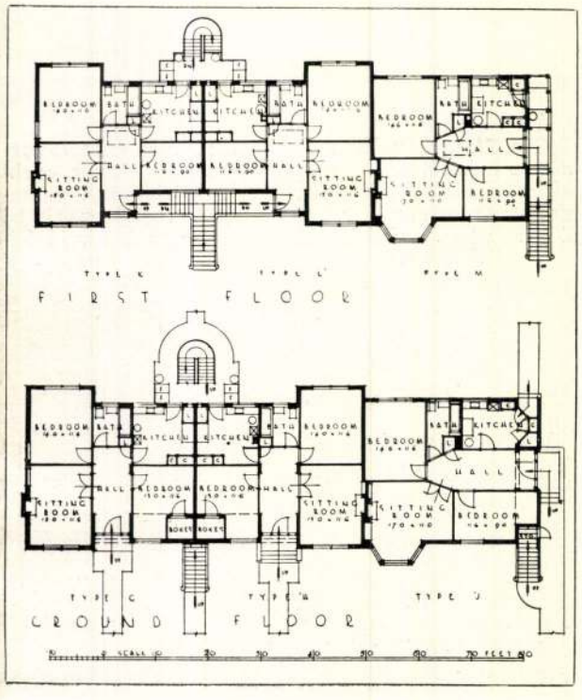

Böhm Pál

Böhm Pál, ungar. Genremaler.

ORSZÁG-VILÁG

Böhm Pál festőművész.

EZIDEI MŰVÉSZZSŰRIJE

Bailló Ede, Kernstock Károly,